ethics

كليلة ودمنة

همايونامه

[illegible]

دواء باصلی

[illegible]

كتاب همايون نامه

حضرت حليم خلاق و حكيم على الاطلاق جلت حكمته كه وظايف لطايف حمد وثناسى بحكم وان من
شىء الا يسبح بحمده جميع موجودات علوى و سفلى نك زبانندن جارى و دايردر
و فوايد موايد آلاى بى انتهاسى بر مقتضاى فاعطى كل شىء خلقه ثم هدى تمام مبدعات
سماوى و ارضينك اجزاسنه سارى و حاير در نظم رموز آموز عقل نكته پيوند
شناسايى دل و جان خردمند كلام قديم كريم و كتاب لازم التعظيم و المكرم تعيين حضرت
رسالت پناه سلطان سخن پرورى جواهر الله نكته دان و علمك ما لم تكن تعلم روشن بيان انا افصح العرب
والعجم طوطى نواى و ما ينطق عن الهوى معجزنماى ان هو الا وحى يوحى نبى مجتبى رسول
مرتضى يه شعر محمد كاينات سرور ييدر سپهر آفرينش اختر يدر صلوات الله عليه
و سلامه و على آله و صحبه المقربين لديه و على من تابعه و انتهى اليه هدايت طالبان متاعبه
ارادت و عنايت قاصدان مطالب استفادت ايچون بو نوع خطاب مستطاب قلدى
اول دانش آموز علمه شديد القوى يه طريق تعليم مستعدان مكتب ادب و قانون
تفهيم مستعدان مدرسه حدت و طلب بو مثال المنوال او زره بيان بيور مشدركه ادع
الى سبيل ربك بالحكمة و الموعظة الحسنة بو كلام سعادت فرجام مضمون ميمون اجمالى بو
اى عالميانه موايد فوايد صلا و سلاده صلا ويرجى و اى آدميانه مناهج مصالح
معاش و معاد ه يول كوسترجى بنده نوعى عميق سعادتدن طريق استقامته دليل
حكمت دعوت قلى و بكا انتقا داين عباده تا و تهنيه داين روضه رياض موعظه حسنه
اله هدايت قلدى نفوس سركشى تازيانه حكمتدن غير يله رام اولمز و طباع خودپسند

بند پند و قيد نصيحتدن غير يله صلاح بولمز ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك
بر آن بيتى كركدر دوستى دام كندا آهسته كى ز خام نسته كه نوسنان نوغنانى
بو كلام ملايمت و نستكيه ملاطفت دام قلمق متعذر در نفوس آدميانى كه قضاى الهى و سلطانلك
نهادندن غالب و لعب ذرهم يأكلوا و يتمتعوا امرى حسنى و جهتجن آيدلر و نهايت منهى
منكر و حرام امرى معهودندن ابا ايدلر بى اعمال انتهاى حكمت و استعمال تازيانه موعظت منقاد
اتمك متعذر در نظم اولور حكمتله حل هر امر مشكل اولور حكمتله حاصل كام هر دل
و من يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا موعظه حسنه كه تأثير نبودر بر كلام جامع در كه
سامعه اولنلر قابليت و استعدادلرى حسبنجه اندن فايده منداولر مواعظ قرآنى
و نصايح فرقانى كبى كه جامع اطوار صورى و معنوى و حاوى اسرار دينى و دنيويدر
و سامع و قارى استعدادلرى مقدارى نظم دن دبادلرى وجانى كوهر نثار لندن
حصه دارلردر و اليه من قال بيت بهار عالم حسنش دل و جان تازه مى دارد
برنك اصحاب صورترا ببوى ارباب معنى را بو معنى له كلام ساير انبيا عظامدن على
نبينا و عليهم السلام هيچ برينه فايض و مبذول اولمامشدر بلكه خاتم حضرت خاتميت
كا اشاره ايه صلوات الله و سلامه عليه اوتيت جوامع الكلم و حديث صدق تابعت
كا الخصوصيت در و متمم عام مناسبت لا جرم امت بر دكوار زندن كه كنتم خير امة اخرجت
للناس سمتيله موسومدر يعنى خواصك طبايع منطقى و اشعه انوار جامعيت واقع
اولمشدر كه او لذاتى او لحضرتك مشكات نبوت كبراسندن اقتباس ايمشدر بر سبيله
كلام جامع اكادير لركه ارباب مظاهر شاهد جمال ظواهر معانيه سيد منوردر و مشاهد
اسرار باطن دقايقه كه ماوراى ظاهردن ايجاد اولور معطر ولا تا هر احد حوصله
مقدارنجه معنى احسانى بو كلامدن بهره مند اولوب مصراع هيچ بحر نيم ان ما دن نه و عدى بى معصوق
محروم اولميه كه مجموع هر كلام ذى بو حكمتله قدر آور ليه و عندا رهم بو عظت كامل كونه

جامعیت ایدن دکلو بیل خسته اولو رسوخ لعلیشقاق کامل نشان هرکه ... زیاده ماهر اولوب
هر کز باتربیت اذخوبان ۰ شو اسمعیل بنی راشد جمله تصانیفدن که قواعد تألیف حکمت علیه
اوزره مبنی اولان ۰ و مجموع رسایلدر که مبانی تصنیفی مسایل بدیع نظم حسنه مشتمل و محتوی اولا
کتاب کلیله و دمنه در که حکمای هند آنی نظر خاص اوزره تألیف ایدوب برای ائمه حکمت شعار
اوضاع جامعیتی غرضه مخصوص اوزره تصنیف بیورمشلردر ۰ لطایف حکمت و فضایل لطایف
وبیر ل میاننده کمال اختلاف وار ایکن بر طرفه امتزاج ۰ و بر حرفی ایتلاف بیروب طرز کلامی
اکثر طبایع اکامیل تسویل دیو مثال و افسانه اوزره وضع ایلمشلردر ۰ و زبان وحوش
و لسان بهایم و طیوردن اضافه حکایات و روایات تقریر ایدوب ۰ آنک ضمننده انواع فواید
حکمت ۰ و بیان امور نصیحت مندرج قلمشلردر ۰ تا عاقل تنقیح ایچون مطالعه سنه بهانه ۰ و غافل
داستان و افسانه قیله ۰ و درسی معلم و حفظی متعلمه آسان اولا ۰ و فی الحقیقه او لکتاب حکمت
بر حدیقه در که اشجار اسراری ۰ وفیها ما تشتهی الانفس و تلذ الاعین ازهار یمالکم
و اطراف کلزاری ۰ ما لا عین رأت و لا اذن سمعت ۰ نسایم عبیر نشادی المطیب و معطر نظم
هر نکته سی دکل معانی ۰ هر حرفی شکوفه امانی ۰ لفظی چو طراوت جوانی
یعنی سیدر آب زندکانی ۰ او لکان جواهر فضایل و آسمان دراری فواضلک فاضلی
بر مرتبه ده تام و کامل و عام و شامل در که ابتدا ظهورندن الی هذا الآن هر زمان مستعدان
مجلس اراده و مستفیدان محفل سعادته تباشیر انوار و بر کات آثاری حاصل و متواصل در
صحایف صفحه جلد زرنکار آفتابه رشته خطوط اشعه ایله شیرازه اولدن آنک عدیلی
بر کتاب کورلمشدر ۰ و دبیر تقدیر اجزای دفتر شهور و اعوام ۰ و اوراق مجموعه لیالی
و ایامه سلک وار تباطدن انتظام ویرلدن اکا نظیر بر جوهر مشاهده اولنمشدر
الحق عدیل بو قدر والحق نظیری جیغم احوال کوهر شب چراغ ۰ او لکتاب شریفی حکیم بیدپای نام
بید پای برهمن رای جهان آرای دابشلیم هندیک که بعض ممالک هندک ملکیدی ۰ زبان هندیله

تصنیف

تصنیف ایتمشدر ۰ امید در که بادی شهوره رسیده تا ایندن بن تحرر ونم زدی کلک تعریف اولنه
حکیم هندک زیبای کتاب عزیز بو قاعده اوزره تمثیلی قلمشدر و کرپاسا که ضبط ممالک سلوک
ایدن حکام زمانه که احکام احکام سیاست و بسط بساط رعایت رعیت ده دستور العمل
اولا ۰ و تربیت تقویت اولیاء دولت ۰ و دفع و رفع اعدای مملکت ده قانون مجمل و کافی
تکمیل اولا ۰ دابشلیم او لکتاب فضیلت انتسابی قبله مقاصده و قبله مطالب ایدنوب
مفتاح مطالعه ایله متصل فتح ابواب حل مشکلات ۰ و کشف معضلاتنه مجد و مشتغل ایدی
او لجوهر بی قیمت آنک زماندن دولتنه دین عوام الناسدن ۰ بلکه عامه خواصدن مخفی
صندوق خزینه کوهر شاهوار کبی مخفی و پوشیده مستور ۰ و صمیم کاندن لعل بدخشان کبی فراوانه
نهان کیبی دیو نکوستروب هر کسک کوشی استماعندن دور ایدی ۰ اوندن صکره ملوک اعقابنده
کوسه ریر سلطنته جلوس ایدنلردی ۰ آنک اخفاسنده او لقاعده رعایت ایدوب و الطریقه
کنده لر اداره ۰ بو جمله ایله کذا اولعروس مشکین نقابک فوایح منافحی روایح کلستان اطراف
جهانی طوتمشدی ایدی ۰ و شمایم شمایلی لطیم عطار کبی مشام مستنشقان نسایم اخبار و آثاری معطر
ایتمشدی نظم هنر چو مشک بود مشک را نهفتن نیست ۰ که عاقبت بوی آن جهان را فرو کیرد
عنقرب بر بیانه و محرم خورشید زمان زمان اشاره زیاده نوبت ترتیب ۰ اکا سر عظامدن
نوشیروان عادل زمانه خواص و عوام میاننده بو خبر لشته واندار بو حال ایدی
خزاین ملوک عنده بر کتاب واردر که ۰ زبان بهایم و طیور دن و حشرات و وحوشدن
جمع ایتمشلردر ۰ و باب جرم سیاستده اول شرایط که سلاطین تاجدارانه موافق و مناسب
اولا ۰ و رعایت رعیت و حمایت مملکتده شول ضوابط که جهانداران نامداره لازم و واجب
اولا ۰ اول دفترده جواهر حکمتک نظاوی واوراقنده درج ایلمشلردر ۰ و آنی سرمایه مواعظ و نصایح
و دستور منافع و مصالح عد ایدوب ۰ نقد وجد و جهدلرین اول قواعد تحقیق و تلقینه
صرف ایتمشلردر ۰ طبیعت همای نوشیروانده کتابک تحصیلنه رغبت اشتها ... آنک باران جود و نیلی

طراوت بولمشدی و آثار دیکلرندن مملکت اقطاری اطراف رأفت و عاطفت ایله سیراب
اولمش ایدی نظم جهان گشت از عدلش آراسته ۰ وز آن رسم بیداد برخاسته
اول کتابک مطالعه‌سنه میل تام و شغف مالا کلام ظاهر اولوب بر نوعه بر طبیب که
زیور فضل و حیله آراسته و جمال و کمال ادبله پیراسته مقتدای اطبای فارس ایدی
فرمان نوشروان ایله دار الملک هندستانه متوجه اولدی و مدت متمادیه انده اولوب
انواع حیل و تدبیر ایله تمکن ایدوب الف جهد ایله اول کتابی الکوردی و الفاظ هندیه‌سنی
لغت پهلوی‌یه ایله که اول زمانده سلاطین ایران اول زبانله تکلم ایدرلردی ترجمه ایدوب
خدمت نوشروانه کتوردی و موقع قبول و شرف استحسانه بولوب حضرت شاهنشاهی
رتبه‌سی قصوای کماله ایردی تسخیر ثغور مملکت بلاده و تسکین قلوب عباده و
انهار عدل و احسان و اصلاح امور جهانیاندن بناء کار نوشروان اول کتابک
مقتضای فحواسی اوزره ایدی نوشروان اندن صکره اکاسرهٔ عجم دائما انک اخفاسی امرینه
و تعظیمی بابنده شرایط مبالغه‌یی تقدیم ایدرلردی تا اول زمانه که خلفاء عباسیه‌دن خلیفهٔ
ثانی ابو جعفر منصور بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس رضی الله عنهم اول کتابک
مناقبی ایشتدی انک مطالعه‌سنه رغبت تام کوستروب تحصیلنه جد و اهتمام ایتدی
و لطف حیله ایله اول نسخهٔ پهلوی‌یی الکوردی امام ابو الحسن عبد الله بن مقفع که
سر دفتر بلغای عصر و سرآمد فضلای دهر ایدی بیوروب زبان پهلویدن تازی‌یه
ترجمه ایتدردی مرحوم خلیفهٔ مزبور کتاب مذکوری کمال کرمندن سلک مطالعه‌ده نظم
ایدوب اساس احکام خلافتی و بنای شرایط عدل و رأفتی اول نصایح و وصایا اوزره
وضع ایلردی بعده ملوک سامانیه‌دن ابو الحسن امیر نصر بن احمد سامانی افاضل ندماسنه
بیوروب امر ایدوب اول نسخه‌یی زبان تازیدن لسان فارسی‌یه نقل ایتدردی و بر
شاعر که صناعت صیاغت شعرده ماهر ایدی اول جواهر زواهر مثالی سلک نظمه جمع

رشته که

رشتهٔ نظمه انتظام ویردی بر دفعه دخی سلطان محمود غازی غزنوی اولادندن ابو المظفر بهرام
شاه بن سلطان مسعود که ممدوح حکیم سنائیدر بیوردی تا ابلغ الفصحا فی فصحاء البلغاء
ابو المعالی نصر الله بن محمد بن عبد الحمید آنی طرز جدید اوزره نسخهٔ ابن مقفعدن ترجمه ایتدی
شول نسخه که حالیا کلیله و دمنه دیمکله مشهوردر ترجمهٔ فاضل مزبوردر انحق عبارات
جان شیرین کبی لذیذ و لسن استعاراتی در ثمین و یاقوت رنکین کبی عزیزدر مجتهدان
احکام بلاغت تعریف فصاحت و کلماتندن مجتمعلردر و سنهٔ تبیانن یادکاران
توصیف جزالت ترکیب و براعت عباراتنده متفقلردر اما ایراد لغات غریبه و الفاظ مغلقه‌یی
تحاشی ایتیوب طرز کلامی محاسن عربیات اوزره طرح ایدوب الفاظ و عبارات
سرحد اطنابه و لسن استعارات و تشبیهات مغرقه‌یی اکثر دوانتهایه ایتشدردوکی جهتدن
خاطر مستمع غرض کتابدن و خلاصهٔ ما فی الباب کما ینبغی ادراک ایتمیوب استماعندن ابا قلوبهم
و طبع قاری دخی مبادی قضیه‌یی مقاطعه ربطدن قاصر و اوایل کلامی اواخریله ضبطدن عاجز
قالوردی لاجرم بو معنی سبب سآمت خاطر سامع و قاری اولوب و لسن استماعندن اثناسنده جمیع
قلوب و طباع سادی اولوب قریب اولمشدی که کتاب عزیز بعد ... زاویهٔ نسیان
کسیف الخیلب متروک و مهجور قاله‌یدی و اهل عالم انک فراید فوایدندن محروم و بی نصیب
اوله‌یدی اکا بنا والی ولایت هرات سلطان حسین بیقرا اسنکه خیلی امیر سهیلی ایتماعیله
خطیب منبر فصاحت و واعظ کرسی بلاغت وصاف انشاء حقایق کشاف رموز دقایق
الملتجی الی رحمة ربه الکافی مولانا حسین بن علی الواعظ الموصوف بالکاشفی علیه الرحمه
بلطفه الخفی کتاب عزیزه طرز خاص و لباس جدید کیدردی و زیبا دیوان معانی‌سنه که
الفاظ مغلقه و حجب لغات غریبه ایله محجوب و مستور اولمش ایدی مناظر عبارات ظاهرده و غرفات
استعارات زاهره‌ده جلوه ویردی شول کتاب که حالیا بین الانام انوار سهیلی نامیله
مشتهردر مولانا مشار الیهک که [illegible] انک [illegible] رجالا کیدر ٤

کوهر نثر ایله آنده اکر لطیف و پاکیزه در حقا که او کتاب فضیلت نشان بر سهیل جد که یمن یمن و سعادتدن
درخشنده در و بر سحاب در کم آفلادر که فصاحت و بلاغتدن در افشان الفاظ دلفریبی شکر
بلبل کی شیرین کبی شور انکیز در و معانی تراکیب عزیبی تن بچه غبغبلر طرهسی کبی دلاویز نظم
حرف و نقش چونکه لعل بتان چکل همه جا بجانست و مأوای دل معانیش در زیر حرف سیاه
درخشنده چون مهر و ماه پس چو ماه سوادی که کحل اکحل اهل معانی اندن عبارتدر بیاضی در برجیع
حور زاد بیس ویس رواددر و بیاضی که نسخهء صبح شادمانی اندن کنایتدر سواد خیمیم جنانه
بین اونده وضیا اولنمزادر نظم سزد که کاتب دیوان سرای خلد کشد سواد نسخه او بر بیاض دیده حور
بو ابیات رایق اول کتاب فایقک که مطلع انوار حقایقدر قامت و کا خلعت اولمق لایقدر نظم
سوادی محدد سعادت جامه سینه در طراز معنیسی اقبال دولت خاتمینه در نکین
عارض رنکین اشعاری قمر غنج و فریب طرهء مشکین الفاظی سر اسر تاب چین
نور حکمتله طلوع در هر کلام کاملی نتهکیم انوار علیله دل اهل یقین
چون اول مخدرهء بی بها یوزه تتق کمونده وجه مستوره او زره الوان بوقلمون ماتقاب کوناکون
ایله یوز کوستروب کاه جامهء هندیله غنج دلال ایلردی و کاه دیبای فامی و قبای پهلوی ایله
جلوه قلوب کاه حلهء تازه و شقهء حجاز ایله عرض جمال ایلردی اما بالای والاسی هنوز دیبای
زیبای ترکیله آرایش بولمامشدی و فرق فرقدسای اکلیل فلک فرسای لغت عزیزه ایله
مزین اولمامشدی اکرچه که جمال باکمالی حلی انواع السنه ایله حالی ایدی اما بیلیه خال خط الفاظ
ترکیدن خالی ایدی اول سببدن مدت مدیده و عهد بعید ایدی که خاطر بو خاطره وسوسه ایله
بو سودا ده تشویش ایدردی که اکر سپهر بیمهردن فرصت و ایام بی آرامدن رخصت میسر
حیوانی اولورسه و کردون دون تلفیق اسباب تجویز مسامحه قلورسه کتاب عزیز
نسخ مذکورهنک بر سندن خاتمه عربی عمامه ایله زوجیجامه کیدرم تا اکثر ناس ابنای سنتنان
عادی اولیه و عنوانی بحاسنه تتوج آکی و مجر کلین کنشانی ترکیز محلوه و بر جمع اعاظم و

فرايد فوايد بی قياسندن بی بهره قلیه نظم لطافتی اولا متقبول عالم خلایق اچره منظور و مکرم
هرچند که دهقان خیال بوستان آمالده بو امل نهالن دکردی اما شجرهء فؤاد ثمر
ثمرهء مراد اولمادن تند باد قضا برک بارن دوکردی و نوایب زمان بر آن امان
ویرمزدی که خاطر بو عزیمت امضاییه متوجه اولیدی و تیر باران احزان بر لحظه کونل
اچدرمزدی که ضمیر بو دینی قضاییه رخصت بولیدی ناچار نطاق وقت اعتناق
فرصتدن قاصر اولوب چهرهء مقصود و جمال مطلوب نقاب تحقیق و حجاب توقفده
محجوب قالدی مصراع کی شعر تر انکیزد آن دل که حزین باشد تا اول زمان که بو بندهنک
ریاض حالی رشحهء عنایت یزدانی ایله ریان و حیاض آمالی باران عواطف
صمدانی ایله ملآن اولوب بلدهء محمیه ادرنه که خال چهرهء ممالک و سواد نسخهء سبعه آرا ایکندر
حضرت سلطان عظیم الشان و خاقان نصرت نشان افتخار آل عثمان الملتجی الی رحمة
ربه الرحمن ذو البأس الشدید و القلب الحدید السلطان السعید السلطان مراد بن
السلطان محمد بن السلطان بایزید طیب الله بنسایم الرضوان روحهم و والی علیهم
غمایم الرحمة فتوحهم خیرات مبروره و حسنات مشکوره سندن جامع جدید
جوارنده اولان مدرسهء عتیقه که محط رحال فضل و افضال و مهبط وفود عز و اقبالدر
بو احقر عبیده تفویض و تقلید بیورلدی و مشام جان و دماغ جنان اول شهر فردوس
نشانک هوای عبیر افشانیله که غیرت نسیم تسنیم جناندر معطر اولدی نظم
اسد مجان باغینه باد عطرسای ادرنه فیض روح القدس فضای جانفزای ادرنه
دفع ایدوب دلدن غم کهنه یی عیسی کبی تازه جان ویردی دم معجزنمای ادرنه
غنچه کبی تنک کلدن درهم الحشنی کوکلم کل کبی اچدی نسیم دلکشای ادرنه
اول جنتهء مبارکهده که محل اقتباس فضایل و مقام اقتناص فواضلدر ایام افادهء
مدرسه [illegible] ده فروع و اصولده و مذاکرهء منقول و معقول مصروف و مبذول قلوب

زمان تعطیلده کرعقلک سیاماتی الحاقی وطبعک لی وقات فترتاتی دن زمانه شوق وجیمی حجاب

خواب ذہولدن بولوب وجرعهٔ صفیری آمد شد خیالات متوالیه دن خالی کورجک سینه ی

دلده متمکن اولان سوخای بی سودی وبو ته قلبده خلاص اولان نقود مجموع مخالدن

قالدی وقوتدن فعله کتورمک نواهض همت حرکته کلوب ذهن سقیم وطبع عقیم ایله بو شغل

عظیمه شروع قلندی ونسخهٔ مولانای ستاری الیه نسخهٔ متقدمهٔ کتبا دیبا قدیم کبی

نسخ ایدوب تراجم سابقه نک بازار رواجنی عقود بیوع فاسده کبی فسخ ایتدوکی

اجلدن اختیار اولوب آشکار اولدی نظم چون یمانی درخویش درحکمت ولفظ جهان

لک دکلهٔ راولسه انوار سهیلدن عیان الحکمة یمانیة نکته سی مطلع انوار سهیلیدن

چون آلان شان لطافت نشان ابنای زمان برمرتبه ده لطیف وبرمثابه ده ظریف

عرایس غوانی معانی منصهٔ الفاظده جلوه کر اولمدین حصول تام مراده ومیول

قصد ایدرلر فکیف که بعض لغات تصحیحی تنقیح کتاب وادراک معانی سندن مجمله

تأمل وتانیده ارتکاب ایدرلر لاجرم تألیف کتب برعنان بیان شاه آنی

تسهیل ومنهاج تکلف منشیاندن معطوف قلنوب اثنای حکایاتده احاسن کلمات

عربیه دن بعض آیات ضروری الذکر واحادیث مأثوره وآثار واشعار وامثال

مشهوره اوزره اقتصار اولندی خیر الکلام مالم یکن عامیا ثرقیا ولا وحشیا غریبا

اثبات ابیات عربیه وایراد لغات غریبه والفاظ وحشیه دن تحاشی قلندی

تا دیده هربینا بی نظر تعمق وتعمق نظر وصال غوانی معانیسندن بهره منداولمق میسر

اولا ودل هر دانا بی تکلف تخیل وتخیل تکلف اولنان پرورده کان حجرهٔ خیالدن

برخوردار اولمق متصور اوله مدح پادشاه اسلام مالک رقاب الانام سلطان سلیمان تخت

وآصف غلام مد الله ظلال الخلافة علی مفارق الانام وشید اطناب خیام السلطنة باقی الدوام

چون بوسلک جواهر کامکنونه دکان عیانه کلدی وبودرر دُرواهر حوت حسنی دن

...

6

بیانه چکلدی عقل تیز خیال دبیر ایتدی ای ناظم کهسر کلم سنجی وای ثاقب در رحکم القای

متعدد دکه هردفتر که خلیفهٔ زمانک نام واجب الاحترامیله معنون اولمیه ابتر در وسیم

پادشاه جهانک سکهٔ مهری جبیننه اورمیه فلس احمر در علی الخصوص کم مماکت بحر وبر

مسخر تیغ ظفر پیکری در وتمام هفت کشور معسکر عسکر نصرت رهبر بید نظم

بکن فت مملکت بجام سداب رنک از روم تا بهند زبلغار تا فرنک برخطه بوقدر که

پادشاه جهانپناه نام شریفیله خطبه واقعیمه بر سکه یوقدر که شاهنشاه امجاد درکاه

عبودیتی جبیننه قوعیه بیت بشرق ذکر منیفش کنند در منبر بغرب مهر قبولش نهند بر دینار

پس بو زرنابی که بوته قلبده هزار رنج وتعب ایله تاب ویردک نیچون محک اعتبار افاضله

تا بلدرسن که قابل سکه قبول پادشاه عالی مقدار مدر وبو کوهر نایابی که مفین ده

خون ایله پرتابلمه آب ویردک نیچون بازار انظار ارباب فضایله عرض ایلمزسن تا معلوم

اولسنکه لایق نثار خاکپای شهنشاه کیدر دوانفذا رمدر بیت ذرگرا ولمایه شعادل ایاغنه

دوردن باشندن انک تاج قدر واعتبار چون قوت خیالی فرمان ومطاوعقلدن مبعوث

واجب الامتثالی استماع اتدی حکمنه اتباعی فرض عین بل عین فرض بلوب ایتدی نظم

عقل نیکو مذکریست ترا هرچه کوید بکوش دل بنیوش اگرت خواجه کی همی باید

بنده عقل باش حلقه بکوش بناء علی هذا الخطاب اول کتاب حکمت نصاب بربیل امتحان

افاضل عالیشان میانه اوراق کل کبی پریشان قلنوب هر فاضل که اول کتاب کلستان

نشاندن برتاجه دستان خاطرنشان اتدی شهد معیله رطب اللسان اولوب زبان

استحسان ایله ایتدی حقا که بوجرد سطرا اولا احکم معارف مروی وماثوره در حقنه منظوم

ان یکتب بسواد المسک علی بیاض الکافور وبو جبرمنه مندرج اولان درر لطایف

حقیق بان یعلق بخیوط الذهب علی نحو ر الحور نظم

صرین کلک تو درحل مشکلات امور چنانکه نغمهٔ داود درادای زبور

جواهر سوزیکه بیعقده رسانعد قلمت ۰ برند دست بدستش براي كردن جوهر ۰ بو مقوله انوری

پنجه زمان میدان امتحاندن دایره بلاغت بیان ۰ و براعت معانی بدیعاتندن سخن ودان

دوران میانندن نشان سایر اولوب آرایش صرافان جواهر معارف ۰ و اجماع نقادان

سرتحه لطایف بونک اوزرینه منجر و متقرر اولدیکه بو درج که درج جواهر حکمتدن

و بو جریده که بنج درر فضیلات تمثیلات سحر نگاری سرتاسر معانی دقایق دندن

و حکایات لطافت شعاری صنایع بدایع حقایقدن ۰ چون جهانداراک اطوارندن

و شهریارلق احوالندن ۰ و رعیت پرورلک امورندن ۰ و معدلت گسترلک رسومندن

مصنف اولمسا سایر کتب و رسایلدن وجوه هله فایقدر ۰ بو درر شاهوار نثار

خاک پای پادشاه کردون اقتدار اولمغه سزاوار اولایقدر ۰ سخن دربست و تعلیق بکوش شهریار

چون انی فضل فضائل آیدن خطاب مستطابی کوشلندم ۰ کلام دردر بالین آویزه کوش

هوش ایدوب خطبه کتابی بر پادشاه عالمپناه نام فرخنده سیله موشح قلوب نقودن

بر شهنشاه فلک دستگاه سکه رخشنده سیله مزخرف قلدم ۰ که اقدام نطوق و مقالکه معارجه

مناقب عظمت و جلالنه ارتقا ممتنع در ۰ و نردبان قوت خیال مدارج مراتب صفات

کمالنه اعتلا محال نظم یانند بحر شوکتنک قطره در بحار ۰ جنبنده مهر غرتنک ذره دره جبال

خشمیله خون اولوردل سنکین سام و زال ۰ پادشاه غازی ۰ شاهنشاه صاحب مغازی

مخرب ممالک انکروس ۰ مستخر حزب رود وس ۰ فاتح قلعه بلغراد ۰ فاتح مدینه بغداد

قاهر قهرلمن بغدانه ۰ قاطع طغیانات اهل بخچ و آلامان ۰ درکه عالم پناهی کعبه امن و امان

سده دیوان سرایی قبله خلق جهان ۰ پناه اهل ایمان شاه شاهان دوران سلطان صاحبقران نظم لطف و قهرینه خانه بیمانه ذرق و اجل ۰ عفو و خشم مایه سرمایه سود و زیان ۰

السلطان ابن السلطان ابن السلطان فخر آل عثمان سلطان سلیمان خان بن سلطان سلیم

خان بن سلطان بایزید خان نظم سده واقبال و فنها ۰ دولتی سرسبز اولا ۰

کلشن عمری کلینه ایرمیه باد خزان ۰ دولتیله اوله دایم کامبین و کامیاب ۰ نصرتیله اوله مردم کامکار و کامران ۰

بو شاهنشاه دیندار و دین پرورده که دامن نفس مقدسی دنس کبایردن بلکه صغایردن

مطهردر ۰ مشرب عقیده سی پاکی خاشاک آرا باطله دن مبرادر ۰ مشرعه ذهن تابناکی

شوایب ظنون و اهیه دن مبرا ۰ زنکار عقاید فاسده آینه ضمیر منیرینه یول بولمامشدر

و نلال خاطر خطیری آرا فرق ضاله ایله مکدر اولمامشدر ۰ اعظم شاهان جهان

ایدوکنه بو برهان معظم در که ۰ سالک شاه مذهب حضرت امام اعظم در ۰ شریعت ظاهره

حنیفیه در که شاخ چنار سیم و زر ازبار ۰ دست درازلق ایتدوکی جلدن نوندان

محبوس و مقیددر ۰ و بنفشه تمام اولدوغیچون چتار دیلر قفاسندن زبانن لاله زمانه

اولدوغیچون تیغ قانه بویادیلر دهانن کل غنچه طبانجه اور مزوغیچون باشنی بومرقا اوردیلر

و مدام سرمست دمخمور اولدوغیچون آیاغنه تومرق اوردیلر ۰ آیینه مارولر ایوزنی

یوزنه اولدوغیچون بردار اتدیلر ۰ مشک عنبر بویلی لر سینه بسینه اولدوغیچون تشهیر بازار

اتدیلر ۰ عنبر نامحرملره نظر اتدوکیچون کوزنه میل چکدیلر ۰ سوسن زبان دراز اولدوغیچون

یوزنه نیل چکدیلر ۰ معدلت باهرسی بر مرتبه در که چنک پلنک دامن پوست آهودن ال

آلمشدر ۰ دندان کرک کلوی کوسفندله قایلا تمشدر ۰ یوز پلاس پشمینه آهو چشم

غزاللر عشقندن درویش پوست پوش اولمشدر ۰ بعض لباس پلنکینه ایله جامه عظیم و شغا

و فضیحت جز کوشلرچون ستار کوش اولمشدر ۰ کبوتر عقاب ایله همآشیانه در

میش دیبا بله همخانه ۰ و هم کاشانه در ۰ زاغ شبان کوسفند صحراده بی شباندر ۰ بلبل و

باز تیهو یه هوادار ۰ و شیر آهو یه پاسباندر ۰ و بالجمله ایام معدلتنده زهرا فاعی

ظلم و اعتساف تریاک دواعی عدل و انصاف له منعدمدر ۰ و بنیاد جور و بیداد قواعد

نصفت و داد له منهدم ۰ نفحات شمائل عدلی شامه دماغ اطراف عالم معطردر ۰ لمعات

آفتاب بذل کاملیله دیده اضاف بنی آدم منوردر ۰ و معمار عدلیله مقصوره ربع مسکون

معنی بردر ٭ شمشیر قهر ایله چهار سوی هفت کشوردن دودن **نظم** کیم ایاغی اغزنا بون عنبرده
کمه دوراننده کوچ چکیز انک آلاکا ٭ بر باد شد چار سازو یتیم نواز در که ٭ **بیت**
یوق زمانده یتیم انکبی دترعدن ٭ یوقدر ایانده حوتین دل مکر مشک ختن ٭ ایام همایون
سرغدن غیری باغی باش قالدرمدی ٭ اول داعی زنجیر آیله متقید در ٭ دورکار میمون
شمعدن غیری یاغی ایاغ اوزره کلمدی ٭ اولداعی عذاب نار و بند این مخا در
اکا رستم دیمک ستمدرکه رستم انک کمربسته کمترین سیدر ٭ و طهمورثم و القاس
بهرام کمترین سنک افکن سیدر ٭ عظمتده جم دیمک غلطدر که سنک قهر ایله جام
وجودن شکست اتمشدر ٭ سخاوتده حاتم دیمک خطادر که دست بذلیله خاتم
دفترن طی ایدوب ٭ صیت و صدا بجودن پست اتمشدر ٭ بسطت مملکتی بردرجه در که
ملک سلیمان مسخر معرصه کوهر تیغ ظفر پیکریدر ٭ و دایره قلعه آسمان مرکز ناحیه علم نصرت
مملکت قیروان و خاوران مجموعه ممالک محروسه سندن ایکی ورقدر ٭ و معدلت فریدون
و نوشروان دیباچه مآثر و معدلته سندن برسبق در که زمین کوچوک پایه سنده
کردون کزدیدر ٭ و سبز زار آسمان میدان جولان خنکنک مونده نفر دی ٭ سطوت سلطنتی
بر غایتده در که بشر کهربا نهیب صولت پادشاهانه برقی ندر ٭ و آینه آفتاب
و سطوت خسروانه دن خفقان درکاه عالم پناهی ٭ معقر جباه جباب جهاندن
سقف فلک لشتباهی مجد رشقاه اکابره دوراندر ٭ حقره قباب سرای همایونی حباب
سپهر آبکونه همسردر ٭ سقف ده کنکره خیام همایونی ایوان کردونه برابر بلکه اندن برتردر
دیشه کردون کردان شعشعه حیتر آسمان نشاندن خیره حیراندر ٭ و جرم آفتاب
درخشان ٭ رشک سایه سایبان فلک فرساندن سایه پوش خاک یکسان در ٭ ماه مستنیر
قبه مستدیره خرکاه فلک تدویر و مهر تنویرندن اقتباس نور ایدر ٭ و نجم
کردون سای چتر همایونیله لاف ارتفاع اوره دعوی زور ایدر ٭ ذره عیار

تا نام مبارکن جبینینه یازمدی ٭ تب تاب بوته کدازدن خلاص اولمدی ٭ و درهم و دینار
شریعتی سکه قبولن قازمدی شکنجه بوته کازدن نجات بولمدی ٭ قندیل زرنکار مهر و ماه
کاسه مشعل چراغی دکن لیل و نهار دامن پیان کفادن چکرکه یوره کچه یا عیدن ٭ و رایت نصرت آیتی
نهال سرو دکه میان بوستان غزاده خون اعدا ایله پرورش بولمشدر ٭ سنجق ظفر
شاخ کلدر که کلزار کارزارده نسیم فتحله کشاده اولمشدر ٭ سنانیش جان ستان
روان او لاقن غازه چهره نو عروس غزادر ٭ و غبار سمند جهانکردی عالم نوردن
کحل الجواهر العین اولیدر ٭ بیم تیغ سداب رنکدن افق بر پنجره در که شرب حنظل
مرارت شمشیر آبتصوری و آتش تاب تیغندن غیری یاد و ایتیره کلدی ٭ و هم کی ذوالبرند
پیکاندن سرمه سر بر درم سرد هدرکه شراب زهر آب تیغ نیلوفرندن غیری ایله شفا متصور
دکلدر ٭ باد شمشیر آبداری دیار حیات دشمن خاکساره آتش او مرشدر ٭ آتش سنان تابدار
خرمن حیات اعدای بدکرداره باد وزیرشدر ٭ الف تیر کمانی اقبال و دولت روز افزون
ایچون الف قالمدی ٭ و باء کوپال و دال کمندی دشمن خاکسار بدحال لکن قوه دال دن
کاده ماکثیر شکاف شکاری یکسر اعدای خاکساردر ٭ سفال کاسه خوانخواری کاسه
کلده کفا بنجاندر ٭ تیغ آسیب فشانندن برق نشاندن جهان کردن کشان ایران و خراسان
حیران و بیهوشدر ٭ آشوب طوب کردون کوب صاعقه فشاندن دیار دریا بار و
قلاع و حصار افق بیک خاکسار و ویران و خاک یکسان در **نظم** تیغی ایله ویراندر الامان ایلکی
دکل و جنددن خراب ایران و توران ایلدی ٭ جوان بخت و آسمان تخت شهزاده لر که
بجنک بحر رخت ایندر ٭ سلطنت درجنک دتن درخشنده در ٭ مهر برینک خنصر سعادت
شاب بستغام سلیمان دره ٭ و عرق فرقد سایی سزاوار تاج سلطنت و افسر جهانبانیدن
چو کجعلیه مصطفی خلق محمد خلقت سلیم نفس باین بید همتدر ٭ بوخصلتله عاقبت بهرابی
جهانکیر و کشورستان اولمغه دلیل و علامتدر ٭ بلکه برهان و حجتدر **نظم**

الٰهی چشم بددن دور ایله. عمرنی معمور ایله. آصف آل وزرا ایکی کوکبۀ آسمان ایوان دولت
کیوان رفعتدن. رأی عالم آرای شمع شبستان مملکت و فکر کشورگشای مفتاح مهمات سلطنتدن
صف آرا امرای کرزوین تن هیبت و تهمتن مهابتدن. هر بری بیشه وغاده بر شیر شرزه
و پلنک غضنفر صلابتدن. خدام کاردانی صاحب الاحتشامدن. و مقربان بارکاهی واجب
الاحترامدر. خلد الله ملکه و سلطانه وافاض علی العالمین بره واحسانه ولا زال رایات
اقباله برایة الظفر منشورة وآیات جلاله کالسبع المثانی متلوة مشهورة واطناب
خیام خلافته مشدودة باوتاد الدوام وظلال عدله ورأفته ممدودة الی یوم القیام. بو نامه
فرخنده آغاز و خجسته انجام بعون الله الملك العزیز العلام نظم پادشاه جهان همایون نامه نام
اکر ویردی هاتف غیبی همایون نامه نام. والصلوة والسلام علی خیر الانام محمد وآله الکرام
وصحبه العظام. ما تتابع اللیالی والایام. و تواترت الشهور والاعوام. اولا بیلمک کرکدر که
مقاصد کتاب کلیله و دمنه قواعد حکمت عملیه اوزره مبتنیدر. حکمت عملی نفس انسانیه نک
حرکات ارادیه و افعال طبیعیه سنه علمدن عبارتدر. بر حیثیتله که انتظام احوال معاش و معاده مفضی
ومتوجه اوله و [illegible] کمالک حصولنی مقتضی اوله. بو تقسیم اولیکه ایکی قسمه منقسمدر. بری اولدرکه
هر فرده علی الانفراد راجع اوله. انکا تهذیب اخلاق دیرلر. ایکنجی اولدرکه افراد بر
سبیل مشارکت متعلق اوله. بو داخی ایکی قسمه منقسمدر. بری اولدرکه مشارکت منزل و خانه ده
اوله. انکا تدبیر منزل دیرلر. ایکنجی اولدرکه مشارکت شهر و ولایتده یا اقالیم و مملکتده
اوله. انکا تدبیر سیاست دیرلر. کتاب مزبور اقسام ثلثه مذکوره دن نوعین آخرینی
بعضی فوایده مشتملدر. اما تهذیب اخلاقه متعلق احوال مذکور دکلدر. الا علی سبیل
الاستطراد اکرچه کم بو اوراقده مکارم اخلاقدن بعضنی ایراده مجال میسر ایدی. اما کتاب
مزبورک اوضاع و اوصافنه تغییر کلی کلمسون دیو ابواب کتابه زیاده ایتمکدن احتراز اولندی
بیان اولنمشدر اول اوزره که حکیم هندیدن روایت اولنمشدر ابتدا اولندی. و کتابده کورلدی

ایکی

ایکی باب اولیکه ایرادندن فایده کلی اولمیوب اصل کتابه مدخلی یوغیدی اسقاط اتدم. اولان
مرسوم اوزره ابتدا اولنوب ابواب کتاب [illegible] قالان اون درت باب اوزره اقتصار اولندی
و حکایات اصل و فرع مذکور اولان دستور اوزره وارد اولوب بر بعضندن سؤال و جواب
[illegible] ایدوکن بیلدرلدی. و ابواب [illegible] ابوابدن سابق اولحکایتلرکه اصل اسباب و منشاء مبنی
الکتاب ایدی افتتاح اولنمق لایق کورلدی. و محل ثبات ابوابک هر مقام که بر حکایت ایراد
ایدوب بر مثال اثبات ایتمک مناسب کورلدی اقدام جسارتله سلوک سبیل تصرفه اقدام اولندی
هر چند که بو بابده بو فقیر حقیر اثرک [illegible] بلکه مطلق تالیف کتابه ارتکاب ایدن فضلای زمان
قلت بضاعت و قصور استطاعتلرینه انصاف و اقرار و زلات عثرات و هفوات و سقطات
لرینه اعتراف و اقتفا ایدرلر. عاقبت هدف سهام ملامت و سیر صمصام غرامت اولوب
حق ناحق مطعن هر جاهل و احمق اولمق مقرر و محقق در. اما امید که زیور کمال و هنر ایله آراسته
و کوهر طبیعی فضل پرور ایله پیراسته اولوب قلب قادر نقود فضایلک نقادی و دیدۀ
انصافله جواهر ماثر کمراقب اولانلر و فور فضل و هنرلرندن دور و مزید لطف و کرملرندن
بعید دکلدر که من صنّف فقد استهدف تهدیدی مقابله سنده من انصف فقد اعترف
نکته سن تمهید ایدوب مواضع زلاتده عین رضای ممنوع و دیدۀ بعضنی [illegible]
و مواقع عثراتده قلم اصلاح و حمل علی الصلاح دریغ ایتمیه لر. نظم دیده انصافی چو بینا بود
در نظر ذکر چه کمینا بود. من خجلم از عمل خام خویش. تو بملامت نکنم سینه ریش
ذرد روش جمله آزادکان نیست روا طعنه بر افتادکان. چشم هنر بین بود از عیب پاک
بی هنر از عیب کند زو چه باک. شعر وعین الرضا عن کل عیب کلیلة. ولکن عین السخط
تبدی المساویا. وفقنا الله لما یحب ویرضی. و ختم آمالنا بالخیر والحسنی. و منه
الاستعانة و علیه التکلان. و الیه المرجع. باب اول ساعی و نمامک کلام نفاق انجامی
استماعدن اجتناب و امتناع واجب ایدوکن بیان ایدر. باب دوم بدکارلرک

کردار بدلرینه متعلق نتیجهٔ سزا و جزالرین بولوب شآمت عاقبت و وخامت خاتمتلرین بیان ایدر

باب سوم اسباب و اصحابك نه ایدوکی و منافع و مضارلرندن بیان ایدر باب چهارم

اعدانك احوالین ملاحظه ایدوب کندی مکر و کیدلرندن امین اولمق جایز دکل ایدوکین بیان ایدر

باب پنجم بعض مطلوب اهمال و غفلت سببیله وراء تعویقده مستور و محجوب قالدیغین

بیان ایدر باب ششم آفت تعجیل و مضرت شتابی بیان ایدر باب هفتم حزم و تدبیر و حیله

و تزویر ایله بلا و اعدادن خلاص اولمغی بیان ایدر باب هشتم ارباب حقددن اجتناب ایدوب

انلرك قولنه اعتقاد و تملقنه اعتماد جایز دکل ایدوکین بیان ایدر باب نهم طریق صفح و

عفو سلوك افضل و صفات ملوکه اولدوغین بیان ایدر باب دهم طریق مکافات جزای

اعمال و سزای افعالی بیان ایدر باب یازدهم برکسنه زیاده طلب ایتمکله کندو محلندن

و منزلندن اولدن کرو قالدوغین بیان ایدر باب دوازدهم صفت حلم و وقار و تمکین خاصهٔ

ملوك و سلاطینه زیبا خلعت ایدوکین بیان ایدر باب سیزدهم ملوك عالی جناب قول اهل غدر و

خیانتی استماعدن اجتناب واجب ایدوکین بیان ایدر باب چهاردهم انقلابات زمانه

عدم التفات و جمیع امورده قضای رب العباده رضا و انقیاد لازم ایدوکین بیان ایدر

بعد از فهرست کتاب اول حکایه که منشأ کلمات و اصل ابواب ایدی شروع قلندی

والتوفیق ممن بیده ازمة التحقیق حکایت نقشبندان کارخانهٔ معانی تحریر کتاب

کارخانهٔ سخن رانی جوهریان بازار عجایب حکایات و صیرفیان دار العیار غرایب روایات

خزاین جراید اخبارده جمله خیالین بو زیورلر آرایش و عرایس نفایس اسماره منقبت معانی

بوزیب و فرلر نمایش ویردلر که سوابق قرون و سوالف سنینده اقاصی چین و ماچینده

بر شهریار کامکار و بر جهاندار نامدار وار ایدی که اسرار لوامع سنجاق اساریر جبهه‌سنده

جبهه‌سنده ظاهر و انوار سواطع یزدانی مطالع چهره‌سنده باهر ایدی و دبدبهٔ کوس

سطوتی طاق آسمانه صدای بیم و یأس و طنطنهٔ شکوه شوکتی مسامع جهانیانه طنین رعب و هراس

وسلاطین

و سلاطین نامدار آستانهٔ آسمان مدارینه غلام حلقه بکوش و خواقین رفیع المقدار عتبهٔ

کردون اقتدارندن خدام غاشیه بردوش اولمشلردی فریدون حشمت و جمشید هیبت

سکندر شوکت و دارا مهابت حاشیهٔ بساط دولت روز افزونی همیشه وزرای

صاحب رای و امرای لشکر آرا ایله آراسته و پایهٔ تخت آسمان پایهٔ همایونی عنوان

تفضیلات پیرون و حکماء هنروران نصیحت کستر ایله پیراسته خزانه‌سی انواع جواهر

و اجناس نقود و فرله مشحون و لشکر جرارندن مدار حد و حساب و فقدن کشمارد

بیرون ایدی نهال باغ شجاعت چشمهٔ تیغ خونبار ایله سیراب و چمن ریاض سخاوت

نتیجهٔ کف سحاب ادرار ایله شاداب اولمشیدی نظم شجاعتده نریمان زمانیدی

سخاوت برلهٔ دستان جهاندی وجودیله عالم خرم ایدی سخا و عدلیله خوشدل ایدی

اول سرو چمن جاه و جلال و کلبن کلشن مجد و اقبال همایون فال دیرلردی عدل کامل

حال رعایای همایون و بذل شاملیله حال فقرا غیرت ثروت قارون اولمشدی

درکاه معدلت پناهنده بر ملك نهاد آصف نژاد رعیت پرور و مرحمت کستر وزیر

جهانکیری و مشیر صاحب تدبیر وار ایدی که رای عالم آرای شمع شبستان مملکت و فکر

کشور کشاسی حلال مشکلات سلطنت ایدی نظم چو رای خرده دان در کار بستی

بیک تدبیر صد لشکر شکستی چو کار مملکت را نظم دادی بیک مکتوب اقلیمی کشادی

لنکر فرهنك کران سنکی کشتی دریای آشوبی کرداب اضطرابدن ساکن قلمشیدی و تندباد

صرصر سیاستی بیخ و بنیاد ظلم و بیدادی برباد ایتمشیدی و تدبیر امور و ضبط ثغور و قیام

مصالح جمهورده صحایف آرای آصف بن برخیا خط خطا چکمشیدی نظم

آصف ار آن ملك را ضبط آنچنان کردی که او کم کجا کردی سلیمان تا انکشتری

چونکه انك رای خجسته‌سیله نظام کار ممالکه رونق تمام و بازار مهام خلایق رواج

کلام بولمشیدی بر حسب الاسماء تنزل من السماء خجسته رای اکا نام اولمشیدی همایون فال

مرغزاری بال بلکه کلی و جزوی احوالن بر آیینهٔ عالم آرای خجسته رایه مراجعت بیورب نه اندن احاله
میل دیوان بزمه و نه آنکله شعور تسیر عزم میدان رزم ایلردی چونکه وزرای صاحب رای
ممالک آرای موجبات فتح الباب مواهب الهی و امارات دوام دولت شاهنشاهی و دلائل
اساس جهانداری و علایم ثبات حشمت و کامکاریدر لاجرم سلاطین جهانگیر فی الحقیقه
اساطین بنیان زمین و زماندر و واجبدر که حل عقد مهمات مملکت و فتح مغالیق مهمات
سلطنت و استحکام نظام امور و قیام مهام جمهوره وزرای ثاقب ضمیرلرک تدبیر اصابت
پذیرلرینه مراجعت بیورب بحکم و شاورهم فی الامر قدم مباشرت جادهٔ مشاورتدن
منحرف قلمیه لر تا که بر موجب ما تشاور قوم الا هداهم الله لارشد امورهم نتایج افکار
اصابت شعار و نتایج آرای مملکت آرالری متقن صلاح اهل عالم و متضمن نظام
احوال بنی آدم اوله شعر علیک بالمشورة فی المعضلات فعقل الاثنین من الواحد و لولا التعاون
لم یستقم امور المعیشة للخلائق و بکن بر کون که شهباز آتشیانهٔ طارم چارم مرغان
طیران انجم مرغزار آسماندن تار مار و یوز دوزشیر مخلبدن غزال مشکین بال شب صحرای
وجوددن وادی عدمه فرار ایتمشدی همایون فال علا اسعد اتحال و امین الفال خجسته رای
و سایر امرای کشور آرا ایله مصراع کالبدر حف بواضحات الانجم عزیمت شکار و قصد صید
مرغزار ایدوب فضای شکارگاه متعدد میمنت پادشاهیدن غیرت سپهر برین و کحل الجواهر
غبار سنابک موکب شاهنشاهیدن دمک دیدهٔ صحرا عین اولدی و گوش هوش صدای
دار و گیر و ادای نای تیز و نغمهٔ گاو و زنجهٔ سنانلر طولدی هر طرفدن جوال
کسته مهار گاه چاشنی گیر خون کوه و کفتار و گاه نافه شکاف آهوی تاتار
یوزپلنگینه یوزش شاهین جمال شاهد وحوش و سماع ترانهٔ شغال و خرگوش ایچون تزلزل
دیده و گوش اولمشدی و کشیر مخلب تراب خون اران و غنا تغلب ایله دفع
مرض جوع الکلب ایدوب باز بلند پرواز و شاهین گردون فرازن گاه تیر پرتاب

ودعای

و دعای مستجاب کبی عروج ایدوب نسر طائر آسمانه قصد و گاه قضای ربانی و شهاب
آسمانی کبی نزول ایدوب نشیمن چنگ خونفشانلرندن کشیش باز مرغاندن قصد ایلردی
نظم برون جستند مرغان سبک خیز بچنگ صید کرده چنگها تیز درآمد چنگل شاهین تاراج
نه طوطی ماند بر بالا نه دراج بکین بگشادن یوزان زبر هر سو فرو بسته رهِ جستن بر آهو
ز سیر تازیان تیز آهنگ فضای دشت بر نخجیر شد تنگ چو شیران فتاک و هژبران
هتاک صحرای چرنده و هوای پرنده دن پاک ایتدیلر همایون فال بساط انبساط شکاری
و دفتر تفرج صحن مرغزاری طی ایدوب خیل و خدم و حواشی و حشم اجازت انصراف
بیورب شاه عالم و وزیر محترم دخی آهسته جانب حرم با حرمت دار السلطنه خرام
ایتدیلر اتفاق اول زمانده طغیان حرارت هوا و لهیبان نائرهٔ گرما بر مثابه ایدی که
تف و تاب آفتابدن حمل و جدی تنور آسمانده بریان و غایت التهابدن حوت سمکه
مانند اضطرابده پیچان و بیجان ایدی حرارت ایامدن باخورده وحوش و طیور محموم و محرور
و نکایت سموم و حروردن روز روشن شب دیجور المشدی نظم
آتشکین کشته کوه و کان همه تفسیده زمین و آسمان همه مرغان چمن در شاخ در رفته
چرندگان بسوراخ فرو همایون فال خجسته رای ایدی بو هوای گرمده که گرد خاک کوی آهنگی
و چهرهٔ زمین معدن آتش کبی التهاب ایتمشدر نقل و حرکت خلاف مقتضای
عقل و حکمتدر و ظلال خیام همایونه داخل التجا دافع حرارت دکلمی ای وزیر ثاقب ضمیر
نه جای ایدرسن که بر زمان آسوده اولوب حضور ایده وز و عنقای شرق
مغربه نزول ایدیجک بز دخی جانب مستقر جلاله مخیم عز و اقبالمزه رجوع ایده وز
خجسته رای ثنا و تحسین ایچوب و طبق دهانلر دعا و هرکس خاک پای شاهه صاحب
نظم ای آفتاب کشورهای سایهٔ خدای او ستوکیره سایه گستر اولا سپهر
بندهٔ لرک کهای جوق لوای همای آسای سلطانه یه التجا ایتملردر شعلهٔ مشعلهٔ آفتاب

جهانبانه‌نك باغچه‌لری قاردن **نظم** چو شد سایبان لطف تو پناه ما ، از تاب آفتاب حوادث دیگر غم نخوریم
اثر ذات ستوده صفات پادشاه که بحکم السلطان ظل الله خلق عالم سایهٔ عدالت پناهنده خوش حال
و خرمدر ، حرارت هوادن که موجب انواع رنج و صداعدر اجتنابه عین صوابدر
سلامت همه آفاق در سلامت تست ، بر نوع بو مقامه قریب بر کوه غریب بلوردیکه جوانب
همتی کبی بلند و هنرمندلر رتبتی کبی عالی و ارجمنددر ، سر تا پا حلهٔ خضرا ایله صاف طولی
گویادر ، و دوایر گل و فراغ سنبلاطی حمرادر ، دیبا چین گلزاری انجم فلك كبی تابان در
و چشمه‌لری اول چشم ساره انهار جنان کبی روان در ، مرغان اشجاری طوطیان شیرین کلام
و تذروان مرغزاری طاوسان نازک خرامدن **نظم** طوطیلر اولور ایدی شکرخند و گویا
قمریلر اولور ایدی قمر جبین و زیبا ، صواب اولدر که عنان عزیمت اول صوبه منعطف اولا
تا بر لحظه سبزه کبی سایهٔ بیدده آسیب تاب خورشیددن آزاده و بر زمان سرو کبی لب جوی
و کنار چمنده خرم و آسوده اولاوز **نظم** بر لب جوی نشین و گذر عمر ببین
این اشارت ز جهان گذران ما را بس ، همایون فال الجنة را یلدا اول طرفه متوجه اولوب
طرفة العین ده غبار رستم رخش شکوهی دامن کوهی آستین اهل اقبال کبی بوس جای
سعادتمندان قلدی ، بر کوه بلند کوردی که قبهٔ همتی ذروهٔ آسماندن یچمش و تیغ
سبز فامی سپهر زنگار آفتاب تیغ مهوش **نظم** بو جبلك ذروه‌سی عیوقه ایرشمش
وار بچشمه و خورشیده ایرشمش ، گویا بر شیخ پر وقاردر ، و بر زاهد تقوی شعاردر
بر موجب والجبال اوتادا پایهٔ ثباته دامن تمکینه چکوب چشم گریانندن سیل سرشکی
دامن دیارده روان ایتمش ، شاه کامکار مرکب براق رفتاری برق وار بالای کهساره سوردی
و ابر بهار کبی اطراف کوهی طواف ایدوب هر جانبه کوردی ، ناگهان بر فضا پیدا اولدی که
وسعت میدان امل کبی بی پایان ، و بر عرصه پدید اولدی که فسحت زمان ازل کبی بی حد و کران
لطافت آب و هواده مشابه مرغزار جنان ، و نزهت اشجار و بهجت ازهارده مانند روضهٔ نعیم

رضوان

ابکار
رضوان دایهٔ غایه نباتی تنزهٔ شیر حیات له آب ویرمش ، و مشاطهٔ نامیه زلف و غدار
ازهاره شانهٔ اعتدال له تاب ویرمش ، مرغان داودی الحانی نغمهٔ اغصان اشجاردن
کمان کوکلری آفات خدنگ ناتدن فارغ البال و کلهٔ آهوی تاتاری مراتعهٔ سبزه زاردن گستاخ
خدنگ حوادث روزگاردن ایمن الحال ، صحن گلزارده سلطان گل خیمه قورمش و سرو
عرعر و چنار و صنوبر الف قامت شمشاد قرشو طورمش ، دیدهٔ نرگس چشم دلدار کبی پرخواب
طرهٔ سنبلی زلف نگار کبی پرتاب ، بید طبرزه سپاهیلر کبی گلگون جامه کیمش سرو سهی
علویلر کبی سبز عمامه صارنمش ، زبان نسیم مشکبار اسرار دوایر گلزاری چهار سوی عالمه
فاش ایتمش ، و گفت و گوی بلبلدن حکایت رنگ و بوی گل سمع سکان سراچهٔ جهانه یتشمش
نظم لطیف و دلکش ایدی هواسی ، روان بخشیدی آب جانفزاسی ، قضا نقاشی
اوراق گلی تحریر ایدوب اول رقعه‌یه حکمت دیدی جدول ، خزینهٔ یاسمینده دوندی
اقچه و چشمه ساری کبی کندن ، کنارنده بنفشه لاله ایله ، یوزین یوردی سحر که ژاله ایله
سحر وقتنده طوتدی جهانی ، چکاوک نغمه‌سی بلبل فغانی ، اول مرغزارك میاننده بر غدیر
بی نظیر وار ایدی که چشمهٔ حیوان کبی روان بخش ، و دوره‌سی رود سلسبیل و کوثر
آینه صفاسی رشکندن متغیر و مکدر **نظم** روان اندر آن ماهیان سیم سیما ، چو ماه نو اندر سپهر منور
و زیر سعودده تا کنار غدیره سریر سلطنت تزیین ایدوب همایون فال الاسنه
استراحتده آرام ایتدیلر ، ملازمان رکاب سعادت انتساب دخی هر بری بر کنارده ظلال
اشجارده قرار ایتدیلر ، و اول هوادار و بو مثالدن صکره بو منزله بهشت آیینه غنیمت
شگرف بلوب زبان حال له هر بری بو بیتی انشاد ایدوب ایتدیلر **نظم**
یاد بعینم از بادیهٔ بحر عالم وارسته نشسته در گلستان ادم ، شاه و وزیر بساط
انبساطده مرکب سوداسی اسب فیلدن پیاده اولوب و رخ همتی فرزین بند خیالات اولوب
و شهمات عرصهٔ تعلقاتدن ساده قلوب عجایب مصنوعات الهی و غرایب مبدعات

نامتناهی ده تأمل ایتدیلر ۰ وحمد وثنای ملک متعال ۰ وصانع بی زوال که نقاش قدرتی کون ومکین
کهنا نرده کلک صنع ایله انواع نقش ونگار ۰ ونیرنک حکمتی دلسنکدن بو دکلو نبات رنکارنک
آشکار ایتمشدر ۰ مؤدی قیلدیلر کاه اوراق گلستاندن غنچه بو بیتی تکرار ایدرلردی ۰ نظم
نه بلبل بر کلش تسبیح خوانیست ۰ که هر خاری به تسبیحش زبانیست ۰ وکاه صفحات بهارستانده
بو نقشه نظر اعتبار ایدرلردی ۰ نظم کاه مسازد بر کل رام رکب از باد صبا
که نهد بر پای سروان آب صافی سلسله ۰ صفحهٔ کتاب آیه کر فاعتبروا ۰ یا اولی الابصار
خطیله محشادر ۰ وفجرنا فیها من العیون معناسن مشاهده قلورلردی ۰ ولوح زمردین سبزه ده
انظر الی آثار رحمة الله آیتیله مجلی در ۰ وجعلنا فیها جنات تفسیرین مطالعه ایدرلردی ۰
مکر اول حوالیده بر درخت عالی وار ایدی که قدم ده ادم ذات العماددن دم اورر بستون
سفینهٔ نوح ایله توام ۰ بلکه اندن داخی مقدم کچردی ۰ مدت تمادی ایدی که برک وبهاردن کلوب
سرافکنده وشاخساری قوریلوب یدا قطعه دلخسته دی غایت کهنه لکدن بیرلر کبی حرکتدن بیچاره
وتندباد صرصر حوادث روزکاردن پر وبال اوشده ۰ ودیخدهقان دهر فصل ربیعده
آتش بیرردی ۰ اره تجار روزکار قطع بوده وتا رنه دیش بیلردی ۰ نظم
شاهد باغست درخت جوان ۰ پیر چو شد بشکندش باغبان ۰ اکرچه که اول درخت اجوف ابدی
مثال معتل ضلال ۰ وصحیح اعتقادلر کبی فاندی ابدال ایدی ۰ اما خیل زنبور عسل ایله مالامال
اتفاق بو حالده نظر همایون فال اول درخت عزیب احواله معاد قا اولدی ۰ وزنبورلرک
هیات عزیبه وحرکات عجیبه مشاهده ایدوب شور وشغبین کوردی ۰ وزیر مجاهد دینه
صوردی که بو مرغان سبک پرواز که بو درخت حوالیسنده اجتماع عنده سودی ۰ وبو جوم
حزین آواز که نشیب وفراز مرغزاندن آمد شدندن مقصودی ندر ۰ بونلر کیمک لشکری واتباعی در
وکیمک کمر بسته فرمانی در ۰ نظم کیمک خدا میدر سالار کیمدر ۰ بو بیحد لشکرک سردار کیمدر
ازین آمد شدن مقصودشان چیست ۰ درین محرابکه معبودشان کیست ۰ خجسته رای دعا ایتدی

وابتدی

وابتدای شهریار کامکار بونلر بر کروه شریف در که منفعت دبرطائفه نفیف دربی مضرت
بر مقتضای لطافت ونظافت ذاتی که بو طایفه نک لازمهٔ ذاتی در ۰ شرف وحی الهی ایله مشرف
واوحی ربک الی النحل اندن عبارتدر ۰ وکمربستهٔ الهی درکه فرمان ان اتخذی من الجبال بیوتا
اندن کنایتدر ۰ بونلرک یعسوب نام بر پادشاهی وار در که خلقتده سایرندن جسیم
واخلاقده مسعود وقره ٔ انک لعلی خلق عظیم درجه سی انک شوکت شوکتندن برک بید کبی لرزان
وصرصر سیاستندن اوراق خزان کبی ریزاندر ۰ اولرک کاه مرتبع وکاه نشیمن ده قصر
سدید تحفه نوع کبی مکلف ومصنع در قرار ایدوب ۰ محافظت کوه شوکتی وملاحظهٔ جانب
حشمتی ایچون ۰ وزیر وحاجب وچاوش ونایب ودربان وپاسبان نصب اتمشلردر ۰
ملازمان دولتی ومقربان حضرتی کیاست وفراستده وعلم هندسه ومساحتده بر مثابه
مهارت بولمشلر که ۰ بی ارده وبنشار متساویة الاضلاع متناسبة الاوضاع
بر قصر مسدس طرح ایدوب اوستونه بر سقف مثمن ومعنا ایدرلرکه اکر تمام معمار
واشمیدس مهندس کورلردی ۰ انکشت حیرت دندان دن تک وغیرتله امیدوب دقت
دعوا معرفت صناعت هندسه ومساحتی دورلردی ۰ چون رفیع قواعد قصرین
متقاعد اولدر ۰ امیر نحل زبان حال الله انلره عهد وقرار آلور که نیهان نفرات
لطافتلرین ظلمت کثافته مبدل قیلیوب ذیل وطهارت ونظافتلرین لوث نجاسته آلوده
ایتمیلر ۰ انلر داخی اول عهده بنا شاخ کل وکلبن سنبل وازهار تازه وریاحین
پاکیزه ده غیریه تمتعلر ۰ واول ازهار نظیفدن غذا لطیف تناول ایدوب درونلرنده
معدنلرین هیولای نباتیدن خلعت صورت مستعار بخلیدا ولوح عسل مصفا
خلعتن کیوب بر لعاب تازه ۰ وشراب خوش مزه مجتمع اولور دار الشفاء حکمتده ظروف
شربت سرنوشتن دفعا للالم فیه شفاء للناس حروفیانلشدر چون خانه لرینه
معاودت وکاشانه لرینه مراجعت قیلدیلر ۰ دربانلر تلقی ایدوب توقف تمام ایله

دامنلرن تجسس و تفحص ایدرلر اکر عقد معهوده متمسک اولوب دامن طهارتلرن آلایشدن نجابا
پاک طوتمش اولالر اجازه ایله حجره مقدسه و خانه مؤنسه لرینه کیررلر و اکر عیاذا بالله
بو بیتک مضمونندن **نظم** دست وفا در کمر عهد کن ٭ تا نشوی عهد شکن جهد کن ٭ تجاوز
ایتمش اولالر انلردن موجب نفرت و معرض اولور رایحه احساس ایدرلر زوایای
نیش زهرآکوده ایله تارو بود وجودلرن نابود ایدرلر اکر دربانلر تغافل ایدوب
برآکوده دامنی یول ویررلر مشام پادشاه رایحه کریهه لین استشمام ایدوب کندوسی الذات
بو حالی تحقیق ایلر واول زنبوری رنجت برکشته یی سیاستکاه کتوروب اول قتل دربانه
بعده سیاست زنبوری اعدامه فرمان ایدر تا بو نوعدن بر فرد داخی بو جنسه حرکت ایتمیه
حکایت اخبارده کلمشدر که جمشید جهاندار آیین پاسبان و دربان و تعیین
حجاب و نواب و ترتیب تخت و مسندی انلردن المشدر ومرور زمان و کرور آوانله
مرتبه کماله ایرشدر همایون فال جون فجسته رایک بو کلامی ایشتدی طبع لطیفی انکی
اساسی مشاهده سنه رغبت بیوردی و اول درخت جانبنه توجه ایدوب کتدی برزمان
انلرک درکاه بارکاهلرنه و شوکت و حشمت و قانونه ملازمت و اوضاع اطوار حرکاتلرن
تماشا ایتدی بر جمع غریب کوردی که امر الهی ایله فرمان بردار سلیمان وارندیر
شعار **نظم** جمله سی بر چراغه پروانه ٭ هر بری حجره سنده مردانه ٭ منازل منیعه و مواضع
رفیعه ده قرار ایتمشلر و اغذیه لذیذه و اشربه پاکیزه اختیار ایتمشلر هیچ بر لیبی
حجره سنه ایذا و آزاره قصد ایتمزلر و هر بری کندو مرکزنده قرار ایدوب پرکار دور
دایره سندن طشره کتمزلر **نظم** خوشا سرفرازان کوتاه دست ٭ بزرکان خرد و بلندان پست
فجسته ایتدی عجبدرکه بو هوا ایله تنها دنیه سبعیت مرکوزدر لکن بربرینه ضرر ایرکورمزلر
با وجود کی نیشلری وار نوشدن غیری نسنه ویرمزلر وبا وجود هیبت کبو نلرک
هیئتنده تعبیه اولنمشدر تلطف و ملایمتدن غیری نسنه کوسترمزلر اما آدمی زاده

14

بو اصنافک خلافی مشاهده در که اکثریا بعضی بعضینه فتنه و آزار روا طرارده بل جمیع اناسک
بری برینه مقام ایذا و انتقامده در **نظم** دو رنک کز سر نا مرد هیچ
برحقد نداد آدمی آز آدمی ٭ وزیر ایتدی ای پادشاه جرده بین و ای شهنشاه روی زمین
بو جانورلر که نظر عبرت ایله منظورکزدر طبیعت واحده اوزره منفطر اولمشلر بو نوع
انسان طبایع مختلفه اوزره مخلوق و مطبوعدر بونلرک تن کیفیتنده دو و جسم لطیف کثیف
نور و ظلمت آمیخته در و نقد ملک و ملکوت و حاصل علوی و سفلی قالب قلبلرینه ریخته در
اول اجلدن درکه هر برینه ایچون مستقلا بر مشرب وعلی حده بر مذهب ویرلمشدر
قد علم کل اناس مشربهم بونلره هم عقول ملایکه دن بهره ویرلمشدر هم نفوس شیاطین
حصه ی روزی قلنمشدر تا هر کیم که دست همتله حبل متین حقه متشبث اوله
ولقد کرمنا بنی آدم درجاتنه ترقی قله و اول شخص که فرمان نفس بدفرمایه مطیع اوله
غایت دنائتدن درکات بل هم اضل ده محبوس قله **بیت** بهره از ملکت هست نصیبی از دیو
ترک دیو ارکن و بکذر بفضیلت ز ملک ٭ واکثرناس متابعت نفس خسیسله شح و خبث
اولوب حرص و حسد و حقد و غضب و ظلم و ستم و غیبت و نمیمه و سایر اوصاف خبیثه
واخلاق ذمیمه ظاهر اولمشدر **نظم** بی خردی چند نخوده ز خیر ٭ عیب پسندید بر غم هنر
دود شوند از بد ماغی رسند ٭ باد شوند از بچراغی رسند ٭ همایون فال بو مقالدن حکمت
مالکدن متنبه اولوب ایتدی چون فطرت انسان و احوال النفس بر ستان بیان اندک
منوال اوزره در بنی آدم صلاح اولدر که پای عزلتی دامن فراغته چکوب علایق
خلایقدن منقطع خلوت اولمق و متصل تزکیه نفس و تهذیب اخلاقه مشغول اولالر
باشد که اول وسیله ایله حظ خیر خواه رضاء اللهده که منشاء اخلاق ناپسندیده در خلاص بولالر
مصراع زین میان کر بتوان به که کناره کیرند ٭ سابقا کوش هوشمه ایرشمش ایدی که
حضور وحدتده و فراغت عزلتده در حالیا عین الیقین بلدم که اکثر انجام انسانه

مصاحبت ومجاورت مادافعی دن زیانکار۰ وآنلر کله مخالطت ومعاشرت مخاطی صحابتندن دور
دشوار ایمش۰ بعض حکمای تجرد شعار کنج غار اختیار ایدوب اماکن قفارده روزکار
کچورمشلردر۰ مکن بو معنی یه نظر اعتبار ایتمشلردر نظم قعر چه بگزید هرکو عاقلست
زانکه در خلوت صفاهای دلست۰ ظلمت چه به که ظلمتهای خلق۰ میگریزد عاقل از غوغای خلق
پس مرد بلند همته لایق بودر که قطع تعلق ایده ماسوادن۰ وسراچهٔ قلبن کندوده داخل
خلوت ایده فکیف که ماعدادن بیت خلوت خواهم که دور چرخ اگر چون گرد باد
خاک ان دهر را بر دنیا ید کردمن۰ بخجسته را بجنبد همایون فالک بو حالده قصد وفراغت
واعتزالین مشاهده اتدم۰ ایده۰ اگرچه که زبان الهام نشان جناب پادشاه کامیابدن
صادر اولن عین صدق ومحض صوابدن۰ فی الواقع صحبت سبب انتشار خاطر
وتشتیت الخواطر۰ وعزلت موجب جمعیت باطن وظاهردر نته که بو معنیده دیمشلردر نظم
دانی که شب وروز که مجموع بود آن گوشه نشینی که بمجمع نرود۰ در غنچه دل نازک گل باشد جمع
چون نفت دل انجمن پراکنده شود۰ امّا بعض اکابر دین وارباب یقین بشرط صلاح حال
مصاحبت قرین صحبتی خلوتدن ترجیح وکثرتی وحدتدن تفضیل ایتمشلردر نظم
خلوت از اغیار باید نی زیار۰ پوستین بهر دی آمد نی بهار۰ وفی نفس الامر صحبت سبب
اکتساب فضایل وفواضل ووسیلهٔ اقتباس آداب اماثل وافاضلدر بیت
دست طلب از دامن صحبت مگسل۰ تنها منشین که بیم دیوانگیست۰ لا رهبانیة فی الاسلام
حدیثی مضمونندن دخی معلوم اولان بودر که فواید صحبت عواید عزلتدن زیاده در و
بنی نوع انسانه اختیار کنج خلوت۰ ومصاحبت ابنای جنسندن فراغت نه کیفیتله
میسر ومتصوردر که قهرمان قدرت ربانی جماعت افراد انسانی۰ آماده تحصیل حیات ابدی
... هر بیری بر جهتدن آخره محتاج اعتشدر۰ اولاجلدندر که بو نوع مدنی بالطبع
واقع اولمشدر۰ یعنی طالب اجتماعدر۰ وتدبیر معیشتلری بی معاونت ومظاهرت

محال

محالدر۰ وبقای شخصی نوعیلری بی مخالطت ومشارکت ممتنعدر۰ وبمیت انتشار ناک ...
فرضا که افراد انسانیه دن بر فرد تدبیر غذا وترتیب لباس ومسکنده استبداد
وانفراد قصد ایلسه اولا تکمیل آلات حداد ونجار ... تحصیل اعمال نوع
وحصاد ایکه شغریده دن اشتغال ایتمک کرکه۰ مقرردر که اول زمان مانع اکل بی غذا
بقا میسر دکلدر۰ وجمیعا وقایتن اتمام مهمات ... جمله سندکل بعضنکه دخی
حقندن کلمک متعسر در کلا۰ کتب حکماده مکتوبدر که بهزار شخص پرورده کار کر کرد
تا بر شخصده ن بر لقمه نان افطار ایله۰ پس بو معدنماتدن معلوم اولدی که تدبیر بقای
افراد انسانی معاونتله موقوفدر۰ ومعاونت اجتماع حال انتظام ... بی مخالطت
ممتنعدر۰ پس عزلت زعم انسانی منافی حیات ... کانیدر۰ بلکه مقوله محالات
وقبیله ممتنعاتدندر کویا۰ سر اجماعه رحمه بو معنیه اشارتدر۰ بیت
بگیر دامن جمعیتی وکاری ساز که هیچ کار میسر نشد بتنهایی۰ همایون فال ... ایدو
صافی ضمیر بیان اتدوکی معنی اگرچه که خلاصهٔ علم وحکمت۰ ونقاوهٔ دانش ومعرفتدر
لکن مخالطی مضطرب ایدر که۰ بو طایفه محتاج اختلاط واجتماع اولیجق البته اختلاف
مشارب مفضی نزاع۰ وتباین مذاهب مقتضی انقطاع اولسه کرک۰ زیرا که بعض بعضی
زور وقوت سببیله پایمال ومکنت حسبیله غالبدر۰ هرآینه غالب مغلوبی
... اطاعته چکمکه طالب۰ واکثر حاصلات ... تعرض ... راغبدر
وتغالب مورث نزاع وعناددر۰ ونزاعک آخری انقطاع وعنادک عاقبتی فسادیدر
بیت نزاع ایچنان آتشی بر فروزد که از تاب تب هرچه باشد بسوزد۰ وزین
ای شهنشاه حکمت پناه۰ اندفاع اشکال نزاع وجدال میسر والتجاء بر تدبیر قانون
متعین ومتقرردر که هر فرد یکند وحقنه راضی وقانع قلب۰ وتصرف ماعداده
تعدی مانع اوله۰ اول تدبیره سیاست دیرلر۰ وانک مداری رعایت قانون

درکه۰ عدالت

محافظه حاق وسطدن عبارتدر یعنی مرکز دایرهٔ اخلاق وشمایلدر وبحکم خیر الامور اوسطها
اطرافی مشتمل انواع رذایلدر نتکیم شیخ ده نظم میانه طرفین ازصفات چندانی
تفاوتست که ازآفتاب تابنهانی بس اختیار وسط راست در جمیع امور بدلیل که
خیر الامور اوسطها پادشاه ایدی اول قانون سیاست که آنک ضبط ورعایتله
افراد بنی آدمدن تظلم وتعدی زایل واحوال عالم صلاح واعتدالد مایل اوله
کیمدن مفهوم وندوجهله معلوم اولور وزیرا ایدی اول قانونک معینی وملاحظه
مبینی بر عقل کامل ومکمل ومؤیددرکه فیثاغورث حضرت عزتدن حکما کندینه
ناموس اکبر وعلمای دین رسول پیغمبر دیرلر قانون آوامر ونواهی فی الحقیقه
صابون دنس معاصی ومناهیدر مصلح احوال عالم ومعتدل اهواء بنی آدمدر
چون اول پیغمبر که واضع قوانین شرع مطهردر دارالملک آخرته عزیمت بیوردی
اجراء قواعد دین واصلاح مصالح مسلمین ایچون بر سایس ضابطدن لابددر
زیرا که اکثر خلایق کندو حالنه لایق امورده غافل ومتابعت هوا ومطاوعت امور
نفس وغایه مایلدر لاجرم بونلرک میاننده بر حاکم قاهر متمم وملازمدر که قواعد
نهی پیغمبری که شرع مطهردر محافظت ایدوب قانون سیاستی کما ینبغی رعایت
قله تا هم فرق ملت افسر دولت ایله سرفراز وهم لباس سلطنت طراز اعزاز
شریعتیله مطرز اوله لاکن الملک والدین توأمان نظم نزد خرد شاهی وپیغمبری
چون دو نکین اندویک انکشتری بومعنیدن بویله مشرح در بیت
هم شرع ز ملک ارجمندی دارد هم ملک ز شرع سربلندی دارد همایون فال اندیشه
اول حاکم که واضع شریعتدن صکره آنک وجودی لابددر وضبط ملک وملت
نه خصلت ازره اولمق لازمدر خجسته رأی ایدی حاکم مزبور لازمدر که قواعد
سیاسته واقف ودقایق عدالته عارف اوله والا دولت صدد زوالده ومملکت

انتقالدن

انتقالرن دن نظم سلطنت عدلیله اولدی پایدار کان عالم عدلله بولور قرار
وواجبدر که ترتیب مراتب انسانه تمیز کاملی وتقدیر مقاوبیلا فراف اعیانه
وقوف شاملی اولوب بلکه هر طایفه یی تقویت وترتیب ایدوب اهل کمالی ملاطفت
ومعاشرت اتمک مناسبدر وهر که مستهور ومغلوب قلوب مصاحبتلرندن
مجانبت کوسترمک فرض وواجبدر زیرا که ملازمان عتبهٔ سلطنتدن آنی
کمسنه وارکه مرعیوقیت سلطانی میان جانه چکوب سعادت دنیاوی ونجات عقبای
پادشاه سعی ایلیه بلکه اکثرینک رعایت قاعدهٔ ملازمتدن غایت غرضی جلب ومنافع
ومنافع یا سبب مضاد ومکاندن در وولی نعمتنه بیک مضرت مترتب اولوردی کندو
نفسنه بر منفعت تصور اتسه هزار بار کند وجانبی راجحدر نظم
لاف زنان کز توعزیزی شوند جهد کنند کز تو بچیزی رسند چون بونلرک بیدارحالی
حرص وطمع اوزرندر یمکن بعضینک بعضینه حق کینه اوله والطایفه که
سلطاندن آنک فوایدی بو کروه عوایدندن زیاده اوله رشک این از چوب باین
حقد وحسد پیدا اوله انواع آزار روا ایله واصناف عداوت وبغض ظاهر وبی
کلوب انواع حیله ایله قضایای کاذبه یی صورت صدقده کوسترلر وامور باطل
وغیر واقعیی محض واقع وحق غرض ایدرلر چون پادشاه میانه احتیاطدن
عاطل اوله وکلام ارباب غرضی سمع قبولله اصغا ایدوب تعرض احوال وتفحص
اوضاع وافعالده متکاسل اوله شر شعله اختلالی بر مرتبه ارتفاع بولور که اشتعال
مصراع بابان دو صد ساله فرونشاند نظم منه کوش بر قول صاحب غرض
که از کینه در سینه دارد مرض بهم زند عالمی در دمی بپیچد کند درهم عالمی
اما پادشاه چون بیار دل وهوشمند وآگاه ضمیر خردمند اولوب غور مهمات
مساعدتکده وصول وکلیات وجزئیات قوت ذهن وفور درکله احاطه وشمول

ایلیه و فروغ آرسته ظلام درونغدن امتیاز ویروب استماع کذب حی یحیی لی صنعاء افک
مفترا حدن احتراز قلد هم دنیاده بنای سلطنتی رخنه خللدن امین و هم عقباده
فایز دولت نجات درجات علیین اولا نظم هرکه درین خانه شبی داد کرد
خانه فردای خود آباد کرد داد کن از شرط جهان داریست دولت باقی ز کم آزاریست
هر پادشاه آگاه کم اساس سلطنتی قواعد حکمت و قانون عدالت اوزره طی ایدوب
مواعظ علما و نصایح حکمایی بنیاد امورینه پیش نهاد قلد هم مملکتی معمور و آباد اولدی و هم
رعیتی خوش دل و شادان اولا نته کم رای اعظم دابشلیم هند که بنای سلطنتی
حکیم بیدپای برهمنک قواعد نصیحتی اوزره مبتنی قلوب اندن سلاطینه لایق آیین و اطوار
تحقیق اتمشدی لاجرم مدت مدیده کامکار و کامران لقدی روزگار کجرو چونکه قضا
غروردن سرای سروره انتقال اتدی نام نیک و ذکر جمیل یادگار قودی کتدی
جهان غوغالری بر آدایچوندن سنکا و لمز قلانی یاد ایچوندن همایون فال چون رای
دابشلیم و بیدپای حکیم خبرن ایشتدی غنچه بستان کبی هنگام سحرده تنسیم صبادن
تبسم اتدی چمن فرح بساطده شکفته و خندان اولوب ایتدی امجنه رای مدت مدید
و عهد بعید دی که سودای تحقق برهمن و رای سویدای دلده متمکن و اندکی خیالات مقالات
و ملاقاتی خلوت خانه ضمیرمده جای کیر اولمشدر عمریست که سودای زلف تو دارم
چندانکه رسم تفحص سعی بلیغ و هرچند کیفیت احوالارین استفسارده جهد بی دریغ
اتدم اول قصه دن بر حصه بولمدیم و اول خبردن بر اثر بلمدیم نظم
با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد و اول
زماندن الی هذا الآن منتظر و حیران ایدم که آنلرک نام و نشانی کمکدن کوش بوی
ابر و پیوسته دیده ترصدی شاهراه انتظاره قیوب نکران ایدم بو حالکه جمال نشاندن
یوز کوسترن نظم کوش بر آمد زدادم مژده زان لب بکاست دیده بر راه نهست یا ب

برتو دیدار کو حال بحمد الله تعالی معلوم که وزیر بزرکوار بیلجولدن خبرها ویروب رموزندن
واقف اسرار ایتمش مصراع تحمدا ثم حمدا ثم حمدا نظم آخر دلم بآرزوی خویشتن رسید
آنچه از خدای می طلبیدم بمن رسید امید دارم که بی توقف بنی متعالی رای و برهمندن
بهرمند این سخن و منت دادم که اول قلاید نصیحت و فرائد پندی کردن جانم بند
و کوش دل دعا نمی پیوند این سخن تا سکا بو واسطه ایله اداء حقوق نعمت حاصل و الطاف
و اول مواعظ و نصایحک استماعی بزدن داخی رعیتنا انواع فواید و منافع واصل اوله
بو کلام که انک مجرد تکلمی سبب اداء شکر نعمت و استماعی خاص و عام فاین تمام و منفعت
بی نهایت اوله ظاهردر که بغایت میمون و متبرک اولسه کرک نظم
زبان خردمند روشن روان کلید در گنج حکمت بود در گنج بکشا و نقدی بیار
که او را عیار نصیحت بود نصیحت جهان وجه کوبا ملوک که دروی صلاح رعیت بود
آغاز داستان دابشلیم و بیدپای حکیم وزیر روشن ضمیر راست تدبیر زبان فصاحت قدما
بلاغتله احوال رای و برهمن تقریرن شروع ایدوب ایتدی بیت شهنشاه سوار دهر و
روزکار اوستنده سایه کستر ولا لطف کردکار اجرام رام و بخت بکام و فلک غلام
دولت مطیع حکمی اولا روزکاریان طوطیان شکرستان حکایات و دستانسرایان
بوستان روایاتدن کوشه هوش [illegible] ترشدی که معظم بلاد سواد هندده که خلاصه
ممالکدر بر پادشاه بیدار بخت و فیروز روز و رای جهان آرای رعیت نواز
و مظالم سوز وار ایدی که کرون عروس سلطنت حلیه بذل و عدالت ایله آراسته
و چهره مخدره مملکت ملکوتی حکیم سیاستله پیرآسته صفحه جهان مصقله عدل و داد ایله
زنکار ظلم بیداددن زدوده قلمشدی و کافه جهانیان ظل ظلیل مرحمت و معدلتی سایه سنده
آرملشدی نظم بنور عدل اطراف جهان را کرد نورانی بلی ز عدل روشن کرد آیین جهانبانی
اول پادشاه رای دابشلیم دیرلردی که الملک لغتنده پادشاه عظیم دیمکدر برزرکوار

ایدیکه قلعهٔ سپهر زنگاره بو علو درجه ورفعت مدار ایله قلعه کوه شکوه عظمت و قارنه
یتمزدی وغایت علو شهامتدن معالی امور وعظایم مهماتدن غیریه التفات ایتمزدی
هزار قلادهٔ پیل دمانی وار ایدیکه فیل ابرهه انلرک سطوت و صولتنه نسبت بر پشه
ناتوان ایدی وعدد مردان کارزار و دلیران کارکذاری بی حد و بیکران ایدی
وحشمتی موفور و مملکتی معمور و رعیتی مسرور ایدی مصراع
آنچه شاهان همه دارند تو تنها داری بو استغنا و عظمت ایله رعایا بینینده کندو
فصل خصومت ایلردی وغوامض احوال دیوانی بالذات مطلع اولمق دیلردی
نظم دست رعایت ز رعیت مدار ، کار رعیت برعایت سپار چون جهان مملکتی
حلیهٔ عدل و سیاست ایله حالی و ساحهٔ ایالتی اعدای دولت و مدعیان ولایتدن
خالی قلدی فراغت خاطر ایله بهرام بزم عیش و عشرتی خرم اولوب کامکار و کامیاب
روزگار کچوردردی و بمحاورهٔ مجلس معارف یاران و عوارف شارزنده ندما و حکمای شعار
وحکمای فضیلت لنهایه حاضر اولوردی و محفل لطایف کلمات و زیور مناقب مکارم
صفات ایله زینت ویروب برکون مسند عزتی او تعبیه جشن پادشاهانه آرایش
قلدی و اغانی غوانیدن نیل امانی و نصاب شادمانی حاصل قلوب سواقی
جاریات و جواری ساقیاتدن کام دل و داد وقتی آلدی نظم
مهیا اولدی بزم خسروانه چالندی هر طرف چنک و چغانه کشی ساغردن و زرین قدحدن
سماط بزم دوندی کهکشانه چوب زخمهٔ سازه و نغمهٔ مطربان خوش آوازدن
استیفای التذاذ ایتدی لسماع داستان حکمته اهتزاز ایتدی وچون تماشای
صفا و رنکین و دویان زهره جبیندن فراغت قلدی شاهد جلوات کلام نصیحت
انجام رغبت بویورب نظم غذای روح حیوانی بیلدی سماط بزم روحانی چکلدی
وحکمای بزرکوار و ندمای فضایل دثاردن غیری تفاصیل محاسن اوصاف ولحاسن

اخلاقی

شجاعت دیرکه

18

اخلاقی استفسار و استنطاق ایدوب کوش هوش جلیه آبدار کلمات حکمت نثار کرم غور در
دنشاهوار ده مقرط و مشنف قلدی مصراع سخن و ربت و تعلق بکوش شه دارد
پس انلردن هر بری صفات حمیده دن بر صفت و حصول ستوده دن بر خصلت تعریف
و توصیف قلدیلر تا بحکم الکلام یجر الکلام برحسب اقتضای حال و مقام جواد کلام
میدان جودکرم خرام ایدوب فنون سخن بو بابده ذو شجون اولدی بیت
شبی بخیم ابرا عیان کن فیکون حدیث زلف تو میرفت با حدیث شجون آخر خلاصهٔ
اقاویل حکما و نتیجهٔ آرای ندمای حکمت انتما بونک اوزرینه تخییر اولدی که اشرف اخلاق
و اجمل اوصاف صفت جوددر و لهذا معلم اولدن منقولدر که جود اجود صفات
صفات ذات واجب الوجوددر زیرا که جود بی نهایتی جمله موجوداته و اصل و کرم
بی حد و غایتی مجموع مخلوقاته شامل و حاصلدر و صاحب نبوت کبرا بو معنیده
جود بی نهایه لطف بی مثالدن چمن جنتده بتمش و کنار جویبارده نشو نما بولمشدر
السخاوة شجرة فی الجنة دیمش اول کیمسه که خیر البشردر سخاوت جنتده بر شجردر
و حدیث نبویده واردر الجنة دار الاسخیاء نظم مایهٔ توفیق کرم در کرم
کنج یقین ترک درم در درم کنج روان دن سود دیکنان کنج روان بدل رواندر
تا بحوری بو مسئلهٔ واقف اولدی عرق جود جبلی و از نجت اصطباحی حرکته کلوب
بیوردی تا در کنجلرک تمامیی آچوب خاص و عامه صلای انعام ایتدی و شهری و عجمی
نصیب تمام ایله غنی و محتاجی و فقیری عطای عمیم ایله ابنای جنسندن مستغنی قلدی نظم
ز ابر کفش بعد روان قطرهٔ باران جود شست رخ احتیاج از ورق روزکار
اول کون تمام آفتاب تابان کبی ذرّه افشانلق و بخت تازه ی دولت جوان کبی
کامرانلق ایتدی تا اول زمان که سیمرغ زرین جناح خاوراندن عزم قیروان
ایدوب غراب شب سیاه چرخ بال ظلمتی اطراف جهانه سایبان ایتدی نظم

مقرط و مشنف
[illegible]

عاذو شجون

کونک پیمانه سی طولدی شب اولدی انق بیرله شفق لب بر لب اولدی پادشاه سر فراغت
بالین راحته قودی وخیل خواب سپاه حواس قوای دماغنه شبیخون اتدی نظم
منسوب ساغر الیه ساقی خواب ایدوب نرکسلرن اول یاد میل آب کلستان شاهی قلدی سیران
ریاحین خیالرا اولدی حیران نقشبند خیال عالم مثالدن بو صورتی تصویر ایدی که
بر پیر نورانی که سمت ولایت سیماسندن پیدا وعلامت کرامت ناصیه سندن هویدا ایدی
کلدی و بو نی ایدوب ایتدی بکون حسبة لله بالغه مبلغ نفقه ویردک وطلب
لمرضاته بر خزینه کراغایه صدقه قیلدک اندی علی العباء که شهسوار میدان آسمان
توسن خنک کردونه سوار اوله سن داخی قدم عزیمتی رکاب همند دولته قیوب جانب
شرقی دار السلطنته توجه ایله که خزینه رایکانه و کنجینه شایکانه الکه کتوره سن
واول کنجینه اقتداریله پای مباهاتی فوق فرقدانه و سر مفاخرتی ذروه آسمانه یتوره
کرکدر آنچون ترجمان عالم غیبدن بو بشارتی ایشتدی حجاب خواب وپرده
غفلت بصر و بصیرتندن کتدی وخیال کنج وعزم بیر سخن سنج ایله شاد اولوب زبان
حالی بو بیتی انشاد اتدی نظم خیال کنج می بندد چراغم نسیم دوست می باید مشامم
وشروط طهارتی رعایت ایدوب تیمم شریعتی اوزره مراسم عبادت ولوازم
شکر ونعمتی اقامت اتدی تا اول وقت که کنجور قدرت مفتاح مشیتیله قفل خزینه
افقی آچدی ودست زرافشان آفتاب مخزن فلکدن نقود انجم زیر دامن شعاعه
صاچدی نظم بامدادان که صبح سیم اندود از در کنج قفل زر بکشود شاه امر
اتدی بر سمند رهوار باد رفتاری زین زر ولکام پر کوهر ایله احضار اتدیلر وطالع
میمون وطایر همایون ایله سوار اولوب مشرق صوبنه متوجه اولدی نظم
دولت آنکه در کاب اندر رکاب نصرت آنکه عنان اندر عنان چون حدود عمراندن
عرصه صحرا وبیابانه یتدی هرجانبه نظر صالوب مقصود معهودی خبر طلب اتدی

صدقه و نفوله نفقه سهو

بواثناده ناکاه بر کوه پر شکوه کوردی که بر بیر دوشن ضمیر غارده اوتورمش ویاد غار
کبی زحمت اغیاردن قورتلمش نظم با خبری وخبری همه هست سوخته وساخته با همه هست
چون نظر پادشاه اول عارف آکاهه راست کلدی قلبی صحابتنه راغب وخاطری
مجالستنه طالب اولدی بیر صاف ضمیر چون شاه جهانکیری کوردی وصفحه جهتی منیرندن
نقش طرفی الضمیرین اوقیوب زبان نیاز ندایله نظم ای ترا عالم جان داده خدای
منزل تست دل ودیده در ای شاها اکرچه که کلبه احزان درویشان قصر زرنکار
مقابله سنده محقردر وکنج زاویه محنت زدکان ایوان کردون مدار شهریار کاملکار
نظرلرندن مختصردر فاما مصراع قدیمی رسم معهود عادت پادشاهان حال فقرایه نظر
مرحمت ایدوب کوشه نشینلری دم وقدملریله نوازش ایلمکلکدر وانی تتمه اخلاق
حمیده واوصاف پسندیده دن عد ایلمشلردر نظم نظر کردن بدرویشی بزرکی را نمناست
سلیمان با چنین حشمت نظرها داشت با موری دابشلیم کلام درویشی سمع رضایله
اصغا ایدوب مرکبندن پیاده اولدی ودرویشی خیر اندیش انفاس مبارکیله
استیناس ایدوب استمداد همت قلدی بیت شهک کراختر اولسه دری تاجی
دعاء درویشه وار در احتیاجی لسان فای مصاحبتدن صکره عزیمتی مراجعت ایدیجک مجاور
غار زبان اعتذار ایله ایتدی نظم ازدست من کدا نیاید مهمانی چون تو پادشاهی
اما ماحضر بر یادکارم وار در که طریق ارثیله پدرمدن انتقال اتمشدر خاکپای
دست بوسنا ایلیم اول بر کنج نامه در ومضمونی بودر که بو غارک کنارنده بر دفینه
بیکران وار در که نقود جواهری بیکراندر و کنجینه شایکان وار در که عجایب
غرایبی بی پایان چون بن بر حسب نظم قناعت کنج الماس است اکر دانی از و تا می
تمانی دونکی دانی کنج فاغتنم القناعة کنز لا یفنی کنجنه فایز اولدم وسوددن زیان
روزکارم ایچون کنج قناعتدن بازار توکل اندن رایج الوقت بر نقدینه قدر

سرمایه قلدم انک تحصیلنه طالب و طلبنه راغب اولدم **نظم** چو بولدم بهره جان آبای رشیدن
الوم بود دم جهان آلایشندن ◦ اگر خسرو کشورگشای پرتو التفاتی الکه دوندروب
کنجی دوشی قلدن ◦ و بو سوزلر تا ملازمان رکاب سعادت انتساب جست و جوی ایدوب
عرایس نفایس جواهر که هنوز مهر بکارتلریله درون منصه خزانه عامره ده جلوه ویروب
دوردکلرده ◦ دابشلیم بو کلام جواهر انتظامی استماع ایدیجک واقعه شبانه سنی
یاد ایدوب ◦ هذا تأویل رؤیای قد جعلها ربی حقا ضمیر منیر آیینه نظیرنه منعکس
اولدی ◦ و قصه پیر نورانی ◦ و بشارت کنج شایکانی نعتین قطعیله بیر روشن ضمیره
تعبیر ایتدی ◦ درویش ایتدی اگرچه که بو مختصر پادشاهک علو همتنه و شهامتنه نظر
محقردر ◦ اما بو نوالر چون عالم غیبدن حواله در شرف حسن قبول ارزانی بیورمک
کرکدر **مصراع** کانچه آید زغیب بی عیبست ◦ دابشلیم امر ایتدی تا اطراف غاری حفره
مشغول اولدیلر ◦ و هزار درنجله راه کنج ظفر بولوب تمام مخزون و مدفونه نظر نمایونه
کتوردیلر **نظم** پنجه تا بر کوهر شاهوار ◦ پنجه خاتم و یاره و کوشوار
پنجه درج سیمین و صندوق زر ◦ ایچی درلو یاقوت لعل و کهر ◦ آوانی زرین و سیمینه ظرف
بو نوعه تخیله بر اول غار ژرف ◦ شاه بیوردی تا صندوق و درجلرک قفللرین
کیدردیلر ◦ انجنده که درر غرر و جواهر و زواهر ◦ و طرف و تحف و عجایب و غرایب
تماشا قلدی ◦ و انلرک میاننده بر صندوق مرصع کوردی اطرافی جوانبی محکم
بند اولمش ◦ و پولاد زرنکاری بر قفل رومی کردان اکا پیوند اولمش ◦ اول قفلک
استحکامی بر مرتبه ده که زبان هر مفتاح بیان معنی فتح البابندن لال ◦ و ذهن
هر حلال اشکال لحل تعقید اغلاقنده بر کلال اوله قدر که تفحص ایتدیلر انک کلیدی
دلن بلمدیلر ◦ و کشادندن خبر آلمادیلر ◦ رای اول عقده حلنه ◦ و اول مشکلی
منحل قلمغه رغبت تمام ◦ و صندوق و درجده مندرج اولانک مشاهده سنه

شغف

شغف تمام الا کلام کوسترب بیوردی تا آهنکران چابک دست تدبیر درست ایله اول قفلی شکست
ایتدیلر ◦ صندوقی آچدقلری انجنده بر درج ظاهر اولدی که بر درج آسمان کبی جواهر ایله
مرصع ◦ و اول درجک انجنده بر حقه اغشلی که حقه ماه کبی مکلف و مشتمل ◦ شاه بیوردی
تا حقه یه نظر ایتدیلر دست مبارک کیله آچوب انجنده بر پاره حریر سفید کوردی
که اوزرینده بر قاچ سطور قلم سریانی ایله مسطور ◦ دابشلیم متحیر اولوب که آیا بو نه در
بعضلر ایتدی که صاحب کنجک اسمیدر ◦ بعضی ایتدی بو کنجک طلسمیدر ◦ چون مقالات
ارباب الباب بو بابده سرحد اطنابه یتشدی ◦ شاه ایتدی بو خطی اوقیوب کوکدن
حجاب ارتیاب مرتفع ◦ و لباس التباس منخلع اولا ◦ حفاظ مجلسدن قاعده خط ریانی
واقف بر کیمسنه بولنمجق بالفتور بر شخصک طلبنه که بو حروفک مضمونه وقوفی
اکا موقوف ایدی مشتاب ایتدیلر ◦ تا بر حکیم ماهر که قرائت و کتابت خط عبرانیده
حظ وافی وار ایدی مخبر آتدیلر ◦ و حکم عالی شرف صدور بولوب پایه سریر
اعلایه حاضر قلدیلر ◦ دابشلیم تقدیم مراسم تکریم و تعظیمدن صکره ایتدی ای حکیم
تصدیعدن مرادم غرض بودر که بو مکتوبک مضمونی عبارات ظاهره ایله بیان و بو سطورده
مکنون کالشمس فی وسط النهار عیان ایده سن **مصراع** باشد که ازین خط شنوم
حرف مرادی ◦ حکیم اول صحیفه یه بر صفای نظر استیفایه کتوروب تأمل ایتدی و صکره
ایتدی بو بر مکتوبدر که انواع فواید ایله مشحوندر ◦ و بر کنجنامه در که اصناف فوایدله
مخزوندر ◦ محصول مضمونی اولدر که بن که هوشنک جهاندارم بو نقود بسیار
و جواهر بیشماری رای اعظم ◦ و پادشاه معظم دابشلیم هند ایچون ودیعت قومشمدر
و الهام الهی ایله بو دفینه نفیسه خزینه سی اولاجغن بلمشمدر ◦ و میانه زر و کوهرده
بو وصیتنامه یی تعبیه قلمشمدر ◦ تا چون بو کنجی بی رنج ظفر بوله ◦ متنبه اولا که زر و
کوهره فریفته اولمق مقتضای جهل صرفدر ◦ زیرا بو بر متاع مستعاردر که

و بو وصیتنامه هوشنکدر

نظم
هرکون نوسودهٔ دست آفرادن و بر بیّن زال غداره دکه هرکیجه سحرایجه شوهر دیکر دن
دولت دنیا که تمنا کنده باکه وفا کرد که با ما کنده مخزن وفا نیست درین لیستخانه
بوی آمان نیست درین خاکدان انا وصیتنامه دکه فی الحقیقه کارنامهٔ بنای سلطنت
و دستور العمل اساس نظام مملکت در اکر پادشاه عاقل شول مجاموع و مصالح امور دهر
بو وصایا ایله عامل اوله تا انقراض اعصار و انقضاء ادوار ضکای دبدبهٔ اقبال روز
افزونی باقی و پایدار قله نظم وصایای هوشنکی کی یادکاره دلربکله ولاده ولکی بیاداز
اسعد الملوک من یقتی بالعدل ذکره ولیستند الیه من یاتی بعده هرچه بنا دکر بو وصایا
که اون درت تاعشه مشتمل دره منظور نظر اعتبار قلینه امور سلطنت نا تو کلها عامل
بوشته بنای دولتی عواصف نکبتیله متزلزل و لا محاله دورعروسق اقبالی جانب ادبار
متحول اولوب روز بروز مراتب جاه و جلالی متدنی و متنزل اوله وصیت اولی
بو درکه ملازمان لستانه سعادتدن هرکمی که افساد تقریبله سرفرازلیه آنک حقنده غیبک
کلام نفاق انجامی استماعدن امتناع و احترازایلیه که هرکیسه که مقرب سلطان اولور
البته محسود اقران اولور و حسودلر چونکه اساس عنایت سلطانی انک حقنده
محکم کوردکلری لاجرم لطایف الحیل ایله نقض بنای حرمتنه و هدم بنیان قرب قصد
و اخلاص و اختصاص صورتنده کلمات رنکین و فن بدیع ایله غایبانه حسد امری عندهم انفسهم
جمله حسناتی رشتهٔ سیاسته نظم ایدوب پادشاهی انک حقنده متغیر قلدر
و آنک ضمننده انلرک مقاصدی حاصل اولوب مراد فاسدلرینه واصل اولالر نظم
مشنو سخن هرکس پشنو سخن من که اربابِ غرض راست بعیب سخنها ایکنجی وصیت
اولدرکه مجالس نمام و غماّزدن تمام احترازایده زن اولاکه بونلر فتنه انکیز و کینه ور
عاقبتلری بغایت وخیم چونکه بر شخصی بو صفتله متصف کوره لازمدرکه فی الحال آتش سعایتن
آب شمشیر سیاستله سوندیره و خاشاک وجودن آتش هلاکله کوندیره تا دفع وجودیله

عرصهٔ جهان تیره و دیدهٔ جهان جهانیان خیره اولیه نظم آتشی راکه شتی خلقی ازان
جز بکشتن علاج نتوان کرد اوچنجی وصیت ارکان دولت و اعیان مملکت شرط موافقت
مرعی طوته که معظمات امورده و امهات مهمات دوستان یکدل معاونتیله محصل اولور
و مصاحبان یکجهت مظاهرتیله تمشیت بولور مصراع آری باتفاق جهان می توان کرفت
التقی مع الوفاق تدایم دردنجی وصیت تلطف و تملق دشمنه مغرور اولمیه و هرچند که عدو
محبت و مسکنت مشاهده ایلیه شرط حزم و احتیاطی مرعی طوتوب انک دعوای وداد
و ادعای اتحادنه که عنقا کبی بی مکان و کیمیا کبی بی امکان در زنهار اعتقاد و اعتماد
اتمیه که دشمن هیچ وجهله دوست اولمزه وعده ودن بر جهتله صداقت کلمز نظم
از دشمن دوست رو به پرهیزه چون هیزم خشک از آتش تیزه کارش بجد لجود دنیایده
خویش خوش درحیله بر کشاید بشنجی وصیت اولدرکه چون نقد مرادی الف جهدیله
کفهٔ کف کتوره محافظه سنده تهاون و تکاسل کوسترمیه و غفلت سببیله منافع مطلوب
الدن کیدرمیه که صکره تدارکله اله کیرمزه و ندامت و ملامت فایده ویرمزه نظم
نیاید بکف تیر رفته ز شصت و کرچه بدندان کزی پشت دست التنجی وصیت اولدرکه
جمیع امورن خفت و شتابدن تحرز و اجتناب ایدوب جانب تامل و تانی یی میل ایلیه
تعجیلک مضرتی غایت چوقدره و صبر و تحملک منفعتنه نهایت یوقدر نظم
مکن در مهمی که داری شتاب زراه تانی عنان بر متاب که ناکرده را می توان کرد نو
چو شد کرده انکه ملامت چه سود یدنجی وصیت اولدرکه هرحالده عنان تدبیری الدن قومیه
اکر اعدا اتفاق قلوب اکا قصد ایدرلر انلردن بر حیله مدارا و لطف ایله خلاص اولمق مرادن
خلاص متصور ایسه فی الحال اکا اقدام ایدوب و حکمه الحرب خدعة انلرک بنای مکرینی بر
تدبیر ایله زیر و زبر ایلیه که عقلا دیمشلردر مصراع اندام مکر خصم بحیلت توان کرفت
قد یفلح الحدید کما قیل بالحدید سکزنجی وصیت اولدرکه کین ارباب کیندن ایمن او

خوش آمد و تلطفلر نباید قلیم • نهال کینه‌دن زمین سینه‌ده نشو و نما بولمش اوله •
بر آزاد و فتنه‌دن غبیء غم میسر اولمز نظم مکن دشمنی صنعتی اولمه اینی •
حسد ایچون تا کسی را ایل کمین • دکر کینه بر سینه خونها دخت دل شود شیر از بی آزار تخت
بی بدت و جرب نباید کنده • بی کینه در قصد نهانی کند طقوزنجی وصیت اولدر که عفو و صفحی
کندویه شعار و دثار ایدوب • ملازمان عتبهٔ دولتی ادنی جریمه ایله هدف تیر عتاب
و عقاب اتمیه که همواره اکابر عفو و مرحمتله جرایم احوال اصاغری دن کبایر و صغایره
پاک ایدوب • هیچ جرأت و بی‌ادبانه حرکتلردن دامن اغماض استتار ایدوب کلفتلردن
نظم زابتدای عهد آدم تا بدور پادشاه • از بزرکان عفو بوده از فرو دستان گناه
چون بعض مقربلردن بعض خیانت و خباثت ظاهر اولوب مظهر عواطف سلطانی
اولملری لایق بوده که بر دفعه داخی انلری شرب لطف و احسانلریله حیات ایلیه تا بیابان
حرمانه سرگشته و حیران قالمیه‌لر نظم آنرا که بدست لطف پرورده شتی • بنوا نبیکباد بیفکنی بر خاک
اونجی وصیت اولدر که کیمسه انتشار و آزار قصد ایلمیه تا بحکم جزاء سیئة سیئة مثلها
فسرای اکا مترتب اولمیه نظم چو بد کردی مباش ایمن ز آفات • که واجب شد طبیعت را مکافات
بلکه لازمدر که نسایم انعام و احسانی کلزار احوال عالمیانه متنسم اوله تا ان احسنتم
احسنتم لانفسکم دوغنچه‌سنی غنچهٔ مراد و شکوفهٔ مقصوده متبسم اوله نظم
نیک ادکنی بجای تو نیکی کنند باز • ور بد کنی بجای تو از بد بتر کنند • از روز نیست
از بد و از نیکت خبر • روزی بود که از بد و نیکت خبر کنند اون برنجی وصیت
اولدر که طورنه لایق و حالنه موافق اولمیان امور حیل تیمه که نجه کسنه کندو به مناسب
کاردن قیوب مهم نا ملایم اقدام اتدوکی جلدن عاقبت اغا متیشه رسوب کندو کاردن
داخی محروم قالمشدر نظم زاغی که روش کبک در نهی می آموخت • آن رشت نزد دور رهاو رفتن
نرد ست اون ایکنجی وصیت اولدر که هیچ جانی حلیم حلمله آراسته قیلد که قلب حلیم

ضد عطشان

فسحت

فیجد و نکته کاد الحلیم ان یکون نبیاً حدیث صحیح نظم تیغ حلم از تیغ آهن تیزتر •
بل ز صد لشکر ظفر انکیزتر اون اوچنجی وصیت اولدر که ملازمان آستانهٔ دولتی امین
و معتمد کسنه‌لر اولوب ارباب غدر و خیانتدن اجتناب اتمک کرککه چون مجاوران عتبهٔ علیه
سلطنت صفت امانتله موصوف و سمت دیانتله موسوم اولالر • بو ابواب مملکت شرور
اشراردن مصون • و بو جمهور خلق شر و ضررلرندن مأمون اولوره • واکر عیاذا بالله
بو جمهور حالتی بخلاف خیانتله سیاه اوله • و پادشاه عالم حضورینه کلاملری شرف استماعه
شایانکه بر بیکناهی عرض تلفه کتورلر • و نتایج بد عاجلاً و آجلاً اکا مترتب اوله نظم
خادم پادشه امین باید • تا دل ان ملک و نوع افزاید • ور بکند جانب خیانت دوغ
ملک ویران شود ز شومهای او اون دردنجی وصیت اولدر که محنت روزکاره و تقلبات ادوار
کردونکه هیچ حالی غبار انفعالله منغص و مشوب و بهمتی کرد ملالله مکدر اولمیه که مرد
عاقل دائما بستهٔ بند بلاده و شخص جاهل بعیشه مستغرق ذوق و صفادر نظم
شیر را سلسله در کردن و روبه همه شب • فارغ البال در اطلال و دمن میکردد
عاقل از کلبهٔ احزان ننهد پای برون • غافل از روی طرب کرد چمن میکردد
و یقینا بلدکه بو مظاهرت لطف ازلده و فیض لم یزلده سهم سعادت هدف مراده واصل اولمز
و بی آب یاد تم قضا و قدر • نهال فضل و هنردن هیچ ثمر حاصل اولمز نظم
دولت نه با کتاب فضل و هنرست • وابسته باحکام قضا و قدرست بو اوندرت صفت
ذکر اولندی هر بر بیچاره بر دلستان غریب و بر افق عجیب ایراد اولنجشدر
اکر رأی اعظم او لحکایات صوره ایا اتمه تفاصیلنه اطلاع قصد ایدرسه جانب کوه سرندیب
که مهبط ابو البشر در توجه ایلمیلر که بو عقد انس متخلل اولوب کل مطلوب کلی اولد روضه
آمالندن شکفته اوله کرک • چون حکیم بو کلامی جواهر انتظامی کوش هوش رایه کوشواره
و بو کنج کوهری که لآلی معانیله مالیدر فی عقیبه پادشاهه تسلیم اتدی • دابشلیم

نیتن در روده تعز و سیل کیز رکر
چو ره جوب

نواخت ایدوب صحیفهٔ شریفه‌یی تعظیم و تبجیل ایله تقبیل ایدوب تمیمهٔ بازوی همت و تعویذ کردن
اقبال و دولت ایدندی. و ابتدای آن معلوم اولدی که اول کنج شایکان که آندن بکان
دین دیلر دنیم و دنیا دکل بلکه حکم و اساس ارشد و کنجینهٔ زخارف دکل بلکه خزینهٔ معارف
ایمش. بنم بحمد الله تعالی متاع دنیادن اول مقداره اقتدارم وار که زیاده‌یه احتیاج یوق
لازم اولدیکی کشتکله بنده نامه که بو حقیقتی اولدن بو دفینه‌دن حاصل اولانی
ارباب استحقاقه بروجه صدقه انفاق ایدم. تا هدیهٔ ثوابی روان همشنک جهانداره
واصل اولوب بقا داعی بحکم الدال علی الخیر کفاعله تحفهٔ خزانه سندن بهره مائل اولا
پس نواب حضرت فرمان عالیله اول نقودی لایقی بی راه رضایه لاین اولدن مستحقه
ایصال ایلدیلر نظم خاص ذ بهره کرم آمده دیم. بر کذرقا فیه اینک کرم. چون بو
خالدن فارغ البال اولدیه دار الملکه متوجه اولوب مسند سلطنتی شکوه شاهیله
مزین قلدی. شام تا بام بو اندیشه‌ده ایدی که جانب سرندیبه عزیمت بیورمش ایدی که
بو مقصود اتمام و بو مطلوب سرانجام بولا و تفاصیل وصایایه وقوف تام میسر اولوب
ابی دکن بنای سلطنت و قاعدهٔ نظام و انتظام مملکت قلا. علی السحر که آفتاب نورانی
چون یاقوت رمانی کوشهٔ کوه سرندیبدن آشکار اولدی. و چرخ المانی کبی غرفهٔ
لعل پیکانی اطراف جهانه نثار قیلدی نظم فلک تختینه چون سلطان خورشید
جلوس ایتدی مانند جمشید. مقربان حضرتندن ایکی وزیر آصف نظیریکه صدق
و مشاورتده مشار الیه و حسن تدبیر و موازنتده مدار علیه ایدیلر پایهٔ سریر اعلایه
حاضر قلدیلر. عواطف خسروانه ایله مخصوص قلدقدن صکره حال خیالاتی بیانه
کتوروب ایتدی سودای سفر سرندیب ضمیرمده جای کیر اولمشدر. و اول دیاره
عزیمت داعیه‌سی عنان اختیاری قبضهٔ اقتداردن بیرون قلمشدر. بو خصوصده
سیزک صلاح کورمکز نه‌در و بو بابده نه فکر و تدبیر قیلورسز. منع مدید دکر

عقدهٔ مشکلاتی انامل تدبیرکوزله حل ایدرم. و احوال مهمات ملک و مالی رای صوابنمالریکزه
حواله قیلورم. حالا داخی امیدم که بو بابده شول کی مقتضای رای صایب و مصلحت هنکام اولانکن
عرض حضور فایض النوره عرض ایدهسز. تا بن دخی اطراف و جوانبنی ملاحظه ایدوب
و هر تدبیر که اتفاق پذیر اولا اصل الباب عمل قلم نظم بنای کار بر تدبیر باید.
که بی تدبیر کاری بر نیاید. وزرا ایتدیلر ضمیر منیر خورشید نظیر شاه جهانکیره
مخفی دکلدر. بو سواله جواب بر شتاب ناصوابدر که عظایم مهمات سلاطینده تأمل تمام
و تأنی و اهتمام لازمدر که کلام نا اندیشه کویا زر ناسنجیده در. مصراع
سخن را بیندیش وانکه بکوی. صواب بودر که بو کون بو کیجه بو بابده اندیشه ایدوب و فکر
و نقد افکاری محک امتحان او رهب معیار اعتبارده تمام عیار واقع اولانی
علی الصباح عرضه عرض یتشدورنوز. دابشلیم بو اتفاقه رضا کوستردی. و وزرا
آراء اولکون او کیجه عرایس افکاره پیرایهٔ نطق و اعتبارده آرایش ویروب علی
الصباح منقرهٔ سریر حضرت شاهه جلوه ویردیلر. و هر بیری مقام و مقرلرین قرار
ایدوب کوش هوش استماع فرمان سلطانیه متوجه قلدیلر. بعده اجازت کلام
وزیر اعظم زانوی ادب اوزره کلوب اداء وظایف دعا و مراسم ثنایه قیام
ایتدی نظم ایا شاه فرمان ده دادکر. فریدهٔ جهان خسرو بحر و بر. دیکر
ایا جهانبخش کرد حکم ازل. سلطنت تا ابد بر تو مقرر تشریف امت. بو سنک فاطی
فاطی نظره ایدن بودر که اکرچه بو سفرده اکتساب فواید بسیار متصوردر اما
ارتکاب شدایه کثیره لازم و مقرردر. و لذت و راحتدن دور و وحدت و فرقت
بالکلیه منهجر اولوب انواع محاین و ریاضته آزرده و بخفیه اولمق محققدر. ضمیر
منیر پادشاه عالمپناهه مخفی دکلدر که السفر قطعة من السقر بر شعلهٔ نمونه‌در
و تیز دلالت شکن الجلاء اعظم البلاء بر ناوک جکر دوزدر. مردم دیدن اول

قرة العيون دركه زناويه خانه سندن طشره كتمزه و قطرات اشك بولحلدن پايمال وبركوه
دركه كوشه كاشانه سندن قول راتمز نظم اندر سفر مشقت و ذل ملامتست
كر هست خوشدلى وغنى در اقامتست ۰ عاقل اولدركه راحتى محنته بدل قلميه
و نسوه نقد سودى آيى نسيا يله الدن چيقرميه و اختيار يله ذلت غربتى عزت اقامته وزن
ترجيح ايليه تا اول بلايه مبتلا اوليه كه اول كبوتر اولشدر ملك تيدى بجه روايت
اولنمشدر اول حكايت وزير ايدر روايت ايدرلر كه ايكى كبوتر وار ايدى بر
آشيانه دم سازده و بر كاشانه همرازنه نه غبار اغيار دلكم آيينه خاطرلرى بغبره و نه
محنت روزكار دلمشرب ضميرلرى مكدره مستلذات دنيادن آب ودانه ايله قناعت اغلردن
و درويشان كوشه نشين كبى نشيمن عزلت اختيار ايلمشلر ايدى بر نه بازن دين
و بر سينه نوا ايلن بهشت مر سحرا اتفاق قلدن نغمات معنوه ترنم ايدرلردى و كاه بيكا
الحان روح افزا يله سجاع كونه كون تكلم ايدرلردى نظم بنيادى دوى بتى بنجه غزلى دارايم
بعشق اذيهم عالم فراغتى دارايم ۰ عاقبت روزكار غدارى واى نجم لايكده المقدر
اول ايكى يار غمكسار حسد ايدوب چشم زخم زمانه اول ايكى همدم فرزانه ايله كان ابتدى
نظم فلك را غير ازين خود نيست كارى ۰ كه كردانه جدا يارى زيارى
سويداى دل بازنده سوداى سفر عارض اولوب نوازنده بر ايتدى اى غمكسار
نيجه دك قفس كاشانه ده مقال ايدوب محبس آشيانه ده روزكار كجورلم كوكلم بو هوا
و دماغم بو سودا دوشيديكه شهپر سياحتله بر زمان اطراف جهانى طيران ايدم
و فرمان عظيم آثاره قل سيروا فى الارض موجبنجه جوانب عالمى سيران ايدم و قل
سفر ايله عجايب بياره ظفره و مشاهدة مجاهده ايله حصول تجارت بثمن و صول
ميتر اولور ۰ السفر وسيلة الظفر شمشير تا بيغولده غلافيدن طشره چيقميه معركه ده
مردانى يوزنى آغرتمزه و قلم تا ظليوع سيره فرقدن قدم قيليه نقش عبارات زيبا

وبر وجه سوز افزون ايله صح

صحن

صحن عدمدن صفحه وجوده كتمزه ۰ آسمان كه دايما متحركدر جميع عالمدن متفوقدر
و زمين كه هموار قرين سكوندر پايمال كلدكوب بهره فنى وددر ۰ نظم
بجرم خاك و بكردون نكا ۰ بايدكرد ۰ كه ازان نجاست ز آرام و اين كجا ز سفر
سفر مربى مرد ست و آستانه جاه ۰ سفر خزانه مالست و استاد هنر
درخت اكر متحرك بدى زجاى بجاى ۰ نه درنج ارّه كشيدى و نه جفاى تبر
نوازنده ايتدى اى يار همدم و اى غمكسار محرم سن هنوز مشقت سفرى چكمشسن و محنت
غربت مشاهده ايتمشسن ۰ و نكته الغربة كربة كوش هوشكه ايرشمشدر ۰ و تندباد الفرقة
حرقة صرصرين حضور كه صاو رمامشدر ۰ سفر بر درخت فراق بردر ۰ و غربت برنجاره محنتدر
نظم نماند شام غريبان غريب بيچاره ۰ نغفته بر سر راهى دلى بصد پاره ۰ بازنده
ايتدى بلى رنج غربت فراوان ۰ فرحت سياحت بى پاياندر ۰ اما تفرج بلدان و تماشاى
غرايب جهان فتوح روح و راحت روان در ۰ و طبيعت كلفت سفره اعتياد ايلدكده زيادە
متألم اولمز ۰ و نفحه مجاهده عجايب شتغال ايله شدايد زاهدر چندان كلال كلمز نظم
در غربت اكرجه جفا هست چه غم ۰ زين غافل كل مراد و بيد هر دم نوازنده ايتدى اى رفيق
شفيق تفرج اطراف عالم و تماشاى ديار امم ياران همدم و خلان محرم ايله خوش در
بر كمسه كه نعمت ديدار احبابدن دور ۰ و غنيمت مصاحبت اخوان و اقربادن محروم و مهجور
اولا پيدادركه اوتفرج اتمكه دره ونه نه قدر دوا قاول تماشا اتمك رنجنه ندكلو شفا
اولا بولجلدن ديشلردركه ۰ دره فراق ياران و رنج هجران غمكساران دوزخدن بر
بلكه دوزخ آندن نشانه در نظم فراق دوستان ديدن نشانى باشد از دوزخ
معاذ الله غلط كردم كه دوزخ فزونتر باشد ۰ حالا چونكه بحمد الله تعالى توشه و كونج
ودانه و خانه محقنا و مهيا در ۰ پاى فراغتى زير دامن قناعته چكه و كيبا هوسى دست
همايه ويرمه تخم عزيمتى زمين اقامته اك نظم بكين دامن جمعيتى و اى من باش

کوسنک تفرقه دوراندن آستین دامن ده • یا زنن ایتدی ای انیس روزگار الم هجر فراق غمنی بیکه
یار غمکسار عالمده کم دکلدر • و بن هجرنک فوقی جراحتنه مرهم آخر ک وصلیله مرهم تیسر اولجق
غم دکلدر • بو معنی ده خوش دایشدی بو و یده رسنکه بخیلردن بیت بهیچ یار مده خاطر و بهیچ دیار
که بحر و بحر فراخست و آدمی بسیار • بونک برله همه تلخ کام فراقم و جرعه جام اشتیاقم
بر نوع حزن و بر مشق له مذاق داغمی واردر که چاشنی شربت مواصلت و لذت شراب
مصاحبت اکا نسبت بی حلاوتدر بیت چو کرچه تلخست طعم فراق • از و شکر نیست جان را مذاق
بخسرو لب لعل شیرین رسید • ولی لذت عشق فرهاد دید • ز عشق خسرو بهمی وصل جست
دلی کوهکن کوهرا اصل سفت • همه روز خسرو بی وصل تاخت • خنک جان آن کس که با هجر ساخت
نواز نی ایتدی ای مهربان • نظم همه م بو لغز یار و وفادار اکرمز • بیک آن سکه عالمی بر بیاد اکمز
سن پنهان نهی هجر فراق طعمه مشی سن • و درد دره اشتیاق نوش ایتمه مشی سن • اول الجمله
دد که آنی بر لذت وار و چاشنی ده بر حلاوت ملاحظه ایدرسن هیهات بیت
مذاق جان شیرین چاشنی هجر نادین • چه داند تلخی عیشی دارد کوهکن بی او • شویله بلکه
ترک یار و دیار دشوار و شداید اسفار بسیار و خطر و مشقت بی شماردر مصراع
کم نکن پشیمان شوی ندارد سود • یا زنن ایتدی توقع ایدرین کند و مصلحتنک [illegible]
و من بعد دفتر شر و محنت سفر یی دورسن که شول کسنه که شعله محنت مسافرته
اولمیه پخته اولمز • و هیچ خام طبع سایه پرورده همتنا امید میدان مراده سورمز
بسیار سفر باید تا پخته شود خامی • نواز نی ایتدی ای یار عزیز حالیا که سن تیغ مفارقتله
رشته مرافقت دیشته قطع ایدوب صحبت یاران قدیمدن فراغت ایتمک دیلرسن
و مضمون کلام حکیمدن بیت یاران کهن را بهیچ روی مده از دست • بهر حریفان نو که نیک نباشد
تجاوز ایدوب بحکم لکل جدید لذة • حریفان مجدد و یاران تازه ایله بنیاد اتمک قصد
ایلرسن بنم پندم که نم دلسوز کرخواش قیل • و نصیحتم قبول قلب صلبلکدن قدم کادکر او

شعر اذا لم یعن قول النصیح قبول • فان معاریض الکلام فضول • اما غافل اولمه که بو عزمنک
عاقبتی ندامتدر • و ندامت موجب شماتت • و مورث ملامتدر بیت بسی بکام دل دشمنان بود آنکس
که نشنود سخن دوستان نیک اندیش • کلامی بو مقامه اتمام ایدوب اولدن ایکی غمکسار بربرن
کنار ایتدیلر • و قطرات حسرات و مجاجات عبرات له جیحون زعفرانی لری ارغوانی قلوب دل
غمکین و دیده نمکین ایله بربرن وداع ایتدیلر نظم یار قصد قتل من دارد بتیغ انقطاع
هر کسی از نشام اجل ترسد من از روز وداع • پس یا زنن صحبت رفیقدن قلبنی تفریق ایدوب
پروازه کلدی مصراع چنان که مرغ مقید برون برد ز قفس • و رغبت تام و شغفت عام
ایله هواده طیران و عالمی سیران ایدوب • بلند طاغلر و فرده وسان دیباغلر تفرج ایدرکن
ناکاه بر کوهه ایردی که علو مرتبه ده شرفه کنکره افلاکه همسر و غایت عظمتدن کره زمین
زبن دامنندن • بر توده احقر • دامن کوهن بر مرغزار کوهره ی که سواد مینا رنکی روضه مینو
دلکشا • و نسیم شمال غالیه بیزی نافه آهوی تاتاریدن مشک سای • نظم
غبارک توتیا چشم آهو • کیاهی نسترن رنکی سمن بو • فضاسنده هزاران کل شکفته اولوب
بیاد سبزه آب خفته • شکوفه هر طرفده رنک در رنک • کدره بوی کل فرسنک فرسنک
یا زنن بو اولسا جه دلکش • و عرصه فرح بخش بغایت خوش کلدی • و چون وقت غروب
قریب اولوب خامه مشرق آشیانه مغربه نزول اتخذیه لسبابه خط وتر حالی اول
جنت مثالده اتراق ایدوب • بر نهال طوبی مثاله اوزرنه قرار ایلدی • هنوز رنجه راهدن
آسوده اولمامشیدی • و شداید مسافتدن راحت و آسایش بولمامشیدی که ناکاه فراش
بیکسیس باد سایه سحاب فضای هوایه قالدردی • و جهان آرامیدنی خروش رعد دل
آشوب و نهیب برق سینه سوز له غوغا و غوغای قیامت قلدی • بر جانبدن آتش صاعقه
چکی لاله داغلادی • بر یاندن آیلادی • بر طرفدن ییغان قالدی نرکس بیداردن ایلدی
بیت چاک اولوردی سینه کهسار تیغ برقدن • رعد و شر افغان ایدردی کوه کاکپیم غرقدن

بازنده اول وقتده تیر باراندن خلاص دلجو بر پناه و صدمت طوفاندن التجا ایده جک بر آرامگاه
میسر اولمیوب ناچار کاه زیر اغصانه کندویی پنهان و کاه برک درختانی تیر باران سحابه اجون
قلقان ایدردی اما آسیب تکرک و باران و نهیب صرصر طوفان متصل آشیانه ادنی دباد
بولوردی و عرادۀ رعد نقاطم برق جولان مترادف و متضاعف اولوردی نظم
طوفان روان و رعد خروشان و برق تیز ه و زد و دابر دیدۀ انجم سرشک ریز ه
بحر محیط کف زده سرنهیم موج ه از بس که کشت روی زمین جمله موج خیز ه
القصه اول کیجه هول رنج و غصه ایله صباحه ییتدی و ناکاه اول بلای بی هنکام تحمل اتدی
متصل کونشه آشیانه و مصاحبت همدم فرزانه یی یاد ایدردی و هول و حسرت و درد دل
دل کریندن آه سرد ایدوب دیردی بیت کی بدانستمی که فرقت تو ای اینچنین صعب
باشد و دلسوز ه از تو دوری بجستمی یکدم ه و نه تو غایب بنودمی یکروز و چون
طلیعۀ مهر منیر طالع و تباشیر صبح مستنیر لامع اولدی بهاندم رتعم ظلمت سحاب منهزم
روزکاردن محتجب آفتاب عالمتاب عرصۀ هوادن محو اولدی ع آجدی بالی نیجه
صبحه بازنه ینه پرواز آغاز اتدی اما متردد که عنان عزمی نه جانبه صونبه منعطف
قلوب آشیانه جانبنه می کیده و یا خود بالبخت و شهپر عزیمتله بر زمان اطراف جهانی طیران
و کلزار عالمی سیران می ایده بو اثناده بر شاهین تیز بال آهنین چنکال که سر صید
شعاع آفتابدن سریع التحول و اوج هوادن نور بصردن دفعی الوصول ایدی کم
حمله جون برق آتش فشان و کهی سیرجو باد آتش نشان بازنده یه قصد اتدی کیوتر
مسکین شاهین برکینی کوربجک کرداب طلبطاب اضطرابه دوشدی و غایت خوفندن خفقان
و بیم جاندن یرقان اولدی و عالم روشن چشمنه تاریک اولوب کلخن جهان انکا زندان
وقوت اعضا و اجزاسی ساقط اولوب برک بید کبی لرزان اولدی بیت
چو که شاهین حمله قیله بر شکاره ه نه بیچاره لکدن غیری چاره ه بازنده چون کندوی

بتمه

بتّه بند و بلا و فتنه تیر عنا کوردی یاران وفادارک پند و نصیحتن یاد ایدوب کندو کندویه
ناتمام و خیالات خامنه اعتراف تمام اتدی و عجله لر ایدوب نذرلر ایلدیکه اکر بو
ورطه دن سلامتله وصول بوله و بو مهلکه دن سهولتله خلاص اوله صحبت یاران
همدم ایله اکسیر اعظم کبی و آدئی عدمدن ثابت و بی ومغتنم اولوب بر دخی
سفر اندیشه سن ایتمیه بلکه بقیة العمر سفر نامین بیرامن زبانه کتوره بیت
کر بار دکر دامن وصلت بکف آرم ه تا زنده ام از چنک منش کس نرهاند ه بو نیت
بر کیتله که مزید جمعیتی مقتضی و متضمن ایده اول ورطۀ عذاب و خلاب عقابدن فتح
الباب میسر اولدی اذا اراد الله امرا هیا اسبابه یعنی سرپنجۀ تیرشتاب
کبوتر مسکینی شباک هلاکه چکه جک محلده بر عقاب جایح نسر طایر واقع آشیانه
فلکده آسیب منقادی و نکال چنکالندن امین اولمزدی و حمل و جدی بیم جانندن و حکی بی
امانندن بهرام خون آشام شبان اولمه مرغان آسمانی جراقلمزدی نظم
حمل خشمنده آنوک اول آکاه ه فلک صراس ایتمزدی چراکاه ه بو عظمله بر زهوا
پرواز ایدرکن صورت حال شاهین و کبوتری مشاهده اتدی کندو کندویه ایتدی
بیت زین نادره تنکرایی دهر کز حال ه من تشنه و پیش من روانه آب زلال ه
اکرچه که کبوتر نواله مختص و لقمه یه محقر در اما فی الجمله آنوک سببیله غالبۀ جوعی ساکن
و نفس شکیه بر مقدار تسکین و تسلی متصور در قصد اتدی که بر برق خاطف کبی کبوتری
شاهین او کندن قپه قوۀ شبعی که بنیاد شاهین متمکن ایدی هیجان ایدوب جوع
کلبۀ عقابنه دکلدی آنی و نه حالیه الیوب مقام معارضه و مجادله یه کلدی بیت
مرغله مرغ اولدی جنک بجنک ه اتدیلر بر بر یله محکم جنک ه چون جنک بجنک ساز
جنک بجنکه آهنک اتدیلر بازنه فرصت بولوب فرصتی غنیمت بلوب کندوسن بر زیر
سنکه اتدی و بر بوسه افق تاریک و تنکه که فسحت ساحت آشیانه کبجنککه نسبت بر

وسنک ایدیکیوردی • و اول کون اول کیجه دل زار و دیده ملکبار ایله اول سوز ایله تنک و تارده
قالان ایدوب • نا بقعه وارلن حالده بو بیتی تکرار اندی • شعر • فبت کانی ساهرة تمنیته
من اللدغ فی انیابها السم • علی الصبح که کبوتر سفید بال صبح آشیانه برجدن سمادن
فضای جهانه طیران اتدی • و زاغ سیاه فام شب عنقا صفت کوه قاف عدمه کتدی •
بیت • بفال همایون چو طاوس صبح • خرامان شد اندر بیاض سپهر • بازنن ماه و حجی دکر
غلبه جوعدن بی مجال ایدی • بهر حال تحریک پر و بال ایدوب پرواز آغاز اتدی •
و تر و بهرانده دیده احتیاط طلبه جبینه وبرانه التفات ایدوب کیدر ایکن ناکاه بر مرغزار کنارنده
بر کبوتر کوردم که اوکنه بر تاجه دانه دوکمشلر • و اول رنکین مرغ تخم شعبده و فنیرنک ایله کشلر
بازنن کیجه‌دن کشور انما منلک جوع مستولی الشدیدی • با وجود که هم جنسم دامنه
کوردیم • بی تامل قصد صید دانه و میل نیل صحبت مرغ فرزانه ایدوب هنوز بر ایکی
حبه التقاط اتمامش ایدیکه کردنم بسته دام بلا و سینهم خسته سهام عنا کوردی •
نظم • دام شیطان است و دنیا دانه لذتهای نفس • مرغ دلرا حرص دانه زود در دام افکند •
یرنا کداشن و آوان حزین ایله اول کبوتره • اول کبوتر عتابه آغاز ایدوب ایتدیکه ای
برادر بن خود هم جنسک ایدم • و بحکم الجنس یمیل الی الجنس موانست و مصاحبتکه میل ایدوب
و الحقیقه بو غوایتی سنک مجانستک سببیله مبتلا اولدم • سن بنی نیجه بو حالده آکاه
ایتمدک • و حق کذارلق وظایفن و مهماندارلق شرایطن یرینه کتورمدک • تا بن داخی خندد
ایدیدم • بو دام بلیه مبتلا اولیوب مقصود معهوده کیدیدم • کبوتر ایتدی ای مهمان کرام
قدردن حذر نیته معی • و تیر قضایی سپر تدبیر ایله دفع متصور میدرکه کوشش هوشکه
یتشمدمکی دیمشلردر • نظم • قضا ز آسمان چون فرو کرد سر • همه زیرکان کور و کر
کشتند و کر • چون قدر تیر بر آتا قوس قضا • سپر اولمز اکا ممکن که رضا • شویله
بلکه چون دیوانخانه ازلدن فرمان قضا یولنمش اوله • و دفتر قدرده رقم جف القلم
جریان

نابغه

ثبت

ایدوب
مثبت و مقرر اولمش اولاسن • دکل مرغان شاخسار ملکوت آشیانه عصمتدن نزول
بسته دام ابتلا اولورلر • آدم صفی که درة پاک و قلب صافی ایله عالم شهادتده نقوش الواح
غیبتدن حکایت ایدردی • و بحکم علم آدم الاسماء کلها و فحوی علمنی ملائکه اعلادن دعوای تفاضل
ایلر ایدی • با وجود که دانه کندمی کوردکن و دام تلبیس ابلیسی بلمشلر ایدی • ولا تقربا هذه
الشجرة فتکونا من الظالمین نص صحیح و نهی صریحن استماع قلمشدی • ایشتمدکی کبی بی
انخداع و غرور کرفتار دام فریب و مکر غرور اولدی • اذا جاء القضاء عمی البصر و معنی
بو قضیه دفتر قضاده مثبت و مقرر ایمش • ناچار جان بی باد بلیه تحمل ددی • مصراع •
مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش • بازنن ایتدی چه جرب نبا نلو زارم دکلدر
و تطویل کلام مقامی دکلدر بونیده که قادر سن بکا بو مضیق بلادن طریق خلاصه دلیل
اولاسن • و طوق منتک قیامته دک کردنمده اولسون • طریق مکافاتده جزا و سزا سن
بو باسن کبوتر ایتدی ای سلیم دل اکر بن حیله یه قادر اولیدم • و طریق خلاصه فی الجمله
مجال بولیدم بو بند بلاده پابسته قالمیدم • و بو وجهله که کورسن رزنن کماروی
مرغان اولمیدم • عجب مشابه در سنک حالک اولشتر بچه یه که مشقت سیر و
سفردن طاقتی طاق اولوب کریه و زاری ایله مادرینه ایتدی ای مهربان بن زیاده توقف
ایلمیجه دک کیدمیسن • و شفقت مادرانه قنی بو ضعیف و ناتوانی بچه بی طاقت ایدرسه
مادری ایتدی ای بی بصیرت کور غرمی سنکه کار دست اختیارده • و مهار قبضه اقتدارده
دکلدر • مصراع • دریغا که در دست من نیست کار • اکر بنم فی الجمله اقتدارم اولیدیکه کندی
تحملدن یارمدن و قرة العین خاره رفتاردن خلاص ایتمز ایدم • مثنوی • شتر بچه با مادر خویش کفت
پس از رفتن آخر زمانی بخفت • بکفت ار بدست منستی مهار • ندیدی کسم بارکش در قطار
بازنن چون نومید جان خلاصدن نومید اولدی • الحرکة الذی بوجهم دست و پای و پر و
بال تحریک ایدوب اضطرابه آغاز قلدی • و جهد تمام و سعی تمام ایله پرواز قلدی •

چون رشتهٔ امیدنی ابرام و استحکام ویران ایدر پس دام کرم و دانهٔ لطف و سودا ایله طاش انفصامی بولدی
بازنده چون حلقهٔ دامدن خالی کوردی فراغ بال ایله پرواز ایدوب وطن جانبنه متوجه اولدی
دیو سرود ایلدی که مرغ جانی قفس بند کلدن آزاد اولدی غنچهٔ دل غنچهٔ اشتهاسنی
فراموش قلدی طیران اثناسنده اتفاق بر دهه یتدی که بر مقدار آسایش ایچون بر کشتزاره
متصل بر دیوار کنارنده قوندی اتدی کوردی که دهقان کیم او کشتزارک نکهبانی ایدی
اطرافی کشتی کشت ایدرکن چشم بی‌کینی بازنده مسکنتنه دوشدی کلوب سوزش حال کباب کبوتی آتش
کانون دماغینی پر دود ایتدی و دلی احوال المنه کی کهنه یی کمان کرو هم قریب و لجاجنه
بازنده آنا بی بازیدن غافل کشت زار و طرف صحرا و مرغزاره مائل ایکن ناکاه شعبدهٔ فلک
حقه بازنده آتش ضرب سهم اولشکسته جاک بالنه تیشدی و غایت هولدن سرنکون اولوب
اول دیوار کنارنده بر چاهه دوشدی اول بر چاه سیاه و مغارهٔ دوزخ پایان جحیم التهاب
ایدی که چرخ فلک آسیابی آنک دولابی کبی کوره نوردی و پس سیاه و سفید شب و روز
بربرینه موصول اوله قعر پایانه میسر وصول دکلدی بیت جهنم کبی تاریک ایدی اول چاه
بنجه چه کیم عدم آلیمنه راه دهانندن اژدر کبی آچش ایدی تیرده التی اوته کیمش
دلشب کبی خالی بهر حقده یرک قعرینه کچش قهر حقده دهقان بو چاهه کوز کزدیروب
صیه حال مجاور چاهدن و پس تدبیر کیچاهدن کوتاه یاس ایتدی و اول غم
زندان عقوبتده محبوس قید ایلندی القصه بازنده بر کون بر کیجه داخی دلخسته و
اول چاه مظلمده مقیم اولدی فرار ایله حالا صنعت عجز و آماده لکن سورت ضعف
بیچاره لکن خیال نوازنده عرض ایدردی و ایام وصال و هنکام اتصالی ذکر ایدوب
لسان تأسف و تحسرله دیردی نظم نه خوش وقتیدی اول کم کاه و بیکاه بکا نامه نوبه نو
ایلردم نظرکاه اولوب دوست عهد بخت یارم سعادتله کچردی روزکارم چون
کبوتر زرین بال صبح یوسف‌وار چاه زندانخانهٔ ظلمتدن آشکار اولدی

بازنده

بازنده هلال زر و زنارلر کنده وی کنار چاهه آتدی و ناله و فریادن طیران ایتدی
چاه‌نشین حالی آشیانه پناه ایتدی نوازنده چون تصفیق جناح و فیقی ایشتدی
استقبال ایچون طاش حقیقت ایتدی مصراع منم که دیدهٔ دیدار دوست کردم باز
بازنده یی چون دنکنارده بغایت ضعیف و نزار بولوب ایتدی ای یار غمکسار
وای مونس روزکار نظم ندن ضعف بال و عجز حالک ندن چهره که زرد انفعالک
نچون سنبلک اولمش پریشان نچون نرکسلک اولمش دلفشان بیت سرهٔ چمانه بکناز بوده
سنبل تو تاب برفته دو نرکس خواب نازه شب تا برو زبر چه کی به بوده ماراز
رنگ صد جکر یاره درکنار توپار و جکر بکنار که بوده بازنده ایتدی بیت
دکستم باشحال توانم صفه هیچ بجسرالندن نالم و افغان صوره هیچ
کل نکهدم آبرو نه چکدم بو باغ دهرده ثمره سی شر هوا ولمزایه سرو روانم صوره هیچ
او لمحنت و بلا و مشقت و عنا که پایمال حوادث مبتلا اولمشدن نظم
شب یلدا کبی [illegible] که تعریف ایلیم سا که مفصل خلاصهٔ قصه بو در که ایشتیدم
اهل سفر چوق تجارت ظفر بولور بکا بادی بو تجربه منیر اولدی که مادام که قرین حیات
اولام مسافرت نیت ایتیم و تا فروهست اقتنا ایتیم کوشهٔ آشیانه‌دن طاشره کیتمیم
و اختیار زحمت و محنت مجاهده بجانی دولت مشاهده یارانه بدل ایتیم نظم
ایلیم رنجه سفر اختیار مشکل ایمش حسرت دیدار یار بو مثللی اول اجلدن ایراد ایتدم
که حضرت پادشاه عالمپناه عزی حضرتی [illegible] سفره بدل قلیه و فراق یار و جلای دیار
ثمره سی نالهٔ زار و درد محنت لشکباردن اختیار ایله مقبول بیورمیه بیت
هوای یار و دیارم جهی بکذرد بخیال شود [illegible] دیده [illegible] دانم
ایتدی ای وزیر بدکله [illegible] سفره بیار دو فوایدی داخی بی‌شمار در
مصراع عیب وی جمله چو کفتی هنرش نیز بکوی هر کیمه که کرت غریبه [illegible]

محنته مبتلا اولمتاعب و مهذب اولور و نیجه تجربه‌لر حاصل قلور که متع العوام کد انواع
منافع متفرع و مترتب اولور بی شبهه ریاضت سفرله ترقی کلی‌یه دست رس بولور
خواه راه صورتده و خواه راه معنیده کورمزمیسن که پیادهٔ شطرنج سفرله فرزانه
لکدن فرزین لک مرتبه‌سنه ایرشور **شعر** لم ترتقی رقعة بیدقا اذا جد فی سیر فرزنا
و ماه سبک رو ادون درجه‌دن کجه سیرله منزل هلالیدن درجهٔ کمالی ایرشور **بیت**
بی سفر شاه اولورمی عالم کیر ٭ بی سفر ماه اولورمی بدر منیر ٭ و نیچه کسنه که کوشه
مسکن و راحت آباد وطنندن قدم برون قلیوب مشاهدهٔ عجایب بلاد و ملازمت
اکابر عباددن دور اولورلر و اعجوبات لرلرا اقطاره و خبایای احوال روزکاردن
محروم قالورلر باز اول سبیدن ساعد سلاطینده مقام قلدی که آشیانه‌سنده قرار
اتمز و جغد اول اجلدن درای دیوار مذلتده قالدی که کوشهٔ ویرانه‌سندن طشره کتمز
اخبارده کلمشدر که مشایخ کباردن بری بر بلبل تعریفنده مریدلرینه بو رباعی ایله سفره
تحریض ایدردی **رباعی** هرکس که سفر کند پسندیده شود ٭ و ز عین کمال نور هر دیده شود
پاکیزه‌تر از آب نباشد هرکز ٭ هرجا که کند مقام کندیده شود ٭ اکر اول باز شکاری
کر زغن بچه‌لری نشو نما بولمشدیکی آشیانه‌دن اغلم قالوب هوای سفر پروازی کلمیدی
هر آینه دست بوس سلطانه مشرف اولمق میسر اولمیدی و زینت کبیر تارک مبارکه
دعاجو هپ نثار اندکدن مکر تفصیل تمثیل و صورت واقعه‌یی استفسار اندی
حکایت راوی دانشیم ایتدی روایت ایدرلر که ایکی باز تیزپرواز شب و روز
بربربیله دمساز اولمشلردی و بر قلعهٔ کوهده که عقاب سپهر بو رفعت طیران ایله
کمرینه مرزده‌سی و نسر طایر بو بلند پروازلکله ذروه‌سنک ذره‌سنی کورمزدی
آشیانه قلمشلردی **بیت** آن نه کوهی بود که آنرا برترین بودی نشیمن
آسمانی بود کویا برفراز آسمان ٭ اول ایکی فرزانه مرغ فراغ بال ایله اول آشیانه‌ده

خبایا یا مراتک و مستور ... کاشانه

29

ونعمت صحبتی غنیمت بلوب سرور و حضورله روزکار کچورردی **نظم** غنیمت بل حضور دوستانی
وفاسزدر وفاسز بل جهانی ٭ بر مدتدن صکره عنایت ربانی ایله بر بچه دنیایه کلدی
بحکم الاولاد اکبادنا کمال شفقتلرندن هرکون ایکیسی دخی غدا طلبنه کیدرلردی
و کیجه کوندوز کون نه کون نه طعمه کتوررلر ایدی تا قوت ضعفی کیدی و از مدتده قوی
چوق ترقی ایتدی بر کون پدر تنها قالوب هر بری بر جانبه کتمشلردی کلملری قندن
خیلی زمان کچمش ایدی باز بچه بی جاذبهٔ اشتها حرکته کلوب جنبشه آغاز ایتدی و هر جانبه
میل ایدوب اضطراب ایله پرکن کنار آشیانه‌یه ایتدی ناکاه اندن دوشوب سطح زمینه
ایرمجک محلده مکر بر زغن که بچه‌لری طعم طلبنه کوتوشدی آشیانه‌دن چقوب کتمش کوهن
صیدی مترصد اولوب طوردی تجسس اطراف ایدرکن اتفاقا نظری اول باز بچه‌یه
راست کلدی خیال ایتدی که بو بر موش در دیو بر زغن چنکالندن خلاص اولمشدن
مصراع دیرکونده همی خیال رویت بینم ٭ دیو تمام هجوم ایدوب یره یتمدن دوشنی چنکال
کتوروب آشیانه‌سنه کتوردی وحدت بصر و دقت نظر ایدوب کوردی علامت
و منقار دیلدیکه مرغان شکاری جنسندندر بحکم جنسیت اکا عرق میل و محبت
تابقی اولوب قلبنده اکا مهر و شفقت ظاهر اولدی و فکر ایدوب کندو کندویه ایتدی
بو حالده متضمن عنایت الهی و حکمت نامتناهی کور که بنی انک سبب حیاتی قلدی
اکر اول محلده بر حافظ بولنمیه بو بیچاره اوج هوادن یره دوشوب اعضاسی قجرلری
مستغرق اولوردی و استخوانلرینه آسیب سنک عنا ایله خرد اولوب غبار زوار باد
فنایه وارردی چون قضای ربانی اقتضا ایتدی که بن انک سبب بقاسی اولم انسب
بودر که فرزندلرم ایله تربیت آنی شریک بلکه فرزند کبی قبول ایدوب سایر اولادم
سلکینه منسلک قلم پس کمال رغبتله و شفقتله انک تربیتنه مشغول اولدی و کندو فرزند
لری امرینه سلوک ایتدوکی طریقی انک حقنده سلوک اولتدی تا بردرجه واردی که ...

وا اجزاسی صح

باز صح

بچه ادلالوب تذرو قامت چکدی • وفق پرو بال و منقار و چنکال کماله ایتدی • وروز
بروز مقتضای ذات و کوهر اصلیسی بروزه آغاز ایتدی شعر وحق على ابن الفقراء
ان یشبه الفقراء • اگرچه کندوسنی اولاد زاغندن تصور ایدردی • اما هیبت و هیئتی
وصورت و سیرتی انلره مخالف کوروب • اکثر اوقات متفکر و متحیر اولوب کندو
کندویه ایدردی • اگر بن بیگانه اولم پنجون بو آشیانه ده مسکن قلم • اگر خانه دان
ایسم ندن انلرک عکسی صورت و خلاف سیرتلو اولم • نظم
نه داخل این دایره دانم خود را • نه خارج ازین جمع شمارم خود را •
آن به که ازین نیستی و هستی خویش • خوش بگذرم و باز گذارم خود را •
بر کون زغن بازیچه یه آتیده ای فرزند مقبل سنی دایم ملول و منفعل کورورم سبب
ملالک بکا خفی دکل • و موجب انفعالک بکا مخفی دکل • اگر عزایم جهتندن بر نسنه یه احتیاجک
وار ایسه ندر سویله بلهیم علاجنه مباشر اولالم • واگر خاطرک بر آرزو و مرامک وارسه
ندر سویله بلهیم مقصود و مطلوبی دست اعانتله اهتمام قلالم • باز جواب ویروب ایتدی که
سنده امنیت نعمتی آثار ملالت مشاهده ایدرسن • اما سببی تمام بیلمزسن اگر بیلسم داخی
اعلان و اعلام قلمازسن بیت این طرفه گلی نگر که ما را بشکفت • نی رنگ توان نمود نی بوی نهفت •
جانا اصلا چه حالم • و دفع ملال و انفعالم ایچون بو نه مصلحت کوررسن که شرف اجازتک
ایله زمانی سیر و سیاحت تا بر زمان دور و بعید و اطراف جهانی سیر ایده یم •
شاید که برکت حرکت ایله اعتبار غم صحیفه دلدن زحوده اولیه و امید در که تماشای
عجایب اطوار • و تفرج غرایب امصار سببیله صورت فتح آیینه ضمیرم مجلو قله
دل غنچه آچیلا زیدی خندن بیت سحرکه اغلسه که سیر گلشن • زغن جوابی بو آوازه فراق آتیدی
دلکشندن آه سرد ایدوب ایتدی بیت از فراق تلخ میگویی سخن •
هرچه میخواهی بکن لیکن آن مکن • ای فرزند دلبند بو نه خیال دکیک مستبعددر که

ایلیسن

ایلرسن • وا عجبا کوشه بو نه کلام خام و نا تمام اندیشه درکه سویلرسن سفر سوداسن
اتمکه سفر ایتمکدن دریای ... و بن نهنک آدم خواردن نظم سفر اصل این جهانست سفرست
زان سبب صورت سفر سقرست • سبب ارتکاب شداید مسافت یا اکتساب اسباب معیشت
ویا وطنده تعذر تمکن و اقامتدر سن بونلرک بریسندن داخی بری سن بحمد الله توکوش
و توشه جهتندن بی نیازسن • و جمیع فرزندلرمدن داخی سرفرازسن جمله سی کمر بسته
فرمانکده • و مربوط ربقه اذعانکدر نظم جمله با این سرافکن کی کوش ادب حلقه کشش نی
بحضور سرور • و نعمت موفوره سفر اختیار اتمک و مذاق حضوردن شاق سفری
ترجیح ایدوب ترک یار و جلای دیار اتمک طریق فکر صحیحدن دور • و طور عقل کاملدن
بغایت مهجوردر بیت ان کو بسلامت است و نانی دارد • و نیجه نشستن آشیانی دارد
نه خادم کس بود نه مخدوم کسی • کوشاد بزی که خوش جهانی دارد • باز ایتدی سنک ادب و
نصیحت مقتضای علاقه ابوت • و لازمه شفقت و معتادتدر • فاما هرچند که اندیشه
ایدرسن بو کوشه حاله لایق • و بو توشه مزاجمه موافق بولمزین • وخاطر وعاطر مختلطه
ایدر که اظهار معقول کورمزین زغن بلدی که نکته کل شیء یرجع الی اصله
انک حقنده ظهور ایتدی • زبان تحجیله کندو کندویه ایتدی نظم
اگر بیضه زاغ ظلمت سرشت • نهی زیر طاوس باغ بهشت • بهنکام آن بیضه پروردنش
ز انجیر جنت دهی ارزنش • دهی آبش از چشمه سلسبیل • بر آن بیضه کر دم زند جبرئیل
شود عاقبت بیضه زاغ زاغ • کشد بیهوده طاوس باغ • چون کوردی که بو نصیحت و
تقریری آنک ضمیرنده تاثیر اتمدی • طونکلامی تغییر ایدوب بو وجهله تعبیر ایتدی که
بن دیدوکم مقام قناعت • و مرتبه فراغتده ناشی در سن دیدوکک صفت حرص و آز
منزلت بازیها یرانی • او هوای استغنادن اندوهه بسته بندیان اختندد
وحرص پیشه محرومدر و صحیفه ناصیه سنده • الحریص محروم مضمونی مرقومدر •

قناعتا بلی اولیان دنیاده راحت اولمز فراغت قدرین بیلین عالمده غنا بولمز قیمت بیت
عارفه توشمی وار کنج قناعتدن ایی عاقله کوشمی وار کنج فراغتدن ایی چون کیسه
نعمت قناعت شکرین قلمز سه دولت فراغت قدرین بلمز سه توقیع تحقیقه او لیاقتی
اولکن بو عجز و ضعیف شیده باز ایتدی نه کیفیت ایله الحشدن اول حکایت زغن ایده
زمان ماضیده بر پیر زال ضعیف حال وار ایدی که ضعف وهزالدن هلال کبی بادیک ایدی
او هن من بیت العنکبوت بر کلبه سی وار ایدی بخیللی کفندن تنک وجاهللر قلبندن تاریک
واول کلبه ده بر کربه سی وار ایدی که هر کز مرآت خیالده وعالم مثالده شکل زالی کبی نحیف
وبیکانه وفکر آشنادن اندن نام ونشان ایشتمش ایدی مبلغ تعرفه وخصوصی بو که تعوق
ایدی که کاه کاه بر سور اخدن بویی بوشی استشمام اتمکله مشام هوشی معطر وتحتیم
خاکره نقش پای بین کور مکله مصراع مانند کدایی که بیابد دارمی چند چشم جهان بینی منوب
اولوردی واکر احیانا بخت موافقت وسعادت مساعدت ایدوب بر موش بیچاره صید
ضمیم شکارکاهی اولسه مصراع چون کدایی که کنجی زر یابد نشاط موفور وانبساط نا
محصور ایله بش ایام وشهور شادی وسرور ایدوب ساحتر سینه سنده اندوه دیرینه صدهم حلم دو
حواله ایدردی واول نوالی عالم غیبدن
اولوردی وبو مدت اول قوت لایموت ایله قناعت ایدردی واول نواله عالم غیبدن
اولنده غنیمت عظمی بلوب دیردی بیت این کرسنه بینم بر بیا ربیت یا رب بلی بجواب
خونینی بین او بچنین حالت پس از چندین عذاب اول سببدن که کس بو پیر زال اوله کربه
قحط سالی ایدی دایم ناتوان ایدی وغایت هزالدن شکل خیاله وانداحد خیال ده فنا
هلال کبی کورنوردی بر کون ضعف تمام ونهایت نحافت اندامدن زحمت تمام ایله بالا
بام جیقوب اطرافه نکاه ایدر کن ناکاه کوردی که بالای دیوار همجوار ده بر کربه شیر صولت
و پلنک صولت که چشم شعله فشانی عین القره کبی رخشان وپنجه جرین نظیری موی بوی عجو
کبی بر تیغ دو رخشان عز وناز و تبختر عا هتزاز ایله سیران ایدوب شیر ژیان کبی

واقفان

واقفان ایدر وکثرت لحمدن وفرط شحمدن سرعت حرکته بی مجال خرامان خرامان کیدر کن بو
پیر زال چون کندو جنسندن بو زیب وفرنی اوله کوز کوز تحیر وتعجب ابله کوزی کوزنه دوکدی
اولوب فریاد اتدی که مصراع یا دغر امانه مین سه آخر کیم یی کن کجا سن بو لطافتله قاندن
سن بکن ذکر ایله هر کیم پیر فقرا کز ندن سن یا ضیافتخانه خوان خطادن که کلوب سن
بو طراوت حکمتندن و بو لطافت وقوته علتندن بیت لعل شیرین ایله جانا سنکی
آدم جانی غنی صور دوغم عیب ایله بالله کیمک جانانی سن کربه بوسمما بجواب ویروب
بن بن مخول خوان سلطانم هر صباحدن بارکاه پادشاه ده در انجمن تکو اغرق
جوبه ایوان دیوان سماط نعم فوا وا لذانخود ان مایحتج کماحسانی اولور حوالات ایدوب اول
اتلردن وسمید اتمکلردن بر قاج لقمه شکار ایدرم واولکون اول پیجا اکلنه تنعم
ایدوب بو منوال اوزره روزکار کیجورورم کربه عجوزه پیره زن آیتدی بنم زات دیدوکک نه
عبارتدر وسمید اتمک نه نسنه در کنا پیده در بن متع اکمر سنده شو بای بین دن
وکوشت موشدن غیری نسنه کورمدم ولیتمدم کربه بو همسایه یی چون اندن بو کلامی ایشتیجک
تعجب اتدی وطعن وطنزله ایتدی انجیون شو یلدیزیا صورت اولمش سن قدکجنکلوف انما
تار عود ده دونمش سن وبدنک قد مرشح عنکبوت نمکسوح ده دونمش بو مسکین عجب عبرت
اولمش سن انجق سنک بو هیاتکدن ابنای جنسمز عار عام وتحمل وقصوریکدن بنی نوعمزه
تنک بر دوام وار در بیت از کربه همین کوشهی هست ترا باقه هم عنکبوت راهی ماند
واکر سن بارکاه سلطانه حاضر اولیدک وروایح الطعم وفوایح اغذیه ایله دماغ جانک
معطر قلیدک یعنی کرسن یحیی العظام وهی رمیم بر دهٔ غیبدن عرضهٔ شهود ه کلوب حیات
تازه بولایدک نظم بوی محبوب بیچو برخاک احبا کذرد چه عجب باشد اکر زنده کند عظم رمیم
کربه پیر زن بو تعجب وترغیب آمیزی ایشتدی درحال دلنده شوق آذر حرکته آغاز
ایدوب تضرع و نیاز ایتدی ای برادر بانیمزده حق جوار ورابطه جنسیت وار در

وحب الهرة من الایمان حدیثی مضمون منیر کولشکانه دن نه وارد در کو شنیده دم رفت و حق الحق تبی
بن نه کتورورب بو نوبت کرا و لجا بشوارسه بو جهان بهر افقه لایق بو یوك کس شاید که
دو لکلن بو بن آزرده بو سته رمح و بر کت محبتکله بو قالب غرسوده بن فی اعجله رو نوح
حاصل اولور نظم هزاران کس ز انعامت بر آسوده هر فه شده مرا شایسته بشیت اگر شیم تن
شایده کره همایه انوکه کی یو وزانه سفر تن حکم ایدوب تحمید اندی که بو نوبت
سماط نعمته آنسزه حاضر اولمیه کی بو بیرون بو نو بدقن در نامه و بو امید دوم افزاید
حیات تازه بولوب بالا ی بامده اندی و صورت قفسده بی تقید و قطع بیرون تقیبه
اتدیکه بیرونک یار قدیمی بدیع حق شناسلق مقتضاسی اوزره نصیحت آغاز اندی که ای
ای رفیق بهربان اغلب اهل دنیا یه فریفته اولمه و کوتی فراغتن توشه قناعت علا
وین مم کوظرف حرص و آن خاک کوردن غیر بلوب ترا ولمز و دیگر طول امل سوزن فنا
ورشته اجلدن غیر بلمدکلمز بیت نهایت بو قدر دیدی حرص و آز قناعتله بیلکه تاب آن
قناعت قلیله اولمز تو انگر و فورد الله قارون که اما دماغ که بی نوا سودای بولدی
خوان سلطانده شوبله امتلا بولمشدر که دارو ی نصیحتله دوا و شربت موعظتله شفا مملکن
نظم نصیحت همه عالم چوباد در قفس است بگوش مردم عاشق چو آب در غربال القصه
موعود ده که کیم بو همایه ایلا اقان و خیل دن جانب لشکر سلطانه روان اولدی
مکر او بیچاره هنوز بارگاه پادشاه دن لطیفه نقش سحر الحیمی محروم عرش سر
کلمشیدی و نحوست طالع آتش سوداسی آب حرص ایله سطوح قلش ایدی سبب اولمغه
آنده سابق مکن کی بر لن هجوم شورشغبی حددن کچورمشلردی و فریاد و فغان
پادشاهی مخفی اتشلردی فرمان سلطان بو منوال اوزره جریان بولشدی که تیر انداز لر
بر جماعت تیر و کانله بر کوشه ده کمین ایدوب منتظر اولدیلر تا هر کیم که وقت
سبب بو نزه مکیب میدان جرأت کله اول طعمه سی بلکه آخر لقمه سی پیکان جگر دوز اوله

کرکه زال بو حالدن غافل و شراب حرص و طمع ایله مست و لا یعقل مشام جانه بوی طعام استشمام ایدی
و کوش هوشی چون طاووس و کاوس و سینی و چینی طنینن ایشتدی بی اختیار شاهین وار بیت
کاه خلوت سلطانه کندوسن بران اتده و جانشی کیر قضا ایدی ۶ الحمد جنتی باین دیک تمنلخام
بنفوذ کفه عمیلان لتها لقمه کران سنک ایله امتلا بولمشدی که تیر دلشکاف میل تر از و
کنکا قندم اویندی بیت آتش قانیه درون استخوانده در یدی هم تجردی هم جاندن
کر اولمز هم بوندن تم تیزنر نزله بجنیم موشونان بیرون زنله عسل بو نطقی جون غم نیشه دکمز
علدن یکدر دیک کرم بکمز بو مثلی کا نگی کتوردم که سنده کوشه آشیانه مزی غنیمت
بلوب قدر طعمه و نعمتی که بی زحمت و مشقت حاصل و واصل در فهم این سن اللهم
قنعنا برزقنا مضمونن فطیر ایدوب فزون زیاده طلب ایتمیه سن نظم
بجای که وقت خوشست ای پسر نمی باید کرد آن از سفر مکن دوست عافیت را رها
میندا زخود را بخود در بلا مکن دست از وهوس را د را نه بجیز که بخشیده اندت بسان
اگر موریر آز کشت بدی چرا پا یمال هم د بدی با زاید ی بوسوز دعک کر حج حقیقی نصیحت
و فرط شفقت و مرحمتدر اما جزویات امور ده التفات همت بلنده نا ملایمدر و محج
اکل و شرب قناعت مقتضای طبایع بهایم در هر کیمسه که ره سعادت سعی در اولمق
دلیر طلب معالی یه جهد اتمک کرک و هر کیمسه که کشور سیادتده تاجور اولمق قصد
ایلیه کمر اجتهادی میان جانه بند اتمک گرک همت عالی اعمال حسیبه راغی اولمز و طالب
معالی منازل ادانی وارذل ایله قناعت قلمز بیت هر کم کیم رتبت بالا کرک
اگر قدر همت والا کرک زعم ایتدیکه بو خیالات هوا تجرید پیدا در وجود بولمز و بو
سودا تمنای بی حاصله جو کلمز هیچ بر عمل تهیه ادوات سیز ترکلدن و هیچ بر نتیجه
ترتیب مقدماتسز متصور کلدن نظم تکیه بر جاه بزرگان نتوان کرد گزاف
یکی اسباب بزرگی همه آماده کنی بان ایتدی خصوصا مناصب دولته قوت چنکالم کبی تقدم

ميسر مدر و وصول مراتب رفعت سطوت منقادم كبي وسيله مستعود محسن مكر شغشين زلحكايتي
استماع اتمش سن كه ساعد بختي محلو محقق واسطه سيله سوار سعادتله زينت بولشدي
زغن سؤال اتدي كه نه منوال اوزره الحشدن اول **حكايت** با نا ايتدي روايت ايدرلركه
قديم الزماندن بر درويش كاسب وار ايدي كه عجز و حال و مؤنت عيالدن دائما شكايت
قلت و قلت كثرت عاجز و فرومانده ايدي دخل هر روزي خرج روزمره يه وفا
اتمزدي و فايح صناعتي ترتيب نان و نمك تيمز ايدي عنايت يزداني عزشانه اكا بر قرة العين
ارزاني بيوردي كه دليل حشمت جبهه سنده پيدا و علايم دولت ناصيه سنده هويدا ايدي

بيت مبارك طلعت و فرخنده طالع جبيننده نجابت نوري لامع مياسن وجوديله خالقي

ميمون و بركت قدوميله كسبي فرخنده روز بروز افزون ايدي اول پسر فرخنده اختر قدومي
مبارك طوقوب متعدد اولدوغي متعددان ترتيبنه مشغول اولدي اول فرزند ارجمند هنوز سو نوبه
قرين مهد ايكن كمان و تيرلا اوينردي و دخي شير خوار ايكن سيف و شمشيرايله كوي نقيه
و هر صباح كه مكتبه الته لردن ميانه كيدردي و هر كاه كه تعليم خط اتسه لر الواح خطي
قيوب او ماجه خطي يه ميل ايدردي هوا ده لوح شمشيردن جهانكيرلك حرفني اوقوردي

بيت چو ها قيمي با نيد كه ديوح برده م نقش پيردن سرو ركب درس ازبر قلوردي

سيلرلخواه مكيدردي صنيري الف بايي يدر دهشو يله تقريبه كه بادن شكل ياشكل الف تين
چون كن صبادن سن بلوغه تيدي بر كون پدري ايتدي اي فرزند دلبندم دائم خاطرم سنك
حال خيا لكنه ناظر درن عنفوان شباب آوان طفوليت كبي دكلدن خصوصا كه آثار طيش و
وتهتك جرأت سفاهت احوالكدن ظاهر در نفس بد انديش سني كرداب تشويشه اتمدن
واغواء شيطان بوا مهلكه شهوته القا اتمدن دلبكم من تزوج فقد احصن حقي نصف
دينه حصن حصين خمن خمين سكا فقس والنكاح سنتي فمن رغب عن سنتي فليس مني
منقضه يه سنفنه سني جلو كر قلم و شاغرده مناسب دست يماني ترتيب ايدوب اكف

وا قوانمزدن

وا قوانمزدن بر قبيله اصيله و بر جرثومه قديمه دن بر كريمه يي عقد عقد و سلك ازدواجه حكيم
سي بو بابده صواب كورورسن و بو امرده نه تدبير بيورورسن پسر ايتديكه بابا اول
دختر ايچون كه بن عقد اتسم كرك و آيين كابين ايچون بيمان نقدا تسم كرك سن بنم
تكليف اترسن و بنزدن عنايت و معاونت توقع قلمزسن پدر ايتدي اي نور ديده م سنك
كيفيت حالك و كميت مالك بكا پوشيده دكلدر سنك نه قدر استظهارك اولا كه اشا
ملايم دست پيمانه اقتدارك اوله نقدا بن صنعت دست پيمانمدن و عقدا يدويكك
عروس نونه سندن پسر فلي الحال يرندن طوردي و ايچون كيسه دن بر شمشير بران كتوردي
صد بار زغم خوابه دن جوانجان وهزاران دن جمع عقيق لبلر دندانندن كوهردار ايتدي
ايدر بيلسرا ولكه بن عروس مملكتي خطبه اتسم كرك و مخدره سلطنتي عقيده عقد كتمه ده يم
كرك اكا تيغ براندن كرانه دست پيمان و خنجر خونفشاندن اعز نشانه يلتر مهيدر

نظم بابخت نيك هيچ كسي را ستيزه نيست مهر عروس ملك به تيغ تيز نيست

چونكه اول جوانك همت حصول سلطنته مقصور ايدي آن زمانكه عروس عرصه ملك منصه قبضه
تعبيرفنه جلوه قلوب ضرب تيغ عالمكيره و زخم خنجر آبشكله و آتش تيغ ايلن
آفاقه تسخير اتدي بو مضيده بيور مثلن **نظم** عروس ملك نه ند مكر به آماده
كه اولدا انكه سر تيغ داده كابين شى بو مثلي كتوردم كه تا بلم سنكه جميع اسباب نقت
بكا آماده در و ابواب توفيق حضرت عزت روبه حالم كشاده در بن داخي اميد وارم
كه مطلوبمه و اصل اولم و دست اميد له ميان شاهد مقصود محمده اغوش قلم حالا
فسون فسانه ايله بو حالي ترك ايدن غرضم و مجرد قيل و قال ايله بو خيالدن كچه من
ما ازسراين كوي ملامت نرويم زغن عين اليقين بلدي كه اول ارغنون حمايوندن فال دام
اختيار ايله صيد اولمق ممتنع و محالدر بالضرورة سفيره اجازت ويردي و دود آتش
هجراني تودة آسمانه و ديده كيوان پاسبانه ايردي پس زاغ زغن فيكه لري و داع ايدوب

برلر

کتدی • وحقیقتده آشیانه‌دن پرواز ایدوب • اوج متوجه بچه نام فضای هوا ده طیران ایتدکده

بر قلهٔ کوهده آرام ایدوب • دیدۂ تماشا ایله اطرافه نکاه ایدرکن ناکاه کوردی که بر کبک دری

عین جلوه و حسن شیوه ایله خرامه کلمش • و غلغلهٔ قهقهه سی اطراف کوهده ولوله دوشمش • باز

کند و طبیعتنده شکار کبکه رغبت کوره‌رک • بر حمله ایله حوصلهٔ سن کوشت سینهٔ کبکله پر ایتدی

بر لحم طری کوردی که لذت و لطافتده آب حیات و شربت نباتدن افزون • و طراوت

حلاوتی نمونهٔ طعم نعمت • و لحم طیر مما یشتهون چونکه مدت العمر اول لقمه لذیذ تناوله

شاهین اکمش دکل ایدی **نظم** سرتاپای تو همه مطبوع طبیعتهاست • کوی پر اختلاطات آقمشلر

پس کند و یه خطاب ایدوب ایتدی • فوائد سفر همین بو تغیرمیدر که • اول ملائم آغزیه دن حلقومی

مجلاء الوقت نفایس اطعمه ظفر بولدک • و آشیانهٔ تنک و پر ظلمت • و مصاحبان دون همتدن

منازل رفیعه و مواضع منیعه یه واصل اولدک **ع** این سفرها اول آثار جهان افروز

کم بلور هر بعد داعی قناعت • و عزتدن بچه شاهد دولت • و عروس سعادت یوزنی کوسترر

مصراع و صحن عدمدن صحرای وجوده • و زاویهٔ غیبدن عرصهٔ شهوده نه لطیفلر کلمش

تا قدر از پردهٔ چه آرد بیرون • پس باز تیز پروازین یچه زمان فراغت خاطر ایله طیران و صحن

عالمی سیران ایدوب • نشاط باللدکبک تیهو شکارنه اشتغال ایتدی • اتفاق بر کون

بر کوه کمرتپه‌ده اوتوروب خیال شکارده • و تماشای مرغزار ایلرکن کوردی دامن کوهده بر کروه

پنکی صفت شکار آرایسته قیلمشلر • و مرغان شکاری صید طیوره ایچون آهنک ایلمشلر

نظم در آن دشت از صدای طبلک باز • همه مرغان صید افکن پرواز

ز یکسو چره بازان سبک خیز • بخون صید کرده چنک را تیز • ز بوده نقد جان از کبک و دراج

و نرانجانب هم کرشاهینی که اول جماعت سپاه اول ولایتک پادشاهی بدی که

ملو زمان کتتاندولتی ایله قصد شکار و صید مرغزاره چقمش ایدی • بو اثناده بر ساعد

شاهین افق باز پروازاید وب بر صیده قصد ایتدی • بو باز بلند همت داعی شهیر عزیمتله

آنک شکارینه قصد ایدوب • برق خاطف کبی اینوب اوکندن قاپدی • شاه چونکه آنک بو سرعت

و جرأتنی و بو رفعت و همتنی کوردی • مرغ همایونه کوکلی مفتون اولوب • مثال عالی شرف صدور

بولدی که صیادان چابک دست جهد ایدلر • تا شست حیله ایله اول باز بلند پروازی

صید ایدلر **نظم** دده شه حیله ایلدیلر او شوره که • بو مرغ وحشی دام دستوره که •

صیادلر ذوالجلال مثال شاهه امتثال ایدوب • بر بازی او لوجا بندیروب اناتیدیر

باز وحشی چونکه جنسنی کوردی تحاشی ایتدی • بالاقبال الاستقبال ایتدی • و آلدیم سلوقم

و اکرام قیام کوستردکده شکره تلطف تمام ایله متخصص احوال اولدی • باز پادشاه چون

اندن بو ملایمتی کوردی • اثنای مصاحبتده ملازمت آستانهٔ سلطانه تحریص ایتدی

چون اول باز بلند همت دلالت رهبر ولتله شرف خدمت حضرت شاهه ایردی

نظر عاطفت سلطانی آنک قابلیت شانی • و استعداد هیولانی سنه معین اولوب • آندن

مساعدهٔ بخت و سعادت یاد یله ساعد شهریاره جای قرار ایتدی • و همت بلندی

سیله حقیقت رفعتدن و دناتدن ذروهٔ دولت و بنا هنه ایتدی **نظم**

تاقابلست آنکه بدولت نمی رسد • ورنه زمانه در طلب مرد قابلست **دیکر**

بلند همت و عالی نظر کرک آدم • که همتینه کوره کیشینک اولور مقداری • اولا

بلند همت اکر همای منزل آوللرده اقامت ایدوب • مصاحبت زاغ و زغندن فراغت

ایتمسه ایدی اکا بو مدارج دولتک حصولی جملهٔ محالاتدن • و آنک بو مراتب رفعت و صول

مقوله ممتنعاتدن اولوردی • پس معلوم اولدی که سفر سببیله آدمی سفل سافلین

حوالیدن اعلای علیین عزت قبولی وصول بولور • و ارتکاب شدائد مسافرت ایله کتاب

مراتب دولت و سعادت منکشف اولور **نظم** بهار دل سفر باشد که از وی

حدیقه را کل مقصود بشکفت • سفر کین تا مراد خویش یابی • که فاستشوا فی مناکبها خدا کفت

چونکه دابشلیم کلامی بو مقامده اتمام ایتدی • و زیر آخر داخی ایلری کلوب • مراسم خدمت

قیام ایدوب ایدی جواهر زواهر کلمات حکمت بینات که حضرت شاهنشاه ظل الهی کلک زبان
سلک بیانه چکشدر اندن منزهدر که شایبهٔ شبهه بیرامنه و گرد عیب آمننه
فاما بنده لوک خاطر فاترینه خلجان ایدن بودر که ذات ملکی صفات سلطانی که صلاح جهان
وراحت جهانیان آنک صحت مزاج شریفنه وسلامت عنصر لطیفنه وابستهدر خفض و ترفهدن فراق
مشاق سفری ترجیح اتمک و روضهٔ جانفزا عشرتی تعب بادیهٔ هامونه وتحمل عالم غربت
کلک روشی حکمتدن دور و مقتضای سلامت فطنت و فطرتدن مهجوردر دابشلیم ایدیکیا
محنت و درد کار مردان مردر و بیشهٔ شیران بیشه نبردر و بی شبهه تا دامن مشقت
سلاطین کرام رنجان اذیت اولمیه ضعفای رعیت ایچون گلستان فراغتدن گل رفاهیت
آچلمز و تا پای همت ملوک عدل آیین بادیه پیمای بلیات اولمیه درویشلرک سینه
تشویشی بالین راحت و آسایش بیتمز **نظم** نیاساید اندر دیار توکسی
که آسایش خویش خواهی بسی ضمیر منیر وزیره هویدا در که عباد خدا ایکی قسمدر بری
ملوکدر که انلر ایالت ممالک و فرمان فرمالک مقرر اولمشدر بری دخی رعیتدر که
انلر خلعت امن و فراغت و کسوت حضور و استراحت مقید اولمشدر بو ایکی
حالک محلی اجتماعی بدیهی الحق محالدر یا راحت اختیار ایدوب عنان دولتی الدن قویق
کرک یا جهان عزت دولتله قناعت ایدوب لذت فراغتدن الی یومق کرک **نظم**
آنکه او پا بر سر ناز و تنعم می نهد روزگارش در جهان سر داد و سر و میکند
پادشاهی در جهن داند کل را از انکه کل با وجود نازکی از خار بستر میکند حکما
دیمشلردر که الجد وسیلة الجد یعنی جد وجهد طالعک بختیار لغنه وسیله در و فی الجمله
جنابی تعدم و فی یا قطع اتمک جمال شاهد مقصوده نظر اتمک در حصول آمانی
و آمال رکوب اهوال منوطدر و نیل مطالب و مقاصد تحمل متاعب شدایده مربوطدر **نظم**
کم سلطنت نباید بست هر کرا رغبت تن آسایست هر که چندانکه کرمیدان اشتن کم خود دهایه

ایدوب

ایدوب سمند جهدی نیدوانده اول وادی محنتی تن آسانی و راحتدن الجکوب
خواب نوشین و شراب شیرین حضور و فراغتدن اجتناب قلمغه و عزلت و انزوا عادت
اتمشدر و بعون قریب نیز کوسترم و منقلهٔ عرصهٔ جهانده عروس مقصودن آز زمانده
جلوه کر کورم نتهکیم اول پلنک بچهٔ نک مساعی جد وجهدی و مقاسات شدایده صبری
تجلی برکاتیله آز زمانده نقاب تعویق چهرهٔ مرامندن مرتفع اولوب بیشه فراغ و افزایش
که ملک موروثی ایدی ظفر میسر اولدی و زیر درخواست اتدی که نه کیفیتله اولمشدر اول
حکایت دابشلیم ایدی روایت ایدرلر که بعض حدودده بر جزیره وار ایدی بغایت خوش هوا اول
جزیرهده بر بیشه وار ایدی بر لطافت و صفا لطیف چشمه سارلری هر طرفدن روان و نسیم
جان بخشی عنبر فشان و ازهار الوانی از هار جانبی ملونات انواع اشجار ایله هر کنارینی
مزین **نظم** اولوب درلو شکوفه لر مزین در یا حین اختر اطراف ملون
درخت سایه کستر لر ایله رنکین بو دقلر بر بینه الدی غیرتش طوطیلر اول الدن سرو بلندی
شکر دوب قلغنی اوستنده یچر باده لطافت هوا و نزاهت فضاسندن اکا بیشه فرح افزا
دیرلردی اکا بر پلنک نهنک آهنک مستولی اولمشدی که هول و هیبتندن شیر شرزه نک
اولکلام کامی قیغیردی و نزخم شوکتندن سباع و وحوشک دل بیشه اندیشهسی ترکیدی
خاطرینه کتوردی **نظم** چو نیز خار فشار زخمش دنبال نکند ترک شیر سیر ازنهم جنکال
بران راهی که او یکدم نشستی کذا زخلوق تایک سال رستی بخت نعما ایدی که اول شیردل
کامران و کامکار روزکاروکجه بری ناحار دلق صورتن هر کز آیینه دور ازدن کوکب
و دبیر تعدیس طومار روزکارده خلاف رضاسی و فیض مقتضاسی اوزره دور محمدیه
بر بچه سی وار ایدی که عالمده روشن انمک آیینه جالنه معاینه ایلدیده و نورد مرتبه اولمغه
العبک تمامتی یال و بالن اکلردی ضمیر بو معنی جاپمکین اولمشه که چون بچه نقشی
وچنکال و دندانی آلوده مخون هنر ایله اولوب اول بیشه نک آیالتن انمکه دخیهنه

تفویض قلدی ◦ وکند و بقیهٔ الخر کوشهٔ قد عتق بحضور وفق اغتنا منتقا عدا ولد نظم

من فکر عمی کنم قضا می کوید ◦ بیرون ز کفایت تو کار دگرست ◦ اتفاق قضا بو غرامی امضا

فرصت ویرمیوب نهال آرزو دهٔ شکوفهٔ امل هنوز شکفته اولمدن باد خزان اجل برکوباد

حیاتن تار ومار ایتدی مصراع ای بسا آرزو که خاک شده است فلم فی حجاب لا رفوی

چون پلنک نخچیر جان چنک شیر اجله کرفتار اولدی ◦ سباع که قدیم لایامدن اقران

تغلب اندیشه من ایدرلردی ◦ هر طرفدن هجوم ایدوب استخلاص قصبه اتدیلر پلنک بچه‌سی

طاقت مقاومت میسر دکل ناچار جلاء وطن اختیار ایتدی ◦ سباع بیننده عظیم نزاع واقع

اولوب عاقبت بر شیر شوره انکیز جمله سنده ◦ اول منزلی فی الواقع وقتی ندا مخلب تغلب

قبضهٔ تصرفنه آلدی ◦ پلنک بچه نیجه زمان کوه بیابانده سرکردان اولوب آخر بهر بیشه

داخی یتشدی ◦ و اول بقعه عک سباع عند ماجرای کاجری عرض ایدوب آنکردن بوغرضنی

شد و بو خلک تدارکنه مدد طلب ایتدی ◦ زمرهٔ سباع اول شیر مهیبه ◦ واولقدر بالیکیک

استیلا سنی استماع ایدجک امداد واعانتدن امتناع ایدوب علی الاتفاق ایتدیلر ◦

ای فقیر سنک منزلک بر شیر جنکنده دوشمشدر ◦ غایت نخوتندن شیر آسمانی کر یکنا آ

و شکوه شوکتندن پیل دمان بیابان قدم نهفته ◦ بیم افتراسندن هوام و سوام اول آجام

واکامدن کچمز و عرصهٔ انتقامندن سیمرغ کوه قاف اهل اطراف واکنافه بال وپر

اچمزدی ◦ بیجه دیمش لیلوب اول بوم برده ◦ کیم بیرده امیدن بلکه سرده ◦

نظم بن انک جنکنه قوت و قدرت ◦ و دندان وچنکنه طاقت مقاومت میسر کلدر

قابلیه دمت بلا و له شیر لغزال حیکمنه رکبنجا اوده کوکله شخاله سکاد افی آنوکله متعلم

مقابله مجامله معقول و مقتضی کلدر ◦ نظم هر آن کهتر که با مهتر ستیزه ◦

چنان افتد که هرکز برنخیزد ◦ اما بوبابده بزم رای غرده تدبیر صواب بودر که یناک

پناه ایدوب زبان عجز وانکسار لربط اعتذار ◦ و دمان صدق اخلاص صلهٔ عرض اختصاص

واروب

نظم واروب عندما یلک تدبیر این سن ◦ مدارا دارنی تعمیل این سن ◦ پلنک بچه بو فکری

معقول بغایت مقبول کلوب مقرر قلدی کم ملازمت آستانهٔ شیر واروب حالنی اعلام قلب حسب

المقدور اداء وظایف خدمتده تذییل تعجیله ◦ پس دقایق لطف اظهاری روابط فامیجی الضیغ

انجیل ایلمیم و مستحکم قلوب ◦ شمشیر درهن وکفن بر دوش متوجه آستان قهرمان

اولدی لسان حالی بو ابیاتله کویا مشعر ◦ اسأت ولم احسن وجئتک هاربا ◦ واین

لعبد عن مولیه مهرب ◦ یؤمل غفرانا فان خاب ظنه فما احد منه علی الارض اخیب ◦ چون شرف خدمت

شیریه یتشدی منظور عواطف شاهانه ◦ و محفوظ عوارف خسروانه اولوب حالنه لایق

وشانته موافق منصبه نامزد اولدی ◦ پلنک بچه دایما زبان وثنا و مدحتی برکاند فکر اخلاص

و عبودیتی خاطرنده جانه لسنده را ایدوب خدمتکارلق وظایفنده و هوادارلق مراسم

بر دقیقه مهمل و نامرعی قومیوب ◦ بر درجه آثار کفایت اظهار قلدی که ساعت بساعت اختصاصی

آشتداده و تقربی ازدیاده بولدی ◦ و رتبهٔ قربت و شرف کرامتده بر مرتبهٔ واردی که

محسود ارکان دولت ◦ و مغبوط خواص حضرت اولدی ◦ بو جمله ایله هردم ملازمتده جد و جهد

آرتوردی ◦ و هر لحظه اتمام مصالح ممالکه اهتمام زیاده قلدی ◦ نظم جد و جهد کسی که بیشتر است

کار شرا ز جمله خلق بیشتر است ◦ اتفاق بر وقت شیرک بر بیشه دوندن ضروری مهم

واقع اولدی ◦ بر زمان که تاثیر حرارت آفتابدن تنور فلک اتش پر تغف تاب ایرکمش

و عرصهٔ دشت و کوه کرم آهنکده ◦ و آشیانه سمندر کبی التهاب غایت حرارتیه اولدن

مغز و خون استخوانلرین جوشه کلمشدی ◦ و سطح میانه آبده ماهی کبی تابه ده بریان اولمشدی

نظم سحاب اولسه ناکاه کر قطره بار ◦ حرارتدن اولوردی قطره شرار

هوا ده کر آچسه پر دکتر ◦ یانوب پر و بالی پروانه کبی شیر فلک لا تدی بوزنلم

صدف قعر دریاده مرغ کبی بریان ◦ و سمندر تاب آفتابدن میان آتش نهان نیم

اعو اغزدن کیم اولکم ارتکاب محنتدن اجتناب ◦ و سوزی کداز قطرهٔ شیب فرازدن احتراز

اتمیوب بو مهم خسرو رنیکی تمامنه اهتمام ایلیه بو تفکر اثناسنده یلنک خدمت ملازمتنه کلوب ملکی اندیشناک
کوردی و فحوای درایتی و کمال کفایتی موجبنجه سودیر شیره قریب کلوب بو تمام ملک موجبنه معودی
وحضرت واقعه یه واقف اولدقدن صکره کفایت مهمی ذمت همتنه آلوب شرف اجازتن بولدی
وانواع مساعدتن بر جمع معدود له موضع معهوده متوجه اولدی و نصف نهاردن دکل اول
مقامه یتشوب اتمام مهمه قیام ایتدی چون مرام احسن وجوه اوزره انجام بولدی علی الفور
عنان مراجعتی جانب کلستانه شیره منعطف قلدی خواص اصحاب که رکاب دولت انتسابنده مستطلع
ایدی متفقة الکلمة عرضه انها ایتدیلر که بو حرارت هوا و بو نکابت کرماده اقدام
و اهتمام ایله بو قدر مسافه قطع اولندی والحمد لله که کفایت مهم داخی میسر اولوب هیچ عدد غم
قالمدی و حضرت شیره داخی رتبت قربت و رفعت منزلت امین نه شابه ده معلوم
صغیر و کبیردر اکر بر مدت بر سایه درختده آرام و استراحت بیورلسه و شربت آب
سرد ایله آتش عطش تسکین اولنه حکمتدن خالی و مصلحتدن دور دکلدر نظم
آسوده باش و باد مشقت فزون مکش · بکشا میان که رنج جهان اکنون نیست · پلنک چون
بو کلام لنکی بند بند و سبک سنکی ایشتدی لب تشنیعله تبسم ایدوب ایتدی حضرت
شیره بنم تقرب و اختصاصم بر لوادر که هزار رنج و بلا ایله بو درجه اعتلا بولمشدر
معقول میدر که تکاسل و بطالتله سرنکون قاله و بر بنادر که هزار مشقت و عنا ایله بو مرتبه
ممهد و مشید اولمشدر لایقمیدر که تن آسانی و استراحتله خاکه یکسان ایلیم بی تحمل رنج
توصل کنج میسر میدر و بی خار آزار تماشای کلزار نظم بلاسز ال اولور مجهسا سن
کسی کز در مقصود دست حلقه کند نظم · بلا در کنج و رنج ادبار و اقبال
که بیشتر بلا تمیز تواند بود · باد ز و وهیچ بز نیابد این معنی · با دین خوش حکایت اندیوب
منهیان اخبار بو قصه یی نقیر و قطمیر حضرت شیره تقریر و بو صورتی من اوله الی آخره
صحیفه ضمیره تحریر و تصویر ایتدیلر شیر چون پلنکک بو کفایتی و آثار خلوص نیت

وصفای

وصفای عقیدت حکایتن ایشتدی بر زمان تامل بحرینه طالب و تحسینه صالوب زبان آفرینله
ایتدی سرور مهردار لغه اول کیمسه لوثق و سزاوار در که بر بیان محنت و مشقتدن باش
چقره و رعیت بر سر فراز عهد محمد لکن آسوده و مرفهة اولورلر بالین استراحته
باش قومیه نظم ازان شاه آسایش آمد بدید · کز آسایش خود توانند برید · بیپ
پلنکی دعوت ایتدی و فحوای اعزاز و اکرام ایله محفوظ و عیون اصطناع و انعام ایله ملحوظ قلدقدن
صکره اول بیشه نکلی یالکز اکا تفویض و تقلید ایدوب ملک معمور شیره اکا ارزانی کوردی
و کندو نیابت و خلافتی منصبین داخی اکا مضاف قلوب مرتبه سن مضاعف قلدی
بو مثللو انکچون کتوردم تا بیلهسن که بو تکاپوی سعی بلیغ هیچ بر فردک آفتاب مرادی
مشرق امیددن طالع اولمشدر و بو جست و جوی بی دریغ متعدد ما رجادن بر مقصود
نتیجه واقع اولمشدر نظم نابرده رنج کنج میسر نمیشود · مزد او کرفت جان برادر که کار کرد
چون بو سفرده مقصودم کسب معرفت مقصوده در عزم جزم ایله رشته تردده کسدم وقدم
جدی رکاب عزیمته قدم بصدم ذهاب وایابه تجرد احتمال رنج و عنا ایله عقد نیتم فتح
وحکم عزیمتم نسخ اولمز وشهسوار همت عالی عنانن عزیمت صوب الکتاب معالیدن
منعطف قلمز ان ذلک لمن عزم الامور نظم شته که بعزم درست پای نهد در ره کار
نیست عجب جزه او کس هود از کف عنان · چون وزرا جزمها ایتدیلر که زلوجه نصیحت مانع
عزیمت اولملق ممتنعدن فیما رعایه اتباع ایدوب تهیه اسباب ارتحاله اشتغال ایتدیلر
وشرایط مبارک باد سفری یرینه کتوردیلر و بو بیتی غلغله سن کنبد دواره یتوردیلر
نظم ایلدکه عزم سفر لطف خدا یار اولسون · همت اهل نظر قافله سالار اولسون
پس رای داب تسلیم زمام امور و لفتی ارکان دولتدن بر امین معتمدک کف کفایتنه تسلیم
ایدوب رعایت رعیت و حمایت مملکت بابنده بر قاج وصیت که طراز لباس سلطنت
و اساس قواعد معدلت ایدی کوش هوش منه القا و صحیفه ضمیرنه املا ایلدی نظم

اول فلکدن دربو اختر اول کونشدن دربو فص ۰ اول بحردن دربو قطره اول صدفدن بو گوهر ۰
نظم بلکه شد آیینهٔ اسکندری ۰ تا تو رخ خویش درو بنگری ۰ روی تو زیبا بنما بو یکی ۰
زنگ تعدی بسی از وی بدو ۰ ملک فسونگری نحر بیشه کن ۰ ور نفس از صبحدم اندیشه کن
آن نکند کاه یکی بیرون زن ۰ ناوک مرد افکن صد بیرون زن ۰ چون کار مملکتی یساری قولیله
وبار سلطنتدن آسایش بولدی ۰ بعض خواص ومحرم وحواشی وحشم ایله راه سیره تهیه تجهیز
وماه کبی منزل بمنزل ارتحال وآفتاب مثال شهردن شهره انتقال ایدوب گتدی ۰ هر جاده
بر تجربه مالک اولورلردی ۰ هر قافلهدن بر فایده حاصل قیلورلردی ۰ بو منوال اوزره مترع
مدید شداید سفر چکوب منازل بحر وبر قطع ایدوب کیدرکن صکره اطرافه تهذیب کورنیوب ۰
ظاهر اولدی ۰ وا ول دیارک فوایح روایحی مشام خاطر پادشاه عاطر اولدی نظم
بهار اول دیارک ثوابت [illegible] ۰ صوییاز مرد خاکی مسک وعنبر ۰ نجه ایام شهنشاه سیر [illegible]
آرام ایدوب نجه راه آلام سفردن آسوده اولوب احوال وتعالی آثار قیوب خشم وحشم
کندو به محرم اولان برقاچ آدم ایله جانب کوهه توجه ایتدی ۰ چون قوللر کوهه یتدی ۰ بر [illegible]
نظم کوردیلر که سایهٔ دامنی سر آسمانه سایبان ۰ وذبانهٔ تیغ خنجر مثالی [illegible] زبان
بی ستون ایله اساس استوار [illegible] توامه ۰ آسمانه علو ارتفاعی [illegible] ۰ هر طرفی بر مرغزار که
الوان ازهار ایله نمودار جنات تجری من تحتها الانهار ۰ وهر جانبی بر گلستان انواع گل و
ریحان ایله غیرت نزهت آباد جنتدن ذواتا افنان نظم سبز زرین شجرهای زبرجد
بر کنار ۰ کوهساردن کمرهای نعره در میان ۰ جویباری عرعر شاخ طوبی منتهی
بوستان نعرسندن باغ جنت بوستان ۰ دابشلیم اطراف کوهی طواف ومقامات متبرکی
زیارت قیلدی ۰ بو اثنای کشت وگذارده ناگاه بر غاره مصادف اولدی که سواد درونی
باغ دیدهدن روشن وسر النور فی السواد مضمونی سوادندن مشاهد اولدی ۰ [illegible]
یجا [illegible] اوزرندن استعلام استفسار تمام ایله بیلدی که او غارده بر حکیم [illegible] ساکندر کم اکا

بیدای دیرلردی ۰ معناسی طبیب مهربان دیمکدر ۰ اول بر عارف ایدی که دل بی غلی انوار
انواع معارف ایله متجلی ایدی ۰ ونفس فاضلی زیور اجناس فضایل ایله متحلی حاشا که ناپاکی
اخلاق آتشنی یا اصطلاح رقی آتمش ۰ وکدورت بار وجودی موتوا قبل ان تموتوا دریاسنه
غرق ایتمش ۰ دیدهٔ بیداری لیل ونهار ره خواب دیداره کوز یومش ۰ وکوش هوشی والله
یدعوا الی دار السلام نداسندن غیری صدا ایشتمش نظم دمی گنجینهٔ تحقیق زدان ۰
جبینی آفتاب صبح خیزان ۰ دلی اسرار حقک ترجمانی ۰ کلید مخزن رانتهانی ۰ حالا
دابشلیم حکیم بیدپایک ملاقاتی آرزوسیله خانهٔ غاره [illegible] مقدار طورردی ۰ وزبان
اول صاحب کمالک باطنندن استجابت طلبیدوب بشارت بیوردی ۰ [illegible] روشن ضمیری
الهام غیبی واعلام لاریبی ایله ضمیر [illegible] عالم کین مطلع اولوب [illegible] غاردن [illegible]
سلام آیینی هداسنی [illegible] شهریاره یتوردی ۰ نظم شه در آن غار حکمت آیین شد
غار از نقش خانهٔ چین شد ۰ حضرت پیر راه یاب برست ۰ کمر نیکی بجان دربست ۰
ایچرو کیردی بر پیر کوردی که قدم تجرید ایله عالم تفرید [illegible] ایلمش ۰ ورایت کشف وکرامتی
ذروهٔ ملکوت وعرصهٔ جبروته دیکمش ۰ بشرهٔ بشراسنده ملکهٔ ملکی ظاهر ۰ ونحافت جسمی
لطافت روحنه برهان باهر ۰ وفراستله بلدی که مقصود معهودی اندن متیسر اولیسی ۰
وملتمسی انک یمن تفصیله وجوده بولیسی ۰ صفای خاطر واعتقاد باطن وظاهر ایله اکا
متوجه اولدی ۰ چون بر پیر یقین وارد [illegible] شرایط تحیتی یرینه کتوروب لوازم خدمتی
کوستردی ۰ بر پیر [illegible] جواب سلام واتمام اکرامدن صکره اوتوروب اشارت بیوردی
[illegible] نجه راه ونزهت سفردن خاطرک صوردی ۰ وسبب قبول کلفت سفر وباعث ترک [illegible]
حضره استفسار قیلدی ۰ دابشلیم قصهٔ خواب وکنج موجب تقبیل عذاب [illegible] علی التفصیل
بر پیر روشن ضمیره تقریر ایتدی ۰ بر پیر لب تحسینله تبسم ایدوب هذا آفرین اول پادشاه
بلند همت وپاک نیته که طلب معرفت حکمت بود کلو کلفت ونزهته تحمل ایتدی ۰ وآسایش [illegible] تمدیه

رعیت و آرامش محنت رسیده کان بیتلری اضافت زحمت و مشقت و بلیته تقبل ایتدی نظم

ای که تو آتش ذهنی بخت آیین جهان داشتن ٭ ملک بدین کونه توان داشتن ٭ پنج نهالی که تو آتش ذهنی

میوهٔ شاخش نبود جز بهی ٭ همانده حکیم بندکوار سن در ایچون اسراری آچدی ٭ و در ایچون بلورلر

حکمتی فوق همت تحسر یار کامکار صاچدی ٭ و بر قاچ کون که نزد و مهمانندن فراغت قلدی

و نعمت خوان حکمتله ضیافت مهمانه مشغول اولدی ٭ دابشلیم اثنای مقالاتنده و سیت نایچه

هوشنکی یاد ایدوب ٭ وصایایی بر بر حکیمه عرض ایدردی ٭ برهمن دانی یا اعظم اول بابده مناسب

نصایح و مواعظ بیوردی ٭ و دابشلیم آنی قلم خیاله و انبوبهٔ فکر ایله لوح حافظه یه

ثبت قلوردی ٭ کتاب کلیله و دمنه سؤال و جواب رای و برهمن مبتنی در ٭ و ترتیب بنی

اوزرنه که فهرست کتابی آنی ناطقدر اون درت باب اوزرنه منطوی در ٭ والمعونة من الله

المستعان وهو حسبنا وعلیه التکلان باب اول سعی و نمامک کلام نفاق انجامندن

اجتناب و اجتناب واجب ایدوکی بیان ایدر دای اعظم دابشلیم بیدپای حکیمه ایتدی که مضمونی

وصیت اول بودر که هر کیمسه که شرف تقرب سلطانله اختصاص بوله هر آیینه محسود عوام

خاص اوله ٭ و حسود لر نقض قاعدهٔ حرمت و عرضنه سعی ایدوب ٭ کلمات مکر آمیز لرنه قالیه

اندن تنفیر قدرلر ٭ پادشاهه واجبدر که کلام صاحب غرضه تأمل بیوره ٭ چون بیلکه کامین آتش

و آلایشدن خالی دکلدر سرچشمهٔ قبولیتندن دور ایده نظم مرد راه صاحب غرض پیش خویش کند

کر آمیخت بریکدکر نوش و نیش ٭ بصورت دهد نوش و معنی نیش ٭ یعنی زند دیش و خار

حکیم برهمن ایتدی ٭ و برهمن حکمت شعار دن التماس ایدر که بو بابه مناسب بر حکایت بیوره

و شول کیمسنه نک قصه سی که بر پادشاه حضورنده مزید تقرب ایله اختصاص بولمش اوله

و ارباب غرض قولیله بنای مرتبه سی خلل پذیر اولوب صداقت عداوته و موافقت مخالفته

مبدل اولمش اوله علی وجه التفصیل بیان بیوره ٭ برهمن ایتدی بلی مدار اساس سلطنت

بو وصیت اوزره دره ٭ اکر پادشاه حضورنده کلام نفاق انجام حساد محل استماع

موقع

موقع اعتماد بوله ٭ اکثر ارکان دولت افنا دیله سپرسهام نکبت ٭ و هدف عتاب و محنت اوله

اندن بر ملکه خلل کلی متطرف اولوب ٭ بر مملکته نقص عظیم سرایت قله ٭ چون بر جنس محتال

ایکی صدیق صادق میانندن دخول نفاقه مجال بوله هر آیینه الفتلری غبار وحشتله مغبر

و بنای مودتلری بر یکی متضادله زیر و زبر قله ٭ نته که بنای مصادقت کاو و شیر

اول شغالک شر نیرتزویر ایله نقصان پذیر اولمشدر ٭ دای ایتدی نه کیفیتله اولمشدر

اولی حکایت برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که ٭ قدیم الزمانده بر بازرکان وار ایدی

جهاندیده و تلخ و شیرین روزکار چشیده نظم خردمند لطیفی کار دانی

زر و تجربه بسیار دانی ٭ قدم غزم مسالک ممالک سالک اولمش ٭ و بضاعت تجارتله

انواع تجارت ممالک اولمش ٭ توسن تیز جلوه سی زیر راندن سیاحتنه ذلول ایدی

و اقالیم سبعه اقدام جهان کرده سی نوبت بر نغمه پول ایدی ٭ درکوب هول و تحمل باد آب خطا

اسفار سبیله مال و منالی بسیار ایده ٭ و بهایم و سوایم بی شماری وار ایدی

کانه امتلا و ادیه من سائمة القباع و فراعیة الرواح ٭ چون مقدمه سیاه مرکب گرفت

ضعف و ضعف قوتدن عبارتدر ٭ مملکت نهاد ته اول اوزنده ٭ و طلایه لشکر اجل

موی سفیدده اوکا ایتدی ٭ حصار خطهٔ وجوده احاطه ایتدی نظم

نوبت پیری چو زد کوس درد ٭ دل شود از خوش دلی عیش فرد ٭ موی سفید از اجل آرد پیام

پشت خم از مرگ رساند سلام ٭ خواجه متنبه اولدی که عن قریب کوس رحیل اوره جق

و سرمایهٔ حیات ربع متاع دهرک خانهٔ بدنده موجود دکل ٭ آن زمانده استرداد اولنه جق که

فرزندلری که غره شاخ امانی و نتیجهٔ باغ زندکانی ده جمع ایتدی ٭ انلرا و غفلتدن ایکی

غیرت اقران ٭ و انوار آثار رشد ناصیه حاللرنده تابان ٭ اما غرور ثروت و کثرت

اسباب سرور ٭ نشوهٔ شراب شباب ایله حد اعتدالدن تجاوز ایدوب مالی بدی

دست اسرافه در ازا قیلدی ٭ و کسب حرفته اعراض ایدوب نقد اوقاتی

بطالت و کسالته مرفه الحال اولدی ایدی بیدل بهمن بابان فرط شفقتدن و وفور مرحمتدن کم ایلرزم
علاقه ابوتدن فرزندلرینه پند و نصیحت آغاز ایتدی و ابواب نصایحه بی غرضی که جوامع کلم و امیدی
مشتمل در فتح ایدوب ایتدی ای جوانلر اگرچه کسب طالبی مجاهده چکلن سببدن و تجنب
مشاهده ایتمدوکم باعثدن قدرتی بیلمه کونی مذهب عقلده معذور اوله کونی
من لم یذق لم یعرف اما بیلمک کرککه مال سرمایه سعادت دنیا و ذریعه ذخیره
نجات عقبی در و اهل عالم که طالب حصول مراتب و وصول مآرب در غالب بودر که اوچ
مرتبه نک بریسنه طالبدر مرتبه اولی فسحت ساحه معیشت و تیسر تکثیر اسباب
راحتدر بو بر طایفه نک مطلوبیدر که همتلری نوش و پوشش و استیفاء لذت نفس
کوشه کوشه سنه مقصور اوله مرتبه ثانیه رفعت درجه و علو منزلتدن اول زمره که
بو مرتبه یه طالبدر ارباب جاه و اصحاب مناصبدر بو ایکی مرتبه نک حصولی بی مال محالدر
مرتبه ثالثه حصول ثواب آخرت و وصول منزلگه تقرب حضرت عزتدر اول گروه که بو مطلبه
رغبت ایتمشلردر اهل نجات و صاحب درجاتدر بو مرتبه دخی مال حلالله تحصیل اولنمق
میسردر که نعم المال الصالح للرجل الصالح حدیث صحیحدر نته که بر معنوی صاحب مثنوی
بیورمشلردر مصراع مال را کز بهر دین باشی حمول ∴ نعم مال صالح گفتش رسول
معلوم اولدی که مال و منال سبب حصول اکثر آمالدر و تحصیل مالی بی ارتکاب تعب طلب و اکتساب
محالدر اکر بر کیمسه نک بی وسیله کسب و طلب من حیث لا یحتسب ولا یکتسب مال الله
کی تحصیلنه زحمت چکمدوکی جهتدن قدر و قیمتن بیلمیوب عن قریب باد هوایه ویره مصراع
از باد هوا آمد و باد هوا رفت پس واجب اولدی که جانب بطالت و کسالتدن اجتناب ایدوب
تحصیل و اکتسابه رجوع قیلاسز و بو حرفه تجارته که مدت متمادیدر که بندن مشاهده
ایدرسز مشغول اولاسز پسر مهتری ایتدی ای پدر سن بنی کسب و طلبه تکلیف ایدرسین
بو قاعده توکله منافی و اعتقاد تقدیر ازلی یه مخالفدر بو مقرردر که کارخانه قضا

وقدرده

وقدرده هر رزق که مقدر در البته صاحبنه واصل اولمق کرک پس جست و جو نیه سعی
تکاپوی تعذیب حیوان بلا فایده دن غیری نه حاصل اولمق کرک نظم
کلورسه کا ولد مقدر فراخی و تنکی که کسه کو که کلاهی کیک طوت کرکسه درم زاد
نکشی بچونکه مقدر در نصیب ازل ∴ نه اکسلور و نه آرتق ایدر سعی هزارن
بعضلر کابر دن ایشتدم که ایتدی بهرابر که نصیبمدن قاچدم آخر بکا ایتدی و نصیب اوکلیدی
چندانکه طلب ایتدم بندن ابا ایتدی پس اکر بر کسب و کار ایدن و یا معطل و بیکار
دونکا رکچوب وزه تقدیر ازل آزالی تغیر ایدمز فرق مصراع نصیبه ازل از خود نمی
توان انداخت نته که اول پادشاه زاده لرک حسب حالی بو معنی یه شاهد در که
برینک بی رنج و عذاب کنج بی حساب الینه کیردی و بر نا امید کنج افزا ملک بی رنجی
باد فنایه ویردی پدر لسان تغنادن ایتدی که نه وجهله اولمشدر اول حکایت
بسر ایتدی حسب ولایت عرب دار الملک حلبده بر پادشاه کامکار و فرمانفرمای زمانه کم
ایدی که بچه انقلابات روزکار کورمش ایدی و چوق تغیرات لیل و نهار مشاهده
ایتمش ایدی ایکی فرزندی وار ایدی نوجوانلر جاه و جلالله شادمانلق کنج بیداری مغرورلر
و تاج و کمر ایله سرورلر عزقاب غرور شبابه و حباب کبی روز و شب شرابه
دو نشیلر ایدی و دائم کاه هوا صورتی و لعبه و عروس نشاط و طربه انلکن منقصی
قلبلری مجلوه ویرمشلر ایدی کاه نغمه چنک و چغانه ده بو نغمه یه استماع ایدرلر ایدی
نظم
یورت پیمانه کی ایلمکسرو سهی تیش ∴ جهانده چونکه تن کتسک کرک بین
یکرچوب کوز یومب آچنجه دوران ∴ کوز آچه رهزن باد یله باران و کاه
ترانه بلبلدن بو صوتله عمل ایلرلردی نظم کلقتر اول باده کلف می ساقی
چو قالمز بو جهانده کیمسه باقی ∴ کلالم کل کبی بر دم اولوب شاد ∴ قلوب بلبل کبی ناله و فریاد
پادشاه مرد خردمند هوشیار و صاحب تجربه و آموزکار ایدی و جواهر وافی

ایکیب

ونقود نامحدود و دینار بی شمادی وار ایدی. فرزندلرینك حالی بو منوال اوزره مشاهده
خوف اتدی که بو کنج بی حسابکه هزار رنج وعنا ایله تحصیل اولنمشدی. آما جیرین آلقدن
و تاراج باد اسراف اوله حوالی شهرده بر زاهد متوکل وار ایدیکه علایق خلقدن
متبتل و اسباب بعترب حضرته متوسل ایدی نظم سوخته تاب تجلی ایدی
شیفته حضرت مولی ایدی. پادشاهك اکا وفور اعتقادی وار ایدی. تمام خزاینی
جمع ایدوب بر وجهله که اکا بر فرده مطلع اولمیه. آنك صومعه سنده دفن اتدی. و زاهده
وصیت ایدوب اتیدیکه چون دولت بی وفا و جاه بی بقا بنم فرزندلریمدن بی فرزندلری
و سرچشمه اقبالکه خواب و خیال و شراب سراب کبی باطل اوله خاك ادبار ایله مالامال
اوله. و فرزندلرم بی مایه وکم بضاعه قالوب و فقر و محتاج و آماج تیر احتیاج اولالر
انلره بو کنجدن خبر ویره. شاید که شاهد مراد نکبت و مجاهد محنت سببیله خواب غفلتدن
متنبه اولوب حاجت حسبنجه مصلحتلرینه صرف ایدهلر. و طریق اسراف و اتلافدن انحراف
ایدوب جانب انصاف و اعتدالی مرعی طوتهلر. زاهد وصیت شاهی سمع قبول ایله اصغا
ایدوب احفاء مال و دفع احتمال ایچون درونه قصرینه بر مخزن دوزتدی. و شویله
کوستردی که جمیع اموالی آنده دفن اتدی. و فرزندلرینك داخی بو خصوصدن خبردار
ایدوب اتیدیکه چون آیینه روزکار بی قرارده صورت ادبار و افتقار مشاهده
ایده سز بو حالدن غافل اولمیه سز که نخیره کلی که مؤنت معیشتکزه کفایت ایده بو یرده مدفوندر. بو
صکره آنزمانده شاه و زاهد ایکیسی داخی واحدا بعد واحد اجابت دعوت حق
ایدوب کل من علیها فان باده سیله سرخوش و کل نفس ذائقة الموت جرعه سیله
بیهوش اولدیلر نظم اکرشاه وکدا اکرمرد و زن دن قومنك آخری کورو کفندن
هر آنکه زاد زماندر بباید شنوشید نجام دهر که کل من علیها فان. و اولکنج
صومعه زاهدده مخزون ایدی. شویله مستور و مدفون قالدی. برادرلر وفات پدردن

صکره

بطش
صکره مقاسمه ملك و مال ایچون جنك و جدال اتدیلر. بر مادر بهتر و قوی زور و قوتت و فرط
و سطوتی سببیله غالب مطلق اولوب تمام ممالکه و جمیع مالده مالك اولدی. و برادرین
خایب و خاسر و مغبون و منکسر قودی. بیچاره منصب سلطنتدن بی نصیب و مالدن و تیدن
بی بهره قالوب کندو کندویه اتیدیکه چون آفتاب اقبال درجه زواله یتدی. و سپهر غدار
روزکار ستمکار شیوه غدر و انتقامی آشکار. بر دفعه داخی طالب دولت اولمق قاعده
ممکن تجربه ایله قلمق ندامتدن غیریه نتیجه اولور. و ملامت و ملالتدن غیریه نه فایده
ویرور مصراع من جرب المجرب حلت به الندامه نظم جمله دنیا رکهن تابنوه
چون کذرانست نمی ارزد بجنکی. مملکتی بهتر ازین سازکن. خوشتر ازین حجره دری بازکن
صواب بودر که چون کریبان دولت دست اختیاردن قورتلدی دامن توکل دن
قناعته تشبث قلم. و درویشلك مرتبه سی که سلطنت بی زوالدر آنه کتورم نظم
درویش را اکر قناعت مسلمست. درویش نام دارد و سلطان عالمست. پس بو نیتله
شهردن چیقوب کندی. کیدرکن خاطرینه بو معنی خطور اتدیکه فلان زاهد بیرله ماتقدمدن
صدق وداد و دعوای اتحاد دن دم اوررایدی صواب بودرکه صومعه سنه پناه قلم
و امیدر که برکت دم و قدم ایله طریق عبادته سالك و سلطنت قناعته مالك اولم
چون صومعه زاهده وارد مخبر آلدیکه طوطی روح سدره آشیانی قفس تندن نجات
ریاض جنانه طیران قلمش. و صومعه او ل پیر روشن ضمیردن خالی قالمش. برزمان
شکر هموم و غموم کشور طبعنه هجوم اتدی. و زبان تلهف و تأسف ایله اتیدی نظم
دیدیه چه که دیده فسمتکار دولت شو نامش مبین چه چرخ چه اختر چه چنین بخت شو
دست ارادتیله زاهد صاحب کرامتك دامن روحانیتنه تشبث قلدی. و اول صومعه ده
مجرد اقامت قبول ایدوب. اول بقعه ده مجاور اولدی قالدی. نکیل اول صومعه حوالیسی که آکرم
بر کاریزه وار ایدیکه صومعه ایچنه بر چاه حفر ایدوب. اولکا دیزدن اکا محم آقتلردی

ومتصل اولکاینک صوبی اولنجاهه کلوردی و ایل صومعه آتی لستعمال ایدوب انجله
توضی واغتسال ایدرلردی شاه زاده برکوه دلی بچاهه صلیوبن دی صو صداسی کلدی
نیکیدیو احتیاط اندی کوردی که قعر چاهدن مادن اش قالمش متحیر اولدی که اکی
بوچاه وکاینک مختل متوجه اولورسه اساس صومعه بالکلیه اندراس بولوب بو بقعه ده
من بعد توطن متعذر اولور بو حالی تحقیق ایچون قعر چاهه اندی و قراه آبی
وجوانب چاهی نظر تدقیق مشاهده قیلدی ناکاه نظری بحفره یه راست کلدی که اکا
صو یول بولمشدی و صو نکه چاهه کلمسنه مانع اولمشدی ایدی آیا بو حفره نه طرفه
کیدر اوله و بو سوراخ نه جانبدن خروج ایدر اوله دیرك اول سوراخی فراخ
ایدوب اول کنجه قدم بصدوغی کبی جماسر کنجه یتشدی شاه زاده چون اول نقود بیکرانی
وجواهر بی پایانی کوردی جبین ضراعتی زمین مذلته سوردی و اولیه ویردکاری بی
نقصانه و اول کرد کاره قدیم اللطف سجده شکر لر ایتدی و نصیحت یوزندن کندو کندویه
ایدی اکرچه کمال موفور و جواهر محصور در اما باده غرور ایله سکران و فحوی
سرور ایله نشوان اولمق دآیین نفس صحیحدن دوردر هیچ توکل و جاده قناعتدن انحراف
ایتمک کرکدر و طریق اعتدالی قویوب جانب اسراف و اتلافه کیتمک کرکدر مصراع تا ببینیم که از غیب چه
آید بظهور اول جانبدن برادر بهتر کرچه سند حکومتدن فرمان روا اولدی اما لشکریه کشوددن
بی پروا اولدی و امید کنج موهومله که قصص بسرتدن محقق ملاحظه ایدردی بخزوداولوب
مقدوردن اتلاف ایدردی و غایت کبر و نخوتدن و خیلاء عظمتدن برادرینه تفقد اغیوب
تعدیحالندن اغماض و مشاهده جمالندن عار و اعراض ایلردی […] ناکاه بر خصم پیدا
اولوب لشکر جرار تیغ کذار ایله ولایتینه قصد ایتدی شاه زاده خزانه سیم و ذهبدن
خالی و لشکری ساز و سلبدن عاری کوریجک و لهو عیه معهود و کنجینه موعوده کلدی
تا اول مال موفور ایله کماة لشکر و حماة کشوری ممنون ایلیه لا ملک الا بالرجال الا بالمال

چندانکه

چندانکه طلبنده سعی بلیغ ایتدی کنج موهومدن نه نجه محققدن غیری نشان بولمدی
وهر چند که جست و جوینده جهد بی دریغ ایلدی حصول مقصوده فائز اولمدی نظم
بث نو این نکته که خود را از غم آزاده کنی خون مخوری اگر طلب روزی نهاده کنی
چون نوپدید کنجدن نا امید اولدی قادر اولدوغی قدر لشکر جمع ایدوب دفع خصمه توجه
خارج شهره چیقدی چون صف جدال آراسته اولدی و آتش قتال اشتعال بولدی
اثناء مقابله و مقاتله ده لشکر دشمندن ملک زاده زخم تیر ایله هلاک اولدی بو جانبدن داخی
پادشاه بیکانه ضرب شمشیر ایله آلوده خون و خاک اولدی ایکی لشکر داخی بی سر کبی
مهمل و ابتر قلوب قریب اولدی که شعله فتنه و آشوب اوج آسمانه چیقه و آتش برنج اوقونه
وبر ایکی مملکت داخی اهالیسی یقد آخر الامر ایکی طایفه نک داخی سردارلری جمع
اتفاق ایتدیلر که بر خانداندن پادشاه و دودماندن شهنشاه ایدن بر ملک ملک الخصلت تجسس
قلهلرکه شغل سلطنتی و مهم مملکتی آنک ذمه همتنه حواله قلهلر جمله نک رایی بونک اوزرینه
منجر اولدی که بر شهریار کامکار که فرق دولتی سنا و آرتاج سلطنتی و خنصر سعادتی
شایسته نکین جهانبانی اوله […] اول شهزاده صومعه داردن پرکان داران
ممالک صومعه واردیلر ملک زاده اجلال و اکرام و تعظیم و احترام ایله ناویه قبولدن
بارکاه قبوله کتوردیلر و کنج عزلتدن صدر مسند دولته کچوردیلر میامن توکلدن کنج
بیدرنج میسر اولدی همایالت کشوری اکا مقرر اولدی بو مثلی انکیچون کتوردم که وصول الغیب اللقمة
سعی و کسبه وابسته دکلدر و توکل اتکاء جد و جهدن اتخاددن اولیدر نظم
حقا هر کسی که توکل ایدر نه حق آنک رزقنه تکفل ایدر دکر نیست کسبی از توکل خوبتر
چیست از تفویض خود محبوبتر همین توکل کن ملرزان پا و دست رزق تو بر تو ز
تو عاشق ترست چون بو پسر حکایتی نهایته یتشدردی پدر اتدی اکرچه دیدوکك
محض صدق و عین صوابدر اما بو عالم وسایطلر ایله بند عادت بادی غرایسمه توقف

اونلر بنجا دیدیلر که بو مزرعه‌ده حوادث زاده و بو چمن وقایع بادنده بی آب یاد ایلسه اسباب ظاهری
هیچ بر غنچه شجر ظهوره کلمیه نظم دهقان سالخورده چه خوش کفت با پسر
کای نور چشم من بجز از کشته ندروی ه و توکل مقبول بودر که با وجود مشاهده اسباب
مقام توکلده ثابت اولوسن تا فیض الکاسب حبیب الله دن بهره بوله‌سن ه بعضی کتابت
بویله نقل ایدرلر که کسبکار دقل ایکا جاهل اولمیه‌سن ه نصیبک خدادن بیل تا جاهل اولمیه‌سن نظم
از توکل در طلب کاهل مشو ه رمز الکاسب حبیب الله قد شنو ه کسب کن پس تکیه بر جبار کن
کن توکل میکنی در کار کن ه سن مکی اول درویش قصه‌سن استماع ایتمدک اول احوال بازن
کلاغی مشاهده ایدیجک عجبا بنی بر طرف قیلدی ه اول سببدن مظهر عتاب مستبب الاسباب
اولدی ه پس سؤال ایتدی که نه منوال اوزره اولمشدر اول حکایت پدر ایتدی
روایت ایدرلر که بر درویش بر بیشه‌ده کیدردی ه و آثار رحمت والطاف قدرت الله‌ی مشاهده
ایدردی ناکاه کوردی که بر شاهباز تیز باز بر مقدار ات پاره‌سن منقارنه طوتوب
برده خطاطفنی پرواز اوزره ه و اهتزاز تمام ایله بر آشیانه طوغرو ایدوب شفقت آمیز
آواز ایدر ه درویش بو صورتدن زیاده متعجب اولوب بر زمان نظاره قیلدی ه طوردی
کوردی که بر بال و پری اولمیان کلاغ اول آشیانه‌ده زیر و زبر اولوب یاتور ه و اول باز منقارنده
اولان اتی حوصله کلاغه مقداری پاره‌لیوب دهانه استغراق قیلور ه درویش ایتدی
سبحان الله عنایت الهی و مرحمت نامتناهی کور که کلاغ بی پر و بالی که نه قوت منقار
و نه شوکت چنکالی کوشه آشیانه‌سنده بی روزی قومز ه و باز سخت چنکال و تیز
منقاری خلاف جنسی ایکن اکا هوادار ایدوب پدر مشفق و مادر مهربانیدن اولی
بو قیدل اولمز نظم ادیم زمین سفره عام اوست ه برین خوان یغما چه دشمن چه دوست
چنان پهن خوان کرم کسترد ه که سیمرغ در قاف روزی خورد ه پس بن کرچه
طلب رزق در دریا بحر غرق اولوب هزار مشقت جانه برایر ره نان الکتورم

لاجرم سببی ضعف اعتقاد و نقصان اعتماد اولسه کرکدر نظم غم روزی مخور ای دوست روزی رسان
چند بهر سود و دوم چون خیام ه از دل خرسند بر آن نفس ه که انجه سد بهر بها نیست بین
اولی بودر که بعد سن فراغت زانوی عزلت اوزره قویوم ه و صحیفه دلدن خط کسب و حرف
غرفتی آب بطالتله یویم ه اکر توکلا علی الله بن کسب و طلبدن ال چکوب بر کوشه‌ده اوتورسم
و دل بیغلس عنایت مستبب الاسباب بونبدا ایدوب طورمزدی مصراع دل در سبب مبند و
مستبب در بانکن ه او چ کون او چ کیجه بنکا ابن زاویه عزلتده قرار ایدوب هیچ محردن فتوح
میسر اولمدی ه دغدغه رجوعدن جمعیت خاطر متفرق ه و قوت تحلیلدن بدنه ضعف کلی
متطرق اولوب کیدرکه قوت ضعفه و ضعف قوته برمرتبه یه وارده که مرد زاهد قوی ضعیف
اولوب اداء وظایف طاعت و عبادتدن قالدی ه حق جل و علا اول زمانک پیغمبرن
الکا ارسال ایتدی ه و عتاب تمام ایله ندا ایتدی که ای ظلم پیشه بنیان کائنات نه جهان اساس اسباب الکتاب
اوزره مبتنی قلمشمدر ه اکرچه که کمال قدرتم بی سبب سنک مهمک اتمامنه کافیدر
اما مقتضای حکمتم بودر که مهمات خلق حصول اسبابه موقوف و متعلق اوله تا بو سبیلله
قاعده استفاده ممهد و محقق اوله اردت ان تبطل حکمتی بتوکل علی بو سوزدن معلوم
اولدی که دفع حجاب اسباب غیر میسردر و اکتساب ارتکاب لازم و مقرردر فی ضمن
مجرد توکله توسل ایله بر مطلبه توصل متیسر اولمز ه فایده کسب منفعت توکلدن زیاده‌در
زیرا که منافع توکل مهمات متوکله حاصلدر ه و فواید کسب کاسبدن سایرلره‌ده واصلدر
و ایصال نفع الی الغیر خیردر خیر الناس من ینفع الناس بر کیمسه که غیره ایصال خیر
قادر اوله حیفدر که تکاسل ایدوب غیردن خیر طلب قیله که الید العلیا خیر من الید
السفلی ه پس سن اکر غیره افاده ایتمک متیسر ایسه اندن یکدر که غیردن استفاده ایده‌سن
نظم چو باز باش که صیدی کنی و لقمه دهی ه طفیل خوار مشو چون کلاغ بی پر و بال ه پسر مهتر
چون بو نصایحی سمع قبول ایله استماع ایتدی ه آخر پس داخی آغاز کلام ایدوب ایتدی که پدر

معتبردر که بنم توکلم اقتدا متیسر دکلدر و کسب کاده التجا ناچاردر اما بیوک کار اشتغال ایله

این وزخدای بی‌زوال کالکرندن بن مال ومنال ارزانی بیورد آنی نیجه ایتمک گرک و آنک حفظ

وضبط وقبض وبسطی باینده نیجه شرطلر رعایت طوتمق گرک پدر ایتدی ای پسر جمع مال سهل کاردر

اما آنک حفظی و آنکله تمتع دشوار دیر هر کیسه که تحصیل مال طالبدر بو اکی شرطی رعایت ایتمک اکا

واجبدر اولا بودر که محافظه سنده بر وجهله احتیاط قیله که تلف وتاراج دن امین اوله

ودست سارق وعیاردن ورهزن وطرار اندن کسله که مالک بسیار دوستی

ومالدارک دشمنی بی‌شماردر نظم چرخ نه بی‌دردان بزنه قافلهٔ محتشمانی میزند

الکنجی اولدر که انک مراجندن انتفاع ایدوب اصل مالی تلفدن امتناع ایلیه که اکر

خرج ایدوب سودی ایله قناعت قلمیه آز زمانده دست جنانکی کنعر بادیهٔ عدمه دیگر

نته قالمیه نظم هر آن نهرکه بی‌نیا ید بوی بماند ذ مانی شود خشک بی

کران کوه کبری عنیمی بجای سرانجام کوه آید اندر زبای کیمک که دخلی اولمیه وداع

کیدن خرج ایدن ویا دخلی اوله اما خرجی دخلندن زیاده اوله عاقبة الامر ضرورت

احتیاج دوشوب بیکی کاری هلاکت نهایت بولمه نته که اول موش متلف بی‌باک که کندو

عمدن هلاکه اتدی پسر استفسار ایتدی که نه وجهله اولمشدر اول حکایت بیدر ایتدی

امثال کلشن درکه بردهقان انبارنده بر مقدار غله پنهان ایدوب دست تصرف

اندن رد وباب تمتعی اندن سد اتمشدی تا اول وقت که احتیاج غایته وضرورت

نهایته یتشه انی قوت لایموت ایدیدی مکر بر موش که غایت شرمدن دلوری

بهدن دانه چکیدی و غم آسماندن حیات بردی وتخم سنبلی زمین حوصلهٔ

اول منزل کنارنده خانه طوتمیشیدی واول انبار حوالیسنده کذیا نامتشدی متصل

زیر زمین متین تیر سنکشکاف وکلنک حیله کناره بر عدندان آهنینله نقب

ونابنقاب خانه شکافله اطرافی تعقیب ایدردی تا که جوف محنتی میان انبار غله دن

عیان

عیان اولوب سقف لکنشیانه دن حیات کندم جوفی آسماندن شهاب ثاقب کبی پریشان اولدی

موش کوردی که وفی السماء رزقکم اشاره تیرشدی وبکتهٔ التمسوا الرزق من خبایا الارض

روشن ومبتین اولدی مواجب شکر نعمتی تقدیم الحمد لله الذی انزل علینا مائدة من السماء

نماسنا وج آسمانه یتوردی و اول جواهر قیمتی انک حصولندن ثروت تمام حاصل قلوب

نخوت قارونی ودعوت فرعونی به آغاز ایتدی آن مستی موشان محله کیفیت حاله

خبردار اولوب ملازمه بابعزوت مانند شتاب اتدیلر این دغل دوستلر که همی نینی

مکسانندکی دشیرنی دوستان نوالهٔ وحریفان پیالهٔ موان مجلسنده جمع اولوب ترنی

وتنه کهالکی عادتیدر نجه کلوم انک مزاجنه موافق وهواسنه مناسب طرزده اوزن

طلع ایدوب دیش خنده ایدرلر وخوش سویلرلردی و انک مدح وثنا وشکر ودعاسن

افراط واطناب ایلرلردی اولداخی دیوانه وار زبان لاف ودست اسرافی دراز ایدوب

بوتصورکم که غله انبارده هرکز غلهٔ ونقصان تیشمیوب دایم الزمان دانه کندم اول

سوراخدن ریک وار کبی ریزان اولمق کرک هرکون اندن مصاحبلرینه مقدار کثیر صرف

ایدردی وعاقبت ملاحظه سن ایتمیوب بو کونم یارن نه قالسون دیمزدی وخیال امروز

مغرور اولوب فکر فردا دن بیعار یمزدی مصراع ساقیا امروز همی نوشیم فرداراکی دید

اول وقت که انلر اول کوشه خلوتده عیش وعشرته مشغوللردی دست بر قحط و تنکی

دلخلق عالمی بیحال وپایمال اتمشدی همینه جکر سوخته لرن زبانه آتش جوع فلک

تمشدی هر جانبده نان دیوجا طلبلری کیمه ورنه المزدی بر پاره نان خانماه صباتیردی

که خرمایا اولمزدی نظم قحط اتمشدی اول دیار خراب آتش اولمش هوا سی آبی سراب

ندا اکن بولمز دی حقیقتنده خواجه لر نانه صاندی جنبشنده موش مغرور تقریر ونعمتنه موفور

مسرورده نه غله غله دن خبردار دی ونه قحط الملاغی وانکی حالنه بوحالکم کورن

بومنوال اوزره کچدی دهقانک کار بجانه وکارد استخوانه یتوب ناچار دفع ابتلاده

کوردیکه غلّه یه نقصان فاحش طاری اولمش ✱ دلکیرندن آه سرد ایتدی و فواتنه تأسف
ایدوب ✱ کندویه ایتدی جزئی و غیر شمول امورده که تدارکی دائرهٔ امکاندن مخلوعدر ✱ حاله
اولی بودرکه بقیهٔ غلّه جمع اولنوب بر موضعه داخی نقل اولنه ✱ پس هرچه اول باقی قالدن
جزو بو غلّه نک اخراجنه مشغول اولدی ✱ مکیا و لامحل اولمغین کندوسی اول منزلک صاحب
خانه و مهتر کاشانه خیال ایدردی ✱ شراب خیالیله سرخوش ایدی ✱ و سایر بیهوشلر دائره سنده
و خروشدن صدای پای بیهشی و آواز آمد و شد پای دهقانی کوشنه تعدیلی ✱ انلکه بیهشلر
بر بیهش تیز هوش کیفیت حاله واقف اولدی ✱ و تحقیق قضیه ایچون بالوعه طاقچه سوب
کوشهٔ روزنه دن بقوب انبار خالی کوردی ✱ و فی الحال بامدن اینوب مضمون قضیه
یارانه اعلام ایتدی ✱ و بهاندم کندوبی اولسوراخدن طشره آتدی آنکبی حافی بو حالی
مشاهده ایتدیلر هر بری بر طرفه بر آکنده اولوب ✱ ولی تحملدن تنها قیوب کتدیلر
نظم
هم یار تو از بهر تراشنده ✱ بی لقمه هوا دار تو باشنده ✱ چو دولت کا هنرا زهرت بکاهنده
زیانت بهر سوء خویش خواهنده ✱ ز تو جویند در دولت و معونت ✱ کریزند از تو اندر دور محنت
از این مشتی رفیقان یا بی ✱ بریدن بهتر است از آشنایی ✱ موش بیهوش چون بالین آساتیشی
باشقا آکدوروب خواب غفلتدن بیدار اولدی کوردیکه نه یار و نه اغیار لیس فی
الدار غیره دیار ✱ چندانکه چپ و راسته نظر صالدی یاراندن نام و نشان بولمدی ✱
و هرچندکه رسم تفحصده مبالغه قلدی احبابدن خبر بلمدی ✱ دهشت و حشتدن قلبنه
رقت غلبه ایتدی ✱ و آواز جانکداز لرفعنه آغاز ایدوب ایتدی نظم
یاران که بوده اند ندانم کجا شدند ✱ آیا که چه حال بود که از ما جدا شدند ✱
پس تحقیق حال ایچون کوشهٔ کاشانه دن طشره چیقدی کوردیکه عالمه بر مرتبه قحط و غلا
طاری اولمشکه ذکر نان افواه و السنه ده آب کبی جاری اولمش اضطراب تام و شتاب
تمام ایله خانه سنه رجوع ایتدی ✱ تا تصور ایتدوکی ذخیره نک حفظنه اهتمام ایلیه ✱ چونکه خانه یه

کلدی

کلدی غلّه دن دانه کورمدی ✱ اولسوراخدن انباره کیدوب اطرافینی جوبجوب اره دی حتی کندوده
طاقتی طاق اولوب دست افتقارایله کریبان شکیبایی چاک ایتدی ✱ و هربر سوراخه باش سنک و خاک ایله
اوردیکه مغزی بریشان اولوب تلف کادلوب شاید کندوسی هلاک ایتدی ✱ ا
بو حکایت فائده سی اولدرکه کاسبک خرجی دخلنه مناسب اولملو کرکه ✱ و تا راس المالدن کیدوب
آنتفاعه قلمق کرک نظم دمادم دخلی خرج چوکه نظر قیل ✱ چو دخل اولمایه خرجک بیشترقیل ✱
چو باز دکان دکستان ز بعدی مجشر و ده او زر بیان ایتدی ✱ پسر کوهتر حافی بحیر
کلدی زیور ثنا وحمد پیرایه آرایش ویروب لب تبدار پیدا بر کشتی محافظهٔ مالده اهتمام
ایدوب معامله سندن سود تمام ایتدوکدنصکره اول سودی نه نیجه اوزره حرج ایتمک کرک
بدر ایتدی طریق اعتدال هر خصوصده ممدوح در ✱ خصوصا که باب معاش ده پس خداوند مال
لو نهد که حصول فایده دنصکره بو ایکی عیبی بحسب الحال اندیشه ایده بو در که اسراف اخراجات
ناموجهده اجتناب قیله که بذر و تبذیر بر طعن و ملامتدن غیری نسنه ویرمز و تلف مال
نها الحاله تمرندامتدن غیری نسنه کورمز ✱ حقیقت حال بوده که انه فعل قرع ضعف عقل
دین و مقتضای اغوای شیطان لعین در کم إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ ✱
نظم
هست بر مردم عالی کهرم ✱ بخل از اسراف پسندیده تر ✱ کرچه سخا در همه جا دلکش است ✱
هرکه به هنجار بود آن خوش است ✱ ایکنجی کوکدرکه عار بخل و تشنادل مساکدن احتراز
قله که مرد بخیل دین و دنیاده بد نامدر ✱ و ما المال ممسک جمیع از مانع مذموم و دشمن کام
و ما البخیل عاقبت آمانج هدف ناوک تلف اولمق مقرردر ✱ اول عذیر کبیرکه مجمع میاه
عزیز اولسه ✱ و مدخلندن مخرجی صغیر و مخارجندن وارده کثیر اولسه لابد هر طرفندن
تراود و قت تشنجه ایدوب دیوارنده هر شجره دن بر رخنه پدید اولسه کرک وغایت
اولحوض تباه اولوب اچنده اولان میاه بتمامها اطراف و جوانبنه راه بوله کرک
بشر مال البخیل بحادث او وارث نظم مال کنز و بخیل بهر نیافت ✱

دست تا دا جدا دربادشی • یا بعارث رسیل که کاهی • جز بنفرین نمی کندیادش • چون
فرزندان مقبل پدرلرینک کلامی مقبولی ایشتدیلر • و منافع نصایحین فهم ایدوب • پدرلرینک قبول
هر بری بر حرفت اختیار ایدوب • کسب و کاره مشغول اولوب اشتغال ایتدیلر • انلرک مهتری که فهم
فطنت و عزم و حزمده جمله نک بهتری ایدی • طریق تجارتی سلوک ایدوب • سفر دور و درازه نیت
شروع ایتدی • زیر بارنده ایکی بارکش گاوی وار ایدی که شتر کبی ... انلرک زور و قوتنه
طاقت کتورمزدی • شیر چرخ انلرک صولت و صلابتلری خوفندن بیشهء آسمانی فلکده ...

نظم بدنی هر بری بر پیل بکزر • زمین پیمانده رو پیل بکزر • زبونی اندازه نیتده گاو گردون
اولورلر زور و اتدلر ... • بریسی بولدیدی دهقان زمانه • ایدیدی جفت گاو آسمانه

بری شتربه دیرلردی بری ... منبه خواجه تاجر دایم انلرک تقویتنه و تربیت اسبابه
تقویتنه کندو بنفسه مباشر اولوردی • اما چون مدت بیاده سیر و سفر ایدوب لیل و نهار
کتدیلر • و نشیب و فراز • و مسافهء دور و دراز قطع ایتدیلر • چهرهء حالاتنده گرد ضعف و
هزال طاری اولوب صفحهء سیمالرینه سمت فتور و قصور زور و قوت ظاهر اولدی •
قضای الهی اثنای راهده بر خلاب عظیم راست کلدیلر • شتربه کمال فتوردن مجال عبور
میسر اولمیوب انده قالدی • خواجه بغایت بی حضور اولدی • و بر مدت انتظار زور و تلاش
چقردیلر • چون حرکته بطاقت ایدی برکسنه مزدلو تعهد حالنه نامزد ایتدی • بو مقصدله کیم
حرکته فی الجمله قادر اوله انی کاروانه یتشدره • مزدور رنجه زمانی بیابانده یالکز
... قالوب عاقبت تنهالکدن بلاسندن شتربه انی قیوب خواجهیه فوت خبرین یتشدردی
بر نیچه لر داخی منم بو شکلیه کرم ... و یار فراق شتربه دن حالی دکرکون اولوب
وجودی رختنی عدم ... اما شتربه نک قوتی کوندن کونه اشتداد و ازدیاد
بولدی • اول دیارکه ... کشت وکذار ایدوکن بر مرغزاره راست کلدی که
انلرک ریاحینله آراسته • و بهشت برین کبی انهار ... ایله پیراسته • روضهء رضوان اوکه

حسندن انکشت کزان • ولی تمامی دیمه انجمله تماشاسنه حیران نظم درختستانی و بنفشستانی
و بستانی جنان باغی کبی نسبت بیابان • شتربه اول منزل فرح بخش غایتده خوش کلدی
و رخت اقامتی انده انزال ایدوب اول مرغزارک درتنده نزول قلدی • چون برزمان بیکلفت
تیمار اولمیدی ... و چرادن ... و چرا قلدی • اول فضای دلکشاده صحرابچان
فراغده کمال ذوق و صفا ایله روزکار کچوردی • بغایت قوی هیکل و فربه اولدی غایت لذت
آسایش و نهایت راحت و آرامشدن بر کون نشاط تمام و انبساط تمامله بر بانک بلند ایدوب کت
صحرا و کهساری ولوله یه براقدی • مکر اول مرغزارک حوالیسنده بر شیر بالیت وطن برباشو
وار ایدی که وحوش بیابان کرخستن ... جانه بنده • و سباع بی شمار طوق عبودیتنی کردن
انقیادلرینه پیوند اتمشلردی • شیر غرور جوانی و نخوت حکومت و کامرانی • و کثرت خدم
و وفور حشمدن عالمه کندودن محتشم بر فرد تصور ایتمزدی • و بر مهیب پیکر و پیل
عظیم هیکل کوزینه کوسترمزدی • اما بو چراگاه کردون • و مراتع سیرشیئه کون بر
گاو کورمش ایدی • و نه آوازن ایشتمشدی • چون دبدبهء بانک شتربه کوشنه حرکت
ایردی بغایت هراسان اولدی • و سباع انک هراسنی احساس ایدرلر دیو ... کیمسنه
اقیوب ابواب سیر و شکاره کندویه مسدود قلدی • انک حشمندن ایکی شغال وار ایدی
دایم خدمت ملازمتنه اشتغال ایدرلردی • بریسنه کلیله و بریسنه دمنه دیرلرایدی •
ایکیسی داخی ذهن و ذکا و طبع دها ایله مشهور و معروفدی • اما دمنه بر کرنشی و طلب جاه
و ناموسه زیاده حریص و مشعوف ایدی • دمنه فراست ایله بلدی که شیر خوف کلی مستولی
اولوب کوکلی بر مهردن ... کلیله یه ایتدی که ای برادر ملک حقنده نه دیرسن که برقاچ
کوندر که بساط انبساطی دور مرشدن • و بر کت حرکتدن بری ساکت و صامت اولوب متفکر

نظم یوغیدی رنک آثار ملولت • ایدر شرنک دروننده دلالت •

کلیله ایتدی که ای دمنه
رحم الله امرأ عرف قدره و لم يتعد طوره • سنک نه حددک که بو مقوله سوزی سویلیه سن

ما احوال ملک ومملکتدن سؤال ایلیهسن ع تو از کجا سخن سرّ مملکت زکجا نظم اکا رحمت که تعدی آنی بیلور
نه منزلی پیما طی ایدی بیله دیرلر داخی قدیمدن ارتوق تعدیمی تمیم طی ایده آرتوق بن ملکدن کاه
دولتندن خشنود شکارم و سماط نعمتندن طعمه خوارم بو نعمتی غنیمت بیلمک کرک و تفتیش احوال
ملوک وتحقیق اسرار سلاطیندن فراغت ایتمک کرک بز اول طبقه‌دن دکلوز که ملازمت سلاطین
مشرف اولوروز یا پادشاه حضورینه شرف تقرب واعتبار ایله ومحرمیت اسرار ایله اختصاص
بولوروز پس بو مقوله احوال اسرار ملوکدن استفسار ایتمه مصداق قصه بوزینه ونجاردر
دمنه سؤال ایلدی که نه منوال اوزره اولمشدر اول حکایت کلیله ایتدی بر نجار بر چوب
اوستنه اوتوروب دستره ایله کردی ایکی مخی وار ایدی بر بیس منشار ده واه آمدشد
دسترنک اولسون دیو شکافه چیوی قاقردی حتی عتیدن تجاوز ایدیجک میخ آخرینی قاقی
اولکیسن چیکردی بو اسلوب اوزره عمل ایلردی مکر بر بوزینه حال نشاط وحرکتدن
بر کناردن نظاره ایدردی ناکاه نجار اثنای کارده بر حاجته قالقدی بوزینه چون محل
نجاری خالی کوردی نه تحاله کلدی اول چوبک اوستنه چقوب اوتوردی بو وجهله کم اول
کسلمش طرفدن خایه‌سی شکاف چیوی یکیدی واول شکافدن اولان مخی بر بیس دخی قاقمدن
چکدی میخ چقوب چوبک ایکی شقی اتصال بولدی وبیچاره‌نک خایه‌سی صیقلوب مضطر اولدی
بوزینه دردمند دردله فریاد ایدوب ایتدی نظم آن به که هر کسی که بجا کار خود کند
وآنکس که کار خود نکند نیک بد کند بنم کارم میوه حشکی ایدی اتن کسمک نه ایشم ایدی
وبکا بیشه تماشاسی بس ایکن تغزیب آتش وتیشه‌ده نه ایشم واردی مصراع آنرا که چنان
چنین آید پیش بوزینه کندوبی ملولیکن کندو ... نجار کلدی آنی بو حالده کوروب
صنعت استاددن کورمه‌نک حالی بو در دیدی وتادیب بلیغ ایلدی ما لا یعنیه
بو فضولیلقدن هلاک کمرته اولدی بو مثلی کتوردم تا بیله‌سن که هرکس کندو مناسب
کارینه مشغول اولمق کرک وبو کار دولتده واردیکه دایم سنن قدم بیرون قلمق کرکه قال تعالی

کل عمل رجال نظم مثلی یاد دارم از یاری که بود هر مردی مرد هر کاری پس بیز منصبدن
که بزه مناسبدر اولیه فراغت قیلوب نصیبمزه وارالم طعمه ولقمه‌یی غنیمت بیلهلم دمنه ایتدی طلب تقرب
ملوکه طعمه وقوت ایچون دکلدر بو حاجتدن اولمق کرک کیم نصیبکدن قچسک نصیبک سنی بولور وشکم
بهر حال خالی قالمز بر طعام ایله طولر نصیبک نصیبک در بلکه فایده ملازمت ملوک مناصب
عالیه‌یه وصول درتا اول حالتده احبابه لطف ونوازش مجال واعدایه قهر کوسترمک اقتدار میسر
وحاصل شعر لما تطلب الدنیا اذا لم ترد بها سرور محب او مساءة مجرم کمکه مرغوبی
مصروع آمالی طعمه وقوتدن زمره بهایمدن محسوب ومعدوددر کورمزمیسنکه
کلب جایع بر پاره استخوانله قانع وکربه خسیس بر لقمه نان ایله شاد اولور اما شیر عالی همت
بر خرکوش شکار ایتمکن اتفاق بر کور کوره سه اندن فراغت ایدوب صید کوره قصد ایدر
نظم همت بلند دار که نزد خدا وخلق باشد بقدر همت تو اعتبار تو هر کیمکه
مرتبه‌سی بلند ترقدر هرچند که موسم کل کبی مدت بقاسی قلیل ولکن ذکر جمیلی سببیله
عقلا قتنده اصحاب عمر طویلدن معدود ومحسوبدر اول کیمسنه که دون همت ودنی طبیعت اوله
اکرچه کرکس کبی باقی وپایدار اوله فضلا اعتبارندن دفتر اموات مرقوم ومکتوبدر نظم
سعدیا مرد نکونام نمیرد هرکز مرده آنست که نامش به نکویی نبرند کلیله ایتدی طلب
مراتب مناصب بر طائفه‌یه مناسبدر که شرف اصل ونسبله استحقاق بولمش اوله یا
فضل وحسبله استعداد کسب اولمش اوله بز بو ایکی شرطک بریسندن بری یوقوز بزم مناصب
عالیه‌یه استحقاقمز واستعدادمز میسر دکلدر وتحصیل مراتبه اشتغال واجتهادمز جهل محضدن عبارتدر
نظم خیال حوصله بحر می‌پزد هیهات چه‌هاست در سر این قطره محال اندیش دمنه ایتدی
دستمایه ریاست نسب وحسب دکل بلکه عقل وکیاستدر کیمک که عقلی کامل وتمییزی شامل
اوله پایه اسافلدن قالقوب درجه عالیه‌یه واصل اولور وکیمک که عقلی ضعیف ورایی
سخیف اوله مرتبه شریفه‌دن منزلت دنیه‌یه تدنی وتنزل قیلور نظم

به پیشه کار دین عقل شریف وراه دولت ۰ توان کنند تصرف بر آسمان افکند ۰
وکر نه دین محمد دل بر کش ایدازهمت ۰ نظر بسوی معالی نمی توان افکند ۰
اکابر سعید شرفه درکه درجات شریفه ترقی نعمت کثیرا الوصیه ۰ ومرتبه رفیعه دن تنزل
کلفت یسیر ایله میسر اولور ۰ سنک کران کبی کرد وه زیبنده ادتفاعنه مشقت فراوان
لوزمدر ۰ اما انحدارده ادنی اشارت کفایت ایدر ۰ بو اجلدن درکه همتی عالی و کیدلری
کسب معالی یه رغبت اتمزلر نظم تا نیفتی در عشق و درزیدن تن بیدجان من ۰
شیر مردان بلوکش باد رین غوغا نهند ۰ کیمکه تحمل راحت آسایش طلب قله دون همتی
ال یوب دایما اول وقت مقیم زاویه ذلت ۰ وحقارت اولوب مقرر تره ۰ اول کیمسه کیم آفت
خارستاندن مخوف اله یمه آن مدتی کل مراده واصل اولوب چمن عزتی مسند نشین
عشرت اولور محقق در نظم تا غم نخوری وحمر نیغ و نخرح قدر صرح ۰
چون لعل چو نکرد جکر قیمتی نیافت ۰ در ناله سجادت خون حمرد راه رو ۰
بی دانه محنت دقم دولتی نیافت ۰ مکر سن اولکی رفیق داستانن استماع اتمدک کیم بری
رنج و محنت تحمل اتمکله ذروه سلطنته ترقی قلدی ۰ و بری تن آسانی و کسالت سببیله
حضیض دنائت و سفالتده قالدی ۰ کلیله ایتدی نه کیفیتیله اولمشدر اول حکایت
دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه ایکی رفیق که بری سالم دیرلردی و بریسنه غانم برطرفدن
کیدرلردی ۰ موافقت و مرافقتله مراحل و منازل قطع ایدرلردی ۰ ناکاه اثنای راهده
بر کوهه ایردیلر ۰ قله سی خنک آسمانه عناد و عنان ایده ۰ و کمر توسن سحابله رکابانه دکاب
اول کوه دامننده بر چشمه کوردیلرکه صفاده شکر خاریتانه رؤیا کلعذار ایدی ۰
و حلاوتده غیرت شکر لبان شیرین کفتار ایده چشمه اوکنده بر حوض عظیم دوزلمش
کرداکردنده سرتاسر سرو و صنوبر و چنار و عرعر دیکلمش اطراف الوان ازهار ایله
ملون واکنافی انواع اشجار ایله مزین نظم حوالیسی سراسر کلستاندر ۰

کلستان

کلستانی جابجا آب روانده ۰ اوتوزشلر ریاحین دیر بهشت ۰ کلوهن اکر یه کیمش لؤلؤ است ۰
سوزنمش نرکسک چشم سیاهی ۰ ایدر نسرین مستانه نکاهی ۰ القصه اول ایکی رفیق باده
پیمودکیدن اول منزل پاکیزه یه ایتدیلر ۰ چون جای خوش و ماوای دلکش ایدی ۰ اول مقامده
آسایشه آرام اتدیلر ۰ چون بر زمان یاتدیلر طوردیلر اطراف حوض و چشمه ده سیر ایدوب
هر جانبه نظر اتدیلر ناکاه کنار حوضده جانب محترا ایرده بر مرمر سفید کوردیلر ۰ وخط
سبز ایله صحیفه حکمت اوزره قلم قدرتدن غیری آنکا رقم حکم آن یازلمش که ای
مسافر که بو منزل شریفی نزول ایله مشرف قلدک ۰ بلمش اول که بز سنک مهمانلغکه اعلی درجه ده
مهیا قلمشزدر ۰ ولکن شرط آنکه سروبر بو چشمه یه آبه قدم بصه سن ۰ و بی هول کرداب
وخطر غرقابدن و بیم اتمیوب کندوزکی بحر دریاه طلبلیکه قادر اولدیسن کنار ندوره
واوله طاشدن ترلاشل اولمش شیری که اول کوه دامنده وضع اولنمشدر ۰ بر دفعه دن ایرمه
وبی تامل و تعطیل بر حمله ده بالای کوهه تیغه سی ۰ و هیئت سباع [illegible] اشکاله که مقابله
کلمه و شوکت خشا دل آزاده دامن کیرا ولمه کادرکدن قلبیسن ۰ چون بو شرطه تمام اولورسه
مهمک سن انجام بولور نظم تا ننرود کسی بمنزل نرسد ۰ تا جان نکند بعالم دل نرسد
کر جمله جهان بکیرد انوار قبول ۰ یک شعشعه جز بحر قابل نرسد ۰ مضمون خط واقف و تحقیق
غانم سالمه ایتدی ای برادر کل قدم مجاهده ایله میدان مخاطره یی قطع قصد ایده لوم
وبو طلسمک حقیقتنه اطلاع ممکن اولدوغی قدر سعی و جهد ایده لوم نظم
یا بر مراد بسر کردون نهیم پای ۰ یا مرد وار بر سر همت نهیم سر ۰ سالم ایتدی ای یار عزیز
مجرد بر خطله که انک راقمی معلوم ۰ و حقیقتی مجزم اولیه خطر عظیمه ارتکاب خلوف عقلا
عقلادر ۰ و فایده وهمی و منفعت خیالی تصوریله نفس نفیسی مهلکه عظیمه یه القا دلیل
جهلدر ۰ هیچ عاقل تریاکی منظور اولمدقچه زهر حقیقته اقدام اتمز ۰ و هیچ خردمند نیا حت
نسیا بچون محنت تعدی ارتکاب ایلمز نظم نیست برابر بنزد مرد دانا ۰

یکدم عمر با هزار سال دانستم ۰ غانم ایتدی ای رفیق مشفق هوس استراحت مقدم جست
و دنائت دن ۰ و ارتکاب مخاطر نتائجه دولت و سعادت نظم هر که آسوده کی راحت
دل خود در انجنت شاد نکرد ۰ وانکه ترسید از جفای غم ان ۰ قدح باده مراد نخورد ۰
مرد بلند همت توشه کوشش ایله قناعت قیلمز ۰ و پایه بلند این سپهر سنده فراغت و راحت
اولمز کل طرب بی خار تعب میسر دکلدر ۰ و فتح در کنج بی کلید رنجه متفق دکل نظم
زیان ترقیدن اولور دنیده سود ۰ جهان وار میدن حلوای بی دوده ۰ مقتضای همت عالی
بودر که بو منزلدن کیتمیه وز ۰ تا قدم مجدله سر کوهه تمیه وز ۰ و تحمل با عنا و توغل
کرداب بلادن اندیشه ایتمیه وز نظم کر در طلبت رنج و بلایی برسد شاید ۰
چون عشق حرم باشد سهلست بیابانها ۰ سالم ایتدی مسلم که هرم هم بو ره دولت
بی باد خزان نکبت میسر اولمز ایمشدر ۰ اما بو بیابانه سیاحت ایتمک که پایانی اولمیه و عبورتن
سیاحت ایمک که کناره کرانی بولنمیه طریق خرددن دوره بلکه مذهب شرعدن خارج [illegible]
هر کیمسه که بر امره شروع قصد ایدرسه [illegible] مخرجین داخل [illegible] و مهملک اغازنده
انجامنه نظر ایدوب مقدار ضرر و نفعینی معیار فکر و اعتبار ده تعیین قیله تا که نتیجه سی
چکمش اوله ۰ و تخم عمر عزیزی هبا فنا ده اکمش اولمیه نظم تا نکنی جای قدم استوار
پای منه در طلب هیچ کار ۰ در همه کاری که در آیی نخست ۰ رخنه بیرون شدنش کن درست ۰
شاید که بو خبط خلط و خبط اولمش اوله ۰ و یا تحزم و استحزاطیله ثبت [illegible] اوله
و بو آب پر کرداب اوله که ساحلنه سیاحتله وصول میسر اولمیه فرضا که میسر اولسه [illegible]
وزن شیر سنگین بر مثابه ده اوله که تحملی ممکن اولمیه ۰ تسلیم ایدلم ممکن اولسه شاید که
بر حمله ایله قلعه کوهه چیقق ممتنع اوله ۰ و بو شرایطک جمله سی حاصل اولدوغی تقدیرده خارجی
معلوم دکلدر که نتیجه نه واقع اولور ۰ بن بار بو معامله ده سنکله همراه دکولم و سنی
بو سودای خام اقدامدن منع ایدرم ۰ غانم ایتدی بو خیال محالدن فارغ اول که بن

ویله

قول ایله عزیمتیمدن وازکچمزم ۰ و عقد ایتدوکم عهدی وسوسه شیاطین انس و جن ایله نقض ایتمزم
بن بلدم که سن بو بابده بکا همراه اولمزسن ۰ و مرافقتده موافقت قلمزسن ۰ باری تمامت
ایچون کل نظر ایله و دعا و همتکی رهبر ایله نظم داغم که ترا فوق محصور [illegible] نیست
بار محبت [illegible] آی ۰ سالم جزم ایتدی که غانم عزمندن مجاز دکلدر ۰ ایتدی بلدم
بند پند ملتقید اولمزسن ۰ و بو کار بی هنجاره ارتکاب اجتناب قلمزسن ۰ بنم بو حالتی مشاهده
طاقتم یوقدر ۰ و خلوف مقتضای طبیعت تماشایه رغبتم یوق ۰ پس هان نظم
صواب اولدر که کوتوررم [illegible] چشمم بو ورطه دن طوتم کناری ۰ لاجرم حال اتفاقله
داخلسه [illegible] ورفیقه وداع ایدوب یولنه کیردی ۰ غانم جانشین بیندن ال یو یوب
کنار آبه کلدی ایدی نظم در بحر محیط غوطه خواهم خورد ۰ یا غرقه شدن یا کهری آوردن
پس دامن عزمن کمر همته استوار ایدوب چشمه کلدی ۰ [illegible] دکل ایدی بلکه بر [illegible]
کندو بی صورتده چشمه ده کوستر مشدی ۰ غانم جانم اولدی کرا ولچشم کرداب در [illegible]
ورطه رنج و عناده ۰ اما قلبی قوی و توبی آشنای یقین ایله حال نجاته وصل اولدی
کنار آبه کلوب بر دم تنفس ایدوب شیر سنکینی قوت تمکین ایله پشتنه چکوب فرار
کوه زحمته تحمل ایدوب بر حمله ایله قلعه کوهه یتشدی ۰ و راه کوهدن بر شهر کوردیکه
سوادی بیاض دیده دن دوشی ۰ و اطرافی بوستان و کلستانی و کلشن هواسی غایت خوش
فضاسی بغایت دلکش نظم سواد دیده کبی منبع نور ۰ سواد دیده کبی عیبدن دور
غانم بالای کوهدن جانب شهره نکاه ایتدی ناکاه شیر سنکیندن بر صدای مهیب ظاهر اولدی که
غایت صدمت و صلابتندن کوه زلزله و صحرایه ولوله دوشدی ۰ چون اول صدا شهره
یتشدی بر کروه انبوه جانب شهردن طرف کوهه متوجه اولدیلر ۰ غانم دیدکی صحن تلدن کلدیلر
و هجوم خلقدن حیران ایدی که ناکاه اول شهر عظیم اتفاق ایله ارکان و اعیانی کلوب
رسم دعا و شرط ثنایی بر نکتور دیلر ۰ و تعظیم و احترام ایله جانب شهره ایلتدیلر سروق

کلف بلا پاک و عبیر ایله عطرناک ایدوب پادشاهانه خلعتلر کیدردیلر و اعزاز و اکرام ایله اول
نامی سلطنتک کف کفایتنه تفویض قلدیلر نعم ندکلو وار ایسه تعظیم و اجلال ایدوب قلمادیلر
قبله ابهام ایله غانم کیفیت حالدن سؤال ایدجک بو منوال اوزره جواب ویردیلر که فلک
سالها اولچشم ده که کوردک بر طلسم دونمشلردر و اول شهر سنکینی انواع فلک و
ملاحظهٔ تیسیر کواکب و طلوع درجات و نظرات ثوابت سیاره تله اولوب وضع دخی
نجم مندن بر ضاعت دلالت رهبر بخت و دولتله بو منزله نازل اولوردی اما بو حال برزمان
وجوده کلمز که بو شهرک شهریاری وارد عدمه کتمش اوله چون بحکم الهی بو ولایتک پادشاهی
آفتاب حیاتی برج بدندن غروب ایدر اول صاحب دولتک ستاره حشمتی بو کون ذروهٔ
طلوع ایلر و صفیر بر شهر متشوب خلایق استقبال ایدرلر و انی مسند سلطنته
یکوربر سایهٔ معدلتندن آسایشله روزکار کچوررلر اول زمان که آنک دخی نوبتی
آخر اولور دور صاحب قران آخر ظاهر اولور نظم چنینست رسم سپنجی سرای
یکی چون رود دیکر آید بجای بچه روزکاردر که عادت باری عز اسمه دستور حوتیه اوزره
جاری درسن حالیا بو قاعده موجبنجه پادشاه شهر فرمانفرمای دهرسن مصراع
ملک آن تست و فرمان فرمای هرچه خواهی غانم بیلدی که بو بخت بلا و محنت عین مشقت و
مقتضای تقاضای دولت ایش نظم دولت چو بر بیت کار آید دکلدر
هرکار چنان کند که باید بو مثلی کیفردرم تا بیله سنکه نوش نعمت بی نیش محنت میسر
نظم بوده بود بدین انجمن رسم دیرین که آجی سز بولمز علیش شیرین و بر کم
سرفرازلق سوداسیله مال و مال اولوره یا بمال اسافل و ارذال حالنده و مرتبه بردلی
و پایهٔ دونه قانع اولوق ممتنعدر بن تا درجهٔ تقرب شی حاصل قلیم و تا دائرهٔ خواص
حضرتنه داخل اولیم بالین فراغته سر قومیم و بستر استراحته یاصمیم مصراع سنکر
دست از طلب ندارم تا کار من برآید کلیله ایتدی بو بابده کلید اندیشه ایله فتح اتمک

و بو مشکلک

و بو مشکلک حلنده حیله فکر ایلمسی در دمنه ایدر دلوم که بو فرصتده که شیر بجیت کلی
مستولی اولشدر کندو میکا عرض ایدم یمکن که حسن تقریر و لطف تعبیرم غرابت و
تأثیر ایدوب نوشدار وی تدبیرم مزیل تپ و مفید فوائد اوله و بو وسیله
ایله حضرتنده نسبت قربتم ازدیاد و درجهٔ آفتاب رفعتم ارتفاع بوله کلیله ایتدی
انجام تدبیر تقرب حضرت شیره سکا نجه میسر اولور اکر اولور سه دخی طریق خدمت
ملوکه سلوک ایتمش سن و رسوم آداب مصاحبت سلاطینی بیلمز سن آز زمانده تتبع
فوائد تحصیل اتدوکک رابطه الدن چقرب من بعد انک تداریکنه قادر اولمز سن دمنه ایتدی
چون کشی دانا و توانا اوله مباشرت امور عظام اکا آسان اولور و بر کیمسه که عقلی
وجودده کامل و فضل و هنرده ماهر اوله هر کاره که خوض ایلیه احسن وجه اوزره
بولور نته که اخبارده کلمشدر که اهل صنعتدن بریک آفتاب دولتی ارتفاع بولوب
درجهٔ سلطنته ایردی و آثار و اخباری اقطار عالمده انتشار و شهرت بولدی
قدیمی پادشاهلردن اکا نامه ارسال ایدوب سؤال اتدی که سن بجا بیاپدک ایدوکک
بلدرک که تدبیر مملکت و امور سلطنتی کیمدن اوکرندک اول دخی جواب ویردی که عنایت
ربانی که بکا دولت عقل ارزانی بیوردی جهانداری تعلیمنده هیچ دقیقه مهمل قومدی
نظم
هرچه دفتر تلقین کشاید زمین آن دن وجود آید که باید کلیله ایتدی ملوک
دخی ارباب فضلی کرامتله مخصوص قلمزلر بلکه اکثر خواص ارذل یا اکتساب ایله درجهٔ
تقرب یتشوب التفات پادشاهانه اختصاص بولشلردر چون سنکله شیر میانده
سابقهٔ معرفتی و نه وسیله مکتسبی واردر اکثر احتمال بودر که عواطف و عنایتدن
محروم اولهسن و بو معنی موجب شماتت اعدا و شآمت احبا اولوب دشمن کبی
دفترده مرقوم اولهسن دمنه ایتدی هر کیمسه که عتبهٔ ملوکده درجهٔ رفیعه ایرکی
تدریجله ایردی و اکا اول مرتبه مشقت فراوان و ترتیب سلطانه ال ویردی

بن داخی همان اول پایه‌ده جست وجو ایدرم ° و اول سببدن دوز شتابنده مطلبلر و آدیمی تعجیل
ایدرم ° وعذاب بسیار چکدوکم ° و شراب بدکواری ایچدوکم ° اول ایچاشینی باعث اولشدر که
باده لذت ایله جام کام آرزو طولمشدر ° بلورم که هر کیم که دربار ملوکه ملازم
بو بش قاعده‌یی رعایت ایتمک لازمدر ° اول بودر که شعله آتش خشمی آب حلم ایله
ایکنجی اغوای شیطان هوادن حذر ایلیه ° اوچنجی حرص و طمع فتنه انگیزی
عقل رهنمای مستولی قلیه ° دردنجی سوانح امور و مصالح جمهوردن عنان صدق و
الدن قومیه ° بشنجی حوادث و وقایع که واقع اوله رفق و مدارا ایله تلقی قیله ذاتی
بو صفاتله متصف اوله ° هر آینه روی عروس آمالی آینه دوراندن احسن احوال
معاینه قیله کلیله ایتدی فرضا که مقرب حضرت اولورسن و وسیله ایله منظور عین عاطفت
اولورسن ° و نجه هنر و معرفتله درجه رفعت و شرف کرامت بولیسن ° دمنه ایتدی
شویله که تقرب حضرت و محرمیت آستانه دولت میسر اوله ° بو بش خصلتی کندوده لازم
قیلورم ° اول که اخلاص و تمام خدمت ملازم اولورم ° ایکنجی جمله همتم که متابعت اوضاع
احوال و افعالنی صورت استحسان کوسترم ° دردنجی چون بر امر منفعتلیدن که حقیقت
قبول اوله و صلاحی حال ملک و مملکته ملاحظه قیلم آنی رنکین و دلکش تزیین و فوائد
و منافعنی آنکه نظرنده روشن و مبین قیلورم تا سداد رای صوابی بیله شاد
اوله ° بشنجی بر امر شروع قلسه که عاقبتی وخیم اوله و یا اندن ملک و یا مملکته
عظیم کلی کلمه شیرین و ادای رنکین و رفق تمام مفاسدینی اعلام ایدوب و خباثت
خاتمه سندن خبردار ایدرم ° و هر کاه که پادشاه بنم هنرلریمدن خبردار اولوب
بنی منظور عنایت و مخصوص رعایت قلسه و پیوسته صحبتمه راغب و نصیحتمه طالب اولسه که
هیچ بر هنر ورای پرده اخفاده قالمز ° و بر هنر و مرتبت و تقویتدن محروم قالمز
نظم هنر چون مشک بود مشک کی نهان باشد ° جهانی ز نکهت او پر ز بوی شود ناکاه

بر و بکسب هنر کوش کن فضای تو ° بسیط خاک پر از گفت وگو شود ناکاه ° کلیله ایتدی
شویله فهم اولنور که رایک بو امر اوزره تقریر بولمشدر ° و غرضک بو مهمک اقتضاسی
مقتضی اولمشدر ° باری تمام حذر اوزره اول که ملازمت سلاطین امر پر خطر و کار
دشواردر ° حکما بوکا مشکل دیدکاری اوچ امری ارتکاب ایتمز ° الا شول عاقل که
فطرتی زیرک فطنتدن عاطل اوله ° اول تقرب سلطانه قصد ایتمک ° ایکنجی
سم ایچمک ° اوچنجی عورتلره سرین کشف ایتمک علما پادشاهلری کوه بلنده تشبیه ایتمشلردر
اکرچه معدن انواع جواهر و فلزاتدر ° اما مسکن پلنک و مار و سایر موذیاتدر
دیمشلردر که مصاحبت سلطان مثابه بحر بیکراندر ° بازرکان که سفر دریا اختیار قیلور
یا سود بسیار الکوردر ° یا غرقاب بواده کرفتار اولور ° نظم
بدریا در منافع بیشمارست ° اگر خواهی سلامت بر کنارست ° دمنه ایتدی اکرچه
بویوردوغک محضا نصیحت و عین حقیقتدر ° واقعا صحبت سلطان آتش سوزاندن عبارتدر
و فی الحقیقه تقرب ملوک خطر جاندن کنایتدر ° نظم ز صحبت پادشه بپرهیز
چون هیزم خشک از آتش تیز ° فاما هر کیم که مجاهده ارتکاب ایتمز ° مخاطره دن
خوف ایدن عروس دولتی کنارده متمکن ایلمز کدر ° نظم از خطر خیزد بزرکی
زانکه سود یک بچهل ° بر نبندد کر بترسد از خطر بازرکان ° دیمشلردر که اوچ
امره شروع ایتمک ممتنعدر ° الا علو همتله عمل سلطانی و سفر دریا و مغالبت اعدا
چون بن کندوده همت بلندی کوردم ° نیچون خدمت سلطانه جرأت ایلمزم ° نظم
چون بازوی همتم چنین است ° هر چه طلبم در آستین است
خواهی شرف بزرگوار ° می کوش بهمتی که داری ° فی الجمله بهر چه دست یابی
همت چو قوی بود برآیی ° کلیله ایتدی اکرچه که بن بو تدبیره مخالف و بو فکره منکرم اما
چون عزمک بوادیده جازمدر ° و البته بو رأیی امضا قلمق لازمدر الدن نه کلور

نظم ایشتمزسن چو بندن صفیر خواهک ٭ سلامت اولیوری وارثیه راهک ٭ دمنه
وداع ایدوب کتدی ٭ ودخول حضرت شیره جرأت اتدی ٭ چون شیرک ایراقدن کوزی
وظایف دعا وثنایی صدای بلند ایله ادا ایدوب مقابلهسنده طوردی ٭ شیر بو کیمدر دیو
ارکان دولتدن صوردی ٭ ایتدیلر بنی فلان درکه بر زماندن ملازم درکاه فلک اشتباهدر
شیر کیم ایدوکن تشخیص اتدی ٭ وحضوره دعوت ایدوب ایتدی نه عملده سن ٭ و نه عمله
دمنه ایتدی نظم غلوم حلقه بکوشم دکره بن بنم ٭ قپوکده بچه قوکه دیر سیم بنم ٭
کمترین بندهٔ کمات بنم ٭ پدرم آیینی اوزره ملازم درکاه عالمپناهم ٭ وانی قبله
حاجات ٭ وکعبهٔ مرادات ایدنوب منتظرم که اکر مهمی ظاهر وحکمی بعایق ترفضدو
فکر صوابله کفایت کوسترم ٭ ورای روشنمله اکا خوض ایدم ٭ نته که ارکان دولت ومقربان
حضرته کفایت بعض مهماته احتیاج واقع اولور ٭ شاید که درکاه پادشاهده بر مهم
حادث اولا که زیر دستلر اهتمامیله اتمام اولنه ٭ ایدین راه چوطاوس بکشت
بر فعل که سوزن تخفیفدن ظاهر اولور ٭ نیچه جوشن کذار انک تحصیلنده قاصردر ٭ وبر
امر که قلم تراش ضعیفدن صادر اوله ٭ شمشیر آبدار انک اتمامنده مقصر ٭ نظم
بتوره رشته سوزن ایشنی هیچ ٭ نه کلوتاب ویره ریسک اولوره بیچ ٭
کرک تیغ دوکمکه شمشیر خونریز ٭ کهرده کمکده الماس سر تیز ٭ هیچ بر خدمتکار
بهرچند که بیقدر واعتبار اوله جلب منفعت ودفع مضرتدن خالی دکلدر ٭ اولچوب
پاره خوار کبی که طرف رهکذارده پایمال وخاک راه تیوب محتملدر که بر کون بر مصلحته
ویا بر منفعته یرایه هیچ اولمزسه احتمال دیرکه اندن خلال ایدرلر ٭ ویا انکله متعرض جانی
اوساخدن آرده لر نظم کز بوی کلی نیاید از ما ٭ هم هیزم خشک را بشایم ٭
شیر چون دمنه نک تقریر دلپذیر وتحریر دلپذیرن ایشتدی ٭ فصاحت وبلاغتن زیاده
تعجب اتدی ٭ وارکان دولته توجه ایدوب ایتدی ٭ مرد هنرمند اکرچه کم مقدار

اوله

اوله ٭ عقل ودانشی بی اختیار فضایلین اظهار ایتمه اولمز ٭ علو آتش کبی بهره قدرت
علومیلی قهعز نظم خوش خبر بیش بی مرد حکمت دان ٭ بهزار اولمزنه که مشک نهان دیکر
آنرا که عشق نشنیار دست ٭ بر ناصیهٔ وی آتشکار است ٭ دمنه بو سوزدن شاد اولدی
قنیلدی که سحر وافسون شیرده تأثیر قلدی ٭ و نیرنک فریبی بغایت موثر کلدی
دناس فصاحت آچدی ونصیحته آغاز ایدوب ایتدی پادشاهک کافهٔ خدم وحاشیه
صحنه لوازمدر که واقع اولان وقایعده عقل دراکی وفهم ادراکلرینه مقدارنجه
تأمل ایلیهلر ٭ وهر برینک میان فکر واعتبارنده تمام عیاری واقع اولنه غرضم
بیته دیرب شرایط مناصحهده مسامحه روا کورمیهلر ٭ تا ملک اتباع واشیاعنک
مسطلع اوله ٭ وهر برینک مقدار رأی وتدبیر وصفای قلب وخلوص ضمیرنه واقف
اولوب هم انلرک خدمتندن منتفع اوله ٭ وهم لیاقت واستحقاقلرینه کوره
قبله ٭ نته که دانه مادام که بر ده خاکده نهان اوله کسنه انک تربیتنه اهتمام اتمز ٭ چون
نقاب خاکدن یوزن کوستره ٭ وخلعت زمردین ایله کیبانه زمینده باغ حقیقی اولنه
میوه دار ٭ ودرخت نفع رسان ایدوکی معلوم اولور ٭ لاجرم آنی پرورش قلورلر
وانک ثمرهسندن منتفع اولورلر ٭ تقویت ارباب فضل وبالنره اصل تربیت ملوکدر
پادشاهلر اهل فضلدن هر کیمه که نظر عاطفت بیورلر ٭ تربیتلرنده قصور اندن فایده
ومنفعت کورهلر نظم من بیچه خار وخاکم وتو آفتاب وابر ٭ کلها ولالهادهم ار
تربیت کنی ٭ غیر ایتدی هنرمندلر کیفیت تربیت ولحوق کرک ٭ وانلردن نیه سیله
منفعت وقوع کرک ٭ دمنه ایتدی بو فصلده اصل بو درکه پادشاه نسبی قویه
التفات ایلیه ٭ وجوهر فضل وکمالدن خالی اولانلر هرچند که عظام باکیه وآبا
واجداد ماضیه یه توسل وتمسک ایدرلر منظور عین اعتبار قلمیه ٭ که آدمی هنر ایله منسوب
اولمق کرک ٭ پدره منسوب ولحوق فضیلتدن محسوب دکلدر ٭ وارباب فضل قتنده کمال
دکل ٭

نظم از هنر خویش کشا سینه را ・ مایه مکن نسبت دیرینه را ・ زنده مکن مرده مشتی عظام
زنده مکن مرده خود را بنام ・ ان بد گهر ملوک ابو جهل ・ کرنه سکی چون خوشی استخوان
موش با وجود که ان اندم خانه ده اذیت و مضرتی سببیله قتلنی واجب کورلر نازکه
غریب و بیگانه دن چون اندن نفع احتمالی ویرلر ・ اعزاز و اکرام ادالر اوزره کوتورلر
پس ملک کرکدر که بو آشنا بو بیگانه در دیمیه ・ بلکه اهل فضل و هنرڭ طلب ایلیه
و تدبیر امورده غافل و تربیه هنردن عاطل اولنلری غیره نسبه فاضل و هنرمندلری
ترجیح ایلیه ・ که هر چند لر منصبن بی غرضلق ویرمک بها حکمتی پایه سنه ・ و پس ایی باپی
سرمی بی نیاز تمکدن مصراع النتائج للناس واخیل للمتقدم نظم نکوی با بدان کردن چنانست
که بد کردن بجای نیک مردان ・ هر دیارده که اصحاب فضل پامال ・ و ارباب جهل صدر نشین
صفه اقبال اوله ・ هم ملک باد عظیم کیدوب ・ من قلد انسانا وفی رعیته من هو اولی منه
فقد خان الله ورسوله وجماعة المسلمین حدیثی موجبنجه مستحق عتاب و عقاب بادی اولوب
و هم مملکت خلل کلی طاری اولوب اول حاکمڭ شأمت نحوستی ・ و رعیته ساری اولور نظم
همای کو منکن سایه شرف هرکز ・ بدان دیار که طوطی کم از زغن باشد ・ چون دمنه نصیحتنی
فارغ البال اولدی ・ شیر آنی التفات بانه ایله مخصوص قلوب جمله خواص حضرتندن
قیلدی ・ و صحبت و نصیحت ایله انس و التفات ایدوب امهات مهمات و عظایم مصالحی
آنڭ مواعظ و نصایحنه مبتنی قلدی ・ دمنه دخی رهش عقل و کیاست و دانش فهم و فراستی
قهرت دیباچه خدمت و ملازمت ایدوب آن وقت محرم حرم سلطنت اولدی
و اصلاح امور مملکتده مدار علیه و مشار الیه اولوب رتبه وزارت بولدی ・ بر کون
وقتی مساعد و زمانی موافق کوروب خلوت طلب اتدی ・ و ایتدی مدت مدیده در که ملک
منزویدن ・ و برکت حرکت و نشاط شکاردن بری ادن ・ بنده نک خاطر فاتر نه خلوص
ایدرکه موجبندن بیلم و سرانکشت تدبیر ایله او عقده نک حلنه مشغول اوله

نصه

افتاد

قصد ایدی که حال هراس و خوفی دمنه دن مخفی طوته بو اثناده اتفاق شنزبه
بانک بلند اتدی که صیت و صدا و صولتی آفاقه طوتدی ・ شیر چون بو صدایی مهیب ایشتدی
قلبنه بر مرتبه خوف و خشیت غلبه اتدی که عنان تملک و قرار قبضه اختیاردن کتدی
ناچار رازنی دمنه یه اظهار ایدوب ایتدی بنم سبب دهشتم بو آواز مهیب در که ایشیدیر
و موجب حیرتم بو صدای صعب با نهیب در که هرکز بلمم ایدرسن اگرچه که بلمزم
بو کیمک آوازیدر ・ اما ظنم بودر که صاحبنڭ قوت ترکیبی آوازنه مناسب اوله
اول تقدیرجه بنم بو مقامده آرام حرام اندن حرام اوله ・ دمنه ایتدی خاطر عاطر
ملکی بوندن غیری باعث تفرقه وار میدر ・ شیر ایتدی سبب حیرتم بودر ・ و موجب
وحشت و دهشتم والغه کفایت اعتز جمی دمنه ایتدی بو قدر نسنه ایله مکان مألوفی
جله قلمق و وطن مألوفدن جدا اولمق جدا نامعقولدر ・ آوازه نه اعتبار و نه
نه اعتماد وار که موجب ترک دیار اوله ・ اصحاب دولت عموما و ارباب سلطنت
خصوصا کوه شامخ کبی ثابت و راسخ اولمق کرک تا ارکان دولتی بو ان خاطرلری
هر باد ایله متزلزل اولمیه نظم کشتی سنکین کرک ماننده کوه ・ کر کمر سیل کبی اولمق سبکبار
اکابر بو مرتبه ده در که مهابت صوت و ضخامت جثه یه اعتماد ایتمک کرکد ・ هر صورت ضخیمه
دلالت قلمز ・ و هر ظاهر عنوانی باطن اولمز ・ نی هر چند که قد بر او لموجب للغل کر
اولور ・ و کلنک نه قدر که عظیم و جسیم اولور چنکال باز ضعیف و نحیفه لخته اولور
هر کمسه که جسامت جثه یه اعتبار قلدی ・ او لبنه کرفتار اولور که اول روباه اوشنه
شیر ایتدی نه وجهله اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که
بر روباه بر بیشه ده کیدردی ・ و دغدغه جوع ایله اطراف کشت ایدوب طعمه اندیشه سنه
ایدردی ・ اتفاق بر درخت قرینه کلدی که اکا بر طبل آسمشلردی ・ و صرصر باد مختلف اول
درختڭ بر شاخه حرکت ایدوب اول طبله طوقنوردی ・ و اندن آوازی سهمکین ظاهر اولوردی

دوباره کوردی بر خروس باشنده تاج کاوسی آکنده لباس طاوسی بر چمن زارده کزنی وفراز
عز وناز ایله تبختر وافتخار ایدر ایدی بر کوشه ده کمین ایدوب انی صید ایتمک قصد ایلدکده
بو اثناده ناکاه آواز طبل قولاغنه ایردی نکاه ایتدی کوردی که بر جنبه عجیب ایدن
آواز مهیب کلور طامعه دوباره هیجان ایدوب خیالم بو طبلجان اتدی که هر آینه بونک
کوشتی وپوستی صوتنه مناسب اولسه کرک وفی الحال کمین مرغدن چیقوب جانب درخته
چیقدقده ودندان طمع ایله طبلی پاره لیوب ایچنی بادهوادن واوستنی چوب خشکدن
پوست بی نوادن غیری نسنه بولمدی آتش حسرت خرمن جانن یاقدی وقوانره دریغ
آب ندامت فراوان آقدی وکندو زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی بو هیچ صورت
بی معنی یه آلدندم وحیف بو خیال محال الله صید حلالم الدن چیقردم نظم دهل در رفق نفت
دایم ولی چه حاصل چو اندرونیا هیچ نیست کثرت دانش هست معنی طلب
بصورت مشو غره کاهیچ نیست بو مثلی ایرکوردیکه کتوردم که ملکا آواز مهیب وهیکل
غریبله مضطرب اولمیه وذوق شکار ولذت حرکتدن وازکلمیه اکر فرمان عالی شرف
صدور بولورسه بو صدانک صاحبنی واروب کورهیم وواقع حالی بیلوب عین ترتیب
عز حضوره معروض ایجون سعی کتورهیم طبیعت شیره تدبیر منه موافق کلوب بر مجیب فرمان
اول جانبه روانه اولدی اما چشم شیردن نا پدید اولنجه شیر تأمل بحرینه طالدی
دمنه یی ارسال ایتمکدن ندامت وکندو نفسنه ملامت ایدوب ایتدی عظیم خطا ایتدم
وعجب ناسزا حرکت ایلدم حکما بویله سویلمشلردر که ملوکه واجبدر که طقوز طائفه یی محرم اسرار
اتمیه لر ومهمات خاصه سندن کتمانی لازم اولان امورینی انلره اظهار اتمیه لر اول
هر کمسنه که درکاه پادشاهده بی جرم وجنایت جرعه ملامت نوش اتمش اوله وبی استحقاق
عتاب بجانشی عقاب طعن اولمش اوله ایکنجی اول که مال وحرمتی طوفره پادشاهده هبا او
اوله وحیثیت وفرزندکانی سستک اولوب بی برک ونوا قالمش اوله اوچنجی اول

کمسنه که منصبدن عزل اولنوب نظر عاطفت شاهانه دن بعید ونویددن عملدن بالکلیه
ناامید اوله دردنجی شریر فتنه جوی ومفسد عیب کوی بشنجی شول مجرم که یارانی
شراب عفو ایچمش اوله واول خمار عقوبت چکمش اوله التنجی اول کناهکار که ابنای جنس
کوشمال وافلدن اکر زیاده واقع اوله یدنجی اول خدمتکار که کمال استقامت ایله
خدمت قیلوب عواطف خسروانه دن محروم قله وغیریلر بی سبب بغیر خدمت شرف
تربیت بوله سکزنجی اول شوربخت که پادشاه مضرتن کندویه منفعت تصور ایلیه
طقوزنجی اول کمسنه که درکاه پادشاهده شرف قبول بولمیوب عدوی دولتی قاتنده
کندوسی مقبول بله ملوک کرکدر که طوایف مزبوره یه افشای راز ایتمکدن احتراز قیله
واصل بودر که تا بر کمسنه نک دین ودیانتی وصدق وخیانتی کرکی کبی آزمایش اتمیه لر
محرم اسرار ایتمیه لر نظم راز مکشای بهر کس که درین مرکز خاک سیر کردیم بسی
محرم اسرار نبود پس مقدمات بو موجبنجه دمنه یی امتحان ایتمکدن اظهار اسرارده تعجیل
فکر غیر سدید ایدی وجانب خصمه ارسالده استعجال خود روش حزم واحتیاطدن
بغایت بعید ایدی وبو دمنه زیرک شخص بکزر باوجود بوکه روزکار ایده کده درکاهده
مهجور ایدی اکر عیاذا بالله قلبنده آزار اغراض اولمش اوله وبو فرصتی مغتنم
ایدوب محتملدر که بر فتنه قوپاره یاخود خصمک قوت وشوکتن بندن غالب کوروب انک
خدمتنه راغب اوله وواقف اولدوغی اسرارمه آنی اکاه قیله وبالجمله بو فعلک نفاسی
غایت چوقدر وتدارکنه قابلیت یوقدر بیخون انجام سوء الفعل مضمونیله عمل اقدام
وفحوای بو بیت حکیمدن نظم بد نفس مباش وبدکمان مباش وفتنه مکن در امان مباش
تجاوز ایلدم اکر بو یرده الدن بکا بر آفت مترتب اوله لایق بلکه بکا اولقدر مستحق
نظم باخود ستم بد کرده ام بد کرده ام از کناهم خویش کز خود کرده ام بو مثلده کندوی
بو مقوله افکاره اوردی واضطراب ایدن بیقرار اولوب که طورردی کاه اوتوردی

وشاه راه انتظاره چشمی چار اولوب منتظر اخبار ایدی که ناکاه بیک کلدی دمنه نک قدومی
خبرن ویردی شیر بر مقدار متسلی اولوب تاب وتب انقطاعی زایل اولدی بر ساعتدن صکره
دمنه کلدی لوازم خدمت ومراسم ثنا ومدحتی ادا ایتدکدن صکره ایتدی نظم
فلک دائم بلند بولسون طیبکده سعادت کونه کبی طوغسون قپکده سما یا اذ رضانی بولماسون ایلک
بلالو باشی ولسون بونیه بوکک ای شهریار هفت کشور اولجانور که صفت آوازی
ورعد صلابتی سمع عالیه کلدی وحرارت مزاج مبارکه درهم ویرشد بر کاوایش که بحیثیه
حوالیسنده چرامشغول ایش انها بقرة صفراء فاقع لونها تسر الناظرین
کرچه یال وبال وقد وقامتی بی نظیر ورنک وفر وزیب صورتی دلپذیردر اما خلقت
همتی قامت خلقتدن قیصه‌دره خورد وخوار علف وآبدن غیری یه میل ایلمز وتمام همتی
وآیین خلق وشکمدن اوته کچمز شیر ایتدی بو مقدار قدرت وقوتن نجه فهم ایتدک وحیثیت
شوکت وشوکتنه درجه مشاهده قلدک دمنه ایتدی آنده شوکت ونخوت کورمدم تمام تربیت
قوتنه استدلال قلیدم وضمیرم اندن خوف وهیبت بولمدم تا نیاد احتیاطی لازم
بلیدم شیر ایتدی آنی ضعفنه حمل ایتمک کرکمز وانوکلافرنیقه اولمق کرک دیدکه باد
اکرچه کیا ضعیفه ضرر ایتمز اما قوی درختلری زیروزبر ایلر مبارزان شجاعت نشان
خصملرن تا کفو کفاتی تمام عیان بولمیه لر قرینه المبارزه وانلره قوت وشوکتلر اظهار
ایلمزلر مصرع باز از پی صعوه کی نماید آهنک مصرع پر وبال آچمی شهباز شکار مکسه
دمنه ایتدی ملک آنک امرینه اولقدر التفات بیورمیه وانک بابنده چندان حاجت
المیه که فی استلزمته کمالی بیلمشمدر وحقیقت حالندن مطلع اولمشدر اکر رأی
عالم آرا اقتضا قیلورسه وفرمان قضا جریان نفاذ بولورسه بن بنده وارب تعریف
دلپذیرله الجه کیرم وزنجیر تسخیره ایلدکده کشان کشان پایه تخت شاه جهانکیره کتورم تا کسب
ارادتی خط اطاعته قویه وآیینه دلدن زنکار مخالفتی پویه وکرام اذعانی میان جانه

وتخم

وتخم اخلاصی زمین اختصاصه اکه نظم دعوتیله سنی خاستیدم آمن آستانکده حال بیله آمن
شیر بو سوزدن شاد اولدی ودعوت کاوه اشارت بیوردی دمنه بر قننه شننن
کلدی جزء لایتجزا ن فیضی آتیله بی تردد وتأمل مصاحبته آغاز قلدی وبعد السلام
فتح کلام ایدوب نظم دیدی اول زین دنده قدوم بوملک نه باعث اولدی ترکمز بو
بو مقامه کلمکه نه سبب حادث اولدی وطن ورخت اقامت اتمکه نجه علت باعث اولدی
شتربه قلب صافیله جواب بشاف ویروب صورت حالی بر بر مرآت خیاله جام تورتن
تحریر وتصویر ایتدی دمنه احوالیته بر واقف اولیجق ایتدی بو اقطاره صنعتک
تاکلی و بو بیشه سباعتک ملکی بر شیردر کم شیر آسمان آنک هیئت وهیبتندن
برکز بهناتوانندره وبیلدرمان شکوه شوکتندن بر پشه کبی لرزان نیجه متوکه
ارسال ایدوب بیوردی که سنی آنک حضرتنه دعوت ایدم وبو منوال اوزره مثال
ویره نماکه اکر متابعت مسارعت ایدرسه تا بو غایته دک باب ملازمتده واقع
تقصیر انکی محیقه ضمیر عالم جهاننما نظیرنده آب صفح وعفو له محو ایله واکر تمرد وتردد
ایدرسه علی الفور دونوب کیدم وماجرایی علی ما جری رای عالم آرایه وفلک کشوده
کشف ایله اعلام وانها ایدم شتربه چون نام شیر وسباعی ایشتدی غایت هیبتندن
اطاعتدن غیری بولمیوب ایتدی اکر بنی سیاستدن امین قلورسک ودفع شرور
ضرره ضامن اولورسک فرمانکه مطیع اولورم ووسیله مرافقتکله ترفیه خدمت
وکرامت ملازمت بولورم دمنه ایمان غلاظ وشداد له کاو اعتماد واعتقاد ویروب
معیتله جانب شیره متوجه اولوب درکاه شیره قریب وارنجق دمنه ایلرو واروب
کاوک قدومندن خبر ویردی بر زماندن صکره کاو کلدی شرایط خدمتی یرینه کتوردی
شیر حالن خاطرن صوردی بو نواحی یه قچن کلدک وکلمکه نه باعث اولدی دیدی
کاو سرکذشتن تمامه حکایت ایتدی شیر ایتدی ای مهمان کرامی مصرع

خوش آمدی وعلیک السلام ورحمة الله کرام . یعنی بو مقامده آرام ایله تا شفقت و اکرامیمزدن بهره‌مند
اولاسن . و مرحمت و انعامیمزدن نصیب تمام بولاسن . که بنم ابواب فتوح و غنایم کرم
حمایتیم مفتوحدر . و مایدهٔ بی‌فایدهٔ رعایتیم ملوذ زمانه آستانهٔ سعادت عزیمه مبذولدر
نظم دیرین مملکت گر بگردی کسی . زمانه شکایت نیابی کسی . دن اول بکابدی که نیت کنیم
نظر در مصلحت رعیت کنیم . کاو مراسم دعا و تحیت . و لوازم ثنا و مدحتی یرینه کتوروب
و کمر خدمت و عبودیتی طی عزیمتله میان جانه بند ایتدی . شیر دخی انکا تقرب آثاری
بیوردی . روز بروز مرتبه‌سن زیاده قلدی . و اعزاز و اکرام و اجلال و احترامن
تقدیم قوردی . دایم احوالن تفحص و اخلاقن تفرس ایدوب معیار عقل و دین
و محک امتحان و تجربه‌یه تجسس ایدردی . کوردی که کمال عقل و کیاستله معروف
و تمام فهم و فراستله موصوف . هرچند که تمیز اخلاق و تشخیص اوضاعن مبالغه قلدی
و فهم درک و دانشی و شمول فهم و اندیشه‌سنه اعتمادی زیاده اولدی . نظم
نیکو سیرت دبد و روشن قیاس . سخن سنج و مقدار مردم شناس . جهاندیده و دانش اندوخته
سفر کرده و صحبت اندوخته . شیر اندن تأمل و مشاورت و بنیاد تفکر و استخارهدن
صکره کاوک رتبهٔ تقربن زیاده ایدوب . محرم اسرار و منظم احکام آثار ایدندی
کاو دخی تنفیذ احکام حکومت . و تمشیت مصالح مملکت . و ضبط ثغور و تدبیر امور
جمهورده بر درجه‌ده آثار کفایت اظهار ایتدی که خدمت شیره متابعت رتبت قربتی
زیاده اولوب بو مرتبه‌یه ایردی که زمرهٔ ارکان دولت و جملهٔ اعیان حضرتین تجاوز
ایتدی . دمنه کوردی که شیر درجهٔ رفعت کاوه کردونه یتوردی . و اجلال و اکرامی
دایرهٔ اعتدالدن کچوردی . و مباشرت امورده اکا اعتماد و بیمز اولدی . و مشاوره و اراده‌ده
اکا اعتبار قلمز اولدی . دست حسد بصر بصیرتنه سرمهٔ نفرت چکدی . و برق خشم
خرمن دماغنه شعلهٔ غیرت بر آقتدی . نظم طوتبته زنک حسد آیینه سینی

کل

کل ایتدی غیرت اودی سینه‌سینی . دیگر حسد هرجا که آتش بر فروزد
هم آن اول حسود انرا بسوزد . خواب و قرار کتدی . و راحت و سکون ساحت سینه
بغتی کوتوردی . کلوب شکایت ایچون و اضطراب حکایتی ایچون کلیله خدمتنه کلدی ایتدی
ای برادر ضعف رای . و سوء تدبیرمی کورهرمیسن که تمام خدمتم شیره مقصور
ایتدم لطف حیله ایله کاوی خدمته کتوردم . اول حضرتده قربت و مکانت بولدی و جمیع
دولتلودن ممتاز و سرفراز اولدی . بن منزل و محلمدن و مرتبهٔ اولمدن تنزل ایتدم کلیله
جواب ویردی که جان من خود کرده را تدبیر چیست . بو نتیجهٔ بلا و بلیه
ینی کندک اوردک . و بو غبار فتنه‌یی ینه سن قلدردک . اکا اول مضمونه اولمشه درکه
اول زاهدن اولمشدر . دمنه ایتدی نه وجهله اولمشدر اول . حکایت
کلیله ایتدی روایت ایدرلر که پادشاهلردن بریسی بر زاهده کسوت زیبا و خلعت
دیبا عطا قلدی . و بر دزد و طرار و اغیار که قادر ایدی حصاد کیواننه تعب
و دیغ زهره‌دن سرقه قاپیدی . بو حاله مطلع اولوب عرق طمع حرکته کلدی و خیال
خلعتله خلوت زاهده وارور . دست ارادتله دامن خدمتنه تشبث قلدی و تعلیم
آداب طریقت و اطوار حقیقت جدی تمام کوستردی تا اول حیله ایله محرم خلوتی اولدی
بر کیجه فرصت بولوب خلعتی کوتوردی . چون صباح اولدی زاهد خلوتی خلعتدن خالی
و مرید جدیدی غایب و نابدید بولدی . بلدی که اول کوتاه آستینک دراز دستلکیدر
مصراع دراز دستی این کوته آستینان بین . جست و جو ایچون شهره متوجه اولوب
کیدرکن یولده کوردی که ایکی تکه بربرله جنکله یدرلر . و سرسر و لیله بربرین مجروح
ایدرلر . بو حالده که اول ایکی خصم تیز جنک بربرله جدالده ایدی . و هر برینک اعضاسندن
قان روان اولوردی . بر روباه حریص کلوب اول قانی یالردی . ناکاه بونلر
طوقشورکن . و بربرله باش اوروشورکن دو باره میانه راست کلدی و طرفیندن محکم زخم

آلوپ
ینشوب دام هلاکه گرفتار اولدی ٭ زاهد بو صورتدن زیاده تعجب ایتدی ٭ و آندن عبرت
و تجربه حاصل قیلوب یولنه گتدی ٭ و شبانگاه شهر ایچره ابوابی شهر بسته گوردی
متحیر قالدی ٭ زاهد بیچاره کبوتر آواره کبی اطراف شهری طواف ایدوب اقامت ایچون
بر مقام تجسسنده ایدرکن ٭ مکر بر کوچه دن بر زنه دوزنه خانه سندن نظاره ایدرکن
نظر بر زاهد راست گلدی ٭ سرکردانلغندن غریب ایدوکن بیلوب منزلنه دعوت قلدی ٭
زاهد دعا ایدوب دعوته اجابت ایتدی ٭ اول کاشانه کوتلرینه سنین کیجه حسین
اول تقرب اوراد و اذکار ایله مشغول اولدی ٭ مگر اول عورت ناپاک و بدکردار
فسق و فجور ایچون مهیا کنزکلری وار ایدی ٭ نظم ٭ هر بیری دلبرانه زینت
کنزدی هر کیجه صحبت بهجت ٭ اول جواری نک بریسی که نغمهٔ جهان باکمال حوران جنانه جلوه
تعلیم ایدردی ٭ و آفتاب عالمتاب تاب عذارندن آتش غیرتله یانوب گیدردی ٭
چشم عاشق کشی بنیهٔ عشاقه خدنک غمزه بی نشانه قلمشدی ٭ و لب جانبخشی ایله کلام
شکر شکن کبی حلاوت ویرمشدی ٭ نظم ٭ قمر بهشت رسیده غنچه سنک شکر بهشت تمنا لبنک
کلینه سنبلی قلمش ترتیب ٭ آتمش بر قلینه بیک دل و جان ٭ لبندن لعلک اولمشدی بر تیک
دهانندن شکر قالمشدی دلتنک ٭ بر جوان زیبا روی مشکین بوی ٭ سرو بالا و مه سیما
زبان بادیک بیان ایله که ترک خطا یی چین زلفندن سنبل کبی پیچ و تاب ویرن بلبل
سرفندی شوق شوراکنیزندن دل عشاق کبی اضطراب ایدی ٭ نظم ٭
رویی چه کونه رویی رویی چو آفتاب ٭ زلفی چه کونه زلفی هر حلقه پیچ و تابی
حجاب اولماسه زلفینی سحابی ٭ یقردی آفتابی حسن تابی ٭ نطاق نطقلری میانجانی
و طوق تعشق کردن عرض دلپیوند آغشلردی ٭ و پیوسته مهر و ماه کبی برینه
قران ٭ و زهره و مشتری کبی بر برینه اجتماع و اقتران ایدرلردی ٭ جوان قوقرده
غیرلر داخی اول جاریه نک حجره وصالنده بهره مند اولمزلردی ٭ و تشنگان بیابان

طلب

طلب پرارد تجلی چشمه زلالنه یول بولمزلردی ٭ نظم ٭ کوزه هسم بر دم سنی نعم دهر دونک ایلزن
غیرلرکوزه هسم سنی غیرت هلاک ایلر بنی ٭ اول عجوزه بدکردار کنیزه کنک بو معامله سندن عاجز
قالمش و کثرت جزع و قلت دخلندن بی طاقت اولمشدی ٭ اما چون عجاره حجاب حیاسنی
کوترمشدی و هیولی یکجا ایلن بعد جان بر کف دسته کنوره شدی ٭ ممتنع اولمق اوتیجون بالقرور
اول جوانک هلاکنه قصد ایتدی ٭ اول کیجه که زاهد انک خانه سنده مهمان ایدی ٭ صحبت ترتیب
ایدوب فرصت کوزتدی ٭ و جام مالامال ایله عاشق معشوقه یه بالحیل خواب ایتدی ٭
چون اهل خانه شراب حوابله مست و خراب اولدیلر ٭ بر مقدار زهر هلاهل حل ایدوب
بر ماسوره یه قویدی ٭ و ماسورنک بر طرفن دهانه و بر جانبن مخرج جوانه قویوب اوردی
نفخ ایتتا اول زهرک بعضیسی جوانک دماغنه کیره ناکاه جوان عطسه ایتدی ٭ بیننی
جوانندن خروج ایدن بخار قوتیله زهرک کلیسی کلوی عجوزه یه کتدی ٭ و فی الحال تاثیر ایدوب
هلاک اولدی ٭ و بسیط خاک وجود زننا پاکدن پاکیزه اولدی ٭ هم در آن روی که
سرواری ٭ من حفر بئرا لاخیه وقع فیه ٭ زاهد بو حالی مشاهده ایتدی ٭ و اول شب
بوالعجبی کوروب قیامتدن اکا درلر کلمشدی ٭ هزار تعجبله یا یانه سیوردی تا شول وقته
زاهد صبح نورانی زاویهٔ شب ظلمانیدن چیقوب محراب افقی والقمر اذا اتسق سجاده سیله
مزین قلدی ٭ و مضمون آیت عالی رایت یخرجهم من الظلمات الی النور عالمیانه روز روشن
کبی معاین و مبین اولدی ٭ نظم ٭ یافت صفا کند آیینه رنک ٭ شده شد آیینه جینی زنک
زاهد داخی اول طایفه بدنهادک ظلمت فسق و فسادندن خلوص ولوب بر منزل داخی
طلب ایتدی ٭ اتفاق بر کفشکر که کندوی زاهد مرید معتقدلری عدادندن عد ایدرکن
بر سبیل تبرک آنی اوزه ایلتدی ٭ و جماعتنه لوازم خدمت ٭ و مراسم ضیافتی کما ینبغی رعایت
ایدوب کندوی بعض احبابنک دعوته اجابت ایدوب کتدی ٭ مکر انک خاتونک بر جوان ظریف
ونیا خوی آرلیته روی سلسله موی ٭ نظم ٭ ندلکوی عشق سانوعتوم چشم غمزه

بو یلدا اولسه برجوان اولور یلو بیجان زن • دوستی وار ایدی که میانلرینده بنای میل و تعلق
و قواعد مهر تعشق مشید و استوار ایدی • انلر که میانلرنده دلقه بر حجام غیور ایدی که دلکچیلک
مکر و حیله اوکرندردی • فن سحر و نیرنجاتده برمشابه ده ایدی که بر افسونله آب و آتش امتزاجنه
دسترس بولمش ایدی و وایه ویرردی • و دم کرم و کلمات نرمله یولادی سوم و فتح صماخی
سوم ایدردی نظم زن مکار ایدی اما اهل تلبیس • مکرده اکرشاکرد ایدی ابلیس •
الذ سیه و افسون مینند • ولیکن غول کبی رهبر هش • لب قبره و درونی بحر بنزنکه
طشی ساده و لکن ایچی بنزنکه • هوس ایامنی کورمش کچرمش • هوا یولنده حوقه یلش بوبوش
زن کفشکر جوع دار ایده اغیاردن عاری بولدی • فضای دماغی هوای وصالله ایلتدی
فی الحال زن حجامه کیفیت حالی اعلام ایدوب ایتدی • دلبر مقبل ایله بو کیجه شکرین غوغای
مکرم نظم بلمه شحنه آشوب عسس یوق • سنکله بندن آرتق هیچ کس یوق •
اشارت دلفزا ایله جوش دلدار شبانکاه حلقه وار دریخانه نکار ده حاضر اولوب •
منتظر فتح الباب ایدی که ناکاه کفشکر بلوه ناکهانی کبی کلوب اولبیکانه نی خانه سی اوکنده
کوردی • مکر که بوندن اسبوع بو تهمت خبری سمعنه یتشمش ده و بحکم من تسمع یخل فتیلی الحیله
یر اتمش ده بو زمانده کر اولجانی قاپوسنه اوکنده کوردی • یقینی غالب اولوب مضمون مظنونی
جانم اولدی • و عرق غیرتی مضطرب و نایره حمیتی ملتهب اولوب و نکلدی زن بدبختی
محکم لت ایدوب • تادیب بلیغدن صکره بر ستونه بند ایدوب کتدی • و کندو واروب
بالین آسایشه باش قیوب یاتدی • مرد زاهد بو فکرده بو بی شفقت بی حرم و جنایت بی
عورتی بو قدر لت اتمک روش مروتدن دور ایدی • کرک ایدی که بو شناعته یعنی
بو شناعتدن منع ایدیدم • درکن ناکاه زن حجام آوازن ایدوب ایتدی ای یار جفاکار ان بوجوان
نیچون بو قدر انتظار و یروب کنار ده کلمدن الکهدن قورقیتو برهان مصراع
فرصتی فوت ایلمه بوزلمشیکی روزکار نظم یار دا اکر سر سبیده بیارغست

نظم
کوبران مخوش هنوز شن نفسی مجی آید • ذن کفشکر آوازه زمینه آنی قتنه دعوت ایتدی واییه
آشفته دلا حال دل زار چه دانی • خوانخواری عشاق جکر خوار چه دانی • ای یار نامهربان ناکرز احوالیت
و بنم حالمی معلوم ایلادن سرزنش ایت • بو شوهر بی رحم اولقدر جفاسنی قیوده کوروب
ناکاه دیو دیوانه کبی ایچرو کیروب • بنی لت بی نهایتله بی طاقت ایتدی و کدرکنکر بو ستونه محکم بند
ایدوب کتدی نظم آه کیم سروناز پر ورده کم • اولدی استونی خانه در ده کم • اکر بو سفر کوب
شکسته به مومیا شفقتک وار لمجروح دلخسته به مرحمتک عادت • لطفایت بنجه بدن
خلاص ایله • و نه قدر زحمت ایسه دستور ویر که بندن بدلکه سنی ستونه بند ایدم و دیجه قرار
دلدار مه اعتذار ایدوب کلم کیدم • و سنی بند دن خلاص ایدوب و قضیه ابدی اوزرن
اولم • اکر بن بی طاقته بو مرافقتی دوا کورهجک سن بن رهین نعمت و هر حبیبم ممنون ایلی
قلورسن • زن حجام و فور محبت و مرحمتدن مقتضاسنه رضا ویردی • و انندن بدلکنده
بند ایدوب آنی کوندردی • نا هدکه بو کلمات استماعه اتکله سرشته سبب جنک زن و شوهر
جنکنده دوشدی • بو اثناده کفشکر بیدار اولوب بعوره آوازنه اندی زن حجام
آواز ندن بله و کیفیتحالدن مطلع اوله دیو خوفندن جواب ویرمدی • کفشکر مرارده
که فریاد اتدی زن حجام جوابه قادر اولمیوب اقدام ایدی • کفشکر بو حالدن
غایت منفعل و آتش خشم و نایره غضبی تمام مشتعل اولوب فی الحال اشکره
الن الوب کلدی • زن حجامک بوبرنی کسوب النه ویردی • معشوقه کوندرکه خوش
تحفه دیدی • زن ترس و هراسندن فریاد ایتیوب صبر ایتدی • و کندو کندویه ایتدی
عجبا اللدن مصراع عشرت دکی بکر دو محنت دکی هی • غیره جنی و انا المعاقب فیکم
فکانتی نسیا تم المتقدم • چون زن کفشکر کلدی زن حجام بو دام بلیه کرفتار کوردی
بغایت ملول و دلتنک اولوب زار زار اغلدی • و سبب اعتذار دن صکره بندن
کدروب و قضیه بوق اوزره کندن بیمه ستونه بغلدی • زن حجام بکر اتسوی ضرورکی

بو زنی آلدی و افتان و خیزان ترسان و لرزان اول کلبهٔ مطبخ که اغلبِ حیرتندن کوکوردی
زاهد بو احوالک جملهسن مشاهده قلدی و بو امور بوالعجبهدن که وراء پردهٔ غیبدن جلوهگر
ظهوره کلمشدی حیرت اوزره حیرتی زیاده اولدی اما زن کفشکر چون بر ساعت کچدی
دست مکر و دغابی قیلدی دعایه آچدی و ایتدی نظم الا ای پادشاه کردگار
خطا پاش قادر پروردگار سکا مخفی دکلدر هیچ بر اسرار دروغ و راستده قالدی ممتاز
بو حالده لوم بکا افترا ایدوب فعل حرامله تهمت ایتدی و بو معصیت سببیله که بندن صادر اولمدی
جزای عقوبتی روا کوردی الهی فضل و عنایتکدن مدد قیل و بو عضو قطعی که زینت چهرهٔ
جمالدن بکا ینه رد قیل نظم بنم صدقم بو زرق بر نغز ایله دروغ و شک نقابن دور ایله
کیدر دیو زردن طوماشی کانک یوزن آچ کون رازنهانک خلوص ایت دامنم تهمت الندن
یقام قوت ارادهٔ ویر محنت الندن عورت تضرعدن ایکن کفشکر بیدار اید چوق نالهٔ کرم
زهق آیین و دعایی شوم انکین ایشتدی فریاد ایتدی که ای نابکار تیره روزکار بو نه حیله
دلیسن و بو نه مناجاتدر که ایلرسن بلمزمیسن که فاجرهلرک دعاسی اولدرکاه بی نیازه
و فاسقلرک نیازی اول آستانهٔ اعتبار بولمز نظم کرت بهواست که کانی بی غیب
بکشاینده زبان پاک و دل پاک هرده و محابیده ناکاه زن نغی ایتدی که ای ستمکار دل آزار
کل قدرت الهیه و فضل نامتناهیه که چون بنم دامن عصمتم بو تهمت آلودهشدن پاک ایدی
ایزد سبحانه و تعالی بو شکستهنک بورنن ینه عطا ایدوب درست ایتدی و بن بیچارهٔ
خلق بوی میانند فضاعت فضاحتدن صنعلدی مرد ساده خاطر زن فاجرهنک بو کلماتن
ایشیدجک متحیر و متعجب اولدی و چراغ کتوروب کلدی زنی سلامت کوردی و بورنن بر
قرار بولدی و زخمدن هیچ علامت احساس ایتمدی فی الحال کندی هذا اقرار و اقترانه
اعتراف ایدوب اعتذاره مشغول اولدی و تلطف تام و تعطف تمامله دست و پاینه
بندن کیدردی و توبهٔ نصوح ایتدی که من بعد بی بینه بارهم و بی حجت ظاهر بونک

ایشالی

آزرده

امثالی افعاله اقدام ایتمیه و هر زمان و فتنه سازه سوزلرینه ایلرسه عیال پاک بازندن
قلبینی بقیة العمر بو زمن ستودهٔ مستجاب الدعوةنک فرمانندن تجاوز ایلیه بو جانبدن
زن حجام ستمدیده و بینی بریده خانهسنه کلدی متحیر که نه حیله تدارک ایدم و بو واقعهلی
شوهرمه نه صورتله کوسترم و خویش و بیکانهنک سؤالنه نه طریقله جواب ویرم و دوستلرینه
ندنیجه ایدم بو بابده نه یوزله اعتذار ایلیم بو اثناده حجام جامه خوابدن طلوع
خبابه فتق ایده آلات و اسبابمی آکی ویر که خواجه خدمتنه کیدرم دیدکده زن توقفله جواب
ویرمدی و اسبابنی ویرمهدی نیچه زمان مکث ایتدوکدن صکره کیسه براستره چقروب
تنها بونی ویردی مرد حجام خشم تمامله شب تیرهده استرهیی زنه جانبنه آتدی
و دشنام و تشنیع کلماته آغاز ایتدی ناکاه زن فریاد ایلدی و مدد بورنم دیدی کسدی
پیرهدن ییره اوردی حجام متحیر قالدی اقربا و همسایهلر جمع اولدیلر زنی
خون آلوده بینی بریده کوردیلر حجامه زبان ملامتی دراز و انواع اطالهٔ سرزنش
آغاز ایتدیلر اول بیچاره حیران قالدی نه انکاره مجالی وار و نه اقراره یدی حالی
چون چهرهٔ روزجهان افروز وراء پردهٔ ظلمتدن نمایان و آیینهٔ کیتی نمای خورشید
جام جمشید کبی رخشنده اولدی نظم چو صبح اولدی و نور کوستردی خورشید
نمک کتدی الینه جام جمشید اقربای زن جمع اولوب حجامی قاضیه ایلتدیلر اتفاقا
زاهد دخی خانهٔ کفشکردن چیقوب مرید عیادت و احوالنی استفسار ایچون محکمهیه واردی
چون خصمانی حجام قضیهیی قاضیه مرافعه ایتدیلر قاضی بیوردی که ای استاد دکان ظالم
و سبب شرعی ثابت اولمدین نیچون بو عورته مثله قلدک حجام متحیر اولوب تقریر حجتدن
عاجز اولدی قاضی داخی الجروح قصاص نص قاطعی موجبنجه قصاص امر ایلدی
زاهد چون بو حالی کوردی قاضی حضورینه کلوب ایتدی ایها القاضی بو امرده فکر
قاقی و دیدهٔ فراستله نظر کافی بیورمک کرک زیرا که بنم جامهمی دزد آلدی و روباه

کفشکی

نخجیرلری هلاک قیلدی ◦ و زنی فاجره نک زهری بن زهر جایکی ایتدی ◦ و زنی حجامک بورنی
اولدقی
قطع ایلدی ◦ بلکه بو بلالری ابتلایه باعث بنم نفسم اولمشدر نظم نه اولدیسه بن باعث بنی
جزای فعلمدر بو کم بولدق ◦ هوا غوغاسنی اویدق یولدن آزدق ◦ وفا سرمایه سینی اکر یازدق
قاضی حجامدن الچکوب توجه اتدی ◦ و ایتدی بو معانی بیانی ◦ و بو مجملی ترجمانی تفصیله
ایتمک کرک ◦ زاهد داخی سرکذشتی من اوله الی آخره قاضیه حکایت ایدوب ایتدی
اکر بنم مریدم جمع ایتمک سوداسی اولمسه ترهات دزده فریفته اولوب آل غیابی
فرصت بولوب بنم جامه می آلمازدی ◦ و روباهک اکر حرص وشره سی زیاده اولمیوب
خوان خوانلغدن فراغت قیلسه نخجیرلرک آسیب ضربندن هلاک اولمزدی ◦ اکر زن
بدکار جوان غافلی زهر هلاهلله هلاکه قصد اتمسه جانی شیرینی برباد قیلمزدی
اکر زنی حجام اول فعل حرامه مددکار اولمسه کفشکر آنی مثله اتمزدی ◦ هر کیسه که
اساءت ایلیه احسان توقع اتمک کرک ◦ و کیمکه نیشکر دلیه تخم حنظل اکمه مک کرک نظم
چنین کفت دانای آموزکار ◦ مکر بد که بد بینی روزکار ◦ بو مثللو نکی کتوردم
تا بیله سنک بر کرداب بلویه سنی آتدک ◦ و بو باب رنجه و مشقته سن سکا فتح آتدک
نظم سن اتدک کندو کلزاروک یرین خار ◦ یره یوکه آوله سن بلبل کبی زار مصراع
آخر زکرنا الیم که از ماست که بر ماست ◦ دمنه ایتدی بلی راست سویلرسه که بونی بکا
بن ایتدم ◦ ولیکن بو بابده نه تدبیر ایدرسم ◦ و بو عقده یی نه حیله تدارک ایکی
کلیله ایتدی بن اول سکا بو عمله موافقت ایتمدم ◦ و بو طریقه سلوکه سکا موافقت
کوسترمدم ◦ حالیا داخی بو بابده کندومی بر طرف بیلورم ◦ و بو خصوصه مدخل اتمدن تمام احتراز
قیلورم ◦ مکر سنک حقکده بنم فکرم ایرسن که دیمشلردر مصراع هر کسی
مصلحت خویش نکو میداند ◦ دمنه ایتدی بنم فکرم بودر که ممکن اولدوغی مقدار بذل
مقدور و صرف مجهود ایدوب کاوی پایه سندن آندرم ◦ وحضوری ملکدن دفع ایدوب

بلکه

بلکه مملکتدن سورم دورم ◦ که مذهب حمیتده اهمال وتقصیرم رخصت بولمزم ◦ واکر طریق تحمل
ده تکاسل ایلیوکایدم ◦ ظلم بوده دکه ارباب خرد ومروت قتنده معذور اولمزم ◦ اندن
صکره منصب جدیده داخی توقع قیلمزم ◦ و کندو حدمدن زیاده منزلت طلب ایلمزم ◦ فضلا
حکما بیورمشلردرکه ◦ عقلا اکر بش خصوصده بذل مقدور ایدرلرسه معذوردرلر ◦ اول
طلب ایتمک شول منصبه که سابقده آکا مستغرق اولمش اوله لر ◦ ایکنجی برهیز ایتمک شول منفعتدن
که برکز آنی تجربه قیلمش اوله لر ◦ اوچنجی الده اولانک منفعتی محافظه ایتمکدر ◦ دردنجی
خطره آفتدن خلاص اولمده مبالغه ◦ بشنجی زمان مستقبلده جلب نفع ودفع ضرر ملاحظه
ایتمک ◦ بن تمام آکه سعی ایدرم که بنم اوتلکی منصبیمی بولم ◦ وجمال حالم اول رونق ولطافتی
بوله ◦ پس طریق بودرکه کاوه بر نقصو بیتیم که پایه سندن وجودی منقطع دورد یا
یوسف عزلدن رخت اقامتی برطرف ایده ◦ داخی اندن بن اول کنجشکک ضعیفیدن کمتر
دکلم که باشدن انتقامی آلدی ◦ کلیله ایتدی نیجه اولمشدر حکایت دمنه ایتدی که
کنجشک بر درخت کوشه سنده آشیانه طوتمشلر ایدی ◦ ومتاع دنیادن آب ودانه ایله
قناعت اتمشلر ایدی ◦ بر قلعه کوهده که اول درختک دامننده واقع اولمشدی بر باشه
مقام اتخاذ اتمشدی ◦ وقتها بر کوشه دن بر قضا طغیانی قیوردی و صاعقه وار طیور مرغزارک
خرمن جاننه اود لر یاقردی نظم کهی که یچه بر مرغان کشوری ◦ اکر پنجاه بودی کر بتوردی
هرکاه که کنجشکلر بچه کتورلر ایدی ◦ وصد محنتله مرتبه پروازه یتورلر ایدی ◦ ناکاه اول
کمین کاهدن ظاهر اولوردی ◦ و بچه لری بر بر شکار ایدوب کیمی بچه لری نه طعمه
بچه م کنجشکلر حیات لوحلی من لا یعنی اولنمده لرندن جلف اتمک متعذر ◦ و بیداد باشه
جفا پیشه دن اول اقامت متعذر اولمشدی ◦ نه روی سفر کردن ونه رای اقامت
اتفاق بر نوبت بچه لری قوت بولوب قنادین بولدیلر باللو جنبش کلمشلردی و بدر ومادر
دیدار فرزندیله خوش شدم اولوب انلرک پروان واهتزازلرندن شاد وخرم اولمشلردی

ناگاه اندیشهٔ پاش خاطرلرینه دوشوب بالکلیه نشاطلری دونوب اضطرابه مالک اولوب زارزار
آغلاشدیلر بو بچه‌لردن بریسی که علامت رشد وجبیننده صباحت هویدا ایدی
آنلردن کیفیت حالی وفحواء تردد باعث انتقالی استفسار ایتدی ایتدیلر کای قرة العین
وای مایهٔ جگر نظم از ما مپرس آنچه دل ماچه غایتست ◦ ان آب دیده پرس که او ترجمان
ماست پس سبب تشویش واندیشه وقصهٔ غصهٔ پاشه یی علی التفصیل اعلام ایتدیلر پسر ایتدی
ای پدر و مادر حکم قضا و فرمان قدر علیم رضا اکرچه که طریق بندکان خدا دکلدر اما
مسبب الاسباب بهر درده بر دوا مقرر و هر رنجه بر شفا میسر ایتمشدر نظم
اولمیدن غیری یوق هیچ چاره وار درده او کلمز درده نه یانه وار درمان یوقکه اکر بولنه غایتده
دفعنه سعی بلیغ ایرکسنی و بو عقده‌نک حلنه جهد تمام ایلیسن بو آفت بزدن
مندفع و بو قساوت سیزدن مرتفع اوله کنجشکلر بو تدبیره غایتده دلبند اولوب
بریسی بچه‌لرک تربیتی ایچون قالدی و بریسی بو درده دوا طلبی ایچون پروان کلدی
چون بر زمان طیران قلدی خاطرینه بو خلجان ایتدی که آیا نه جانبه کیدم قدر درده
وحال دکرکونم که تعریفه بدم نظم بدرد دل کرفتارم دوای دل نمیدانم
دوای درد کجا بینم بدین شکل نمیدانم ◦ قضا ناکهی بر سمندر جیدن آتشدن چیقوب
فضای صحرایی کشت ایدر ایدی کنجشکک نظری اکا راست کلدی چون اول عجیب
و هیکل غریبی کوردی کندو کندویه ایتدی وار بو درده درمانی تحصیل بو بچه اعلام
ایدر بن بکشاید ◦ کره انکار فرصت ییکت ید بر تعظیم تمام ایله سمندر
قتنه واردی لوازم ثنا و سلامی و مراسم اعزاز و اکرامی بر نه کتوردی سمندر داخی
غریب پرورلک و مسافر نوازلق شرایطنی تقدیم ایدوب کوره جکی بو یرده که بیش کرده
آثار ملال و ضمیرنده کرد غبار انفعال وار اکر رنجه راه و مشقت سفردن ایسه بر زمان
سایهٔ حمایتمزده آرام ایله تا راحت اولسن و اکر بر حال لطک داخی وار ایسه اعلام ایله

باشد که

باشد که بنم کفایتمزله دردکه چاره بوله‌سن کنجشک بیچاره حالنی ازدن بر درد که اکر سنک خان
بدرنم سیب ایتشته تاثیرندن پایان پایان اولیدی سمندر رشک ایلدی نظم
با هر کسی که شرح دهم درد تاب خویش ◦ صد داغ تازه بر دل آن ناتوان دهم ◦ سمندر چون
بو کلماتی شیدن ایشتدی کانون درونی شعلهٔ رقتدن پر دود اولوب ایتدی غم یمه اکر
جن بوغاجی ای ستمکرندن کوتوره یم و بو بچه‌لرک خانه و آشیانلرین آتش فنا ایله یقوب
یتیمان بچه‌لرینی کیدندن نشت ویرم و بونی طعمه آشیانه وار که بن سنی قفانک ایلک بولعجیرم
ریش دلکه البته مرهم اوروریم کنجشک سمندره آشیانه سندن نشان ویردی علقمه
مادراتنی بیان قیلدی و دولت دائمه عزت طرف وانلرک آشیانه نجانبنه روان اولدی
وا ول زمان که سمندر بچه‌سنی آتش شفقت سپهردن نهان اولوب عصا فیل انجم حوالی آشیانه
آسمانه طیران قلدی سمندر بنی نوعندن برجمع کثیر و جم غفیره بر بر سنقلان وفاکار
بر مقدار نفط و کبریت آتوب عزیمتلی کبی آتش فشان آشیانهٔ کنجشکه روان اولدیلر
الملک دلالتیله خانهٔ پاشیه واروب اول زمان که پاشه بچه‌لریله کی باخواب جکش ایدی
و صیاد اجل دیدهٔ بصیرتلرینی سوزن غفلتله دکشده ایدی شعر یا راقدا باللیل مسرورا
ان الحوادث قد یطرقن اسحارا ◦ چنکال و منقارلرینه اولدن نفط و کبریتی آشیانه‌یه
نثار ایدوب و قندیل کتیلدی شعلهٔ قهر آلهی اول ظالمک خانه‌سنه دوشوب خواب
غفلتدن اول وقت اویاندیلر که دست تدارک اولنایه تک اطفاسندن قاصر ایدی
لعجب بر زمان مادر و پدر بچه‌لر خانهٔ آشیانه‌لرله خاکستر اولدیلر فقطع دابر القوم
الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین نظم ستمکش ظالم آتشی برفروخت
چو بر شعله اول هم اورا بسوخت ◦ بو مثلی کتوردم تا بلیسه‌سن که بر کیمسه که دفع عدوده
و انتقام خصمده مجد اوله اکرچه اولغزه و ضعیف و خصم بزرک و قوی اوله
امید نصرت ممتنع و پرنیشه فرصت منقطع دکلدر کلیله ایتدی شیر اکا سائر دکان

میانندن فریدا اتیاد ویرشن • ولواء تقرب دولتن فرق فرقدانه یوکسلتمش • بیلمکه خاطران
اندن متنفر ومزاجشی بنی متغیر قیلمش بغایت مشکلدر که پادشاهلر بر کیمسنه بی اول
ترتیباتینه لر بی سبب کلی انی خجل ایتمزلر • و هر کیمی که جاه منندن تقیددن جاه منندن کتمه
بی جرم عظیم نظر عاطفتدن دور ایلمزلر نظم چو برا آب فرو می برد حکمت چیست
شرم دارد ز فرو بردن پرورده خویش • دمنه ایتدی سبب کلی بو تغیرمی که مالکن
تن بیسنه افراط • و سایر ادکا حقنده تفریط ایتمکله آستانه سنه ملازمتنده جمله
متنفر قلمشدن • و اندک منافع خدمت و فواید نصیحتی اندن منقطع اولمشدر • بونیدن
ملکه و ملکه یکجه آفات و مخافات متوقعدر • حکما بویه ایشلر درکه آفت ملک و خطر مملکت
بو آلتی علتدن ناشیدر • اول حرمان یعنی دولتخواهلری کندودن محجور ایتمک و ارباب
رأی و تجربه نی حقیر و خفیف طوتمق • ایکنجی فتنه یعنی بی جهت جنگ و جدال و اوضاع مخالف
و ناشایسته احوال • اوچنجی هوا یعنی شغف و مصاحبت غوانی و رغبت شکار و ادمان
شراب و میل لهو و استماع اغانی • دردنجی خلق دوزکان یعنی اول وقایع واقعه که اوندن
مثلا وبا و قحط و حرق و خسف و زلزله و غرق • بشنجی تندخولق یعنی خشم و غضبده
افراط و فرطندن سیاستده تهور و عدم احتیاط • التنجی جهل یعنی مقام صلحده جنگ و محل
صلح و وقت ملاطفتده مخالفت و نرمن لطفده عنف نظم جنگ و صلح بی محل نابیدکان
جا بکل کل باش جای خار خار • کلیله ایتدی جزم ایلدم که مکر کرهی میان جان بکشی
و تخم انتقامی خاک هلاکت شنزبه ده اکشمیسن و دلیسن که سنک عمر کیدن اکا بر ضرر
ایریشه فایده شر کورن اکا بر شر ریتیشه • فاما غافل اولما که متعلقات آزار اخوان
بو نتیجه ویرمز • و حاسدک قصد فاسدی ینه کندویه عاید اولور نظم هر کم بدی کزید بجز
بد ندید • آفت آن زود بوی در رسید • هر کس که بصیرت و عین عبرتله ملاحظه قله
بو عالمی عالم مکافات ایدوکن عالم اوله • شک کلدر که جانب خیر و مرحمته مایل او

کرک

قلمشدر •

کرک • و دست و زبانن آزار خلقدن محافظه قیله کرکسنه که اول پادشاه عادل
دمنه ایتدی بکه مسموع اولمشدر اول حکایت • کلیله ایتدی روایت ایدرلر که زمان
قدیمده بر پادشاه ظالم وار ایدی که دست تعدی و تسلط کریبان رعیتی هلاک ایتمشدی •
و قدمی طغیان نجاده عدل و انصافدن طشره کتمشدی نظم شیر شمله کوی یا اوتشدی پرویزن
بچو معروف اد و شرده اولمشدی آفرین • ظلم و ستمی بر غایته ایرشدی که هر آن و هر ساعت
عامه رعیت دست دعایی رفع ایدوب اکا نفرین و لعنت ایدرلردی • و بیدادی
شویله آد چقرمشدی که سلاطین زمانه میاننده اکا ملک ظالم دیرلردی • اتفاق بو یاده
بر کون شکاره کتدی • چون شکاردن فارغ اولوب مسند سلطنته جلوس ایتدی
منادیلره ندا ایتدردی که ای عامه رعایا • وای کافه عبرلر با • سوابق ازماندن الی
الآن حجاب جهالت دیده بصیرتمی • رؤیت روی صوابدن منع ایتمشدی • و قدست عصیانم
محرومان غم دیده مظلومانه تیغ محنت رسیده خنجر ستم چکمشدی • حالیا بت رعیت و
رعیت پرورلک بساطنی صاف دم • و معدلت کسترلک رکابنه ثابت قدم اولدم • امیدم
من بعد بر آفرینک عمرم محالنه آتش تعدیدن بیشدر ایده • و بر تمدید من ایتمک
بیا یقخالر آنلردن فخر کوربه نظم زمینی ایلیم عدلمله معمور • جهانی ایلیم جودیله مسرور
رعایا بو نویدله الحیات تازه و راحت بی اندازه بولدی • و فقرا بو مژده ایله
سحر صفحه ایده غنچه مراد شکفته اولدی نظم از این نوید مبارک که ناکهان آمد •
بت رتبی دله عمرم بجان آمد • القصه ایام دولتنده احکام معدلتی بر مرتبه ایردی که
آهو بر پستان شیرده نشیر امجد • و غرکوش تازیله بایی ایدردی • تذرو بازله
بر خانه ده اتیان • شاهین قازله بر صحوده ده دم ذاک اولمشدر • نظم
ز عدل او شده باز سفید جفت کلنگ • ز امن او شده شیر سیاه یار شغال
نه آن فران برده ز هوا بدان چنگل • نه این دوان کند در زمین بدین چنگال

اجرای احکام نصفت وعدالتله بر مقامه وارمشدمکه نام نوشروان زاده نسیان قلدی
تا بو سبیله لقب شاه عادل نامنه مبدل اولدی بر کون خواص حرم سلطنتدن بریسی فرصت بولوب
کیفیت حالدن سؤال ایتدی که عادت جور وجفا نه در ووفا مبدل اولمغه سبب نه در دیدی
شاه ایتدی بن اول کون که عزم شکار ایتمشدم وقصد صید ایچون مرغزاره چیقمشدم
فضای شکارگاهده سکیردوب دورر ایدکن وهرجایه نظر ایدوب ناگاه گوردم که بر
روباه سکیردوب گیدر وبر کلب عقبنه دوشوب ودندانیله سکردن چکوب دلدی
بیچاره روباهک ایاغنی بر صوراخه کیردی قورتلدی سک دخی دونوب گیدرکن بر پیاده بر سنگ
آتوب ایاغنه راست گلوب شکسته اولدی بر ساعت گچمدین پیاده نک ایاغنی بر آت دپوب
سنگ انتقامی آلدی بر مقدار گچمدین آتک دخی ایاغی بر صوراخه گچوب خورد اولدی
چون آنلرک بو کیفیتی اوزره مشاهده ایتدم کندو نفسمه ایتدم گوردک که نه عمل ایتدیلر نه جزا
بولدیلر جزاء سیئة سیئة مثلها نظم کلب موری خورد وپای آمد قصاص از کیک مکافات
بعد از آن آمد عقاب وای عمل با آن کرده قتلت قتلت وسیقتل قاتلک معلوم اولدی که
هر عملک مکافاتی اولورمش واحسان واسائت هر کیشینک اندوکی بولورمش نظم
نیک دریاب بد مکن زنهار که بد ونیک بازخواهی دید بو مثلی اول اجلدن گتوردم که
مکافات آزار وانتقام ایذاردن گچیسن مبادا انگشتمتی بنا سکا عاید اوله
ومن حفر بئرا لاخیه وقع فیه فی اسهنک حقکده ظاهر گله دمنه ایتدی بن بو واقعه ده
ظالم دکلم مظلومم وستمکن دکلم بلکه ستمکشم مظلوم اگر ظالمدن انتقام صددنده اولسه
طریق مکافاتله نه لازم گلورمش وآزار دیرینه آزار قصد ایلسه عند الله مجرم
گنهکار می اولورمش کلیله ایتدی غرضم که بو عملدن سکا شایسته خلل گلمز ایمش اما
کاشکه بیلیدک که بکا قادر اولورسن انک قوتنک عشر عشیری قدر قدرتک یوقدر
وانک اتباع واشیاعی سنک احباب واصحابکه یوقدر دمنه ایتدی بنا بر امور وقوف

قوت وزور ایله سار کاری کثرت اعوان وانصاره مبتنی دکلدر بلکه رای وفراست قیدی بس
تدبیر بو جمله دن مقدمدر الرأی قبل شجاعة الشجعان زیرا که اول انسانه
رای وروئیت ایله میسر اولور غالب بودر که زور وقوت اندن عاجز قالور نظم
کار با رایت کند عاقل دانا بسخن که بصد لشکر جرار میسر نشود گوش بجوش که تشمیدیمی
اولور زاغ حیله کار اول مار ستمکاره حیله ایله نجه هلاکه کلیله ایتدی نجه اولمشدر
اول حکایت دمنه ایتدی امثال گلمشدر که بر زاغ بر کوه کمرنده خانه وبر سنک شکافنده
آشیانه طوتمشدی اول اسوار نجه دن بر مار اژدرگیرد که آب دهانی زهر هلاهل
وجمات ولعاب بی دندانی مبطل مزاج بقا وحیات ایدی توطن ایتمشدی مار زاغک
بچه لرین هرگاه شکار ایدردی وجگر زاغی آتش فراق اولادیله داغ ایدردی چونکه
مار ستمکارک ایذار وآزاری حددن گچدی وزاغ بیچاره نک کاره جانه وکارد استخوانه
یتدی نعمتی ماری هلاکه تدارک ایتدی ودوستلرندن بر شغاله حالنی حکایت ودشمنی
بدسکالدن شکایت ایدوب ایتدی بر فکر ایلیم که بو مار بچه خواره بلاسندن قورتلم
وبو ظالم جان شکارک جفاسندن خلاص اولم شغال ایتدی بو بلا که رفع ودفع
غاینه نوک دفعنه نیجه فکر ایلدک زاغ ایتدی فکرم بودر که چونکه ماری یتجاب
آکوده گوررم منقار خونخوار ایله چشم جهان بیننی چیقررم تا بر دخی نور قره العین یا بر حیلم
وفرزندلرم انک شرندن امین وضرر زهرندن مصون اوله شغال ایتدی بو
تدبیر غایتده سخیف وصوابدن نهایتده بعیددر عقلا قصد اعدا ودفع بلاده
بر حیله تدارک ایدرلر که اکا خطر ترتب اولمیه زنهار بو فکردن غافل اولمه تا اول ماهی خواره
بکی اولمیه که هلاکنه جنکه سعی ایتدی وسوء تدبیرندن خرچنکه هلاکه گرفتار
اولدی زاغ ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت شغال ایتدی بر ماهی خوار بر چشمه
کنارنده وطن طوتمشدی وکمال همتنی صید ماهیه مصروف ایتمشدی هر کون حاجتی قدری

ماهی شکار ایدردی وحضور رفاهیتله روزکار کچوردی چون پیرلک موسمی کلدی وضعف نهایت
نحیف وقوای بدنی روزبروز ضعیف اولدی شکار ماهیدن قالدی وشکست غم ودوام
الم کرفتار اولوب کندو کندویی لوم ایدوب ایتدی نظم دریغ قافلهٔ عمر انچنان رفتند
که کرد کان بهوای دیار ما نرسند حیف که نقد عمری بازیچه ایله باده ویروب قدرین
بیلمدم وپیرلک وقتی ایچون قوت لایموت ذخیره قلمدم حالیا طاقتم طاق وکیسهٔ تحمل
یطاقدر بکا لازم اولدی که بنای امر معیشتی قواعد مکر وحیله اوزرینه بنیاد ایدم ودام فریب وزرق
ترتیب ایدوب خانهٔ تدبیر وتزویر آباد ایدم ع شاید که بدین بهانه روزی گذرانم
پس غمکین واندوهکینلر کبی ناگه حزین وکریه انیله کنار آبه کلوب وتوردی اتفاق
بر خرچنک آنی ایراقدن کوروب یاننه کلدی وبساط انبساطی بسط ایدوب ایتدی که ای عزیز
سنی بغایت غمناک کورورم موجب نه در حالکده غبار ملال وانفعال آثاری ظاهر قلورم
سببی نه نسنه در جواب ویردی که نجه غمناک اولمیم بلکه دست اندوه ایله نجه کریبانچاک اولمیم که
سن بنم مادهٔ معیشتم وسرمایهٔ عیش وعشرتم بوکه مخصوص ایدی که هر کون برقاچ ماهی شکار
ایدردم بکا اندن سد رمق وقوت لایموت حاصل اولوردی وماهیلرک چندان تفاوت
ونقصانی لازم کلمزدی بنم اوقاتم داخی پیرایهٔ قناعتله آراسته اولوردی بوکون ایکی صیاد
بو حوالیدن کذار ایدن بکا جواب سویلشورلردی که بو آبکیرده ماهی بیحد وغیر متناهیدر آنلرک
تدارکن ایتمک کرک بر نیچه یتدیکی قالمدن آبکیرده بوندن زیاده دخی اولدقلری
قیلدلم بعده بونلرک حقندن کلهلم حال بو منوال اوزره اولورسه جای شیرینیدن
کورک ونر برکه برله که راضی اولمق کرک خرچنک چون بو خبری ایشتدی علی الفور کلوب
ماهیلره اعلام ایتدی ماهیلر بو خبر موحشدن جوش وخروش باشلدیلر وترسان وهراسان
اولوب برکه بیدکیلر لرزان اولدیلر عاقبت اتفاق ایدوب خرچنکله ماهیخوار حضورینه
کلدیلر ایتدیلر بو عزیز بن سندن برخبر نقل ایتدی که قاوتدن تبیست تفرقوب کتدی

نظم چنانکه سنا باید بهم می‌نکریم بر کار صفت نعجز برکشته تریم حالیا کلدک که سنکله
مشاوره ایدوز ان المستشار مؤتمن خردمند اکرچه که دشمن داخی اولورسه چون
آنکله مشاوره وحسن تدبیره مراجعت ایدرلر کرکدر که شرط نصیحتی دریغ بیورمیه
قبول امرده که نفعی بنا اکا عاید اولور سن خود بو که معترف وعارفسن که سنک ثبات
بنم دوام عمره منوطدر وبقای حیاتک ثبات وجود خرمه مربوطدر پس بزه امر خرده
نه صواب کورورسن وخلاصمز ایچون نه تدبیر بیورورسن ماهیخوار ایتدی بلی بو خبری بن
کندی اغزندن ایشتدم انلرله مقاومت میسر دکلدر وبو عقده نک حلنی جوق فکر ایتدم
بوندن غیری چاره متصور دکلدر که بو نواحیده بر غدیر کبیر وبر آبکیر نظیف واردر که
غایت صفاده چشمهٔ خورشیددن زیاده وحکایت صورتده جام جمشیددن کشاده
کمال صفاسندن قعرینده دانهٔ ریک عدد اولنور وبیضهٔ ماهی جوفندن بربر کورینور بو جمله
ایله نه غواص وهم قعرینه یتشمک میسردر ونه سباح فهم ساحلنه ایرشمک متصوردر هیچ
صیادک دست شستی اول آبکیره ایرشمشدر واول غدیرک ماهیلری زنجیر آبدن غیری
قید وبند کورمشدر نظم آبکیری بر دریا بیت نه که دریای بی سرو پایست
شویله که اکا انتقال وتحویله مجال بولورسن بقیهٔ العمر امن وراحتده عیش وفراغتده
اولورسن ایتدیلر صواب سنکدر اما بی تکلف انتقال وسنک ظاهرکزه ارتحال
محالدر ماهیخوار ایتدی بن قادر اولدوغم قدرت وقوتی سیزدن دریغ ایتمزم اما
تنکدر زمان فرصت آزدر قورقرم که ناکاه صیادلر کله فرصت فوت اولوب تدبیرم
ضایع اولور ماهیلر تضرع ایدوب اغلشدیلر ومنت بسیار ایله بونکا اوزرینه قرار
ویردیلر که هر کون ماهیخوار کله ماهیلردن کوتوره بیلدوکی قدر آله اول آبکیره صلدیره
ماهیخوار هر صباح کلوردی ماهیلردن دیلدوکی قدر آلوردی اول حوالیده بر تپه
وار ایدی اندن اکا کتوروب یرلکین ذخیره قلوردی ینه کلجک کورردی سائرلر داخی کلس

غدیرده مضطرب و منتظرلر و انتقالدن بر برندن لیستنجی الکی سترورلر خرد چشم عبرتله انلری کوری
و غفلتده نکران ایدی زنهار زنهار دیو ایله انلرک حالنه دنه کریان هر آینه هرکیم که لا بد
اعتقاد وغیس بد کوهرک تدبیر باطنه و یننه اعتماد ایلیه آنک سزاوار خرابی بودر
بو حال اوزره چون بر قاچ کون کچدی خرچنکه دخی آنلرک هواسی و غدیر ایله آشنالغی
سوداسی دوشدی قصد ایتدی که بر سبیل تعجیل اولدخی تحصیل ایلیه ماهیخوار تفرج
ایتدی ماهیخوار تفکر ایتدی بنم بوندن عظیم دشمنم یوقدر اولی بودر که آنی یاران تیرینه
پس کنارهٔ آبه کلدی خرچنکی کردننه آلوب ماهیلرک خوابکاهی جانبنه متوجه اولدی خرچنک
چون ایراقدن ماهیلرک استخوانن کوردی حالنه وقوف بیلدی و آنک فکری بودر
کندویه کندو ایتدی خردمند که دشمن قتلنه قصد ایدیجک قادر اولدوغی قدر مقاومت
اتمه کندوقتنه سعی ایدوب جاننه قصد اتمش اولور و اکر مقدورنی صرف قلب حالی
بو ایکیدن خالی دکلدر اکر مظفر و منصور اولورسه اسکی مرحمه قازور و مردانه کلر
صحیفهٔ روزکاره یازار اکر مغلوب و مقهور اولورسه بادی عدم غیرت و حمیتله مطعون اولمز

نظم
چو خصم قصد تو کرد از برای دفع ضرر ◦ بجد و جهد بکوش ار بعقل مشهوری
که کر مراد بدست آیدت بکام رسی ◦ و کر بهم نرسد آن زمان تو معذوری

پس خرچنک حلقه وار ماهیخوارک بوینه ماریوب حلقنی محکم صقدی ماهیخوار ضعیف
ایدی اندک اختناقله طاقتی طاق اولوب جانی بدندن چیقدی خرچنک کردندن اینوب
کلدوکی یوله کیتدی و ماهیلرک بقیه سنه یاران غاییک تعزیه سیله یاران حاضرک
تهنیه سن جمع ایدوب صورت حالی اعلام ایتدی جمله سی بو خبری استماع ایدیجک شاد
خرم اولوب وفات ماهیخواری حیات ثانیه و عمر بی پایان عد ایتدیلر و ایتدیلر نظم
دم حیات پس از مرک دشمن ◦ تمام مبر که نصب لر زنده کانی به ◦ بمر که خصم شماتت
نمی کنم لیکن ◦ دم فراغ ز دشمن زهر چه خواهی به ◦ بو مثلی کتوردم تا بیله سنکه چوق کسنه لر

کندو مکر و حیله لریله هلاک اولورلر و وبالی کیدلری نفسه و لا یحیق المکر السیء الا باهله
پیننه انلره عاید اولورلر اما بن سنی بر طریقه ارشاد ایدیم که اکر تمام ایلکن اکا
اولاسن بی خطر و ضرر خصمک ظفر بولاسن زاغ ایتدی سیزدن بنم اشارتدن
سنه اطاعت مصراع از دست یکی اشارت از ما بسر دویدن نظم
مرا بمیکن ارشاد کنی نغم ◦ خلاف رای تو کردن طریق یاری نیست ◦ شغال ایتدی
صواب اولدر که اوج هوایه چیقه سن و آبادانلقلر مقابله سنه کلوب بالمره نقیه
هر قنغی که پیرایه کوره سن قاپوب هوایه قلقه سن اما بر وجه ایله که عیونندن غایب اولمیه
مقرردر که بعض کسنه لر پیرایه طلبنه عقبکه دوشه کرکه چون مار مقابله سنه کله سن
آنلرک نظرنده پیرایه ماراوستنه براغه سن چون مار یانن کورنلر لوجرانن اول
وادی عدمه کوندره لر اندن پیرایه آلالر بو طریقله هم دشمنک ظفر بوله سن هم شرد
شرندن ایمن اوله سن زاغ اشارت شغاله هوایه پرواز ایدوب بر شهر مقابله سنه
کلدی ناکاه کوردی که بر خاتون بر التون هیکلی بر بام کوشه سنده قیوب اغتساله مشغول
ایدی زاغ دخی آنی الوب چنکالنه آلدی و اول دستور اوزره که شغالک نصیحت ایتمش ایدی
مار اوزرینه آتدی اول کسنه لر زاغ عقبنجه کلنلر ییلانی سرایدی سنکله خاک ایله تار و مار
ایدوب زاغ کندی خلوصیت شد مصراع خصم از میان برفت و سرشک از کنار دو همچشم
دمنه ایتدی بو مثلی اول اجلدن ایراد ایلدم که تا بیله سن اولکسنه که رای و تدبیری
زور و قوتله متصور دکلدر کلیله ایتدی دمنه نک بو قوت و شوکت و رای و فکری
بی بدل و فهم و فراستی عقل و کیاستی بی مثلدر بو مقوله کسنه یه مکر
نجه میسردر که هر جانبی که متکفل حفر ایده سن اول فکرله سد ایدر و هر کیم که سر
انکشت تزویر ایله حل ایده سن اول دست تدبیر ایله عقده ایلر مکر که دستان مکر خرکوش
کوش پیلهوش کبی تشمه ایسکزوباهه قصد اتدوکی بنم کندو کرفتار اولدی

دمنه ایتدی بجا اولشدر اول حکایت کلیله ایتدی روایت ایدرلر کم بر کرک کون صحراده
کیدردی و بر طعمه ایلتمک و یوی ایدردی ناکاه کوردی کم بر خرکوش بر خارستان کنارینده
یاتمش و خیل خواب جمیع جوانبن احاطه ایتمش کرک اول نعمتی غنیمت بیلدی آهسته آهسته
یانه کلدی خرکوش انک نهیب دمندن و آسیب قدمندن خبردار اولدی و دلدی که طریق
فرار اختیار ایده کرک آنی استقبال ایدوب ایتدی نظم بیا بیا که مرا نیست آتش دوری
مرو مرو که بجان آمدم ز مهجوری خرکوش کرکک هیبتندن مدهوش اولوب تضرع و
زاری آغاز ایتدی و روی نیازی خاک پایه سوروب ایتدی بلورم آتش جوع امیرنک
ملتهب در و نفس اماره سی غایله اشتها ایله مضطرب بن بو جثه ضعیف و بو
نحیف ایله کم بر لقمه یم آکا نقدر غذا حاصل اولور کرک و غلیان دیک جوعت و ضربان
عرق شهوتی ندکلو متعذر بولور کرک اما بو حوالیده بر روباه واردر که غایت عظیمدن
کثرت اطلال و دسومت ایله ممزوج و وفرت لحم و کثرت شحمدن حرکتدن ممنوع آدمی
کمانم بودر که انک لحمی لطافتده حاصل آبحیاتدر و شحم جلد و تن همانا شربت نباتدر اکر
امیر قدم رنجه بیورب و نه قدر زحمت ایسه انک کاشانه سی جانبنه قدوم مبارک ایله
مشرف قلور و بنی دام حیله ایله صید قیدندن بند ایدوب خدمت امیره کتورم اکر اول
نعمته قناعت بیورورسه فیها و نعمت والا بن خود حاضرم و فرمود اجله منتظرم
مصراع دیکر انداز کمند آور که ما خود بند ایم کرک انک خواب خرکوشنه آلدندی
وافسانه و افسونه فریفته اولوب راه خانه روباهه روانه اولدی مکر اول اطرافده
بر روباه آکاه واردی که فنون مکر و تلبیس ابلیسه درس ایدردی و نیرنک تخییل و تزویر
و تسویلده وهم و خیاله سبق و یرردی نظم دو بهکی جست و دغا پیشه بوده
یانه کر تمغاجی آن بیشه بوده لعبت بازی که صحرا وده ازدوکان بر ده بازی فروش
هم دو صحرا بغغا بوده ازو بهر سک ده بغو نان بوده ازو دکجت تمش از دیر کم
صحن

صحن فلک رفته بجاروب دم خرکوشک آنوکله قدیمی آشنالیغی واردی چون بو وقتده فرصت بولدی
فرصتی غنیمت بیلوب انتقام داعیه سی قلدی در خانه روباهه کلدیکی کبی کرکی طشره قویوب کندو
سورلنه کیردی و وظایف سلام و تحیتی یرینه کتوردی روباه دخی تعظیم و اکرام ایله تسلیم
و تکلفی تمام ایدوب تبسم آغاز ایتدی و ایتدی نظم خوش آمدی که جاییست بی یا بنشین
بیا که همچو حیاتست بر دو دیده جا بنشین خرکوش ایتدی بنجه اوقاتدر که آرزوی شرف
ملاقاتکز ایدردم اما موانع روزکار غدار و عوایق زمانه ناپایدار سببیله بو سعادتدن
محروم ایدم نظم فرشته ایست درین بام لاجورد نکار که پیش آرزوی عاشقان
کشد دیوار بو اثناده اتفاق بسطامی ثانی ادهمی نهادی بر عزیز مصر کرامت سلطانی
سرفراز و معرفتده و هویتده بر پیر [illegible] نوازندر که نظم دلی منفذ کنج حکمتدر
دفی مصباح کنج عفتدر علمی غنی اکا جبلی در شیخ دوران مرید شبلی در
فراراتمز کرم دن بو دیاری مشرف قلدی بو جناب تقدس مآبک صیت و صدای ورع
و تقوی سن و اختیار عزلت و انزواسن استماع ایدوب بو سترمه توصلنه بو شیخ
توسل ایتدی تا دین حالی جمال جهان آرا ایله منور و مشام جان فوایح انفاس مسک ایله
معطر اوله اکر ملاقاته اجازت اولورسه فیها و اکر بر مانع وار ایسه بر نوبت دخی
قضاء مافات بیوره لر نظم یا ازین در باز کرد وجه بلوی ناکهان یا فرود آید بینجا
بیجون دعای مستجاب روباه بین انتباه بو مقالاتک مآلنه نقش حیلت بین
ایدوب بو کلماتک مرآتنه صورت مکر معاینه ایتدی کندو کندویه ایتدی اولی بودر که
بو مردینه انلک خطره سلوک ایلیم و انلک شربت زهرآمیزینه انلی تجرع ایدم
مصراع کلوخ انداز را پاداش سنکست پس روباه دخی دیتخند و خوش آمد
آغاز ایدوب ایتدی بن آیندم و روندم یوکدر جنابتی اولاجلدن بر میان اتمشدر
و درز او بهرزی عزیزلرم اول سببدن مفتوح طوتمشدر که انلک جمال انفاسی

باکمالڭ بقدر الاستعداد استفاده و استمداد ایرونه علی الخصوص بو عزیز معارف
بارڭ کیم توصیف فلکرسی و بو شیخ قدسی شعارڭ تعریف [illegible] بن مهمان
دارلقده تقصیر محالدر و حضرتکزه نقش تهاون می روا کوردڭ باوجود که بلورم
الضیف اذا نزل نزل برزقه بعضی اکابر بیورمشدر نظم هر کرا بینی بعالم روزی خود میخورد
کس نخورد روزی تست نا شر از خوان خویشتن • پس ترا منت ز مهمان داشت باید بهر آنک
میخورد بر خوان احسان تو نان خویشتن • ولی توقعم اولدر کیم اول عزیز قبول ایلیه
تا بر معتاد توقف بیورالر کوشهٔ کاشانهٔ بیچاره ده بالمله سعی ایدرم کیم
مهمانه مناسب بساط دوشیوب ضیافت ترتیب کورم خرکوش تصور ایتدی که حسن ادا
تقریری و تدبیر مکر و تزویری روباهه تاثیر ایدوب فی الحال صاحبتک کلمهٔ شریفنی
کوکک جواب ویردی که نظم بو کلمهٔ مرشد آگهی دن • دیدم صحبت ملعبه دن • تکالیف و تکلفدن
مبرا دره آرایش جامه و جامه دن معرادر • اما چون همت عالی اقتضا ایدر که تکلفدن
خالی اولمیه مانع دکلدر جهان مصلحت اوزره اول دیدکلرش حقوق بلا جرا نفعی و قطعی
کیم تعیین ایتدی • و روباهک فریفته اولدوغندن بشارت ویردی بو حکم کلک جدید
لذت روباهک لحم و شحم مجدد تعریف ایدوب لطافت و طراوتی توصیفه آغاز قلدی
کوکک ده آجلغندن صفراسی بوقلندی • و کوکلت روباهه تعرض ایتمکه اغزی صولندی
و خرکوش بو خدمت واسطه سیله خلاص اولم صاندی هیهات هیهات مصراع
زهی تصور باطل زهی خیال محال • اما روباه بوندن سابق شرط حزم و احتیاطی رعایت
ایدوب میانه برچاه عمیق حفر اتمشدی و تدریجله خاکی چیقروب اوستنی خاشاکله
ستر اتمشدی • بر مخفی طریق دخی قازمشدی که وقت ضرورتده اندن چیقمق ممکن اولیدی
چون خرکوش طشره صاودی سر چاهه کلوب خار و خاشاکی بر عجله ترتیب ایلدی بکه ادنی
اشارتله زایل اولا • پس اول طریق مخفی باشنه واروب آواز ایدوب ایدر مهمان

ناکرامی

ناکرامی لطف ایدوب بر لطف ایدوب بنی خاکدن کوترک • و کلبهٔ احزانه قدم کتورک • انلرک دخی لطفه
متعارضه روباه اول سوزلردن چقدقده خرکوش شغف تام و کوکک جاییه تعجیل تمام
ایله اول کلبهٔ تاریکه کردیلر • پس خاشاک قدم بعد قدم بکی قعر چاهه یوانیدلر کوکک
شیونیله تصور ایتدی که خرکوش اکا بند اتدی • فی الحال اول دردمندک بند و بندن جدا
ایدوب قودی کتدی • بو مثلی ایراددن غرض بودر که مرد عاقل هر کسک مکر و حیله دن
غافل اولمز • و هر خردمند که حزم و احتیاطدن بهره مند اولمیه کیمسه اکا فی بیله ظفر بولمز
دمنه ایتدی بیوردوغک واقع در اما که فرزانه غرور لو بعقلی درر و بیم عداوتی
بلمز بم فکر غدر ایرمکدن غافلدر • نکبا انکبنده حزین دولتی وقت غفلتده صاوریم
و تیشهٔ غدر ایله بیخ درخت وجودی نه حالت فراغتده اوریم کرکه زیرا هیچ غدر
کمان غفلت و کمین مدا قتدن کشاد بوله زیاده جانکیر اولور • ایشتمدوکمی اول
خرکوشک تیر مکر و تزویری • هلاک شیرده نجه تاثیر ایتمشدر • چون انک بکی غافل
ایدی • با وجود که اهل فراست و صاحب کیاست ایدی • نه کهاله کر دوشدی
کلیله ایتدی نجه روایت اولنمشدر کون لوم اول حکایت دمنه ایتدی اخبارده کلمشدر
بغداد نواحیسنده مرغزار وار ایدی که خاکی عبیر عنبر کبی معطر و نسیمی [illegible] کبی
کبی روح پرور عکس انواردن و ازهارندن فلکک کوزی قماشردی و عدد عیون ازهارک
حد و عدددن آشمشدی کلزار رنگ بهشت خرده بزار رستان تابان اولستان
نطاق سندن نه فلک سرکردان نظم کنار دن جوی روان فراوان رواه نطاق سیمابه بکزر
یا دخی شکوفه اطراف جویه • صبا عطر بیز و هوا مشکبیز • وحوش بیابان و سباع
بی شمار اول مرغزار ده قرار اتمشلر دی • و لطافت هوا و طراوت فضا و کثرت آب و
نعمت بی حساب سببیله اول دیار ده وطن طوتمشلردی • اول نواحیده بر شیر خونخوار
وار ایدی که دایم دیار ناباد کن اول بیچاره لره آفت کار ایدرهی • و عیش و زندکانلرن

منفصل اولوب هرکون بر پیش اکیس شکار ایدرحق بر کون اتفاق قیلوب جمله سی شیره قتنه کیدیلر
وعبودیت وانقیاد اظهار ایدوب بو نیاز ایتدیلر بن ملک سباعک خدمتی و رعیتی و حشمی یوز
هرکون زحمت بسیار و محنت بی شمار ایله بزدن بر پیشکار ایریشه یا اتمه بن دایم انکیت بیلمدن
کن کتمه بلاده یورد اولداخی بر جست وجوی ایله بهانه بوی غناده دن حالیا بن بکی
ایلدککه بو ملکه سبب حضور وفراغت بو بزم موجب امن وراحت اوله شویله که هرکون
بز متوحش اولیوب بر دم بزدم وقتمز بیش آیده بر روز هنکام چاشت ده مطبخ
ملک بر شکار وظیفه کوندرلوم و خدمتکه داسنده تقصیر و تهاون روا کورمیلم شیر
بو قضایه رضا ویردی پس عهد و تقریر قلوب هرکون قرعه آتارلردی وحوشدن کیم نامنه
کلسه بر سبیل وظیفه آنی مطبخ شیره ارسال ایدرلردی تا بو حال اوزره بر زمان
اتفاق بر کون قرعه بر خرکوشنه نامزد اسیت کلدی و زمانه آنی هدف تیر بلا قلدی
نظم آسمان بار امانت نتوانست کشید ∘ قرعهٔ کار بنام من دیوانه زدند ∘ خرکوش یاران
سرحیتیه زانوی تفکر قویوب بر مقدار تدبیر اتدکده صکره باشنی قالدروب وحوشه ایتدی
اکر بنی ارسال اتمه ده بر اجله توقف مجال ویررسه بن بر نکل ایلدم غالب بودر که انک سببیله
بو جبارک پنجهٔ رجوعندن و تقاد کشکنجهٔ قهرندن خلاص اولسز وحوشلر تقبل ایلدیلر
دعالر ایدوب بهتر ایلدیلر خرکوش شول قدر توقف ایلدی که وقت چاشت کچدی
شیرک دیک جوعی غلیان و قوت سبعی هیجان ایدوب خشم وحشدن ابرکیجی
و بر کبی غرش آغاز اتدی اضطرابندن کاه طوروب کاه اوتوروب غضبندن دندانی
بر بره اوروب صدای مهیب و غریو عجیب نهیب کوش کاه فلک و هیمتیس کرهن قیدی نظم
اولحدی زهرهٔ سحابک ولغریدی ایشده کوه قافک تن دیوی خرکوش آهسته آهسته
شیره قریب یرری بغایت دلتنک اولوب کوردی که آتش جوع خرمن صبرین باده ویرمش
و فورو خشمه شفقت رسیده بندن کوزی اتشره ایرشدی نظم تتفر شکم دیده م تافته

معیب

معیبت بود در دو زبانه ∘ غایت غضبندن دم انتقامی زمینه اوردی و آسمان مثابه
و بنای اتفاقیه تعجیل طی دری نرنم ایلی و ارری خففی و خشوع ملام عیره
شیر ایتدی نه طورشدن کلورسن و حاله وحوشدن نه بیلورسن خرکوش ایتدی عربجابی
اوزره بن بزم ایله مطبخ عامره بر خرکوش ارسال اتمشلر ایدی اول کلب بلاغت ملول
اتمکین اتفاق قیلوب بیشه ده بر شیر شرزه طوقیوب آنی الومدن آلدی هرچند فریاد
ایلدم که بو خرکوش غذای ملکدر وحوشدن قطعا دکلدر واصلا التفات ایلمدی و خشم
تمامله شتم و دشنام و فحش کلام باشلیوب ایتدی ای شوم پلید بخشیش ایلجی
ادراکدن محرومسن بلمزمسنکه بو بیشه بنم شکارکاهمدر و صیدی وظیفه درکاهمدر مصراع
نشیمن مکی تو کم هرشیر و بیشه بی ای ملکا ولقد ولاف وکزاف ایدوب قوت و شوکت
عرض ایلدی و ملکک اطالهٔ لسان ایدوب بهزه و یاوه سویلدی که بر دم بیهوش اولدم
اوکندن فی قبعه علی التعجیل کلدم تا صورت حالی عرض رای عالی قلم شیر چون خرکوشدن
خبری کوش ایتدی دریای دلنده عرق حمیتی نابض و غرق دماغنده دیو عصبیتی باتی
اولوب ایتدی نظم من آنم که در شیوهٔ طعن وضرب ∘ بشیران در آموزم آداب حرب
کدامین هزبران دلیری کند ∘ که سر پنجه بر صید من افکند ∘ پس شیر ایتدی ای خرکوش
جانین محرمه که آنی بکا کوسترسن تا سنک دادکی بنجه آلوهم و بنم انتقامی بنجه حاصل قلورم
کوره سن خرکوش ایتدی بنجه جانین اولیم اول ملک صنعتی انواع ترهات سویلدی
و بی ادبانه کلام ایلدی بر قادر اولسم انک خونن شراب ناب کبی ایجردم و کباب مرغ
ملکک کتی سکنک سفال آتشی کبی ایدردم نظم اما خدادن اوحرم کنا کهند مرادم کو نرم بنجکل آنی
بر بی دیده و بیهوده اوکنه دوشه شیر ساده دل انک خواب خرکوشنه الدانوب
عقبنجه دوان اولدی خرکوش شیری بر چاه عمیق کناره کتوردی که آنی غایت صفادن
آینهٔ بی چین کبی صورتلری راست کوسترردی و بی خبط وخطا صفت چهره نقادی

درست ادا ایدری نظم صفاده شویله کیم هنر نورده ۰ کورنور دیر کانیت بکدن ایتدی
ای ملک خصمنا بکا اشبو بکارده دده بن انک مهابتندن وهم ایدرم اکر ملک بنی یانته الوب
خصمی اکا کوسترم ۰ شیر غرکوشی دوشنه الوب چاهه نظر ایتدی ۰ کندونک و اول غرکوشک
صورتن صوده کوروب خیال ایتدی که شیر فعال ۰ و اول غرکوش در که کندو یانندن آلنمش
اولنشدر ۰ فی الحال غرکوشی قیوب کندوسنی اول چاهه آتدی ۰ و بر ایکی غوطه ایله نفسی
لعین زبانیه زبانه جحیمه تسلیم ایتدی ۰ غرکوش سلامتله دونوب وحوشه کیفیت حالدن خبر ویرد
اندی انلر داخی وظایف شکر لطایف الهی یه قیام ایدوب ریاض امن و سلامتده فراغ بال
و رفاه حال ایله یجون چرا ایدوب ۰ بو بیتلر لسان حال ایله ادا ایدیلر نظم
یکی شربت آب انی بی بدسکال ۰ به از عمر هفتاد و هشتاد سال دکر عدودن انتقام الموت نه خوش شد
جهاندن کیتی کام المود نخوش شد ۰ بو مثلدن معلوم اولدی که خصم نه قدر کرچه قوی و زورلو
آور اولورسه ۰ لکین غفلتدن اکا ظفر میسردر ۰ و دشمنک معینی و نصیری ندکلو کثیر اولورسه
تیر غدر ایله انی تأثیر متصوردر ۰ کلیله ایتدی اکر هله کاو بر تدبیرله ظفر بولورسه
شیر اندن ضرر سز طوتسه اولمیه ۰ فی الجمله وجهی وار ۰ و نوعا اندن اعتنا ممکن در واکر
بی مضرت شیرین تدبیر ایله اول جانبه ایکیسی اولمیه ۰ زنهار بو فکردن وازکل و بو مکردن احتراز
قیل که هیچ بر عاقل راحت نفس ایچون ولی نعمتنه زحمت قاییل دکلدر ۰ کلام میانلری
بو کلم ایله تمام اولدی ۰ دمنه بر مدت ترک ملازمت ایدوب بر کوشه ده عزلت ایتدی
تا بر کون فرصت بولوب شیر حضورینه واردی ۰ و غم دیده لر کبی یوزین دوروب وسمع سریندن
کبی بوینی اکوب قرشوسنده طوردی ۰ شیر ایتدی چنیلی مدتدن کورمزسن خیر میدر
دمنه ایتدی ملک دولتنده امیددر که خیر اوله ۰ شیر ایتدی مجهر کبی اثر غم و ابشرکرنک
المی وار حکمت ندر ۰ دمنه ایتدی اکرچه غصه مه حکمت کرکدر ۰ ولکن قصه یه خلوت کرکدر
الحکیم عروس بر ناپالسته خالیا ۰ پس شیر خلوت ایتدی و دمنه قصه دعوت ایتدی ۰

ایتدی بن خانه ثم عظمی یه و قیومک اکلانوب علی التعجیل عرض حضور فایض النوره تفصیل ایله که
مهمات کلینک تاخیر نه یخه مخافات ۰ و کال امرونه فی دا یه حوالده ده هزار آفات واردر نظم
بلورسنی مختلفدر حکم اوقات ۰ دیمشلردر که فی التاخیر آفات نظم مکن تاخیر هر دم کاتب یوز
که در تاخیر آفاتست بسیار ۰ دمنه ایتدی هر کلام که مستمع انک استماعندن امتناع
ایده متکلم انک تکلمنه اقدام ایلمک کرک ۰ و هر مقال که بوته قلبن آتش فکر و تأنی
ایله خلاص معیار تعلیمدن قال کتورمک کرک ۰ سیدوخی احوال تکلمه تمام ملاحظه ملوب بلمک کرک که
خیرلی اندیشه و عاقبت بین میدر ۰ یا مضراکین و نفاق آیین میدر ۰ چونکه بلد که قابلیت ادراک
شکر دنعمته ۰ و حقوق تربیتدن غیری غرضی یوقدر ۰ کلامنی سمع رضا ایله اصغا ایتمک کرک
خصوصا شول حوادثده که فوایدی فی الحقیقه اکا عاید اوله ۰ شیر ایتدی بلورسن که
بن سایر ملوکدن فضیلت رأی ۰ و مزیت عقلله مستثنی و ممتازم ۰ و هر متکلمک کلام
استماعندن تمیز ملکات و بی پیش نهاد ضمیر اتمکله اقوام میان نیره رفع ازم ۰ بیان ایت
ضمیرکده مضمر اولان نه ایسه اظهار ایله ۰ و بی توقف خاطرکه خطور ایدن خاطرمه بلکه ایلم شو
دمنه ایتدی بن داخی بو مرتبه جرأته اول جهتدن رخصت بولدم که ملکک عقل و دانشنه
وثوق و اعتمادم حددن زیاده در ۰ بو داخی ظاهردر که بندن صادر اولان کلام
محض دیانت و عین امانتدن ناشیدر ۰ و شک و شبهت و غرض و تمایله آلوده دکلدر
و محک طبع ملکده عیار نقد اخلاصم ۰ کالشمس فی وسط السماء ظاهر و هویدادر
نظم بحمد الله که ذهن شه محکیست ۰ که قلب خالصم را می شناسد ۰ شیر ایتدی بلی
سنک فوائد امانتک عرض حضوره میدن ظاهر ۰ و آثار دین و دیانتک جبینده قیافکدن باهردر
مطلقا سنک کلامک شفقت و نصیحت محمولدر ۰ وشایبه شبهه دن بری امر قبولنه وصوله لایقدر
مجوزلدر ۰ دمنه ایتدی متعرضدرکه ۰ بقای کافه وحوش ۰ دوام عمر ملکه وابسته در
پس رعایادن هر بریسنه که پاکین نهاد و پاک اعتقاد اوله ۰ واجبدر که اظهار

حق ٭ و تقریر صدق اتمکله پادشاهدن نصیحتی دریغ اتمیه لر ٭ حکما بویله شویله دیمشلردر که هر کیمسه که
پادشاهدن نصیحتی صاقلیه ٭ و طبیبدن مرضنی کتم ایده و احبابدن فقر و احتیاجی اخفا ایلیه کندو کندویه
خیانت ایدوب نفسنه جنایت اتمش اوله ٭ شیر ایدر بو خبر صدق اخلاصک
و آثار فرط اختصاصک بوندن سابق سمعمه واصل اولمشدر ٭ و بالجمله امانت و دیانتکه
اطلاعم کلی حاصلدر ٭ حالیا سویله که نه حادثه اولمشدر تا کیفیت حالدن وقوفدن
صکره تدبیرینه اشتغال اولنه ٭ دمنه چون شیری بو افسونله شیفته و بو افسانه ایله
فریفته اتدی دهان بیانی آچوب زبان روان ایلدی نظم که شاها اولو دولتک
ظفر پایدار اوله دشمن زبون ٭ شتربه امرای لشکرک خلقلری و کبرای دولتک
اتدی و ایدی ٭ شیری آزمایش اتدم ٭ و اندازهٔ زور و قوتنی و رأی و رویتنی
بلدم ٭ هر برینده خلل کلی و ضعف قوی مشاهده قلدم نظم نبود آنکه باد
خیالی داشتیم و نه چنان بوده ٭ بو حینده که ملک اول کافر نعمتک اکرامنی افراط
ایدوب حددن کچوردی ٭ و مملکت و سلطنتده کندویه شریک بلکه جمله الملکنه
عنان فرمان و زمام احکامی آنک دست تصرفنه ویردی ٭ و بو نعمت مقابله سنده
اندن بو خیانت وجوده کلدی ٭ و اول لعادته اذا سمن ... بو حاجه ظهور
قلدی ٭ هر آینه بحکم ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی بر وجهه که اجرای امر و فرمانی
کندویه مطلوب الجنان کوروب ٭ و زمام احکام خاص و عامی قبضهٔ اقتدارنه رایکان کتورن
دیو طغیان زاویهٔ دماغنده آشیان تعلق کورکه ٭ و عرق عصیان دلینده
اتمه کورک نظم کسی را که کیتی نجاه ... بر آید در سهاند برا و قبولی
عجب نه کر دعوی شاهی کند ٭ سر سرکشی در کمند افکند ٭ شیر ایدر ای دمنه بو
سوزه سویلدک حقیقت حالی ندن بلدک کیفیت کارندن جزم ایلدک حال منقول
اودر اولوبسه که تقریر کوکلکلنی ٭ تدبیری ندر ٭ دمنه ایدر آنک رفعت درجه و علو رتبه سی

نه

نه مثابه ده ایدوکی ملکه معلومدر ٭ چون پادشاهلر خدمتکارلرندن بریسین دولتجه
عزت و مال و حشمت و شکوه و شوکتده کندولره مساوی کوررلر ٭ واجبدر که آنک
دولتلندن با کلیه ... بلکه بو تودهٔ خاکدن وجود ناپاکن نابود ایدرلر
و الا سلطنت الدن کیدر ٭ و مملکت غیره انتقال ایدر ٭ بو کارک چاره سنده اول
وجهله که ضمیر پادشاه جهان اقتضا قیله ٭ بنم خاطر فاترمه و ذهن قاصرمه قاندن
واصل اوله بیلور ٭ اما بو مرتبه یه یتشه که جانم درکه ... تعجیل لازمدر
اکر تکاسل جایز اولا یمکن که کار بر مرتبه یه یتشه که قدم تدبیر آنک ساحتنده
عاجز اوله نظم مخالف تو ... بر آن ... کشته و ماند
مده ... که ... روزکار
دیمشلردر که بنی آدم ایکی قسمه منقسمدر ٭ بری عاجز بری صاحب حزمدر ٭ عاجز
اولدر که ناکاه حادثهٔ حوادث حدثاندن سراسیمه و پریشان و متردد حال و سرکردان
اولا ٭ صاحب حزم اولدر که عقل و کیاستله هر مشکلک عقبه سنی حاضر و دیعه
فراستله هر امرک عاقبتنه ناظر اوله ٭ بو داخی ایکی قسمدر ٭ اول اولدر که بر خطر هنوز
ظهوره کلمدن بیانه فکر ... و غیبلر هر کارک خاتمه سندن بیلدکلرین
اولدیده عقله فاتحه سندن کوره ٭ و آخر امورینی اوائلده تدبیر ایدوب
اول الفکر آخر العمل مفهومین پیش نهاد ضمیر ایده ٭ بو مقوله کسنه چون بلاکه بلا
نازل اولمکدن قبل تنزلدن شرطه تدبیر له ساحل نجاته وصول بوله کرک
بوکه احزم دیرلر ٭ ایکنجی اولدر که چون بلا نازل اوله متزلزل اولمیوب حیرت
و ضجرت قلبنه یول بولمیه ٭ لاجرم بو مقوله شخص رأی صواب و وجه تدبیر بولمقده
اهمال ... دیرلر ٭ بو اوچ طائفه نک مناسب حالی که عاقل کامل و بری نیم عقل
و بری جاهل غافلدر ٭ اول اوچ ماهینک حالیدر که بر آبکیرده مجتمع اولمشلردی

شیس ایدی و وجهله اولمشدر اول حکایت دخی ایدی روایت ایدرلر که بر آبگیر

بی نظیر فرح افزا کوثر رشک عدن دورده ودیعه تعرض ابناء السبیلدن محفوظ ومستور

ایدی آبی صافیلر اعتقاده کبی صاف وتماشاسی صفاسی تشنگان آب حیاته کافی

ایدی بو غدیر دریا مثالک بر آب روانه اتصالی وار ایدی اول آب ثریا ثری آمیزده

نغز ماهی شگرف که ماهی آسمان آنلرک رشکندن تابه غیرتده بریان ایدی تمکن وتوطن

اتمشلر ایدی اول ماهیلرک بری حازم وبری نیم حازم وبری عاجز ایدی ناگاه ایام بهاری

که جهان آرایش گلزاردن عبارتدر باغ جنان احسن ایلدی وبساط بسیط غبرا دیبای

رعنا وازاهیر غرا ایله حدیقه خضرا دیبایه دونمشدی فراش صبا سطح زمینی رنکا

رنک فرشلر ایله تزیین وصباغ صنع چمن جهانی الوان ازهار ایله رنکین ایتمشدی

نظم بهار ایله جهان کرم اولمشیدی یرک سنکین دلی نرم اولمشیدی یرک لاله ایله اولمشدی یوزی

کونشک یاشینی جوش ایتمشدی گلکونه قضای الهی بر بنجه نفر صیاد ماهی اول نواحی

صواحی ده گزرکن اول آبگیره راست کلدیلر اول اوچ دانه ماهی یی انده گوردیلر ماهی بوق

عرق طمعلری حرکت کلوب انلری صیده قصد ایتدیلر وبربریله میثاق وعهد ایدوب

آلات اصطیادی کتورمکه کیتدیلر ماهیلر بو واقعه دن آگاه اولوب عین آبدن آتش

اضطرابه دوشدیلر چون غدیر فلک آبگونده ماهیان انجم جنبشه آغاز ایتدی

اول ماهی که عاقل کامل ایدی چوق هزار بار روزگار غدارک دست بردن کورمش

وسپهر ستمکارک محنت وقهرندن مشاهده قلمش ایدی بساط تجربه ده ثابت اولمش

وصیادلرک قید وبندندن خلاص تدبیرین ودام فریبندن نجات فکرین قلدی نظم

خردمند ودانا کسی راشناس که محکم نهد کار خود را اساس کسی را که خویشتن نباشد درست

بنای مهمش بود سخت سست پس طریق فرار اختیار ایدوب بی شورت یاران

غدیرک آب روانه متصل اولدی جانبندن روان اولدی علی الفور صیادلر کلدیلر آبگیرک

اکر طوغی داخی بغلدیلر شول ماهی که پیرایه خرد ایله آراسته ایدی اما تجربه دن بی بهره

چون بو حالی کوردی ایمالقدن ندامت ایدوب ایدر حیف که غفلت ایتدم دریغ که تکاسل

ایلدم غافللرک سرانجام کاری بویله در تکاسللو آدمک حالی بو کا وارور کرکدر

اول بر ماهی کبی بن دخی بلدن اوکدن کندوم بیدم وآفت هجومی ایتمدن خلاصنه تدارک

ایدیدم نظم علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد دریغ سود ندارد چو رفت کار از دست

ولیکن چون فرصت کیرو فوت اولدی زمان مکر وحیله وفکر وخدعه در اکر چه شیلی

درکه وقت نزول بلاده نهال رای وتدبیر اولقدر بر ویرمز وزمان مضایق

قضاده بذر حیله وتزویر چندان ثمر ویرمز اما بو جمله ایله خردمندانه فتح

دانشدن هیچ بر وقت امید قطع ایتمک کرک ودفع مکاید دشمنده تأخیر وتقصیر

جایز کورمک کرکدر پس فی الحال صو یوزینه کلوب کندوسن مرده صورتنه کوستردی

صیادلر بر بیلدی اوله حالده کوروب مرده خیال ایدوب کتوروب صحرایه آتدی

اول داخی هزار دوز فریب ایله کندوسن جویباره ایتشدروب ساحل نجات وکناره

سلامته یتدی نظم بعینه ای دوست که خواهی رهایی که بی عمر دنیا بکی آشنایی

اول ماهی عاجز که تدارک نوایبی فکر عواقبدن دور ودیده بصیرتی پرده

غفلتله مستور ایدی حیران وسرگردان ویای کشا چپ وراست کزردی

وفراز ونشیب وزیر وبالایه یوزردی تا عاقبت کار دام صیاده کرفتار

بو مشکل صنوفندن مهلو اولورکه ملک شن بر بابنه شتاب ایدوب فرصت وقدرت

وارکن تیغ آبدار ایله جان خاکدن آتش دماری اورب خرمن عمری باد فنایه ویرمک

کرک عرصه زمینی بو ساحه خاطر نازنینی آنک خبث عقیدتی خبث مکیدتندن پاک

ایدوب متع العمر اوله تا بکام خسرو گلی نوید صبوح شادمانی وبر بدیه فتح کامرانی

بلمک کرک نظم چو قدرت یافتی بر خصم غدار بسنک ابتلا مغزش برآر

شیر ایتدی دیدوککک معلومم اولدی اما کان اعرزن کوشنین بو مکر وخیانت فکرین اتمش اولدیغی سبب نه ایدی
احسانی کفران ایله مقابله یه رواکورمش اولدی تا بو غایته دک ایلکلرندن غیری نسنه کورمشدی
والی هذا الآن انک بانیندن دقایق لطف واحسان غرده یغاولیاشدر دمنه ایتدی
بویله اما ملکک ایلکلری آنی بو امره تمشیدن اولدی وانعام واحسانی مقام عصیانه کتورمشدی
نظم بهرکجا داغ بایدت فرمود چون تو مرهم نهی ندارد سود لئیم جاهل اولیجق
زمانه ناهموار ایکن دلاور اولورکه امیدوار اولدیغی مراتبه واصل اولمیه اما چون مقصدی
حاصل اوله لاجرم دیک طمع طغیان ایدوب شانینه مناسب اولمیان مناصبک سوداسی
سویدای دلنی هیجان ایده اولوالی بو مرتبلرکه شغل وبدکوهرک بنا خبیثی
قواعد بیم وامید اوزره در چون ... ایمن اوله حرکت نه اخلاق وصرف بولاندر
کرک وچون حصول آمالی ایله مستغنی اوله آتش کفرانی یالکلندر ... کرک
شیر ایتدی حکام لئیم خلقت ودنی همت حقنده ملوکک نه طریقله سلوک ایتمک کرکدرکه انلردن
آثار کفران وعصیان ظاهر اولمیه دمنه ایتدی بر طایفه یی شفقت وعاطفتدن اولقدر محروم
ومهجور قلموق کرککه بالکلیه نا امید اولوب اعدا جانبنه مایل اولالار وبونلری عنایتدن
نعمت واحسانه داخی مستغرق ومغمور اولمق کرککه غایت ثروت ونهایت بس
نخوتدن فرعونیت دعواسن قلالر بلکه واجبدرکه دایم مخوف ومحاذر ... ثروت
اولوب معاد حالتلری وعد ووعید وبیم وامید اوزره اوله زیرا که امن و
سبب نخوتدن باعث عصیان وکفران نعمتدر ویأس وحیبت موجب جرأتدر
جرأت موهوم نقض عرض سلطنتدن نظم نومید دلیر باشد وبیم چیره زبان
ای دوست چنان مکن که نومید شوم شیر ایتدی ای دمنه بو شویله کلام ...
آیینهٔ دلی بو نیرنکدن مصفا وچهرهٔ حالی بو خیالاتدن معرا ... زیرا که تا
شمدیه کلی ابواب عاطفتم انکا بابنده کشاده وانعام واحسانم سایر اکا غده

اسکا

72

اسکا زیاده ایدی بعدما که بندن دایما مهر وشفقت ومرحمت ومنفعت مشاهده قلمشدر
آیا نه سببدن انک مکافاتینه قصد خیانت وفکر مضرت ایدن اوله نظم
چو دل بدوستی خویش راعلم سازند چرا بدشمنی من علم بر افرازد دمنه ایتدی
ضمیر منیر ملکه مخفی اولمیه که مزاجدن هرکز استقامت کلمز وبد طینت فرخیت
حیثیت تکلیف وتکلف ایله ستوده خوی وپاکیزه خصلت اولمز کمال نادیتی شیخ
بجا قیفه شباغی اذکون نیما برعدن تراود که در اوست مکر قصهٔ عقرب وکشف
ملکک سمع اشرفنه واصل اولمامشدر شیر ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت
دمنه ایتدی بر کشف بر کرد ... اولمش ... هردم هوای وداد واتحاد دم اوردرلردی
ودایم کمال اخلاص واختصاصدن خبر ویرورلردی نظم روزنا شب مغانی ترشوهمدم
شام تا صبح مونس محرم اتفاق بر وقت بحسب ضرورت جلا وطن اتمک لازم
کلوب مرافقت ومرافقتله بر جانبه متوجه اولدیلر قضای الهی انلرک راهینه بر
نهر عظیم راست کلدی چون عقرب اول نهردن عبور اتمک متعذر اولدیغی
متحیر قالدی کشف ایتدی ای یار عزیز نه باعث اولدی که زورق فکرک بحر حیرته
بیالدک نه حادث اولدی که اندوه وغم بحرینه طالدک عقرب ایتدی ای برادر
بو نهردن کذر اتمک فکری بنی کرداب ... بیرقدی نه ابدن عبور اتمک
میسردر نه تاب آتش فراقه طاقت متصوردر نظم سن کیدرسن سنک آرکه نکه ... کورد
مشکل اولدر که کیتمی قالورو بولماشی کدن کشف ایتدی غم چکمه که بن سنی
بی کلفت ومزحمت پشتم کشتیسیله بو آبدن کچورهم کرک وسنین ... بلوکه
نشانه قلوب بو کردابدن کناره یتورهم کرککه ... حیف دوشوار ...
برباد اولمکونه سن وآشنالغه الدن ... نظم ای دوست برو بهرجه داری
یاری بخرو بجیمه مفروش پس سنک پشت عقربی پشته آلدی وسفینه ...

آب صالوب روان اولدی ؛ حباب وار میان آبی یوزه‌رکن ناگاه کوششندن ناتوان تشنه

و حرکت عقربدن پشتنده خراشش و کاوکاو احساس ایدوب ایتدی ای برادر بو نه صوت

در که بن استماع ایلرم ؛ و بو نه عملدر که سن اشتغال اورسن عقرب جواب

ویردی که ای برادر سنان نیشمی سنک جوشن وجودکده آزمایش ایدرم کشف

بر غضب اولوب ایتدی ای بی مروت بن سنکچون بو کرداب بلایه کندمی آتدم

و جان شیرینی و جه نازنینمی غرقاب خطره آتدم حالیا بن زحمت چکوب سنی حضوردن

بر پشتم کشتیسی و تنیم سفینه‌سیله بو آبدن عبور ایدرسن ؛ اکر التزام منت ایتمزسک

حق صحبت قدیمه اعتبار ایتمزسک باری بو نیشلو ورمغه سبب نه ؛ نظم چون نوش

ندادی بمن نیش آخر ؛ چون دوست نه‌ای مشو دشمن باری ؛ با وجود محقق دیکه

بو حرکتدن بکا آسیب ضرر یتشمسه کرک ؛ و نیشک اول خرانک نیم پشت نا تراشمه تاثیر

اتمه کرک نظم غالبا آنست کر دوست دل خود ریش کند ؛ هر که آزار و جدل

مشت زند بر دیوار ؛ عقرب ایتدی معاذالله که بو مقوله معانی جمیعا و قتی زندگانیده

ضمیرم کلمش اوله ؛ و خاطره خطور ایتمش اوله ؛ اما بو تهور روا که بو حرکت بنوم

مقتضای طبیعتم و نیش زنلک لوازم جبلتمدر ؛ بو بابده بکا خاد و خار و بیته

دوست و بیته دشمن علی السوادر ؛ نظم هر کرا عادت زنیم بود

لی برادت از وشود صادر ؛ نیش بر سنگ میزند عقرب ؛ کرچه بر وی عمی شود قادر

کشف بو حاله تعجب ایتدی ؛ و تفکر بحرینه طالوب ایتدی ؛ حکما راست بیورمشلر که

نفس خسیس و شخص خبیثه مروت ایتمک ... داما نندر ... مار تربیت ایتمک کبیدر

نظم بد اصل را چه کونه توان کرد تربیت ؛ کرچه روح خانه جیلمار پرورد

حنظل بتربیت ندهد طعم نیشکر ؛ کل بر نچیند آنکه همه خار پرورد ؛ کلام اکابردر

کیم کمه اصلندن نصیب اولمیه امید کرم اندن نصیب اولمیه ؛ نطفه خبیثه دنیاده کتمینه

تا ولی

تا ولی نعمته کفران لی ساعت آئینه نظم زبد اصل چشم بهی داشتن ؛ بود خاک در دیده انباشتن

بو مثلک مفهومندن بو معلوم اولور که ملک شخنه بونک عدم اصالتندن و خست ذاتندن

و خباثت صفاتندن اندیشه‌ناک اولمق کرک ؛ و زین دستان مشفق ؛ و دوستان

صادقک نصایحن کوش هوش ایله استماع بیورمق کرک ؛ هر کیمه ناصح لرک کلفتندن اکر چه

که بحکم الحق مر درشت و بی محابا اولور ؛ الفتات قلمیه ایتمه عاقبت حال ندامتدن

خالی اولمیه ؛ بیان کبی که چون اوامر طبیبه دینه استماع قلمنا اطرا ولیه ؛ و شربت

کندو اشتهاسی حسبیله استعمال قله ؛ لاجرم ضعف و قوت ؛ و نخافت بنیت اکا

استیلا بولا نظم ناصح اذ روی درشتی سخن ار کفت چه باک ؛ صبر تلخست ولیکن بر شیرین دارد

ضمیر منیر ملکه مرآت حقایق و مشکات دقایقدر ؛ بو شیده اولمیه که عاجزترین

ملوک اولدر که عواقب موردن غافل ؛ و مهمات ملکه دین استحقارله ناظر اوله

و حزم و احتیاط طریق قاصر اولدوغی سببدن بر حادثه عظمی ظاهر اولیجق خواص و وزرا

سو رای ؛ و ضعف تدبیرله متهم قلوب واقع اولن خطالری آنلرک کردننه حواله

نظم فکری بکار خود ترا باید کرد ؛ بهر چه بدیکری رها باید کرد ؛ و آنکه کر بدین

کی نه خطایی کردی ؛ وکر بهر دیکری را چرا باید کرد ؛ شیر ایتدی زیاده درشت کلمات ایدک

و سر حدادیدن طشره کتدک ؛ اما چون معرض نصیحتده سن قولک ناصح مشفق نیتی

بسبیله رد ایتمک اولمز ؛ شخنه بر تقدیر که عداوت مقرر قلمه ؛ ظاهر جوکه اول نه

قادر در ؛ اول نجیب لواقعی بکا طعمه در ؛ زیرا که آنوک ماده حیاتی اجزای نباتیدر

نیم بدو حرکاتم جسم حیوانی ؛ و لحم لطیف آهوی بیا باندن ؛ اجزای نباتی بهیمه مغلوب

اجزا حیوانیدر ؛ آنک نه قدر قدرت و قوت اوله که صفحه دولتمه مقابله

صورتن تصویر قله ؛ یا سویدای ضمیرمده مقاتله سوداسی جای کیر اوله نظم

مدعی دا کی رسد با چو منی لاف جدل ؛ کی توانند پشه با پیل دمی پهلو زدن

این

شننی براکی بیم آفتاب دولتمله که افق پیروزه کارندن تاباندر ماه کبی دعوای همتا ایلین
کاسته و ناقص اولورم و بوم ما هیچ هرچند همای اوج آشیانه که ند اد سایان
آسماندن خورشید مانند تیغ چکه عاقبت زوال بولور نظم
تهی دست که او مایه داری کند چو لکیست کو او سواری کند من آن صید را کرده ام در بلی
منش باز در کردن آدم کند دمنه ایتدی ملکه لایق بودر که اول بکا ظهیر ورد یوق
مغرور اولمیه و کندونک قوت غلبه سنه اعتماد جایز کورمیه که اکثر کندویی نفعله
عاجزانه معاونلر ظاهر ایله چوق نسنه یه قادردر و سحر و مکر و دستان
خود تانی نام سامری ساحردر قهر قم بودر که چون وحوشی مخالفته ملک ایله تخلص
ایمن اکا موافقت ایدرلر بر فرحه نه قدر زورمند و مردانه اولورسه هر بوجه که
قامت قدرتی جمع کثیر له مقاومتدن قاصردر نظم پشه چو پر شد بزند پیل را
با همه مردی و صلابت که اوست مور چگان را چو بود اتفاق شیر ژیانرا بدرانند پوست
شیر ایتدی سنک صدق کلمه کا نم وار و خلوص منا صحتک ضمیر مه آشکاردر
اما بو صورت بکا دامن کیردر روزکاردن اکا مزید تقرب و اعتبار له اختصاص
ویردم و مراتب تربیت و تعقیتی اوج آسمانه ایرکوردم و مجالس و محافلده
اثنی مدح ایدوب علما و الناس حرف و دیانت و اخلاصله دیله کتوردم حالا نعیم
وضعو بو مخالف بر فعله صادر اولورسه تناقض قول و خفت عقل و رای
رایه منسوب اولورز نظم قوالم قلوب مرد و عهدم خواطرخه نا مقبول اولور
هر کسی را که خود بر افرازم تا توانی زپا بیندازی دمنه ایتدی داناسی
و تدبیر درسنک فایده سی بودر که چون بر دوستدن آثار عداوت و بر خدمتکاردن
خیانت کوره لر جاندم اطراف کارلرن فراهم قلوب روی مرافقت و موافقتی
اندن دوندره لر و خصم انلرک نار دماننه خانمانلرن کویندرمدن آنلر انک آب

بولدیله

فحمن

بولدی حیاتی اوجقن سوندره لر دندان یا وجود که آدمینک قدیمی همدمی و تحصیل
اکثر اعضا انک متقدمیدر چون معلول اوله قلعدن غیری دوا قلمزلر و طعامکه
بدل با تحصیل حیاده غیر حیاتدر چون معده ده فاسد اوله دفعندن غیری چاره
دوا کورمزلر نظم زان کس که دل اغرم خواست شاد نکرد که خود بمثل هست تواناش
کرا و کین عاقبت دمدمه دمنه شیره تاثیر ایدوب ایتدی حاصل کلام صحبت
شتربه دن نفرت تمام ایتدم من بعد آنک کلمه ملاقاته حقوق که محالا تدندر اولا بو
شهابه برکیفیته کوندررم تا کیفیت حالی اعلام ایده واجازت ارض الله واسعه دلدوکی
یره کیده دمنه وهم ایتدی که اکر بو کلام سمع شتربه یه واصل اولا درحال برات
ساحت ذمتی فهم شیره روشن قله و انک مکر و حیله سی نهان خانه خفادن عرصه
ظهوره کله ایتدی ای ملک رای عزیمه طریق حزمدن دور و منهج احتیاطدن مهجوره
بو کلام مادام که قلبده طورر قالمه کلمه دایره احتیاطه داخلدر اما بعد الاظهار
انک تدارکی حوصله اقتداردن خارجدر نظم سخن تا نگفتی توانیش گفت
ولی گفته را باز نتوان نهفت بو کلام که دهاندن و بو تیر که کماندن چیقدی اول
کاه برنبو شستم نظم چو اغزدن چقه دو غیر آیرلق سوزی کر دونمیه ایدی آنکله اوق
تخسده مرغ وحشی که اوپر وان طوتلمز ایلک بیک حیلم آغاز اشال عجمده
هرچه بزبان آید بزیان آید دیمشلردر که دنیا ننرجان دلدن و دل والی ولایت
بدن و کلام متکلم جواهر کنجینه دن تا دردرج دهان سمان ممتلی بسته و
اوله و سرحقه نطق مهر سکوت اوره زمین زندکانی دایم ریاحین سعادت تنور
و درخت حیات میوه امن و امان و راحت ویرر اما چون کلبن بلاغت متبسم و بلبل
فصاحت مترنم اولا معلوم دکلدر که نه آیه نه کلدران سخن سبب تفرقه قلب و تقویت
دماغ محل و لجقدن یا علت ظهور ماده و نکام موجب انواع رنج و صداع دی و الم

بغایت

زیرا که بجهٔ دهان بستهٔ محللنه بر نکته ایله هزار عقده حل ایتمشلردر ٭ و بنجه فصیح زبان بر عبارت
بی محلله کس دنه بند کلن اوره شدر نظم اکر بچشم خرد سخن نکاه کنی ٭
بفضا عتیست که هم سود هم زیان آرد ٭ نشان که داد که تا کفته نکتهٔ کس را ٭
بدرود کند آواز دیا بجان آرد   ولی بس است که کوینده را کین لفظی ٭
دهد بباد بهاندم که در زبان آرد ٭   ای ملکشنن بو بوبخبن واصل اولف
صورت حالن فهم ایدوب فصیحت مآلی معلوم قلمه که کی بیکی که مکابره کلوب
جنک وجداله آغاز قلمه یا بر فتنه قوپوب بر حادثهٔ عظمی یه باعث اوله ٭ ارباب جرم
کناه ظاهره عقوبت نهان جاینکورمشلردر ٭ وجرم پوشیده یه عقاب آشکاره تجویز
بیورمشلردر ٭ صلاح اولدر که انک خیانتن خفی سیاست محفیله تدارک اولن
شیر ایتدی کمان مجرد له کشی مقربلرن بجهور ایدوب بی غرض و یقینی سوابق حقوقی
هبا منثور قلمق کندو الیله آیاغنه تیشه اورمق و باکلیه جادهٔ مروت و منهاج
فتوتدن بر طرف اولمقدر نظم دکلد رپسندیدهٔ شرع و عقل ٭ که بی بینت شاه
فرمان قله ٭ مضا تعقبه کبی حکمی انک ٭ که جا وین کیمی بجان قله ٭ دمنه ایتدی ارباب
فرمانه انلو کسنه لرده ن راست برهان و بینه اولمز ٭ چون بو مکار غدار کله ملک
کبی کدرکه اکا دیمه تعرضله نظر قله ٭ که خبث عقیدتی ظلمت تا زیبا سندن دو
وفسادنیتی صورت بدسیرتندن معاین در ٭ علامت خیانت و اغراق باطندن
بر بی بوده که متلون و متغیر کلسه کرک ٭ وجیب و راست و یشن و بس نظر ایدوب
مجادله یه مهیا و مقاومته آماده اولسه کرک ٭ شیر ایتدی اکر دیدک و اقعا بو علامتلر
بونده ظاهر اوله ٭ لاجرم غبار شبهت رهکذار حقیقتدن مندفع و حجاب
چهرهٔ اطمیناندن مرتفع اولور ٭ دمنه چون بلدی که دم فتنه انکیز له شیر جانبندن
آتش بلا تیز اولدی ٭ دلدی که کاو یه داخی کوره اول طرفدن داخی فروغ درون غلو

شعله

شعلهٔ نایرهٔ فسادی کرمتماتیم ایرکون ٭ نظم میان دو کس جنک چون آتش است ٭
سخن چین بدبخت هیزم کش است ٭ فکر ایتدی که شنزبه یه وارمق داخی مشاوره
شیر له اولمق کرک ٭ تا سوء ظندن مبرا و تهمتا فتراندن بری اولام ٭ ایتدی
ای ملک فرمان عالی شرف صدور بولورسه واروب شنزبه یی کورم ٭ مکنون ضمیری
و مخزون خاطرندن خبر بیلوب عرضه عرضه یتشدورم ٭ شیر معقول کوروب
اجازت بیوردی ٭ دمنه داخی غمناک صفت شنزبه قاتنه کلدی ٭ شرط سلام و تحیت
یرینه کتوردی ٭ شنزبه داخی انک حالنه لایق تعظیم ایتدی ٭ و وظایف تلطف و
تملقی تقدیم ایدوب ایتدی ای دمنه مصراع یاد میاد که از ما نمی آید یاد ٭ مدت
مدیده درکه دیدهٔ احبابی نوازش طلعتکله کلشن ایتمدک ٭ نظم بعمر خود نفسی یاد دوستان نکنی
که یاد تو نتوانند که یک نفس نکنند ٭ دمنه ایتدی اکرچه بو دل مهجور ملاقات مصاحبت ظاهره
صورتدن دورمدر ٭ فاما مغز دهٔ خانهٔ خرابهٔ دلحیال دلدار دیدار یله معموردر ٭
نظم خود را با خیال او تماشا بیست روحانی ٭ که انجا در غم کجد خیال نقش ان خ ٭
بر دن برو عقلت جان خود و بینا را ٭ بغرض سوی عزم یکدیکر اشارتها پنهانی ٭
زاویهٔ عزلت و کوشهٔ خلوتده بالغدو و الاصال وظایف دعا و ثنایه که موجب
دولت و اقبالدر ٭ و سبب ازدیاد جاه و جلالدر ٭ اشتغال حسب الحالدن شنزبه
ایتدی اختیار عزلت و انزوا و خلوت نه سبب دندر ٭ دمنه ایتدی بر کمسه که غیرک
اسیر فرمانی اولوب کندو نفسنه مالک اولمیه ٭ و بر بیم خطر بر لحظه تنفس قلمیه
و بر آن بیله که کندو تن و جاننه لرزان و هراسان اولمیه ٭ بنجه کوشهٔ کاشانهٔ اختیار
ایتمیوب خلوتی آشنا و بیکانه یه بندایتمیه بنجه ترک ایلیه و بر انده کنجی مقام اتدکیمه
عمخانهٔ کنجی نظم از فتنهٔ این زمانه شور انکیز ٭ برخیز و بحر جا که توانی برخیز ٭
و رهایی کریختن ندانی یاری ٭ دستی زن و در دامن خلوت آویز ٭ کما قیل

ای دمنه بو معانی بیان و بو مجملی منقّح تفصیل ده عیان ایله تا فایدهٔ کلامک عام و منفعت
نصیحتک تام اوله دمنه ایتدی عالمده آلتی شی واردر که آلتی شیٔ سز بیشر دکلدر
مال دنیا نخوتسز و متابعت هوا محنتسز و مجالست نسا بلیتسز مصاحبت اشرار
ندامتسز طبع لئیمان مذلتسز ملازمت سلاطین خطر و آفتسز و فحواسی دنیاده بر فردک
سا غر حالی باده مال و منال الله مالی اولمان که سرمست و بیباک اولوب کریبان
عصیاندن باش چیقرمیه و بی هوای نفسه بر کیمسه قدم باصمیه که معرض هلکه دوشمیه
زنان طایفه سیله بر مردم مجالست ایتمیه که انواع بلاده یتیشمیه ارباب فساد ایله بر
فرد اختلاط ایتمیه که عاقبت لا محاله ندامت ایتمیوب کندو بی ملامت ایتمیه مردم دون همت
و سفله دن بر کسنه نه توقع ایتمیه که ذلیل و خوار بی قدر و اعتبار اولمیه و خاص و عام
بر شخص صحبت سلاطین ایله اختصاص بولمیه که سلامتده اوله کرداب بحر عنا و کربلا
کرب بلادن خلاص اوله نظم صحبت شاه را اندوه تقیاس هیچ دریای بی کران نشناس
بر چنین بحر پر ز خوف و خطر هر که نزدیک تر بترس تر شتربه ایتدی که او بکا
منفهم اولور که شیردن بکا بر مکروه یتیشمش اوله و انک مخافتندن هولناک
و هراسان اولمش اولدم سن دمنه ایتدی بو سوزیله که کندونه نسبت دیمزسن و کندو نفسم
ایچون غم یمزم بلکه بو بابده احباب طرفی کندو جانمدن ترجیح ایده یوب بی ملول
انفعال که بکا استیلا ایلمشدر سنک ایچون در سن بلورسن که سوابق محبت
و متقدمات مودت مابینمزده نه وجهله ممهد و مستحکمدر و عهد و پیمانلر که تمهید
واقع اولمشدر اکثر بو زمانه دک وفا و اعانه یتیشمشدر بن قادرم که
نفع و ضرر و خیر و شردن نه حادثه اولورسه سمع شریفکه یتشدرم شتربه
بو تشبیه ایله که فهرست دیباجه بیدر و نهیب دن که زان اولوب ای یار غمخوار و ای
دوست هوادار ایلیم بی توقف بو کیفیت کاردن خبردار ایدرسن و دقایق صداقت

ومخالفت

مخالفتده هیچ دقیقه دریغ بیورمیه سن دمنه ایتدی بن معتمددن ایشتدم که شیر بو باب
شریفنه کتوردیکه شتربه کوندن کونه سمروب کیدر و فربه لحم و کثرت شحمدن تکلفله
حرکت ایدر بو درکاهده انک عدمی و وجودی علی السویه در و بو وجود نابودی سوق ادن
سلطنت امورنده انک نه فایدهسی وار نه آنی اکل ایتمکدن غیری نه منفعتی اولور بکون
کمال قحط و قحطی انک سمز و کوزلیک و بر دو شیله ضیافت ایتمک کرکدر و یادین طعام
چاشت و غذای شامی و هر ایکی خاص و شیلا عامی سایر اعضا و اندامندن ایلیک
کرکدر چون بو کلامی ایشتدم و انک تهور و تحیرندن فهم ایتدم کلدم تا سکا تنبیه
ایچون حسن عهد و پیمانه برهان اقامت ایلیم و شول سنه که شرع مروت و مذهب
اخوتده ذمتم واجب ایدی مؤدی قلم نظم من آنچه شرط بلاغت باتو می کویم
تو خواه از سخنم پند کیر و خواه ملول حال املا ع حالی بونده اکلم بر تدبیر
ایلیه سن و تعجیل تمام ایله بو رنجه بر شفا و بو دردنه بر دوا طلب قیلیه سن که شاید
بر حیله ایله بو ورطه دن خلاص و بر لطیفه ایله بو مهلکه دن نجات بوله سن چون شتربه
دمنه نک کلماتن استماع ایتدی شیرک عهود و مواثیقی خاطرنه کلدی ایتدی ای دمنه
ممکن دکلدر که شیر بکا قصد ایلیه با وجود که بندن شمه غدر و خیانت و ذره جنایت
ظاهر اولمادی و قدم ثباتم جادهٔ عهد اخلاصندن انحراف بولمادی اما سنک سوزک
راستی صدقنه ظنم و حقیقتنه کمانم وار در غالبا ارباب شقاق بنی انکا نفاق ایله
و تزویر و فریب ایله آنی خشم و غضبه کتورمشلردر انک خدمتنده بعض چین و نفاق
آیین بر طایفه وار در که هر بیری صنعت کذب و غدرده استاد و صفت مکر و حیله
ایله معتاد کرکدر آنلری آزمایش ایتمشدر و آنلردن انواع خیانت و جنایت
ایشتمشدر اول بابده غیرلر حقنده داخی بو سویلیلر اعتماد و اعتقاد ایدوب
آنلری قیاس ایلیه هر آینه شامت صحبت اشرار اخیار حقنده سوء ظن ظهوره کلور

کلوب

وكاه خطا ايدرلر ه صواب بولشيدر اولور ه اول بيلك تجربه دخى بو معنى يه دليل كافيدر

وبو صورته اشارت واقع در دمنه ايتدى بكا اولشدر دن اول حكايت شنن بر ايتدى كه

بط كه شب مهتابده ميان آبده صورت ماهى كوردى بالق خيال ايدر وشست قصد صيدن

دوروشده ه نسنه بوله مديغچون نوبت بونوبت اول اوزره آزمايش ايتدى كوردى كيم

انك بو صيادلقدن حاصلى ماتم در ه وتشنه دن سرابدن ه ومفلسك كنج انديشه سى تفرج

منازل خرابدن ه كليا صيد ماهى ترك ايدوب بالكليه كندو مهمندن فراغت ايتدى سايش

ليالى داخى هر نه بارى كه ماهى كوردى ه عكس صورت ماهى تصور ايدوب صيدنه قصد آغاز

ومطلقا اكا التفات ايلمزدى وايدردى بعض ه من جرب المجرب حلت به الندامه

آخر بو تجربه آنى مثمر اولدى كه دايما كسنه كچنوردى وبى برك ونوا دوزكار كچيرردى

اكر شيره بندن فعلكه يا قوكوبرنسنه نقل ايرلى كه بحكم من يسمع يخل اكا اعتقاد

ايدوب قلبنده كراهت ونفرت ظهورينه باعث اوله موجبى غير محقق حاصل اولان

تجربه اولمركسه ه حال بو كه بنمله انلك بيننده نسبت ها مناسبت زاغ وهمادر ه وانلر ايله

بنم ميانمده فرق بين الارض والسما دره بنى انلره قياس مع الفارقدر ه وكوهرى

خرمهره دن تميز ايتمك ضمير نقاد شيره ناموافق وغير لايقدر نظم

كار پاكانرا قياس از خود مكير ه زانكه باشد در نوشتن شير شير ه هر دو كون زنبور خوردند از محل

زان يكى شد نيش وزان ديكر عسل ه هر دو كون آهو كيا خوردند وآب ه زان يكى سركين شد

وزديكر مشك ناب ه دمنه ايتدى شيرك سبب نفرتى بو دكلدر ه بلكه ملوكك عادتيدر كه

بى استحقاق بركسنه يى سمند دولته بند ويرهلر ه وبرمستحق بى سبب ظاهر منزل نكبته اندوره لر

نظم شاه بهر منعم نديد وبى سبب صد لطف كرد ه شاه بندم ديد وصد خشم كرفت وهيچ نداد

كار شاهان اينچنين باشد تو ايما فظام بخدا ه داور روزى مساعد توفيق ونصرتش دهاد

شنن بر ايتدى اكر بو كراهتكه شيره نسبت حكايت ايدرسن بى علت اولسه وبو غضبكه

اندن

اندن روايت ايلرسن بى سبب وجوده كلسه هيچ برچاره ايله قوللر جاره استقامتنه ايكن

و هيچ بر حيله ايله دينمه امیده نیچون مراده کورمك يوقدر ه زيرا غضبكه سببدن منبعث اولا

ايل دمعذرتيله انك دفعى ميسر در ه اكر عياذا بالله غضب بى سبب ولا يا بهتان وتزويرله

مزاجنه شيرينه تحريف وتغير انتشار ولالر ه دست تداركى اندن قاصردر ه واندیشه تلافى

اندن عاجز وملول متحيردر ه زيرا كه بهتان وبهانه يه كرانه اولمز ه ومكر وفريب بررتبه ده

نهايت بولمز ه شيرك بندن نفرتنه باعث بنم بركناه اكلمزده ه مكروكه بعض رأى وتدبيرده

بنم انكله مصلحتنى اكا مخالفت قلمش اولم ه وصلاح بهمانكله ه كاه صلاح وقت واصلحيت

مملكت ايچون خلوف رضاسى ونقيض مقتضاسى اوزره سوز سويلمش اولم ه شايدكه اول

استقلال وجرأت قصدنه وحمته حمل ايدوب ومباسطتلى سببيدن عداوت ايتمش اوله ه

اما بندن صادر اولنلردن هر جزئى بغايت كلى دن خالى دكلدر ه باوجودكه

انك جانبنه شكوه وشوكتنه وجنابنه عزمنه ووقاعتنه حرمتنه رعايت ايدوب هيچ برزمان

كستاخانه وبى ادبانه وضع صادر اولمامشدر ه بر شرط تعظيم وتكريم وفرط توقير

وتفخيمنه شايبه تقصير وتهاون وقوعه بولمامشدر ه كيم احتمال ويرهيم كه نصيحت موجب

وحشت اولوب كم خيال ايدرهيكه محبت سبب عداوت اوليدى ه نظم

داد وسبب در رهشد اينچه اميدست ه زانكه شدن عارضه وصحت بيماراكر بو

اولمز شايدكه نخوت سلطنت واستغناء حكومت موجب نفرت وعداوت اولمش

اوله ه زيرا كه مقتضاء جبروت ولوازم عظمت انلره بالطبيعه منكر اولملودن خالى

وخوش آمد كويلره مايل اولوب حرمت محرمیته مخصوص قلملودر ه بو اجلدن در كه علما

بيوروب شلره كه قعر دريا به نهنك آغوش ايتمك ه ولب مار دم برييدن قوطى زهر

نوش ايتمك ملازمت سلطاندن سلامته اقربدر ه وتقرب ملوكدن امين فراغت اولان

وانسيدر بن بلورم كه خدمته ارباب سلطنته خطر بياندر ه ومباشرت اعمال مملكتده

نفس پریشان واردر • بعض حکما پادشاهلری آتشه تشبیه ایلمشلردر که اگرچه پرتو عنایتلری کلبهٔ
تاریکی امیدواردلری پرروشن ایدرلر • اما شعلهٔ سیاستلری اذاحی خرمن حقوق
خدمتکارلری کلخن ایلرلر • عقل صحیح قتنده واضح درکه کیمکه آتشه قربی زیاده اولور اتشی
زیاده مشاهده قلور • اما انلر که ایراقدن نورانیتین تماشا ایدوب احراقدن بی خبر اولورلر
تقرب ملوکده لذت و ملازمت سلاطینده منفعت ظن ایدرلر • اما بعض انلر ایکی
حقیقت بودرکه اگر انلر سیاست شاهی و کمال هول و هیبت پادشاهی یه واقف اولسه لر
علم الیقین بیلورلردی • و عین الیقین کورلردی که بالی بلاسنه دگمز وهزار
عنایت بر ساعت سیاستله مقابله اتمز • بو قضیه نک مصداقی مناظرهٔ باز و خروس دن
دمنه ایدر که بویله روایت اولنمشدر اول حکایت شاهین بر ایتدی بر باز تیز پرواز بر
خروس بلند آواز له محاوره یه آغاز ایدوب ایتدی که ای بهره آشنا روی و بیگانه خوی
صداقت نمای و عداوت جوی • سنک قلبکده صفا و عهدکده وفا یوق • دایما ...
نقض حقوق و نقض عقود و جحود و جفادر • حال بو که عنوان صحیفهٔ اخلاق کرام نیکوذات
وفادر با وجود که بحکم ان حسن العهد من الایمان دلیل کامل ایمان دن • ...
و شرب قوتنه داخی جزاء اساءت مکافات احسان دن • نظم
نیک کرد وفایی بر یا نیستش • بهتر ازان کس که وفا نیستش • خروس ایتدی بنده ...
وفالق کوردکوز بحمد عهدلق مشاهده قلدکوز • باز ایتدی بوندن زیاده
بی وفالق اولورمی که آدمیلر سنک حقکده اول قدر تلطف کوسترلر و سن
رحمت و شفقت چکیدن آب و دانه کزی که مدد مادهٔ حیاتکزدر • آماده قلورلر
و دایم عین عنایتله احوالکزه ناظر اولوب حفظ و حراستکزده قایم اولورلر • انلرک
دولتنده قلبکده فتور کوز یوق و کوشه و توشه جهتندن قصورکز یوق • هرگاه که سزی
دعوت ایدرلر سنت اجابتی قبول اتمیوب قچرسن • و او تمه دن اوله بدن بو بابه

اوجرینه

اوچرسز • بن دخی کلوب حقوق نعمت و عهد خدمتدن کچرسن • نظم • بوده کلو حق خدمتدن کچرسز
نه لی نعمتلرک قدرین بیلمزسن • بن با وجود که وحشی یم اگر بر مدت انلرک الفت
ایدرسم • او الفتلرندن ظهور یافته حق نان و نمکی بیلوب الزم کیردن شکار ایدوب انلره
ویررز • و اتقی انلرک ایلاقه دوشسکه مجرد بر آواز ایله پرواز ایدن ...
نظم • ... دست آموز راجنان که کس ... • بازشاه با آل آید باز چه کوید
خروس جواب ویردی که راست سویلرسن • اما سنک اجابت دعوتده مسارعتکی و بنم
فراری نعمتی ... اولدیغمه سبب ... سنک جنکزدن بریان
اولمش کورمشسن • بن سنک ده بنم نوعمدن کباب دونه دونه کورمشسن ده اگر
داخی آنی کوره یدک انلرک اطرافنی حرم بیت الحرام ایسه داخی طوافن اتمیدک • و اگر
بن کوبکوچرسق سین کورم بکوم قچیدکن بو مثلی اول اجلدن کتوردم که بلمسن اولکه
مصاحبت ملوکه مایل دکلدر • آسیب سیاستدن غافلدر • شول کمسنه که آنلرک حبس
قهرندن پیاشنه طالمش اولا • نه قدر عاقل باده حیرت و جرعهٔ دهشتدن بیخود و لا یعقل
نظم • ... دیکانرا بیش بوده حیرانی • دانند ایشن سیاست سلطانی • دمنه ایتدی
ظاهر بودرکه شیرکیسکا بو قصد نه علت محرکه لستغنا سلطنت و نخوت جبروت و عظمتی
دکلدر که سنک هنر بنیاد و فضیلت بی شماردک وار درن • سلاطین ارباب فضل و هنره
هیچ بر زمان مستغنی اولمق یوقدر • شنزبه ایتدی شایدکه بنم هنر و فضیلتم اکا
سبب نفرت و موجب عداوت اولمش اوله • کور مز سنکه اشب رهوار حسن سبیله
پای بسته • و شاخ میوه دار ثمری واسطه سیله شکسته در • عندلیب کند و حسندن
حبس قفسه کرفتاردر • طاوس کمال حسن و جمالدن بال کنز و شغار
الدر ریحیس و المهند یغمد نظم • و بال من آمد همه دانش من • چون باتلوی طاوس بای
هنر عیب من شد وکر نه مرا • نه از خاک بل کز کهر بود بای فر • هر آینه بی هنر

چون هنرمندلردن اوزاق بعید دن ٭ وآنلرک میاننده بنای خصومت ذاتی موکد ومشید در
کثرتلری جمعیتندن غلبه ایدوب تتبع اهل هنره ٭ ولقد جدّ وجهد ایدرلر که حضرات
لرنی معرض سیاسته عرض ایدوب ٭ امّا انلرک صورت خیانتی ویا انلرک کسوت
جنایتی کوسترهلر ٭ فنزیه فضل وهنر بکه سرمایهٔ بازار دولت وسرمایهٔ منشور
سعادت اولمق کرکدن ٭ وسیلهٔ نفرت وکراهت وذریعهٔ نکبت شقاوت تعلقی
نظم چشم اندیشی که برکنده باد ٭ عیب نماید هنرش در نظر ٭ ارباب آداب بو آیینی
بویله شرح ایدرلر که نظم کم هنری سر زبان برزند ٭ بی هنری دست بآن درزند ٭ فرزند
کار هنرمند بجان آورند ٭ تا هنرش را بزبان آورند ٭ هم عیب جوی بی انصافلر اوله
دیمشلردر نظم دیده انصاف چو بینا بود ٭ در شرح کرچه که مینا بود ٭
وانکه ندارد دل رحمت پذیر ٭ تهمت پیشینه نهد بر حریر ٭ رسم بزرکان بود انصاف کار
کار بخان نیست بجز خار خار ٭ دمنه ایتدی شکر که بدسکاللر بو فنی قصد ایتمشلردر
امّا بو تقدیر جمال کار نیجه اولوره وعاقبت نه وارد ٭ شنزبه ایتدی شول یلدکیتین
تقدیر انلرک هدف تدبیرنه راست کلمیه خیش وجوه هرکز اندن مضرت کلمز
واکر قضای ربانی وتقدیر یزدانی آنلرک مراد نه مساعد اولورسه هیچ سبب تدبیر
آنک دفعی مقدور ومتیسر اولمز نظم تقدیر چو سابق است تدبیر چه سود ٭
آنلر چونکه قضادن تیر تقدیر ٭ سپر اولمز اکا هیچ راه تدبیر ٭ دمنه ایتدی خرد
خردمند واجبدر که هر حالده فکر واندیشه یی کندویه پیشه ایلیه ٭ وعقل دوراندیش
هر امرده رهبر وپیشوا ایده ٭ که هیچ بر فرد اساس کاری قواعد افکار متینی
قلمدیکه مقصود نظفر بولدی ٭ شنزبه ایتدی فکر وتدبیر اول وقت تأثیر ایدر که قضا
آنک عکسنه امضا قلمش اوله ٭ وحیله وتزویر اول زمان کارکر اولور که قدر آنک
خلافنه جاری اولمش اوله ٭ امّا فرمان قضا مضا وحکم قدر نفاذ بولدقدن صکره

نه چاره نفعه پذیر اولور ٭ نه حیله دستکیر نه تقدیر وقید قضاده مکر وغدر وفکر و دغا
دها میسر اوله کلدن نظم هر آتش که دست قضا بر فروخت ٭ بهم فکر وتدبیرها باید سوخت کرک
چون آفرین کار جل وعلا بر حکم نفاذ ٭ وبر قضای امضایه تیشه تمیک ایلیه بنیا
چشم ظاهرنی ودانالرک دیدهٔ باطنی میل غفلتله تیره وخیره قلور ٭ تا اراده رها
اولنجه دک بو حیثیه اولور ٭ اذا جاء القضاء عمی البصر بو وقت نفاذ قضا وقدر
بهم نیرکان کوره کشته دوکر ٭ مکر سن قصهٔ دهقان وبلبل وکلی کوش ایتمش سن
وانلرک مناظره ومحاوره لرین ایشتمش سن دمنه ایتدی نه کیفیتله اولمشدر ٭ اول
حکایت شنزبه ایتدی روایت ایدرلر که بر دهقانک بر باغچه سی وار ایدی که بغایت زیبا
وخرم وبر بوستانی وار ایدی غیرت کلستان ارم ٭ صفای آب وهوای بهاره نسیم
اعتدال ویرر ایدی ٭ وشمائم ریاحین روح افزاسی دماغ جانی معطر قلوردی نظم
کلستانی چو کلزار جوانی ٭ کلی سیراب آب زندکانی ٭ نوای عندلیب عشرت انکیز ٭
هوای معطر تری راحت ٭ کوشهٔ چمنده بر کلبن وار ایدی که نهال طوبی دن دراز
وبشاخ سدرة المنتهی دن سرفراز هر سحرکیم اول کلبن اوستنده بر کل رنکین
رعنا غنچه لبان ترکا جبین کبی جلوه ردی ٭ وعرقناک رخسار نکارانی زهی جبینی کبی
قطرات شبنمدن اوستنده درلر مچلوه ردی ٭ باغبان اول کلی رعنایه عشقبازلغه
آغاز ایدردی وبلبل شیدا کبی کوکلی شهباز نه آنک مهری هواسندن پرواز ایدردی
نظم کل بر لب تمیدانم چه میکوید که باز ٭ بلبلان بی نوا را در فغان می آورد ٭
بر کون باغبان عادت معهوده سی اوزره کل کلبن سیرانه کلوب کوردی که بر بلبل الوان
صحیفهٔ کل خندانی بوزوب سرپنجهٔ منقاریله شیرازهٔ جلوهٔ زرنکارندن سوکوب واجزای
اوراقنی پریشان ایدوب برک خزان کبی روی زمینه دوکمش ٭ نظم
بلبل که بکل دزنکی دست شود ٭ سرمشته اختیارش ازدست شود ٭ باغبان

اوراق کلی بویله پریشان ۝ وخاکه یکسان کوریجک کریبان شکیبی ست اضطرابله چاک

وجیب صبرم افلاکی دود آهله نمودار دود ی خاکه یلدی ۝ اکنجی کون داخی کلدی وار کی

احوال کلی و بلبلی ولسؤال او ذره کورد ی ۝ و آتش فراق کل باغ مصراع

دل دهقانه اوردی داغ بر داغ ۝ اوچنجی دفعه داخی کوردی که بلبل زار ینه مشتاقیله

اوراق کلی تازه یاد قلمش مصراع دو کلشن برک و باد بهاری قلمش ۝ دهقانک

عنان قراری قبضه اقتدارندن کتدی ۝ وخار هجران پای وآلم ستم اغیاندن کلی

جاننه وکارد استخوانه ینتدی ۝ آخر کار بلبلی دام فریب ودانه حیله ایله شکار ایدوب

محبس قفسه کرفتار ایتدی ۝ و بلبل زار داخی طوطی وار دهان کفتاری آچوب ایتدی

ای دهقان نه سببله بنی حبس ایتمکی روا کوردک ۝ و نه جرم ایلدم که بکا عقوبته

رضا ویردک ۝ بو فعله باعث اکر استماع نغماتم ایسه آشیانم خود بستانکده طرب

خانم اطراف کلستانکدر ایدی ۝ اکر خاطرکه بو معنی داخی خطور اولدیسه یا بندن

کنا صادر اولدیسه لطف ایله بنی ندن آکاه ایله پیر دهقان دیدی نظم

تاکی آزار دهرا یا دب غانی ای رقیب ۝ تا بکی پوشی رخ یار رب غانی ای نقاب

هیچ بلور مسنکه ساغر قهر له دوزکار مه نه قانلر نوش ایتدردکه و هجر ایله یارانه تنجله

دل ناتوانمه نه زهرلر یوتدردک ۝ طریق بکا فائده اولکا یکسنل اسی و اولکر دکی

خزاسی بودرکه سن یار و دیارمه ندون ۝ و تماشای روی کلزاردن مهجور قلوب

کوشه محبس قفسه زار اپرسن ۝ بنداخی هجران جانانله زاویه کلبه احزانه تک

ایلدک نظم بناله بلبل اکر با منت سر یاریست ۝ که ما دو عاشق زار یم کار ما زاریست

بلبل ایتدی ای باغبان بو سوزدن فارغ اول و اندیشه قل که بن بو مقدار جرمم ایله که بن

پریشان اندام محبوس اولدم سن که کوکلی پریشان ایدرسن حالک نیجه اولسه کرد

نظم کنبد کی دنرز دروی قیاس ۝ هست بنیکی و بدی حق شناس

هر کونکلی بی کنه آتش رسده ۝ ورسد یکی زیانش رسد ۝ بو کلام دل دهقانه تأثیر

ایدوب بلبلی آزاد ایتدی ۝ بلبل داخی دولتشد و بزبان روانله ایتدی ای باغبان چون بنی

بکا ازانی بیوردک ۝ البته بحکم هل جزاء الاحسان الا الاحسان انکا مکافاته سعی

واجبدر ۝ امدی بشارت اولسون که بو بستانکده فلان درخت دبنده بر آفتابه مدفون

درکه درونی زر صاف ونقد خالص مملو ومشحوندر ۝ دهقان بو بشارتله شادان اولوب

تعیین اندوکی محلی حفر ایتدی سخن بلبل راست بولوب ایتدی ای بلبل عجبدر که قفسی

آفتابه بی کورسن ۝ زیر خاکده داخی کورسن ۝ بلبل ایتدی بلمزمسن که

اذا نزل القدر بطل الحذر مصراع با قضا کار زار نتوان کرد چونکه قضا ربانی نازل

اولا ۝ نه دیده بصیرتله نور قالور ۝ ونه تدبیر خرد نفع وفایده ویرر نتکه دیمشلردر

نظم بسپر پنجه دست قضا را هیچ ۝ که دست تو قدرت ندارد بهیچ ۝ نیایسخه ناقد نبود

هر آنچه ان آیدان ایسنه ۝ بو مثلی اول اجلدن کتوردم تا بلسن که بن ضعیف حریف

پنجه قضا وقدردن دکلم ۝ وفرط تقدیر تسلیمدن غیری تدبیرم یوقدر نظم

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست ۝ که هر چه بر سر ما میرود ارادت اوست

دمنه ایتدی بو شنزبه بن بو حق الیقین ۝ وعین الیقین معاینه قلدم که شیر که بکا بو قصده

سبب نفاق دشمن ونه کثرت بهتان ونه نخوت ملوکدر ۝ بلکه اکا باعث اننک کمال مکر

وغدری وتمام عنف وقهریدر که ۝ غدارده کامکار وجبار ده قهار در ۝ و بکا ایکی

اوایل صحبتده صورت حلاوت حیات در ۝ اما اواخر خدمتده مرارت هادم اللذات دور

شویله بل که اول بر مار زهرناکدر که بیرونی نقوش رنکا رنکله آراسته و درونی

پر زهر هلاهلدر نظم قمومهدر یوزیرنکی مکر و فریب ۝ نه لطف قم رفت نه صبر و شکیب

شنزبه ایتدی ای دمنه بن بو ایلوم الدن نه کلور ۝ بنجه ایام درکه طعم نوش کرم کوردم

شمدی هنکام نیش ستمدر ۝ و بنجه مدت درکه مسند راحتده صفا سوردم ۝ حالیا

بهجوم محنت وغم در نظم ای دل عزم وصل چه بیدی بکجند • اکنون الم فراق می باید دید •
ای دمنه فی الحقیقه بنی اجل کبی بانم طوتب کتوردی بو بیشه یه کتوردی و الآن بنم شیر
مصاحبتندن قتم وار دیدی • و وزیرلر میاننده سباع اولمق نه آتشمک حوبجه یرلردی
بر شخصکی بنوم خونی شیر مادرندن حاصل بلم • ونیجه وچنکالنه طاقت ومقاومت تحمل
اولا • بنیاحی انک حوصله سنه موافق واکا طعمه اولمغه لایق اولم • کرک ایدی که فراد
کمندلدنی انک خدمتنه کتورمیه لردی • وصد هزار حیله وبند له دام مصاحبتنه کرفتار ایتمیه لردی
نظم من کیم تا دولت وصلش بود یار باشد مرا • این که از دور شریعی بینم نه بس باشد مرا •
اما تقدیر الهی بوسنک دمدمکله ای دمنه بنی بو ورطه یه آتدی • حالیا دست تدبیردن دامن
تدارکدن قاصردر • وترک حزم فکر وعواقب سببیله یاران نوایب متواتر • بن طمع خام
ونفس ناتمامدن کندم ایچون بر آتش افروخته قلدم • که هنوز دودی تیشه مدن تفاندو •
وتاب ملالندن یانمیه یاقلدم نظم بر آتشم که کندوکلن آدم بیغمان • بر بد بکیم اولمم بلبل
کبی زار مصراع چون کنم خود کرده را تدبیر چیست • حکماء سلف وکبار
خلف ارباب حرص وطمعک احوال ومآلنه تمثیلات واضحه ایله تنبیه ایتمشلردر • ودنیاده
قدر کفافه اکتفا ایتمیوب زیاده طلب قلنی شخصه تشبیه ایتمشلردر • که بر کوه الماسه ایریشوب
وهر پاره یه که قصد ایتمک فوقنده دخی اعلاسن کوره • وکثرت قیمتی خیالیله طمع ایدوب دخی
ایلرو وار کیدرک بر مرتبه یه واصل اوله که مطلوبی حاصل اوله • اما دینمکه الماس پاره سی
خراش وتراشیله دخی بدنی زخملر متعدد اوله • واول غافل شراب حرصله مست
ولا یعقل اولوب کیفیت حالندن خبردار اولمیه • لاجرم حسرت تمام ایله اول کوهده دام
دماره وشباک هلاکه کرفتار اوله • وحواصل طیور وبطون ماهی ومورده قرار قله •
نظم از زیادت طلبی کان تو آید بزیان • سود اکر خواهی ز اندازه زیادت مطلب •
دمنه ایتدی بو کلامی غایت معقول وموجه بیوردک واقعا هر کشی که بر کرداب بلایه دو[شدی]

آنک

81

آنک نشائی فی الحقیقه آنک حرص وطمعی اولمشدر نظم بگذر از طمع که آفت جان ودل است •
طامع بهیچجا درهم کس منفعلست • بر کرده که بند حرص وشرع ایله مقید اولا عاقبت فوت
تیغ ندامت اولیسردن • وکاتچه سرکه درد سودای طمعله مالی اوله • سرانجام شراب کبی
وصفادن خالی قالیسردر • نیچه کسنه لر غایت حرص وشره سندن امید دولتله
بکیته دوشمشدر • وبو منفعتله هلاکه مغتنم تیشمشدر • نته که اول صیاد که طمع
خام ایله صید روباهه قصد ایتدی • وعاقبت دام شکنجه پنجه پلنکه گرفتار اولدی •
شننه ایتدی نه کیفیتله اولمشدر کورمک لازم اول حکایت دمنه ایتدی بر کون بر صیاد
بر صحراده کزرکن کوردی که بر روباه چست وچالاک • بازی کنان اولدشتده گشته ایدی
وتمام شیوه وناز له واهتزاز ایله اول صحراده کزر • صیاد آنک پوستنک آشغته سی
ومونیک آلفته سی اولوب • قوت طامعه سی بونی اقتضا ایتدی که روباهک عقبنه دوشدی
کتدی • وسوراخنه واقف اولوب • قرین بر حفیره حفر ایتدی • وخس وخاشاک ایله آستنی
اورتدی • بر جیفه تعبیه قلدی • ومراقب جیفه خواه ناخواه ای حفره کلنجکدیه چوچ
خاشاک اوزره جیفه یی اول وضع اوزره مشاهده ایتدی • ای آثار معاینه
ایدوب کندویه اکرچه که حفره سوداسی حیات بخشدر • اما هوا هوسی دلوش مغایره
خوشدر • ودماغ آرزو بو عطره رایحه سیله معطر • اما مشام خرد بوی بلادن بلوایه
داخی کتمشدر • عقلا بر امر که اندازه رای خطر اوله متعرض اولمشلردر • وارباب
حزم بر مهمه که انده احتمال ضرر اوله خوف قلما مشلردر نظم هر کجا خطرست کی باشد
مجد کن تا بیرون خطر باشی • اکرچه معلومدر که بو خاشاک آلتنده بر جانور اولمق
بعیده ممکندر که التنده بر دام یا بر آدم تعبیه اولنمش اوله بیت هر بیشه کمان مبر که خالیست
شاید که پلنک خفته باشد • بهر تقدیر احتیاط واجبدر • واحتراز مناسبدر نظم
مرد باید که دو کار پیش آید • کر زمانی که کدام باید کرد • آنکه در وی سلامت خطر است

انت بر خود حرام کرده باید • وآنکه بی خوف وخطر باشد • بهمانت قیام باید کرد • روباه
بواندیشه ایله هوای جیفه دن فراغت ایتدی • وباره سلامتی طوتدیغی کتدی • اتفاقا بر اثناده
بر پلنک کرسنه طوسوه اسیله بالای کوهدن آندی • واول جیفه رایحه سیله کندوسنی
اول حفره یه براقدی • صیاد آواز دامی استماع ایدوب حفره ده جانور حرکتن احساس
ایدجک روباهی صانوب غایت شره دن بی تامل کندوسنی حفره یه آتدی • پلنک آنی
جیفه دن منع ایده یخیال ایدوب صیادی فی الحال شکمن یرتدی • وبرپنجه هله کله
بود وجودن پاره پاره ایتدی • صیاد دخی بعض شره حرص شامتیله دام فنایه کرفتار اولدی •
روباه قانع قناعتی برکتیله ورطه بلادن نجات بولدی • بو مثلدن معلوم اولدیکه
طلب زیاده آزاده بنده سرافکنده ایدر • نظم • زیاده آرزوت ایدیکه بدست آری
بجا کیای عزیزان که دردسر باشد • شنزبه ایتدی بن اول زمانه غلط ایتدم که ملک مدت
آستانه شیره رغبت ایتدم • وبیلدم که اول قدر خدمت بلمزمش • وبحکم لا وفا للملوک بونلرده
وفا وحقیقت اولمزمش • دیمشلردرکه بر کیسه ایله صحبت ایتمک که قدرت بلیه • وبر شخصه خدمت
ایلمک که قیمتن اکلیه • اول مثابه ده درکه امید محصول ایله زمین شوره ده تخم اکرسن یا آتشی
امتحان ایله رقم وغم تلقین ایدرسن یا سنک خاراده کنج توقع ایدوب قزرسن •
نظم • زپادشاه وفا جستن آنچنان باشد • که میوه طلبیدن نشان سرو سهی
نهال بید ترا نیشکر نخواهد داد • هزار بار اکر از جوی خلدش آب دهی
دمنه ایتدی بعد خراب البصره تلهف وتأسف فاید ویرمز • نه تدبیر کرم اولدر
ایله وقت فرصت الدن کرمز • الفرصة تمر مر السحاب • شنزبه ایتدی بن ایمدی نه تدبیر
بیلمیم • بن اخلاق شیری بلورم • اعتقادم بودرکه آنک بنم حقمده لطف ومحبتدن
غیری فکری یوقدر • اما حاسدلر هب بنوم هلاکمه قصد ایلمش وساعیلر روز وشب
بنی قتله ساعیلردر • بو یله اولیجق ظاهر بودرکه اسباب دهر وبلا آماده واولیجق

وعنا

وعنا حالم کشته در • وهمیل میلشه نه بین میان حیات بلکه بقادن کنج فنا
ذوقی فواته زیاده در • زیرا که چنین نادان مکان • وغداران سمکان هم
خدنک غدر برکماندن کشاده ویرملیکاد کرا ولمق مقرردر • واهل نفاق ومدارات
شقاق بر مظلومک هلاکنه سعی تشمیر • ونطاق اتفاق بر میان ایدوب
آل ایلرلر • البته اکا ظفر میسردر • نته کم کرک فراغ وشغال اتفاق قلوب اول
قصد ایتدیلر • وعاقبت اکا غالب اولوب کندو مرادلرین ایردیلر • دمنه ایتدی نجه
اولمشدر اول حکایت • شنزبه ایتدی روایت ایدرلرکه بر زاغ وکرکدن وچقال
خوانجی ایدی • وبر شغالی مکان بر شیر شکاری خدمتنه بل بغلمشلردی • وبو تکلیف
عام ... مقام قلمشلردی • اتفاق کلوب کیدن قافلهدن بر تاجرک دوه سی سطاقت
اولوب اولحوالیده قالدی • بر مدتدن صکره قوت بولوب طلب علف ایچون هر طرفه
تکاپو ایدرکن اول بیشه یه راست کلدی • چون شیر اول هیبت وهیئت اوزرنه
کوردی خدمت وتواضعدن غیری چاره بولمدی • شیر دخی اکا استمالت ویروب
خاطرن صوردی کیفیت حالنه مطلع اولیجق تبیت اقامت وترک عزیمتدن سؤال
ایتدی • شتر ایتدی • نظم • بپیش ازین در کاه خود کر اختیاری داشتم • چون ترا دیدم عنان
اختیاری داشتم • ملک هرنه فرمان ایدرسه هر آینه صلاح واحوال بندکانی متضمن
اولسه کرک • مصراع • صلاح ما تو به دانی از ما • شیر ایتدی اکر کنف حمایتمزده اقامته
رغبت قلرسک • امید درکه سایه دولتمزده آسیب رنج ومحنتدن آسوده اولوب
شتر شاد اولدی • وخلیط الجنابدرکسته نهان اول بیشه ده کشت وکذار ایدوب
بر مرتبه یه واردیکه بغایت فربه اولدی • بر کون شیر شکاره کیدوب اتفاق بر فیل
مسته راست کلدی • ومیانلرنده جنک قوی ومحاربه عظیم واقع اولوب شیرک
بعض جوارحی مجروح اولوب افتان وخیزان اول بیشه یه ایرشدی وقلبدن

بر کوشه ده دوشدی زاغ و کرکس و شغال که شیرک هیچ فیه مکانی ایسه لر اتی
بی برک و نوا قالدیلر شیرک کرم اصلی و اریحیت جبلتی و ملوککه کافه خدم و عامه
حشمه محض عاطفت و عین مرحمت و شفقتی مقتضاسنجه آنلری بو حالده کوروب کچک
زیاده متأثر اولوب ایتدی ای بیچاره لر سیزکه محنتکز داخی بنوم زحمتمدن دشوار
اولدی اکر بو حوالیده بر شکار کوزتمز ایسه کز بکا خبر ایدیکز وارین سیزک نفقه کز قیدین
کوره یین بونلر هنگام طاعة دیوب هر بری بر طرفه کتدیلر و هر بری بر کنار
طواف اتدیلر جنبنده جانوردن اثر کورمدیلر بالضروره تدبیر مکره آغاز ایتدیلر
و بربریله مشاوره ایدوب ایتدیلر شیرک بو بیشه ده اولمدن بزه فایده کلمز
اندن منفعت میسر دکل ونه بزیله انک میاننده الفت متصوردر پس مناسب بودرکه
شیری تحریک ایدوب آنی قتل اتدوره وزتا بر قاچ کون ملکه طلب لقمه و طعمه دن فراغت
حاصل اوله و بزه داخی ملک کون فایده و منفعت واصل اوله شغال ایتدی بو خیال
دامندن الکیکو بو فکر محال ایله دستن دوراندیس که ملک انکا امان ویرمش و عهد و
پیمان ایله کندو خدمتنه کتورمشدر کیمکه ملکی غدره تحریض ایدوب نقض عهده تحریک
ایله خیانته نقش اولور و خاین هر حالده مردوددر و خدا و خلق اندن ناخشنوددر

نظم هر که در وعده خیانت کرده است دین و ایمان عهد امانت برده است سکه مردی ز دیانت بود
قلب مردم ز خیانت بود

زاغ ایتدی بو بابده بر حیله میسردر و بو عهدی شیرک
عهده سندن آزاد متصوردر سیز بونده توقف ایدک بن وارین بو مهمی تتبع ایدیم
و عن قریب یاران بشارت خبرین کتوره یین پس زاغ آشیر یاراندن شیرک خدمتنه
وارده وصف عبوسی الخلیوب طوردی شیر ایتدی هیچ جانور کوردکمی
و هیچ صیددن خبر کتوردکمی زاغ ایتدی ای ملک غلبه جوعدن هیچ بریمزک کوزی کورمز
و نه هیچ عضوده حرکت قوتدن اثر قالمامش اما خاطره فاتر بر چاره خطور

اندی

اتدی شویله که ملک انکا رضا بیوره جمله مز رفاهیت تمام و نعمت مستوفی حاصل اولور
شیر ایتدی مخلوق فکرک صویله کوره لوم و ممکن اعتبارده تمام عیار اولورسه
قبوله اوره لوم زاغ ایتدی شتر ملکه مخفی دکلدر که بو شکاریان زمره ده اجنبیدر
و بزم آنکله مصاحبتمزدن فایده عاید دکل عجالة الوقت بر صیددر که کندو آیاغیله
کلمشدر و ماحضر بر شکاردر که کندو اختیاریله دامه دوشمشدر شیر چون زاغک
بو کلامن ایشتدی آتش خشمی مشتعل اولوب ایتدی عفا علی هذا الزمان فانه زمان
عقوق لا زمان حقوق فکل رفیق غیر موافق وکل صدیق فیه غیر صدوق
صد هزار لعنت و نفرین بو زمانه رفیق و همنشین لرینه که شیوه مکر و نفاق قاعده
غدر و شقاق میانه لرنده نطاق اتمشلردر و رشته رفق و فتوتی قطع ایدوب
دایره لطف و مروتدن طشره کتمشلردر

نظم اهل زمانه را وفا نیست یار شان
مطلب وفا که غیر جفا نیست کار شان یک مرد کی بکار فروشی کم از خیال
جز بر کنار رسم نباشد شکار شان

ای زاغ بو نقض عهده نجه مذهبده جایز
کورمشلردر و قتل مستأمنه قنقی ملت رخصت ویرمشلردر هر شانه یا بیاد که از
تن پایدار مشکن بدست خویش که بهم شکست تست زاغ ایتدی بو بابده ملکک بیوردقی
مقدمات عین صدق و محض صوابدر فاما حکما بیورمشلردر که بر عضوی بر نفسه
بر نفسی بر اهل بیته بر اهل بیتی بر قبیله یه بر قبیله یی بر شهره بر شهری ذات همایونه
که موقع خطرده اوله فدا ایلمک واجبدر که سلامت سلطان بر اقلیمه فایده ویرر

مصراع سلامت همه آفاق در سلامت تست

نقض عهدن داخی بر مخرج میسردر بو
وجهله که صاحب عهدک ساحه ذمتی وصمت غدردن بری اوله و ذات شریفی حنث
قسم و زحمت حجا عقدن خلاص بوله شیر چون بو کلماتی ایشتدی باشن اشغا ایدوب
سکوت اتدی زاغ دخی کال یاران حضورینه وارد ایدی قضیه یی شیره عرض اتدم

وارنوز

اکرچه اوّلا سرکشلک ایتدی اما آخر رام اولدی حالیا تدبیر بودرکه جمله‌مز شیرک قیمتنه
وشیرک دردینه چاره جستی وراحتی اکا ونغلیوز ودیاورکه مدت متمادی
درکه بز بو پادشاه ملک پناهک دولت وسایهٔ عدالتنده فراغ بال ورفاه حال
روزکار کچوررز حالیا که بو حادثه واقع اولدی مروت مقتضاسی بودرکه
جسم وجانمزی اکا فدا ایده‌وز الّا کفران نعمته موسوم واستعروت صفت
فتوتدن محروم اولورز صواب اولدرکه جمله‌مز ملک حضورینه وارهوز وانک
انعام ولطف واکرامن ادا قیلورز وتقریر ایدرز که بز بو نعمتک عینی بر قادر دکلوزکه
جانلومز وتنلومز وجه شریف ملکه فدا قلورز بیر یاراندن هر بیری ایتیسنی تکمیل
ایلسون بوکون حیاتنی بذل اتسون وسایرلر زبانی بر وجهله دفع ایتسون تکیل تعفیه
شتردن متردد اولمه پس اتفاق قلدشتر قاتنه کندیلر وبو خصوصی تماما انها ایدوب
آتش تنویرلنی دم فتنه انکیزلریله تیز ایتدیلر شتر ساده دل داخی انلرک تخییل
تسویلنه الدانوب موافقتیه مذکوره اوزره اتفاق قلد حضور شیره کلدیلر چونکه
شکر وثنا وتقدیم ستایش ودعادن فارغ اولدیلر زاغ حیله باز زبان فصاحت
طوطی‌وار تکلم آغاز ایدوب ایتدی بیت شها بنم طبر شاد مال اسیر سلطنک کامران اول
بز بنلرک راحتی ملکک ذات ملکی صفاتنه وابسته در حالیا چونکه ضرورت واقع
اولدی دفع مضرت ایچون جانمی باشمی خاکپای ملکه فدا ایدرم وبو جسم نحیف ملکک
حوصلهٔ شریفنه غدا ووسد رمق اولمق رجا ایدرم یاران ایتدیلر سنی کلدن نه غدا
حاصل اولور وقرغنی بیک انک یوق ملکک غایله جوعی سنکله بجز زایل اولور
و ما یدا التعصفور و وسم مصراع تو کو تاکه در آیی بشمار زاغ چون بونی ایشتدی
ساکت اولوب باشن اشغه اندی بعده شغال داخی آغاز کلام ایدوب ایتدی نظم
ایا شهی که بهنکام کین دسولک اجل نهیتچه تو بر رهون نامهٔ آجال مدت مدیده

84

سایهٔ دولت روز افزونک آسیب تاب آفتاب حوادثدن آسوده یم حالیا که اول حضرت ماه
جلالی خسوف ضعفه مبتلادر بو کرم کرستانهٔ اقبالی افق حالوردن طلوع این فلک تکبی
طمع ایدوب اندیشه چاشت ونهمت مجاعتدن فارغ اولا سایلر جواب ویردیلر که ملکک
ددکلک فرط هوا داری ومحض حق کذاریدردن اما سنک انک بو نیاک وزبالکادن
مبادا که تنا ولیله نیچه ملکه متنا یدا اوله نظم درهیشه شاه جز نکو رامکشنه
لاغر صفتان ونهشت بوره انکشند شغال چونکه بونی کوش ایتدی بغایت خوش اولدی کرک
داخی دهان تعریف ماجواب ایده نظم شها اقبال ودولت اولیادک عدو هیجا کونی نا بسی و
شکارک بن داخی نفسیمی ملکه فدا ایدوب امید وارم که ملک خندان بنم لحمی آرایش دکان
دهان وزینت خوان دندان ایلیه نظم قصاب وار درم حشمت بانکی مرکان قناره
دلها بدوزده یاران ایتدیلر بو سوز محض اخلاص وعین علامت اختصاصدر اما
لحمک موروث خناقدر ومعزهٔ قایم مقام ضد تریاقدر کرک کوچکلدی تا شتر
کردن فراز کل طویل الحمق مهارینی دراز ایدوب زبان نیازله کلام آغاز ایتدی اداء
وظایف دعا وثنادن صکره ایتدی نظم ایا شهی که کشاده دست جرخ فیروزی
بر آستان تو درها نه فتح وفیروزی بن بو آستانه نیک سی ویو دولتخانه نیک پرورده
سی بن شویدکه ملکه لایق ومحتمل شیر هنینه فی الحال ملاحق اولمیه نه محل توقفدر
نه مقام تکلف نظم بر جبینم نبر کوی تو تاج دادم وهد کا بجا آنرجانم بجنیم
سایرلر تشوق الکلام ایتدیلر که بو سوز فرط محبت وصدق عقیدتدن فایق دن
سنک لحمک غایت لطیف ونیکودر و دمک مزاج ملکه شربت نبات وچشمه حیوان
سازکاردر رحمت سکا واحسنت سنک همتکه که ولی نعمتکدن تن وجانکی دریغ ایتمدک
و بو مجامله ایله عالمده ذکر جمیل یادکار قودک کتدک نظم هست جانم درم صد هزار
لیک چون باجانان فدا نجاست کان پس جمله سی شتره حمله ایتدیلر او لمسکین برنی کوجه

تا اعضا و اجزاسن بربرندن جدا ایتدیلر • و زاغ و کرکس و شغال دوستی اولمش عرب بودوب
نجه زمان آنی غدا ایتدیلر • بو مثلدن معلوم اولدی که ارباب نفاقک تیر مکر و خدنک تزویری
خصوصا که کمان اتفاقدن کشاد بوله تاثیر ایتمک اولمز دمنه ایتدی بو تقدیرجه
نه تدبیر ایدرسن • و ارباب غدرک دفعی نه مکر و فکر ایلرسن • شتربه جواب ویردی که
حالیا بو بابده اندیشه صوب و صوابدن منحرفدر • اما چون بو حاله یتشدک هلاکدن
خلاص احتمالی محالدر • جنک و جدال و حرب و قتاله آماده اولمق اولیدر زیرا که هر
نفس که حمایت مال و محافظت نفس و عیال ایچون قتل اولنه زمره شهداده داخلدر
و فیه حدیث مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ • اکا شامل اولور اندن صکره اجل مقدر
نیجه یره شیره مقتدر اولمیه باری ناموس و عاری رعایت ایدرم • و غیرت و حمیتی
الدن قومیوب دنیاده نام نیک و ذکر جمیل یادکار قویه‌یم **نظم**
بنام نکو کر بمیرم رواست • مرا نام باید که تن مرک راست • دمنه ایتدی عقلا وقت جنکده
مسابقت • و هنکام حربده مسارعت روا کورمزلر که بادی ظلمدر • و مباشرت اخطارده
عدم مبادرت طریق اسلمدر • بلکه ارباب حزم اتمام امر خصمی مدارا ایله کوره‌لر
و دفع مناقشه‌ده رفق و ملاطفه بیوره‌لر **نظم** فریب خوش از خشم ناخوش بهست
بر افشاندن آب آن آتش بهست • مرادی که در لطف کیرد تمام • ضعیف
چه باید سوی قهر دادن لکام • و ارباب خرد و شیرمردان بیشه نبرد عدوی
عد ایلمزلر که قوت و زور قادر ایکن شاید که مکر و حیله‌ده قادر اولمیه و زورق
تزویرلر بر آتش فریب که شرر ضرری آب تدبیرله سکون بولمیه سن خود تسکین
شیری نه مرتبه‌ده بلمیه‌سن • و انک استیلاسنه شرح و وصفدن مستغنیدر واقف
اولمیدرسن • پس انک خصم عداوتندن تمام حذر اوزره اولغایه‌سن خرده‌دن
غافل اولمیه‌سن که هرکیسه که عدوسن تحقیق ایلیه و تبعات محاربه‌دن اندیشه قلیم

ادلیم

اولمیه نته که موج دریا طیطوی تحقیق سببیله شتربه ایتدی نجه اولمشدر او **حکایت**
دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه سواحل دریای هندده طیطودن بر نوع اولور که اکا طیطوی
دیرلر آنک بر جفتی دریا یاقه‌سنده مسکن طوتمشلردی • و لب آبده نشیمن ایتمشلردی
چون بیضه وقتی کلدی • ماده‌سی نره ایتدی بیضه ایچون بر محل تدارک ایله که فراغ خاطرله
ساکن و مخوف خطردن ایمن اولورز • نر ایتدی بوجزیره بیضه ایچون غایتله خوشدر
موضع دلکش و مقام فرحبخشدر • بو محل جنت مثالدن عالی تحویل محالدر ماده
ایتدی بو سوزه محل تاملدر که اکر موج دریا حرکته کله • و بچه‌لرمزی نیز دامننه الور
نتیجه اوقات و ایاممزی ضایع قیلا اکا نه تدبیر متصوردر • و نه چاره میسردر • نر
ایتدی بن کمان اتمزم که موج دریا بو جرأتی ایده بلا • و بزمله عداوت و تقریر قلوب بزم
بو امانتمزه تجاوز کوره • شویله که اندن بی سبب بو مقوله حرکت وجوده
کلوب واروب کوره که بزم بچه‌لرمزی غرق بحر هلاک ایده اندن انصاف الم بلورز و تیغ
انتقاممله انک حقندن کله بلورز **نظم** چرخ بر هم زنم ار غیر مرادم کردد
من نه آنم که زبون کشم از چرخ فلک • ماده ایتدی کندو حدندن تعدی اهل خرده عیب
لایق دکلدر • و طورندن زیاده لاف و کزاف ارباب انصافه موافق دکلدر صورتی
اولمسون سن نه قدرت و قوتله موج دریایی انتقام ایله تهدید ایدرسن • و انک
شکوه شوکتله انکله مقابله و مجادله مقدماتنی تمهید ایدرسن • بو فکری فی الحال
بیضه ایچون بر محل رصین و موضع حصین اختیار ایله • و استماع نصیحتدن امتناع
ایلمه که هرکیسه که خیرخواه‌لرک سوزن اوتمیه • و ناصحلرک کلامنی قبول ایتمیه
اکا اول بلا یتشه که اول سنکپشته یتشدی • نر ایتدی نجه اولمشدر او **حکایت**
ماده ایتدی مکی بر آبکیرده که آبی صفای ضمیردن آیینه کبی عکس پذیر ایدی
و لطافت و حلاوتده عین آب حیات کبی بی‌نظیر ایدی • ایکی بط و بر سنکپشت

ساکن اولمشلردی ۰ و مجاورت سببیله مصاحبلری مصادقته یتمش ۰ و همسایه‌لک نهجی ایکن
و بیگانه‌لک یگانه‌لکه یتشمشدی نظم خوش شست عمر که با دوستان گذرد ۰
خوش آدمی که بیاران دلستان گذرد ۰ ناگاه دست روزگار جفاپیشه ناخن بیداد ایله
بنیان احواللرین خراش و تخدیش باشلدی ۰ و سپهر بی‌وفا فام صورت مغایرتی مرآت
اوقاتلرینه اظهاره آغاز قلدی مصراع و ای نعیم لا یکدره الدهر نظم
خوش شست از جام وصل دلبران می ولی ترسش خمار هجر دربی ۰ بر امنی که نخل نعیم تا
سنگ نایدش در زیر دندان ۰ اول آبی که انلره ماده حیات و مدد معاشری
روز بروز تفاوت ظاهر و نقصان فاحش بولدی ۰ بطلر چونکه آجال و حال
مآل واقف اولدیلر وطن مألوفدن فراغت ایدوب عزیمت جلای مقیم قلدیلر نظم
سفر بهتر آنرا که درجا بخویش ۰ دلش از غم این و آن ابتر است ۰ که هرچند رنج سفر بدبود
ولی از جفای وطن بهتر است ۰ پس دل غمکین و دیده نمکین ایله سنکپشت قتنه کلدیلر
و سخن وداع و کلام هجرانی درمیانه ایدوب ایتدیلر نظم مارا ز توچشم بد ایام جدا کرد
چشم بد ایام چه گویم چها کرد ۰ سنکپشت چون ساز مفارقت یارانی ایشتدی
سوز مفارقتدن نالشه آغاز ایدوب درد هجراندن فریاد ایدوب بو نه جکردوز خبردر ولور
و نه جانسوز شربت بکا سنسز حیات نجه میسردر ۰ و زندگانی نه وجهله متصوردر نظم
ای بی تو حرام زندگانی ۰ خود بی تو کدام زندگانی ۰ هر زنده که بی تو باشد
مرکبیست بنام زندگانی ۰ حالیا که بکا طاقت تصور وداع ممتنعدر ۰ آیا تحمل بار فراق
نه کیفیتله ممکن اوله نظم بی‌شعر سرور وا غم زحیثم ناشد دوده ۰ دل از تصور دوری
چو بید لرزانست ۰ بطلر جواب ویردیلر که بزم داغ جگرمز نیشتر فرقتدن ریش
و سینه مز سوزش داغ هجراندن پر تشویش ۰ اما قید بو که سیلاب عذاب قلت آب
خانه وجودمزی آتش عدمه اوردی ۰ و خرمن حیاتمزی باد فنایه ویردی ۰ لاجرم بحکم ضرورت

و فرقت

آبادی بهشت

و فرقت ۰ و کربت غربت اختیار ایدرز ۰ و ناچار یار غمگسار دفع یاد ۰
ترک ایدوب کیدرز والا نظم کشتی هیچ قایل اولوری جدا اولماغه یارانه
کیدرمی اختیار ایله یا خود کسی کیدر دیارندن دیگر بکا عاشق بی‌دل ز کوی یار نرفتی
کسی ز روضه جنت باختیار نرفت ۰ سنکپشت ایتدی ای یاران مفرطات نقصان
آب بنم یا غمه صدچندانددر که بنم بی آب عالم خرابدر کرم ایدک حق صحبت قدیمی
رعایت ایدک ۰ بو ویرانه محنت آبادی جوار بزادن سرکردان قومک قانده کیدرسکز
بیله آلوب کیدک نظم توچه جانی و عزم رفتن داری ۰ چون جان برود این تن بیجان چه کند
بطلر ایتدیلر ای یار کریم ۰ و همدم قدیم بزم سندن مفارقت عذاب الیمدر ۰ و محنت عظیمدر ۰
هر مقامده که آنام آیم وز اسباب حضور و حبور نه قدر موفور اولور سه شرف
دیدارکدن دون ۰ و تماشای جمالکدن مهجور اولیجق نه دین مزده نوقال اولور ۰ و نه
سینه مزده حضور نظم گلشن فردوس سنسز جاه زنداندر بکا ۰ گلخن دوزخ جمالکله گلستاندر بکا ۰
بزم سنک مصاحبتکدن غیری مطلوبمز ۰ و مرافقتکدن غیری مقصودمز یوقدر
اما بجز اینکه بزم روی زمین ده یوریمک کتمک و چشم کران و پای ناتوان
ایله وادی و بیابان قطع ایتمک متعسردر ۰ سکا دخی بزله هوادن اوچوب فضای
آسمانه پرواز ایلمک متعذردر ۰ بو تقدیرجه بزم سنکله مرافقت ۰ و سکا بزمله
موافقت نجه میسردر ۰ کشف ایتدی بو کاره سنک رای صایبکزه منوطدر ۰ و بو
حل بو سنک فکر ثاقبکزه مربوط بن بو خاطر فاترمده که خیالدن بجا
و بو ذهن قاصرمده که بار فراق یاراندن شکسته‌در ۰ نه تدارک قلایم ۰ و نه تدبیره قادر
اولم مصراع دلشکسته اولان اولمز رای و تدبیر درست ۰ بطلر ایتدیلر ای یار عزیز
بو بابده بر حیله فکر ایتدک ۰ اما سنده خفت علامتی کورورز ۰ و سنی متهتک و سبک
اولمقدن احتمال ویرورز ۰ شاید که بزم فکرمزه عمل قلیه‌سن ۰ و قرار اتدوکک عهده

اوزن اولمیسن • سنک پشت ایده‌یی بو متیر میدرکه سین نجوم صلاح حالی ایچون بر تدبیر
بن بو حیله کار تعلیم • وکندو منفعت و مصلحتی ایچون عقد ایتدوکم عهدی اوزره قیام نظم
عهد بستم که سر از عهد نپیچم هرگز • شرط کردم که ز شرط تو تجاوز نکنم • بطلر ایتدیلر
شرط بودرکه چون سنی قضا بر هوایه کوتوروز • اصلا اکله یا ننک دیو اضطراب
ایلمیه • ومطلق فمکی کلام ایدوب بر متکلم بر کلمه سویلمیه • زیرا هر حریف که کوزیه بر
راست کله بر حرف آتهکرکه • وتصریح و تعریض ایله دخل و تعرض ایتهکرکه واجب درکه
چندان عبارت یا اشارتله بر سوز ایشیدرسن • یا خلاف معهود بر وضع و حرکت
مشاهده ایدرسن رد وجوابنه ایدوب حقه‌سنده بحر سکوت اوزره سن • ونیک ثبات ایده
تعرضدن تمام احتیاط اوزره اولاسن نظم این سخن حقه کبی اغزکی بند
اوزون سن مهر بر لب کیسه مانند • سنک پشت ایده‌یی فرمان بردارم نظم
بخاکپای عزت قسم که در همه عمر • خلاف رای منیر تو یک نفس نزنم • عهد ایتدی لفظیله
اتیوب هیچ کونه بر جواب تعتد اولمیه • و ساکت وصامت اولوب هیچ آفرین
نفیا و اثباتا تعرض قلمیه نظم به پیری رسیدم در اقصای غرب • بدو گفتم ای آنکه
باعقل و با هوشی • نمردم چه بهتر بهر حال گفتا • خموشی خموشی خموشی خموشی
پس بطلر بر چوب کتوردیلر ومیانی سنک پشتک دهانه ویردیلر • وکندولر ایکی
جانبندن یاپشوب کوتوردیلر • چون اوج آغاج قدر کیدرک بر دیه مقابله
کلدیلر • اهل قریه دن برنا وپیر زن وفرزند وصغیر وکبیر بو حالدن خبردار
اولدیلر • وتماشا ایچون طشره چقوب زبان تعجب ایله هر طرفدن فریاد ایتدیلر که کورک
بطلر کشفی بچه کوتورورلر • چوق بو صورتک مثالی اولمامش آفت خیالنزدر ساتا
بولنمامشدر • کیدرک غوغالری زیاده اولدی • سنک پشت بی عقلی سکوت ایتدی
عاقبت مصراع تحمل ایتمیوب خلقک سوزینه ایتدی بلی ع کیفیک کوه کلنه کور کوزینه

غزتی و

87

همان دم جواب ایچون اغزین آچدی • اوجه هوادن اوجیدی روی زمینه دوشدی
بطلر آواز دوسن زنشت آغاز ایدوب ایتدیلر • ای سخیف ادراک و خفیف دماغ
وما علی الرسول الا البلاغ • دوستلردن نصیحت ایتمک وانک بختلردن قبول ایتمک
نظم اکا دیر عاقل و لاابلغ رضمند • که کوش هوش اصغا ایده پند • بو مثلک نتیجه‌سی
اولدرکه احبابک نصیحتن سمع قبول ایله اصغا ایتمیه‌کند و هلاکت سعی اعتبار ویوزی
وقباحت وقباحتدن نقاب فضیحتی کوتورمشلر ولا نظم آنکس که سخنهای عزیزان نکند گوش
بسیار بخاید سر انگشت ندامت • نر آتیده بو مثلی تمامیه قلدم ومضمونی مطلع اولدم
اما خوف ایتمم زیرا اکر کلاوتمام عالملرالاه الاتمدن غیری نسنه کومزم • وبدیل وتن سننله
هر کن مرادمنه ابر عزم • سعی مضاعف بو ایدرکه بو چو دریا بنم جانبمزی حمایت قلوح • وبر طریق
رعایتی کندو لوازمندن بلوب • بالضروره ماده اکا اتباع ایدوب مهم بیفیتی
اولمقامده اتمام ترتیب ایده • بر زماندن صکره چوق بچه‌لری بیلیهی بیاض بیضه‌لی
چاک ایدوب کیتیف حیاتدن باش چقردیلر • دریا تموجه ایدوب انلری زیر دامن هلاکه
چکدی • ماده چون واقعه‌یی مشاهده ایتدی غرقاب اضطرابه دوشوب ایتدی
ای خاک نبرد و زکادین بلورم که آبه اعتماد و هوایه استناد جایز دکلدی
ایشتمدیکمی دیشلرم نظم بو عمر و زو ریاند و دیه آینانم • یله آلدنم وحصیه طیا غم
نیچه جانمزی آتش هجرانله کویندرک • وخانمانمزی سیلاب عنا بلا خراب ایدوب
چراغ عمرمزی باد هلاکله سوندیرک • بادی بر اندیشه ایتدکه ایکی بیلمه دل ریشه
بر مرهم ایرشه نن ایتدی سوزکه بیلوب سویلدن بهانه اولعجبه وزر مقردم
وقوملک عهدسندن کلوب بو چو دریادن انصاف ایکی ایلورم • بو نحه یدی وبعانی
بر طیو حضوره واردی • و بر نوعک ریشی بیشیلسن جمع ایدوب قمع عقته
الرشه ایلدی • وانلردن معاونت ومعاضدت التماس قلدی • وزبان نیاز ایله

بو تن غم آغاز ایدوب ایتدی نظم احوال دردمندی ما بی نهایتست هنگام ستیزی وقت وعنایتست
اکر عنایتلری بو واقعه ده پشت و یکجهت اولمیه و اتفاق ایدوب بنم دادمی دریادن حق
آلمیه لر انک جراتی زیاده اولوب من بعد سایرلرک بچه سنه قصد اتمه کرکدر
چون بو رسم اورده ممتد و بو قاعده مستمر اولا لابد توالد و تناسلدن قطع
امید اتمک کرکدر نظم یا باشمزه آب حسرت بر جانه کمک کر کرفت یا بعد خلودی بباید خلاص
یا قدم در محنت آباد عدم باید نهاد و طیور مختلفة الطباع اول آتشین سخن و
دردناک واقعه فجیعه استماع ایدیجک شکسته بال و پریشان حال اولدیلر و عاقبت
بر اندیشه و سرانداز سر تا سر طیور همت حضرت سیمرغه عزیمت اتدیلر و صورت
حادثه عرضه [illegible] اکر دعا یا عنقدن پروا ایرسک و ستمدیده لرک
ستمکارلردن حقن آلیویرسک فرمان فرمای مرغان و قهرمان جنس حیوان
اولمغه ارزانیسن و اکر مظلوملر حالندن فارغ البال و دفع ظالم و رفع مظالمده
اهمال و امهال روا کورسک محقق بیل که رقم سلطنت سلیمانی صفحه [illegible]
اولوب منشور سلطنت و برلیغ قهرمانی غیرک ذمت همتنه حواله اولنور نظم
غم زیردستان بخور در نهان بترس از زبردستی روزکار سیمرغ انلرک التماسن
قبول ایدوب خدم و حشم دار السلطنتدن اولغایله تک دفعنه توجه ایدوب مرغان
معاونت و مظاهرتیله جرار لشکر اولوب جانب ساحل دریایه همن روان اولدیلر
چون سیمرغ بر بیابانه که حد و عدنه هیچ بر مستوفینک حوصله حسابی وفا ایتمز
و اعدادن حقیقتن کتان کتاب امکان [illegible] نظم همه مبارز و تند و دلیر
خون آشام همه دلاور و رزم آزمای و کینه کذار فکنده در بر نخوت درع و جوشن
از پر و بال کشیده تیغ و خنجر ز پنجه و منقار حوالی دریایه [illegible]
صبا که سلسله جنبان موجدن اول خبر دریایه ایرشدردی چون کند و حوصله

سیمرغ و انک طیورلری طاقت مقاومت کورمدی ضرورت طیطوی بچه لرینی ویردی
بو افسانه تکلم و بو ترانه ترنمدن غرض بودر که دشمن اکرچه بغایت حقیر و دانی
اولورسه خوار و عاجز اتمک کرکمز که سوزن کوتاه قامت و ضعیف بنیت ایشلر
ایشلر که نیزه دراز قد و قوی خلقت اندن عاجزدر حکما بیورمشلردر که حذر
مردک مصداقنی بر فردک عداوتنه مقابله اتمک غیر جائزدر نظم دوستی را هزار بخشی کم است
دشمنی را یکی بود بسیار شنزبه ایتدی چونکه بر پادشاه اولوب خصوصا بر یار
اولمشدر تا کفران نعمت و عدم مروتله موسوم اولمیم اما چونکه شیر بکا قصد ایدر
صیانت نفس و محافظت تن ده مقدار رمقده [illegible] قلمزدر تا [illegible] حالمی
رقم خوف و خشیتله مرقوم و سوء غیرت و عدم حمیتله مرسوم قلمیم دمنه ایتدی
چون شیره یاقین کرسن [illegible] و کاه قلقوب کاه اوتوره و بکچه سیله
بر و بهجانکی خراش ایدوب دنبالن زمینه اورر تحیر و تخیر [illegible]
و شعله خشم آتشن خشم کبی علو ایلمش بلاسنکه سکا قصد ایلمش و سنک قتلکه نیت ایتمش
شنزبه ایتدی حقوله بیوردک واقعا اکر بو علامتلر بن سیماینه اولورسه هر اینه
بنفسه دیقینده عجاب ظن و تخمین مرتفع اولوب شیرک قصد غدرینه شک و شبهه
قلمز دیو قلدی چون آتش فتنه بو جانبدن داخی اشتعال بولدی دمنه شادمان
کلیله جانبنه روان اولدی نظم [illegible] که شادیش از غم دیکران بود صدق و فا
بجای آز و کینه برکران بود کلیله ایتدی کار نه مرتبه یه وارد [illegible]
ایرده دمنه جواب ویردی که مصراع از بخت شکر دارم و از روزکار هم
بحمد الله که اسباب حضوری کمال و فراغت تمام محصل [illegible] و بو کار دشوار که [illegible] رفیق
و سهولته میسر اولدی دمنه بونی دیدی و روزکار زبانی مکافاتله [illegible]
کوش هوشمندان محتصل بصیرته ایرشدردی نظم خوش کرفت [illegible]

خندان و

کن فلکدن بلندراق قوادی کیندە ٠ پس ایکیسی دخی خدمت شیره واردیلر اتفاق کاو داخی
الملکک عقبنجه کلدی ٠ شیر چونکه ایراقدن شتربه نک کوردی دمنه نک دمندوکی کبی اوکوزه
غرشه آغاز قلدی ٠ وچشم بی خشمی مشتعل اولوب دلم استیلانی دوی دیشنه اوردی
وغایت غضبندن چنکالی تیز ایدوب دندانین بربرینه بیتوردی نظم
مهیب اژدر کبی خشمندن آتش ٠ غضبندن اولدی آتش کبی سرکش ٠ یانوب قزدی ایچی جمادی دوبی
کونه خشمیله رنکین جامه دوندی ٠ شتربه یقین واریجق عین الیقین بیلدی که
شیرکا تیمی قصد راست اتدی ٠ کندو کندو دیدی حکما راست دیمشلردر که خدمتکاری
ملوک خوف وحیرته ملازم سلاطین بیم ودهشتده همخوابه ماره وهم خانه
شیره بکزر که اکرچه شیر غایب ومار خوابده اولا نه آنک شرندن رها
میسردر ٠ ونه ضررندن خلاص متصور نظم مکن ملازمت پادشاه کی اندیم
که هیچ صحبت سنک وسبو شود ناکاه ٠ ناچار اسباب کارزاره دل دوکادی اتدی ٠ چون
جانبیندن اول علایم که دمنه ویرمشدی معاینه اولدی میانلرینه آتش
جدال اشتعال بولوب حرب وقتاله اشتغال اتدیلر ٠ عجب فروشرع فنای عجیب
زمیندن کوش آسمانه یتشدیردیلر نظم اولوردی زهی سحاب اول غریو
ایشته کوه قاف نره دیوی ٠ کلیله چون حالی بو منوال اوزره مشاهده اتدی
دمنه یه ایتدی نظم صد حیله ونیرنک انکیختی ٠ وانکه زمیان کار بکر بختی

متوجه اولوب

یاران دو مصاحب له فروتنانده ٠ این کرد بلا راکه توانکیختی ای نادان وخلقت عاقبتی
هیچ کورمیسن ٠ وای فتنه ده متفاخم که نطق قلمیسن ٠ دمنه ایتدی نه خصوص
عاقبت وخیم ملاحظه قلدی ٠ آیتدی بو فتنه ده که سن اویاندردک وبر آتش بلقه
سن یاقدکه بو کارزارده یدی نقص ظاهر واردر ٠ بریسی بودرکه بی ضرورت ولی
نعمتکی زحمته آتدک ٠ ونفس ملکی بلاء عظیمه مبتلا اتدک ٠ ایکنجی مخدوم مکرمی وفاقی

وبعض

ونقض عهد ایله موسوم قلدک ٠ اوچنجی ناسبب قتلنه سعی اتدک وآنی مهلکه یه آتدک
دوردنجی اوله بی کناهک خونی کردنکه آلدک ٠ بشنجی جمیع سپاه سباع پادشاه حقنده
بدکمان اتدک ٠ یمکن که آنک خوفندن ترک دیار ایدوب بر یرده داخی انتقال قلالر
وجانماندن آواره اولوب محنت غربت وبلا جلاده فی ومانده قلالر ٠ آلتنجی سپه سالار
لشکر سباعی عرضه تلفه آتدک ٠ لاجرم الملکک عقد جمعیتی من بعد نا منتظم اوله کرک
یدنجی کندو عجز وضعفکی اظهار اتدک ٠ واول دعوا که بو کاری رفق وتلطف ایله تمام
ایده یم دیردک پایانه یتشدیرمدک ٠ غایت غباوت ونهایت غوایتکی کور الفتنة
نایمة لعن الله من ایقظها وعید وتهدیدندن تحرز اتمدک ٠ دمنه ایتدی مکر سن
ایشتمدک اولا دیمشلردر نظم کاری که بعقل بر نیاید ٠ دیوانکی درو باید ٠ کلیله ایتدی
سن بو بابده دستور عزیزدر اوزرینه وضع اتدک که وقوعه بولدی ٠ ودستیاری
معاد فکر ایله طی ایلدک که راست کلدی ٠ تا طریق رفق ولطفی بر طرف قلاسن
وخشونت وعنفه محتاج اولاسن ٠ بلمزمیدک که رای راست واندیشه درست جرأت
وشجاعتدن مقدمدر مصراع الرای قبل شجاعة الشجعان نظم کاردانا راست کند
عاقل دانا بسخن ٠ که بصد لشکر جرار میسر نشود ٠ بکا همیشه سنک اعجاب وغرور
رای ناصوابک ٠ وبو دنیاء بیغدارک جاه ودولتنه که عشوه سراب ونشوه شراب
کبی ناپیدادر ٠ مفتون اولدوغک معلوم ایدی ٠ اما آنی سکا اظهار ده تامل ایدردم که
شاید کورکه متنبه اولیدک ٠ وخواب غروردن وغفلت وخماریندن ٠ وجهالتدن
افاقت بولیدک ٠ چون اول وادیده قدم بصمدک ٠ ودایم بادیه ضلالت وبادیه
غوایتده حایر وهایم سن ٠ دمیدر که کال حرفی وجهالت وتمام حمق وغباوتکدن
برشمه اظهار ایده یم ٠ وقبایح اقوال ومعایب افعالکدن بعضن اکرچه که بیردر قطعه
وهامون ذره در ٠ کالشمس فی وسط النهار سکا آشکار ایده یم نظم

تا که بدانی چه کرده‌ای • نفس وغا بیشه خطا کرده‌ای • آنچه دهی هیچ شماری ترا
هم بستند تو باری ترا • دمنه ایتدی ای برادر بدایت عمردن تا بو غایته دک
آغزمدن بر قول نامقبول وفعل نامعقول وجوده کلمش اوله • شویله که بن قباحت
کورمیسن • وبن کستوردم صفت مشاهده قلسن • مقتضای مروت واخوت بودر که
لطف ایدوب تنبیه ده تقصیر ایتمیه‌سین • وحسن نصیحتدن مسامحه روا کورمیه‌سین
کلیله ایتدی سنک معایب ذات • وقبایح صفاتک اول قدر چوقدر که نطاق حصر وضبط
وکثرت بسطله احاطه احتمالی یوقدر • اول جمله‌دن که کندوکی بی عیب تصور ایدرسین
بر داخی بو که کفتارکی کردارکدن راجح طوترسن پادشاهلر یونلردن غیرده
نسنه یوقدر که • وزیرنک قولی فعلی اوزرینه راجح اوله • دیمشلردر که اهل عالم قولده
وفعلده درت قسمه منقسمدر • اول اول طائفه‌در که ایلیه سویلیه بو شیمه منافقان
وصفت بخیلاندر • ایکنجی اولدر که سویلدن ایلیه بو عادت جوانمردان وخصلت
ارباب مروت واحساندر • اوچنجی اولدر که سویلیه اندن ایلیه بو سیرت اهل
معاش وسمت اوساط اشخاص نوع انساندر • دردنجی اولدر که نه ایلیه نه سویلیه
بو خصلت دونان • وصفت خسیسان‌در • پس اول طائفه‌دن سنکه کرچه
اقوالکدن زیور افعالله آرایش قلمزسن • بن هر بار که سنک احوالکی تحقق وافعالکی
تفرس قلدم • قولکی فعلک اوزرینه راجح وجهلکی فضلک اوزرینه غالب بولدم • شیر
سنک قولکله بو فعل خطیره مباشر اولمشدر که • شویله که عیاذا بالله اکا بر آفت
یتشه بو ولایتده هرج ومرج ظهور ایدوب • شورش واضطرابدن رعایانک خصوصی
اوجیسر • وتمام نفوس واموال مخاطره تلف ووهلکه تاراجه دوشوب • کلیا بو افعالک
وبالی طوق لعنت اولوب سنک کردنکه کچسر • نظم • هر که بد کار باید اندیشت
روی نیکی دکر کجا بیند • هر که شاخ مضرتی کارد • میوه منفعت کجا چیند •

ودمنه

دمنه ایتدی وزیرلق دیلدم • ملکک بوستان حالنده نهال نصیحتدن غیری دیکمدم
وتخم اندیشه منفعتدن غیری صحته اکمدم • کلیله ایتدی بن نهال کرداندن بو نوع تخم
ظهور کلمکه کورمیسن نتیجه بر کیزه اولحق ایکندن • وبر دهان که بو مقوله نصیحت قلاکز نتیجه
ثمرات بن قلورسه خلق طوطیق یک • اول سنک قولکدن بجز منفعت حاصل اولورمه
حلیه عملدن عاطلدر • وعلم بی عمل فی المثل موم بی عسلدر • وکفتار بی کردار درخت
بی برک وبار کبی لا یعنیدر • نظم • علم کن اعمال نشاید نیست • کالبدی دارد وجان نیست
خاصه تبه بر آید شجره • علم درخت وعمل او را ثمره • شاخ که بی میوه بود ناخوش است
مطبخیان را مدد آتش است • اکابر فضائل شیم صفحات دفاترده قلم کرم برله رقم
بیوروشلر که • بیتشی نسنه‌دن فایده میسر کلدر • قول بی عمل مال بی حزم علم بی صلاح
وصدقه بی نیت وزهد کمانی بی صحت • پادشاه اکرچه که فی حد ذاته عادل وکم
آزار اوله • وزیر بد نیت وناپاک طینت انک منافع عدل ورأفتن رعایادن
منقطع قلور • وانک خوفندن مظلوملرک قصه پر غصه‌سی عرضه حضرت سلطانه تشنه
اولور تشنه کر بر چشمه پاک • وآب تابناک صورت معاینه اولنسه هیچ بر شناور
تشنه فرضا که آتش عطشی خاشاک وجودن یتیشه اکا ال اورمزه • واقدام قدمی
انک پیرامننده دار ایتمز • نظم • رسیده ام من تشنه جکر بچشمه صافی • ولیک سوی کم
بالای آبخوردن نیست • دمنه ایتدی بنم بو طرقه سلوکدن مقصودم وصول شرف
خدمت ملک ایدی • بحمد الله مأمول احسن وجوه اوزره محصول بولدی • بعد بنم
اولر حسن خدمتم • وصدق واستقامت وخیانتدن حق ولی نعمت ایدر • اوکداخی
بقدر الطاقه دریغ اولنمدی • کلیله ایتدی کاردان وزرا که کافی وکارکذار
زینت ملوکدر • اما سن دیلرسن که غیری ملوکک نزهت ملوکدن دور ومهجور اوله
وسن مدار علیه سلطنت ومشار الیه مملکت اولوب تقرب حضرتده سکا مقصور اوله

نیست

بو خصلت غایت غباوت و فرط حماقتدن ناشیدر ٭ که سلاطینی هیچ نسنه ایله الزام
ممکن دکلدر ٭ مرتبهٔ سلطنت مشابهٔ رتبهٔ حسن و جمالدر ٭ نته که بر محبوب دلاویزک عشق
و افتاده سی اولدوقجه ظهور و جلوات حسنی افزون اولور ٭ سلطانک دخی خدمتنده کی اعوان
و انصاری و خدمتکارلری نه قدر بسیار اولا ٭ کثرت خدم و وفور حشم میلی تزاید
اولور ٭ بو سودا انجام که عرصهٔ دماغکی مقالم اتشدر ٭ امارت نهایت بلاهتدندر
و علامت غایت سفاهتدندر ٭ نته که حکما بویله سویلمشلردر ٭ علامت حمق التی نسنه دن
غیری نفعی یوق نسنه دن کندویه منفعت تصور قلمق ٭ و بی ریاضت عبادت ثواب آخرت رجا
ایتمک ٭ و خشونت و خصومتله معاشقهٔ نسایه مباشرت ایتمک ٭ و راحت حضورنی
دقایق علومه وقوف و عثور قصد ایلمک ٭ و نقض حقوق و بغض و عقوق ایله ناسدن
صداقت توقع ایتمک ٭ ای دشمن بو سوزلرکه فرط شفقت و وفور محبتدندر علم
عین الیقین بلورکم سنک شب تیرهٔ شقاوتک بنم ضیاء شمع نصیحتمله روشن اولمق
ممکن دکلدر ٭ و ظلمت جهل و کدورت حقد و حسدکه طینتکه سرشته اولمشدر بنم
پرتو انوار نصیحتمله مرتفع اولمق ممتنعدر ٭ نظم ٭ با آب کوثر و زمزم سفید نتوان کرد
گلیم بخت کسی را که بافتند سیاه ٭ بنمله سنک مثلک عبارت اولمشدر که اول صاحب غرض
ایندی دنجی بیهوده چکم ٭ و تخم نصیحتک زمین شوره اکم ٭ و صدد استماعده اولانلر
کلماتک ضایع اتم اول قبول ایتدی و عاقبت آنک سزاسن بولدی ٭ دمنه ایتدی نیجه
اولمشدر اول ٭ حکایت ٭ کلیله ایتدی روایت ایدرلر که یمن یمنده بر کروه بوزینه
بر کروه بر کوهده اوتورلر ایدی ٭ و اول مقامده کیاهلردن کامل نجه یرلری
قضای الهی بر شب تیره ده که بر غرفه بی برجیس بی بصیرتدن خفی ایدی ٭ لشکر سرما
اولوبیمولک آرام صبر و سکونه یغما ٭ و کشور درونه و بیرونه استیلا قلدی ٭
و صدمت صرصر زمهریردن رکلری قانلری و تنلرنده جانلری افسرده اولدی ٭

الی دوشمده

الی دوشمده سرمادن چنار کبی ٭ ایاغی الکی شیده کچیغم سارک ٭ اول کون بر درخشان نجمدن آب
بی قوت قودن هوا کیمنده سنجاب ٭ بیچاره لر شدت هوا و سورت سرمادن زیاده
آزرده اولدیلر ٭ و آسیب برف و باران و تکرکدن و طوفاندن پناه طلب ایدوب اطراف
کوهی طواف ایدرکن ناکاه بر طرفده بر ینیا یاره سی بولدیلر ٭ و بر بوت و ملجا ظن ایدوب
آنی آتش کمان قلدیلر و حمالة الحطب واری هیزم جمع ایدوب آنک کرداکردنه اوزدیلر
بلا غرض یلدم یدم اوفردیلر ٭ مکر اول حوالیده بر درخت اوستنده بر مرغ بو احوالی
مشاهده ایدرده ٭ فریاد ایتدیکه یاران بو هوادن یکچه که بو آتش دکلدر دم سنک
آنی کرم ایدرسز هوس معوق مرمرده کرسن ٭ دنجی وعده اول سنک سختی نرم ایتمز
مرهمسی ٭ آنلر بو مرغک کلوسنه استماع ایتدیلر و اول کار بی فایده دن امتناع کوسترمدیلر
اتفاق بو اثناده بر آدم چقاکلدی ٭ آنلری بو حال اوزره ٭ و حاللرین بو منوال اوزره
مشاهده ایدیجک مرغه پند و نصیحت قصد ایدوب ایتدی ای مسکین زحمت چکمه و تخم
نصیحتکی بیهوده یره دا کمه ٭ و نفسکه عذاب ایتمه که بونلر سنک نصیحتکله منتفع اولمزلر
و سنک کفتارکله بو کار بی منجاندن فراغت قلمزلر ٭ سوزی بیهوده چکمکسن و نفسوکه
تعذیب بلا فایده ایدرسن ٭ نظم ٭ چند آن زبان بنیزه اولدرم ٭ نه حاصل کم دوکیسیه آهن سرده
بو مقوله کیمنه لرک تربیت و تقویتنه سعی ایلمک و انلردن رشد و صلاح و فوز
و فلاح رجا ایتمک اکا بکزرکه تخم حنظلدن نی شکر امیدی و زهر هلاهلدن
خاصیت تریاق اکبر و فاروق طلب قلاسن ٭ نظم ٭ هر که در اصل بد نهاد افتاد
هیچ نیکی ازو مدار امید ٭ زانکه هرکز بجهد نتوان ساخت ٭ از کلاغ سیاه باز سفید
مرغ آنک کلماتنه التفات ایتمدی ٭ کلامن بعیب قرددن استماع ایدوب زهره صالدی
غایت شفقتندن بالای درختدن اشغه ایندی ٭ تا مضمون نصیحتنی آنلره اعلام
زیاده اهتمام ایلیه ٭ و آنلره اول رنج بیهوده دن خلاص سعی تمام کوسترم

قلديلر

فاتحا لایمونلر وزعنك الملی افزه جمله دلدیلر ۰ وآیاغی یره باصدقجه بیلی باشی تنندن جدا
بلمه سنگ حالکیمان اول سؤال اوزره درکه بر کنده وادی تمنا یه ایلدم وبی نهایه
کلام ایلدم با وجود که کمانفعتی یوق ۰ بکا مضرت احتمالی واردر نظم
که مستمع قبول نصیحت نمی کند ۰ بیهوده بادبرده لنانکه چرا انهی کفتی که بر براق سعادتسی اشق
تا دره سی بمنزل وانرچه وارمی ۰ نشنیده هیچان بر خویش میرود ۰ بکذار تا بیاید
بماندن آلبهی ۰ دمنه ایتدی ای برادر اکابر فضیلت کسترن ۰ وعظ ونصیحت بابنده شرط
امانتی یرینه کتوره شلردر ۰ وعیل ومداهنه دن احتراز کوستره شلردر ۰ اهل فضله
اقامت مراسم مواعظ ونصایح لازمدر نظم خواه مستمع سمع قبولله اصغا ایدر خواه ابا ایلیه
مدار پندخود ازهیچ کرده رنج وبکو ۰ اکرچه از طرف مستمع بود تقصیر
سحاب قطره باران زکوه وانکرفت ۰ اکرچه درد لنخارا بمکند تأثیر
کلیله ایتدی بن منافع نصیحتی سنده دریغ اعتراضم اما نه فایده که سن اساس بنیاد ده کی مکر و
حیله اوزره قلدرسن ۰ وافکارکی استقلال واستبداد ده بینی نهاد ایدوبدرسن
بشی للاستعداد لا استبداد ۰ بو وقت نادم اولاسن که ندامت فایده ویرمیه ۰ وحالا شکل
دوکنوب ناخن ملامتله دوه سینه کی خراشیده ایرسن سود ویرمیه ۰ هرکمه که نتیجات
مکردن اندیشه اتمیوب حیله وغدری کندو پیشه ایلیه ۰ عاقبتی وخلتده وخامتی منتج
بیتشه ۰ واخر الامر گرداب ندامت ۰ وغرقاب ملامته دوشه نتیم که اول شریک غافل
دوشدی ۰ وحبال حیله سی حلقه حلقه دام بلا اولوب شریک صدق اوستقامتی بکا بیله
مراد ومقصوده ییتشدی ۰ دمنه ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت کلیله ایتدی
روایت ایدرلرکه ایکی شریک واریدی بری عاقل وبریسی غافل بری فرط ذکا
ومکالقعر وهاده بر مرتبه ده ایدی که سحر تدبیرله ومکر وتزویرله ابی جرایندن مرغی
طیراندن قودردی ۰ ودیری عقل ایله صنعیه امروزندن احوال فرداسی بر با وقعه قدری

ركاتيني

۹۲

هو

اکا تبین خوش دین لمحه ۰ وبریسی داخی کمال نقصان ۰ وغایت نادانلغندن سود وزیان
میاننده تمیز ایتمکدن عاجز ایدی ۰ اکا حازم دیرلردی ۰ بونلر سیاحت هواسی وتجارت
سوداسیله دوشوب موافقت ومرافقتله سفره توجه اتدیلر ۰ ومراحل ومنازل قطعنه
کتدیلر ۰ قضاء الهی کدکن یولده بر بدره دینار زرخالص تمام عیان بولدیلر ۰ واول غنیمت
عظمی ونعمت مستوفی بولوب متوقف اولدیلر ۰ شریک دانا ایتدی ای رفیق نکایب
مصراع سودنا کرده در جهان بسیار ۰ اولی بودرکه سودا وسفردن فراغت ایدوب
بو بدره زر ایله قناعت ایده وز ۰ وبو نعمتی غنیمت بلوب صحت وسلامتله کوت کاشانه
کیده وز نظم چند کردی که کرد عالم بحر زر ۰ بیش کرده در شود غم بیشتر
کان که چشم حرص اپر زر شده ۰ تا صدف قانع نشد پر در نشد ۰ پس کیروه دوندیلر
شهره قریب بر منزلده اندیلر ۰ شریک غافل ایتدی ای برادر کل بو غنیمتی برابر قسمت ایدوب
ودغدغه شرکتدن خلاص اولوب هر حقه لازم مصادقه صرف ایده لوم ۰ شریک عاقل
دیکه تزویر اتش تدبیرایله قیندرب جواب ویردیکه حالیا فکی قسمت بحث استقبال
مخرفه در ۰ بی بابده رای صواب بودرکه هر ایکمزه محتاج اولدوغمز قدر اخراج ایدوب
باقیسنی احتیاط تماملد برجایی وودیعت قویاوز ۰ وبر قاج کون بر کلوب منوال
اوزره بر مقداردن الوب بقیه سن انی محفوظ قلاوزه تا اقدرن بعیده قوب
اولاوزه ۰ شریک غافل بو افسونله فریفته اولوب افسانه سن حسن قبولله تلقی قلدی
ووجه مذکور اوزره بقدر الاحتیاج بر مقداردن اخراج ایدوب باقیسن بر درخت
دیبنده دفن اتدیلر ۰ وشهره کلوب هربری مقاملرینه کتدیلر نظم بر سحر که چون بنحه باز
حیله صندوقن ایلدی سربازه ۰ اول شریک که دعوای ذکاوت وحسن تدبیرله لطف
ایله بتیده اقامت ایدردی ۰ اول درخت طرفنه واردی ۰ واول دفینه تمامیها
قبضه تصرفنه الدی ۰ شریک احمق بو حالدن بیخبر الدن اول نقدک خرجنه مشغول اولوب

کدن آخر حلجن تمام اتدی ۰ ضروری شریک عاقل قاتنه وارو بو حالی اعلام ایدوب ایدی
ای برادر کالی والدقنه دن خرج ایچون حصه آخراج این لوم کر ضرورت ججا غم تیدی تین بوش
تجاهل ایدوب نه تحمل ضرورت ونه مقام منت دن کلکن لوم دیدی ۰ آیکیسی حیله فضیحت ایتدیلر
موضع معهوده وارهیلر ۰ اول قدر تجسس وتفحص ایدوب آرادیلر ۰ کیفدن بخدن غنی
عین واش کورهیلر ۰ تین بوش خروش ایتدی وکریبان جان حی محکم طوتوب کی بو زرک
البته سن الدکسن غیری بر فرد بو کا مطلع دکلدی ۰ بیچاره هر چند که فریاد ایدوب
ایمان شداد وغلاظ ایلدی مفید اولمادی ۰ الحقه قضیه مجادله لرد محاکمه ومنازعه دن
مرافعه یه تیشدی ۰ شریک عاقل غافل محکمه ده قاضیه کوتردی ومضمون قضیه وفحوی قضیه
سمع قاضیه یتوردی ۰ حازم معاذ الله دیجک قاضی تین بوشدن صدق مقاله
وصحت مدعاسنه بینه طلب اتدی تین بوش ایتدی ایها القاضی نظم
بهخوب زعم کم درسند قضا ۰ احکام عمر تو بود از همه جلی تست ۰ بنم اول درختدن
غیری کرز را انک دبنده مدفون ایدی شاهدم یوقدر ۰ وامید وارم که اول قادر
اول درخته که حافظ مالدر ۰ امتیم اذن زاده کبی ابکم ولال ایکن سخن کلیم اتدیکی قوت
نطق ومجال مقال وبره ۰ وبو خاین بی انصافک که مجموع دفینه الوب بنی محروم اتدی
خیانتنه اقامت شهادت قلا ۰ قاضی بو سوزدن متعجب اولدی ۰ وقال وقیلدن
دن صکره بو نکا اوزره قرار قلدیلر که علی الصباح قاضی بالذات پای تخت درخته حاضر
اولوب درختدن اقامت شهادته ناظر اوله ۰ وشهادتی مدعاسنه تین بوشک
موافق واقع اولور سه موجبنجه حکم ایدوب قضیه فیصل بوله ۰ پس شریک عاقل خانه سنه
کلوب تمام قضیه بدرینه عرض اتدی ۰ ورویه کارندن دفع حجاب ایدوب ایتدی
ای پدر بن سکا اعتماد ایدوب خیال شهادت درخت اتدم ۰ وموافقت ایدرسه
بو نهال الحیله بوستان قضاده دکدم ۰ بو مهمک تمامی سنک حسن اهتمامکه وابسته در

اکر موافقت بیورسک بو قدر دینار وبوندن غیری بر مقدار دخی الکه کوندر
وبقیة العمری فراغت ورفاهیتله کچوره وز ۰ پدر ایتدی بو امرده بکا متعلق خدمت
ندر ۰ ونیم اهتمام وابسته نه نسنه در دیر ایتدی ۰ اول درخت معطل خلال الجوف
شاخه مجوف در ۰ وتجویف درونی بر شخصک ایکی شخص نهان اولمغه متیسردر
بو کیجه لا نمدر که وارسن اول درختک درونته کیرهسن ۰ یارین که قاضی کلوب شهادت
طلب قله دیم شهادتی که ینبغی بر نه کتورهسن ۰ پدر ایتدی ای پسر حیله ومکردن قورکل
قضاکه خلقی فریفته قلدک خالقه یلیسن ۰ بو تقدیری که سحر تنویرک قاضی شهر تا تیزارن
حاکم محکمه دهری حیله تدبیر ایلیسن نظم نزهت بهم دارای فلک میداند
کوی بموی ورک برک میداند ۰ کیرم که بند خلق جهان بفریبی ۰ با او چه کنی که یک
یک میداند ۰ ابرسا مکر واحتیال که ینه صاحبنه وبال الحمشدر ۰ وجزاسی نتیجه سی کا
عاید اولوب آنی رسوا وپرده دریمه قلمشدر ۰ بن خوف ایدرم که سنک مکرک
حکایت
بما اول غوکه مکری کبی اوله ۰ پس پسر استفسار اتدی که بحکایت نه اولمشدر اول
پدر ایتدی روایت ایدرلر که بر غوک بر ماجوار دنده وطن طوتمشدی ۰ واول قرب
نفوانخوار مسکن وبنده نشیمن اتمشدی ۰ هرکاه که غوک بچه پیدا قلسه ماربچه لرن
شکار ایدردی ۰ ودل غوکی آتش حرمانله بریان ۰ وخنجر هجرانله افکار ایلدی ۰ بکمی بو
غوک ایله بر خرچنک میاننده سر رشته مصادقت مستحکم اولمشدی ۰ بر کون
غوک خرچنک قاتنه کلوب ایتدی رفیق موافق بکا بر تدبیرلایق فکر ایله خصم ودشمن
غالبم واردر ۰ نه انکله مقاومت ایدوب بو مقامده اقامت متصوردر ۰ ونه بوندن بارده
فراغت ایدوب بر جا یه نقل رخت میسردر ۰ زیرا که ساکن اولدوغم فضاسی فرح
بخش ومأواه دلکش بر مرغزار دره که ۰ سواد مینا رنکی روضه مینوی کبی روح افزادر
وبر چشمه سارده که نسیم دلکشاسی طره حور ابکی عنبر بوی وعطر ساددر

نظم

حوالیسی رشک گلستان دن ۰ گلستان جا بجا آب روان دن ۰ اولوب رشک ادم هر یره گلستانی
صو بیز تشنه آب زندگانی ۰ هیچ عاقل کند واختیار دیلر بو گلیس منزل بهشت آیینی
قویوب گیتمز ۰ وارادیله قلبین بو عنوانگ فردوس برینده ن تفریق آغز ۰ نظم
جای من کوی مخافت کرز با جایست ۰ هیچ عاقل بجهان ترک چنین جا نکند
خرچنگ ایتدی غم یمه که خصم توانایی کمند حیله ایله بند ایتمک میسر دری ۰ و دشمن غالب
دانه فکر ایله دام مکره چکمک ممکن دری نظم که هیچ دنیاده بر تمیزه ایش اولمان
نه اولکم آدم اکا چاره بولمز ۰ غوک ایتدی سنک بو بابده کی تیب حیله دن نه یاد
داشتک وار ۰ و بو خصم بد اندیشک دفع غائله سنده نه چاره فکر ایدرسن خرچنگ
ایتدی فلان محلده اژدها گرداب بر سوسمار دخی وار دری که کندوکم بر قاچ ماهی
طوتهسون و سوسمارده منزل ماندک بر آتسه مقرر دری که سوسمار
ماهیلری بر بر القا ایده که ۰ وچون سوسمار ماهیلری ۰ لاجرم اولدافی بر دنور دن
سوسمارده قوالاتسه که ۰ و سنی انک شرندن و منس زهرندن خلاص قلدی که
غوک بو تدبیر ایله که موافق تقدیر ایدی ۰ ماری هلاک ایتدی ۰ وچون بو قضیه او زری
ایکی و ۹ کون گچدی ۰ سوسمارک بو داعیه دوشدی که طلب ماهیلر ایچون حرکت ایله ۰ و اولو صوق
عادت قلمش ایدی اعاده قلدی ۰ پس انی اول طریقه که بوندن سابق قدم مراد ایله
اکا سالک اولمشدی روانه اولدی ۰ وچون مار دوماهیدن اثر بولمادی عاقبت
غوکی جمیع بچه سیله افطار ایتدی ۰ نظم تو از چنگال گرگم در ربودی ۰ چو دیدم عاقبت
گرگم تو بودی ۰ بو مثلی گتوردم تا بیله سنکه سر انجام حیله کرفتار کند درد ۰ و عاقبت
مکر و غدر خاکسار ایدر ۰ نظم قو سک مکر و حیل و ادیسنه گام ۰ بلا دامینه دوشرسن
سر انجام ۰ پسر ایتدی بابا بیدن سوزک آوزنه ۰ ودور دراز اندیشه ایتمکم بوکا ایلدکم
مؤنت وبسیار منفعت دن ۰ عاقبت پسر پیچان حرص مال ۰ و حب عیال سر فرو ایدی

ودیانتدن

ودیانتدن با دیه جور و جنایته چکدی ۰ و سنی اتمام اموالکم واولادکم فتنه ظهوره ترشیدی
طریق مروتی بر طرف قلوب باطل مرتبی بالکلیه دوردی ۰ و بو مقوله امر که شرع و عرفده
محظور و منکر ایدی ارتکابی روا گوردی ۰ و اول شب مظلمده اول بی ظالم پدرینی اخت
بار دره ۰ و میان مجوف بولوب مجوفنه گیردی ۰ علی الصباح که قاضی روشن رای افلاکی
تحکم آسمانی بدیدار اولدی ۰ و خیانت صبح کاذب روز روشن کبی عالمیانه آشکار اولدی
قاضی قضا بر شاهین بای درخته حاضر اولدیلر ۰ و خلق آنبوه گروه گروه و صف صف
بغلیوب دیده تحیرله ناظر اولدیلر ۰ قاضی جانب درخته خطاب ایدوب صورت دعوی
مدعی انکار مدعی علیه شرح ایتدوکده که کیفیت حالی استفسار قلدی ۰ درختدن
بر آواز گلدیکه مالی حاضرلر آلدی ۰ و اول ظالم تینه بو شنیع ظلم صحیح ایلدی
قاضی متحیر اولوب بر زماندن تأمل ایتدی ۰ و فراستله جزم ایتدی که میان درختده بر شخص
پنهان وار در آنی اخراجه تدبیر صایب محتاجدن نظم سر هر نقش که از چشم خرد پنهانست
جز در آیینه تدبیر نگردد ظاهر ۰ پس فرمان ایتدی تا هیمه فراوان درخت دیبنده
آتش سوزان اوردیلر ۰ پیر حریص بر زمان غیرت ایتدی چون گوردیکه کار جاندن
وکارده استخوانه ایتدکه امان طلب ایتدی قاضی امان ویروب طشره چیقدی استمالت و یردی
و حقیقت حالی صوردی ۰ پیر نیم سوخته صورت واقعه کما هی عرض ایلدی ۰ قاضی
کیفیت قضیه یه واقف اولوب ۰ جانبک برات ساحت ذمت و صدق امانتی
و تین سوزنک جور و جنایت و غدر و خیانتی خلایقه اعلان و اعلام ایلدی
اتفاق بو اثناده پیر باتن ویرد و جملت تحملی ایرمیوب ۰ رخت جانی جهاندن
فانیدن گوتروب سرای جاودانیه رحلت قلدی ۰ و حرارت نایره دنیا ایله شرار
عقبایه واصل اولدی ۰ پسر کهرادب بلیغ گوروب زجر عنیف گوردکدن صکره
پدر نعره سن کردنه آلوب گوتردی شهره گتوردی ۰ حاذم برکت صدق و امانت

و میامن حسن استقامتله اول مالدن حقه سن آلوب سرانجام مهامنه قیام کوستردی
بو مثلی کتوردم تا بیله سن که عاقبت مکر ناپسندیده و خاتمت غدر نا مشومدر و نکو گفته اند

نظم

هر که با دو صدیق مکر نهاد ۰ عاقبت سر بباد خواهد داد ۰ حیله با دوست کو دوست دارد
هر کجی کو نه کو خطر دارد ۰ آن که بر خشم خصم راکند دلیرش ۰ وین رساند ضرر بصاحب خویش

دمنه ایدر مکر سن بنوم فکره مکر نام ویردک اولدر ۰ و تدبیره حیله و تزویر لقب
قلدک اولدر ۰ اما تهمت تدبیر صاحبی بو درجه یه کتوره بیلور ۰ و بو واصل کار دشوار ده
فکر ثاقب ایله بو یله آسان قلور ۰ کلیله ایدر سن عجز رأی و ضعف تدبیر
اول شابه ده سن که زبان انک تقریرندن قاصردر ۰ و خبث ضمیر و غلبه حرص
بر منزله ده سن که بیانی انک اداسندن متقصر ۰ مخدوم و ولی نعمتکک منفعتین کرکی
حیلکله بو درجه یه کورسن که عن قریب انک وبالی و نتیجه سی سکا ایریشه کرک
و مقدمات نفاق و شقاقک نتیجه ویرسه کرکدر ۰ دمنه ایدر دورویلکدن نه زیان
که کل عنادو دورویلک بیله زیب و زینت بستاندر ۰ و دو زبانلکدن نه باک که
کلک دبیر دو زبانلک واسطه سیله ملکه پاسباندر

نظم

تیغ که یکرویدر خونخوارلکده صنعتی ۰ شانه ایکی یوزلو کیسوی دلبر دیری ۰ دیگر خوی خونخواره
چو تیغ دو روی دور دهر که او ۰ یک روی و یکزبان بود از پاک گوهری ۰ آنکس که
همچو شانه دو روست و صد زبان ۰ بر فرق خویش جای دهندش ز سروری

کلیله ایدر ای دمنه زبان آورلکی قو که سن اول دورویدکلسن که مشاهده
جمالکله کلشن دین روشن اوله ۰ بلکه اول خار دل آزارسن که اندن خلقه ایذا
واصل اولمقدن غیری نسنه واصل اولمانه ۰ و اول قلم دو زبان دکلسن که اسرار ملک
ملکوتدن خبر ویرسن بلکه اول دو زبانسن که زخم زبانکدن زهر زبانکدن
غیری نسنه حاصل اولمانه ۰ دمنه ایدر تیر تعبیر و تعریض اندک شاید که شیر دشمنی به

میانند

احتمال

میانندن بنای مصادقت ینه بنیاد ۰ و خانه مصالحت ینه آباد اوله ۰ کلیله ایدر دیدکک
خیال محالدر ۰ مکر سنک معلومک دکلدر که اوچ نسنه برقراردن اوچ نسنه واقع اولمدین
ابا بعد الوقوع قراری قبیل ممتنعاتدندر ۰ و ثبات معقوله مستحیلاتدن اول آب
وکاد بنا اول زمان شیرین و لذیذ اولور که بحر واصل ولیه چون دریایه اتصال بوله
بر داخی اندن لذت و عذوبت امیدی محال اوله ۰ ایکنجی متعلقات و خویش پیوند
صلحه پذیر اولور که شریر و بد اندیش انلرک میانه نه تضریب و تشویش ویرمیه
اما چون ارباب شقاق انلرک میانه نفاقه رخصت بولالر ۰ من بعد انلردن امید
وفاق و اتفاق منقطع اولوب بر برندن متنفر اولالر ۰ اوچنجی شرب مصادقت و مصاحبت
اول وقته دک صافی اولور که مردم سخن چین و فتنه انگیزک کلمه نفاق آمیزینی
استماعدن امتناع قلالر ۰ چون مردم دو روی و دو زبان ایکی صدیق صادق میانه
افساده مجال بوله ۰ بعد انلرک دعوای محبتنه اعتماد ۰ و ادعای صداقتنه اعتقاد
جائز دکلدر ۰ من بعد کاو فرضا که سرپنجه شیردن خلاص اوله ۰ ممکن میدر که انک
تلطف و تملقنه اعتماد ایلیه ۰ و یا مصاحبت و مصادقتنه رغبت کوستره ۰ فرضا که بالنفس
مابینلرنده ابواب مخالطت مفتوح اوله ۰ هر برینک قلبنده اول عداوتدن کدورت
جراحتدن اثر قالسه کرک

نظم

چون رشته گسسته توان بست ۰ لیکن بمیان گره بماند

دمنه ایدر بن ملازمت شیردن فراغت ایدوب کوشه کاشانه ده معتکف
اولمق معقول ایدی ۰ و دستار ارادتله دامن صحبتکه تشبث ایدوب …
خلوتکه خصوصه کرم مقبول ایدی ۰ کلیله ایدر حاشا که بن بر داخی سنک کبی نفسی مصاحبته
رخصت ویرم ۰ و یا سنک مرافقتکه من بعد رغبت کوسترم ۰ بن همیشه سنک مجالسنده
ترسان و هراسانم ۰ و پیوسته سنک مصاحبتکه قلبمده انکارم وار ایدی ۰ علما بیورمشلر که
مصاحبت جاهل و فاسقدن اجتناب واجبدر ۰ و خدمت عاقل و صالحه التزام

لازم مخالطت اهل فسق و فجور ترتیب طره بکندر که هر چند مارک نیک انک تعهدندن زحمت چکه آخر
لعاب دهان و زهر دندانندن چاشنی طاتسه کرک ○ و ملازمت اهل علم و صلاح و طلبهٔ
عطاره شبیه در که مشاهده تمتع اولنمزسه بادی روایح فوایح مشام جانی معطر ایتمکه کرکدر نظم
هر کیمک کیم رفیقی نامه اوله ○ نه قدر طالح ایسه صالح اوله ○ دیمکی باش چوق عطار که یانلوغی او
جامه معطر شود از بوی او ○ چندچو آتش که آهنکران ○ دود شرارت دهد از همرهان
سندن نه طریقله امید وفا ○ و خلوص و صفا متصوردر ○ بر پادشاه که بر مرتبه ده عزیز
و مکرم ○ و نامی و محتشم قلا که آنک سایهٔ دولتنده آفتاب وار [illegible] اوج
و آستانهٔ آسمان نشانه انتساب ایله [illegible] فرقدانه قیمتم ○ و بو معامله
دوا کوردک ○ و حقوق اکرام و عاطفتی عقوق و کفران نعمته مبدل قلدک نظم
نه از حق نه از خود ترا شرم باد ○ نه از مردمت نیز آزرم باد ○ بن اکر سن اصیلکدن
انقطاع اختیار ایدم ○ خرد ایچنده معذور طوتمه کرک ○ و اکر سن متقولی ناکسدن بعد
المشرقین فرار ایدم ○ عقل صواب بین استصواب ایتمه کرک نظم قطع صحبت کردن
از یاران سوء بهترست ○ و زحضور ناموافق بخصوص خوشترست ○
همدمی کو صحبتش خرم نکرد خاطرت ○ زانچنان همدم بعید فرسنک دوری خوشترست
نته کم مصاحبت اخیار و ابرارک منفعتی بسیاردر ○ مجالست اشرار و فجارک ضرری
بیشماردر ○ یقین بیل که صحبتک تأثیره تین اولور ○ و منفعت دی آندن [illegible] وجود بولور
پس اول کمسه که عاقل و کامل اوله ○ کرکدر که مصاحبتی مردم دانا و ستوده معاش
و راست کوی و نیک خوی ایله اوله ○ و همدم کذاب و خائن و بدخوی و فاسق و خائندن
اجتناب قلا نظم چو نتوان در بروی خلق بستن ○ بخلوتخانهٔ تنها نشستن ○
رفیق نیک باید کرد حاصل ○ که صحبت را نشاید هیچ دل ○ مرا هست این سخن از عاقلی یاد
که رحمت بر روان پاک او باد ○ که یابی و انشان هرکس که شد یار ○ زیارت با قرشدن کرفتار

بعد کیم

هر کمسه که یاران نااهل ایله مصاحبت اختیار قلا ○ و یاران نادانله مستظهر اوله
انکا اول واقعه یتیشه که اول باغبانه یتشدی دمنه ایتدی نیجه اولمشدر اول حکایت
کلیله ایتدی قدیم الزماندن بر باغبان وار ایدی که سرمایهٔ عمرینی عمارت باغ و بستانه صرف
ایتمش ○ و بضاعت قدرتنی زراعت کل و کلستانه بذل ایتمشدی ○ عمرینک حاصلی بر نوع
فردوس مماثلی وار ایدی که زمین اشجاری دیرکه باغ خاک حسرت بر اقمشدی ○ و لطائف
ازهاری باغ خورنقه داغ باقمشدی ○ الوان انوار اشجاردن مرحلوی طاووس منظاهر
و اوراق ازهار کلاردن فی و فی تاج کاوسی باهر ○ عرصهٔ زمینی چهرهٔ شاهد حلی
پوش کبی منقش ○ نسیم هواسی کلبهٔ عنبر فروش کبی معطر ○ درختجوانه بجنک کثرت اثقال
اثماردن پیران کبی قامتی دال ○ و میوهٔ شکر آمیزی رشک قندر محلوای بهشتی منکسر البال
انواع ثمار ربیعی و خریفیسی غایت لطافت و نهایت حلاوت ترسیب بی آسیبی زقن
سیمین دلبرلر کبی دلکش صید ایتمش ○ و رنک زیبا و بوی راحت افزا ایله عالمی قیدلیتمش ○
درخت امرود کبرشتهٔ آب حیاته طولو کوزلر ○ و جلقب [illegible] مملوء حلاجی صرکش امتش
و میوه کلوم دن بی آیو سوده [illegible] دیتشمش ○ بهی پشمینه پوش صوفیان
خزینه کبی رخساره زرد ایله نجی خانقاه ابداع دن باش چیقارمش ○ و دوری کرکی دل آلوده
اهل دردک چهرهٔ زهره زعفران اندودندن نشان ویرمش ○ کوی زرین نارنجی ایله برکی
سبزدن کرهٔ مهر انور کبی سپهر اخضردن تابان ○ و مجمرهٔ طلای ترنجی نکهت [illegible]
و رایحه دوحه افزا ایله صحن بوستانده درختلردن زرد آلو و شفتالوسی دهن یادی
آبدار ○ بر طرفده نوعی توکمنه عاشق ○ بر جانبده عود ادرخار دلدار بر کوشهٔ سیند
انجیر بی نظیر که چاشنکیر قدرت نعمت وصف جمالی و آستین طبقهٔ قوتیش و حشتای
قندن بر حلوای [illegible] قلمش ○ بر طرفده داخی انکور زیرکم دیدیکه حکمت شرعه
لطف و کمالی ○ و انبتنا فیها حبّا ○ و عنبا حاشیه سنه یازمش ○ و کف بر کل خضرده

آیلدز وصفحهٔ زمردین ده لعل و کوهر یاقوت احمر کبی ظهور ایتمش چمن زاری کنارندن کوی زرنکار خزینه سی خط وطن غدارنده تمام کبی افق سپهر مینا فامدن یوز کوستروب جلوه قلمش دهقان هر درخته اول قدر یوی نداغشدی که قلبندن پیرعاری پدر وزن و فرزند کتمشدی و اول بوستانده نیجه زمان ایدی که لیل ونهار دنک وتنهار وزکار کچیرردی آخر الامر کربت غربتدن دلتنک اولدی و وحشت وحدتدن کوکلی دهشت بولدی

مصراع کل وبنفشه بهشت دیار نیست چه سود الغقه تنها لک غمندن دل خسته وخاطر شکسته جانب دشته کشته چقدی بر کوه دامننه که عرصهٔ آمل کبی فضاسی نهایت پذیر کلدی تفرج ایدرکن قضای الهی بر خرس زشت سیرت قبیح صورت ناپاک طینت نامخوش طلعت اول داخی تنها لک وحشتندن فوق کوهدن جانب دشته متوجه اولدی فی الحال مابینلرنده ملاقات واقع اولدی طرفیندن رابطهٔ جنسیت واسطه سیله سلسلهٔ محبت حرکته کلدی و دل دوستانه ایجاب و دل مصاحبت حرسنه مایل اولدی نظم

ذره ذره اندرین کارض وسماست جنس خود را همچو کاه وکهرباست
خرس چون روستاییدن بو تعلق وتملق مشاهده قلدی باکلیه اتک وابستهٔ صحبتی اولدی وادانی اشارتله عقبنه دوشوب اول باغ بهشت آسایه کلدی باغبان داخی اکرام واضیافتکم اول حریف شریف ومنیف ظرافتی ثمار لطیفله تکریم وتشریف ایدوب اول واسطه ایله ایکلرنده علاقهٔ محبت متأکد وزمین دل وجانلرنده نیجه نهال مودت بر عقد اولدی نظم

بکنج باغ می بود ندیکچند بوصل یکدکر بیوسته خرسند
هرکاه که باغبان فوق طاری اولوب بر درخت سایه سنده یسترلر استراحت حقوق اتسه خرس غایت شفقت ونهایت هوادارلکندن باشی وجنبر طوره مکس صالور عادت ایدردی وایدردی مصراع مکسی بین نخواهیم که کنند سایه بر آن لب بر کون باغبان معهودی اوزره خوابه واردی خرس داخی مکسی راننده اشتغال ایدوب هر چند که

طلی دن باب ایدردی بو ابتکارده اشتغالی و بوچینج کردت آب لفظی دن دعا حالته مجاوز قلمزلردی و هر طرفدن دفع ومنعوا تسه بر جانبدن داخی قدوم هجوم ایلرلردی آخر الامر خرس آشفته اولوب بر سنک سنکینی قتل مکس قصدیله قالدروب دهقانک باشنه اوردی مکسلر نهیب سنکدن آسیب بتشمدی اما باغبان پریشان اولوب خاکه یکسان اولدی بوجلدن دیرلر که دشمن دانا بهر حال دوست ناداندن اولیدر نظم دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بود امثال عرب کلشدر عدو عاقل خیر من صدیق جاهل بو مثللرک مضمونی تا بلهسنک شکل صحبت ومصادقت همان بونی نتیجه اولور که سهم محنت تلف و حسته خدنک بلیه هدف اولور نظم صحبت ابلهان چو دیک تهیست کز درون خالی از برون سیهیست دمنه ایدر بن شو ابله دکلم که دوستمک نفعن ضردن بلمیم و خیرن شرندن تمییز قلمیم کلیله ایدی بلیرسن حماقتم اول مثابه ده دکلسن اما غباوت غرض دیدهٔ بصیرتکی تیره و خیره قلمشدر یعنی که بر غرضه بنا کر دوستک حالی بلندن و از کلمسن بعضا اعتبار ایجون هزار توجیهات نا موجه تشبث قلورسن نته که شیر و شتربه بابنده انواع فتنه لر پیدا قلدک و هنوز دین ودیانت و صدق وصداقت دعوی سن ایدرسن دوستلکک کلسنک مثلک اول بازرکان مثلی درکه ایدی بر شهرده که موش صدمن آهنی بیجی جید ز موش یمش بر کوچک کوتردی دمنه ایدی نیجه اولمشدر اول حکایت کلیله ایدی روایت ایدرلر که بر بازرکان آندکله تجارت ایچون سفره نیت ایدی دوراندیشلک یوزندن بر دوستنه صد من آهن ودیعت قوده کتدی تاوقت ضرورتده آنی سرمایه دوزکان قلوب رشتهٔ معاش انوکله استحکام بوله بازرکان مقصدنه واروب مقصودینه ایریشوب دونوب مقام معهودنه کلدی بر زماندن صکره اول آهنی محتاج اولدی مکر که امین متدین آهنی تمام صاتمش و ثمننی لوازم مصرف اتمشدی بازرکان کلوب

و دیعتی موجوده دن طلب ایدیجک مرد امین ایتدی خواجه بن اول امانتی صیانت ایچون
مخزنمه قویمش ایدم بندن غافل ایدم که اول کوشه ده بر موش آشیانه قلمش ایمش
بر دانی اولنجه موش فرصتی غنیمت بلوب آهنلری تمام دیشندن کچورمش بازرکان
حقیقت حالی معلوم ایتدی اما تجاهل ایدوب راست سویرسن موش کل آهندن
قتی حظ ایدر و اول لقمه یه ترو تیزین صابون حلوا کبی یوجدر بیت
موش را لقمها ز آهن هست هیچ لی ده راحت الحلقوم مرد امین بازرکاندن بو سوزلری
ایشدیجک شاد اولدی و کوکلندن ایتدی که بازرکان نادانی کوردم که گفتار روان بی
گفتار ایله قبول ایلدی و آهنده باکم لیاس لیدوب مطالبه دن فراغت قلدی پس اولی
بودر که آنی حجره یه دعوت ایدوب دستم کلفاتی یرینه کتوره یم تا بو واسطه ایله برائت
ساحت ذمتم تأکد و بنای دعوای صدق امانتم مشید اوله پس خواجه یی خانه سنه
دعوت ایتدی و صلای ضیافت سمع بازرکانه یتشدوروب ایتدی نظم
کی بمهمانی قدم در کلبهء ما می نهی لطف میفرمایی و بر چشم ما پا می نهی خواجه ایتدی معذور
بیوره که بو کون بکا بر مهم فن ورید واقع اولدی اما ان شاء الله علی الصباح کلمکی خدمتی
در میان ایدم چون مهمان منزل میزباندن طشره چقدی قایوسی و کشی امیکی پسر فرزندن
بر یسن اوینار کوردی فی الحال آنی دامانه آلوب خانه سنه ایلتدی و علی الصباح
در خانه ده میزبان حلقه کبی حاضر اولدی و میزبانی پریشان حال کوروب سبب
تفرقه خاطرین صوردی میزبان دامی کریان و غربوان جواب ویردی که دونکی کون
بنم زاده لی یکوندن بر بیننا پیدا اولدی بنم نوبت شهرک کوچه لرین کوشه بکوشه ادم
اولکم شرتم بولمدم و بنجه کرتت نشانن جست و جو ایله هر کویی و هر کناری ایسوی
نکان کبی طاردم حالندن خبر بلمدم نظم یعقوب صفت نالم کنان میکنم افغان
کا با خبر یوسف کم گشته که دارد بازرکان ایتدی دون که بن بوندن کیتدم بو صفتله بر بچه

بن کوکی مشاهده ایتدم که بر موش کبی کوتروب کیدردی بلی ده پروازه ایدردی مرد امین
آواز حزینله ایتدی که ای بیخبر نیچون نامعقول سویلرسن و محال کلمات ایلرسن
و بوکذب سن نیجه کندوکه نیجه نسبت ایلرسن بکم بو سخنی و استهزا ایلرسن بر موش
کبی بر جثه صغیر ایله که تصف من انجق چقرا اولا بر جسم کبیری که اوندن زیاده اوله
نیجه کوتروب هواده اوچه بازرکان تبسم ایدوب ایتدی بونه محل تعجبدر اول دیارده
که موش یوز من آهن ییه موش کبی اون من جثه یه نیجه هواده کوتریه مرد امین
بلدی کیم حالی نه ایتدی غم یمه کیم موش آهنی یمشدر خواجه جواب ویردی که
دلتنک اولمه که موش کبی پسرکه کوتره خواهش آهن کتور کودکی کوتر بو مثلی کتوردم
تا بیله سنک بر شربه ده که کندو ولی نعمتنه غدر ایتمکجاین اولفه ظاهر بودر که غیر لره
نسبت نه فنیدر اندیشه قلمز چون سن ولی نعمتکه بونی روا کوردک من بعد سنک شدن
امید وفا سن و سکا خلوص صفا سی قالمدی و بکار روشن اولدی که سنک ظلمت محبتکدن
بر هیز لازمدر و خبث طبیعت و لوث عقیدتکدن احتراز واجب بیت
بیوند دولت آمد از چون تو یی بریدن سرمایه سعادت روی تو نادیدن
چون سکا امکه کلیدی دمنه بو مقامه یتشدی شیر کار رشتنه بردن فارغ اولدی و آتی
سر پنجه سیاستله قتل ایدوب آلوده خاک و خون قلدی اما چون کار دکاو بر طرف
قلدی و قوت خشمی تسکین اولوب حدت غضبی تسکین بولدی بر زمان باشن اشغه
ایدی و تأمل بحرینه توغل ایدوب کندو کندو یه ایتدی دریغ شتربه بو یاله و یاله
حسن و جمال و بو حسن کمالله یلزم بو بلایه اصابتمی ایتدم و یاره وصال قویوب طریق
خطایه عمی کتدم و اکر حقیقت بکا ایتدکلری کلمات جهت امانتدن منشا شیدن و باطل
خیانتدن مشتق بادی بر تقدمی کندو الومه باد تاراجه ویردم و یار وفادارم کندو
الومله شربت هلاکه ایچردم بیت یاب با یاریم خود آهزاین کند کافرم کر هیچ کافر این کند

القصّه بن سر ندامتی زانوی ماله قویوب کنده و بو زبان ملومتی دلن اتدی ونفسک تلوّن
وتهوّن وخفت وشتاب زده لکی تمام نکوهش قلدی وخیالاتنی بو لسان حالله بو رباعی
جان کدازی سامعه تیتندردی بیت ای دوست بی سبب یا کشته وانکه چون یار وفادار
تو دست بکیر دشمن خود کیم را کی دشمن خویش را چنین زار کنند شیرکه خشمی دکیمی
بو واقعه قساوتندن کی بو بیدلاوله وتبدلاوله سی بو واقعه قساوتیزین تزاید
بولدی دست بخراشت مراد سینه خراب غم نشانده تا ازین خان غم دیکر چه کل خواهد شکفته
دمنچوه آثار ملولی جبین شیرده ظاهر و امارات ملومتی سیما سمالندن باهر کوردی
کلیله ایله کلمتی قطعوا ندی و واکا لحضوی شیره وارب ایتدی بیت شها اقبال و
بخت اولسون سکا یار همیشه دشمنک اولسون نکوسار موجب اندیشه نوف سبب
تفکّر و تأمّل نه نسنه در بو ندن خرّم زمان و بوندن فرّخ آوان اولمیه که ملکیه سواه
فرصت ونصرت ده خرامان و شانز بد سکالک هوان و خون ده غلطان

نظم صبح امید تیغ ظفر بر کشیده بین روز عدو بشام هلاکت رسیده بین

شیر ایتدی هرکاه که ادب خدمت و اطوار صحبت و آثار دانش و کفایتنی بر
یاد ده که رقت طبع غالب اولور لشکر اندوه و حیرت کشور شکیب و صبری غارت
قلور ای حق بیشتی پناه سپاهم ایدی و ضابط کشور و فوائد لشکر و اتباع و اشیاعم
آنک زور بازوسیله استظهار ایدرلردی بیت رفت آنکه در شهرت کار جهان قرار ازو
رفت آنکه بود خانۀ دل استوار ازو دمنه ایتدی ملک او لکافرنعمتی آیین رقت
ومرحمت اتمک مقامی دکلدر بلکه بو ظفر مقابله سنده کو یتر اولدی وظایف شکر الهی
قیام قلمق کرک و بو نصرت سبیله که ال ویردی ساحت دلی ابواب مسرت کشاده
اولمق کرک بیت صبح ظفر از مشرق امید بر آمد اصحاب غرض را شب سودا بسر آمد بو فتح
همایونی که روزنامۀ دولت انکله زیب و زینت بولور و بو ظفر مبارک میمونی که آیینۀ

مقاصد
سعادت انکله مطرّز و موشّح اولور صفحات ایام دیباجۀ معانی و عنوان
بلک کوکب بیت آمد نوید بخت نیک بشارت رسان اینست اقبال را بیرون ز امید صد نوبت
روز نیست این که دل بهزاران دعا شب حیست عهدیست این که دل بهزاران آرزو شب خواست
ای پادشاه عالم پناه بر کسیه عفو و احسان که انک احتمال خطر جان اوله
خطادر و خصم بد اندیشی محبس کوردن و محبوس قلمق کار عقلا دکل انکشت که زینت دست
و آلت قبض و بسطدر هر بار که اکا بر آفت طاری اوله بقای جثه باقیه ایچون
قطع ایدرلر دندان که زیب و زیور دهان و آرایش صورت آندندر هر کاه که
بر عارضه ایله جان کاه اولا نفعت جراحتی عین راحت بلوب قلع ایدرلر نظم
عدو کیمدر که آنی این بس یاد هلاکیدر هنوز اولماپس شاد اکر چه که شیر
فالحال آرام اتدی اما کردونک وکه دادنی عاقبت دمنه دن آلوب سرانجام کاری
فضیحت ایتدی و تخم کفتار دروغی و نهال کردار بدی بو ثمری ویردی که قصاص مکافات
اولندی بیت فلک ایتدی کوسترم کینه سن بیقین قلدی کینه دن سینه سن بیر معلوم
عواقب حیله و غدر همیشه مذموم الثمر دن و خواتم خدعه و مکر نامبارک
و شوم اولیکلکدن نظم بد اندیش هم سرش شود چو کژدم که باخانه کمتر شود
اکر بد کنی چشم نیکی مدار که حنظل نمی آورد انکور بار نپندار ای در خزان کشته جو
که کندم ستانی بوقت درو مثل اینچنین کفت آموزکار مکن بد که بد بینی از روزکار
کسی نیک بیند بهر دو سرای که نیکی رساند بخلق خدای

باب دوم

بد کردارلک بدکردارلری مقتضا سنجه سزا و جزاسن بولوب و خاتمت و خاتمت
عاقبتلرن بیلدرر رأی ایتدی داستان ساعی و نمام اطلاعمه تمام حاصل اولدی
که حیله و مکرکه جمال یقینی حجاب شبهه ایله مستتر ایدوب ولی نعمتی جادۀ مروتدن
منحرف و بی وفا و بد عهد که صفتیله متصف قلدی و کلام فریب آمیز و فتنه انکیزی

مؤثر واقع اولوب بوکا باعث اولدی که شیر کندو رکن دولتی هدمنه و بنیه شوکتی
قلعنه سعی ایلدی • حالا حکیم سخن داندن متوقعدر که احسان ایدوب بیان بیوره که
عاقبت کار دمنه نه مرتبه‌یه واردی • و شیر اول حادثه‌نک وقوعندن صکره چون
کندو عقلنه رجوع ایدوب دمنه حقنده بدکمان اولدی • انک امرنده نه وجهله
تدارک قلدی • و حقیقت غدرینه نه طریقله وقوف بولدی • و دمنه جهالتی نتیجه‌سی خوار اولوب
نه جهتدن کندویه مخلص تصور ایتدی • و سر انجام حالی نه مرتبه‌یه یتدی • حکیم ایتدی • بیت
شها لطف خدا اولسون پناهک • چراغ عقل اولسون شمع راهک • حقیقت حزم
و عاقبت اندیشلک مقتضاسی بودر که سلاطین عظام مجرد عذوبت کلامه و ظرافت
متکلمه اعتماد ایدوب بر فعله اقدام ایلمیه • و تا دلیل قاطع و برهان ساطع ایله بر امرک
حقیقتنه مطلع اولمیه انک باتمامنه حکم امضا ایتمیه • بیت • ز صاحب غرض تا سخن نشنوی
که کر کار بندی پشیمان شوی • اما شویله که اتفاق کلامه اهل نفاق معرض
قبولده واقع اوله • و عمل ناپسندیده و فعل ناستوده وجوده کله انک تدارکی
و تلافیسی بونکله میسر اولور که صاحب غرضی بر وجهله کوشمال ویره که سایرلره
عبرت اوله • و اول عقوبت فهمندن هر احد اول فعل نابه‌جا و ناشایسته حرکتدن
امتناع قله • بیت • برانداز بیخی که خار آورد • درختی بپرور که بار آورد
جهانسوز را کشته بهتر چراغ • یکی به در آتش که خلقی بداغ • بو فقره‌نک مصداقی
حکایت شیر و دمنه‌در که چون حیله و غدرینه واقف اولوب افساد مکرینه مطلع
اولدی اکا بر وجهله سیاست بیوردی که سایرلرک دیده اعتباری روشن اولوب
فاعتبروا یا اولی الابصار آیتنی تکرار ایتدیلر • و صورت واقعه بو صفت اوزره
واقع اولدی که چون شیر کارکاوی بر طرف قلدی • و انک اعدامنه تعجیلده پشیمان
اولوب انکشت ندامتی دندان ملامتله چینیدی • و دیک آتش حسرت و حیرتله قیندی

بیت

100

بیت • می کشید از حسرت و غم آه سرد • کای چنین کردم در این عالم که کرد • خطیی
بیهوده کندویه عتاب ایدردی که نیچون عتاب شتابه بشتاب ایلدم و بو مهم
نیچون تأنی و تدبیر یوزندن نظر ایتمدم • بیت • عنان نفس بدست هوا رها کردم •
خلاف عقل و خرد کردم و خطا کردم • کنون بدانستم و دانستم ندارد سود
چه سود کفتن بسیار کاین چرا کردم • شیر بر مدت بو منوال اوزره غمده و ملولیده
کچیردی • و تجمع خاطر و تفرقه ضمیری سبیله عیش حشمتی و صفاسی منقطع اولمغله
و مصالح رعیت مهمل و معطل قالدی • و الناس علی دین ملوکهم • اول بیشه اهالیسی
سرایت قلدی • و جمله‌سی شکسته بال و دلکیر حال اولدیلر • بیت • دلا هیچ الا سوخته و سوزن آهی
دردی که بنکری بهمین داغ مبتلاست • بهر بادی که حق قدمت • و سوابق مألوف
شیرک یاد ایلدی • ندامتی اشتداد و ملامتی ازدیاد بولوردی • و شب و روز
انک حدیثی انیس دل و ذکری سمر ضمیر قلوردی • نظم • از یاد تو نیستم زمانی غافل
یا می کویم نام تو یا می شنوم • و وحوشدن هر بیری سبیله خلوتلر ایدوب تسلی کچی
انلردن کاه حکایت و کاه نصیحت طلب ایلردی • بر کیجه پلنکه دائمی بو مقوله کلام ایلدی
و سوز سینه و درد درونن اعلام ایلدی • پلنک ایتدی ایملکک افکار بسیاری
بکا ده که دست تدبیر انک دامن تدارکدن قاصر اوله • حتی نه سودی در و بعض
مهمات تلافی قصد کم جمله مقوله محالاته داخل اوله • دایم روشن عقل و دانشدن
خارجدر • بیت • انداخته تیر را بشصت آوردن • بتوان نتوان تیر را بدست آوردن
بر کیمه که بو امرک حصولنه که عدم حصولی ظاهر و غالب اوله ساعی و طالب اوله
بیکی که مطلوبه واصل اولمدقدن غیری عماصلی اولمیه • داخی ضایع قلمدن نته کیم اول باره
قصد صید مرغ ایتدی اول یوسف یاتکه انو کله استقرار ایدردی • اندن جقرمی
شیر ایتدی بکا اولدشه او حکایت • پلنک ایتدی مکر بر روباه کرسنه طعمه طلبنه

سوراخندن چقوب جانب دشته گشت ایدردی ۰ ولقمه کسبنه اطراف بیابانه قدم جرعه شروع
ایدوب طوافه یوروب کزردی ۰ ناگاه برجانبدن مدت قوت جسم و مادهٔ نمو و ذوحی ایدی ۰
مشامنه تشویش ایتدی بیت بوی کباب میسد از مطبخ بدل ۰ پیغام آشنائی نفس دود پرورد
پس اول جانبه توجه ایدوب ایلکیدرک بر پوست پاره‌سی گوردی که سباعدن برینک آتی بیوب
پوستنی اندن قوشی گیتمش ۰ چشم روباه بیچاره اول پوست پاره‌یه راست گلیجک جسمنده
حیات تازه ظاهر اولدی ۰ و اول قدر تعلقه امنامنه قوت تمام مشاهده قیلدی نظم
مرده بودم بوی یار دلنوازم آمد بمن ۰ یادکی جانی که از من رفت بازم آمد بتن ۰ پیر عجم
مجاعتی فراموش ایدوب اول پوست پاره‌سی در آغوش ایتدی ۰ وبی الم وغم دونوب طوغری اوکی
جانبنه گلدی و ایتدی مصراع چون یار بدست آید خلوت نه بهتر ۰ اتفاق بیان
دهگذاره بره پر کناره گلدی ۰ گوردی که قبو ماکیانلر طاووس جنان کبی غمر فضا
منقدین صحراده جلوه گلمشلر ۰ و زیرک نام بر غلام انلرک نگهبانلغنده کمر اهتمامی
در میان اتمش ۰ لاجرم عرق اشتهاء روباه حرکته گلدی ۰ و انلرک قیاسنه نظر عکوس
تعریضنده و قلبه پوست پارچه‌سی فراموش قلدی ۰ بو حالده ناگاه بر شغال کلوب
روباهه مرحبا ایتدی ۰ و بشره سنده علامت حیرت مشاهده ایدوب ایتدی نه بلادر
سنی غایت اندیشه‌مند گوریرم سبب نه در ۰ روباه ایتدی ای عزیز بو شکارلری
گورمز میسن که هر بری بک زبان حالی و لحم طیر مما یشتهون معناسن ذکر ایله جان
و مرابت و یحکم فیها ما تشتهی انفسکم سرتا پا انلرک اعضا و اجزاسنده ساری در
بیت سرتا پای او همه روح مجسم است ۰ روحی بدین لطافت و پاکیزه کم است
مدت متمادیه بلیه بر چاغنده طاقتم طاق اولمشکن ۰ گنجینه خزائن ارزاق بر نعمت
پاره‌جه بکا ارزانی بیورمشدی حالیا جاذبه اشتهام بو داعیه‌ده‌در که بو مرغان
خرامکه بریسین دام چنگه آلم ۰ وکام آرزوی اننک گوشتی لذتی وتخوت شیرینیله

شیرین قلم

شیرین قلم بیت عیش من تلخست گر پایانه لبت شکر فشان ۰ شربتی بخش و مرا کام دلم شیرین کن
شغال ایتدی هیهات هیهات مندن دیر که ۰ کیمه بو مرغلرک کیفیتنه او توردم فکرلرین
بونلرک صیدینه کمانی قوروب قصد تیرینی اوررم ۰ فامّا اول غلام زیرک نام که انلرک پاسبان
زلری بوق مجا حفظلرنده بر وجهه جد و اهتمام ایدر که ۰ نقاش تخیله انک مراستی خوفندن
انلرک قصیده شائی لوحه تفکره چکمزه ۰ و دهقان متفکر انک صیاستی قهرندن انلرک
صید تخیلی زمین جنانه للرد کمز ۰ بن بو معامله‌ده تقدم صرف ایدوب بو آرزوده روزگار
گچیریرم ۰ مجرد بو مالیخولیا ایله کیجه کوندوز کیجه‌یی توبه وعدم سن که
بن تجنب یمین ۰ و بی عرق جبین بر پوست پاره الکه گتورمشسین غنیمت بیل و بو سوداء
بیهوده‌ی طبعک خانه‌دن فراغت قیل بیت دلا را می که داری دل درو بند
نی کز چشم از همه عالم فروبند ۰ روباه ایتدی ای برادر تا اوج مراده کام دل ایله عروج
میسر اولمز و حقیقی جنت و دنیا ترک نامراد قلمق عین فاحشه در بیت
تا توان بر مسند عزت نهادن پای خویش ۰ از چه باید کرد بر خاک مذلت جای خویش
همت عالی بکا مانع درکه بو محقر ایلجقه قانع اولام ۰ و لذت کوشت فربه دن فراغت
ایدوب بر پوست لاغره غنیمت بلم ۰ شغال ایتدی ای بخام طمع حرص منعومه علو همت
سن ۰ و شرح تمنای محوره علومت ددولتی قوشلرسن بوندن غافل‌سن که حقوق فراغتی
و راحت قناعتدن بیت درین بازار اگر سودیست با درویش خورسندست
خدایا منعم گردان بدرویشی و خورسندی ۰ مناسب بودر که اول لطیفه که الرزق مقسوم
دیوتنن نامزد اولمش سن خورسند اولاسن ۰ و نعمت بی غایت و طلب محالدن که نتیجه
من طلب ما لا یعنیه فاته ما یعنیه اکا مترتب در اجتناب و امتناع قلاسن بیت
رزق مقسوم است روزی کامقرر کرده اند ۰ بیش از این و بیش ازان حاصل نگردد جهد
بو طمعکدن تجدد قوم اول پوست پاره‌جه‌یی دامنکده حقیر سن ۰ وبالکلیه خائب وخاسر

اولوب الحریص محروم دقیقه نامیه حالکه مرقوم قلدوسن خوش مشابه دن سنکله اولادراز
کونک حسب حالدر کم قولندن چقدی قویروق استرکن انت کشل الحین طلب القرنین
وضیع الاذنین دوباه ایدی کیفیتی اول مثل ندر اول حکایت شغال چون حیوانات
عجمدن ایدی بو حکایتی سلک روایته نظم ایدوب ایتدی بیت بود ستخری که دم نبودش
روزی غم بی دمی فزودش ٭ در دم طلبی قدم همی زد ٭ دم میطلبید و دم نمی زد ٭
ناکاه ز راه اختیاری ٭ بکذشت میان کشت زاری ٭ دهقان مکر از کوش دیدش
بر جست از و دو کوش ببریدش ٭ بیچاره خر آرزوی دم کرد ٭ نایافته دو دم کوش کم کرد
هر کس که زحد برون نهد کام ٭ انیست سزای او سرانجام ٭ دوباه غایت طمعندن یعنی
درهم وشغالی ورهم ایدوب ایتدی بیت من خیال یار دارم کی کسی دارد چنین
کز خیال او شوم خالی خیال باطلست ٭ سن تماشا ایله که لطف حیله ایله بو علی بن
حبالمه صید نیجه کتورهم که کت ٭ و کمند بند ایله اولجیفه همایونی دام قیده نیجه چکرم کرک
بونی دیدی و همایتی پرتاب کبی جانب مرغانه شتاب ایدوب و پوست پاره اولمغی
قودی کتدی شغال چونکه کوردی که نصیحت بی غرض دل سنکین روباهه تاثیر ایتمدی
اندن اعراض ایدوب دوندی ما فاسنه متوجه اولدی قضایی کوره که بو اثناده بر زاغ
فضای هواده پرواز ایدرکن نظری او پوسته راست کلدی آنی جانور مرده
خیال ایدوب نشاط تمام ایله حوزه تملکه کتوردی ٭ واوج هوایه کوتوردی ٭ اولجانبده
دوباه بی انتباه هنوز مرغلر قونه جق یرده زیرک کمین کاهدن چیقوب بر سنک
سنکین ایله دوباه مسکینک باشنه بر زخم تیشه دردی ٭ که بیچاره بیم جاندن صحبت
مرغانی اونتدی ٭ و بتعجیل تمام افتان وخیزان پوست پاره جانبنه توجه ایتدی ٭ چون
موضع معهوده کلدی پوستدن اثر بولمادی ٭ قد وستدن خبر بیلمدی ٭ بیرق مکرکه
دعایه مشغول و متوجه اولدی ٭ دلدی که برسبیل تقریب حالن اعلام ایلیه ٭ و جانبنه

نقل ایدرلر

نقل ایدرجک کوردی ٭ زغن بر دوست بر پوست دیوب کلدی ٭ و پوست پاره چنکالنه طوتوب
زبان حال ایله بو ابیاتک معنیسن سویلر دوباه اکا نها ایدی بیت مدتی جام عجم بت تو بود ٭
پیوند بنید اختی کسی چه کند ٭ کو هر شب چراغ بودت لیک ٭ چون تو نشاختی کسی چه کند ٭
برج و بودی و داد آمن بود ٭ چون تو نکه باختی کسی چه کند ٭ دوباه الم حرمان
مرغان ٭ وحسرت فقدان پوست حیواندن اول قدر باغی طاغ اولدی که مغزی
پریشان اولدی ٭ بو مثلی ایرادن مراد اولدر که ملک کندو الیله ارکان دولتندن بر
رکنی خراب ایدوب بر ارکانک تعیینندن واز کلدی ٭ و مقربان درکاه و سرداران
سپاه و سروران وحوشک تعهد حال ٭ و تفقد احواللری بالکلیه فراموش قلدی
باوجود که شنزبه کشته دن رشته امیدی منقطع در ٭ و من بعد مدد تدارک و
تلافی ممتنع یمکن که بوسببله خدمتکاران قدیم داعی شرف ملازمتندن دور و مهجور
قالر ٭ و شاید بو اغماض واسطه سیله بارکان دولت داعی خدمتدن کستاخ
سلطنتدن اعراض و نفور قلالر ٭ شیر تأمل تمامدن صکره ایتدی اکرچه بو کلام عین
مصلحت و محض نصیحتدر ٭ فاما شنزبه بابنده بندن خطا واقع اولمشدر
اکثر نیم اضطرابم تلافیسی جهتندندر ٭ بیلمک ایتدی ای ملک غم بیهوده و اضطراب
بی فایده دن نه حاصل اوله که انک تلافیسی دست حیرت وضجرتله میسر اولماز
بلکه رای راست و تدبیر درست ایله بسته در بیت چو در رطل خشن افتاد سور ٭
رهانش راجان باید نه زور ٭ ملکه لایق بودر که ملک سباع جزع و فزعی قویوب
بنای کاردنی اساس تعبیه و تدبیره مبتنی قله ٭ و تحقیق احوال شنزبه ده بر وجهله
تدقیق بیوره که انک غش و سمینی خاطر عاطر پادشاهی روشن و ظاهر اوله ٭ اکر واقعا
اول احوال که شنزبه دن سمع شریفه ایصال اتمشلردر ٭ واقع اولمش اولورسه
غدر و مکرن جزاسی ظلم و عدوان بولمش اولور ٭ واکر انک حقنده افترا ایدوب

غیب واقع متعال اندن آشنا داغلرشی اولالی • کردن منصب پر فرجام علف شمشیر تلف • و نیام
انتقام اولمق گرک • مصراع • آنرا که بدست نفع کردن نیکوست • شیر ایدی دوزیر مملکت
سن سن بو زمانه دک سنک رای اصابت شعارک استظهار ایدوب فکر دور اندیشکی
جرهنا فیه دفع مکاره و مهمات بیشتوا ایدردم • حالیا داخی اعتمادم سکادر • بو بابده
هر نه طریق که رای روشنکه موافق کلدر بنی آگاه ایت • و بنی شرک تدبیر صواب گلزارندن
کر جاب منتظر ایدن خلوص ایله پلنک متحیر اولوب ایدی • ملک تمشیر اوم کم عرض قریب
بو مهمک حقیقتن حجاب خفادن منصهٔ ظهوره کتوره یم • وادنی تدقیقله بر تجربه تحقیق
بهرهٔ تحقیقدن کوتره یم • بیت • هم حالها را برا هنر • برون آورم هیچ از خفی
شیر بو وعده ایله تسکین بولدی • چون وقت کچی اولوب کیجه دن خیلی زمان کچدی
پلنک اجازت طلب ایتدی • و بوهیشاقک اوزرنه قرار ایدوب وثاق جانبنه کیتدی
قضای الهی کیدر دکن کوزی کلیله و دمنه کنه راست کلدی کوردی که بابی لری حبا
و جانبین دن رفع صوتله محاوره وار • پلنک بچه زمان ایدیکه دمنه بدکمال ایشی
بو وقتده آواز مخاطبه و معاتبه انلرکمنی لذن کوشنه ییتشدی • دغدغه سی زیاده
اولدی • ایلروب وار دیوار رده طوردی • و کوش هوشی انلرک کلماتنه
استماعه اوردی • کلیله ایدیدی دمنه عجب کار ایتدک • و عظیم فتنه خفته بیدار ایدوب
و ملکی نقض عهد کروم سومه ونامیه حالنی غدارلک دقیله مرقوم قلدک و بیجان شیر
خیانت نامنی طقدک • سباع و وحوش بیننده بر قافیه و آشوب برقدک
ظلم بودر که تبعه و وبالی سکا لاحق اولوب دائم آفات و محافات سکا فاتح
اولاسن • و اول ایتدوکک سیئه نک جزا و سزاسن بولاسن • بر موجب جزاء سیئة سیئة
مثلها عن قریب بولاسن • بیت • هر که تیغ ستم کشید برون • فلکش هم بر آن برد خون
منفره دکه چون بیت اهالیسی کیفیت حالکه واقف اولالر • هر بریسی خلوفکه مدد کار

اولوب

اولوب سنی اول آستانه دن رد ایدهلر • بلکه جمله سی سکا ایق طولیوب باشک قصدینه
ایله اولسن بعد بکا سنکله ملحانه اولمق طریق صلاحدن دوردر • و سنکله مصاحبت
و مجالست دائره حزم و احتیاطدن بغایت مهجور دور • بیت • با بدان کم نشین که صحبت بد
گرچه پاکی ترا پلید کند • آفتابی بدین بزرگی را • ذره ابر نا پدید کند • لطف ایله
و ادنیمه دن صکره بریاده اختیار ایله • و بتمله اختلاط و امتزاجدن حذر ایدرم که یار
ایلرکه من بعد بکا سکا موافقتدن اجتناب واجبدر • و سنکله مصاحبت و مرافقت
خلقهرای صایب دکلدر • دمنه ایتدی ای یار غمکسار دم وای انیس روزکارم • بیت
کی بر کنم دل از تو و بردارم از تو مهر • آن مهر بر که افکنم آن دل کجا برم • بنی نظر
مرافقتدن دور ایتمه • و شرف مصاحبتدن محروم و مهجور قلمه • و شنی بو امر بکا
زیاده ملامت بیهوده که مضی ما مضی و لدمانوع لما قدر الله و قضی فعل کذشته یه تذکر
سبب ملال در • و بو امرک تدبیری که خیل تدارککلیه خیال محال سودای فاسدی
دماغمدن کیدر • و شادمانی و فراغتیه یوز دوندرکه • دشمن عالم عدم کیتدی
و صفادوران ساغر جعفری شراب سرور ایله پر ایتدی • ابواب فتح و نصرت
مفتوح اولدی • هوای آرزو غبار اغیاردن صفا بولدی • غنچه امید چمن نو بهارده
شکفته در • بیت • دیدی غم الم خوابکاه عدم خفت • ساقیا می بده که غم ما را ز دشمنی
دوست کم بکام دل ما آن شد و این آمد • کلیله ایتدی بو وجود که جادهٔ مروتدن طشره
کیتدک • و بنیاد فتوتی تیر غدر ایله زیر و زبر ایتدک • هنوز دلیر غلکس داعیهٔ
فراغت وار میدر • وار ایدر امید وار سرم که اول وقت تک سلامتله کچه ایلمی هیهات هیهات
سودای خام بچنه فکر محالی کردهٔ • زهی تصور باطل خیال و محال دمنه
دکلدرکه ثمرت خیانتدن • و سوء خاتمت مکر و حیلتدن آگاه اولمیم • یا قباحت
و کراهت اخلاق ذمیمه بدندن پوشیده اولور • اما حب جاه و حرص مال بکا ادراک

آمالدن مانع اولوب طول آمالینی بوشقوله عمله تحریص ایلدی و الحالة هذه بوکاریجان دن
قامدم ده بو امر خطیرک تدارکی و تدبیرنده تقصیر چون کنم خود کرده ام خود کرده را
تدبیر چیست • پلنک چون بو فصل خطابی و عتابی استماع ایتدی کمال حجالتدن الملق
ایدوب مادرشیر خنده مستهزئانه ایتدی و ایتدی ای ملکه عروس زمین و جهانک
سباء بنباء یقین بن سزن واقف اولدم بعده سنک علوم ایمانی اما بن شرطی
آنکه ملکه پیمان و ایمان ایلیه که بلا خلاف وروت آنوک اعلامنه اقدام ایتمیه و بن دخی
محرم اسرار انهار بحار بردن اول کلشن رازدن شمه نک بوای تشمیم بس
عقد عهد و پیمان و تاکید ایمان قول واندن صکره کلیله و دمنه بیاننی جاری اولوب
احوالی تمام بیان ایتدی کلیله نک ایشی و ملولتری و دمنه نک اقرانی و نداستی تحریضنی
بر وجه استیفا تقریر ایتدی و ینه عقد و عهدی تجدید و مقدمات تأکیدی
تمهید ایدوب ایتدی بیت کوم قفل آچمه بو سردن دهانی • بو یغمردن کمیه قلم بیانی
بو سوزی ستر ایله پرده پوش اول • دهانک غنچه کبی طوت خموش اول • مادرشیر
کیفیت حالدن زیاده متعجب و متأثر اولوب یاد ندیمی عادت مجموعی اوزره
شیر کوریکه کلدی بغایت متحیر و متفکر بولوب ایتدی ای پسر وانه یارنگ
حلمی موجب ملول و سبب انفعالک ندر بیت ماه تمامک نیچون اولدی هلال
سرور وانکنه ن اولمش خیال حیرت واندو هکه علت ندر فکرت اندوهکه
حکمت ندر • شیر ایتدی موجب فکرت و حیرتم قتل شتربه و تذکر اخلاق
غیبی نسنه دکلدر اول قدر قصد ایدرم که ذکری فکرمدن کیدرکتمز • هرچند جهد
ایلرم که حالی خیالدن غیبت ایره ایتمز بیت بجان تو که فراموش نیستی نفسی
اکرچه پیش دیم کنون نمی‌شوی چکنم • مکر بطنز که فرو کنی فراموشم
کنم بشوی چون نمی‌شوی چکنم • هرکاه که مصالح ملکه سیاه ده تدبیر و تامل لازم کلسه

وبناصح

وبن ناصح مشفق • و مهربان موافق • و چاکر وفادار • و امین مصلحت کذار احتیاجی
واقع اولدقده خیاللشن بو متقابله کلوب • ول ن حالدن ایدن بیت
در قاعدهٔ خدمت و آیین وفا • بسیار بجوی و نیابی چو منی • مادرشیر ایتدی نور
عین یقین ظلمت شک و تخمین اوزرن غالبا ولوب فراست دلی بغلی کبی شاهد
عادلی اولورن مضمون کلام شاهدن منفهم اولور بو حرکه آنک آکاهی شتربه
بر ساحت ذمتنه کوله اولور هر آینه چونکه اتمک قتلی برهان واضح و یقین صادق
ایله اولدی • و صاحب غرض صورت نصیحتده انک حالنی خلاف واقع اوزره عرض
ایلدی • ملکک خاطر آیینه مثالی غبار تأسف و زنکار تلهف دن لا یزال خالی
اولمز کرک • اکر فرزند ارجمندم کلام غامم زمامده تأمل تام بیورن ایدی
دتو خلیب تین کام غضبی شکیمه شکیب و لکام تأنی ایله رام ایدی • وظلمت تیکو
بن تو عقل نورانی ایله مفتی قلوبدی • بوده م دام غم دوشمزدی • و زنبور اندوه الم
باشنه اوشمزدی بیت • قبل از نشاط و انبساط دور مرد ی • با آهستگی کار عالم بر آن
کوردی کار کری نیاید بکار • چراغ از نکی که نیفروختی • نه خود را نه پروانه را سوختی
شکیب آوره بند هار کلید • شکیبنده را کس پشیمان ندید • شیر ایتدی ای مادر مهربان
دیدوکک کبی واقع نفس ظالم بو بابده عقلمه غالب اولدی • و آتش غضب بنیاد
صبر و حلمی برباد ایتدی • معلوم و مجزوم در که انک تدارکنده تأسف ایجو ده دن فایده
حاصل اولمز • و اول جراحت مرهم ندامت و ملاطفه التیام بولمز • فانما فات کلی
بعد رکه • رها یافته هدف تیر بلاء تعشدر • و بو غاوستمکارلک قرعهٔ سن بنم نامه
آتشدر • هرچند که کاو و کاو ایدرم تا کاوی خیانتله تهمت ایدوب اکابر خیانت
اسنادو نسبت ایلیم • و اول واسطه ایله آنک قتلنده سایرلرمعذور اولوب
طعن آشنا و طعن بیکانه دن دور اولم • هیچ وجهله بر طریق تصدیق قلمزن

وچندان که میدان تفرقه میانه فرس فراسته عنان ویرمه بو ساحت تمتعه
کامم آرتون قیلنی بن مذهبده رخصت بولیمزین بیچاره شونن با اهل تمکین وصاحب
وقار ایدی هم رای روشنی هم سیرت پسندیده سی وار ایدی بو صفات حسنه ایله
اول موصوف ایدی اکا خیانت وکفران نعمت نسبت اتمک حقنده دکلدی بو مقوله کمسنه
اول قبیلدن دکلدر که تمنای فاسده وسوداء محال اتمک دماغنی مجال بولمش اوله
بونک برله اتمک حقنده انواع شفقت واصناف عاطفتدن اهمال واقع اولمش
ایدی که سبب تفرقه وعداوت وموجب خصومت وخشونت اوله ایدی بن دخی دلیرم که
بو امره تفحص ومبالغه بیورم وحقیقت حالی عین یقین ایله معاینه قیلم
وبو صورت اکرچه که سودمند اولمیانه واول بلیه بو قضیه ایله خیانته گرفتار
اتمامش ایده که نفسه اندن فی الجمله تسلی حاصل اوله وفتنه انکیز وسخن چین کونمالف
وبهتان عذرهم خلوقین قیلنده فی الجمله مقبول اوله اکر سن بو سره واقف اولمش ایسه شفقت
مادرانه بودر که بندن دریغ ایتمیوب تنبیه ایده زیرا اتونی بیت نا اینتدکم لطف ایله
بیان ایت نستره واقف اولدکم عیان ایت مادر شیر ایتدی بیت
دلمده کوهر اسرار واردر زبانمده اسمار واردر بو خصوصده بر خبر استماع قلیم
اما اظهارنده جائز کورمزم وبرستی مطلع اولدم لکن افشاسی معقول بلکه مشروع
کلمزم زیرا که کتمانی بعضیلرکه انلر عهد وپیمان اولمشدر واخفاسی بابنده تاکیدات
فراوان قلمشلردر قلوب الاحرار قبور الاسرار نظم بر پیر میکده کفتم که چیست
راه نجات بخواست جام می وکفت راز پوشیدن پادشاه عالم علیه دکم رازی
فاش اتمک عیب تمامدر وافشاء اسرار نقص بالکلام علماء فضیلت نصاب
بو خصلتدن اجتناب تاکیدات بیحد وتهدیدات بیحسابه بیورمشلردر والا
بتمامه سیمشرینه انها ایدرم وخاشاک اندوهی ساحه سینه فرزند دلبندمدن

کیدرردم

کیدرردم شیر ایتدی بو بابده تاویل علما چوقدر واقاویل حکما نهایت یوقدر
بعضیلر که افشای رازدن احتراز بیورمشلردر تا اینک صاحب حالی ملامت ذاتنه
نظر قلمشلردر وبعض آخر بو مصلحت کلیه بنا ایدر نفع عام متصور اوله
اسرار رخصت ویرمشلردر فرضا که بر انسان ناحق یره بر مسلمانی قتله قصد
وبو شرط بر همدمی محرم ایدوب کتمانی پیمان وایمان حددن یکچمش اوله
میانه نقض عهد دکلی بیوره اول رازی اظهار ایدوب اولسرده خبردار اولمش
ظاهر بودرکه بحسب الشریعه مواخذ اولوب عند الله معاتب اولماسه کرکدر بلکه بو صورتده
مثللرکه کتمان راز اهل فساده مشارکتدر وعکس که بو حجبک مخبری بو سری اکا
اظهار اتمکله کندوی میاندن چقروب انی سنک عهده نه اتمام مکحول قلمش اوله دوقدریه
دهشت ایدوب سنی بو سرک افشاسنه واسطه اتمش اوله توقعم ایدرم که بی توقف
بنی بو سرده خبردار ایدسن وشفقت ونصیحتک لایق اولانی دریغ بیورمیه سین
بیت رازت بعیان آرکه ما محرم رازیم بکشا در سترکه ما اهل نیازیم مادر شیر
ایتدی بو اشارتکه بیوردک بغایت مستحسندر وبو معانیکه بیان قلدک زیاده پسندیده در
فاما اظهار سرده ایکی شر عظیم مضمردر اولا اولکسنه ایله که اکا اعتماد ایدوب
محرم اسرار ایلمشدر عداوت لازم کلور ثانیا خلق انک حقنده بدکمان اولور
آنی محرم راز اتمکدن احتراز ایدرلر هم احبا نظرندن مردود وهم مطعون اعدا اولور
وهم مظهر طعن اعدا وکرفتار نظر حسود اولور کلمات حکمت نکات حکماده در که
من لم یکتم سره لم یکتم سر غیره یعنی هر کیمکه حقه دل ضمیرینی کوهر اسرار سرمهر
اوره میه لا جرم سر اتمک قصد سرینه کمر دریا ایدوب عالمده ملامت بوینه کورد
کرچه کوسن صدق نهان ایلملو اولمازن اما دیمشلردر که مصلحت ویرمک اولور
سری عیان ایلمک اولمازن مکر که ملک اولدکه بدار اولدکه بدار حکایتی استماع

بیو محرمش اولا که چون ناخن نفاق رخسار عهد و میثاقی خراش ایدوب سر پادشاهی
فاش اتدی دست روزکار سربه ولتی تیغ نخوت باش بوارده قلم تراش اتدی شیمدی
استغنا اتدی که بخه اولمشدر اول **حکایت** مادر شیر ایده سوالف زماندن بر
پادشاه عظیم الشان وار ایدی که مسند تخت سلطنت زیبی ایله معدلت زیب و بها بولمشدی
و اطراف و اکناف مملکت شعشعهٔ تیغ سیاستله پر نور و صفا اولمشدی **بیت**
زمینی عدل ایله قلمشدی معمور زمانی اتمشیدی بذل ایله مسرور بر کون اتفاقا عزم شکار
و قصد صید ایدوب جانب مرغزاره کتدی اول محله که آشیانهٔ هوا انواع طیور ایله
طولدی و عرصهٔ صحرا اجناس وحوش ایله نمودار عرصات اولدی ملازمان رکاب سعادت
انتسابک هر بری بسط و قبض و جری و رکض و هدک و فتک و طعن و ضرب ایله مشغول
اولوب پادشاه حشمتمندن رکابنه مزید اختصاص ایله ممتاز اولان خواص خدامی ایله
قالدی رکابداره تشریف خطاب بیوروب ایدی که سنکله سوار اولدوغم خیل
سیل رفتار دلم بر مقدار عنان ویروب میدان کوسترلوم بکا بو داعیه دوشمشدر
نیم زین عنانه اوله و ظهرشمیتنزدن و یا سنک زین رانکه اوله ابرشمی سبک خیز
رکابدار رفیع پایه جهان مطاع سمعا و طاعة دیوب پادشاه بادیه پیمانه سوپهر پادی
داغ هم آتش سرعت عنان ویردی چون بر مقدار نخجیرکاهدن مفارقت اتدی
عنان پاره آتش پاره چکوب رکابداره ایدی بو عجب فتح ساحتدن غایت غرض
بو ایدی که حالیا خاطرمه بر خاطر خطور ایتدی که تند باد شرور بنیاد حقود بنیان
سروری هباء منثورا ایدی ساتش خوان مکرمت محرمشدر اختصاصی اولمادوغی اجلدن
دلدم که بو بهانه ایله خلوت میسر اوله بر وجهله بر وجهله کیمسه کما اولیه بو رازی
اظهار ایدم رکابدار شاهدن بو کلماتی ایشتدی زمین خدمتی لب عبودیتله
تلثیم اتدی و شرط مدحت و محمدتی تقدیم ایدوب ایتدی **بیت**

خسرو

خسروا مهر درخشک تابش اولسون دائما روزکارک فتحی و نصرتی اولسون دائما اکرچه که بو
بی تاب کند و دیده مظهر انوار تشریف خطاب اولمغه لیاقت بلمزده اما چون پرتو آفتاب عنایت
شاه کامیاب التفات ارزانی بیوردی امیدرکه کوش نسیم صبا که محرم اسرار حقایق
بهاردر بو عجینی ازهاردن شمه عطر رنکت بوی ایشیده و دل که کنجینهٔ خزاین جواهر
اسراردر بو رازک سر حقایقی اظهاره قدم دراز ایتمیه **بیت** صنم بیمانه کجاست که سیمکی
دیم کیمیه بو سردن اش پادشاه چون رکابداردن بو نوع کلماته استماع اتدی
تحسین و آفرین ایدوب ایدی آکاه اولکه بن بو برادرمک باد نخوت و آتش کین
بی آتش آذرم بچه کون ایدی که آنک احوال درون و بیرونن تفرس ایدردم بو کون
صفحات حرکات و سکناتندن رنک سودای سلطنت و نیرنک هوا و بالات مشاهده قلدم
نیم پلوکم قصد کین و مکر کمین عین الیقین بلدم پس بکا بو داعیه دوشدی که آندن
آسیب و مضرت تیشه دین خرهنک وجودن شاه راه سلطنتدن کاملا دفع ایده
زمین ولایتی اولخار و دلریشه دن پاک وچشمه ساری آیالتی خاشاک تشویشدن صاف
و تنابنا کایدم ایله اولسه سکا لازم اولدی که دایم آنک احوالندن مخبرم اولوب
بنی محافظت خدمتندن قایم اولاسن ان شاء الله تعالی چون مامول حصوله موصول
آستانه کردون رفعتمده درجه آفتاب دولتک بر مرتبه یه ارتفاع بوله که پایه
مباهات فرق فرقدانه قویه سن رکابدار فرمان بردار دیو خدمت اتدی و اول
عهدی محل سنه الوب مهمی ذمت همتنه حواله قلدی و ایمان فرا و انله بیعم و تاکیدات
بی پایانله استحکام ایلدی هنوز متن المعهوده واصل اولمامشدی که جریده احوالنه
و فالک قمس حکیدی و زمین عصیانه عددکغران تخم اکدی و رشتهٔ میثاق
مقراض نفاق و شقاق قلمه کسدی و بو بخه عقود و حقوقی فدبر عقوقله بعید ایتدی
القصه رکابدار فرصت بولوب برادر پادشاهه ماجرای علی ما جری حکایت اتدی

برادر پادشاه چون کیفیت حالدن آگاه اولدی منت پذیر اولوب رکابداری سوء عهد
بنیادن تسلی قلدی و تدابیر صائبه‌لر ایله کندوسن ورطه‌دن خلاص ایلدی اتفاق ازل
سته که عادت انقلابات دوران و تحویلات احوال الحادثاتدندر پادشاهک جهان
دولتی نکبا نکبت ایله خزان و نهال زندگانیدن شکوفه کامرانی ریزان اولدی
نظم قوی بین لوین نم رفت و بختی دکشدی تخت تابوت تختی بیت
کدام باد بهاری وزید در آفاق ‧ که باز در عقبش نکبت خزانی نیست
دوام پرورش کار باد دهر ‧ طمع مکن که درو بوی مهربانی نیست
چون مسند شاهی شکوه برادر بهتردن خالی قالدی برادر کهتر پایه تخت سلطنته
قدم بصدی و شهریارلک تاجن کامکارلک فرقنه اوروندی بیت در ریاض ملک
دولت غنچه عشرت شاد شکفت ‧ بوستان سلطنت را تازه شد ازین نهال اول
فرمان واجب الاذعانی که زبان شاهدن جریان قلدی قتل رکابدار اولدی بیچاره زبان
تضرع وتظلم فریاد وفغان ایدوب ایتدی ای معدن مروت وجود و ای سایه
واجب الوجود بیت گناه من بجز اخلاص من چیست ‧ جزای آنچه کردم من نه این بود
پادشاه ایتدی ای رکابدار اعظم جرایم خدمتکار افشای اسراردن برادرک
پرورده نعمتی و برآورده دست همتی ایکن بو سری جمله خواصدن انکا محرمیتله
سکا اختصاص ویرشیدی فاش اتمکی رواکوردک بو وسیله حقوق بکا سنده
عقوق غیری نمیتردن ومن بعد سکا نجه اعتماد ایدوب اخلو منکه بجز اعتقاد
ایلمک متصور دکل مصراع آبهم بی وفای خویشتن جها ... رکابدار اول قدر کرا تضرع
جزع وزاری ایلدی کار انجوب برجا اولدی و عاقبت مرغ جانی دام سیاست سلطانیه
کرفتار اولدی بیت کن زبان تو راز دار بود ‧ تیغ را بر سرت چه کار بود
بونلردن ظاهر اولور که افشای اسرار موروث شرور بنیادندن و اخفاء

عنان

عنان زبان متفرقدن بی شماری بو معنایه اشعار ده کافیدر و بو دعوای اثباتنه
بو ابیات وافیدر بیت بلو سخن سوز که جدر صقلد آنی کوچقمایه اکلدن یا یکانی
صقین سر کوزن اظهار اتمه بیاک که اولور کوهر اظهارده خطرناک نهایت محرم یشلکی
دکی که آکه الماس زبانی بحسن کشف سرردن چقردی نجه سرداری افسردن چیقردی
شیر ایتدی ای مادر مهربان سن آخر اعلام این نکته غرضی نه ایدی حقیقت انک شیوعی
اولمق کرکدی والا کندو کندو محرم اسراری ها کندو اولیدی چون که غیری اظهار اتمکی جایز
کوردی اول داخی آخره آشکار اتمه معذور طوتمق کرکدی زیرا که کیشی کندو بادی [illegible]
متحمل و یخینجی آخر تحمل اتمیه جمیدن دیشلی در نظم راز خود را چون تو خود محرم نه
دیکری خود محرم آن چون بود ‧ بردانی بوکه کشف سرا کرچه که افشای راز اولدی
اجلدن معیوبدر اما اظهار حق اولدوغی سببدن فضایلدن محسوبدر جناب شفقت
مآب مادر کامیابدن تمنی ایدرم که بو سرک افشاسنی اظهار حق نیتنه
کردن حمایة جانی طوق منت جاودانی ایله مطوق ایدوب بو بابکی دل ناتوانمدن
کوترم اکرچه تدارک ناپذیر کناه اعلامه بیوردم اکن عبادتکز خدمتکارلری
آثار رقت درنغ بیورمیه بیت دکل اظهار نه لازم عبادت که عادت اولانه دیر در
اشارت مادر شیر ایتدی ای نخل برومندم اما بشرط آنکه کنه کار و بدکردار که بونک
عبادت قویادش در جزا و سزاسن بولا و جمال صنع جمیل انک دیده علیله کر
رؤیت طریق صدق وحرقتدن دور ردن مستور قلمیه و اکرچه عبادن واجب
حق الیقین صفحات دفاتر مآثر تفضیلات صنع و منقبت عفو ایله مشحون قلنمشلر در
و شیوع اعضا و اغماضه تخصیص و تحریض بیورمشلردر اما اول جرایم که انک اثری
اهل عالمه سرایت و سادی در و فساده بناء بنی آدم شایع و طاری اوله عقوبت
عفودن اولیدر بو کناه مقابلسنده که مفاسدی فی الحقیقه نفس پادشاهه عائددر

اکر عقاب وانتقام ظهور ایتمزسه و پادشاه بو بابده طریق مسامحه قویوب شاه راه
سیاستده کیتمزسه سایر مفسدلره داعی موجب جرأت واقدام اولور و سپهسالار کرک
جهتی آنکله قوت بولور و هر بری دل آزارلک و بدکردارلقده آنی دستور معتمد
و وثیقهٔ معتبر ایلیه پس بونده عفو واغماز راه محال اولمق کرک و نص قاطع حکم
والقصاص حیوة موجبنجه انتقام تدارکنده تساهل و اهمال قلنمامق کرک بیت
هر آنکس که با دزد خلق فرماید عدوی مملکت او بکشتن فرمای بر تقریبدن
غرض بو ایدی که دمنه غدار و مکارک مکر دوزکاری بوکا تحریک ایتدی غایت تمام
و غمازلق و شریر و فتنه سازدر شیر ایتدی بو خاطر خاطر فاتره خیلی زماندرکه
خلجان ایدر اما ای مادر غمخوار العارف یکفیه الاشاره سن فارغ اولکه بو امرده
تأملی تمام ایتسم کرک و بو قضیه تحقیقنده طریق تأنی اوزره کیتسم کرک مادر شیر
منزله کیتدی و شیر تعلیمیات ایله ... صبحدم ضعاف و کبارده حشمدن کیم وار ایسه
احضارایتمک امر ایدوب امرا و ارکانی و زرا و اعیان دیوانه دعوت ایتدی اشاکالی
لقوم العالی رعایا و اشراف و اعالی درکاه شیرده مجتمع اولدیلر بر مقتضای
فوالی دمنه یی کتوروب دیوانه کتورمدیلر چون دمنه کلدی شیرک اکر جانبندن
اعراض ایدوب فکره دوشوب دریای فکره طالدی دمنه کوردی که دولتدن دوری
رها بسته دوشدی وامید خلاص منقطع و رشته کسسته در آهسته خواصدن برینه
صوردی که بو جماعتک اجتماعنه حکمت ندر و ملک کرداب تفکره دوشمکه باعث وعلت
ندر مادر شیر ایتدی ملکه سنک قیده حیانک قلمشدر و نکبای نکبت وجودک
آینی کرداب حیرته صالمشدر چونکه سنک غدر و خیانتک ظاهر و جرم و جنایتک واضح
اولدی وافترا و بهتانلرک ایله و زیر مهربانی حقته سندن وقوع بولمشدی
عرصهٔ خفادن منصهٔ ظهوره کلدی و رویه حیله و مکر و حجت خیانت و غدردن

پردهٔ غفلت مرتفع اولدی جایزدرکه کلدوکک سنک آتش تزویر و سعایتک آب شمشیر
سیاستله سوندیریله بی بجلین مطمح نظر الوجود خیر محض قضا سنده قویوب تنکنای
عدمه کوندریله دمنه ایتدی ای کافهٔ دولت و دعا قلهٔ مملکت اکابر متقدمین حکمتدن
بر دقیقه مهمل قومامشلردر آنلر بیشمار خزاین ایچره مسالک واضح و منفذ ساعی جمیل
دراییچ بیوریلمشلردر انلرک جملهٔ کلمات دلاویز و حکمت آمیزلرندن بریسی بودرکه
هر بریکیسه که خدمت پادشاهی یه بر جهت اوله مرتبهٔ تقرب یه تین وصول بولورسه اول
کیمسه که مقرب سلطان اوله محسود جهانیان اوله و ملوکک دوستی و دشمنی اکا عداوت
قلهٔ دوستلری آنک جاه و منزلتنه حسد قالور دشمنلری مصالح مملکتده انک تدبیرنه
و مناصحتدن بجمونسا اولالر بیت هر که نزدیکتر بمجلس شاه خطر و نیز عظیمتر باشد
والمخلصون علی خطر عظیم بو سببدندرکه اهل حقیقت دیوانلرده و راحت
پشت و مرعوب دنیایی نا پایدار و غدارده یوز دوندرمشلردر و خدمت مخلوقدن
فراردر وعبودیت ملوکدن عار ایدوب عبادت خالق و طاعت مالک آزماخلوقیتی
اختیار ایتمشلردرکه اولدرکاهده ظلم و ستم و سهو و غفلت اولمز و اولکیدن آستانده
جزای حسنه سیئه و پاداش طاعت عقوبت اولمز بیت آن عدالت که بر نخست کبه
باقی همه جا کاه رضا و سخطست انجا ستم نیست که انجا ستمست و انجا غلطی
نیست که انجا غلطست اکثر خلایق خلاف اوصاف خالق اوزره مفطوردر
اولوب جادهٔ عدالتدن که رعایت حق و سطوتدن عبارتدر دور ردندر و عین
اعتبارلری ملاحظهٔ جانب استحقاقدن محجوب و مستوردر کاه محرمانلازم
العقوبه اخلاص مخلصینه لایق جزا سزا کوردرلر و کاه ناصحان واجب التربیه
ارباب خیانتک جفا یتنه مناسب عذاب الیم مؤاخذه قلورلر زیرا که دامن حالکی
لوث هوا ایله آکوده و کالای افعاللری دست ضبط و حفظ ایله فرسوده در

نماز مغرضله عارض اقوالکی کلکول وکوتندیا ایله چهره اعمالکی دکی کوندن بیت
مساوی قلوبن صفیه ایلمش . برابر بلکه یکدن نفعدن نفس لایق بو ایدی که بو مملوکی
سلوک طریق ملازمت ملوکه رغبت اینیوب کوشه عزلت وکاشانه خلوتی عالم
دینیه ایدی . وخدمت سلطاندن که نمودار آتش سوزاندر احتراز ایدوب کنج
آیا غنیله چاه بلایه کرمیدی . هرکسه که قدر فراغتی بیلدی خدمت مخلوق اوزرینه
طاعت خالقی اختیار قلدی . اکا اول بلا تیشدی که اول زاهد کوشه نشینه ترتیب
مادر ثبیر ایتدی نه کیفیتله اولشدر اول حکایت در منقایتدی روایت ایدرکیم
بر زاهد واریدی که اغنیاء تکلفات دنیادن قباء عبا ایله اکتفا اتمشدی وقومشتها
نفسانیه دن کوشه وتوشه ایله فراغت وکتکین وثمین ایله قناعت قلمشدی بیت
هر کدا کیم بو رداء فقرا ولکسوت اکا . اطلس وزربفتدن حاجت دکل خلعت اکا
اول بیر صالح شعار کمال زهد وتقوی ایله بین الناس اشتهار بولمشیدی وصیت
وصدای دعوی مسامع جهانیانه واصل واولجت اطراف عالمدن اصناف بنی آدم
قدم عزیمله جناب مآب ارشادنه متوجه اولدیلر . چون نورانیت عبادت جبیننده
لایح وروحانیت صلاح وطاعت ضمیر غیب بیننده فایح ایدی . انک حقنده معتقد
لرک اعتقادی کوندن کونه متزاید اولدی . اول ولایتک بر پادشاه صورت
درویش سیرت پادشاهی واریدی طلب رضاء الهی مابعث هوای پادشاهیدن تقدیم
ایدردی . واحوالنی کلیا بنهج اخلاق انبیا ومذهب سیرت اولیا اوزرینه کیدردی
بیت کرچه عالمده سپهر سلطنت ماهی ایدی . پادشاه درویش ودرویشلر شاهی ایدی
نظم سیرت پاکینه وخوی خوشنه وکردارینه . بافقیره خوش نوبا شهریار خوشترست
چون بو کوشه نشینک احوالندن خبردار اولدی نعم الامیر علی باب الفقیر کوبا
ملازمت خدمتینه بیل بغلدی . واحوال عاقبت واهوال آخرتی اکوب زار زار

اغلدی

اغلدی . وانفاس متبرکه سندن استمداد ایدوب ملوکه لایق نصایحه التماس ایتدی . پیر زاهد
ایتدی ای ملک حق تعالینک ایکی سرایی واردر . بریسی فانی دیرکه اول دنیادر وبری
داخی باقیدر که اول عقبادر . مقتضای همت عالی اولدر که چون سلطنت جهان فانیده
الک بولیاسن سریر سلطنت عالم باقیه قدم قویه سن بیت ملک عقبی خواهله کان خرم بود
ذره ملک زان ملک صد عالم بود . جهد کن تا در میان این نشست . ذره نه زان مملکت آید
بدست . پادشاه ایتدی ای پیر صافی ضمیر نه جان ونه تدبیر ایله اول مملکتی تسخیر
میسردر . زاهد ایتدی بیچاره لر چاره سازی ومظلوم نوازلق اولمغه
منعقددر . وهر پادشاه که آخرتده حضور وحبور وراحت ورفاهیت دیلیه
واجبدر که دنیاده آسایش رعیته کوشش ایلیه بیت کسی خسبد آسوده در زیر کل
که خسبد از و مردم آسوده دل . کسان برخوردند از جوانی و بخت . که بر زیر دستان
نکیرند سخت . چون زاهد نصیحتدن فارغ اولدی وفرانک دل پادشاه جوهر نواهر
زواجرایله طولدی . نصایح دلپذیر صافی ضمیر قلب شاهه بر شاه بر ده تأثیر
ایتدیکه دست ارادتله دامن همته تشبث ایدوب شرف صحبتیله دائم مشرف ومحتظی
اولوردی . وانجام کلام نصیحت انجامیله توسن هوای بدفرجامی رام قلوردی
اتفاق بر کون پادشاه مصاحبت درویش اکا هله مشرف ایکن ناکاه دادخواهلردن
بر جمع کثیر وجم غفیر فریاد آتشینی اثیر کره فلکه ایشیرجیکدیلر . زاهد چون بونلری
کوردی انلری حضوره دعوت ایدوب هر برینک حالنی علی حده صوردی وپادشاهی
انلرک بحالنه مناسب احکام تلقین بیوردی . پادشاه بونلردن زیاده حظ
ایدوب التماس ایتدی که بعض اوقات دیوان مظالم رعیت انک نظرندن عرض اوله
زاهد داخی مهمات رعایا ومصالح برایا عدل وانصافله فیصل بولا . واکا داخی الدال
علی الخیر کفاعله منهوم موجبنجه مثوبات جمیله عاید اوله دیو مسئولنی قبول وملتمسی

مبذول بیوردی ٭ و دفع مظالمه موجب حال و مآل اوزره زبان زاهدن ...
قطعه کم جریان بولوردی پادشاه طوعًا و رغبتًا اشفاق قسمنه ایدوب تنفیذ و
امضا قلوردی ٭ تا قضیه بر مرتبه یه واردی که اکثر مهمات و لفتی بلکه مهمات
سلطنت اول بی صاحب کرامتک کف کفایتنه مفوض اولدی ٭ عاقبت سودای حب
مال و طول رشته آمال سوداسی دل زاهدی یول بولدی ٭ و دیوان زهد شیخ
مملکت شعارده رخنه پیدا اولدی ٭ و سیر درویش سودای توکلدن فارغ اولوب
تشویش تمنای اسباب تجمله طولدی ٭ و هذا لیس اول قارورة کسرت فی الاسلام
بونک امثالی الی هذا الآن هزار هزار اولدی بیت بیر زال دهر کیم مفتون
اولمادی ٭ جرعه دنیا ایله کیم مست و مخمور اولمادی ٭ دنیا بر پیر زال مکار
پنجه شیر مردلری ٭ کمند محنت محبتنه گرفتار اتمشدر ٭ و بر زال غداردر که پنجه
تهمتن پیشه وارن جاه بلا و غار عنایه آتمشدر بیت رستم زالی ستم دشمن
اتمشدر زبون ٭ بیژنی چاه الم قعرنه قلمش سرنگون ٭ طاغنک هر طاشی بر سفید پاک
باشیدر ٭ بر سیاوشک هر آقن صویی گوزی یاشیدر ٭ لاله سی بر یوسفک ...
خونینیدر ٭ بر زلیخانک کلی رخساره رنکینیدر ٭ چون زاهد شوربخت شوربای
ریاضتدن نه شوربای ریاست ٭ و شربت لذت سیاست نوش ایتدی ذوق
چاشنی عبادتی بالکلیه فراموش ایتدی ٭ حب الدنیا رأس کل خطیئة بلکه حب الدنیا
رأس کل خطیئة حلقه سنی در گوش ایتدی پادشاه گوردی که زاهد کتعریفات
موجب صلح مملکت و تدبیراتی سبب انتظام مصالح سلطنتدر تمام مهام
علی التمام انک کف اهتمامنه تفویض ایتدی درویش که سابقا نان غمی یرحالا
جهان غمی یر اولدی ٭ و خیال تحصیل کلیم ایدرکن تدبیر تسخیر اقلیم ایدر اولدی
بیت جهان برخانه در آرایشی چوق ٭ ایچینه کیرنک آسایشی یوق ٭

دوشر درویش ایله تشویشنا نه ٭ و کیسه لری ایله فکر جهانه ٭ اتفاقا اول دیو ...
بر نیکی احیانا خدمت زاهده کلوب کیدردی ٭ و انفاس نفیسه سندن استمداد همت
ایدرلردی زاهدی زیادتیه کلدی ٭ چون اوضاع و اطوارن احوال سابقه ناموافق کوردی
زیاده تعجب ایتدی ٭ و آتش حیرت قلبنده مشتعل اولوب کندو کندویه ایتدی بیت
آب حیوان تیره گون شد خضر فرخ پی کجاست ٭ خون چکید از شاخ کل باد بهاران را چه شد
چون زاهد شب لباس عباسیله کوشه انقعادن پدیدار اولدی ٭ و ناسک فواد جهانی
گیبان خوابه باشچوب غوغا و حرکتی سکون بولدی ٭ زاهده زبان اعتراض
دراز ایدوب ایتدی بیت دران چمن که تو بودی گل بهار نماند ٭ خزان در آمد
و سبزی بهار نماند ای طاووس سدره مقام حضائر قدس و فرادیس انس خرام
ایدرکن غایت الجیب حب جاهه دوشمکه سبب نه ٭ ای همای بلندپرواز اوج
استغنا دمعنقای قاف قناعت شکارا ایدرکن بغاث الطیور دنیای دون بوکه
طلب نه بیت همه روزگار دو تره نا پدید بوده ٭ آن روز خوش کجا شد وان روزگار کو
زاهد اول قدرکه زبان اعتذاری بیر کارا ایتدی بر کلمه که محل اعتبارده تمام عیار
اوله قادر اولمدی ٭ مهان ایتدیکی زاهدفن زانه بوقوف فسانه میل هوای نفسه
بهانه در محصل کلام ٭ و خلاصه ما فی المقام اولدر که خاطر بادک دام حطام دنیایه
مبتلا اولوب ٭ ضمیر اشراف چنکال حرص جاه و مال گرفتار اولمشدر بیت
هما یی چون تو عالی قدر حرص استخوان حیفست ٭ دریغا سایه همت که بر مردار افکندی
کل کرم ایله دامن تجریدی غبار اغیار ملوثدر ٭ و شرب تفرید خس و خار دنیا غدارله
مکدر اتمه ٭ و عنان نفسی دست هوایه ویرمه ٭ و نوال زهر آلود علوی کام دله تریاق ظن ایتمه
نظم بر خوان دهر دست اراد تمکن دراز ٭ کالوده کرده اند بزهر این نوال را ٭
زاهد ایتدی ای جهره معتقد آمد شد خلوق توجه جانب حق چندان مانع اولمادی ٭

بعض

اكرچه ظاهرا توجهم جانب نفس و مصالح انسه دن ایدی اما معنی ده مقام انس و جناب
قدس ده ایدی قلبم اول شغل اوزن دركه بلشدکی فی عالم او لمنوال اوزن درکه
مشاهده قلنشدر که مهمان ایدی ای سلیم دل سن حالیا حالكدن غافل سن و دراب
غرور لمست ولا یعقل سن بصر بصیرتک پرده غفلتله بسته دن و غرایب طبیعتک امراض
اعراض حسیه ایله خسته دن بیت حیکلدی چشمکه چون میل غفلت دل کرکولدی میل
جاه و دولت طوتیدر غفلت اویخوسی کوزکی انکچون اکلامزسن کندوزکی
اما اول زمانکه خمار غفلت باشکدن کیدوب عرض مرض غرضدن افاقت بولسن
حقیقت حاله مطلع اولوب اندوکونکه پشیمان اولسن لیکن پشیمانلق فایده ویرمیوب
و ضایع اتدوکک کنجینه هرچند که اکلکوتورک لیسن الدیره بیت کار تا کرده و آخر کار
چون پشیمان شوی نه دارد سود سنک متلک بهای اولکوزشلی درکه اول مادر تازیانه
تشنی ایدوب کندودن دورا اتدوکی سببدن ضرب حقوقه کوده وطبع مادر نمود اولدرده
زاهد ایدی نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت مهمان ایدر بر کوده و بنامو قصدیله
مسافرته نیت ایدوب بر طرفه کتدیلر و وقت شام قریب اولیجق بر مقامده نزول
ایدوب اول کیجه انده یاتدیلر چون وقت شبکیر اولدی و تباشیر صبح طلوع ایدوب
کاروان صبا آمد شد آغاز قلدی همراهلری داعی به مقتضای شعر بكرا صاحبی قبل الحجز
ان ذاک النجاح فی التبکیر اول منزلدن رحلت سابقه جدیده سعی و تشمیر ایتدیلر اتمکه
بر تازیانه سی وار ایدی اتفاق حالکر یعنی اثناء حط و ترحالده الندن دوشرمش
چون سوار اولدوغی کبی تحریک و کاه کاه آنی کوشمال و تعریک کا احتیاجی وار ایدی
باب تفحص ده مبالغه قلدی قضای الهی مکر که بر مادر زشت دیدار ثعبان کردار
بد ودت هوادن اوشمش و اشرساده عصاسی کبی منجمد اولوب انده قوشمش
المرا ست کلدی تازیانه سن تصور ایدوب آلدی کوردی که کندو متوجه سندن

نرم

نرم و لیستکام ده الندن محکم شاد و خرم اولدی و حق تعالی به حمد و علا شکر ایدوب
یولنه کیتدی رفیقلری بربیله مصاحبت ایدوب کیدرکن یعنی خفت صحبتله سلایه طریقتی
تخفیف ایدرکن ناکاه مرد بینا نکاه ایدوب کوردیکه اعمی الندن برمار اژدر سیما طوتوب کیدر
بلدیکه آنی مقرعه سن حیال ایدر فریاد ایتدیکه ای رفیق اول تازیانه تصور ایتدوککه
افعیدر و زهر زیانندن غیری سکا نفعی یوقدر نه هر دم اننده ضرب کورسون بن
دندانندن جانکی یمدن الکدن کیده ری اعمی چون بو سوزی ایشیتدی جزم ایتدیکه بصیر
لطائف الحیل ایله مقرعه سن آلمغه قصد عزم ایتدی ایتدی ای یار حیله کار و حصول دولتی
جد و جهدک نه مدخلی وار طالع و بختکدر کار حضرت برمقرعه کار مقرعه مقابله سنی
نعم البدل تازیانه ارزانی بیوردی سن مانعمی اولورسن اکر مساعد وقت بخت
موافقت قلورسه سنن بو لورسن بیت طمعه دستن کیم قتل ایلکوتاه سکا داخی بر بن
ویره الله امابصیر بن که حدت ذهن و حنکت ضمیر ده فخر مقرب النعمان الی العلاء ضرب
دعوای تفاضل ایدرم ممکن مدرکه فسون و فسانه ایله خوانه غیبدن حواله اولون
تازیانه اولوب کیدرم بینا ایتدی ای همدم بن سنک تازیانه کطمعی ایدوب نیدم اما
مقتضای حق مرافقت بودرکه سنی بو مخاطره دن آکاه ایدم ای برادر کرم ایله بر یاک
نصیحتم کار کن و نوش دار و بو موعظه دن تأثیر میسر ایکن اولمار زهرناکی الکدن
کیدر نابینا کوردیکه ابرام ده زیاده اهتمام ایتدی الندن اعراض ایدوب ایتدی
نظم ای مدعی مبالغه از دور حبیبی این نکته کوش دار که دوزخی مقدست
بصیر هرچند که باب بلاغت تقریر ایتدوب سرحد مبالغه دن طشره کتدی و تدعی
ایمان قوادان و تأکیدات بی پایانله موکد و موثق ایتدی اصلا فایده ویرمدی اعمی
نصیحته التفات کوسترمدی چون تف و تاب آفتاب عالم تابدن کوز دکن خاک کوم
اولدی و افسرده لک نهاد مار دن کیدوب درشتلکی تمام نرم اولدی اثنا

حركاتن دنداه ذهنا كله اعجابي بي ادراكلك الله بن زخم اوربه نواي ال بلوكا ائدي •
بو مثللي اول اجلدن كتوردم كه سنداخي دنيا يه اعتمادي جايز كوريه سن • واني كيسوتدن
ما رنقش هيأتي دن كوكل ويريه سن • وانك ملوبيت وملعطفته ميل ومحبت
كوستريه سن كه زخمي قاتل در • ونزهري هلاهلدر نظم شربت انكبين مجي مار زدهرا
كه بر آميخته است شهد بزهر • تو تصور كني كه آن عسل است • آن عسل نيست شربت اجل است •
زاهد چون درويش خيراندیشدن بو كلماتي اشتدي • زمام تجرد وفراغتي تذكر ايدوب
ويرده اعتنا في عين انصافدن كوتروب احوالنه نظر ايتدي • كوردي كه واقعا دائم
حالي طاعادت اميدندن خالي • ولوث تعلقات جاه ومالدن مالي بلدي كه اول دوستك
نصيحتي محض شفقتدن ناشي وعين محبتدن منبعث ايمش • فوراً ديده سندن اشك
ندامت متواتر وتنورهٔ سينه سندن شرار ملالت متطاير اولدي • اول كيجه صبحه دك
شمع سوزان كبي زار زار اغلدي • وپروانه وار شعلهٔ شوق ديدار ايله جكرن طاغلدي •
وكاه روباه خلوتكي قيوب ينه خدمت خالقه ميل قيلدي • چون زاهد سفيد كتاب
صباح سجادهٔ نوراني شعاعي والصبح اذا تنفس محرابنه بايدي • وراهب سياه پلاس
رواع والليل اذا عسعس صومعه سندن متواري اولدي بيت چين سحر چون زاهد خويش شد
اولدي نوراني كسوتيله بديد • نور ايمان كبي چون ايتدي ظهور • كفر ديجور ايلدي مستور •
وضع سابق اوزره صومعهٔ زاهد بابن كه مزبلهٔ علايق وعوائق ايدي • ازال
خلوتيله طي لدي • شول زار قلبنده غواصف نخوت • وعواصف كبر ورعونت اسدي
وتيشهٔ هواي سحركاهي بيخ درخت انديشهٔ شبانه كسدي • واحكام قبض وبسط نوبنوبه
كمن اصدي • وكمن بعضي بيت هر كيجه ديردم كه يارين ترك ايدم سوداسيني • صبح اولجق
تازه لر عشقك ينه غوغاسيني نظم هر شب كويم كه فردا ترك اين سودا كنم •
تا نه ميكده هواي هر صبحكاه هم دكر • القصه زاهد جاه ودل ايله جنب رياسته

مايل اولوب • عن صميم القلب حكم سياسته متعلق اولدي • وامور مملكته استقلال قصد
ايدوب • امرا ووزراي عملارندن عزل ايدوب كيدرك فصل قضايا ودعاوي معدلت لرندن
عدول ايدر اولدي • اتفاق رعايادن بعضلرينك قتلنه كه بحسب الشرع حكمنه في حرام
ايدي اقدام وارتكاب • مقتول درگاه پادشاهه وارد اولوب زاهد كه امين تظلم
ايتديلر • پادشاه محضرينه اول مظلومك حالي معلوم اولنجق قضيه لري دار القضا
حواله اولندي • وحكم قضا مضاء قضات بو منوال اوزره نفاذ بولدي كه زاهد طريقي
قصاص مثله تمثل ولحوق بويرلدي • اول قدر كه شفقت كوتردي ومال ومنال وعن اروئي
مفيد اولمادي • خدمت خالق صحبت مخلوقه نقل اتمكي شاميتله في مرتهلكه كرفتار
اولدي • نعمت دنيادن ايرلدي • دولت عقبي داخي ميسر اولمدي • بو مثللي اول اجلدن
كتوردم كه چون بن داخي جناب محراب الهيدن يوز دوندروب جانب باركاه پادشاهي
قبله كاه ايدنم • وحظ فراغ خالقدن باش چكوب خدمت آستانهٔ مخلوقه باش انديرم
هر عذاب وعقابه لايقم • وهر بلا وعنايه مستحقم بيت هر بلا كه ديكسز آوارم
هر نه ديسك يوزانا ولقدن وارم • دشته چون بو فصل بر اصلي تقرير ايتدي حقيقا
مجلس انك بلاغت بيانه • وفصاحت لساننه متعجب اولديلر • شير دلنده تامل
زانوي تفكر يقيوب متحير اولدي كه دشته نه جهله جواب ويره • وبوامره ممتنع
شروع ايتمه • سياه كوش كه جمله طايفهٔ وحوشدن مزيد تقرب ايله اختصاصي وار
چون اهل مجلسي متحير ومدهوش كوردي • دشته متوجه اولوب ايتدي اي خلوت
مذمت نعم ملوك سنك نه حدك در بلمزمي سن كه انلر كفي فوقاني السلطان
ظل الله في الارض تا جه كونلر ايتمه سرفراز در • واول پادشاهك كه دادكستر وعدالت
پرور اوله • بر ساعت عمري التمش ييل عبادتدن برابر در • سجاده نشينان
محراب عبادت • وتاجداران ولايت كشف وكرامتدن چوق كيمسه لر بر مقصودي

خدمة الملوک نصف السلوک خدمت سلاطینی بیل بغلمشلردر ٭ و آنی سبب صلوح عهد
و وسیلهٔ فلاح عاقبت اکلمشلردر ٭ اول جمله دن حکایت ضمیر پرورش بو حالم
عدلدر ٭ دمشا استفسار اتدی که بجا اولشدر اول حکایت سیاه کوش ایدی
روایت ایدرلر که شهر فارسده بر شیخ وار ایدی که میان فارسان میدان ولایت
کوی کشف و کرامت چوکان همتیله کتورمشدر ٭ و کوشهٔ ترکتاج ترکی سپهر برین
و فرق فلک هفتمینه یتورمشدی بیت پشت پای اورمش عالم خاکه ٭
ترک تاجی یتورمش افلاکه ٭ اکا بیلدوردی ضمیر دیرلردی چون طنطنهٔ ذکر کماتی
اطراف روم و شام و حلبه منتشر ٭ و دبدبهٔ مقاماتی اکناف دیار ترک و عجم و عربه
مشتهر اولدی نظم کون کبی دهری طوتدی شهرت شیخ ٭ نور ویردی جهانه طلعت شیخ
عرفای عراق ظرفای خراسان کبی خط محبتنه باش اندردیلر ٭ و صادقان ترکستان
عاشقان هندستان کبی صدق و اخلاصله دامن اختصاصنه ال اوردیلر ٭ اتفاقا ماوراء
النهردن بر درویش عزیمت احرام زیارت حرمینی تصمیم ایدوب محنت عظیم و بلوای الیم
نواحی سمرقنددن دار الملک فارسه کلدی ٭ لا جرم هر کیم که پای طلبی خار تعب
افکار ایتمیه دست امیدی کل مراده یتمیه بیت جو زخار قنقی بلبل کیم تحمل ایتمه ٭
اکا لعل زیبادن کیم میل صحبت کل ایتمه بیت بلبل که ستم خار تحمل نکند ٭ بهتر آنست که
هرکز سخن کل نکند ٭ درویش مسافر قطع بادیه ایلدکدن صکره کعبهٔ امن و امانه
یتشوب لب ادب ایله خاک آستانهٔ شیخی تقبیل ایدوب دست طلب ایله حلقهٔ باب کرامت
مآبنی تحریک ایتدی خادم خانقاه چیقوب کوردی که درویش غریبدر ایتدی بر لحظه
تحمل ایله که حضرت شیخ ملازمت سلطانه کیتدی قدومی وقتی قریبدر ٭ درویش
چون ملازمت سلطانی ایشتدی ایتدی نظم دریغا بونجه راه و دور و دراز اولدی
دریغا بونجه درد و رنج بسیار ٭ بر شیخه که اهل دنیا سلکنه سلوک ایدوب

هوای مصاحبت ملوک ایله ٭ مسجد و خانقاهی یعنی عبادتخانهٔ الهی قویوب خدمت آستانهٔ
پادشاهی کزین ایده بکا اندن نه فتح باب میسر اولوب نه وجه صواب ظهور ایلیه بیت
آرزو بود که ما هم چو سکان در قدرش ٭ خاک شد آن هم امید بیکبار دریغ ٭
پس خانقاهدن چیقوب جانب بازاره واردی ٭ و کدورت قلب مغشوشندن که کوزکی
ریاضتدن تاب بولمامشدی کم عیار لککسن شیخک نقد وقتنه اوردی ٭ و شوق ظنی
سبیله کوکلدن ایکی حالته اعتراض و شرفه ملامت قاتدن ابا اعراض کوستردی ٭
بیت ای مدعی که می گذری بر کنار آب ما را که غرقه ایم چه دانی که حال چیست ٭ اتفاقا
درویش اسواق شهرده کزرکن ٭ و هنکامهٔ بازاردن کشت و کذار ایدرکن ناکاه شحنه
کوزی اکا راست کلدی ٭ قضایی کور که مکر انک شکلنده بر دزد اول کیجه زندانی آچوب
قچمشدی ٭ و پادشاهک چاشنی غضبندن شحنه و عسکرلری آجمشدی ٭ و دزد [illegible]
جرمی جنیجه سیاست امرینه اهتمام تمام کوسترمشدی ٭ شحنهٔ مزبور درویش مذکوری
کوریجک دزد کریخته خیال ایدوب [illegible] طوتوب سیاستکاهه کتوردی ٭ درویش
دلریش چندانکه دعوای صدق و استقامت ایدوب برائت ساحتن بیان ایتدی
مفید اولمادی ٭ و قطع عضوینه صورت ال ویردی ٭ جلاد بیدرد کار دار آبدار
دست درویش اوزره قویوب بی محابا قطع ایلمک محلده ناکاه [illegible]
ضمیر کلمشیدی ٭ و شیخ بر مرکب عظیمه خضر کبی اول سر حلقه یه کلوب کیفیت حالی استفسار
ایتدی ٭ و حالت درویش اکا منکشف اولوب ایتدی که ای شحنه بو بنم [illegible]
بو تهمت اولان جرمدن بریدر ٭ و دامن عصمتی بو معصیت لوثندن منزهدر اندن ال
چک ٭ و تخم ظلمک برینه دانهٔ [illegible] شحنه چون شیخک بو التفاتنی کوردی [illegible]
دوشوب رکابنه یوزین سوردی ٭ و فرمان اطاعتی جانه منت بیلدی ٭ و درویشه
اعتذار ایدوب بند و بلادن رها قلدی ٭ با دل صدپاره جلاد و قید بیداددن

اولوب شیخ پاک نهاد و پاکیزه اعتقادک دکانینه دوشوب کندیه کرامت بیشه دست مبارکی
دوشن درویشه قیوب ایتدی ای درویش درویش درویشلر اعتراض و سوء
اندیشه مناسب دکلدر که اکر ملوک زهرت سلطانه مرتکب اولمیلردی سنک کبی مظلوملر
ظالملر الندن خلاص بولمیلردی بیت قدرتلرد بظلم ظلم اجوج دهبی اوکا سه نوع همت شیخ
درویش بیلدی که انلره اعتراض کال جهالتدن ایمش و ارباب فقره سوء ظن ایتمک
اللهی اتمک مقتضاسی سبحه غایت غباوتدن ایمش زیرا که ارادت انبیا جزوی
کامل حقده فانی و مضمحلدر پس اهل کالدن بر فعل وجوده کلمز که مراد حقه اولمیه و بر
صدور ایلمز که اکرچه ظاهرا مخالف عقل و منافی طبع اولور ضمننده بر مصلحت کلی
مختلط اولمیه بیت آن پسر را کش خضر ببرید حلق • ستر آنرا در نیابد عام خلق
درون بحر کشتی را شکست • صد درستی در شکست خضر هست • کاملی کر خاک کیرد زر شود
ناقص ار زر برد خاکستر شود • بو مثللر ایرادن غایت غرض اولدر که سلف صالحین
ملوک زهرت سلطنیدن اکابر دین و ائمه مجتهدین ایکن عادل مشالردن امتحقدرین
سی بو دیانت و دین ایلم عادیمی ایدکین مصراع بو حالده اوترایه کلوب سخن نیوره پیس
دمنه ایدی بعضی اکابر اهل ملوکه ملوک زهت لکن تاته ملوک اختیار اتخذند دید که حقیقید
اما بر مصلحت کلی یه متضمن اولیجقدر آنکی که بو طریق خطرناکه کتمشلردر بی الهام الهی
قدم آتمشلردر و دامن همتلرین مطلقا اعراض دنیویه و اغراض نفسانیه ایله
آلوده قلمامشلردر و لیکن بر نیایه لی یکسه اولمایه قیچ میسردر و بو مرتبه کوکی
اوله رتبه یه متصوردر و بونده مقدم پادشاه ظل الله در دیدکلر تقدیم داخی
مسلم دکل انما اولا یالکز محققندر که ناظم مصالح خلوقیق اوله و احوال و افعالی
احکام حقه مطابق و فرضای خالقه موافق اوله نکیم بی استحقاق تربیت
بیوره و بر بی سبب عقوبت روا کوره و ملوز زماندن ستوده خصالی مقرب و مقبول

وخدمتکاره

وخدمتکارلری بدسکالی غنی دلی ستیزه مخطوطدر بیت کلبین نیک حال مردانی
ایلیکان آب رحیملدر اولکه غدار اولدی ول آنلردر کوکلی قانی تیغ هیبتدر
مادر شیر ایده بو سوزدر کی سویلمسن حقدن اما سنک حقکده فائده سی یوقدر
زیرا که جمیع عالم بلور که شنی ملوک ستوده سیرت متمولندنه و پسندیده سیرت
مصاحبلرندن ایدی و حرتبه یقیناً بیلدی که فرمن خانمانی آتش سعایتک بادیه
ویردی دیو شامت غدره مکوکله قواعد عهد و مواعید ملکن رخنه ظاهر اولدی
دمنه ایتدی ضمیر منیر ملکه پوشیده دکلدر که بخلاشتن بره میانمزه آب منازعت وردو
محاصمدن جزوی و کلی نسنه واقع اولمامشدر باوجود که انک بکا قصد تقربی
و درکاه پادشاهیدن رد ایتمکه دستکاهی واردی بنم حقمده لطف و حرمت و کمال
و محبتدن غیری نسنه کورمدم فقیر داخی بحمد الله نظر ملکده اولقدر خوب
دکلدم که انک حالنه حسد ایدوب انک دفعنه مشغول اولیدم لکن ملکه خیر خواهلق
ایدوب حق نعمتنی یرینه کتوردم و اول کلمات که انلردن ایشتدم ایدی بعض آثارن
داخی مشاهده ایتدم ایدی بی غرضانه ملکوک سمع اشرفنه یتشدردم بکا واجب
حق نعمت ملکی بلمک و کاوک غدر و خیانتن ملکه بلدردم و ملکه داخی لازم ایدی که ا
کلام ناصح کندویه واجب بلمه و تصدیق و تحقیق اتدکدن صکره مقتضاسی مضمونیله
عمل قله بحمد الله بنم کلام نصیحت انجامم شرف اصغا بیوردی و مصداق دعوی
و برهان مدعامی عین یقینله مشاهده قلدی مقتضای رای شریفی اوزره بو امری
بو وجهله اوزره نفاذه یتشدردی فرماه پادشاهکدن بنم نک دولتخواهلقدن
غیری نسنه کناهی واردر اما اول ارکان و اعیاندن نقش اختصاص ملک کعبتین
عیان اولنلردن و قریب و بعیده دعوای اخلاصده زیاده فریدکجنلردن نیجه
کمسنه لر کاولک بو دارده شریکلری حالیا بندن که تمام صدق و کمال استقامت

شعار وحسب حالمدر ❀ وهم ایدوب بکا خصم اولمشلردر ❀ وعلی الاتفاق بکا
ایاق طولیوب باشمه قصد اتمشلردر ❀ بن کمان اتمزهم که بنم نصیحتم مکافاتی اوستوندن نتیجه
نتیجه‌سی بو اوله که ملکه بنم قید حیات وبقاء ذاتم متحیر متفکر قلدی ❀ چون دمنه کلامنی
تمام ایتدی ❀ شیر ایتدی بونکبی قضیه حواله اولنمق کرک تا که امرینی تفحص تمام ایدر
وشیء عزم تفتیش ایدوب ازاله حقدن کما ینبغی اهتمام ایده‌لر ❀ زیرا اکر ابتدای
سیاستده وفور فراسته اعتماد اتمک ضلالدر ❀ واحکام رعیتده بی ایهام حجت و
بینت بر حکمی امضا ایلمک وبالدر ❀ دمنه ایتدی بنجه حاکمدن پادشاه عادلکدر لایق
منصف اوله ❀ ونجه قاضیدن که فراست ملکدن مزید صدق واستقامتله متصف اوله
بحمد الله تعالی که ضمیر منیر پادشاه بر آیینه بر صفادر بلکه بر جام جهان نمادر که نقش قلم
سنت فلک احتشامدن هر بر نک صورت حالی وماکی آنده هویدادر ❀ بیت
نکرد کرده دفتر اسرار دکر فکان ❀ رای تو از دو رای ورقهای روزکار ❀ الامر چون
ملک عالم آرانک ریب وریادن [illegible] اقتدادن معرا ومبرادر ❀ واتقم که بو قرکی
امرنی تفتیش وتنقیرده تقصیر روا کورمیه ❀ واحوال ومساوی محال وفرصت ویریه
تا بنم برائت ذمتم دلیل قاطع ایله ثابت ومبرهن واعدانک اکاذیب مباشیین صبح
صادق کبی عالمیانه روشن ومعاین اوله ❀ مصراع ❀ راز کس نماند بافروغ رای تو
شیر ایتدی ای دمنه غم یمه که بو حکمی تحقیقده مبالغه حد افراطه ایتمک کرک وبو خصوصده
بر وجهله تدقیق اولنمق کرک که حق کندوزی کون کبی بلورمک کرک ❀ بیت
سعی می خواهم کرد اندر کار واین سخن ❀ تا بدان غایت که چون موی از خمیر آرم برون
خود تو می دانی که من اسرار نهان سپهر ❀ جملکی از پرتو نور ضمیر آرم برون
دمنه ایتدی ای پادشاه فلک درکاه بو بابده بنم بیلدیکم اولدر که سببدن
الحاح وابرامده زیاده اهتمام ایدرم ❀ والا حقیقتده ملکک دوز وشب ملازم اولوب

خدمتنی کندوزه لازم قلمشدم ❀ وپای شکسته ایله متلقی بلا ودست بسته ایله متعرض قضا
اولمشدم ❀ بلکه فسیحوا فی الارض مضمونی موجبنجه باشوم آلوب بر طرفه کیدردم ❀ وفرحت دربدر
آبخینی [illegible] کوتوروب بر اقلیمه داخل نزول ایدردم که عرصه‌سی ارض عریض اوله ❀
وقیدلردن خلاص ممتنع الحصول ❀ مادرشیر ایتدی ای دمنه دلیلسن که زبان آوری لغو
[illegible] کندوزی بو حبسدن چیقرسن ❀ وبو قتل وقصاصدن بو ورطه‌دن خلاص اوله
[illegible] حاکم نقیر وقطمیر تفتیش ❀ وتنقیر اولمدین بو احتمال فکری محال
وطمع خیالی ❀ وطمع خیالدر ❀ دمنه ایتدی بو آستانه‌ده بنم دشمنم چوقدر ❀ وبکا
حسد ایدن صاحب غرض نهایت یوقدر ❀ توقع ایدرم که بو کیفیتک امری بر امینه
حواله بیوره‌لر که دین [illegible] حالی میل وغرض غرضدن خالی اوله ❀ وبو قضیه‌نی تفتیش
وتحقیق ایدوب کوره ❀ وکیفیت واقعه علی ما هو الواقع [illegible] جلوه ایدوب کوره
ملک دافع آنی رای مشکل کشاسنه که آیینه کیتی نمادر عرض ایدوب هر نه قضا که
ربنادن تنفیذ وامضا بیوره ❀ تا بو بیچاره مجروح شکن ولعنت باهله تباه اولمیه
یوم محشرده ❀ ودوزکاره مکافات خیر کوره ❀ اقتلت نفسا زکیة بغیر نفس
خطابی موجبنجه بنم ایچون ملک مستحق عقاب بلکه مستوجب عذاب وعقاب اولمیه ❀ بیت
من از کشتن نمی ترسم ولیکن ❀ مبادا خون من دامن بکیرد ❀ شیر ایتدی حکمی مدرک
من جاده انصافدن بر ذره انحراف ایدرم یا خیر بعید که نهج عدالتدن بر قدم
طشره کیدم ❀ اما فکرم بودر که شویله کسندن بو خیانت صادر اولمش اوله
عبرت نمای دوران ایدم ❀ دمنه ایتدی ای ملک بو خیانته سبب اقدام یا خبر بیته قصد
انتقام ویا کسب مناصب زیاده اهتمام اولمق کرک که جمله انام وکافه خواص وعوام
معلومیدر که [illegible] بنم [illegible] بواعث انتقامدن نسنه واقع اولمامشدر اکر
منصبم اندن ادنی ایدی ❀ اما کوکلم شرف تقرب ملکله جمیع مناصبدن مستغنی ایدی

باوجود که عدل ملکی بیلیرم و آثار انصافی کرکلده مشاهده قلمشم معلوم و مجزوم ایدی که بنی
عدل عالم آراسنده محروم قلمزدی و رشتهٔ امیدیمی همت دادکستری منقطع اولمزدی
بیت تن ایزد از بهر عدل آفرید ستم ناید از شاه عادل پدید اهل مجلسده
بریسی ایتدی ای ملک دمنه‌نک بو کلامی ملکی تعظیم و احترامی جهتندن دکلدر بلکه دیلر که
بو سوز ضمنده ملکی تسخیر ایده بو فسانه ایله و طرفدن کارانه ایتسه دمنه ایتدی
ای صنعت نفاقده ماهر و حرفت شقاقده نادر سامری ساحر قصور فهم
درایتکه کلامم ناتمام دلیل ظاهردر و وفور جهل و غوایتکه سودای خام کزبر تمام
باهر ملک سنک کبی بی کوکی بلمز و اسماندن ریحانی ایلمز دکلدر که مدعی قدحده
و نصیحت فضیحتدن و بنده بندن تمییزه قادر اولمیه کما غم بوجه‌رکه فلک شاهانه
و تمییز ملکانه ایله حالکی سنک فهم سقیمکه و بنم طبع مستقیمه واقف اولمشدر
و سنک خرافات غرض آمیزکی بنم کلمات نصیحت بیزمدن فرق و تمییز ایلمشدر
که فلکی کشورکشاسی شمع شبستان سلطنتدر و رای عالم آراسی حلول مشکلات
مملکت بیت حالمی بلور محصا ندک رای عالم کیر ایله عالم تسخیر ایدن سر پنجهٔ
تدبیر ایله سیاه کوشلتیه سنک سوابق جنایت و خیانتکدر اول قدر متعجب
دکلم که بو سفیق مخصوصده بلاغت اقوالکدن و فصاحت موعظت و ضرب امثالکدن
متعجبم دمنه ایتدی بلی مقام بندر مقام ریشخند دکلدر اکر شرف حسن قبول
بولورسه هنکام مشورده محل کسد دکلدر اکر بحر رضا ایله اصغا بیورلورسه
مادر شیر ایتدی ای غدار هنوز امیدوار میسن که شعبده و مکر ایله بو دامدن خلاص بولوده
اولورسن دمنه ایتدی اکر احسان اسا تدبیر جارات و خیر مشر ایله مکافات
روا کورلورسه الذین نکلوم لا راد لقضائه ولا مانع لحکمه اما ملک واقف
هر خاین الخاین خاین صفتیله متصفدر نجه زهری سی واردر که حضور بنم

جرأتی

جرأتی اولمز شویله که بنم حقمده بدکمان اولوب سیاستده شتاب ایدر فوایدی فکرده تأمل
و میانده صبر و تحملدن محروم اولوب خانهٔ عقلی خراب ایدر و عاقبت نادم اولور
ندامت فایده ویرمز دوزکار اولور بجلین بحیا کوجان سیاله لیته الذی کرمس
بیت هرکه در کار تا شتاب کند خانهٔ عقل را خراب کند هر کیسه کار او بود زرین
تعجیل ایدر فضیلت تحملدن دور اولوب اکا اول فضیحت یتیشه که زن بازرکانه
یتشدی شیر دمنه‌یه متوجه ایدی نیجه بو نکته استماع اتدی صورت حکایتی بلور
اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که شهر کشمیرده بر بازرکان واردی که
مال و منال کثیره و ثروت بسیار ایله شهیر ایدی خورشید طلعت ناهید صورت
بر زن نازنینی واریدی که نه چشم سپهر مدور انک نظیرین کورمشیدی
و نه آیینهٔ دهر مه آنک عدیلی بر بکین کوسترمشیدی نه زیباسی روز وصال کبی تابان
و زلف چلیپاسی شب هجران کبی بی پایان ایدی نظم طوغرمامشدر مثلی مادر دهر
یوزی آیینه‌دار کوچه و شهر کمر خادم اولوبدر شیرینه قول الحشر و قد عرعر
اولوب هر کس کل شکر لبینه قمر هر شهر عاید غبغبینه جوار خانهٔ بازرکانده
بر نقاش واریدی که چابک دستلکده انکشت نمای جهان و نقش بندلکده ثانی مانی
کارخانهٔ دورانده خانهٔ چهره کشنده جان صورت کرانه چین صورت بیجان
کبی حیران و طبع رنکامیزندن دل تحریک کشای خطا بادیهٔ حیرتده سرکردان ایدی
بیت هواده بز مرغ اول نقش پردازن قلم تیرت کورب ایلردی پرواز
صور هیچ شکلانی رسم ایدرسه کورب قلابلکتن قچردی یازیدی بیشاهی صورت عیسی
یا ینه اوغرادوکی بخیل اکر کاغد تصویر ایلمه اوده نی خام یانوب اولوردی نقش
بردود القصه انکله زن بازرکان میانده معاشقه دوشدی و نقاش اول
زیبایه میل بی محابا ظاهر اولدی سلطان عشق مملکت قلبنه که دار الملک محبتدر مستولی

نقش وحیله ده استاد ایدی • بر کاه دیواردن ماجرایی علی ماجری ایشتدی بیت
لب نکشایی کرت موشی هست • کوش بس دیوار بسی کوش هست • بر یخه کوندن صکره که جاکی تمام
اولدی • اتفاق بر کون نقاش بر مصلحت کتدی • وآنی خیلی توقف ایتدی • شاکردی فرصتی
غنیمت بلوب چاری هر قنی ایسه بولوب آلدی • وموضع معهوده واردی • زن جون
چاری کوردی • یار وفاداری صانوب طشره کلدی • میان یار واغیار فرق ایده مین
بیکانه آشنادن تمیز قلمدی • بیت • درد واقع بصحبت و بر عیش ندیدم
دیدار شد میسر و بوس و کنار هم • غلام چون لباس البناسلم مقتضی المرام اولدی
ومصلحتی تمام اولوب چاری مقامنه قودی • نقاش قنی طایسه چیقا کلدی • چون آینه زوی
دیدار دلداردن چشم جان وعالم باشنه طار اولدی • نلیا بجان بوم وندی
وعادت معهودی اوزره نکارن کوروندی • زن کمال تعلقندن استقبال ایدوب
تملق ایتدی • وایتدی ای یار مهربان بو ندن خوشحال لیا کتدک • نه عجب تبن میل مواصلت
اتمک جوان بلدی که قیقتندن کلمشه بر بهانه ایدوب فی الحال دوندی کیدی
وچاری آتشه اوروب غلومی زتردو جانانه سن ترک ایتدی • اکر اول زن امرین شتاب
اتمه لوب مواصلت غلامه ملا الکوده اوطرزدی بیت جون نهال شتاب بنشاند
ندهد جز بر پشیمانی • بو مثلی کتوردم تا ملکه معلوم اولا که امضاء قضا وتنفیذ
احکامده بلکه مطلقا مصالح خاص وعامده شتاب ناصوابدر • وهر امرده اهتمام
لازم وتأنی تمام واجبدر نظم قونجیلی که اولستیطان ایشیدر • تأنی صبر ایله
رحمان ایشیدر • حقیقت بودر که بو تنی سربیم جانان وهیبت سیاست سلطاندن
دیدم • بو بابده چندان کلدم ایچون غم یزم که اکر چه مرک خواب نامرغوب وایش
نا مطلوبدر • اما اینما تکونوا یدرککم الموت • مفهومی موجبنجه آخر بو امر البته مقرر
واقعدر خلاص غیر متصوردر • بن دخی جبا زادن بجانان که فلک کلک سحر عنبر سنک

اولوب • سپاه شوق هفت اقلیم وجودنی نهب وغارت قلدی • چشم جوانه دیدی نرکسنکی
علت سحر عارض اولدی • دیده بیدادی ابن بهادی کبی هر شام سحر اشک بازلغه آغاز
قلدی بیت خرم اول دل که عشقه منزل اولور • جمله کاری انکله حاصل اولور •
آهیله خرمننی یله ویرر • وادلغی کوز یاشیله سیله ویرر • کاه صبیر ملامتک کوهن
دلده قوغزه سلامت اندوهن • مست اولور دلبر خیالندن • قورتلور غفلتک عنانندن
جانان داخی جوانی کوریجک دل وجانله کوکل ویردی • وخانه صبر وشکیبی آتش فنایه اوردی
بیت دل رفت وسینه تنی شد زجا کنون • ای صبر باز کرد که این خانه نیست
الحاصل جانبیندن مجاذبه عشق درکار اولوب بی وسائط دوستائل عاشق ومعشوق
بربرینه واصل اولدی • ومیانلرنده ابواب مواصلت کشاده واسباب مصادقت
ومصاحبت آماده اولوب کوندن کونه بربرینه تعشق وتعلقلری زیاده اولدی
بر کون جانان جوانه ایتدی ای یار جانی اکر چه که بر زماندر که تشریف حضور ارزانی
بیورورسن • وکوشه کاشانه مزی جمال عالم آرا ایله آراسته قلورسن • اما بلورسن که
شایبه تکلف • ودغدغه توقفدن خالی دکلدر که اکر رفع صوت ایرمکه هیچ احتمالی
ایتمک وار • واکر سنک تا سن رقیب دیو سک کوش ایتمک وار • عجبا تیسر دکلی که
بو صنعتده که مسلم زمان • وسرآمد دوراندرسن بر نکوا ایدوب نقشبندلک کوسترسن
وبرینه تألیف ایلیه سن که بعده سنک میانمزده علامت اوله • وهجران توقی حضار
وتوقان شوق مواصلته امارت اوله • نقاش ایتدی ای نکار بر دورنک جادر ایتن
که نقش بند روزکار صفحه لیل ونهارده آنک مثلی بر کار پرکار کوسترمش اوله
بیت بیاضی اوله صانکه عارض یار • سیاهی اوله کویا روی اغیار • چون
بنی اول نقاشه ایلدکورسن زاویه خانه دن قدم رنجه بیوره سن • انلرچون بو نوعله
اتدی • وبو عهد اوزره قول وقرار بر کندی • نقاشک چاکرلرندن بریسی که صنعت

رصع

دیمزلردی ◦ وامکان مرکدن احتمال موتی بیرامن منیس لری کیتمزلردی ◦ شکنجۀ پنجۀ اجلدن کیمسه قفا
اولوب بیلدیلرکه ◦ دائرۀ فنا وفوائددن هیچ برآحده نجات میسر دکلدر ◦ وبو وجهله مشیئت
عزوجله مغاک هلاکدن بر وجهله مستور دکل ◦ بیت ◦ قنی اولیم یوزندن شاه اولن
سریر سلطنتده ماه اولنلر ◦ یتورلشمدی برالتن ابتی قرا طپراغه اولشلر برابر
آدرنک ذقن ذقن هرغباری ◦ بولورسن بردیاد کشهریاری ◦ ساقیۀ دوران الندن
کیم بر جرعۀ حیات نوش ایتدی که عاقبت کل من علیها فان جامندن قان ایچمدی ◦
وخیاط دوزکان کیمه خلعت بقا کیدردی که آخر قماش فنادن اکا قبا بیچمدی ◦ بیت
کردون دوتا آفتاب سلطنت کرانتنده ◦ کاه جوصبح اولش آندک بقا نکرجه
خیاط دوزکان بالای هیچکس ◦ بینا هین ندوخت که آنرا قبا نکرد ◦ اکر نیم
بن دکل بیک جانم اولسه ◦ و بلیم که جملهسی ملکه فدا ایتمک اکابن قائم مترتب اولا
باکلیه جملهسی ترک قیلیدم ◦ و آنی سعادت دو جهانی و سلوت جاودانی بیلیدم ◦ بیت
جان شیرین کر قبولیچون توجانان بوجه ◦ کی بجانی باز ماندم هرکرا جانی بوجه ◦ اما بلکه بو
امرک طول وعرضنده نظر قیلدم ◦ و عین بالعین فرض درکه کشوربانلر ضبط اولنمز
وخدام کافیه وکاملدن خیال باطل ایله قصد ایلمک اولمز ◦ دهر وقت کفایتله مهمات
عهدهسندن کلوردیرلر خدمتکاران بولنمز ◦ و بر جایی که محل اعتماد اولوب لهو لعب
تربیت وسزاوار عاطفت اوله اکر عزیز ◦ بیت ◦ سالها باید که تا یک سنک اصلی زآفتاب
لعل کردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن ◦ ماده شیر کوردی که ملک کلام دمنه یی سمع
رضا وحسن اصغا ایله استماع ایلدی ◦ اکا بو اندیشه دوشدی که ناکاه شیرک انک
خرافات تعریض و عزخرفات تغیریندن متأثر اوله ◦ و فصاحت لب و بلاغت
بیانۀ شیری بو قضیۀ تحقیقندن فارغ قلوب شیر جانبنه متوجه اولوب ایتدی ای شیر
وای یا جکسن سنک سکوت وسکونکدن فنا هرحال درون وسر ورنکدن بونفهم اولنورکه

دمنه

دمنه اقوالنده صادق وسایرلری زور وکذب اوزره متفق اولمش ◦ عجب درکه سن بو عقل
متین وبو ذهن دوربینله غث وسمینی فرق ایتمزسن ◦ وبو فهم متین طبع کوهر دین
ایله دری خزیهردن تمییز ایلرسن ◦ چون کلمات صادقدن متأثر اولمزسن بندیاناسی
فرینبینی یه میل ایتم بادی ◦ بیت ◦ نوای بلبلت آخر کجا پسند آید ◦ چو کوش هوش بزاغ
هرزه کو داری ◦ پس خشم تمامله مجلسدن قلقوب مقامنه کتدی ◦ بو کلام طبع شیرده
تأثیر تمام ایدوب امر ایتدی تا دمنه یی برقنده قید وبنده لرزندانه ایلتدیلر ◦ وارته قضیه
امرین کما ینبغی تفتیش ایدوب کونده لرحق ظاهر اولیجق امر شریفه نه ایسه
ینه کتورلر ◦ چون مجلس آخر اولدی شیرک دیوانی صاولدی ◦ مادر شیر ینه ملکه
خلوته واروب ایتدی ای فرزند دلبندم دایما دمنه نک احوال عجیبهسن واوضاع غریب
نسن ایشیدردم حالیا جزم ایتدم که اعجوبۀ زمان ونادرۀ دوران ایش کوزینی
اول اجیفه کاذبه نجه آب وتاب ویرر ◦ وهر سوزه صورت صواب برنجه فعل ویر جواب
ویرر ◦ بو تحقیق مختصره بو قدر قیود مخلصلردن فهم اولنورکه اکر مقامده وسعت اولدی
وکلامه ملکجا بندن نه اجمله رخصت وفرصت بولیدی بر حرفله کندوسن بوده یی
زردن خلاص قیلیدی ◦ ای پسر محقق ومقرردرکه انک قتلنده ملکه وکشوره
ولشکره نفع عظیم واردر ◦ اولی بودرکه اکا کلامه رخصت وجوابه فرصت ویرمیه
وانک قتلی بابنده تردد وتوقف ایتماینکورلیم ◦ شیر ایتدی ای مادر خواص ملکک
حالی حقد وحسددن خالی دکلدر ◦ علی الخصوص آنلرکه عاقل وخردمند وکامل
اولالر ◦ وهنرلری وسیلهسیله درجۀ عزته یتشوب کمالاتی سببیله شرف قربت
بولالرکه اهل هنرک حسودی چوق وبی هنر حسد ایدن یوقدر ◦ شعر
ان العرانین تلقاها محسدة ◦ ولن ترى للئام الناس حسادا ◦ دمنه نک داخی بنم
حالی بر کی وباد هنی وکاللرسی افزا وجناب کامیابه تقرب وانتسابله اقرانی

بیانه منع ممتازدن • یمکن که ارباب حسد آتش حسد ایله یانان تن تقریبنی کویندیرمکه قصد
ایدرلر • بلکه آب تمشیت سیاستله آتش حرارت غریزیه سین کویندرمکه جهد ایدرلر بیت
حسد اهلینه بودر رسم وعادت • کوره برکسده رشد وسعادت •
طوتوشه حسد آیینه سینی • یقه هم رشک اودینه سینی •
اولورهم دولت اهلینک حسودی • حسددن بخت ودولت اودودی •
مادامکه شیر ایلیدی ایدی پس بو درجه ده حسد که بربیکانک توقفنه باعث اولورنجه معشر
شیرایلینده حسد بر آتش درکه چوب مشتعل وللخشک وتره یاقر • وبرسینی درکه
چوب مخدر اولور • بنای فکر وصبری یقر • بلکه انک سببیله کنشی داین دیندن ودنیاسندن
چقر • وغایت حسد آنی اقتضا ایدر که کنشی کندو کندویه نسبت احساننده دخی بخل
اوله اویله نفر حسودک قصدسی چهره مقصوده دن نقاب خفا ما دامکه چاک شیرایتمک
ایدر که ملک بوشلک یوزندن برقیع احتیاج کوتره • وبوقضیه نک عروس عرض جفاسی
منصه ظهوره کتورن حکایت شیرایلیده روایت ایدرلرکه ایکی رفیق برطریقدن کیدرلر
مرافقت وموافقتله بیابان قطع ایدرلردی ناکاه اثنای راهده اوچندن بری
اول ایکیسنه ایتدی ترک یار ودیار ایتدوکوزه سبب ندر • ومشقت سفری
حضر اوزره اختیار ایتدوکوزه موجب نه • انلردن بریسی ایتدی بنم ترک مسکن
وجلای وطن ایدوب • مذاق فؤادیم حضردن شقاق شدائد سفری ترجیح ایتدوکم
باعث اولدرکه ساکن اولدوغم شهرده بعضی وضاعه که حادث اولورلردی حسد
ایدرلردم • وصرصر حسد خرمن صبر جمعی برباد ایدوب آتش رشکله یانوب کیدرلردم
آخر درجه بو دوایی فکر ایتدم که بر تدارک کورمکه جلای وطن ایدم • وباشم آلوب برجانبه کیدم
تا اول احوالی مشاهده ایتمیم • واشنا وبیکانه دن داخی ایشتمیم • رفیق آخر ایتدی
بکا داخی بودرد مخوف دامنکیر اولوب وطن مألوفی ومسکن مشعوفمدن جدا قلدی

رفیق اول ایتدی • فمرحبا لوفاق علی احسن اتفاق بکا داخی بو بلا باعث جلای وطن
بنی داخی بو درد زشت بیاد وصحرانورد ایدمشدر بیت سخن درهت بکویم
توان دیدن • که محنت زده غریبان وسر نظاره کنم • رفیقلر چون بربرینک حالنی
تحقیق ایتدیلر • بحکم جنسیت نفوس حال اولوب ملاطفت ایله مصاحبت ایلمکدیلر • بربرینه
اتفاق میانه رهکذارده بر بدره زرخالص وتمام عیار بولدیلر • بو نعمت غنیمتدن شاد
مسرور اولدیلر • فی الحال اول مکانده نزول ایتدیلر • وبربریله مشاوره ایتدیلر
ایتدیلر • محنت وفاقه دن حکم زخوت • وحدوفقر ایله حالمز دکرکون ایکن • اتفاق عجب
خزائن ارزاق بولاحه نه بزه ارزانی بیوردی • اولی بودر که بونزر علی التسویه
بونی قسمت ایدوب • وبهان بو زلدن دونوب وطن اصلیمزه کیدون • آنی نعمت
وغنیمت بیلوب • سرمایه کار وپیرایه روزکار ایدنوز • چون قسمت قصدینه الدیلر
عرق حسد هر بیرینک بعضی وبو طمع غش دماغنه بایغی ولدی • هیچ برسی راضی
اولمدی که کندودن غیری اول بدره دن بهره واصل اولا • پس متحیر وفرومانده
قالدیلر • قصور همتدن نه بوکا اقدام ایدبیلدیلر • نه میان راهده آنی قویوب کیده
بیلدیلر • ووفور حسددن نه بوکا رضا ویردیلر که علی سبیل التساوی برینه
قسمت ایدیدیلر • برکون بر کیجه تنده اوزره میان بیابانده حیران وسرکردان
قالوب مهمله فیصل بولمدی • وبومنازعه دن انلر جوع مفرط وعطش بلکه دن
غیری نایله حاصل اولمادی • حکمت الهی ایکه اول نواحی نک پادشاهی قصد شکار ایکن
صحرایه چیقمش ایدی • اول مقامه ایردی اول اوچ نفر شخص میان بیابانده کورنجه
حیرت هیئتلرندن حیرت تفرس ایدوب کیفیت حاللرینی صورنجه انلر داخی
صورت واقعه یی علی ما هو الواقع عرض ایدوب ایتدیلر که بز اوچ نفر کمسنه یوز
صفت حسدله آراسته • وپیرایه رشک وطمع ایله پیراسته یز • بوسببدن ترک یار وجلای وطن

وطن اختیار ایدوب خیلی زماندر که سرکرداه وبی سامان بو دشتی کشت ایدرز
وبو طریق دشوار وبیابان مغیلاندنده روز وشب کذر ایدرز حالیا که بو مقامه
وصول بولدق بو حاله مبتلا اولدق ضروری بر حاکمه محتاج ایدک که علی وجه النصفه
بو نزدیرنی قسمت ایدیدی وباب تقسیمده جاده عدل وصراط مستقیمه اوزره
کیدیدی چون قدم مبارک پادشاه بو مقامه واصل اولدی بلکه دعامز مستجاب
اولوب مرادمز حاصل اولدی شد میسر انچه ما می‌خواستیم پادشاه ایتدی چون
تا لکن بو منوال اوزره درکه بیان اتدوکوز نسنه لازم اولدی که صفت ذمیمه حسدکوز
نه مرتبه ده در عیان اید سز تا مرتبه استحقاقکزی بیلم واول نسبت اوزره
قسمت ایدم انچندن بری که اوچندن کچی سی ایدی بنم بو صفتده بدیعی رشک وحسد
بر حده در که هرکز دلم قرم که بر انسان بندن ذره دکلو احسان صادر اوله
یا شفقت ومرحمتدن بر فرده کاینامن کان راضی وشاکر اوله ایکنجی سی که فرد عصر
حسدک انجیسی ایدی ایتدی سن بو مدعا اوزره که ادعا ایدرسن ارباب مروتدن
ایمش سن دعوای حسد ایدبیلدی سن بن بو بابده بر مرتبه ده یم که امیلار راضی
دکلم که کوهم برکشی برکشی یه کندو میله کرم ایلیه وبن کسه بر کسنه مالیله خوش حال
قلا اوچنجی سی که ارباب حسدک علوتندن ایدی ایتدی معلوم اولدی که ایکیکوز
داخی دعواکوزده زور وصفت حسددن بغایت دور ایمش سز بو دعوی بکا
لایقدر که بو صفتده بر مرتبه ده یم که غیری بابنده دکل نعم حقمده داخی بر احسان کرم
صادر اولدوغنه راضی دکلم ملک چون انلرک بو حالنی کوردی انکشت حیرت دندان
عبرتله ایصردی وبو تباه کارلرک کلماتندن که تقم شقاوت ام یحسدون الناس
انلرک انواع صفات وذاتندن لایح ایدی متعجب قالدی بر زماندن صکره ایتدی
ای حرام زاده لر کندو فتواکوزله بو مال الحال حلال ایکن حرام اولدی وهر بریکزه

سنه

بر کناه سزا بر جزا لازم کلدی پس امر ایتدی تا شخص اولی نسی واریسه آلوب
سر وپا برهنه تشنه وکرسنه اول بیابانه صالی ویردیلر وحسود ثانی نیک فرط
حسدندن تیغ بی دریغ ایله باشی جسدندن آیردیلر وشخص ثالث انواع عتاب ومعاقبدن
قالدقدن صکره انک داخی امرین قاپیردیلر وشرّ متحسد اولاوپ کسنه دامن الحیل
کرفتار اولدیلر بیت آن درد که درجهان نپذیر درمان حسد است آیین حسد قاعده دیو
ودد است کوینه حسود خصم مردم باشند کر زانکه دکرزی خصم خود است
بو مثلی ایراددن مراد اولدر که حسدک بو مرتبه سی وار در که حسود غیرک دکل کندو منفعتنه
داخی راضی اولمز بوندن معلوم درکه سایرلره نسبت نه مشابه ده اوله کاغم بو درد
حال دمدنهمان بو منوال اوزره اوله مادرده ایتدی بن بو درد کامک مقربلرندن بر
صفت حسد فهم اتمزم و هیچ بریسنک دامن حالی بو خیانت لوثیله آلوده اولمق
کمان ایلمزم ظن تمم بو درکه انک قتلنه جمله نک اجماع واتفاقی واصلاح ملک ونصیحت ملک
جهتندن واول درجه ده علمی بو دار و یه محتاج دکلدر شیرا ایتدی بن بو بابده
خالی دکلم اول سببدن دمنه نک سیاستی امرنده شتابده اجتناب ایدرم که مبادا
غیرلر منفعتنا ایجون کندو یه مفتریته قصد اولنمه و رضا مخلوق ایجون العیاذ بالله
غضب حقدن کوز یومش چون حقیقت حال هنوز منکشف اولمدی آنک ایچون
تأخیر اتسک عذر وضری خلوتی قبول اتزمی وبو بابده بزم شتنر بو اسوجه تمزجیح
صواب اولدر که کمان مجردله بزم بنه اهل کفایتی ضایع اتمیم وتا جمال یقین نقاب
ظن وتخمیندن یوز کوسترمیه هیچ بر امره وهیچ بر قضایه تیشه تعجیل
وبو کلامک مضموننی بعض اکابرک بیت کوهر دریای ادراک لطیف پاکیزه
زاده طبع شریف وخاطر عدرا کیدر نجاوزکوستریم بیت چو چشم افتد بر کناه کسی
تأمل کن اندر عقوبت بسی که سهلست لعل بدخشان شکست شکسته نشاید دکرباره بست

شیر ایله دمنه میاننده کلام بر محله تمام اولوب ٭ هر بری کندو مقاملرینه کتدیلر ٭ اما چون دمنه قید و بند ایله
غل و زنجیر ایله زندانه الندیلر ٭ کلیله ایله میانلرنده اولان علاقهٔ اخوت و شفقت قرابت و حقوق
صحبت مقتضاسی اوزره دمنه‌یی کورمکه ٭ و خاطرین و فاتر صورمغه زندانه کلدی ٭ و هم
آنی اول حالتده کوردی ٭ باران سرشک سحاب دیده‌سندن یاغدی ٭ و دود سیاه آتش
آه کانون درونندن آسمانه آغدی ٭ و کریبان صبرینی چاک ایتدی ٭ و آواز دردناک ایله
نوحه آغاز ایدوب ایتدی بیت بو حاله کورمکدن سنی محروم اولیدم کاشکی
کلمیدم عالمه معدوم اولیدم کاشکی ٭ دمنه داخی کریان و غریوان اولوب ایتدی بیت
مرا دوری دوستان عزیز ٭ جکر خسته دارد دل آزرده تیز ٭ اکرچه که محنت بند مشقت
قید بلیهٔ عظیمدر ٭ اما درد محنت فراق کلیل رنج حسرت و اشتیاقک بکا اندن الیمدر بیت
فرقت شمعی زخمله وارمیدر بر کیجه کیم ٭ آتش غمدن دل بریان اولمایه کباب
وارمیدر بر دم که هجران کدازیله ٭ چهرهٔ زردم خون اولمایه خضاب
کلیله ایتدی ای برادر بدایت حالده حقیقت مآله واقف ایدم ٭ هر بار که پند و نصیحت درجه‌سنده
مبالغه ایدردم ٭ اصلا التفات اتمزدک ٭ و رأی ضعیف و فکر سخیف ٭ و تدبیر خایب
و تأمل غیر صایب ایله استظهار ایدردک ٭ ای دمنه مآل حالک بویله اولاجغنی سکا
دیردم آنی مصراع بو بلالر دیدیکیم بیک بیر دخی ٭ اکر مبادی احوالکده
سکا نصیحتده اهمال ایدیدم سنکله بو خیانتده شریک اولوب حالیا سنکله بو کلامه اقدام
ایدردم ٭ ای غافل بلمز میسنکه حکما تمام اجلدن اول کدن تمام اولور دیدیکلری
نکته ندر ٭ اندن مراد حصول مرک ٭ و ممات و حلول و هادم اللذات دکلدر ٭ بلکه
بر رنجه کرفتار اولورکه ٭ هر حیاتندن حظ التمز ٭ و حیاتی مرک کام آرزوسندن
کتمز دیمکدر ٭ نته که حالیا سن بو بلیهٔ مبتلاسن لاجرم ممات بو حیاتدن سکا هزار بار
اولیدر بیت چنین که هست دولت راغنیمت فرسودن ٭ هزار بار به است نابودن بودن

دمنه ایتدی ای برادر فی الواقع کلام حقی تبلیغده تقصیر اتمدک ٭ و شرط نصیحت حق اخوتی
ادا ده تهاون بیورمدک ٭ و لیکن شرهٔ نفس ٭ و غلبهٔ حرص و تمنای جاه عقلمه غالب
اولوب ٭ فکر عواقب کارده کرا اولمادی ٭ و پردهٔ غفلت ٭ و حجاب غیرت بصر بصیرتمی
ستر ایدوب ٭ زواجر نصیحتک قلبمه اثر قلمدی ٭ بن بو امرک وخامت عاقبت و شآمت
خاتمتنه جازم ایکن اکا شروع ایتدم ٭ و جمیع خطر و ضرری قبول ایدوب بو طریقه قدم
اولدم بیمار کبی که مخالف غدانک ضررینه واقف ایکن اشتهاسی مقتضاسی
اوزره عمل ایدر ٭ پس بو مقوله کمسنه‌یه که متابعت هوا ٭ و مطاوعت اشتهادن
ابا و امتناع ایلیه ٭ هر نه ادبار که اقبال قله ٭ و هر نه بلیه که مبتلا اولا ٭ تحمل لازمدر کرک
شکایت اتمه همان کندودن اتمش اولور بیت من نالم از بیگانه زانکه دم دلم ٭ هر رنج که رسیده
هر غم که رسیده است بم از خویش رسیده است ٭ کلیله ایتدی عاقل اولدر که هر امرک فاتحه‌سنده
خاتمتنه ناظر اوله ٭ و بر تخمی اکمدن ایرو ٭ و بر نهالی دکمدن ثمرین ملاحظه قله تا اول
فعلدن پشیمان اوله ٭ و اول عملدن پریشان اولمیه ٭ که پشیمانلق موجب ملولت خاطر احبا
و اول پریشانلق سبب [illegible] جمعیت دل اعدادر ٭ دمنه ایتدی ای برادر بو خطم و الوم
دون همتلر صنفیدر ٭ و همیشه راحت و رفاهیت سفله و بی همتلر حالیدر
صاحب همت عالیه اکثر صعب خطرلردن ٭ و کلی ضررلردن خالی اولمز بیت
کی بچوکان هوس بردن توان کوی مراد ٭ یا بدین میدان نهی اول از سر باید کذشت
کلیله ایتدی دولت بی ثبات ٭ و جاه بی بقا اندن بو قدر درد و بلا ٭ و رنج و فنایه دکمز
و فی الجمله عقلا اوله کمسنه محراب عبادتخانهٔ رحمانده قیوب خدمت آستانهٔ سلطان
اکرمی ٭ دنیای غداره ٭ و دولت ناپایداره اغتنا و اعتبار ایتمک حالیا خلود عذاب
و کرداب عقابه کرفتار اولمزدک ٭ دون حقد و حسد بندندن اکمسک ٭ بکون بو
محنت ٭ و غم نکبت حاصل کورمزدک ٭ دمنه ایتدی سویلدیسن بو نه هری بوش تبع

بن تجربه ایتدم عاقبت آنی اچیم کورک ٭ و بو تخم بلوری زمین حالمه کندو الوم ایله اکدم تخم
بوردر کیدی آنی بجیم کورک **بیت** دهقان سالخورده چه خوش گفت کرای نور
چشم من بجز از کشته ندروی ٭ کمک که اکدوکی زهر کیاه و بذر هلاهل ایدی انده
انکبین و نی شکر توقع ایتمک تمنای باطلدر ٭ محققدر که صلوه و حال منقطعدر ٭ نه
انکشت تدبیر ایله کره تعدیر حل اولنه ٭ نه آیینه اندیشه ده چهره خلاص کورنمک محتملدر
تحقیق بلدم ٭ و عین الیقین مشاهده قلدم که کوهر شاهوار دولت مخاطره دریای محنتده
دکمز ایمش **بیت** بر آن نمود اول غم دریا نبود سود ٭ غلط کردم که یک
دو صد کوهر نمی ارزد ٭ کلیله ایتدی حالیا بو ورطه به تدبیردن نه شرط تدبیر خلاص
فکر ایدرسن ٭ و نجه مهر دن راه نجاته ظفر بولمه ایلسن دمنه ایتدی **بیت**
در تنکنای عشق تو جستن ره خلاص ٭ مشکل توان که رخنه تدبیر بسته اند اکنون
بودر که کشتی حیات کرداب هلاکه غرق ٭ و کار بار بقا نار بوار و فناده حرق اولمشدر
پس کرکدر که زبون اولوب ضعف قلب کوستره‌یم ٭ و بو بابده ممکن اولدوغی قدر
حیله و مکر و تدبیر و فکر دریغ قلمیم ٭ بکا اصل خوف کلی سنک جهتکدندر که ٭ مبادا
سن بنمله متهم اولاسن ٭ و ما بینمزده اولان علاقه و اخوت سببیله ورطه محنته
دوشه‌سن ٭ اکر عیاذا بالله سکا تکلیف ایدرلرکه کیفیت حالی بلدیکک کبی تعریف ایدن
اول وقت بکا ایکی نوع بلا و مشقت متوجه اولور ٭ اولا بو که بنم جمعیتم
سکا نعمت متطرق اولور ٭ و اسباب حضور که خوشه پروین کبی مجتمع ایکن بنات
النعش وار متفرق اوله ٭ ثانیا بو که من بعد بکا امید خلاص قالمز ٭ زیرا که سنک
صدق کلامک خاص و عام و کافه انام میاننده روشن و هویدادر ٭ سندن که بنا
افعالی واقف اولدیغک قواعد صدق و صیانت ٭ و دعایم دین و دیانت اوزره مبنیدر
کتمان شهادت احتمال محالدر ٭ بو تقدیرجه بنم جانبمزده ملاقات یوم مکافات

اچلوب

122

کبی
میسر اولوردی ٭ و مصاحبت عرصه عرصاتده وجود بولوردی ٭ کلیله ایتدی ای دمنه دیدیکک کبی
واقعا بن عقابین عقابه صبر ایدوب شکنجه بلا پنجه طوتمزم ٭ و خوف صحیح که تقاضای نه خیانت
تعیین و دیوار صدق و اشتیاقمی هدم ایدمزم ٭ سوره مدین داخی واقعه حالی بنم بو جهته
اعلام ایتمک لازمدر ٭ بو قضیه که مناقشه و مصادره احتمالی اوله صلاح بودر که
کناهکه اعتراف ایدوب صادر اولان جرایمه اقرار ایده‌سن و نفسکی شرطه توبه
و انابتله کرداب عذاب آخرتدن خلاص قلاسن ٭ که عین الیقین معلومدر که بو قضیه‌دن
سنک سرانجامک بلاک اوله کرکدر ٭ چون چنکال انکالدن نجات ممکن دکلدر بار
کندوکی چنکل عقاب عقبی یه کرفتار ایتمه ٭ و چون فنا بقاده شراب تلخ عذاب
تجرع ایتمک مقرردر ٭ بار دار الملک شوم ابده عقابدن چاشنی طاتمه ٭ دمنه ایتدی
بو خصوصده تأمل ایدرم ٭ ان شاء الله خاطره خطور ایدنی پیشکاه حضوره موقوف قلورکه
عرض ایدوب بو بابده مخیله یه که تمسک ایدم سنک اشارتکزه ایتیم ٭ و بو مضیقدن خلاص
هر نه طریقه که کیدم سنک اجازتکزله کیتیم ٭ کلیله مغموم و مفهوم ذنوب ٭ و تفتاب تب اندوه
محموم اولوب بالین ملالته باش قویوب یاتدی ٭ صباحه دک تعلل و اضطراب ایدوب
عل التنخ نقد جانی متقاضی اجله روان ایتدی **مصراع** رفت چندین آرزو باخاک برخ
اما اول زمانده که کلیله و دمنه میاننده محاوره و مباحثه واقع اولدی سباعدن
بریسی زندانده محبوس اولوب بر کوشه ده یاتردی جاری اولان ماجرایی نعیتدن قطعی
ایشتدی ٭ فرصت کورک اولوردی واقع اولان کلماتی بی غلط و خبط حفظ و ضبط ایتدی
مصراع هر سخن وقتی و هر نکته زمانی دارد ٭ چون صباح اولدی شیر زرین
چنک شاه سیاده کان بیشه زمرد رنک آسماندن عیان اولدی ٭ و دمشتین رو
و سیاه نامه شب چاه زنداندن خفاده متواری و نهان اولدی **بیت**
کوه هندی طرح شبدن دره دوزه جمالی اولدی آفاقک دلفروزی ٭ نه مجلس مظالم قایم

اولوب

قضات احضار اولندی . و مادر شیر حدیث دمنه‌یی اعاده ایدوب ایتدی ای جانان
ظالملری ابقا و مظلوملری قتلدن بدتر . و بدکردارلره احسان نیکوکارلره اسائت ایلمکدر
بیت و وضع الندی فی موضع السیف بالعلی مضر کوضع السیف فی موضع الندی
نکویی با بدان کردن چنان است که بد کردن بجای نیک مردان . هرکسه که قادر اولوب
بر فاجری فجورندن زجر و بر ظالمی ظلمندن منع ایلمیه فسوق و ظلمنده انلرله شریک و عقاب
عقبی‌ده انلرله مشارک اوله . و من اعان ظالما سلطه الله علیه وعیدی انک حقنده
کله بیت بد مکن تا بدان هم نشوی . ور بد کنی خوش مخور هم مشو . شیر قضاته
بیوردی تا دمنه‌نک قضیه‌سنی فصل ایتدوب تعجیل ایدوب خیانت و دیانتدن هر کون
نظاهر اولورسه علی التفصیل پایه اعلیه عرض ایدلر . پس اشراف و اعیان و قضات
و حکام . و خواص و عوام . اول مجمع و محفل عامده حاضر اولوب قاضی القضاة
مجلسه متوجه اولوب ایتدی ملک دمنه‌نک حالنی تفتیش و تجسس ایدوب و اول تهمت
اولدوغی خصوصی تغیر و تحقیق ایده حددن زیاده مبالغه‌لر ایدوب بیوردی که تا بو مهمک
چهره‌سی غبار شبهه‌دن معرا اولمیه . مهم آنی تعرض اولنمیه . و انک حقنده انصاف و اغراض
حکم اولنمیه دکه شرط عدالت مرعی طوتب جاده انصاف و جانب اعتسافه میل
قلنمیه . پس سزه بریکون واجبدر که بو بابده نه واقف ایسه‌کز کتم ایتمیوب اظهار
ایده‌سز که بونک ضمننده اوچ فایده مندرجدر . اول بو که حقه معین ظهیر
لواء کلمه صدق اعلام اتمکده هم شریعت قدر تمامی و هم آیین مروت و حرمت
مالا کلامی واردر . ایکنجی بو که بنای ظلمی یقمق و خائن سیمی یقمق و اهل تلبیس و تزویر
پایمال و ارباب غدر و خیانتی کوشمال اتمک موافق رضای خالق . و ملایم طباع
اشراف خلایقدر . اوچنجی اصحاب جور و فساد و ارباب غدر و افساددن خلق
اولمقک نفعی کامل . و فایده‌سی کافه انامه عام و شاملدر چونکه کلام آخر اولدی

حاضر اولان وحوش ساکت و خاموش اولوب . هیچ بر جانبدن جواب اکر خطا و اکر صواب
صادر و ظاهر اولمادی . زیرا که دمنه‌نک بو فعلنه جازم دکللردی . کمان مجرد ایله کلامه اقدام
ایتمزلردی که مبادا انلرک قوللری ایله بر حکم مرتب و امضا یه تیشه . و شاید که خلوفحق بر کلم
اهراق دم معصومه باعث اوله . چون دمنه بو حالی مشاهده اتدی . باغ ادم کبی کوکلنی
خرم طوتدی . اما غمکینلک کبی یوزینه درهم ایدوب ایتدی ای اکابر دین و دولت
و ائمه مشاهیر و ملت . اکر اول ابتدا داولنش تهمتدن ساحت ذمتم بری اولمسه
سزک بو سکوتکز ایله کوکلم شاد اولیدی . و بو بابده واقع اولان سؤال و جواب
خاموش اولمکده بو عزتکو کلم اوی آباد اولیدی . نیم بیکناه اولدوغمه بو دلالدر که جمله
کوزک زبانی بخصوصده لال اولدی . اما بی جرم اکر معذور سزی مقداری کندو امر نیزه سعی
ایله معذورده . بن سیزه یمین تکلیف ایدرم که سزدن هرکسنه که بو تهمتده
کلی و جزوی واقف اوله کتم ایتمیوب سویلیه . اما واجبدر که جانب اعتسافدن اجتناب
ایدوب طرف انصافه رعایت ایلیه . زیرا که هرکسنه‌نک که قولی آخرک قتلنه باعث
قاطع شاهسنی اوله لازمدر که مبنی شهادتی ظن واهی و وهم باطل اوزره اولمیه
صدق وافی و یقین کامل اوزره اوله . اذا رأیت مثل الشمس فاشهد متوجه جملیه عالم
اولوب ادا اتدوکی شهادتک جزاسی عاجلده و آجلده اکا حاصل و واصل اوله
هر احد که بن ظن و شبهه و کمان مجرد ایله معرض تلف و موقع هلاکه ایته اول اجرای
بولا و اول جزایه کرفتار اوله که اول طبیب بی علم و عمل کرفتار اولمشیدی . قضات استفسار
اتدیلر که نجه اولمشیدی اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که بر طبیب وار ایدی
بی مایه تجربه‌دن خالی و سرمایه دانش و درایتدن عاری . بو جمله ایله ینه خلقه طبابت
ایدوب فن طبده دعوی حذاقت ایدردی . اکرچه که بیمارخانه‌ده عالمده اولدیغی
مشهور طبیب ایدی . اما علمدن بی بهره و عملدن بی نصیب ایدی . تشخیص امراض ایدامزدی

نادان ایدی که صداع نقرسیدن تمییز قلمزدی ○ و ترکیب معاجین ده بر شابه دجال ایدی که تریاق فاروقی تم هلاهلدن فرق اتمزدی ○ معرفت ادویه ده طبایع و مقادیریعنی عقاقیردن غافل ایدی ○ و کمیت اغذیه و کیفیت اشربه دن تمام لایعقل ایدی

بیت بدعلوجی که هر که بچشد او ○ دیده دیگر نبیند روی حیات ○ شهره دهر

جهالت دکانن آچمشدی ○ و عزاده اعمار ناس هلاک تخم صاچمشدی ○ و صحیح و علیل عزیز و ذلیل ○ اول طبیب جاهلک شربتن ایچمشدی ○ ناموافق علاجیله عمارت اعمار خلایقی خراب ایدی ○ و قبض ادواء ○ و نقض اشیاسیله کویا ملک الموت دن قائم مقام و نایب مناب ایدی ○

بیت با وجود قابض ارواح مثل او طبیب هیچ حاجت نیست کس را قبض عزرائیل را ○ اول شهرده بر طبیب لبیب وار ایدی که کمال هنرله آراسته ○ و یمن معالجه و برکت دم قدمله پیراسته ○ دم مجرم عیسی کبی جانبخش و قدمی خضر کبی دلکش

بیت که خواستی بیک نفس آفت زوال ○ زایل شدی ز کنبد دوار بی ثبات ○ یمن قدم چنانکه بباغ اردر آمدی دادی رنج رعشه سفیدار را نجات ○ نته که عادت زمانه ستمکاردر که همیشه خردمندلر اَنک نوائبندن و اَحداثندن بی نوا ○ و بی هنرلر عوائدندن بیکلی بلاده ابتلا

بیت هنر نمیخرد ایام از آن شکسته دلم کجا دویم بنجات بدین متاع کساد ○ بو جالینوس عصر ○ و ابقراط دهر کرک طالع نحوست تراجعیله طوتوب ○ کوکب نور باصره سی کسوف ضعفه مبتلا اولدی ○ و علی سبیل التدریج اولکزیده چشم جهان بینی مشاهده روز روشن ○ و تماشا مناظر کلشندن قالدی ○ تا اول زمان که چشم جیحون عیون نورندن و نور عیوندن دور اولدی ○ کوشه کاشانه ده عیون انسانندن انسان عین کبی مختفی و مستور اولدی ○ اول طبیب عالم غریب بر مقتضا هیچ بیشه تهی کرد از تو شیر ○ شغال اندر آید بیشه دلیر ○ میدان علم ابدانی مدعیلردن خالی کوردی ○ صنعت طبابتده دعوی حذاقته آغاز ایدوب

آزمدتین

آز مدتین اولی بولاتیده طبیب باشی ○ و حکیم محترم اولدی ○ و معالجه سی افواه ناسده الحق خاص و عامده شهرت کاذبه ایله لشتهار تمام بولدی

بیت پری نهفته دخی و دیو در کرشمه و ناز بسوخت عقل زحیرت که این چه بو العجبیست ○ شهریارک ملک بر دختری وار ایدی که مطلع انجم کبی بر آفتاب دائمی طلوعه اتمش دکلدی ○ و عطار صبا چین زلف مشکبارینه کبی بر نافه دائمی کورمش ایشتمش دکل

بیت فرشته خوی پری روی و محو عشوه و ناز تن آرایش و طاوس جلوه ○ اول سرو آزاده بی کندونک برادر زاده سنه نامزد ایدوب شاهانه ○ و آیین خسروانه اوزره عقد و نکاح و سور و زفاف بیوروب

بیت ماه با ستاره آفتاب بمهمان ○ زهره ایله مشتری قلدی قران ○ اول ایکی لعل سعدک مقارنتندن صدف رحمده بر کوهر شهوار منعقد اولوب ○ اولسه دفتاره و شکر کفتار دهن کام وضع حملده بر عارضه دشواره کرفتار اولدی ○ ناچار معالجه ایچون اطبایه مراجعت ایدوب ○ اول طبیب دانای پادشاه دعوت ایدیلوب و عرض مرضی اکا عرض ایدوب ○ بر موجب اذا لم تک المرض فالمعالجة معالجه ده التماس ایدیلدی ○ طبیب حاذق داخی مزاج مریضه موافق علاج تدبیر ایدوب ایتدی بو دوانک بر دارو ایله دوا ایتمکدر که اکا مهران دیرلر ○ شویله اندن بر دانک مقداری سحق ایدوب عرق دن بکچوره لر ○ و بر مشک تبتی و عود قماری ایله خلط ایدوب فی الحال شربت ایدوب ایچورلر ○ فی الحال مرض غریب اندن زایل اولوب ○ شفا کلی حاصل اولور ○ بو دارو اکرچه که قلیل الوجوددر ○ اما شربتخانه همایونده بالفعل موجوددر ○ نقره خامدن بر ظرف ایچره تعبیه اولنشدر ○ و اکا زر خالصدن بر قفل اورلمشدر ○ لیکن بکا ضعف بصر سببیله آنی بولمق بلمک متعسر دکلدر ○ اول زمانده طبیب نادان داخی حاضر ایدی ایتدی اول دارونک اسمی و رسمی و وصفی و ظرفی فقیره معلومدر ○ و اول اخلاطک ترکیب و ترتیبنده حقیرک نظیری معدومدر ○ بر موجب فرمان همشاهی شربتخانه

واردر حقه مزبوره یی صفت مذکوره اوزره تحقق قلدی ۰ چون اول وضع اوزره مختل
متعدد ایدی ۰ داروی مذکوری تمییزده عاجز قالدی ۰ و تشخیص تمدیا اولحقدر کی بنی
آلدی ۰ اتفاق اولنهران دیدکلری دارو دکلدی ۰ بلکه بر مقدار زهر هلاهل ایدی
که شاید بهتر اولادیو اول ظرفده محفوظ ایدی ۰ حقه یی آچوب ایچنده اولان زهری
شربتله خلط ایدوب ۰ وصف مذکور اوزره شربت ایدوب ۰ مریض مزبوره
ویردی ۰ مریض چون اول زهر تلخی نوش ایتدی جانی بدندن ال یووب تماشای
عالمدن کوز یوموب غوغای جهانی فراموش ایتدی ۰ بیت کوزین یوردی تماشای جهاندن ۰
فراغت بولدی غوغای زماندن ۰ ملکا ولحالی مشاهده ایدیجک سوز فراق آتش
تأثیردن شعله آسمان فلک اثیره یتشدردی ۰ بعده تا بقیه شربتی اول طبیب نادانه
ایچردیلر ۰ آنک داخی خرمن حیاتن کوینده ویروب چراغ روحنی سوندوروب منزل وجودن
وادی عدمه کوچردیلر ۰ بیت نیکو مثلست این که هر کس بد کرده ۰ با دیکری نکرد با خود کرده
بو مثلی کتوردم تا بیله لرکه ۰ هر بد عمل که زمین جهلده زرده زرع اولنه بر مراد وقت میسردر
فتین قضا که کمان مجردن کشیده بوله هدف صوابه ایرمیه حصاد مجلده بنی
ایتدی ای دمنه سنک خبث سیرتک خواتمه وافی ولوث شریرتک عواصه ظاهردر
و سقامت طبع و اعوجاج مزاجک شکل و قیافتک برهان باهردر ۰ قاضی القضاه
ایتدی بو محل تفصیل لابد ۰ و بو دعوایه اقامت دلیل لازمدر که بلا بینه کلام بی فروغ
و دعوای مجرد کی اکثردر ۰ و غدار اولکسنه ایتدی علمای فراست شعار و حکمای
حکمت اشتهار بویله شرحلر ۰ هر شخصک که قامتی قصیره و عین یمنی سی عین یسارندن
صغیر اولوب کوزلرندن حرکت واختلاج دایم ۰ و بورنینه انحراف واعوجاج لازم
اولا ۰ و کوزلری ایچری کیره ۰ واکنی طشره چیقه ۰ و منقل تقلیب حدقه ایدوب بهواره
اشغ بقه ۰ البته آنک ذات نامبارکی مجمع فساد ۰ و مکر و منبع غدر اولمق مقرردر

علامات مزبوره تمامها بونده موجوددر ۰ و امارات شده و رخینه نامیمون فالینه
مفقود دمنه ایتدی احکام الهیه ده امکان میل و مداهنت ممتنعدر ۰ و اولحضرت بیک
افعالنده کمان سهو و غفلت و خطا و قالت محالدر ۰ بیت غلط و سهو بر صنع او راست
بر جهان آفرین غلط نرود بود ۰ بو دلیک علیه دلیل حق و برهان صدق اولمق
میسر اولسه ۰ و انکله صدق کذبدن و صواب خطادن فرق ایدوب حق باطلدن
تمیز اولنمق مقدور اولسه خلق عالم انلرا حقندن شاهد و یمینه محتاج اولمیوب
قضات داخی محاکمه و مرافعه دن آسوده اولوب ۰ غوغای خصما یله باشلری اغریمزدی
بوندن غیری لازم کلورکه ۰ هیچ بر نیکوکار ثنا و مدحته لایق ۰ و بدکردار قدح و
مذمته مستحق اولمیه ۰ زیرا که بالضروره معلومدرکه اول مخلوق که بو علامتلری حین
آفرینشده آنک صفات فطرتنده مرقومدر ۰ بو علامتک لوازمنی کندودن دفع
قدرتی یوقدر خلقتنده معدومدر ۰ پس بو حکمله کرسن بعده سن لازم کلورکه اصحاب خیر و
حسنات ثوابله مجازات ۰ و ارباب شر و سیئات عقابله مکافات اولمق صفحات
احکام شرع و عدلدن محو اولنه ۰ و بو جنایت که نعوذ بالله بکا تهمت اولنور
بو علامتلرک مقتضاسی اولوب ۰ دفعی خیز امکانده اولمسه آنک سببیله بکا مناقشه
و عقاب اولمق کرکمز ۰ دکلکه مصادره و عقاب اولنه بیت مکن در دین چنینم سرزنش
بخود روی چنانچه پرورشم میدهند میرویم ۰ پس بن سنک فتوالرکله بولقدن
قورتلدم ۰ و بو مقدمات موجبنجه بو ورطه دن خلاص اولدم ۰ جهانکیر برهان باهر
و عمانفتکه دلیل ظاهر ۰ بو کفایت ایتمزمی که بو اصل افاضل بیننده که هر برنه مجمع فضایل
و بو تجلیلی اماثل مجلسنده که هر بر عقل کامل و رأی شاملله میان حق و باطلی فیف
سادم کبی قاطع و فاصلدر ۰ دعوای دروغ و کلام بیفروغ و قول بی قول
بی حجت ۰ و مدعای بی بینه جرأت ایتمک غایت جهل ۰ و نهایت حمق و عمانفتک و غباوتک

اظهار ایلدک بیت پیش خردرا طلب سخن رانی تو ٭ دانست که تا کجاست نادانی تو ٭ چون
دمنه کلامنه بو وجهله آب وتاب ویروب کلام خصمی بو نسق اوزره جواب ویردی ٭ بر حرف
حضار مجلسک هر بری صموت کالحوت دربودیا نلرینه مهر سکوت اوروب مقابلهده
کلامه اقدام ایده مدیلر ٭ قضات ینه دفع مجلس ایدوب امر ایتدیلر تا دمنهیی قید و بند
ایله زندانه ایلتدیلر ٭ و ماجرایی نقیر و قطمیر حضرت شیره تقریر ایتدیلر بیت
ایلدوب دمنهیی زندان ایچینه ٭ قویدیلر کلبهٔ احزان ایچینه ٭ چون دمنه زندانه کیردی
کلیلهنک بر دوستی وار ایدی که ٭ اکا روزبه دیرلردی زندان اوکندن یکوب کیدرکن
اتفاق دمنهنک کوزینه راست کلدی ٭ حضوره دعوت ایدوب ایتدی ای یار عزیزم
خیلی زماندر که احوال کلیلهدن خبردار دکلوز ٭ امیدوارم که ایام محنتمده احیانا
بنی کورهیدی ٭ و بو بد حالمده سرا پا لک پریشان خاطرندن صورهیدی بیت
یاد محنت دمنه یاد کرکه غصه و قصه غمک دکرکه ٭ سن اندن خبر بلورهسن و کلدوکک
نه وجهله توجیه ایدوب اهمالنه نه طریقله اعتذار قیلورسن ٭ روزبه کلیله نامنی ایشتدکده
درون دلدن بر آه جانکاه ایتدی ٭ و فوارهٔ دیدهٔ کریاندن سیلاب اشکی روان ایتدی
بیت دل بشد از دست دوست را بجه جویم ٭ نطق فرو بست حال بکه کویم ٭ دمنهنک
روزبهک طبطاب اضطرابندن پر التهاب اولوب کیفیت حالی و سبب ملول الانفعالن
صوردقده روزبه ایتدی بیت جان یارا بسوخت زهجران همدمم ٭ مجروح سینهام
نه دارم مرهمی ٭ چون شمع بسوخت رشتهٔ جانم ز تاب دل ٭ و ز سوز سینه می نتوانم
زدن دمی ٭ ای دمنه اول یار کرامی سر منزل فنادن دار الملک بقایه رحلت ایتدی
و قلوب اخوان و یارانه وداع هجران قویوب کتدی بیت ای همنفسان آه که بی یار بماندیم
در دست غم هجر گرفتار بماندیم ٭ دمنه چون کلیلهنک وفاتی خبرینی ایشتدی بیهوش
اولوب کندو کندودن کتدی ٭ نیجه زمان مدهوش یاتدقدن صکره عقلی باشنه کلوب تحرکی

جوشش

126

جوشش و ابر کبی خروش ایتدی ٭ و قطرات حسرات مجاجات عبراتی کتوالی الدرر من الصدف
و تعاقب الویل علی الترع چشمهسندن روان ایدوب ٭ سوز و بیان و ناله جانکداز ایله
بو نوحهیه آغاز ایدوب ایتدی بیت دردا که بنخ کلبن شادی بر بین کشت ٭
و احسرتا که شد نظرم باد و بماند ٭ ای دل فغان بر آر که آرام جان برفت ٭ بی تو
ای دیده حضرت بیاد که نور بصر نماند ٭ دمنه چون جزع و زاری و فزع سوکواری
افراطیه ایرشدردی ٭ روزبه پند و نصیحت و تسلیم و تعزیته باشلیوب ایتدی ای دمنه معلومک
دکلمیدر که ٭ موقع دیوان ازل افراد آفرینشدن هر فردک منشور حیاتنه طغرای
اجل ایله مرقوم قلمشدر ٭ و نقاش صور کائنات نقش ثبات صفحات ممکناته کل شی
هالک الا وجهه کلکیله سلک تحریره چکمشدر ٭ استادکار خانهٔ قدم هر احدک قبا
بقاسن طراز عدمله مطرز اتمشدر ٭ معمار معمورهٔ جهان موجودک بنیان وجودن اساس
فنا اوزره بنا اورهشدر بیت تا فلک معمار این معموره شد بیچاره و غم ٭
یک کلی شادی بباغ زندگانی کس نیافت ٭ کلستان عمر را در مرغزار روزکار
نوبهاری خالی از باد خزانی کس نیافت ٭ بو شربتدر که قموخزه ایچمک لازمدر ٭ و باده
محنتدر که جملهمز ایچمک واجبدر ٭ بو زخمه صبر ایتمکدن غیری مرهم متصور دکلدر و بو
داغ غصهیه دارو تحملدن غیری دوا محالدر بیت صبوری خن و ریت کسن دکلرا
بغیر از صبوری دوایی نباشد ٭ دمنه بو کلماتدن فی الجمله تسلی و تنبه اولوب ایتدی
ای روزبه بو ماتمده نه قدر جزع و فزع ایدم ٭ و فغان و فریاد ایتسم مرتبهٔ افراطه یتشدردم
هنوز حق اداء واجبده متقصرم ٭ که کلیله بنم شفیق یارم و مناصح برادرم ایدی ولکن بو
جمیع حوادثده اکا پناه ایدردم ٭ و مهمات روزکارده آنک رأی و تدبیر و نصیحتنه
استظهار ایدردم ٭ دل هوشیاری بر خزانه ایدی که هر نقد راست عقلی آنده ودیعت
قونلمشدی روزکار رعیتی اکا وصول بولمزدی ٭ و جاسوس زمان چندانکه آنک

پیر امنیتی دوران قلم شتیمه مطلع اولمزدن دریغ هزار دریغ که اول یار مهربان سایهٔ
شفقتین بندن دور ایتدی وحیف هزار حیف که زندانخانهٔ دنیاده بی رفیق و بی همدم
و بی انیس و محرم بنی قودی کتدی بیت باکه گویم راز دل چون محرم اسرار نماند
چاره‌ساز یچون کنم چون یار دمساز نماند من بعد بکا نعمت حیاتدن نه لذت و چاشنی
زندگانیدن نه حلاوت میسردر اگر هنگامده انجام عوام انام که اولئک کالانعام
مفهومیدر انلرک حسب حالیدر بعض خیالات و اوهام خطور ایتمک احتمالی اولمسه بیماندم
کندومی تیغ غمم وتیغ الم اولدردم وتنهالک رنجندن و بی کسلکدن قورتلوردم
زیرا که بو وحشتخانهٔ محنته بن گرفتار اولدم بریار صافی نیت و صادق عقیده تک شفقت
مظاهرت و رهبر مجاوبتی اولمایانجه کندی خلاص کورمک محالدر و سلامت نجات
ایرشمک نه احتمالدر بیت این دم که از کوی امید آواره می باید شدن
چاره چون از دست رفت بیچاره می باید شدن روزبه ایتدی ای دمنه اگر کلیله نک شخص
بقاسی دار فنایه مرده و کلبن حیاتی هوای هاویه مرکله پژمرده اولدیسه بحمد الله
سایهٔ یاد انک مرده اختصاصیله زنده و سن برقرارسن بیت غم مخور گر زین چمن شاخ
کلی پژمرده شد روی نسرین تازه است وجعد سنبل تابدار دمنه ایتدی راست
سویلرسن بقای ذات شریفکله هر هلاک تدارکی میسر و وجود تبرکهٔ لطیفکله هر ذلتک
تلافیسی مقرردر من بعد کلیله کبی بنی صادق یار کرو مشفق برادر کبی الطاف ایدوب
سندن بنی خدمت اخوته قبول قیل روزبه نشاط تمام و انبساط مالا کلام ایله قدم
خدمت اوزره قیام ایدوب بنی بو تمتله رهین منت ایدوب لوای قدومی ذروهٔ
رفعته نیشه‌در بلمزم که بو دولت وفادارم بو عنایتک عذرین نکه عهده‌سندن کلم
و بنم زبانم ثنا کسترم بو نعمتک شکرینه نجه شکریا اوله پس بر بریله مصافحه
ایدوب خلوص نیت و صفای طویتیله صفقهٔ عهد و صداقتی تجدید و بنیان واعیانه ایلدی

قواعد

127

قواعد عهد اخوتی تاکید و تشییدا تدیلر بعده دمنه ایتدی فلان موضعده کلیله ایله بن دفینه
واردر اگر طلب گنج قدم رنجه بیورورسه آنی بولاسن امیدم دیرکه دنیاده سعیک مشکور
و عقبی ثواب و ماجور اولاسن روزبه نشاط ایدوب و کیمکانه واروب دفینه کتوردی
دمنه کندو حصه‌سن افراز ایدوب کلیله نک نصیبین روزبه ویردی و التماس ایتدی که اولوقت
هرگاه بارگاه شیره واروب اول درگاهده اسرار و اخباردن هرنه مخبردار ایسه
آنی آگاه ایده روزبه دمنه نک مأمولنی قبول ایدوب مجهودنی مبذول قلوب تا دمنه نک وفاتی
زمانینه دک شرط معهوده مراعی و عهد شروطنه مقبول ایتدی بیت شرط است که شرط را بپایان
ببندیم بر کون علی الصباح مادر شیر کلوب پسرندن مجلس گذشته‌دن خبر صورردی
شیر داخی صورت قضیه اول وجهله که قضات عرضه عرض ایتمشلردی حتی تقریر
آیینهٔ ضمیر مادرینه تصویر ایتدی مادر شیر دمنه نک حسن سؤالده صورت صوابه مجوز اولن
وکلماتنک آب و تابنه شرکیا انجذابندن حباب وار سیله بالقطعیه بیهوش سخن‌شناس
آتش التهابه دوشوب ایتدی اگر بو بابده کلام رنگ آستهٔ اقدام ایدم سخن درشت
اولدوغی اجلدن بحکم الحق مر کام دل آسی ملکه تلخ کلمه گرکز و اگر اهمال و اغماض
ویرم جانب محافظت مادرانه مهمل و نام محقق قلمه گرکز شیر ایتدی مقتضای ابواب
میل و محاباده ستر و مدارایه رخصت یوقدر سنک کلامک نصیحت انجامک بی شبهه
شایبهٔ تهمت و مصنهٔ خیانتدن دوردر و کلامک نامشفق درشت اولدوغی
جهتندن بهره قدر درشت اولورسه معذوردر مادر ایتدی بو حال بو منوال اوزره
اولیجق ملک کذبی صدقدن و باطلی حقدن فرق ایتمه و کذوبه خیرخواه شریرلردن و نفع ضرردن
تمییز قلمیه دمنه فرصت بولوب فتنه لر پیدا قلمه که انجام تا قیامت انک تدارکندن قاصر
و رای صایبه انک تلافیسندن عاجز قله شیر ایتدی مادر بیحس باطندن دلدارم که بو کون
بونده حاضر اوله و احوال دمنه بی عین دقتیله ناظر اوله شاید که متهم دمنه انک حضورنده

فیصل بولا. پس فولان شیئ بونک اوزرینه جاری اولدی که رسم سابق اوزره حکام شرع
جمع اولدیلر. و مجمع عامده دمنه نک تفتیشنه اهتمام قلدیلر. بر موجب فرمان اشراف و اعیان
و اکابر و ارکان دیوان شیرده مجتمع اولوب قضات بها فیصل روزنامچه دنکره قلوب
حضار مجلسدن دمنه حقنده شهادت طلب ایتدیلر. هیچ کس آنک حقنده بر نسنه سویلیه
و خیر و شردن بر نکته بیان ایلمدی. قاضی القضات دمنه یه متوجه اولوب ایتدی
اگرچه که حاضرلرک ظاهر حالی سنک استقامتکه دال در اما باطنا جمله سی جنابیکدن شفوق
المقال در. بو حال دلالتیله بو طایفه میاننده احتمال زندگانی تصور محالدر. حالا سنک
صلاح حال و مآلک الیق و اوفق بودر که گناهک اقرار و جرمک اعتراف ایدوب شرط
توبه و انابتله نفسکی عقوبت آخرتدن خلاص قلاسن. و سکا مرکبدن احدی الحسنین
حاصل اولوب ایکی مرادک برینه واصل اولاسن. یا بودر که خلقی محنت شرکدن قلوبی
یا بو دردکسن بو زنداندن خلاص بولاسن. بیت زیرکا گویند کاندم که نفعی راحت
و زبان این سخن بر خلق منت می نهد. گفته اند آنکس که میرد از دو بیرون نیست حال
یا بدی باشد که خلق از جور رکتش می جهند. یا کم آزاری نکو خلقی که اهل روزگار
بهر او ور زنده او را در لحود جا کنند. گر نکوکار هست آزین زندان وار هم
ور بد اندیشست خلق از محنت او داد ممند. بوندن غیری ای دمنه شویله که گناهک
اعترافنه جانب گورسن ایکی فضیلت عظمی یه داخل و نائل بولاسن. اولا عقبی عذابنه خفیفدن
دنیا یه رضا ویروب و دار بقا و سرای صفایی فنایه فنا و قضای عنا اوزرینه ترجیح
ایدرسن. ثانیا حسن تقریر و لطف تعبیرده بلاغتک و زبان آوری دکله و سخن گسترلکده
براعتک گورنگیک نظارلرکین. و هر سؤاله بی نظیر جواب ویرک وار ذکین و هر نکته یه دلپذیر اعتذار اوله
قدرت نامه ایله قادر ایکن جانب اعتسافدن جانب انصافه میل ایدوب طوعا لا کرها
گناهک اعتراف ایتمکله سنک فضل جلادت شهامتک فرط صلابتک و صراحتک بین الانام

بو هر روزکار غدادن ناپایدارده کردار
علی مروشهو ریقی عوام آشنته هار تمام بولوب
و ذکر جمیل یادکار قوه کدرسن. ای دمنه ارباب عقل صحیح قتنده بو نکته مکشوف و واضحدر که محب
نیک نام لغله حیاتدن مرغوب و راجحدر. بیت مرده کس نیک فرجامی بهتر از زنده کی بدنام
دمنه ایتدی سجاده نشینان محراب کمانکانله تیر قضای هدف مقصدیه کشاد ویرن محکمه لیدر
وان بعض الظن اثم مضمونندن تغافل ایدوب بی محابا ظاهر و بی نیت باهر بر حکمه
نفاذ و تیشه حکم صالدردن. فرض ایده لوم که سیز رمد غرض رؤیت حقدن گیدن
مانع اولوب جمله کز کرک قلبنده حقمده سوء ظن واقع اولوبن کندو حالی بلوبرکه عیب قبریدن
یقین ایله برائت ساحتم معاینه قلورین. کشی کندونک بنیان جرم و یقینی
بین وهم و تخیله هدم ایتمک نه قاعده شرع قویم موافقدر. نه طبع
مستقیم مطابق. با وجود که سیز بنوم حیاتم ظن غالب دعوا ایدرکن بی نقص قاطع
قتلمه رواکورورسز. بن صدق و استقامتمه جزم یقینیم وار ایکن کندو یدمله سعی ایدوب
قتلمه نجه راضی اولم. و ان اسلم که اولم عند الله کناه و بال ایله معذور اولوب ولا تلقوا
بایدیکم الی التهلکه خطابنه نظر قیله جواب ویرم. عین الیقین بلورم که هیچ بن نفسکه بنیم
ذمتمه اول حقی بو قدر که بنم ذاتمک بنم اوستمده وار در. پس اول فعلی که غیریلر
حقنده جائز کورمیم. و مذهب مروتده اکا رخصت بولیم کندو بابمده نجه رواکورم
من اگر خویش را نمی شایم. دیگران را چه سان بکار آیم. ای قاضی بو سوزمدن فارغ
اولکه اگر نصیحت ایسه بوندن اولی واجبدر. اگر فضیحت ایسه قضات غیر مناسبدر
زیرا که حکام فصل خصومات ایدن بر کلمه سی نص قاطع و سیف سادد مشابهسنده اولدیغی کلمه سی
هزل و لغودن اجتناب واجبدر. و خطا و سهودن احتراز لازمدر. بو عجبدر که حضرت
قاضی شمدی یه دک عدالتله موصوف و استقامتله مشهور و معروف ایدی. غالبا بنم بخت
نحوست طالعم مقتضاسیدر که بو واقعه ده جانب احتیاطدن مائل وکندو

ظنی و سائر ارکانک کما ینبغی عامل اولوب دیگر انصاف استقامتی علت انحراف و سقامتله آلوده اولمشدر

بیت طرب سرای دل هرکس از تو معمورست ∘ چراغ هم دل امیدوار من باشی ∘
کل امید تو شکفته در بهار جهان ∘ روا بود که هم خار خار من باشی ∘

قضات محکمه دانش و ورع که قبای فضل کستریدی و هنروری انلرک توقیع احکام با حکایله سجل درر بو مسئله ده بو وجهله فتوی بیور درلر که ∘ هر نقد شهادت که سکه ء یقینله آرایش بولمیه دار الضرب اعتبارده عیار واقع اولمیه ∘ هر کسه که معرفتی اولمیه و تحقیقی شهادت ایلیه اکا اول قضا تیشه کرا اول بازاردن تیشدی ∘ قضات استغفار ایدوب انتدیلر نجه اولمشدر اول

حکایت دمنه ایدی روایت ایدرلر که بر عزیز شرف ذاتله معروف و کرم صفاتله موصوف

بیت با ادب جان فزا باخبر دلپذیر ∘ باخرد بیکران با هنر بیشمار ∘

بو عزیزک بر خاتونی وار ایدی که حسن لطافتی آفت جان و لطف ملاحتی فتنه ء جهان ایدی ∘ لب آبحیات کبی نوشین دهنی شربت نبات کبی شیرین دیدهء چشم نرکس کبی پرخواب ∘ طرهء جعد سنبل کبی پرتاب ∘ یوزی صباح آتشیدن عارضی فروزان ایدی کویا ماه و مهتاب ∘ جمال حسن دلربا لغله کمال زهد پارسالغی جمع ایتمشدی ∘ و هر خاتون فتنه انکیزی خال عفت و پرهیز له آراسته قلمشدی

بیت قمر ایشیدوب کلدی یا بیر کنش دوشمش دکلدی سایه سینه ∘ صوی عرض اتمز ایدی کندوزینی ∘ که عکس چشم کورمیه یوزینی ∘

بو عزیزک کورمدی ایکی چشم ستان ∘ کجیله ماهدا تمزده نظار ∘ بو عزیزک بلخی نژاد بر غلام بد نهادی وار ایدی ∘ بغایت ناپاک و نهاده ناحفاظ و بی باک نه مردم دیده سی اول زاده نظر حرامدن منع ایدرده ∘ و نه آیینه سینه سی اول بد نهاد زنکار فسق و فجوردن پاک طوتردی ∘ غلام مغرور بو عزیزک مذکورک خدمتنده صید جوارح طیورندن ناعرالوف باز دارلق منصبنه متعین اولمشدی ∘ بر کون بو غلام تنک نظری اول کبک خرامی حسن شهبازنه بوجه اولوب هر دل اولستونک عشقی دامنه کرفتار اولدی

ب

بیت باز این دل غمدیده بدام تو فتاد ∘ پس مرغ همایون که بیتین نظر افتاد ∘

غلام مکرشه باز قلبی اول همای آشیانه عمرنک عشق سواسندن شیله پرواز کلدیکه بهار بر که دعوت بغتن سن صدای کلدی ∘ و هر چند که ساعد عفت کتورمکه دلدی کتون مدی ضمن و ره عملقه وصلتی دپرتدی ∘ و باب مصاحبتی فتحنه قصد ایتدی باز دار هر بار کم افسون وفا ته بر کایدوب عزیمت تدبیری اولوری دائم تسخیرنه دعوت اتدی منفید اولمدی ∘ و هر چند که اول مرغ همایونک صیدی هواسی باز جیکه پروان کتوردی شکار وصال انکا ال یوله بولمدی

بیت بر وایت دام بر مرغ دکرنه که عنقا بلندست آشیانه ∘

چونکه بو طمع خامدن یاس تمام کلدی ∘ و نوید وصال محالدن نا امید اولدی ∘ خبث طینتی و کثافت طبیعتی مقتضاسنجه عرق شخصانی حرکته کلوب قصد ایلدی که آنک حقنده تیر غمزه دکما ایدوب فضیحتی بابنده مکر بر میان ایده ∘ پس صیاددن ایکی طوطی الوب ∘ زبان بلخی ایله بو الفاظی اوکرتدی که بن کد بانو یله دربانی بیم پهلو کرهم ∘ بر ینه دافی بونی تعلیم اتدی که بنده کوردم غیری نسنه هله که اولدم ∘ بر قاچ کون اول اتر دره سرا ایدوب اول لانجه بو ایکی کلمه ازبر اتدی ∘ بر کون مهمان بزم شراب آراسته ایدوب ∘ مجلس عشرتی اوتوره یشدی باز دار کلوب هدیه رحمنده طوطیلری کتوردی ∘ و طوطیلر شیرین کفتار دشکی افشاندن لغله آغاز ایدوب ∘ همان اول کلمه یی بر حکم عادت تکرار ایلدی ∘ مرزبان بلخی بیلمزدی ∘ اما انلرک لطافت آوازه و تناسب الفاظیله استلذاذ ایدوب نغمات دلاویزی و ترنمات عشرت انکیزلرینه استماع ایلوب طوطیلری تعریف کوندردی ∘ و خاتونه سپارش ایتدی که آنلری تیمار ایده ∘ و انلرک تعهد حالنه مقید اولوب کوره کونده ایکی خاتون بلخی بیلمیوب روز و شب انلری پرورشه و اول دوست روی دشمن خویلری نوازش مشغول اولدی

بیت نفس را پروردم آخر شدم رسوا ازو ∘

من چه دانستم که خصم خویش را می پرورم القصه مرزبان طوطیلره مایل و مهربان اولدی
که بر آن انلرک آواز دلپذیرن و بی نظیر الحانن ایشتمسه نه غم بزم شراب و نه میل
آرام خواب قلوردی و بر دم انلرک صوت خوب و هیئت مرغوبن تماشا اتمسه و تکلم
دلکش و ترنم فرح بخشن ایشتمسه نه آیینه عشرت صورت لذت کوسترردی
و نه شراب صحبتنده کیفیت راحت بولوردی بر زماندن صکره اتفاق بلخیلدن بر طایفه
خانه مرزبانه مهمان اولدیلر مرزبان میزبان داخی مهمانلر ایچون بر مجلس خاص طیار ایدوب
طوطیلره داخی انلرک احضارن اتدی انلر داخی ترنم طوطی تقلید اولدیکی کلمه که بلخیدن تعلم ایتمشلردی
تکلم آغاز اتدیلر مهمانلر بو الفاظی استماع ایدیجک متحیر اولوب بر برینه باقشدیلر
آخر حجابلرندن باشلرین اشاغه ایدوب اول حاله استغراق ایدشدیلر مرزبان
کوردی که یارانک آتش نشاطی سوندی و انشراح طلی آسیاب بی بر دونشدن
انقلاب حال و فرحدن ترحه انتقال باعث ندوکن صوردی مهمانلر هر بار دیدیلر که زبان
اعتذاری بیکار ایدوب اخفای انکار تخصیص اتدیلر کارکر اولمادی مرزبانک
آیینه خاطری غبار تشویش و زنکار دغدغه دن جلا بولمادی انلر بری که اظهار
حقدن جریه و واقعه حالی تکلف بیمی و محابادن بری ایتدیلر ای امیر کبیر بیلکیم که بو طوطیلرک
مفهوم کلاملری معلوم ضمیر منیر دکلدر مرزبان ایتدی بلی بیت مرغ ندیدم بشب یلیمانرا
چه شناسم زبان مرغان را بن بونلرک معنای کلامن بلمزم اما نغمه دلاویز و ترنم
سوز انکیزلرندن زیاده متلذذ ایدرزم سیز اکر مضمون کلاملرین بلیرسکز
امیدوارم که بزه داخی اعلام ایدهسز انلر داخی حقی تعبیر که طوطیلرک نحوای کلام
مرزبانه تقریر اتدیلر مرزبان چون بلخیلیدن بو حالی ایشتدی بر هم سرور بلخه
و بد خصوصه صلا اولوب ایتدی ای عزیزلر معذور بیوریکه بو خبر شمدیه دک بنم
واصل اولمادی حالیا چون حقیقت حالم وقوف حاصل اولدی داخی عذر و بهانه

مجالی

مجالی قالمدی بزم آیینه ده رسم دکلدر که اول خانه ده که عورتدن فعل حرام صدور بوله
انده اقامت جایز اوله و لوب خورد و خواب و اکل طعام و شرب شراب حلال اوله بو کیفیت و
کواتناسنده غلامم بازدار آواز بلند ایله ایتدی ای خواجه بزرکوار بو خبرک حقیقتنه بن ده
مطلعدر و اول کافر نعمت حقنده طوطیلرک کلاملری مطابق للواقعدر بیت
یک بر کوتن یعنی آیینه دربان کوروب اولدقده یانیه قربان قالب لغو کمندندن کرفتاری
بوی سرو بنه اوطنه هواداری کوروب سنبللرین آشفته اولدی دماغی دود و سودا ایله طولدی
چون ایرده عاقبت روز وصاله ایرشدردی وصالی اتصاله مرزبان بو بیان دم محلیدن فهم
طوروب عورتنک قتلنه قصد اتدی خاتون داخی اکا رسول کوندروب ایتدی که ای
کامران بیت کر رواکو بهلک کو سزا کوبک ما تیغ فرمانک مضا [illegible]
اما بو امرده تأمل و تأنی واجبدر و تعجیل شتاب غیر مناسبدر مصراع
شتاب بقتل من که در دست توام ارباب شرع ملت و اصحاب علم و حکمت جمیع افعالده
عموما سفک دماده خصوصا تأنی و تحری یی واجب کوروب شرح اتدیلر که اکر قتله استحقاق
اوله فرصت باقیدر و اکر عیاذا بالله بر سبیل تعجیل بر بیکناهک قتلنه تعجیل
اولنه تعب نه سیف حیف و تیغ دریغ ذرع ندامت تأثیر قلور و نه انامل تدارک
و سر انکشت تدبیرلکره ملامت اخلفه پذیرا اولور بیت بتأمل کوش در آزار
تا پشیمان نکردد آخر کار مرزبان عورتک اول حوالیه دعوت ایدوب پرده التندن صحبت
حالی بو منوال اوزره بیان اتدی که ای شوربخت طیور جنسی انسان نوعندن دکلدر که
انلرک کلامی محض غرض آمیز احتمالی اوله آنلر آیینه کبی معاینه ایدرلر انعکاس
ایدرلر بازدار داخی انلرک مدعاسنه موافقت شهادت ایدر بو اول مقوله کلاملر دکلدر که
زبان آوری کلامندن اعتماد رینس اوله بیت کرکنه اینست توان کرد بر استغفار
خاتون ایتدی ای امیر لطف ایله بو امری تفتیش و تنقیح و تقصی بیوره که تا حقیقت

ومورث تلهف اما بعد التحقيق شويله كه قتل في الجمله استحقاقم اوله نه محل تردد ددن نه تعلل
توقف **بيت** بندن غرضك ظن ايسه جانا نه تكلف مرزبان ايتدى بو متهم تحقيق نه طرق يله
ميسر دن ايتدى بلبلجيلردن استفسار اولنسون كه بو طوطيلى لغت بلخيدن كلمات معهوده
غيرى كلامه قادر دكلميدر شويله كه بو ايكى كلمه دن غيريدن عاجز اولورلر محقق اولور
اول ناحفاظ بى حيرن مرادى بندن حاصل اولميوب غرض فاسده نه واصل اولمادوغى
اجلدن انلره بو كلماتى تلقين اتمشدر واكر اول لغتده بو كلماتدن غيرى كلامه قادر
اولالر بو بيچاره قاضى سكا حلول وشراب زندكانى بكا حرام اولسون مرزبان چون
بو كلماتى ايشتدى حقيقت حالى تفحص ده شرط احتياجى مرتبه افراطه يتشدردى ومهما
امكن سعى ايتديكه تا بر هفته انلره اقامت ايدوب كتمديلر واول قدر زماندن چندان كسى
انديلر طوطيلر كه زبانندن بو ايكى كلمه دن غيرى بر حرف استماع اتمديلر چون مقرر اولدى
عورت اهل تهمتدن مبرا و بازدارك انك حقنده شهادتى محض افترا ادن بعدى
بازدارى كتوردكه باز دار النن باز دلتن نيان تجيلتها مدكلدى مكر تشريف وانعام
احتمالن ويررده خاتون ايتدى اى كمابكى اكرچه تير كبى طوغرى سويله كورده كمى كه بن مجرا
رضاى آلهيدن يوزم دوندرم وعنان هواى معاصى ومنا هيه النه ويردم **بيت**
بها غوليه اوبدم بولدن ازدم وفاسر نام سنى كرى يا زدم ايتدى بلى كندو كوزيله
كرا تله كوردم چون بو كلام تمام اتدى في الحال الندن اوله باز تيز تخيكال ايجرا ايوب
منقار خونخوارى ايله چشم جهان بينى چقاردى خاتون ايتدى اى بى شرم كوربدوكنى
كوردم ديه نكته شناسى بو جزاكه كوردك جزاء سيئة سيئة بمثلها **بيت**
بر كنزه بر آن چشم كه بد بين باشد بد بين بهجا دخو به نفرين بلشد بعده فرمان
مرزبان بونكله وزر نجادى اولديكه باز دار غداري بر دار ايدوب عبرت عالم
جهان اتديلر بو مثلى كتوردم تا معلوم اوله كه بر كسنه بلمدوكى نسنه ايله تهمت جرات

وكوربدوكى

كوربدوكى نسنه يه على العميا شهادت موجب خجالت دنيا وفضاحت آخرتدن چون دمنه كلامن
تمام ايتدى تمام كلومن تعجيل ايدوب صورت حالى على ما هى لواقعه حضرت شيره اعلام
مادر شير انده متوقف ايدى كيفيت حاله واقف اولنجق ايتدى اى پسر بو دكلو اقها ايك
تعرض سى بها بو اولديكه بو ملعون بد كمان اولدى متردد دكه بعد اليوم انك حيله ومكرى
زوال ملك حلوله ملكه متعقب اولميشر ومى بعض حالت شاه وسپاه تباه اولمق
شتن به حقنده كه وزير مخلص قهوم ان مشفق ايدى اندن نه ظهوره كلدى سايى
اركان حقنده داخى اول صدور بوليسر زيرا كه نفس خبيثه ن فعل حبيثه صادر
اولور و طينت بد سرشته رخوى بد خصلت زشت وجوده كلور **بيت**
ز بوم شوم توقع مدار يمن هماى طمع مبند كه كنجشك فعل باز كند چنين بايه منسه بكنه شد
چه عجب كه دست فتنه بهر جانبى دراز كند بو كلامه ضمين شيره تاثير تمام دور ودراز
انديشه لره دوشدى واتيدى اى مادر بكا بلدر كه بو سرى ندن بلدك وقصه دمنه
كمك زبانندن استماع قلدك **بيت** بكا بو قصه نك سرين عيان ايت بو مواقع اولقده احوالى
بيان ايت تا بن داخى دمنه نك قتلنده في الجمله معذور اولوب دوست ودشمن
ميانننده ظلمله مذكور وغدرله معروف ومشهور اولميم ايتدى اى ملك بر كسنه كه سكا اعتماد
ايدوب سنى محرم اسرار اتمش اولمسه انك ستر اسرارى معيوب اظهارى ايكلمى حسب
شرع ومروتدن حارمدن ونقد رازى كه خزانه وليده امانت قوله صيانت اتمك خلق
شيمه كريم كرامدن اما بو قدر قادرم كه اول كسنه دن اجازت دليم اكر جايز
كوره واقعه حالى خاكپاى بو انهاء ايليم شير بو كلامه رضا ويردى مادر داخى
طوره كندو منزلنه كتدى وبلنكى دعوت ايدوب شاننه لا يق مراسم تعظيم وتكريمى
تقديم اتدكدن صكره ايتدى **بيت** اى هنرى چون روزكار بقر تو كرده آزماى
وى منش چون آفتاب ميت توكشوركشاى انواع تربيت واصطناعه كه ملك

اولمشز لکه بو بابده بر کلام سویلیدی و انک هلاکنه سعی و اهتمام ایلدیلی غمازلق
وغرض پروازلغه علی التمام عرضه تیغ انتقام اتسه کرک بلکه ابتدای امرده بو تهمتی اتمام
بنم ذمتم ایتما مردن بو مدته دکین شهادت اقدام بو جهتدن ایدی که دمنه غدارک
حقیقت حالنه مخبر دکلدی اکر اول زمانده بو قصه یه خوض ایدوب واقعه
حالی حضرته عرض ایتسم چون دمنه نک حقیقت مکر و مکیدتنه وقوف و کیفیت غدر خیانتنه
اطلاعی یوغدی یمکن که غرض مقصودم بو کلام نصیحت انجام غرضه محمول اولوب موقع
قبوله بولمیدی حالیا که الحمد لله پادشاه احوال دمنه کمرا هدن نه انجمله اکاه اولدی بو مهمک
فایده سی حصله و حال ملک و مملکته عاید دکل مهمل قومق نجه میسر در خصوصا بن چاکره که
اکر هزار جانم اولسه ویا کلک بر ساعت فراغتنه فدا قلسم هنوز دمتمده اولوره
حقوق نعمت بکی بر بندن ادا استقنوده کلدی بیت اکر بهره و جانش بها کنم موجب
بیوفندی دم ده و جهانش نهان باشم برو پس بو ایوان مادرشیردن دیوان حضرته
کلدی و کلیله و دمنه نک ماجراسن نجه کوش ایتشدی بحو و شیخه تعبیر ایلدیلر تقریر ایدوب
علی رؤس الاشهاد اول شهادتی اداقلدی بلنک بو خبری افواه انامده منتشر
و السنه خاص و عامده مشتهر اولیجق سباعدن اول دد وکی محبس ده کلیله و دمنه
کلماتن استماع ایدوب انلرک احوالینک بدن مطلع اولمشدی بلنک شهادتنه موافق
بن دخی شهادت ایدرین دیو دیوان اعلیه بر کمسنه کوندردی شیرامر ایتدیکه انی
دخی احضار ایتدیلر اول دخی زندانده اولان ماجرای علی ماجری اکا بر و اعیان
یاننده حضرت شیره علی وجه الشهاده اعلام وانها ایلدی ادباب جرحه اکمک
شهادتی قدح ایدوب ایتدیلر چون کلوبک غرضی امین دکلدر بیچون ادای شهادتی
تأخیر و ازمان حقده تعقیر ایلدک جواب ویردی که چون بر شاهدکه حکم ثابت اولمز
تعذیب حیوان بلا فایده صواب کورمدم شیر انک جوابنی پسندایدوب بعد التزکیه

سنهایابکده بو حرشیده نه مرتبه دن بیاد ده و آثار تمشیت و تقویت سلطنت نیت غم حاله ماکلکن
دونیغرانی کبی ناهر و هوی یاد ده بو سببدن بو نعمت مقابلنده شکر کذارلق سکا
فرض واجب لدی دادر تا بو موجب لئن شکرتم لازیدنکم اوزره آثار عواطف
شاهانه سنک حقکده زیاده و ابواب عواطف خسروانه سنک شانکده کشاده
بلکه ساینده ملکه اولعواطف ملکانه و مراحم پادشاهانه که ملک دوزکار نوبتچی
خاک ربیعقدار حقنده مبذول بیوردشده ومن بعد دخی بیوره کرک انک فاطبه
شکرینه نجه عبادات ادا ممکن و میسر در و بکم بونکا مقابلنده نجه قوت و مکنتله
سپاس منت مستقوره بیت اولنجه قلمده دل ذکر نی انکه قلورمز بکین بر شکرینی
امّا معلوم جهانیان در که شمدیه دک بقدر الامکان هوادارلق دآینسنده بر کار دوره
خدمت کارلکده هوا سنده ذره مثال جولان ایده دم الآن دخی امید درکه ملکه عزتمک
فرمان عظیم الشانه نه اطاعت و اذعان که عرض همیم ایکان بر میان ایدم مادت
ایتدی بیت بنیاد دنیا محمود مدان آنرا بکوم تمام کردان و اما الانعام الا باتمام
ملکا اول زمانده که قصه غصه سنوکده درمیان ایدوب بو سوزه سایرلر کاندن
بنهان وسکا اعلان اتمشده سن دمت بهتکه اتمشدک که شنزبه نک خصم غدارد
انتقام بانبه شرایط سعی و اهتمام یرینه کتوره سن حالیا حق نعمت و صدق عبودیت
مقتضاسی بودرکه اول وعده انجازینه توره سن وخدمت غیره شتاب ایدوب
بو بابده هرنه که ایشتدکه و مشاهده اتدکه درست وراست بی کم و کاست خاکپای
تیشدین سن والا قیده دکه دمنه پرفتنه مکر و فریبله کندوسن بند و بلادن خلاص قلیه
ملک منشور حیاته طغرای آزادی چکوب قتل وسیاستدن وازکله بو تقدیرجه مقربرکه
انک آتش شره نجه خانه دانلر اوجاغنه موقعیه کرکه واد ی غلت فوتها
ایله و جزؤه فسوف وفا نه ایله نجه خانمانلری فنایه ویره کرکه علی الخصوص اول

والتعدیلی بوشها دتلو دمنیه سیاست لازم کلدی قضیات دافی والحکمی امضا ایدوب
کانه وحوش دن عام وخاص شننه بر ایچون دمنیه قصاص اتفاق ایتدیلر **بیت**
هر بیخ خردی که تخم آزاد بکاشت ٭ هنکام ثمر ومیوه عقوبت بر داشت بشیر ایتدیکی دمنه یی
محکم قید بند ایدوب محافظه سی باینده شرط احتیاطی حدّ افراطه تشدید ایلدی وطعام
ممنوع اولوب کوشهٔ زندانده آتش جوع وعطشله سرطان کبی بیجان اولوب
بیجان اولدی وایتدوکی خیانت وجنایتک شآمتندن روح خبیثی دوزخ زندانه
زندان دوزخه روان اولدی ومضمون فقطع دابر القوم الذین ظلموا نوکشانه مکشوف
وعیان اولدی **نظم** خاینی صنما که برخوردار اولورده یا کیسه ویا باشی با بر جان
بوندن معلوم اولور که مکارلرک عاقبتی وخیم وغدارلرک انجامی ذمیم واخرلری
هلاک وسرانجاملری مغاکده خاکدر **بیت** هر که در راه خلق دام نهاد ٭ عاقبت هم
خودش بدام افتاد ٭ شاه نیکی سعادت آید ٭ بادکل بخند کسی که کاردخان ٭ چو نیک
شد جزای نفع وضود ٭ نیکویی کن که نیکوی بهتر ٭ **باب سوم**
احباب واصحابک فوایدموافقتی ومنافع معاضدتی بیان ایدر ٭ رای بر همن ایله
الحکیم ربانی معلوم اولدی که اول دوستلرک داستانی که بر غماز فتنه سازک آتش غمز
وافسادیله خانهٔ صداقتلری بر باد اولوب عاقبت حالتری عدا وته منقلب وبر
کنا هی بی سبب قتله مقتضی اولدی وحق جل وعلا اول غدار ستمکارک مکافاتن ایدوب
جزا وسزاسن بولدی الان بر بیمن دوستان روایتن مرجو درکه بیان بیوره شولکه دو
حالی که یکدل ویکجهت اولوب نهال مهر ومحبت ولطف ومرحمتدن برخوردار اولدیلر
ودفع عدو ده هم پشت ویک رو اولوب رضا یاری کندو مقتضالری اوزره تقدیم
قلدیلر بر همن ایتدی **قطعه** ای خسرو زمانه که از روی معدلت ٭ مسند فراز کنبد الخضر نهادهٔ
باد اباق سپهر تا رام کی ظفر ٭ صد داغ بر جبین مه وخور نهادهٔ ٭ عقلهٔ کاملی الذات

وحکم ستوده صفات بیوریلدی که باذان کایناتده صدیق صادقدن کرانمایه ویاران متفقدن
بلند پایه سرمایه یوقدر **بیت** زانکه در آفاق بر ناوپیر ٭ هیچ کسی از دوست ندارد کزیر
مرآینه اول طایفه که بیک صداقتلری دار الضرب اخلوصده وفادارلک سکه سیله
آرایش اولوب ونهال مودتلری روضهٔ اختصاصده یکجهت لک سرمایه سیله تربیت بولمش
ماده راحت دوجهان ومدد وظیفه توجه ده وفوایدی بغایت چوق ومنافع نهایت یوقدر
جماعت بر بیسی بودر که ایام دولتده مدد وماده بهجت ومعاشرت اولوب هنکام نکبتده
سالک منهج معاونت ومظاهرت اولورلر **بیت** کر کند رکیشیه یا دموافقتن
کاو دبر بنیک بولمز صادق ٭ ایکی کیشی ایش کورمزیلوکن ٭ ایکی کونز یری طوتر محبتی
کمایله قجی ال بس این کریتر ٭ عدونک قلبن ایلر کند ویره ٭ قجی کیم بر برندن آیرلیلر
ایشنده صر بر یعاجز قلورلر ٭ یاران همپشت ودوستان یکروجهتندن متنبه اولوب
امثالک بر بیسی حکایت زاغ وموش وکبوتر وآهودر که دفاتر ده مخواطی کاتبده
مسطوردر ٭ باریله استقصا ایتدی که بیان اولنسون اول **حکایت** بر همن ایتدی
روایت ایدرلر که ناحیهٔ کشمیرده بر مرغزار بی نظیر وچشمه سار دلپذیر وار ایدی که
الوان ازهار کونا کونی صفحه سبزه زار کرده ون الجمعی نکوسترردی وعکس انوار
ریاحیندن زاغ بالطاوس باغ دوندردی چشم لری عیر حیوانکی هر جانبده روان
لالهلری شمع سوزان کبی هر طرف فروزان ایدی **مثنوی** روان هر چشمه سیچون آب حیوان
چراغ لاله هر جانب فروزان ٭ نسیم صبح کل جبین ایدوبچاک ٭ صبا بنکس کعذر بر قلبت رعناک
اغابیلر رقصه کیرشلی سبکخیز ٭ شکوفه اوستنه الماس در رتم ریز ٭ او لمرغزارده
جانوار شکاری بیابان اولوغی اجلدن صیادلرک اکثری ولطیفه کلوب کیدلر کیدی
وصید وحوش وقید طیور ایچون دامارین انده نصب ایدرلردی ٭ اول راغحوالیسنده
بر زاغ فلیفی بالدر بر درخت طوبی مثال اوزره آشیانه طوتمشدی ٭ واول نهالک صنحات

اوراقنی حب الوطن مظاهر اعتشدی برکون اول درخت اوزرینه چیقوب زیر و بالاسین
چپ و راست نظر ایلردی ناکاه کوردی که بر صیاد دام الننده دامن بلنه ترپشتنه بر سپیل
تعجیل اول درخته متوجه اولوب کلور زاغ بونی زیاده خوفلندی و دوردی دانه‌دن
دو شوب کلد وکند ویه بیت یا رب این شخص راچه افتادست که بدین اضطراب می آید
هیچ معلوم نیست که چه سبب اینچنین باشتاب می آید مکن که بنحسین قصد ایدر
بنی شکار ایچون ایتدی پس شفقت تزوین راست اتشی اولوب حالم مقتضا سنجه
بن دخی بکلیوب طورم تا پرده غیبدن نه ظهوره آید دیو کورم تا به بینم که چه از پرده برون آید
پس زاغ اول قراراینده و کوشه‌سنده بر سورا کوبلوب کیرد وحال صیاده دیره
ترصد ایله نکران اولوب طوردی صیاد داخی اول درختک بنه کلدی کلوب دامن قورب
اوستنه دانه اکوب کندی مکمن کاهنه اوتوردی بر ساعت کچدین بر قاج تنغرعام
کلوب جوانی دامه نزول ایتدیلر انلرک سرداری سرفرازی مطوقه نام بر کوکرچن بیوازکه
ذهن پاک و طبع دراک و عقل شامل و فهم کامل و کیاست تمام و فراست مالا کلام
ایله بنی نوع عندن ممتاز ایدی بو کوکرچینلر انکا متابعت ایله مباهات ایدرلردی
ملازمت وطاوعتله ابتهاج و مفاخرت کوستردلردی ولیل و نهار انک خدمتین
کوسنمایه صلاح و نیل فوز و فلاح ایدی روزکارچیه برکون ... اول
دانه‌لر زیر دامده کبوترلرک دیده طمعنه جلوه ایتدی چون اشتها الریله قیل قیر
عنان اختیارلری قبضه اقتدارلرندن کتدی مطوقه شفقت و رحمت یوزندن مهتین
کهتین لرعلورندن زبان نصیحتله جانب تانی و فکر عواقبه تحریک ایدوب ایتدی یا یاران
بکدل عزم کامل و فکر شامل مقتضاسی بودرکه حرص طعام ایله هر کوردوکی دانه‌یه
اوشمیه سز تا طمع خام دام بلاسنه دوشمیه سز بیت نه دانه حرص تعجیل سوی دانه مروی
بهوش باش که دامیست زیر هر دانه جواب ویردیلر که ای مهتر بزم کارمز اضطرابی

سوب

134

بتشوب قلبمز تمام اضطراب و آتش جوع تنورة سینمز کمال التهاب ده در حوصله‌مز
دانه‌دن خالی و معده‌مز دغدغه اشتها ایله مالی ایکن استماع نصیحت مجال بحث در
و ملاحظه عاقبته پروبال یچه متصور در اکابر سلف بیوردیلر بیت
کرسنه بر بلمو دلیل بود زانکه از عمر خویش سیر بود مطوقه محقق بلدی که اول کمراهلر
باد یه حرص کمند پند نصیحتله طریق صلاحه کورمک متعذر و پس منع ملامتله پیاده غفلت
جهالتدن خلاص ایلمک متعذر در بیت هر که در بند کی حرص افتاد مشکل از بند کی غم
شد آزاد دهقان خیالدر چنیده که زمین دلده انلرک صحبتندن عزلت نهالی دکدی
فائده تعقیب بهوس تدبیرن کسوب زنجیر تسخیرلم کام ناکام جانب دامه چکدی مصراع
ای بد بمس من می روم او می کشد قلوب را البته دوکلی کبوترلر ترک حزم ایدوب
بی اختیار عزم جزم ایتدیلر بها ندم کرش تمام دانه‌یه اوشدیلر کرداب دام
بلایه دوشدیلر مطوقه فریاد ایتدی که بن سیزه دیدم می که تعجیل شتابک عاقبتی خرابدر
وبی تامل و تانی بر امره ارتکاب خلاف رای صوابدر بیت طریق عشق پر آشوب و آفتست
ای دل بیفتد آنکه درین راه باشتاب رود پچیدن شره مذمومه یولوندین دکوزدی
نیجوب بی تحقیق طریق بو مضیق عمیقه کرده کوزدی کبوترلر جرات و خجلت ستنی اولوب
هر چند که کندولرین ملامت و اتکلریه ندامت اتدیلر فایده مند اولمدیلر و دام
جبلی دیسر تار چشم اولوب چندان که خلاص کوزندلر چاره بولمدیلر بو اثناده
صیاد بی امانکا مندن ییرچیقر کبی کمیندن چیقوب فرح فرا و انله دام طرفنه دوان اولدی
تا صیدلری قید ضبط چکوب غنیمت بی کرانه فرحان وشادمان منزلنه جانبنه روان اوله
کبوترلر چون بو صیادی جلوده بو شتابله کوردیلر طبطابلو مضطرب آغاز ایدوب هر بری
بر سبیل استقلال کندو خلاصی چون بر باداوردیلر مطوقه ایتدی ای عزیزلر هر بریکز
علیحده کند و خلاصکز همت ایدرسکز بر بر کوزنجاندن اهمال و غفلت ایلمسز

بو صداقت علامتی دکلدر • وی چنینها نه شرط یارانست • مذهب فتوت و آیین مروت صدیق
صادق اکا دیرلر که محبت مخلصنک استخلاصن کندو خلاصندن اهم بیله • و همدم قدیمنک مهمنی
کندو مهمندن مقدم کوره • نته کم اول ایکی رفیق بر کشتیده روی دریایی کشت ایدوب
کیدرلردی • بربریله صدق و داد و کمال اتحاد دعوی ایدرلردی • ناکاه ساحل قربنده بر یرده
کشتیلری شکسته اولوب ایکیسی دخی حباب کبی روی آبه دوشدیلر • کنار دریاده
بر شناور که صفت سباحتده سرآمد ایدی نیلوفر کبی انلری میان آبدن کوترمک
فی الحال کندوسن دریایه و اول اشنا غرقدن استخلاصه همت بلکنن اچوب مرقیقنه
که خلوص دوستی طوغریلق ایدی فریاد ایدوب ایتدی • بیت • بو کرداب بلاده قو بنی زار
خلاص ایت یار دمی ای خضر میدان • اکر سینده بو همت یوغسه که نجات یاری
کندی حیاتکدن ترجیح ایدوب احباب قدیمی کندو نفسکدن تقدیم ایدوب بن باری
واجب درکه • قو بنی معاونت و موافقتله قوت ایدیسن کرکه شاید بو حرکت بی کسلری دام
بندن قالدوروب • جملکز خلاص اولاسز • کبوترلر فرمان مطوقه یه سمعا و طاعة دیوب
علی الجد بقدر الاستطاعة قوت ایدوب حمله قلدیلر • و اول حیله ایله دامی کوتروب
پروازه کلوب بر جانبه متوجه اولدیلر • صیاد بو حالی کورجک فریاد ایدوب بی ترجیح
سکرتدی • و عاقبت درمانده اولوب بر کوشه ده دوشرلر دیو کوزنی هوایه دکوب
عقبلرنجه کیتدی • زاغ بو احوالی اول کوشه دن تماشا ایدوب کندویله اندیشه ایدوب
ایتدی عهد بعید و مدت مدید کرکدر که تا بو صورت عجیبه کم عدمدن عرصه وجوده کلمه
بن دخی بو واقعه امثالندن ایمن دکلم • اولی بودرکه انلرک عقبنه دوشوب عاقبت
حاللری نه یه منتهی اولور بیلم • و بو تجربه یی سرمایه کار و ذخیره روزکار ایدنوب
وقت احتیاجده بنای امورمه دستور العمل قلم • بیت • بر فر تجربه روزکار کبین
که بهر دفع حوادث ترا بکار آید • پس انلرک پیننجه دوشوب پروان کلدی • مطوقه انلری

دامی

دامی کوتروب اوج هواده • بالمستعان الله متصل کیدردی • صیاد حیرت و شوق چشم دامی طلبه خرام
والم فقدان دام عقبلرینه دوشوب دیدی تعقد احوالاری ترصد ایدردی • مطوقه کوردی که
بنوز صیاد انلرک صیدی صددندن دور • و قوت طامعه سی اقتضا ایدر که هیچ بر لحظه رجوع
اوتورمیه • تا انلری هر قنده کیدرلرسه بولوب الم کتوره میه • یاران متوجه اولوب ایتدی
بو ستیزه رو عجفاخو طلب تام و جهد تمام ایله بزی صید ایچون کمر قصدی میان جانه شوق ایله
بند ایتمشدرکه دایم شفقت و مرحمتدن هزار مرحله طشره کیتمشدر • تا اکه
شخص خیشندن بعید و چشم حرصندن ناپدید اولمیه وز بزدن ناامید اولمز • صواب
بودرکه آبادانلقلر طرفنه اوچاوز • و صحرایی قویوب باغلر جانبنه بال و پر آچهوز
تا نظری بزدن منقطع اولوب قطع امید ایده و خایب و خاسر و منفعل و منکسر دونه
ندنلرکیسی • کبوترلر مطوقه نک اشارتنه موافق حرکته آغاز ایتدیلر • و کشت دشت صحرایی
جادن و آزکلوب باغات و عمارات طرفنه پروازه ایتدیلر • صیاد بیچاره حیوان انلری
کورمز اولدی • کبوترلر آوازی کبی برزمان آواره و سرکردان اولوب عاقبت حیف و رنج
و حزن بلیغ و حسرت اندوه و خیبت ایله بو هلمدو توب خانه سنه کلدی • زاغ
بیچاره ن کبوترلرک عقبنجه روان اولدی • تا انلرک کیفیت خلاصن معلوم ایدوب بحکم
السعید من اتعظ بغیره آنی اول نوع واقعه نک دفعنده و الجلیین غایله نک
رفعنده ذخیره قله • بیت • عاقل آنست که در تجربه نفع و ضرر • ز حریفان دکر
بهره خود بردارد • هرکه دانست کزان نفع رسد بستاند • آنچه از وی مضرت بفهم کند
بکذارد • کبوترلر کین کین صیاددن امین اولیجق رفیقه دامدن رهایی لبستخلاصنه
مطوقه یه مراجعت ایتدیلر • اول خرده منزلت تدبیر مصالح فکرلرینه اولا امرکه غور
خوض و تعقید ایدوب بعیره که بی معاونت یاران وفادار و بی مظاهرت صدیق حق
کذار • بو کرداب دشوارده قصد کناره خیال المحال • و کار ناهنجاردن • بیت

بی همرهی این کار بسر نتوان ٭ بو مقامه قریب زیرک نام بر موش تیز هوش وار ایدی که صدق
و وفا دعوی‌سنده خواصدن معزز و حسن وفا ایله اختصاص بولمشدر ٭ و حیوانات و هوام بر اذن
سائر خلقدن دوست نوازده فرط امتیان ایله ممتاز اولمشدی ٭ بیت ٭ رفیق مخلص یار وفادار
وفادارا اولمق آلمشدی با کاکان ٭ لازمدر که آنک جانبنه شتاب ایدوب قیدن قرتلب
بانه یوز سورم و ذکه شاید آنک مددکارلغیله بو بند بلادن دهائی ال ویرب و بو گرداب
مخاطره دن احسن وجوه ایله مخلص گوسترب ٭ پس اول ویرانه که موشک خانه‌سی ایدی
حوالیسنده ایدی نزول ایتدیلر ٭ مطوقه سوراخی قتنه گلوب دست غرامتله حلقه‌ء در
ارادتی تحریک ایلدی ٭ موش تیز هوش آوازی مطوقه‌نک گوشنه ایدجک بی اختیار طشره گلوب
چون یار قدیمی بسته بند بلا گوردی ٭ چشمنا به دیده‌سی گریانندن روان ایتدی
و دود آه دردآلودی جگر بریانندن آسمانه ایرکورب ایتدی ٭ بیت ٭ چه حالست این که
می‌بینم چه حالست ٭ درین حالت شکیبائی محالست ٭ می ای یار ای یار بیجان فادنی نشیم
چو یار خویشی را دربند بینم ٭ ای یار وفادار ٭ وای رفیق غمگسار بجه حیله ایله بو درده
مبتلا و نه وسیله ایله بو بنده گرفتار اولدک ٭ مطوقه جواب ویردی که چون انواع خیر و شر
و اصناف نفع و ضرر ٭ احکام با احکام قضا و قدر ٭ و فرمان واجب الاذعان خالق
القوی والقدره منوط و مربوطدر ٭ و شادی و غم و محنت المدن هر امر که کاتب قدرت
دیوانخانه ازلده جف القلم واقع اولمش اوله ٭ لابد در که عرصه عدمدن منصه وجوده
کلمه لاجرم اندن احتراز نه فایده ویرر ٭ و اجتناب نه نتیجه اولور ٭ بیت ٭ چون قضا
لوحنه چکلدی قلم ٭ بنده یازلدی نجه بیش علم ٭ کاه اولور که حوادث تقدیر سوق ایله ازاد
ایکن اورر زنجیره بنی و یازانی قضاء ربانی ٭ و تقدیر یزدانی بو ورطه بلا خوفه
دامی گوسترمیوب دانه یی گوزمه جلوه گر قلدی ٭ با وجود که انلری تأنی و تأمل و تفکیر
تحمل ارشاد ایدوب ٭ تعجیل و شتابدن زجر و تهنک اضطرابدن حجر ایلدیم ٭ مفید

اولیوب

اولیوب ٭ دست تقدیر دیده عقل و بصیرت تمیزه میل غفلتله ختم ٭ و مشرب رأی و تدبیر کدر جهالتله
تیره و منقلب ایدرکاز ٭ بحکم مرغ بند محنت ٭ و دام بلیته گرفتار اولدی ٭ زیرک ایتدی ای عجب که سن
مقوله کسنه ٭ بو جسم و فراستله بو حدس و کیاستله نازک قضایه معتقد و منقاد قلیه ٭ و تیر تقدیر
سپرنه بیرک باشندن صوبه ٭ مطوقه ایتدی ای زیرک بو سوزدن فارغ اول که بندن دکل انلکه
زور و قوت ٭ و عقل و بصیرت ٭ و جاه و دولت ٭ و هنر و فضیلت ٭ و یسار و ثروت و
مکنت و غنا ده ٭ و ای اصل جمیع اسباب دولت ٭ و امور دنیاده یزار بار بندن و سنده
زیاده اولور ٭ پیشانی احکام ازلیه دستبرد اولمشلر ٭ و ساعد تقدیر پنچه
تسلیمه بوکمشلر ٭ لا راد لقضائه ولا معقب لحکمه چونکه قانون نافذ تقدیر قضا قبالنده
ارادتی قلم مشیئت امضا ایلیه ٭ قعر دریادن ماهی بی بحر سمایه آیرکوره ٭ و اوج هوادن
مرغ هوایه ثریا اندوره ٭ افراد آفرینشدن هر احد مجتهد اولسه امر قضا که تقدیر
تصرف قلم زد ٭ حکمی تقدیری دیوان عقلله ایلک ممتنع در ٭ بیت ٭ ازلده هر نه یازدی ایسه دست
تقدیر ابد تا ابد نقطه تغیر ٭ اولاجق نه اولوردو اولیسیداده ٭ گرک کوکلوکی عکس بولوت گرکه شاد
دریر بر آئینه جمله عالم ٭ اگرچه ایده مز محرفی کم ٭ نه سوز هرشینه ایله صاو بعده اولور
آب دیده ایله محو اولور ٭ نه یازو سرقلوکوزیاشلریه تر ٭ نه داد آه ایدن و نه رقن ایتر
شویله که جریان فرمان قضاده ٭ دانای کامل ناداندن جاهل ایله یکساندر ٭ و میدان
تقدیرده کدا محقیق ان شان سلطان جهاندر ٭ عنانی دن ٭ بیت ٭ بنده نه روز زین
رد احکام قضا کرده ٭ نه می زیبد کسی را در قضا چون و چرا کرده ٭ زیرک ایتدی ای مطوقه
ملول اولمه کوکلوکی خوش طوت که هر خلعت خلقتکه خیاط قدرت مقراض ارادتله طوقنوب
عتبه عبودیتیده بریک قامته راست بچه گرک گریبانی زر و رشته دولتله آراسته
و گرک دامانی دراز محنتله پیوسته اولور ٭ بی شبهه محض عنایت و عین کرامتله
اولنه گرکدر ٭ غایت حالی انداب لکنه انک کنه و حقیقتنه واقف اولیه ٭ و انک ضمننده

اولدی لطیفه حقیقیه عارف اولنه بو حنینی بیوردیلر بیت بد مرد و صحابی کار نیست
خوش دل کوش که هر چه ساقی ما کرد عین الطافست . بو سرکذشتلی که نظم جلیلی ایله
بحضور اولورسن . نظر دقیقی صله ده وحالی مالی انی بولورسن که دیمشلر قوشی
بهفتاد نیش جفا نرمیده کلد . وکل راحت خار محنت سز متفق دکل مصراعی
بسا مراد که در ضمن نامرادیهاست . چونکه زیرک بو فصل پر اصطلاح تعبیر ایدیلدی تقریر ایتدی
وانک شول بندلرین که مطوقه انکله مقید ایدی کسمکه مشغول اولدی . مطوقه ایتدی ای مهربان
اول یارانمدن بو باری کرانی رفع ایله وخاطرک انلرک همندن جمع ایدوب بعده بنم بندمی
قطع ایله موش انک کلومنا التفات ایتیوب کارنه مشغول اولدی . مطوقه ینه تفحص
ایتدی که ای زیرک اکر بنم رضام طلب ایدرسک وحقوق مودت وسابقه اخوتی
کوزه درسک شرط بودرکه اول یارانمی بنددن قورترسن . وبو کوطه داغ منتک راه
جانمه اورسن . موش ایتدی ای برادر بو حدیث مکرر ایتدک . وبو بابده مبالغه حد
افراطه ایتشدردک . مکر سنک کندو نفسک حاجتک یوقدر ولو یوق . دمتکین
حقنی بلمیوب . ابدا نفسکه تسندن غافلسن . مطوقه ایتدی بو بابده بنی ملامت
ایله که بو طیورک حمایتی منشوره ام نامه یازلوب . انلرک تعهد حاللری ذمت اهتمامه
تفویض اولنشدر . اول جهتدن بونلرک بنم اوستمده حقلری ثابتدر . واولیا بجزین که
بن انلرک مقتدا وسردارلریم . داخی انلرک دنشنن حقم واردر . بعده که انلرک
حقنی رعایت ایدوب . انلرک معاونت ومظاهرتیله بیداد صیاد جلوه دن آنا دالدم
بکا داخی انلرک لوازم حقوق قندا التزام ایدوب همتکر ما اسمن ادا اتمک لازمدر
مهر پادشاه که کندو آسایش طلب ایدر . رعایا یی بسته بند بلا قومغی روا کورر
آذرمانش مشرب عشرتی تیره . ودیده دولت وسلطنتی خیره اولور بیت
نیاساید اندر دیار تو کس . که آسایش خویش خواهی و بس . موش ایتدی یاش

رعیت

رعیت بیننده جان مقابه بسنده در . بدن دل منزله سنده در درونه تنه پیرا لی
بودرکه . اول انک حالی تدارکه اوله . اکر دل صلاح اوزره اوله فساد اعتقاددن خیره
فی سرایه ایدر . واکر عیاذا بالله فساده مایل اوله سلامت اجزا اصلا فایده اعتزا
نیته کم صاحب نبوت کبری که عیوب عیبکذبه دن معرا ومبرادر بیورمشدر الا ان
فی الجسد لمضغة اذا صلحت صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهی القلب
بیت چاکرانم که اکر شونچه غم . آز رشته مبادعوی کم . مطوقه ایتدی احتمالدرکه
اکر اول بنم بندلریمی قطعه اشتغال ایدرسن . آیینه خاطرک کرد ملال وتیغ زنکار
شایبه کلاله مستطرقا اولوب یارانمک خلاصنا بینی تکاسل احتمال ایدرسن اما چون
بن بسته اولم تیشه دندانک نقدر شکسته اولورسه وملولک نده کلوکال بولورسه
معتبر حرسه که بنم جانبمدن تغافل وتکاسل قلمسک کرک . وضمیرکوه بنی قید بندده قومغه
جواز ورخصت بولمسک کرک . وداخی چون هنکام بلاده بر برمزه مشارکتکه مواسی فقت
واقع اولدی شرط حقیقت وفرط مروت بودرکه وقت خلاصده داخی نوعی وفقت
اوزره اولوب حقوق موافقت رعایت قلهوز . بیت کشی که یاری غمخوارکی کرکدر
بلا وغصه ده باده کرکدر . صفا وقتده چوق بولنور کشی یارن . ولیکن یار اولوب دکه اوله وفادار
موش ایتدی بلی عادت اهل مکرمت . وعقیده ارباب مروت بودرکه بیوردیکک خصلت
حمیده وسیرت پسندیده نک فایده سی غایت چوق . وثمراتنه نهایت یوقدر . جمله دن
بریسی بودرکه خلقلک سنک حقکده اعتقادی واستعدادی ازدیاد بولور . ودعا یکتک
کرم ومروتکه اعتمادلری مستحکم اولور بیت دوست چنین کس باید که از و کار دست
بکشاید . پس زیرک جد تمام وجهد مالا کلام ایله اولو تیشه دندانله بند یارانی
قطع ایدوب بعده کردن مطوقه دن داخی بار کرانی دفع ایلدی . چونکه موش کار
تمام اولدی ومهمی حسن انجام بولدی مطوقه جمیع کبوترلرکه دهن خشک ولب تشنه

وچشم تر ایله آنی وداع ایتدیلر بو شهیر سلامت رهبرله ایمن و مطمئن آشیانه لرینه کیتدیلر موش داخی
سوراخنه کردی • چون زاغ بو حالی نیکنجه بو حالی کوردی • و بنده دامی تیشه نابلدکسوی
احبابک استخلاصی بابنده حسن اهتمامی مشاهده قلدقده صمیم القلب آنک محبت مودتنه
رغبت ایتدی • بن اول کبوترلره اولده وقایعدن ایمن دکلم • لاجرم بو نجلین بی صافی
ضمیر و صاحب تدبیرلر که وقت بلاده ظهیر و هنکام محنتده دستکیر اوله مصادقتدن
ناکزیرم نظم که فتنه بولنور یار وفادار • بو لغزده که کرد لذا تجلی جهان دارنج کرجه
چو قدر دیانه سنک بار کچکلوم رهاکایان • چون کانون درونده بو آرزو دکی
جوشه آغاز ایلدی آهسته در سوراخ موشه کلوب زبان نیاز له آغاز ایلدی
موش ایتدی کیمدر • بن کمسن که زاغم که بنی نوعم میانمزده … بن محکم … سببیله
خاکپایه یوز سورمکه آمدم • بو زیرک بر موش تیز هوش ایدی روزکارک کرم و سردن
فایاتمک نیک و بدین چوق کورمشدی • و اول موضعده کرین کاه ایچون بچه سوراخلر آماده
قلوب هر بریسندن آخر راه ایتمشدی • و هر واقعه نک علوجنده قبل از وقوع اهتمام
ایدوب هر کارک تمامنی مقتضاسی مقام کوره اتمام ایتمش ایدی • چون اول
ایدوکن بلدی نیاد … اولوب ایتدی ای زاغ بر بر … بین المشرقین ایراغی
طلب … باعث اولدی • و میانمزده کمال مباینتدن غیری مناسبت یوغیکن
مصاحبته ایجاب ایدن نه سبب حادث اولدی • زاغ صورت حالی بدایتدن نهایته
حکایت ایتدی • و کبوترک حقنده انکسن عهد و کمالین و وفادارلغنه اطلاع بولدوغنی بیان
ایدوب ایتدی چونکه کوردم که اولبیچاره لر سنک عنایت و معاونتک وسیله سیله
دام محنتدن خلاص اولدیلر • و مصادقت و مرافقتک برکتیله اول ورطه عنادن رها
بولدیلر سنک کمال وفادارلغکه نهایت یوق کذا … جازم اولوب • و فوره همت و خلوص
طویت و صفای نیت صدق عقیدتله باب سعادت مآبکه عازم اولدم • تا فرط اعتماد

شرط

شرط مخالطتی برینه کتورم • و سنکله همنشین و همدم اولوب هر دم دعوای وداد و اتحاد
دم اوروم • و خاف مباینت و مخالفتی رها کذاره مصاحبت و موافقتدن کوتم بیت
بسوی توبیمی دل نکرانی • حال دل خود با تو کفتیم تو دانی • موش ایتدی بنم نوعمله سنک جنسک
میاننده مصاحبت بزم شریعتمزده منهی و محظوردر • وسن بر روز تزویر معروف
بر بر فکر و تدبیر له مشهورسکن مابینمزده احتمال مواصلت دائره عقلدن بغایت دور
و مهجوردر بیت با زاد تو سودای جز زیان جان نمی بینم • که بعد المشرقین آمد میان ما درین سودا
یوره وارصوفی دمور … برنسنه که حیز امکانه اولمیه پیرامننده … که استحصال
محالدر اشتغال ایتمک … نه دکمی یورتمک • و در پای آب سکرتمک و تابع عنکبوتله
عنقا شکار اتمکدر • بو افعال صاحبنک آلی حالی پیدادر که احباب و اعدا میانه
رسوا اولوب • ارباب عقل و اهل فضل قتنده کندو جهلنی آشکار اتمکدن بیت
این دام بهر قصد شکار دکری کن • کان صید که تو دیدی بشکار تو نیاید • زاغ ایتدی
ای موش بو سوزی فراموش ایله که اصحاب همت ارباب حاجتی باب عزتدن ایلمزلر
و اهل مروت درکاهنه پناه ایدنی بر خشونتله رد ایلمزلر • بن حوادث زماندن بو بارکاه
پناه ایدوب وقایع دوراندن بو ملجاء ارباب حاجه التجا ایلدم بیت
جز آستانه توام در جهان پناهی نیست • سر مرا بجز این حواله کاهی نیست • حالا کوکی حلقه
کبی بو سعادتله ذم اولدم • و دولت کبی بو حرم محترمک حریم حرمتنه ملتزم اولدم • تا الدن احتمال
تیغ و همندن سپر کبی بو نیتدن یوز دوندرم • و محال در که تیر جور و ستم زخمندن
کمان کبی بر جانبه داخی ایلولوب کوکل کبی بو هوادن کیرو دونم بیت که بشمشیر سیاستم می نوازی
حاکمی ورتشریف علوم می پذیرم بنده ام • موش ایتدی ای زاغ کرم ایله باب حیله بنم
جانبمه آچمه • و دام زرق بنی صید ایچون دانه فریب اتمه که سنک بنی نوعمک طبیعتنی
بلورکی سنکله بکا مصاحبت عظیم شیندر • و چون مابینمزده جنسیت یوقدر یا غراب

البتّه سنك صحبتکدن اجتناب بکا فرض عین دن ✿ بو نکته برله بر مقتضای قول حکیم **مصراع**
دوره را صحبت نا جنس را عذابیست الیم ✿ سنك مصاحبتك بکا سوهان عمر و آزار جاندر
عالمه ملکدن بر آن امن و اطمینان بکا امکان دکلدر ✿ هر کسه که بر شخص له صحبت ایله‌یه
اندن امین اولمیه اول واقعه یه مبتلا اوله که او کبك دریا دلشده نه ناغ ایتدی
نه کیفیتله اولشدر اول **حکایت** هوشلو ایتدی روایت ایدرلر که بر کبك دری بر کوه
دامننده خرام کلشده ✿ و آواز قهقهه و صدا غلغله سی معمّه دهر و کنبد سپهر طنین
ولوله ویرشده ✿ و آوازی الهی بر باز شکاری اوجرکنی اوج هوا ده اولحوالیده
یجرکن بامن هی کبك خرامنده راست کلوب آوازی قهقهه سی سامعه واصل اولیجق
لو خیال بازه طه مصاحبته ترتیم اولوب اتّصال جان و دلدن آنکله مناسبته
مائل اولور ✿ چون سبب محبت باشدن آشر خاطر بو اندیشه دوشر که بو عالمده
بر شخص بر همدم مناسب و بر محرم مصاحب بالضرور واجبدر تا ایام دولتی یاری
و حکام نکبتی غمکساری اولوب حالت محنتی قلبی صاحبتدن صفا و وقت مرضنده روحی
موانستیله شفا بوله ✿ معنی عزیزی بو مثل مشهور در که الفة ناسدن کوی قدرینه هر کم
بی یار بود پیوسته بیمار بعد ✿ بو نکتهٔ ادا ده بو بیت همین در **بیت** جان هر کیمکیم یاری
درخت عشرتنك باری یوقدر ✿ بو کبك بریار خندان و خوش رفتار ✿ و سبك روح
شیرین کفتاردر ✿ قلب ندکلو پر غم اولور ✿ بو جنس انیسك صحبتیله تازه و خرّم
اولور ✿ و سینه ده نقدر الم اولورسه بو نوع همدمك الفتیله منشرح و بی غم اولور
نظم یاری باید چه کو نه یاری باید ✿ یاری که ز کار من بکشاید ✿ هر که جمال خویشتن
بنماید ✿ ز آیینهٔ دل غبار غم بدر آید ✿ پس آهسته جانب کبکه روان اولدی ✿ کبك ناکاه
بازی کورجك عذر کنان بر سنك شکافنه پنهان اولدی ✿ باز اول سوراخ قربنه
نزول ایتدی ✿ و زبان نیاز له کیفیت حالی تقریره آغاز ایدوب ایتدی ✿ ای کبك سن بو

ازماندن

ازماندن الی هذا الآن سنك فضایلکدن غافلدم ✿ و سنك وفور کمالکدن بکا مستور
اولدوغی اجلدن شمدی‌یه دك واقف اولمدم ✿ تقصیراتم معذور دار ایدم ✿ انجاله هذه آوازك
قهقهه‌ک واسطه سیله کوکلم نشاطتانه ✿ فرح و ایمام انبساط بی اندازه حاصل اولوب خرام
دلفریبک صمیم جان و دلدن مائل اولورم ✿ سندن التماس ایدرم که من بعد بنده‌یه
هراس ایتیوب بنمله استیناس ایدرسن ✿ و وحشتی قویوب کمال اخلاص ایله آشنالق
آشیانه م اختصاص ایدرسن که برکت مصاحبتله بکا نه کلکه متبدل اولور
و نجوم و اد ثمرهٔ مراد در **بیت** نخلیست محبت که از و میوهٔ مقصود ✿ هر چند کسی بیشتر برورد
بیشتر بر آید کبك زبان تضرّع و اعتذار ایله دکار ایدوب ایتدی ای قهرمان ممکنات
لطف ایدوب بو غمکین کوکلمی عفوك بشارتیله شاد ایله ✿ و بن مسکینه دیرم مرحمتله
نظر ایدوب ✿ ارحموا الترحیم جانبنی یاد ایله بر کبك آخر دافی شکار اندم فرض ایت
باشکه صیدی قوسی جاغزی آزاد ایله **بیت** من و دیدار تو هیهات چه فکر بیست
خطا من و وصل تو عفا الله چه خیالیست محال ✿ هرکاه که آتش و آب بر بریله امتزاج
بولمیه سنك میانکده مصاحبت اول زماندن میسر اولور ✿ هرکه که سایه و آفتاب بیننده
اقتران واقع اوله ✿ سنك ایله بنم ما بینمده موافقت اول وقت وجه بولور
زین فکر در کذر که بجای نمی رسد ✿ باز ایتدی ای عزیزم سنك انصاف ایله که بوقدر
بالنلقده نه غرضم اوله که سنکله تلطف و مدارات مستلزم اوله ✿ نه چنکالمده کلفت
انتقال و آرکه سنك امثالك صیدندن عاجز اولم ✿ و نه منقاره کسر انکسار
وار که کندو طعمه مك شکاردن فرو مانده قلم ✿ همان بو ده بر بوندن غیری دکلدر که سنکله
مناسبت و مصاحبت سوداسی ✿ و موانست و مجالست تمناسی سکا مهر و محبته باعث اولدی
و سنك ترنمات عجیبك ✿ و حرکات دلفریبك تماشاسیله دلبی علمه میل بی محابا حادث
اولدی ✿ اکرچه که بکا سنکله مصاحبتدن فایده بسیار حاصلدر ✿ سکا دا فی بنمله مناسبتدن

منافع بی‌شماره واصل‌در . اول بو که چون بنم ابنای جنسم سنی کورنلر کنار بال حمایتمده
پر و بالیش قورررم . دامنکدن دست تعدیی کوتاه ایدوب . بی‌امنکه قدم سعیی دراز ایتمیه‌لر
و سکا دیکن حرمتله نظر ایدوب چشم رعایتی سندن پوشیده طوتمیه‌لر . و سن بی‌باک و خرم
فراغت خاطر ایله هر دم . اطراف کوهی طواف . واکناف دشتی کشت ایدرسن . ثانیا
سنی آشیانم التنده شاهانه تربیت ایتسم . تا جایکاه منیع و آرامکاه رفیعدن که کبک
بنی نوعکدن حیثیات ایله سرافراز . و اقرانکدن رفعت درجات ایله ممتاز اولورسن . ثالثا سنک
قبیله‌کدن شانکه لایق بر محبوب صورت مرغوب سیرت موافق جفت بولوب سکا
تزویج ایدم تا دست معاشرتله در آغوش . و محنت غربتی فراموش ایدوب روزکارکی
حضور و رفاهیتله کچورسن . بیت نه از زمانه جفا و نه از سپهر ملال
امید و حاصل و جام مراد مالامال . کبک ایدرسن ایسه مرغانک عنان اختیار طبیعتنک
قبضه اقتدارکده در بن سنک رعایا و غرباکذارلرکدن بریسی‌یم بن مقوله‌لرک بکا
اقوالی واقع لیسه نوع ذلت و خطا و غفلتدن خالی اولمق احتمالی محالدر . اول وقت
بن سنک حسن التفاتکه استظهار ایدوب سنک لطفک عنایتکله امیدوار اولدم
یمکن که بندن صادر اولان که خاطر عاطره مخالف و مزاج مبارکه نا ملایم کلام لاجرم سرنکی
غضب خداوندی ساعد عهد سابقی بوزه‌که . و تیغ خشم کردن رفیق حتی
اوزره کوکی یمان اولی بوده کیم . بیت قلب سنده قناعت بوزهاسن . کیوب دنیا کبی عزلت
بلورسن . کوشه خلوته توشه عزلت اختیار ایدوب ملازمت بادکاه حکامدن کم
خطرات کلی در فرار این دم . بیت تماشا کاه خورشید خدخود غمی بینم
هما بهتر که چون سایه پیر دیوار نشینم . باز آنتدی براذن بلمزمیسن که دیکن دوست
ت چشم عیبدن نابینادر . و هر زشت که دوستدن صادر اوله بغایت رعنا
بیت نه هر ترا دوست چه داند شکر . عیب ترا دوست چه بیند هنر .

برنادره

کبک بهرایه که زبان اعتذار بر کار . و ذکر بهانه‌یی تکرار ایتدی . باز مقابله‌ده شافی جواب
ویردی . ولیکن بن نصیحتلر و شعرا دله . و خطابی قیاس ایله . و عهد و پیمان و وعد و ایمانله که
تو الیجی اسباب . اول مرغ رمیده‌یی دام صحبته رام ایدوب . محصل کلام کبک عشقی
قلبنده مرغ وحشی ازعاجه خواه ناخواه . فیروزن قبل حکیم کبی سوزلرندن اولسان
[illegible] اجرا ایلدی . چون طرش کلدی ایکیسی بربرینه کلدیلر ایدوب تکرار بنای وفا
[illegible] تاکیدات بی‌شمار ایله محکم و استوار ایتدیلر . پس باز نا آنی عزم و نازله اکرام
ایله اعزاز اوله مقامدن کوتروب آشیانه سنه کتوردی . اول مسکن خاص و نشیمن نزهت
اساسی کما لا اخلاص . و اختصاصله بر بریله الفت و ستیناس ایتدیلر . حوش حال بهایه
بو منوال اوزره کچدی . کبک دره‌ی بو اعتبادی باز دن کوره‌یک تکالیف تکلیفدن
بری و کستاخانه اوضاع جری اولوب نا بجای تکلم . و نا بجوار ترنم و بی تعریب
و بی سبب قهقهه‌لر ایدر اولدی . باز عالی همت اکرچه که کبک بو اوضاعندن
ایدوب آب عفو ایله دیوار جرایمندن خط سهو و خطاسنی محو ایدردی . اما غضب
بنیان سینه سنده جایکیر اولمش . و نهال غضب زمین قلبنده رسوخ و استحکام بولمش
اتفاق بر کون مزاج بازه ضعف کلی عارض اولوب بر مرتبه بیمار دی که طعمه ایچون
انجه‌دن قالدی . ناچار اول صباحدن شامه دک و اول کوندن اخشامه دک آشیانه سنده
قرار اختیار ایتدی . چون کیجه اولدی حوصله‌سی غذادن خالی . و آتش جوع علة کانونه
درونی مالی اولوب . نفس سعی که نهاد باز دن مرکوز ایدی حرکته آغاز ایتدی
کبک ایچون سینه‌سنده اولان کینه دیرینه که مرور زمانله مجتمع اولمشدی باز نخشم آلود
ایدوب . هرچند که ناصح خود صورت عهد و پیمانی منعقد نظر حلوم کوقلدی کوتاه
چشم قبوله نکاه ایتمدی . و کبک قانن دوکمکه و ایتلمه حوصلسن پر ایتمکه بهانه طلب
کبک بشرم بازده آتش غضب شعله‌دار اولوب . و عین الیقین کندو هلاک که کرکینی

در میان اتدوکن بلوب دل پر درد وغم پر ورده ندن بر آه سرد ایدوب ایتدی بیت
چو عاشق میشدم کفتم که بردم کوهر مقصود چه دانستم که این دریا چه موج بیکران دارد
ای دریغ که بدایت حالدن نهایت کاره نظر ایتدم و ناجنسله پیوند ایدوب کوهر شید
اکابرک که بیوره‌شلر در ع که از مصاحب ناجنس احتراز کنید ٭ کوشش بی‌فایده بنداعدم
لاجرم کشتیٔ عمرم بوکرداب دردنجش درکه ملقی و تدبیر اکه قلوحندن نا امیددر و فرشته‌ده
حالم بر وجهله منعقد اولشدر که سر انکشت تأمله انحلاله احتمال بعید در بیت
نه از رفیق وفا و نه از حیات امید ٭ نه از سپهر بشارت نه از زمانه نوید ٭ بو نوع
کلمات جان کداز له نیاز ایدوب اغلردی ٭ و نالان کریان آتش حسرت یانلرله کباب
جکرین داغلردی ٭ بازبیجان محلب آذان آتش خشمله تاب ومنقار خونخوار نه زهر
آب ظلمله آب ویروب ٭ سنک خون کبک جوش بانک بو حالن مشاهده ایتدی فرط
احتیاطی برنه کتوربشرط ادبه رعایت ایتدی ٭ بازکوردی که انک قتلنه باعث
حادث اولمدی ٭ هرچند که قصد ایلدی ٭ بلکه ایجاب ایدن بهانه بولمدی بی
اولوب کبک بی‌سبب غضب ایتدی ٭ و قتلنه بوفسون وفسانه بی بهانه ایدوب ایتدی
روا میدر که بن تاب آفتابده التهاب اضطرابده اولوب سن بهوای سایه‌ده آرام
اولسن ٭ کبک ایتدی ای امیر جهان حالیا طلیعهٔ شب کلمش ٭ وطلیعهٔ روز عالم افروز
کتمشدر ٭ واقصای مغارب آیدن تا انتهای مشارق نه جمله جهان حجاب ظلمت احاطه ایتمشدر
اولحضرت بنده تاب آفتابدن زحمت ده دن یا بوحقیر استطاعت که هوای سایه‌ده
استراحت ٭ باز ایتدی ای بی ادب مخالف سوز سویلرسن بنی و بنی تکذیب ایدرسن
کلامی رد ایلرسن بنی ٭ جزاکی وسزاکی سکا کوسترم ٭ ددوکی بر اولدی ٭ ومنقار
خونخوار له سینه سنی چاک ایدوب یدوکی بر اولدی ٭ بو مثلی اول اجلدن کتوردم که
بلهسن هرکسه که خلقه جنسله مناسبت ایدوب مفسدتدن ایمن اولمدوغی مشخص

مصاحبت

اندوکی
مصاحبت ایلیه ٭ اولکبک دری روز شام عمری ٭ و شب اجلی تمام اولوب دانه صحبتنه میل
سببدن کرفتار دام اوله ٭ بن داخی بو منوال اوزره سکا بالنوع مخالفم ٭ و سکا خصم
اولدوغم اجلدن سندن بالطبع خایفم ٭ پس سنکله بنم میانمزده باب مجالست نه وجهله
کشاده ٭ ولسباب موانست نه طریقله آماده اوله ٭ زاغ ایتدی ای زیرک انصاف له سوله
وکنه وعقلکه رجوع ایدوب دیکم تأنی ایله نظر ایله که سکا ایزادن بکا نه فایده حاصل
اولور ٭ وسنی اکل ایتمدن نه منفعت زایده واصل اولور ٭ یا وجودکه سنک بقا ذاتک
وحصول موالاتکده بنم سکا فوائد میسر وهزار منافع ومقاصد مقرر در ٭ بهیچ روا میدر
بن سندن بو منفعت اومرکن سن بندن مضرت احتمالی ویرسن ٭ یا جایز میدرکه
بن سنک طیکی راه دور ودراز قطع ایدم سن بندن اعراض ایدوب سن وحضرتکه
ملتمسم اجابته مقرون اولمیوب نا میسر امیدم دست رد اوره سن ٭ بو سیرت خوب
وسیرت محبوبله سکا لایق میدرکه بنم حق غربتمی ضایع قلوب ٭ بو غریبی آشیانه مراد
بخشکدن نا امید و بی نصیب قلهسن بیت تمام غربیان سبب ذکر جمیلست
چو نیست که این قاعده در شهر شما نیست ٭ یا بو اخلاق حمیده ٭ واوصاف پسندیده
مقتضاسی بو میدرکه حبیب دعامی فوایح اجابتکله منجز ٭ ومشام رجامی رایحهٔ ذوق پرورده
ملاطفتکله معطر قلمیهسن ع از تو عزیب کی بود رسم غریب پروری ٭ موش ایتدی
ای زاغ بر ایکی خصمک بر بریله معاداتی البته یا عارضی در ٭ یا ذاتی عداوتکه عارضی
اوله اکا زوال احتمالی واردر ٭ و بر حیله ایله که انک ارتفاعنه مجال میسر در ٭ اما شویکه
عداوت اصلی و خصومت جبلی اوله ٭ علی الخصوص عداوت قدیمه خصومت حادثه
منضم اوله ٭ سوابق مخاصمت لواحق منازعته اقتران بوله ٭ هیچ بر وجهله انک ارتفاعی
دایرهٔ امکانه داخل اولمز ٭ و زوالی علی حال محال اولوب خصمینک ایکیسی دخی معدوم
اولمدیغجه انک عدمی موجود بولمز مصراع تا سر نرود دخیال شر از سر نرود عداوت

ذاتیه ایکی نوعدر. بری بو که اثر خصومت و ضرر عداوت خصمندن بر شخصه ایریشه
بلکه کندو آندن متنفر اوله. کاه اول بوندن متاثر بیله دکل که میانلرنده بی محابا ملاقات
محکمه مخالفتدندر. اما شویله دکلدر که نفرت بحواله بر جانبه مقرر اولوب بزه همت
هرکز بر طرفه مقصود اوله. بلکه بعضا و قات شیئ ثیان ظفر بولور. بعضا زمان
پیل دمان پیرونا اولور. بو نوع عداوت اول مرتبه متاکد دکلدر که انک زخم مرهم
پذیر اولمیه. اول سببدن که نسیم نصرت بر قنغی جهته که تنسم ایدر هر آینه اول طرفه
تسلی قلب و تشفی صدر حاصل اوله. ایکنجی بودر که همیشه منفعت بر جانبه واقع و
منفعت طرف آخره راجع اوله. موش ایله کربه و کوسفند ایله کرک کبی که بر طرفه ظفر
متصوردر و زحمت هزیمت طرف آخره متصوردر. بو نوع عداوت مرتفع اولمق
ممتنعدر. بر عقده در که تغییر الزمان و لطف تیغیر نه کردش آسمانله انحلال بولور
و نه اختلاف زمانله زوال پذیر اولور. پس بر خصمله که قصد جانه فرمان روان اوله
با وجود که جانب آخردن نه ماضیدن نه بر سابقه واقع اولوب نه مستقبلده بر لطف
محتمل اولوب مابینده بعد المشرقین وار دیکن ملاقات و مواخات نه کیفیتله وقوع بوله
بیت آن لحظه که روز و شب بهم پیوندند / با رشته تمایه بر هم بندند / من با تو نشینم و در آن حالت نیز
ارباب خرد تمام بر من خندند. زاغ ایتدی ای موش زیرک رحمه الله که بنم سکا عداوتم اصلی
و میانمزده منافرت جبلی دکلدر. اکر ابنای جنسک بالعرض عداوتی وار ایسه بنم آیینه
قلبم غبار خلافدن پاک و آبکینه خاطرم اشعه مهر و محبتله تابناکدر. هر آینه
من القلب الی القلب روزنه محقق و مقرردر. امیدوارم که او لحظه تکدر لی علی
بنم صدق عقیدتم و خلوص طویتم شهادت قله. مصراع تو بیندار که دل بر زدنت اکر نیست
موش ایتدی ای زاغ سرحد مبالغه دن طشره کیدرسن. بکا مصادقت و مصاحبت ایدر
فرضا که بن کندو نفسم جبن ایدم سن داخی بو مدعا اوزره صبر ایتمرسن. یعنی که ادنی

بهانه ایله تشویش عهد ایدنسنک غدره کرایدوب همان عادت اصلیه و عداوت ذاتیه معاودت
قلسن ماء راکد کبی که مدت مدید بر یرده طوره. اکرچه که بعض عوارضه متغیر اولور
اما مقتضای ذاتی اولان صفاته باقی قالور. مثلا آتش اوزره صو قوسه لر سوندرر
و شعله نا بکهر بادیه صورت فشرده و شرر تشرره فقر بولسه خار و خاشاک
تیشه کوینددر. دشمنک مصادقتنه اعتماد و مار افعینک مهارجتنه اعتماد حاشا دکلدر
واعدانک مخالفتنی و پلنک تیز چنکک مخالطتنی آزمایش قصد ایدن عقل و تمیزدن دکل
بیعت شلدر که دشمنک قولی زور ایله مسرور و دعوای محبتیله اولمق کرک. و هر بار که
اظهار مصادقتده مبالغه قله اکا باور قلمق کرک. بیت امید دوستی نور از دشمنان کهن
چنان بود که طلب کرده کل از کلخن. هرکه که عهد دشمنه اعتقاد و بیجا نی وامانته
اعتقاد ایلیه. وافسوسه و افسانسن رضایله استماع و سمع قبولیله استماع قله اول واقعه
دشوارده کرفتار اوله که اول شتر سوار اوله مشدر. زاغ استفسار ایتدی که نجه واقع شددر
اول حکایت موش ایتدی بر شتر سوار اثنای سفرده بر موضعه ترشیدی که کاروان
اندن نزول اتشلردی و نته که دیشلردی قونوب کوچدکلری قومزده کاروانک
اندن آتش یقوب قویوب کتشلردی. اول رخت اقاجی کوترچک کاروان صبا آمدن
آغاز قلدی. و مروحه باد سحرخیز اول آتشی تیز ایدوب اندن شطارا ولقوم شرارلری
اطراف بیابانه اولان خار و خاشاکه تیشب اول نواحیده اوله درختستان
طوتشوب اول صحرانک هر کوشه سنده بر لاله زار بدیدار اولدی. میان بیابانده مکین
بر مار عظیم واقع ایدی. جحیم مقیم ایدی. آتش اطرافی دایره هاله و شعله جواله کبی
احاطه ایدیجک عاجز و فرومانده قالب چیچ برجانبه یول بولمدی. و هر طرفه که نکاه
اندی راه رها کورمدی. آن قالدی که تاب آتشده ماهی کبی تابه ده قاورله و صرصر نادر
خرمن حیاتی صاوره. چون اول سوار کوردی تفرج و نزاهه آغاز ایدوب ایتدی

بیت چه شود گر بکرم مرحمتی فرمایی • کین کار فرو بسته ما بگشایی • سوار غایت شفقت ورحیم
ومهربان وکریم ایدی • چونکه مارک استغاثه سن ایشتدی • وحرارت آتشدن مایی کبی اضطراب
ونهایت التهابدن موکبی بیچ وتاب بن مشاهده ایتدی • کندو کندویه ایتدی اگرچه که مار حیوان
زیان کار ودشمن بدکاردر • اما حالا که چون فرومانده وعاجز در مانده در اکام رحمت ایتمک
مذهب مروتده جائزدر • اولی بودر که قلقوب همتله بو گرداب محنتدن آنی خلاص قیلم •
و بو تخم خیری که مثمر سعادت دنیا • ونتیجه کرامت اخری در • دیوار حسناتم زمیننده
اکم • پس یانینه اولان توبره ایله اولوه نیزه نک او جنه بغلیوب مار طرفنه اوزاتدی •
مار توبره کبی حصار • وحصین استواره کورجک بی اختیار کندوسی ایچنه آتدی •
سوار نیت خیر ایله اولنظر شرره ضرر شراره دن خلاص ایتدی • بعده توبره دن
چقروب بعضی شوخ کلماته نصیحت آغازن ایدوب ایتدی ای مار بلورمیسن بحمد ورطه دن شودخی
خلاص اولدک • وبحر گرداب بلادن نجات بولدک • واجبدر که بو نعمت شکرانه سی ایچون بر گوشه
اختیار ایدوب من بعد مقام آزار • وصدد آفت اهل روزگاردن اولمیه سن که موذی دنیاده بدنام
وآخرتده دشمن کام در • ومرحمت حقدن دور • ومرحمت خلقدن محروم ومهجور در بیت
بترس از خدا ومیازار کس • ره رستگاری همینست وبس • مار ایتدی ای سوار دور بو عذرلردن
فارغ اول که بن تا سنک نیم عیشکی زهر نیشمه تلخ ایتمیم بو مقامدن گیتمم • سوار ایتدی
ای مار بو نه گفتار ناهنجار اولور بن سکا شفقت ومرحمت بابنده قصور ایتمدم
وسنی آتش قیوب گتمدم • بن اولمسم سیل فنا بنا بنیه کی ییقردی • وشعله آتش خانه
حیاتکی یاقردی • احسان اراسنده ایذا وارمیدر • کرم جزاسنده الم وارمیدر بیت
از جانب من طریق وفاداری بود • از پیش تو آیین جفاکاری بود • مار ایتدی بلی سن
انی تیمن قصور قومدک • اما محلنده واقع اولمادی • لطف واحسانکی ضایع بوریدک
لیکن مستحقنی بولمادک بن بلورمیسن که بو منظر شر ومنبع زهر منشأ غرم جمیع جانوردر

نهم

143

بنم بشره رشتدن اوشنور • خصوصا نوع بشر ضرر زهرمدن قاقاشنور چون سن بنم
کبی مظهر شرور الوجود خیر محض فضاسنده قیوب تنگنا عدمه گوندرمدک • وبن جلیین
نشأ فساد کا آتش افسادنی سیل دمادمله گوندرمدک • بر آیینه انک مکافاتندن انواع
آفات • ومخافات جانفرسا ومنطلی ولموقلر گرکدر • شریرلره خیرلق ایتمک خیرلره شرلق ایتمکه برابر در
بلکه بدکارلره لطف نیک کردارلره اسائتدن بدتردر بیت چنانکه دره روش شرع
وعقل ممنوعست • بدی نسبت بپاکان ونیکوان کردن • بجای دیوفشانی که مردم آزار نیخ
بهیچ وجه نیکویی نمی توان کردن • برادر من بوکه قلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو فانفیخی
موجبنجه سنکله بنم میانمزده عداوت قدیمی قائمدر • دوزبین کم عاقبت اندیشیکی
مقتضاسی اوزره دشمن مقتولدر وخصم مخذول وملومدر • وبحکم اقتلوا الموذی
بنی قتل بحسب العقل والنقل سینه طایفه یه فرض عیندر • چون بوبابده فرمان شرع
ومقتضای عقل وطبعه مخالف فعل ارتکاب ایدوب زخم بینه درهم نیشه محلنه نوش
ارزانی گورددک • البته سکا زهر دیانمدن چاشنی طاتدرمم گرک • وبن دخی دندان
تجربه اندرسم گرک تا استماع قلنان بوفعل منکرده سکا اتباعدن امتناع قلنلر
داعی تجربه اولوب سندن عبرت ونصیحت آلالر • سوار ایتدی ای قهرمان ستمکار
بو نه افسانه درکه سویلرسن • بو نه بهانه درکه ایلرسن انصاف قلالم احسان مقابله سنده
اسائت بخه ملتده روا گورلمشدر • وکرم مکافاتنده جفا نه قنغی شریعتده رخصت
ویرلمشدر • خیرا راسنده شر ایده هیچ بر عاقل حقوق گورمز • ونفع خدماتنده
ضرر کافر قانونی دخی بیورمز بیت بنا اولالی بوچرخ پیر آفات • یلا ایتادن احسانه مکافات
مار ایتدی ای سوار سن بوکانه انکار ایدرسن که بوعادت انساندر سیزک مذهبکزده
نیک وبد برابر اسائت ولطف یکساندر بیت گوهر احسان ایدر عصیانه تجدید
عجب در عادت انسان عجبدر • هردم مرهم یینه ریش اوردیسن ونوش محلنه نیش رعا

کوریرسن ۰ بن بو دعواده ینه سنک قوناغکوزده عامل اولورم ۰ و بو معامله‌ده سیزدن نه کلمه
ایله آلدم ایسه ینه آنکله ویررم مصراع یک لحظه بجز آنکه فروغی همه سال ۰ سوار هر چند که
زبان محاوره‌یه کتان اتدی ۰ سولر مساعده ساعد مارع طارکلوب ایتدی ای سوار حیان کنج
کادیمه بو ایکی امرک برسین اختیار ایدره ۰ اول فرجی سکا ماوین ۰ و یا شترکدیغی آتدن قلق
القصه سوال هر بابده حصار انکاره تحقیق ایدوب مفید اولمیوب آخرکار بو عهده اوزره
قرار اتدیلر که ۰ مادعو بله دعواسنی شهود عدلله اثبات اتمکله سوار انک ثمنه جان و دلره
فرمایاراوله ۰ وکذا وهله کن عن صمیم القلب اختیار قله ۰ بیرطرافه نکاه اتدیکه
بر کاومیش بیابانده کزر میان صحراده رعی وچرا ایدر ۰ مارا ایتدی ای سوار کل
مشکلی بو سلیم دلدن استفسار ایدلم ۰ پس مار دوشتر سوار اتفاقله کاومیش قتنه
کلدیلر ۰ مار دیمان نهرهله هل شارین آچوب ایتدی ای کاومیش روزکار دزدم بو
کشت وکذار ایدرسن جزای احسانده نه بلورسن ۰ ایتدی آدمیلر مذهبنجه صورت
مکافات احسان اساءتدر ۰ و پاداش انعام محبا شتدر بو دعوانک صدقنه دلالت بو کفا
اتمز میکه بن نیجه مدت دهرکه بو نلره بر نه خدمت ایدوب هر سال صحرایه وچوق
غزالچین کبی بن کوساکم کتوریب خانه خداوندمی پر شیر روغن ایدرهم ۰ و آنک
وجه معاشی وجهت انتعاشی بنم ذمتمده اولوب بنم حق خدمتمی بلوب شکر نعمتی قلمدردم
چون پیر اولدم نتایجه بچه‌دن قالدم بنم تعهد حالمی ترک ایدوب حقوق ماضیه‌یی اونتدی
و بنی بو صحرایه صالی ویروب تکو تنها قودی کتدی ۰ چون بو علفزارده بن متقدار
اوتلیوب بی کار و کامکار کزردم ۰ بعدغونه انجلمه سمن وشحم ظاهر اولدی بر کون
صاحبم بو جانبدن کذار ایدوب دیکه دقتله بنم حسن حالیالی و بالمنظر اندیجون بنم
ضخامت تن واندامی کوردی ۰ تعجب ایدوب بشاشت تماملدونوی مقامنه کتدی
یارینسی بر قصاب کتوروب بنی آنکا بیع اتدی ۰ بکون سلخانه‌یه الوب بنی ذبح

آنمک

آنمک تحقیق دن ای انسان طایفه سنک لطف نکه مکافاتی بودرکه بیان اتدم مصراع حالتی بن انیست
یاران باکه کوید حال الخویش ۰ مار ایتدی ایش حکایت مکافاتی ایشتدک ۰ ومذهب آدمیان
احسانه مقابله سنده اساءت لازم ایدوکن استماع اتدک ۰ بیمانی توقف زخمه آماده اوله
عهده وفا وشرط معهودی ادا اتمک کرکسن ۰ سوار ایتدی برنمیشن تعیمزده شاهد
واحد له حکم ثابت اولمز ۰ وشهادت حد ونصابه وارمنجه قضا مضا بولمز ۰ مار ینه آفاقه
نظر اتدی ۰ اتفاق کوزی بر درخته راست کلدی ۰ ایتدی کل بو درختدن دخی کیفیت
حالی صوره‌لم بو بابده اول دخی ندیر کوره‌لم ۰ پس معتمله اولاغاجه دبنوارده بلی مار
اندن دخی صوره‌دیکه مکافات احساننده ایتدی مذهب انسانده جزای احسان اساءتدر
ومشرب آدمیانده پاداش منفعت مضرتدر ۰ بو بر عاملده بن بو بیابانده بر درخت
سایه دارم ۰ ولیل ونهار بر پا یا غاوزره خدمتکارم ۰ بنی انسانلردن هرکم راه زن
ودرمانه‌کم بو بیابانه تاب آفتابدن جکرینه برین اولورکلوب سایه دولتمده بر ساعت
آسوده اولوب راحت اولور ۰ چون شدایدرابدن فراغت ۰ ونکبات هوادن افاقت
بولور ۰ کوزینی آچوب زیرو بالامه بقرایدرکه بوزمک هرشاخندن بودکلو چیب دسته
و بو قدر تیرصابه وا وزدکندن بو مقدار تخته اندن بو قدر نعمده قابی چیقر شویله کیا
تیربولنه یاکسره ۰ و انحال یعقوب شاخلرمک برقاجی کسره ۰ بونک برکم که بولیلی بندن صفا
بولور جفا قیلورلر ۰ با وجودکه بندن راحت کورهرلر زحمت ویررلر **بیت**
من دن اندیشه که چون بر سرا وسایه کنم ۰ او در این غم که چه سابرکندم ازبنیاد
مار ایتدی ای سوار شاهدامره داخی برطرف اولدی ۰ ثمن صکره داخی نه بهانه کوره
البته شرط معهودنی ادا اتمک کرکدر ۰ و زخم نیشمه رضا ویرمک کرک ۰ سوار تعلل ایدوب
ایتدی ۰ تعدیل شهود لازم ایدی اولمدی ۰ و بو بابده بر کیمه واجب ایدی بو نمزی
ناحق یره قادوکمک عدالتکه لایق دکلدر ۰ و بی بنیت قضاء رضا یحقه موافقه کل

با وجود معلومدر که جان بغایت عزیزدر و میوهٔ زندگانی زیاده لذیذدر قلبی تعلق
دنیادن قطع ایلمک صعب کاردر و خلعت حیاتی بدندن خلع ایلمک امر دشواردر اما
من بعد شرطم بو که اوزره اولسون که اگر بو قضیه یه بر گواه داخی بولنه بی مضایقه قضایه
رضا ویرم و شرط موعودی تقدیم ایدوب بو بلایه کندومی تسلیم ایدم و بلا تحاشی
بر روباه اول نواحیده گزدی کن انلری بو مناظره ده گوروب مشکللری نه ایدیگی
جان و دلدن قولاق اوروب تفصیل حاله واقف اولوب طوردی چون مار آنی
گوردی سواره ایتدی کلامده قضیه یی بو روباهدن صوره لم بو بابده اولدیغی جوابی
ویرد گوره لم سوار هنوز تفصیل حاله اعلام و جوابی سؤالی اتمام اتمدین روباه
بر اشباه آواز بلند ایله ایتدی ای مرد بلمزمیسن که مکافات نیک بد و جزاء احسان اساءتدر
اما سن مار حقنه نه احسان اتدک اوله که مستحق پاداش اساءت اوله سن سوار حیوان
حقیقت حاله حکایت ایتدی روباه ایتدی سن مرد عاقله بکزرسن نیچون بیهوده سوز
سویلرسن و حق صریحی ستر ایدوب کذب صحیحی کندوکه نسبت ایلرسن مصراع
ز غافل کی روا باشد سخنهای خطا گفتن مار ایتدی بلی سوار راست سویلر آیشن اول
توبره کوبنی و قطرها آتدن خلاص ایتدی روباه تعجب صورتن گوستروب ایتدی بو کلام
باور یخه متعذردر که بو قدر جسامت هیکل و ضخامت پیکرله دبت اکبر بکز اژدرها
توبره یه کیره اکا نسبت دایره عین الثوردن اصغردر صیغه بلکه بجه ممکن قیلمشدن
مار ایتدی بو مجملی مفصل بیان ایله سهلدر بو دعوی برهان عیان ایله اثبات ایده
والی صل اگر اعتماد اتمزسک اشته فراشتنده روباه ایتدی بو قضیه یی علم
الیقین بیلمدم و بو صورت رأی العین مشاهده قلمه امیددر که بو عقده یی لطف حیله ایله حل
بو خصوصی اکمل وجه اوزره مفصل ایدم پس تحقیق دعوی و تصدیق مدعی ایچون
سوار توبره نک آغزین آچدی و مار کلام روباه ایله مغرور اولوب توبره نک اچنه کردی

روباه

روباه چون آنی گوردی آهسته سواره دیدی انجو ایچون بیث دشمنک بنانن گوردک
وخصمک خطر جانن بولدک فرصتی غنیمت بیل و مجال ویرمه امرینی تدارک قیل بیت
دشمن کی فرصت ال ویره ناگاه قیدنی گوز بر نفس ویرمه اما پس سوار توبره نک آغزین محکم
طوتوب سنگ خارایه شویله اوردی که مارک زهری سی چاک اولوب کشته زهری هلاک
اولدی و بنی آدم آنک شرندن و شرور نفس زهرندن قورتلوب روی عالم آنک خبث
خبثندن پاکیزه و پاک اولدی مصراع اینچنین بد ندکانی مرده به بو حکایتک فایده سی
خردمنده لازمدر که طریق حزمی نامرعی قومیه و خصم فتنه انگیزک رأی فریب آمیزینه مغرور
اولمیه و هیچ بر وجهله آنک عهدنه اعتماد و قولنه باور قلمیه تا آنکه آدم بلاسندن درمان
قالمیه بیت اولکه قول خصمله مغرور اوله نتیجه عقلیتدن و بی بهره اوله
دوست اولمز دشمن اول وقتن اولور کم قالور شب یوزندن دور اوله
بو کلام لآلی انتظامی که عین حکمت و محض نصیحتدر قبول سمعیله استماع ایتدم و بو جواهر
زواهر آثاری که معدن عقل و کان خرددن مستخرجدر آویزه گوش هوش ایتدم اما
سنک کرم ذات مکارم صفاتکه لایق بودرکه بو بابده دخی موافقته فتح باب ایدوب
درجه مخالفته بند ایده سن و بنم کلامه اوزر قولوب احکام حقیته یی براهین عقلیه
ایله رد ایده سن و حکایتک بویله بیورلشدر لئیملر مصاحبتندن فراغت ایدوب
کریملر مجالستن اختیار ایتمک گرکدر کوشش بو شکلده ایدرسن که کریم بر ساعتی مصاحبتده
انواع شفقت و ملاطفت بیورر و رعونت و خشونتدن احتراز ایدوب بیگانه لکی
یگانه لکه تبدیل قلور اما لئیم حق صحبت قدیمدن اغماض ایدوب ادنی بهانه ایله نوبی
بیلانی دوستدن اعراض ایلر بو اجلدندر که آنادولرک صداقتی تیز و عداوتی دیر
واقع اولور گوزه زرین کبی که کیچ شکسته اولوب تیز صلاح بولور و نسیم طبع
سفله لر اجلرک بنای صداقتی سریع الانهدام اولدقدن غیری اصلا اصلاح پذیر اولمز

کوزه سفالین کبی تیز شکست و هیچ وجهله صلحه بولمز بیت یینلی یاغ حکمتدن عثلن بیلدرت

بو معنین بغایت خوش دیمشلر بیت دوستی باید ازان کونه جست ٭ کابد الدهر بما

خانه کاسستش بود از خشت خام ٭ پست شود از دو سه باران تمام ای زینک بن داخی

اول قبیله دنم که دیانتمه اعتقاد قلنه ٭ و صداقتمه اعتقاد اولنه باوجود که بر صدیق صادقه

محتاجم ٭ و بر رفیق موافقه کیم طوقا ایسه بن آجم ٭ بو جاده ٭ بو جنابه القا ایدوب هیچ

طریقله بویولدن دونمزم ٭ و بو دعاده بو محرابه توجه ایدوب هیچ بر وجهله بو قبلهدن

یوزم دوندرمزم ٭ و اصلا طعام طتمازم تا بنی بو نعمت ملاقاتدن شرفیکله مشرف ایتمیسن

قطع آرام اعتزم تا کوش جانمی دُرر مقالات لطیفکله مقرّط و مشنّف قلمیسن بیت

دامن چون تو نکاری زکف آسان ندهم ٭ که بجز با نبه بیاد بدست آمرزم ٭ موش ایتدی کی

موالات و مراعاتکه خریدارم ٭ و صدیق صادق و یار موافق احتیاجم بن داخی قدرن

فادرم ٭ موانستکدن بو قدر رکیزم ٭ و مجالستکدن بو دکلو پرهیزم اول اجلدن در که

اکر بنم حقمده مکر و غدر و فکر ایدرسن عقل قتنده عذرم واضح اوله ٭ و تا دیمیه که

بن سست عنان دوست بولدم ٭ و بر هیچ و لین نرم خلقت و ضعیف حقیقت تفصل

آشنا اولدم ٭ والا اول کلومکدن سنک دعوا ٭ صداقتده صدقکی بلدم و صحبتکه

جان و دلدن مایل و مشتاقم بیت چون بر ین دل برقا مهر دوست حبت

اندران دل دوستی میدان که هست ٭ هیچ عاشق خود نباشد وصل جو ٭ که نه معشوق

بو جویای او ٭ پس طشره کلوب سوراخ قپوسنده طوردی ٭ زاغ صوردی که نیچون

ایلروجه کلمزسن کلوب بوشتا قلهوانست ایدوب شرف مجالستکله مشرف قلمزسن

مکر خاطر شریفنده هنوز خلجان خوف متاثره ایدوب خفقانیم معاینه ایدرسن

موش ایتدی هر کاه که بر کیمسنه کندو نفس نفیسن صدیق صادقی یولنه فدا قله و وقت

مضایقده نقد جانندن یا عزیزی ایچون دین واجب اله دا بلمه آنک کبی صدیق محب

صادق

146

صادق بر اذر موافق دیمکه لایق در ٭ و مراقبه صداقته انکه مرتبه سی عالی و درجه سی فایقدر

و اکر بما امور دنیوی بابنده ملاطفت بیوب منال ایله موانست قله انکه دوستلغی شرط ایجاب ایدر

اول متعلقکم کسنه نک منتهای مصادقتی حد اعتدال در ٭ دیمشلردر اول کمسنه که دوستی

مراعات وقت مصالحت حال ایچون جاه و مال ایله موانسات ایلیه شول صیاد ده بکزر که کندو

دانه سنی پیدر پی شرش طیور مقصودی دکلدر ٭ چونکه بو اصل صداقت غرض آمیزدر یکوکه

عاقبتی عداوت اتکلنه اوله بیت هر نفسکه در غرض آمیز شد ٭ دوستی دشمنی انکیز شد

اما شول کسنه که جام محبتی شوید نوش ایلیه کیاری یولنده وار لغن فدا ایلیه و اکسیر

وکیمیای جمیله ن صد مرتبه اولیدر ٭ و میان محبتده جان فدا قلمغی بیاد درکه مال ادا ایدرد

هزاربار اعلادر ٭ الجود بالنفس اقصی غایت الجود بیت هست جوانمرد درم صد هزار

کار جی باجان فدا انجاست کان ٭ یو شین دکلدر که سنک شرط موالاتکی قبوله باب

ملاقاتکه دخوله بونک برله بکا خطر جان واردر ٭ زمین دلده بنای صداقتک برج بر صنعه

استوار در که ٭ طریق یاری بدن نفس ٭ و فدای جان بکا آسان کار در مصراع

کر رسد کاربجان از سر جان برخیزم ٭ اکر سکا واجبله سوزلم اولیدی مصاحبتکه

راغب اولمزدم ٭ و کوشه کاشانه ده او تورب کی لذت یاندن طشره قدم بیرون

قلمزدم ٭ قلبم سنک صادقتکه تمام واثق ٭ دوحم سنک مصاحبتکه تمام عاشق ٭ و طلب صحبتم

صدقنیتک و خلوص طویتک شایبه شبهه دن بری در ٭ بو جهله بنم جانبمده اولان خلوص

خصوصیک بیکن بری دن ٭ انم زاغ اکرچه که سنکله بنم میان غدر بنیاد و عهد وپیا بایدر

و بنیان امن امان استواردر ٭ اما سنک بنی نوع کرم بجفظلر انکار وار که بنمله انلرک بیننده

بغض و خصومت دایم ٭ و شطرنج عداوت قایمدر ٭ محتمل درکه انلرک بریسی بنی کوره بکیم

بکا قصد ایده ٭ و نیت تر جنک خونفشانلرک شرایندن فصد ایده ٭ زاغ ایتدی بنم

یارانم میاننده شرط بودر که بنم دوستمه دوست دشمنمه دشمن اولالر ٭ موش ایتدی بلی

هر کیمسه که دوست دشمنلیدر و دشمن دوستی بودر آنی احبا زمره‌سندن مردود و اعدا
عدادندن معدود ایدن **بیت** روی دل از دو طایفه برداشتن نکوست ° آن دوستان
دشمن و آن دشمنان دوست ° بو جهتدندرکه ارباب حکمت احبایی اوچ قسمت ایتمشلردر
دوست خالص و دوست دوست و دشمن دشمن ° دشمنی دخی اوچ تقسیم ایلمشلردر
دشمن ظاهر و دشمن دوست و دشمن بو بابده بیورمشلردر **بیت** آن دشمن خود
چنانم سرشت ° کز دشمن یار و یار دشمن ° زاغ ایتدی ای دوست که مضمون کلامک حلو اولدی
شویله بیلکه بنم سنک میانکزده اولان مودت بر مرتبه‌ده موکد ° و بنیان محبت بر شادروان
مشید اولمشدر که من بعد اولکسه یار اولدیلر که فی الحقیقه سکا یار اولور
و بنم مصادقتمه اولکسه سزاوار اولور کورک که سنک رضاکی طلبکار اولور
هر کمسه که محب اولا اکا محبت واجبدر اگرچه که بکا اغیار اوله ° و اولکسه که
عدو اولا اکا عداوت بکا لازمدر اگرچه که بکا خویش و تبار اوله **بیت**
بر رفیق هر کس که نیست داغ علومت یار ° کی پدری بوده دشمن و اغیار یاست °
خلوص محبتک صدق نیتم ° و خصوص بو ذکر عقد عزیمتم اولمشا بر ده‌در که اگر چشم
و زبان که دیدبان قلعه جان و ترجمان بیان جاندر سکا خاین و مخالف و مباین کورنم
بر اشارتله ایکیسن ساحل وجوددن گرداب عدمه کوندررم ° عنعوی ز تو کردو دوست
شود با دشمن ° دشمن تیغ دو کس زخم دوزنده ° موش بو کلماتک استماعندن قوی دل
اولوب ایلری کلدی ° و زاغک حال خاطرین سوردی ° والحاصل اول ایکی یار بربرینه
کنار ایدوب هر شام و سحر جمالنه خوش حال اولدیلر ° و لیل و نهار زبان آشنایق بر کان
ایدوب مصاحبته اشتغال قلدیلر **مصراع** میان ندیمه عشرت اکر یاران دیکنار آید °
چون موش بر موجب اکرموا الضیف کرم ° و ضایف ضیافتی تقدیم و مراسم تکریم و تعظیمی
تکمیل و تتمیم ایتدی ° ایتدی ای برادر اکر رخت اقامتی مسکن اصلیدن کوتروب

اهل

اهل و عیالک بو منزله کتورسن طوتونسک تا قیامت کرونه بنیاد ایدوب غبار اندوه آینه
دلدن کتورسن ° زیرا که بو بقعه که بو مسکینک مسکنیدر ° مأوای خوش و موضع دلکش و مرتع تفرج
فزای بخشدر ° زاغ ایتدی بو مأوانک آب و هواسی ° و فسحت بقعه‌سی ° و وسعت رقعه‌سی
بابنده سوز یوقدر ° ولیکن شارع عامه قریب واقع اولوب ° تردد کاروان و آینده
شدسیا فلاندن حصول ضرر انبوه محتمل و وصول آسیب و مکروه متوقعدر ° امافلان
جایکاه تعرض ابنای انسیاندن دوردر ° بر مرغزاردر غایت صفاده بهشت نمونه کبی نزهت
و لطافت بواده باغ ارم کبی مقام خصوصدر **بیت** لب جوی پی سرا سبزه سی تن ° صبا بوی مشکو فیله
کنار باغ و راغی سنبل و گل ° میان سبزه زاری قرنفل ° طیور لغی اول نواحیده وافردر
و دست آشوب و فتنه اول حوالیده قاصردر ° بو جمله‌دن غیری بنم احبابمدن بر سنگ پشت
انده توطن ایدوب اول مقامه شرف ویرمشدر ° اگر رغبت بیورسک اتفاقله اول
بهشت آیینه وارالوم ° و بقیه العمر اول مرغزارده کامران و کامکار اولوب ذوقنه کیدلم °
موش ایتدی تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک ° باور مکن که دست ز دامن بدارمت ° انی
دل ناشادم و جلیس حجره نوادم ° شرف محاورتکدن غیری ایند سعادت مصاحبتکدن
غیری مرادم یوقدر ° سن آفتاب کبی هر نه‌یه کیدرسن ° بن سایه کبی یانجه یوز اورزرم °
یوزیورم ° و آستین فتوح هر جا بنه که خرام این سن بن دامن کبی آردجه باش اوزره سوریلورم
تا کریبان جان محیاتم چنک هادم اللذات ایلمجاک ° چشم جهان بینم صرصر مرگله خاک
اولمیه ° دست ارادتم دامن صحبتکدن آیرلمیه ° و دیده دلم مشاهده جمال محبتکدن
ایرلمیه ° بو بقعه که حالیا ساکنم وطن اصلی و مسقط راسم دکلدر ° بلکه تصاریف روزکار
بو مقامه بنی بلغیتار کتوره ° بنم سرگذشتم اوزوندر ° و عجایب و غرایبی حد و عددن افزوندر
ان شاء الله اول زمان که قرار مقرر اوله ° و خاطر مسافرت و زحمت مهاجرتدن آسایش
بوله تصدیعجانی اولوز سهوردن ذره ° و مجردن قطره روایت اوله ° چون

کلدی

میانلرینه کلدم بو مقامده تمام اولدی زاغ فی الحال دم موشی پیشوب بالغ غایدیروب
و مقصد معهوده متوجه اولوب بچه زاغ کندکدن صکره مننه المقصود ایردی سنک پشت
مکان اول مرغزار میانینه اولوب چشمه نک حوالیسنده کشتلی ایدردی چونکه ایراقدن صورت
زشت زاغ سرشتی احساس ایتدی ترس و هراسی کا غالب اولوب فی الحال صویه طالدی
زاغ موشی هوادن آهسته اندوروب سنک پشته آواز ایلدی سنک پشت قعر
آبدن صدای آشنایی ایشدوب شرایط استقبالی رعایت طوتدی و دیدار یارکی امیله
شاد و نهاندن بجراندن آزاد اولوب ایتدی **بیت** بخت سرگشته من باز بجا آمد
شادیست کنون کان گل خندان آمد ❊ پس بر بریله کورشدیلر و اوپشدیلر قوجشدیلر
خاطرلرینی صورشدیلر کشف استفسار ایتدی که بو آنده که نه حالده و بو زمانده کی بیان اشغالی
ایدک زاغ اسن گذشتن کبوتر ان بند دام گرفتار اولدوغی تا اندن نجات بولنجه وقایع
مصاحبت و مصادقت مراد قلدوغی تا مسکن مألوفه واصل اولنجه نقیر و قطمیر تقریر ایدوب
کلک تعبیر ایله ضمیر کشفه تحریر و تصویر ایلدی کشف چونکه بر سبیل اجمال تفصیل حالی
معلوم ایتدی بشره سنده بشاشت تازه و هشاشت بی اندازه حاصل اولوب ایتدی
بیت ای مونس خاطر آرام خوش آمدی و علیک السلام و الاکرام بنم بختم که سعادت
سینک رختکنی بو جانبه چکدی و طالعمز که قوتی درکه کوکب جمالکز افق وصالدن طالع
ایتدی موش دافع اعتذاری برکار ایدوب ایتدی بو الطاف بی نهایتک معذرتی بن فقیر
زبان خامه ایله تقریر اولنمق میسر دکل و بو التفات بی حد و بی غایتک محمدتی بخ خامه
ایله تحریر اولنمق متصور دکل بر تاب آفتاب حوادثدن سینک سایه عنایتکزه پناه
ایلیوب دوره ده وصول آمال حصول دولت وصالکزه اکلیوب دریدوز
بیت این عنایت ازلی بود که ره بر سیدم ورنه هدایت ابدی کشت که نعمت دیدم
چونکه شداید سفردن آسایش بولدیلر و اول مسکن مامنده غبار چشم زخم دوردن کالدن

سالم

حالی

سالم و مصاحبت یار موافق دیدار ایله غانم اولوب روز و شب تماشا ایله قیل شکرده
مواظب و ملازم اولدیلر زاغ موشه متوجه اولوب ایتدی ایا عزیز که اگر مصلحت کوریرسک
و غنجه کرمی انجام ایتدوروب سرگذشتکی سنک پشت حضورنده حکایت ایله
تا بایننزده قواعد موانست استحکام بوله و اول نوادرکه استماعی اهل مجلسه تمام
استراحت مالا کلام حاصل اوله ❊ بکشا لب و نهان حدیث شیرین کام دلهایی
از شکر کن موش سمعا وطاعة دیوب بو سؤال جوابین کشف خطاب ایدوب ایتدی
ایا بنا در منشأ مولدم دیار هندده بر شهرده که اکا ماروت دیرلر بن اول شهرده
بر زاهدک صومعه سنده وطن طوتمشدم و کوشه صومعه سنده کندوم ایچون بر کاشانه
دوزوب دست ارادتله اول آستانه یه الجا ایتمشدم بنی نوعمدن بچه لر بنم درکاهمه
ملازمت ایدرلردی و هر کاه خدمتلری ایچون بارکاهمه کلوب کیدرلردی مرید و معتقد ارزنده
بر عده صادق هر صباح زاهد ایچون بر سفره طعام احضار ایدرلردی زاهد اننک بر
مقدارین وظیفه چاشته صرف ایدوب باقیسن شام ایچون ادخار ایلردی بن دخی دائم
ترصد ایله کوزه دردم زاهد حجره دن چیقدوغی کبی کندومی سفره یه آتوب مرادم
اولدوغی قدر اولده طعامدن یردم باقیسن تمام سائر یاران اخوانه احسان ایدردم
زاهد هرچند که حیله ایله بنی صید ایتمکه قصد ایلدی کاری کار اولمادی و دام مکریله
قید و بند فکر ایتدی فایده بولمادی ❊ اتفاقا بر کیجه زاویه زاهده بر عزیز مهمان وقتی
منزلنی مشرف قلدی ❊ چونکه مراسم اسلام و لوازم طعام و اکرام تمام اولدی
مائده بر فایده کلام چکلوب بساط محاوره و صنوف مسامره میانه کلدی زاهد اثنای
کلامده مولد و مقصدین صوردی و سبب ارتکاب سفر و موجب اجتناب حضور
حضر استفسار بیوردی مهمان بر مرد ایدی جهان آزمای و بر فرد ایدی عالم پیمای
بیت سفر کرده در بحر و بر سالها ❊ شده مطلع بر سبحانها ❊ زاهد جوابی کار د

وایجاده وکاه اطنابی درازایدوب غرایب اخبارده وعجایب آثارده هرنسنه که آنک
دیده شهودندن ارتسام بولمشده تعبیره لیدرلر تقریر ایدردی زاهد اثناء مکالمه ده
کاه کاه الّلتین بربر ده اوردی یعنی بو صدایله اول کوته آستین جونه سفره
اول دراز دستلرده اوردی معانی بوصورتده که بی حرمتلک علوتیندن زیاده منفعل
وبو حرکتدن که دا آیینه ادبدن بغایت دور ایدی آتش چشم مشتعل اولوب ایدی
امّا هدصفت استهزا و سمت سخریتدن احترازده غایتیله لوزمدن وجاده
حددن جانب هزله میل کاه خلقه عموماً وارباب تاج وخرقه خصوصاً زیاده ملوم
بیت باستهزا وسخریت مکن میل که انها لایق آزادگان نیست کسی کو هزل وبازی
ساخته پیشه از وبی آب روتر در جهان نیست زاهد ایتدی معاشر کهرکزخاک
هزلینم دامن حالمه آویخته وغبار استهزا بهواء صفای دل بی غلّمه آمیخته اولوب هرکز
بندن مشاهده ایدرسن کشور سفره که لشکر فان دن حمایتله بچه ندن که بنم مملکت نعمتم
مستولی اولوب خان خوانم دست تعرضی درازانمشلرده آنلک طغیانندن سفره
خورده نان ونخانه ده دانه دن اثر بولنوب بیت صد حیوی من بچه نتوانند منیع کرده
آن لحظه کم دست پنجابر آورند مهمان سوردی که آنلرک جمله سی اقدام وحمله بربرین سبقت ایدرلر
ویا بعضی بعضندن جری ودلیرمیدر زاهد ایتدی ای مهمان آنلرک بربیری پهلوانی بلکه جمله سی
سلطانی وقهرمانی منزلسنده در وبو سفره به کیروب الی بچینه وادیسه قاین وکوزگوزین
یوروب یشر ایدوب نان ونعمتدن بولدوغی چالوب چار پاره مهمان ایتدی البتّه آنلرک اول
کردن جراتنه بحکمت واقدام تقدمنه بر علت لوزمدر بونک صعداقی حالینی اول
حکایه ایدرکه اول شخص اول عورته ایتدی کنجه مقشر مغز عشق صاحبه البته برسبب
کرک زاهد ایتدی اکر رغبت اولورسه بو سرّک نه کیفیتده اولمشدر اول حکایت
مهمان ایتدی بوکلد وکم زاهد شبانکاه قلعه کوین بر آشنانک خانه سنه نزول ایتدم

طعام

طعام شام بیتوب وظیفه ضیافت تمام اولدقده صکره بنیجین جامه خواب دوشندیلر واوبق
یاتدم یعنی خوابه وارمدین مرد آشنا عیالنه قاتنه کتدی واهلیه مکالمه یه آغاز ایتدی
جمله انلرک میاننده عجاب مناقب بربربار ایدی بو سببدن انلرک معارضه لرین ایشدردم
ومابینلرنده جاری اولان کفت وکوینک جمله سن کوش ایدردم مرد ایتدی یا خاتون
بیتیم بو در که یارین بو آوبه تکا ولولیین دعوت ایدوب بو مهمان عزیز حضورنده کرم
غیبدن بنه هدیه دن جمع ایدوب بم حالمه لایق وانلرک شاننه موافق ضیافت ایده یم
کمرهم عورت ایتدی ای دنه عجب سویلرسن منکه ولقدر مالک یوقدر که مونت عیالکه
کفایت ایده بو منصب جاه ومکنت ودستکاه هله خاطرکه ضیافت عام خیالنی
کتورسن وادیک دماغکده اطعام وانعام سوداسی بخابه محمی بشیررسن بیماری ات
مصراع سودا مخامی پخته فکر محالی کرده کوزکه آیه سندن صکره زن وفرزندی
غایم محتاج اتمه وبوکوزن که جمع قادرسن فردا ایچون ذخیره مهیّا قلمدن کتمه مرحمت ایت
ای عورت بیت نداشت چشم بصیرت که کرد وبخورد ببرد کوی سعادت وغریبه کردن ندارد
اکر توفیق معین وسعادت قرین اولوب بو نیت قوتدن فعله کلورسه نه تحمل اعیان
ونه مقام ملومتدن که فی الحقیقه ذخیره آخرتدر وجمیع مالکه آلی وبال وادخال
افکارک انجامی ضلولدر نته که اول کرک طمع کارکه حسب حالی آکاه اکدن زن
سؤال ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت مرد ایتدی روایت ایدرلرکه بر صیاد وار ایدی
فنننده وصنعت صیادده استاد بی مانند آهوی بیم داننده حیقه مردی نچیر وحش
بیهمندن صحرایه بقه مزدی بیت دیدن ودی پر هنی تن هو شره حیلکی سخت دلی
سخت کوشه اتفاق بر کون دامن بر کوه دامنه قوردی وتیر وکمانله کندو کمین کاهه
اوتوردی ناکاه بر صید اولقیدبند وبر شکار اول دام کرفتار اولدی صیاد دیدی
تیر پرتاب کبی کمیندن چقوب شتاب تمام ایله دام متوجه اولیچق آهوی کوجله ندن قوت ایتدی

ی دامی قوروب صحرا جانبن طوتدی کتدی ۰ صیاد صاحب تدبیر بونی کوریجک بی تاخیر دستندن اولقدر کمانک شستندن اولا تیری نخچیر جانبنه آتدی ۰ اتفاق پیکان تیر نخچیر جانب وافتاده یکیلینه راست کلوب آوآتدی ۰ صیاد تیشوب اجرین تمام ایتدی ۰ وشتة الوب سرور وممنون وجیبوز مقصود لیوله کتدی ۰ ناکاه اثناء راهده بر کراز ترکراهه طوش کلوب صیادک اکا داخی دیک طمع خرسی قاینادی ۰ وچنکندن اولو نخنک الماس رنکنی اکا حواله ایدوب ۰ تقدیر الهی پیکان تیر شریانی شکافته ن یرک کافی نافذ اوینادی ۰ خوک داخی الم زخم تیر زهر آب داده دن تیغ تاب تاب داد مایله شکم صیادی بچاک ایدوب ایکیسی داخی طرفة العین ده آلوده خون وخاک اولوب بر لحظه هلاک اولدیلر ۰ بو واقعه اثناسنده بر کرکک کسنه اول موضعه یتشوب کوردیکه اوچ کشته هر بری کرکک صحرای آرزوسنده کرک بو صورتدن که هنوز آیینه خیالنده همت ارتسام بولمشدی ۰ حظ تمام ایتدی ۰ وکثرت نعمت ووفرت غنیمتله متظهر اولوب کندو کندویه ایتدی بیت چو بی رنج روزی نکار محیا بود ۰ که چنین نعمتی بدست آید بو نعمتلرک حقن بلمزسم کافر نعمتلر دفتری نده مرقوم اولورم ۰ واسراف واتلاف ایدرسم غفلت جهالتله موسوم اولورم ۰ هنگام تامل واعتبار در ۰ وزمان تقنین وادخار حالده صلاح حال ومآل انسب بودر که ۰ بو کوندن آنچه کفاف قناعتله کچینه جک قدر ... صیاد لکچیم ۰ وبو کنجینه ی رنجی محنت ایام محنت ایچون بر کنجده دفن ایدوب بیت روز بروز تیر آرزوی هدف مراده یتشدیرم که حکما بیورمشلردر ۰ مخوردن جمله ترسم که دیر ایستی ۰ بو بیراننده بو نیستی ۰ بخور چیزیکه زمان چیزی تمامی بیکبار از کف مده ۰ پس کرکک غایت حرصندن زه کمانی دیشنه آلوب دندان شره ایله چینمکه آغاز قلدی ۰ نیش دندانده ریکش کمان قوب بر کوشه سی قوت ضربله کرکک قلبینه طوقنب ۰ اول دخی بر جزء اولدردن طوره غیره مرد اولکه

مصلاع

اولوب

او نیز بند وان بهنا خورده بماند ۰ بو مثلک محصلی بودر که ۰ جمع لاحریص وفنا آرزو به مطیع ذخیره قونمنک عاقبتی وخیم ۰ وخاتمه سی عذاب الیم در بیت آنچه دارد یکجو امروز غم ده محور چون بفردا برسی روزی فردا برسد ۰ زهی شوربخت وشوربین رحت اول طائفه که اولحالده که مآل بلکه خیال ومحال ایله جمع مال ایتدیلر ۰ وعاقبت کار حسرت بسیار وندامت بیشمار ایله قودیلر کتدیلر بیت تا کرا میخواهد جمع مال کنی ۰ که بمیرکان توباز خواهد ماند کنج قارون اکر ذخیره نهی ۰ همچنان حرص وآز خواهد ماند ۰ بر مغرور نا تقی کاز وی تنوسوز وکدا زخواهد ماند ۰ چون زن میزبان بو کلمات حکمت بنیانی استماع ایتدی ملهم سعادتدن مژده الرزق علی الله کوش هوشنه یتده عزیز لطف الهی ایچون کلمه ره برمقدار برنج وکنجد ادخار ایتمشدم حالا حاضر اولده که جمع وادخار نامبارکی وارباب اختکار میامن ۰ وتفویض وتوکلدن محرومم ۰ وناامید حالی رقم شآمت وتهمت بشقاوتله مرقوم وموسوم اولمشم ۰ صباح تمام اون کسنه یه کفایت ایدر طعام مهیا ایدرین سن کیمی دیلرسک دعوت ایت ۰ ومهمانک بنم صحیق ضیافتی رعایت ایله الحاصل زن اولدن مردک نصیحته قائل اولوب ۰ سحر که سهم شعاع مخروطی جانب افق شرقیه مایل ۰ وآب چشمه آفتاب بیله آیینه دیده لردن غبار خواب زائل اولدی سحرگاه چو چشمه آفتاب ۰ فروشست از دیده پاکی دخواب ۰ زن کنجد مقشر ایدوب یودی ۰ وقورتمیس دیو آفتابه قودی ۰ وکندو کار آخره مشغول اولدی ۰ وشوهری تأکید وتهدید ایلدیکه کنجدک تمام تر لکی کیدوب خشک اولنجه اوستنده حاضر اولوب ومور وطیور پایی تارایچون دست تعرضی دراز ایتمیه دیو حفظ وحراستله ناظر اوله ۰ اتفاق شوهرک کشوره چشمینه لشکر غلبه ایدوب ۰ بو اثناده بر کلب نحس وخسیس کلب آب دهانی ولعاب زهرآلودیله اول کنجدی تلویث وتنجیس ایلدی ۰ زن چون بو حالی کوردی اندن طعام اتمکدن احتراز ایدوب کوتروب بازاره کوتردی ۰ تا داخی بازارده بر بهنم

نص ویرهم وار یدی اکا ایدم ۰ وانک عقبنده دوشوب کندم کوردم بر کنجدر قوشکانه کلب آنی کنجد غیر متغشده بازار ایدی ۰ ومقابلده بر رطوبه خرپادایلکه ابن زنی بو معامله البته بر نکته وار ۰ وبو مبادله ده بر حیله مقرردر که مقشر غیر مقشرلی صاغایقه بیع ایدرسن ۰ بو مثل مفهومی نی موجبنجه نم داخی بها خاطره بو خیلجاه ایدرکه اولیوشی خبر منک بو قدر قدرت خزاینه البته بر علت وحکمت واجبدر ۰ اما اکا غالب بودرکه خانه سنده بر مقدار دینار واردر که اکا استظهار ایدوب بو مرتبه شجاعت وجرأت اظهار ایدر ۰ اکر نهال حالی خزاین افلاسدن خالی اولمسه شاخسار کبردادن بوطراوت بدید اولمزدی ۰ انکه دیمشلردر ۰ بازار دیناده اول کمسه کبی نزدر ۰ اول مرغ بکنز که بی بال وبی پردر بیت بی زر ننشین که کار زر دار نه زند ۰ بیشترهم اعتبار زر دار نه زند ۰ کوینده که اختیار از زربخت مشنو که اختیار زر دار نه زند ۰ ای برادر بو مقرردر که اولیوشک بو نزو روقوتنه باعث زردر ۰ بها بیل وتبر کتوروب سوراخی زیرون بر ایرلوم ۰ وسرانجام کارینه وار رکورلوم نه ظهور ایدر ۰ اقدام ولی ابن کوردی ۰ فی الحال امرینه امتثال ایدوب بیل وتبر کتوردی بن اولدم سوراخه آغزده بو ماجرایی علی ماجری استماع ایدرم ۰ واقعا کتیا غمزدر سرچی تمام عیار هزار عدد دینار واردی ۰ هنوز آنک اوزرنده غلطان ایدرم دلکش سیله شاد وخندان ایدم ۰ قلبم میمجابندن اکا متعلق جانم درون دلدن اکا مشوق ومتعشق ایدی ۰ نظاره سیله چشمم نور وفرحه حاصل اولوردی ۰ ملاحظه سیله کوکلم سرور ونا محصوره حاصل اولوردی ۰ بها ندم بهانه وبیز با زمینی قازوب پایان آشیانه ایردیلر ۰ خلوف جهوده اول دینار معدود دنه موجود بولوب نه کوردیلر بیت درهستی چندخندان دفی چو خورشید ۰ درخشان از صفا چون جام جمشید وجمی سرفه دو بیکه داری ۰ عزیزی قایل صاحب عیاری ۰ کهی برفته خوبانرا

سردست ۰ دمی سیمین برانرا کرده پا بست ۰ فرح بخش دروبهای پریشان ۰ کلید قفل مشکلهای دوران ۰ مهما زاهد ایدی اولیوشک ایچره جرأت وبیساییه قوتی بو ایدی زیرا که زرمدد ومادهٔ فتوحدر ۰ کورمسن که من بعد کوشه صنعه قوبی جانب خسروی کتمکرکه ۰ وزر آجی سندن نان دکلها ندن بیدا اولوب غارت نعمت قطع جرأت اتمکرکه ۰ چون بو کلماتی ایشتدم ۰ فی الحال کندوده اقدام آثار ذل وخسار وضعف وانکسار وعلایم افلاس وافتقار مشاهده ایدوب فرور بها ولاسوراخدن انتقال ایتدم ۰ بها اول زمانده بوبلده نه کبها بویجان واصل وبو قضای آسمانه بو حقیقتک منزلنه نازل اولدی ۰ کوردم که حشرلر میاننده بنم اعتبارم انحطاط پذیر اولوب تعظیم سابق واکرام معهودمده تفاوت فاحش بدیدار اولدی ویارانمک چراغ مهر وشفقتی باد اعراضله منطفی اولوب آیینهٔ انقیاد ومتابعتی چهرهٔ خورشید کبی صافی ایکن غبار رغزاندن وزنکار انکار انکار اولدی بیت دردل کسی محبت ومهر وفا نماند ۰ باغ مرا مهرکیابی نماند ۰ مایهٔ صدبرک نوا بود زر ۰ زربشد وبرک نوایی نماند اولیوشلرکه قدیم الزماندن بنم ریزخوره نانم ۰ وخوشهٔ چین خرمن احسانم ایدی و بی کسب وبیکان بقیهٔ طعامم ۰ ولقمهٔ سفره انعامم ۰ وزکار خوردیدی ۰ بها نعمت وطمع دولت پای بندیله مقید ایتمشلر چون مقصودلری حاصل ۰ ووظیفه لری بندرون واصل اولمدی خدمت ملازمتدن ابا ایدوب بنی ترک وتنها قویدیلر کتدیلر ومحبت ومحمدتمدن واز کلب مساوی وغیبته آغاز ایتدیلر بیت کوهری کر فلک آید بر پیش ۰ چندخان دیدم دره چشم ۰ خویشکان هم بودند بپهلویم ۰ ریزه خوری من جویک کویم ۰ مثل مشهوردرکه الناس ناسدکوت من قل دیناره قل مقداره تحقیق بلدم که با تار بوز کارده بیزردن بیدار ۰ ومالدار اده هوا دار اولور ولدیشی ومفلس تهی دستک تیر قصدی هدف مراده ایرمز ۰ وبوستان تمنا لرنده بترنهال

آرزو مقصودی شهرین ویرمزمش ٭ کلمات اکابردندر که هر کیمک برادری اولمیه ٭ هر بیگانه اولور غریب اولور

خویش قریب غائب ویرمیه ٭ و کیمک که فرزندی اولمیه صفحهٔ روزگارده ذکری باقی قالمیه ٭ و هر

کیم که مفلس و بی دولت اوله ٭ دوستلردن حرمت و محبت بولمیه ٭ بلکه تهی دست اولنلرک حقیقتده

دوستی اولمیه ٭ زیرا هر کیم که قاضی الحاجات ایکن محتاج اوله ارباب احتیاجدن اولوب عجایبی

عقد ثریا کبی آنک درکهنده مجتمع اولوب سلک علوم همتده انتظام بوله لر ٭ رشتهٔ جمعیتلری

انفصام بولوب آن واحدده بنات النعش وار تار مار اولالر ٭ بو اجلدن که سفله و دون

صداقتی اعراض نفسانی و منافع دنیویه مقصور و مبتنی در ٭ بیت ٭ دم ذوق و صفاده یار اولورلر

چو محنت وقتی اوله بیزار اولورلر ٭ بیت ٭ بالخطامی که هست می نوشند همی زنبور بر تو همچو جوشند

باز وقتی که دهر خراب شود ٭ کیسه چون کاسهٔ رباب شود ٭ ترک صحبت کنند دلداری

دوستی خود نبوده پنداری ٭ راست گویم سگان بازارند ٭ که استخوان از تو دوست دارند

اخبارده کلمش در که بعض ارباب دولتده استغنا ابتدیلر که بمقدار دوستکر وار ایتدی

اول دوستم اولدوغی معلوم دکل ٭ زیرا که حالیا خوش حالم مالم چوق ٭ و ثروت قدرتم بابت

یوق بانا صحبتم رایج ٭ و هر کز دولتم مقصدا ارباب حوایج ٭ هر احد بنی مکرم و محترم کورر

و بکا محبت و مودت لافن اورر ٭ اکر عیاذا بالله دیگر اقبالم خاک ادبار ایله دوست اولده و

اولزم ممتاز ٭ دوستک حقیقتی زمان نکبتده معلوم اولور ٭ یار اغیاردن وقت محنتده

امتیاز بولور ٭ بیت ٭ صفا وقتنده چوق بولور کشی یاری ٭ ولی یار اولدر که اوله وفادار

صحایف حکماده مسطوردر که اغنیا فاضل روزکارده بریسندن استفسار ایتدیلر که خلق

فقرانک صحبتندن نفرت ایتدکلرینه علت ندر ٭ و اغنیانک خدمتنه رغبت ایتدکلرینه حکمت ندر

جواب ویردی که مال محبوب القلوب در ٭ و بازار دنیاده زر متاع مرغوبدر ٭ کیم که مال

احتمالی ویررلر جان ویردلردن اکا مایل اولورلر ٭ تعظیم و تکریمده شرط مبالغه تقدیم

ایدرلر ٭ چونکه کف دستی پنجهٔ چنار کبی درهم و دینار دن خالی کوررلر ٭ دامن صحبتندن

الچکوب پیرامن خدمتنه قدم بصمزلر ٭ و اکا دیدن حقارتله نظر ایدوب کوزلرینه کوستیرمزلر

کربکلی نه آمیزلر ٭ بیت ٭ چونکه کل بچمن دامن بزر نبود ٭ بلبل بزار صوت دستان نشنود ٭ بی شکوفه

ای آنکه بیادرفت بر کیش بود ٭ کز نام وی از زبان بلبل نشنود ٭ اتفاق بو اثناده بن

بر آشنا کوردم آستانم ملازمتی ترک ایدوب شادمانه ٭ و بعد بر آن صحبتی سرمایهٔ سعادت

جاودانی بیلوردی ٭ و بیوسته شرط مهر و وفا ٭ و فرط صدق و صفایی بوبی تنک

فحوا سیله بیان و ادا ایلردی ٭ بیت ٭ چنان در عشق دردو غم کرفتیم که نی بر سینه

بو وقت امتحان باشم چو نی شمع استاده پا برجا ٭ بیکانه وار او کمدن چکوب بغله آشنا

ایلدی ٭ و بم جانبمه التفات ایتمیوب بکا بر کلمه سویلدی ٭ بن اکا متوجه اولوب ایتدم

ای استاد صنعت جور و بیداد ٭ بیت ٭ مهر وی و التفات مکن ٭ سر و هر کز چنین نرفت

آزاد ٭ نه باد قضا اسدی که کرد بلاسی هوا ولدی یارانی ملکدن اتدی ٭ و اول دعوای

محبت ٭ و دواعی مهر و شفقتله که بنم حقمده سندن ظهوره کلمشدی ٭ نجه اولدی نیه

کتدی ٭ مهر طاق ابروسنی درهم ایدوب ٭ عتاب امیز کلماتله درهم ایدوب ایتدی

نه عجب ابله ایمش سن نیجه کیسه بیهوده ملازمت ایدرمیسن ٭ و بی سبب تعب چکوب بی فایده

خدمتنه کلوب کیدرمیسن ٭ اولدم که دنیاده بک و ار ٭ و نعم کرمک بسیاردی ٭ جمله مرتبه

خدمتکم خریدارن ٭ و دیکلر لیل و نهار در کهکمده کمربسته خدمتکارردی ٭ اول زمان نعمت

دولتلر سیلی یدک ٭ شمدی آج اولدک ٭ و ملجاء ارباب احتیاج ایکن حالا فلس احمره محتاج

اولدک ٭ حکما بیوره شلردر که مرد محتاج ٭ نته که لذات دنیادن بی بهره در ٭ محتاج دخی که در حاجت

اخرین داخی بی نصیب اوله ٭ کاد الفقر ان یکون کفرا ٭ سببی داخی بو که شاید کندو

قوتی و عیالنک نفقهسی ایچون مضطرب اولوب طریق اکتسابده بر فعل نامشروع

ارتکاب قیله ٭ و انک تبعهسی موجب وبال و نکال آخرت اولوب ٭ دنیاده غل و ذلته تقید

اولدوغی کبی عقبیده زندان شقاوتده موبد و مخلد قله ٭ بیت ٭ چون کافر درویشی نه دنیا و نه دین

خسر الدنيا والآخرة وذلك هو الخسران المبين پس بو مقوله‌دن‌ نك که ادبار آکا اقبال
اندن آدبار ایلیه و دولت دنیادن محروم اولوب سعادت اخرویه‌دن مندا و الجعنن
معلوم اولمیه مصاحبتندن دور اولوب مجالستندن نفور قلنه ارباب عقل و خرد
حضورنده معذور دن بن ایتدم نیچون بویله دیرسن بلمزسن که فقیر بزم پادشاه دیدکه
الفقر فخری تاجی آنک فرق کرامتنه راست در والغناء داء والفقر شفاء دواجی انک
قامت شهامتنه بی کم و کاست انجه هر فقر سوء الفقر عرض الغنی شفاً سوء الفقر مرض
زینت فقرون نیچون اغماض ایدوب صحبت فقرون نه سببله اعراض ایدرسن هوش جواب
ویردی که هیهات هیهات او الفقر که پسندیده اولیا و ستوده انبیا در افلاس و افتقار که
اکا نسبتی وار در اول فقرا ندن عبارتدر که سالک طریقت و حقیقت نقد دنیا
و سرمایه سود آخرت سوداسنده اولمیه و ترک علایق خلایق تا درکار ایدوب ماسوا
بالکلیه فراموش ایلیه تا ساقی باده کثرتدن وحدت جرعه‌سن نوش ایلیه لایصل الی الکل الا
من انقطع عن الکل فقرکه ظهر ید درویش بو فقر که حتی کذا در که اکر درویش ثانی
بین السماء و الارض درر درویش اولدر که تا بیک دنیا اوله کذا اولدر که دنیا آنی ترک
ایلیه ارباب فقر حقیقتی بویله شرح ایدر الفقر کنز من کنوز الله زلال سرچشمه توحیددنکه
چهره نفس تعبت غبار تعلقدن تطهیر و تنظیف ایدر و خلعت خزانه تفرید و تجرید
درکه کنجی قدرت قامت دوه مظهر آنکله تکریم و تشریف ایدر آکسیر فقر کیمیای کی
فیکون در و سر فقر دایره تقریر و تعبیردن بیرون در بیت اول قدم فقر بر افتنت
سرانسم اغنیا ن بیرون فتنت چون بلخته شد و بیرون داخته سیر بی در سر کار دیکری ساختنت
اما فقر افلوس که احتیاج الی الناسدن عبارت در و جمیع قضا لرک رئیسی در و موجب
عداوت خلایق و مستوجب انکار نعمت خالقدن و رافع حجاب حیا و هادم بنای
مروت و فادر و جامع شر و آفت و قاطع حبل حمیت و مستلزم ذل مسکنت و مستتبع هو

مذللندن

153

مذللندن هر کیمه که علت احتیاج لاحق اوله و دام خلوص لطیف بسته اولور البته روی غیرتدن
پرده حیایی رفع ایدوب صنع حاللندن الحیاء من الایمان نقیبینی منحمی و مضمحل قلور و نرد کار نیسی
منغص اولوب بیمار راحت ساحت سینه‌سندن رخت اقامتی کوتوروب لشکر غم مملکت زاده
مستولی اولور و شمع حضوری بی نور و رویت طریق حقدن صدمه جلد دور اولوب
مقدمات تدبیر نافع و رأی صایب اکا تمکن یابندن اتیانه منافعدن خاسر و خایب و اقع اولوب
و خلایق انک حقنده حسن ظنی منعکس و بنیاد اعتقاد و اعتمادی منهدم اولور
دیانت و امانتله موسوم و معلوم ایکن جنایت و خیانتله تهمت اولنور و ناکاه بر کمسنه‌دن
بر ظلم و بر کناه صادر اولسه عزم اکا حکم اولنوب جرم اکا نسبت اولنور و بالجمله خصلت
توانکرلر سبب مدح و محمدت در مفلسلر موجب قدح و ندامت در مثلا اکر فقیر
شجاعت تهور حمل ایدرلر اکر سخاوت اتسه مرف دیرلر اکر حلیم اولسه
عاجز و ناتوان دیرلر و اکر وقور اولورسه کسلان و کران جاندن اکر بلاغت
اظهار اتسه مکثار و مهذار اولور و اکر صمت و سکوت اختیار اتسه صورت
بیجان و نقش دیوار اولور اکر کوشه خمولده منزوی اولسه سفه و جنونه نسبت
ایدرلر اکر خندان و کشاده رو اولورسه هزل و جهله تهمت اولنور اکر طعام
و لباسده بالجمله تکلف کوسترسه کاوتن پرور اولور اکر لقمه و خرقه‌ده قناعت و جرت
قلسه حزل لاغر دیرلر اکر بر مقامده اقامت اتسه خاک نابخت دیرلر و اکر سیاحت
و مسافرت قلسه سرکشته و بخت برکشته دیرلر اکر تجرد اختیار اتسه تارک
سنت اولور اکر تاهل و تزوج ایلسه بد نفس و تابع شهوت اولور و اکر احصل
مردم محتاج ابنای زماندن قتنده مردود و بی حرمت اولور اکر بو حالله اندن شایبه طمع
داغی توهم اولنه قلوبده اکا عداوت پیدا اولوب جمیع احبابی اکا انکار ایدر
و جمله اصحابی اندن بیزار اولوب مصاحبتندن عار ایدرلر که حرص طمع مورث ذلتدر

وفراغت وقناعت باعث وعزتدر ٭ من قنع شبع ومن طمع ذل ٭ خودی از طمع خیزد وعزت
ز قناعت چون اولمشدر ٭ بو فصل پر اصلی کوش ایتدم راست سویلیسن ایشیدرم آیدی کرده
درد بی درمان ٭ ومحنت بحران ٭ وفرقت یاران وغربت وطن زحمت قافلهٔ ایلمیک ایکن
بلکه بونلر اندن داخی آساندر ٭ حالیا معاینه قلدم که بو کلام منبع حکمتدن منتج او
وبو معنی ارباب درایت ٭ واصحاب تجربتدن ظهور بولمشدر بیت ز احتیاج بتر در جهان
بلایی نیست ٭ بهیچ وجه تهی دست را نوایی نیست ٭ کسی که کشت دلش مبتلای رنج طمع
بگو ببین که این درد را دوایی نیست ٭ مضرت ضرورت وکثرت ضرر قلتدر بو کیفیت
ایدرکه کیشی کندو اقران وامثالندن سؤال ایتمک لازم اولور ٭ بلکه ارذال اعراض احتیاج
وابتذال واجب اولور ٭ انسان نوعی حیاتلرمی یکساندر ٭ کرد منان ماریبر موق
بصمق ٭ وشیر کرسنه دن لقمه قپمق ٭ وپلنک چشم اکوردن امکان کاسه ٭ ونهنگ زهر اندود دلی
هم کوشه اولمق ادنی دن سؤال ارذال احتیاج وابتذالدن آساندر ٭ بو احوالده در
بویله شیلدر ٭ راحت نوالی ذلت سؤال دکمز ٭ وحلاوت عمل مرارت غلدن بدل اولمز
بو ایکی بیت که بعضی اکابرک انوار خاطر وقادندن لامعدر ٭ بو کلمات حکمت نمایی وحجت
عبارت جامعدر بیت چه رنجی که اصل منافعست ومنال ٭ نیرزد او بجان دکر باخر حال ٭
بقا تلخی مرک وعمل خجلت غزل ٭ کندبشم وندامت عطا بذل سؤال ٭ پس اولکیمی
مناظردن فارغ اولوب ینه در سوراخ کلدم کوردم که اول دنیا ولی نعمان وزاهد
واحدًا بعد واحد صایدیلر ٭ وبر بساط بسط ایدوب اوزرینه یایدیلر ٭ وبر زمان انلرک
شکلنه باقدم ٭ وشعشعه ولمعاننه حیران اولدیلر قالدیلر ٭ بعده اصناف طریقله قسمت
ایدوب حصه لی حصه لرین آلدیلر بن کوکلمه ایتدم التقام فانلرن چون زاهد حصه
درکیسه ایدوب بالینی آلتنه قودی ٭ قلبمه ختنا سوء حرص وآز وسوسه یه آغاز ایتدی که
اکر بو دینارلردن بر مقداری الورکیم بوکنده داخی نسیم فتوح وشمیم قوت دوقنه مشام دل

محزون

محزون ٭ وخاطر مجروحم اینه واحباب واصحاب ینه خندیمه شتاب ایدوب مجلسم آراسته
ومجتمع بر لیسه اولهلر بو فکری متعرفا ایدوب ٭ اول قدر صبر ایتدم که یاتدیلر خوابه واردیلر
بن داخی همان دامن عزمی بر میان ایدوب ٭ آهسته آهسته بالین زاهد جانبنه واروم
تمکین مهما امکان کاردیم ٭ دیدیم برکان اوله محلی پیدا اولوب ٭ بنم احوالمی تجسس ایدی خشخاش
ایشیدی ٭ ناکاه آیاغمه بر چوماق اوردی که رنجندن طاقتم طاق اولدی ٭ بر زمان بیهوش
اولوب یاتدم ٭ بعده عقلم باشمه کلوب پایه کت افغان وخیزان سوراخمه کتدم
اول قدر توقف ایتدم که ٭ اول زخمک زحمتی فی الجمله تسکین اولدی ٭ خاطرمه همان
او الفاظ مخطور ایلدیکه فی الحال سوراخدن چقوب ینه اول جانبه متوجه اولدم ٭ همان
بو نوبت خوب طوتدی ٭ باشمه بر دسته چوب اوردی که بر زمان سراسیمه اولدم ٭
وجانمی مولندن کندومی سوراخه طرفنه ایتدم ٭ اندن صکره نجه زمان بیخود ولا یعقل یاتدم ٭ بعد زمان
عقلم باشمه کلوب کندومی تدارک ایتدم ٭ چون اول ایکی زحمتلردن چاشنی طتمشدم جانم
آچیسندن حلاوت مال ٭ وملولت فقر وابتذالی اونتدم واتدم بیت چرا نالد کسی
از تنک دستی ٭ چه نعمت بهترست از تندرستی ٭ وعین الیقین بلدم که جمله بلالرک
مبدائی ٭ ودکلی جفالرک منشائی حرص وطمعدیمش ٭ تا مرغ دانه یه طمع قلمدی حلقه
دام گرفتار اولمدی ٭ وتا آدمی قبضهٔ حرص اکننه الندی ٭ لباس عزتی بلاس ذلته
مبدل اولمدی ٭ عزیزلرک آینهٔ چهرهٔ حرمتن تیره ایدن ژنک طمعدر ٭ اکابرک
مقدار وزن عزتن معیار اعتبارده سبک قلان طمعدر ٭ قطعه ای برادر طمع مکن که طمع
آدمی را خراب سازد وخوار ٭ روسخن بشنو ار همی خواهی ٭ که شوی از حیات برخوردار
پایه دره دامن قناعت کشن ٭ طمع از مال مردمان بردار ٭ عجیبدر اولکیمسه لر که حالی که
کثرت مالده فراغ وبال فارغ حال الخیال ایدرلر ٭ بوندن غافللر که وحدت وآسایش
قلتده در ٭ وجمع دینارده دولت وعزت کمان ایدرلر بونی بلمزلر که عزت وحرمت

قناعتدندر بیت عزت آن یافت که برکند دل از مهر جهان ۰ راحت آن دید که دست طمع باز کشید
پس بو حادثه‌دن بنم حالم بو مرتبه‌یه واردی که نهال طمعی زر سیمدن بالکلیه قطع ایدوب کاسه
شرهی قامت طبعمدن بتمام خلع ایتدم ۰ وقضای خدایه رضا ویردم ۰ وتوشه قناعتله کوشه
فراغتده منزوی اولدم ۰ وفقر روزگاره کندومی تسلیم ایلدم ۰ وزبان فکرت ولسان عبرتله
کندو کندومه ایتدم ۰ دنیانک غدار دون نکار ناپایدار بوقلمون وقایع ونوایبندن ضمننده مکنون خصایص
حسابن ومعاتب نقایص اظهار ایدر ۰ غایتی بوکه دیدهٔ عبرت که غفلتله محجوب ومستوردر
آنک بینی اهل رؤیت عیوبندن دوردر ۰ واکا نیجه دردولت واردر که کتابه‌سنده آنک
حیله ومکری یازلمش اوله ۰ ونیجه قصر عزت وارد که بنیان وبنیادی قصد غدر ایله قازلمش اوله
نیجه نازنین خلعت کیوردی که عاقبت دست تحدید ایله خلع ایتدی نیجه زمینده نهال دو
دیکدی که آخر پنجهٔ شکنجه ایله قلع ایتدی کیم خوان نعمت انعام ایتدی که انتقام قانن ایچمدی
کیم خانهٔ دولت بنیاد ایتدی که خراب آباد محنتدن اکا هزار رخنه آچمدی بیت
وارمی بر خاطر که چرخک ابن بارندن اولمیه ۰ قانی بر بهره که حوادثدن غباری اولمیه قطعه
زدن ناحفاظت دنیای دون ۰ هرکز از شوهری بر نخورد ۰ که بپایهٔ تخت او بنهاد
کز از دست او تیغ بر سر نخورد ۰ وبو کنجهٔ سپنجه اکادکین کیمی انکچون بوقدر رنج چیکلن
دیار میمین دلده تخم غم بوده ونابوده وغصهٔ زیان وسود اکلی بیت
دنیی آن قدر ندارد که بر او رشک برند ۰ یا وجود وعدمش را غم بیهوده خورند ۰ بو فکرلردن
صکره دنیادن فراغ وخانه کنار ایدوب مطوقه نام حمامه ایله جن بنام برکبوتر ایله
آنک بهره ومحبتی وسیله‌سیله بنمله زاغ میاننده مصاحبت ومصادقت حاصل اولدی
زاغ دخی حضرتنک لطف ومروتن حکایت نسیم شمایلک آنک بوستانندن معاوضه‌سندن
مشام سامعمه واصل اولدی ۰ وسنک محاسن ذات ومکارم صفاتک تحقیقنه ارادت
ومقتضی صداقت اولوب ۰ آنکله رافقتی وموافقتله کلدم که سنک سعادت مصادقتکله

مستعد

155

مستعد اولم ۰ وشرف مصاحبتکله ورطهٔ کربت غربت وذلتدن نجات بولم ۰ که وحشت وحدت
صعب کاردر ۰ وبلا جمله امر دشواردر ۰ جهانده مجالست اخوان کبی راحت ذوقی یوقدر
وهجران یاران کبی مورث غموم واحزان بر نسنه نواردر ۰ وصلت دوست راحت دلدن فرقت
دوست زهر قاتلدر ۰ الشکر لله نخل دولت خار دلازاردن کیتدی ونور مطلوب شب تیره
روی محنتدن صبح روشن رای راحته مبدل اولدی بیت روز هجران وشب فرقت یار آخر شد
زدم این فال وکذشت اختر کار آخر شد ۰ صبح امید که شد معتکف پردهٔ غیب
کو برون آی که کار شب تار آخر شد ۰ بو دم بنم سرکذشتم بالتمام حکایه ایکله اعلام ایتدم
وحالیا سنک جوارکه التجا ایدوب شرف مصاحبتکدن قبول رجا ایدرم بیت
از تو زیبد که مرا زنده کنی ۰ وبصیقل لطف زنک اندوه ز آیینهٔ دل بزدایی ۰ سنکپشت
بو فصول قصه‌یی استماع ایتدی ۰ بسط ملاطفت وطرح ملاعبه آغاز ایدوب ایتدی نظم
بخانهٔ چنین مهمان فرخ آید ۰ همای سدره در آن کلبهٔ ویرانه فرود آید ۰ نیجه سعادتدر که شرف
مجاورتکله برابر اولدی ۰ ونیجه دولتدر سنک بهجت محاورتکله مقابل قلدی ۰ نته کیم بنم
امداد ووداده استمداد ایدوب بنمله مصاحبت ومناسبت ایدوار سن بن دخی
موافقتکله استظهار ایدوب عن صمیم القلب مخالصت ومصادقتکه منت داینم وقتا چراغ
روحم شعلهٔ حیاتله افروخته اوله ۰ پروانه وار شمع جمالکه عشقنه کرفتارم بیت
چون ذره بخورشید مهر بسته‌ام ۰ کر تیغ زنی از تو نخواهم برید ۰ بو فصلک اصلنه
تقریر بودر که ۰ انواع تجارب عجایب مندرجدر ۰ بو تجاریب حکیمله عاقله واجب
بودر که حطام دنیادن کفاف قلیل ایله اکتفا ایدوب اول قدر قدرتکه غنی عرض
مغنی اوله قناعت ایله ۰ هرکیمکه کوشه توشه‌دن قدر کفایت ایله قانع اولمیوب زیاده
طلب قیله ۰ ودایم انصافدن خطهٔ حقوقه بادیهٔ حرص شره سرکردان اوله اول کیمی برنج
کیمیا بمال نوایب دور اولوب ۰ عبرت نمای جهان وجهانیان اوله ۰ موش استقصاندن

بخیل اولمشدر اول حکایت کشف ایدیلر بر شخصک بر کربه سی وار ایدی هر کون طعمه لقمه دن اول
مقداری وظیفه که آنک آتش جوعن تسکین ایدردی اکا مقرر قلمشدی اما غایت حریص
که اول خام طمعک نهادنده غالب ایدی وظیفه مقرره سنه قناعت ایتمیوب زیاده یه طالب ایدی

بیت عزیز من درویشی و قناعت زن که خواری از طمع و عزت از قناعت زاده

اتفاق بر کون بر کبوترخانه حوالیسنده کچرکن کبوترلرک صدای دلاویزی و نغمات طربانگیزی
کوش همتنه عرض ایتدی حرکت کوتره بی اختیار کندوسن اول برجه یتاتدی اول
منزلک نکهبانی اول برجک حارسی که اولمیه انک فاره سی بلکه ابو الغول ایدی
واحوال کمند حیله ایله آنی طوتوب چاره جوره دن کلشن حیاتدن کلخن هلاکته دوشوردی
واندن صابوق که کبوترلرک مغز سر و لحم ترندن دماغی لذتیاب حظ ایدی اتکی
باشن تنندن یوزوب و خس وخاشاکه ایله پر ایدوب کبوترخانه قپوسنه بردار
اتفاق صاحبی اول موضعدن مرور ایدرکن کبه سن اول حالده کوردی ایتدی ای چشم
حریص اکر اول مقدار لقمه ایله که سکا روزمره واصل اولوردی قناعت ایدیدی بوی
بدن تنکدن یوز زهر کوردی و کاهل برایدوب سنی عبرت نمای جهان اتمزلردی

بیت قناعت کن ای نفس باندکی انعرص خواری رسد بی شکی اکر هوشمندی بغرایش مدار
دو دام مرغ هوا را تمام بنداخت جز حرص خوردن بدام بلنگی کردن کشاد ازو چوب
بدام افتد از حرص خوردن چو موش

بو سوزک فایده سی اولدر که بس اول قدر قوت که
انکله سددن مق حاصل اوله و اول سوراخ که شداید کلاوسنادن اکا بناه اوله
قناعت قلنوب مال ضایع ایچون غمناک و اندوهناک اولمیه

بیت غم محور جان از فوت شدن مال و منال شادمی باش که این مرده نیز در شیون شود

شویله بیل که آدمک شرفی
هنر و کمالدن مال و جمالدن کلدی کیمک که کردن حالی کوهر هنرلر آراسته اوله فقیر
اندک بضاعت اولمغله ایلا خلقه شانی حقیر و مهان اولمز شیر کبی که باوجود

بخیل

بخیل مقیددر شوکت و مهابتنه نقصان کلمز و آنک که جوهر معالی زیور هنر و کمالدن خالی
اوله نقد مالدا را اولورسه عقلا قتنده ذلیل و بیمقدار اولور سک کبی هرچند زر
زیوری و جل اطلس و طوق مجوهر ایله آراسته اوله ارباب اعتبار قتنده مهان و خوار اولور

بیت آن که بزندان جهان نشسته همت بست که اکر چه زبان شهر صدر همت
جدکه از علم توانکر بود کی نظرش بزر و کوهر بود

بوندن غیری اکثر کتب غربت
ساحه کلدن کد و مهاجرت وطن و مفارقت مسکن اعتبار اتمزلر عاقل هر یرده
هنر و فضله فرزانه دیر جاهل مسقط راسنده علت جهلله غریب و بیکانه در
صاحب هنر بهیج مکان غریب نیست

و جمع مال اتمدی معرض تفرقه ده دوشدی
دیو ملول اولمه دنیانک مال و منالی حتی زوالده در و اقبال و ادباری هر حالده انقلاب
و انتقالدن حکمای بیوردیلر آنی سنده ثبات و بقا توقع اتمک جایز دکلدر
اولسایه ابر که بر لحظه ده زایل اولور ایکنجی محبت ارباب غرض که ادنی بهانه ایله
شعله برق کبی ناچیز و مضمحل اولور اوچنجی عشق زنان که جزوی بهانه ایله سکون
بولور دردنجی حسن لطیفه جمال که نقد کمال بولورسه آخر کاری کالم یکن اولور
بشنجی ستایش دروغ که آنک فروغی اولمز التنجی مال دنیا که بر عروس بیوفا بر جوق
کنعم نمادن و برمتاع درکه عاقبت فرسوده دست فنادر

بیت بزیب و زینت و مال و متاع و دنی دون مباش غره که با کس وفا نخواهد کرد

مرد خردمند لایق بودر که
نه کثرت مالله شاد و فرحناک اوله و نه قلت و ماللا غمکین و اندوهناک اوله همت
عالی قیتده حاصل کاینات چو برک کاه دکلدر بیر عاقل اولدر طلب حصولنده خرمن
عمر عزیزه باد هوا یه ویرمز و فکر بود و نابودندن چندان غم یزانلکه لکیلا تأسوا
علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم سرنی عین یقینله کوردیلر سمند همتلرین ساحت
میدان قناعته سوردیلر و متاع حیاتلرین ثمن قطع علایق و نقد ترک خلق ... صاودیلر

نه وجود درهم و دینار و دنیای مستعار لره افتخار و استظهار ایتدیلر و نه عدمیله تأسف
و ملالت و تلهف و شماتت اظهار ایتدیلر بیت نه خوش عاقل در درشول کشی یاری
که حال دهره قلمز اعتباری دکور زیب یو جرخ کردونک انقلابن نه مانکا انفعنا و اضطرابن
نه اقبالندن اولور تند و سرکش نه ادبارندن اولور خانه آتش حقیقتده مال ایله اول
کمسنه مالکا اولور که مالی کمال عقل ایله ایدوب مالی خیرات و حسنات صرف ایلیه و متاع
دنیانک اول کیمسه قیمتین بلور که سلوک راه آخرت ایچون زاد و ذخیره مهیا قلمغه کرکدر
نیک و اعمال پسندیده بر مالدرکه اکا زوال ممکن دکلدر و حوادث روزکارک و تصاریف
لیل و نهارک اکا دست تصرفی درازلتمکه ممتنعدر فاینه خطام دنیا سفر آخرت
ایچون تهیئه زاددن و سلوک طریق معاد تحصیل اسباب استعداددن فارغ اولان هم
بغتةً بیک اجل کلور امان ویرمز و استرداد ودیعت روح ایچون بر آن زمان
ویرمز بیت بازکن از خواب غفلت نرکس رعنا که عمر میرود چون دور کل تا چشم بر هم میزنی
ای زیرک اکرچه که نیم پند و نصیحتمدن بی نیازسن و خیر و شردن و نفع و ضرردن تمیزده
ممتازسن اما دلدم که وظایف حق اخوت و شرط محبتی ادا ایدوب سنی اوصاف
حمیده و اخلاق پسندیده تحریکه تمکله کوشش و شکه تحریک ایلیم تا دامن حالک لوث
تعلقدن پاک و آیینه خاطرک غش تشویشدن صاف و تابناک اولوب بلشلر و کر
من بعد بنم صادق یارم و موافق برادرم سن سنک حقکده میل اوله مواسات
و شفقت اوله و مصافات و موالات بی مقصود بولمیه کرک و اکر چیقرض محی الدین
سنک جانبکدن نه قدر اعراض و انقباض مشاهده اولسه بنم طرفمدن شواهد اخلاص
غیری نسنه مشاهده اولنمیه کرک بیت کرچه تو ترکم کنی ترک تو نتوان کرفت
ور چه دلم بشکنی عهد تو نتوان شکست چون کشف کلومی تمام ایتدی ناغ
موش ایتدی انک طوطی قلبنه راحت تازه و نشاط بی اندازه حاصل اولوب ایتدی

ای برادر عمر کعزیز اولسون که بدر بهجت و سرور محو عزید ایتدک و مکارم ذاتکدن برذره اظهار
ایدوب محاسن صفاتکدن برذره لذتکا رقلدک ع این همه اول آثار جهان افروزست
اصدق اصدقا و اخلص احبا اولدرکه هرکاه که اهل خواهلر درکاه حمایتنه ایمن اولی
عین عنایتله نکاه ایدوب سؤاللرینی قبوللر مجهودینی بذل ولقاه و حاجتلرینی روا
جانبه منت بلدکه هرکیمسه که دوستندن بر مرادن دریغ ایلیه واجبدرکه اول دوست اندن
مفارقته سعی بلیغ ایلیه که اول دوستلغه لایق دکلدر و کفتار کردار نه موافق دکل
اخبارده کلمشدرکه بر عزیز بر اصحابندن بریسی بر کیجه زیارته کلوب دق باب ایتدی
اول عزیز آنی کیم ایدوکن بلوب آیا انک ناکاه کلمسنه نه باعث اولدی و نیه کلدی
ایجاب ایدن نه حادثه اولدی دیو دور و دراز اندیشه لره دوشده آخر تفکر
زر و بر تیغ بر کوهر و بر جاریه خانه سندن الوب قاپویی آچدی فدوتیله
مضافی ایدوب اویدی و توجیه ایدی بعده ایتدی سنک بو وقت کلمکا و حکمتی
بر بیک احتمال ویردم که سکا بر حال اولوب ماله محتاج اولدسن ایکنجی بدکه
اولمسکا قصد این پس انک دفعنه مدد طلب قیلسن اوچنجی محتمل درکه تنها
لکن بعض مهماتک مهمل قلماق انک تمامی ایچون خادمه مصلحت کذا التماس ایدرسن اکا
بناء بوا وجوه امره مناسب اسبابنی مهیا ایتدم اکر مرادک مال ایسه ایشته کیسه دینار
و اکر مدد و کرکا ایسه ایشته شمشیر ابدار و اکر خادم ایسه اوش جاریه خدمتکار
مصراع هرچه حکم کنی نافذست فرمانت اول دوستی اکا منتلو ایدوب عذرلر دیلدی
و بو حسن معامله بنیاد اعتقاد و اعتمادی محکم و قواعد تعلق و ارتباطی بینهم
مستحکم اولدی چکار تو از حق برآمد چنانکن که بار ترا از تو بار دیگر برآید بیت
نظر بر مرادات یاران بود که کی زحمت انتظار بر آید بر کریم کرداب محنته دوش
ینه ارباب کرم اکا دستکیر اولورن شته که بربیل خلقه بر دوست بنی نوعندن معاونت

خلاص بولوب ٭ پس دل درایشانه موشنک تعزیه حالندن شایبه ملال زایل وبرمک کرکدر که

ونامسوس مروته ناظر اولوب ٭ آنی زحمتدن خاطر عاطرینی کوتهرمک کرک که عاقل اولدرکه

کسب شرف ایچون راحت وفراغتی برطرف ایدر ٭ وروزکارده نام نیکنی وذکر جمیل یادکار

قویه کیدر ٭ جهان چو کشت بکام تو نام نیک اندوز ٭ که غیر نام نکو نیست حاصل ازجهان

هرغنی که خوان نعمتندن اهل فقره وارباب حاجته شوکت اولیه ٭ توانکر عدادندن

محسوب دکلدر ٭ واول کیسه که حالت حیا تنده بدنام ودشمن کام اوله ٭ ناجی جریده

احیاده مکتوب دکلدر ٭ بیت سعدیا مرد نکونام نمیرد هرکز ٭ مرده آنست که نامش

بنکویی نبرند ٭ زاغ بوفسانه تکلم وبو ترانه ترنم ایدرکن ناکاه کوردیلر که بر آهو تیز

پرتاب کبی سرعت وشتاب ایله کلور عقبنجه صیاد اولموق احتمالی ویروب فی الحال کشف

صوبه باتدی ٭ زاغ بر درخته چقدی ٭ موش داخی بر سوراخه کردی ٭ آهو کنار آبه کلوب

ترسان وهراسان طوردی ٭ زاغ هرجانبه نظر قلدی کلوب کیمه یی کوردی ٭ سنک پشته آواز

ایتدی تا صودن طشره کلدی ٭ موش داخی حاضر اولدی ٭ سنک پشت کوردی که آهو حیوان

طورر کتمز ٭ واول صوبه متصل بقرار ٭ اما ایچمز اکر تشنه ایسک ایچ خوف ایلمه ٭ آهو داخی

قریب کلیجک کوردی که آشنادن استقبال ایدوب مرحبا ایتدی واستفسار حال ایدوب

ایتدی بیت ای یاد کرامی زکجا آمدی ٭ بیگانه مباش که آشنا آمدی ٭ بیت برادر

سندن ایرو دوشلی بو قادم دررد حسن تکلم کوزلیم بن نم دررد ٭ آهو ایتدی

خیلی زماندرکه بو بیابانده کزرم ٭ وابنای جنسمدن آیریلوب تک وتنها بو صحراده عمر

ایدرم ٭ شمدیه دک نه بیم دام صیاددن خاطریم کرد غبار واردی ٭ ونه وهم زخم

تیر اندازدن درونمه زخم واریدی ٭ حالیا کوردم که بر پیر با تزویر کمین وتیر ایله کاه

اتمش کویا که بنی صید ایچون باش سنه براته عمی اتمش ناکاه آنک شست حیله سنه

پابست اولمه دیو قچوب بو جانبه کلدم ٭ سنک پشت ایتدی خوف ایتمه که هرکز صیاد دکر

دیمش دامی بو هوالی کورمش دره ٭ وبوندن کتمه یتیرانداز کرتیب قصدی داخی بو نواحی یه یتشدی

شوبله که بنجتیرده راغب قلانس سایر یاران مسلکنه منسلک اولورس ٭ وبزم خانه مصاحبتمزه

که اوچ شخص این رکن چهارم اولب شرف روانمزه اختصاص بولورس اکابر مشهوره مشلدرکه

اصحاب واحباب زیاده اولا ابواب ذوق وسرور کشاده ولسباب عیش وحضور آماده

اولور بیت هرکجا که بهرو فا بیشتر بود ٭ جمعیت حضور وصفا بیشتر بود ٭ دیمشلردرکه

دوستک بیکی بس بلمک ٭ دشمنک قلیلی کثیر عداینک کرک بیت دوستی دا هزار کرشنه بد

دشمن را یکی بود بسیار ٭ موش داخی محله مناسب بر حکایت ایلدی ٭ زاغ ده مقتضای

مقامه ملایم داستان سویلدی ٭ آهو کوردی که یاران لطیف طبع پاکیزه شرب صافی حیله در

دل وجاندن مصاحبتلرینه راغب وصمیم جاندن شرف مجالستلرینه طالب اولدی

مصراع

با یار موافق ازآشنا یخوشتر ٭ پس اول مرغزارده بر کنارده مقام اختیار قلدی

یاران وصیت ونصیحت ایتدیلر ٭ زنهار بو نواحیدن که بزم حوزه حمایتمزده در قدم

برون اتمه ٭ وبو مرغزار حوالی سندن حصار امن امان در طشره کتمه ٭ آهو شرطلرین

قایل وموجب وصیت ایله عامل دایم مابینلرنده مجلس مصاحبت قایم اولوردی

وبر موضع دلکش ومجمع فرح بخشده هر وقت جمعیت ایلرلردی ٭ مداعبه وملاعبه

ایله حکایت سرکذشتلرن سویلرلردی ٭ برکون اتفاق زاغ وموش وکشف مقام معهوده

کلدیلر آهو کلمدی ٭ بنجه زمان انتظاردن صکره اولکنارده آرادیلر بولمادیلر

وشانه جست وجو ایله اطراف مرغزاری کیسوی نکاره کبی طرادیلر خبر بلمدیلر

بو حال آنلره موجب ملال وانفعال اولدی ٭ وفرقت یار غمکساردن دیده اشکبار

خونابه حسرتله مالامال اولدی ٭ زاغدن التماس ایتدیلر که بر هوا ی مکلوب دیده کشاده

تجسس جوانب صحرایه ناظر اوله ٭ واحوال غایبدن خبر بلوب بو مقام معهوده حاضر اوله

بیت صبا زمنزل جانان کذر دریغ مدار ٭ وزو بعاشق مسکین خبر دریغ مدار

زاغ پر وبال استعجال ایله پرواز آغاز ایدوب اوج هوادن اطرافه نظر ایلدی آهویی
بر قضا بستهٔ بند قضا کوروب یارانه خبر ایتدی سنک پشت موشه ایتدی بو واقعهٔ نک
دفعی سنک همت ومعاونتکه وابسته وبو غائلهٔ نک دفعنه سندن غیری دن
امید کسسته در. مصراع بشتاب که وقت کار در کذرد. موش زاغه رهبر ایدوب
کتدی وآهویی دامه مبتلا کوروب ایتدی ای یار عزیز بو عقل وذکا ایله نه زندان
بلعیه نه سببله کیردک وبو کیاست وفراستله دامه حیله یه نجه اولدیک که بوینک ویردک
جواب ویردی که تقدیر الهی یه تدبیر نه مفید اولور. وقضای ربانی یه ذهن و
ذکا نه چاره قلور. بیت با تقدیر در سرزنش تدبیر بولمه اوزره ایدندن وقضای قضا
تا سر خند رضا صحرای املدن اوزرون در بیت ما از برون در شده مغرور صد فریب
تا خود درون پرده چه تدبیر می کنند. موش ایتدی راست سویلرسن که بو شلردن
سوق ایرمز چونکه بر ایشی تقدیر آنی هیچ قاپو بیلمز تدبیر. پس آهونک بندن کسمکه
مشغول اولدی. بو اثناده سنک پشت داخی یتشدی. آهو سنک بو حالتدن ملول وانفعال
اظهار ایتدی. آهو ایتدی ای یار غمکسار بو مقامه کلمک نجه بو واقعه دن دشوار در
که اکر صیاد ناکاه کلسه وموش بنم بندلریمی کسمش بن آیاغم قوتیله باش قورتارم اولوب
زاغ پر وبالله خلوص بولور. موش بر کوشه ده سوراخه کندویی پنهان قیلور. اما سنک نه
ایدوب آنک کله مقاومت طاقتک وار در. ونه بال وپر آچوب اوچمغه وبر طرفه چیقوب
تخلیص قدرتک وار. بو تکلفدن آنده توقف انسب ایدی. وبو شتابدن تانی صوب
صوابه اقرب ایدی. سنک پشت ایتدی ای رفیق شفیق تانی وتوقف نجه طریق میسر در
که بر عمر که فرقت احبابله کچه آنده نه لذت وبر حیات که حسرت اصحابله نهایت بوله
آنده نه راحت متصور در. بیت بی کسانسنز نه جان کرک نه جهان تن صحبت اولوره
اول جاندر. بن بو حرکتده معذورم کر سنک شوق دیدارک بنی بی اختیار بو منزله کتوردی

وآرزوی جمالک ساحت سینه دن رخت صبر وسکونی کوتردی. بو قدر مفارقته لازم کلدی.
وبو دکلو مباعدتله که ضرورت اقتضا قلدی صبر جانب انهدامه مایل اولوب رشتهٔ تحمل
تلمیق انقطاعه یقین اولدی. بیت علم الله مرا از تو شکیبایی نیست. طاقت روز فراق
وشب تنهایی نیست. ای برادر مضطرب اولمه که معاونت یارانله عن قریب بو عقده
کشایش بولور. وفراغت تمامله مقام معهودکه جانبنه خرام میسر اولور. اما علی کل
حال لوازم شکر کناده بیلور زیده ومواجب سپاسداری واجب علی الخصوص که
جسمکه زخم جانکه آزار یتمدی. وچشم جهانبینک هنوز دیدار صیاد خانهٔ ده کورمدی.
بو اثناده اتفاق صیاد ایرقدن ظاهر اولدی. موش بر کوشه دن کمیندن فرار ایدوب اختفا
آهو بر جانده بر جانب صحرایه قاچدی. زاغ دخی پرواز ایدوب بر طرفه اوچدی.
موش کندوسنی بر سوراخه پنهان قلدی. کشف بیچاره همان مکاننده قالدی. صیاد کلوب دامی
کسلمش بولدی. انکشت حیرت دندان تعجبه اصوروب متحیر ومتفکر اولدی. آیا دام
بو بندکه بکن اولدی. وآهو بو سودا دلوک کیک مددکارلغیله وجوده کلمش اولدی. بو اثناده
چپ وراسته نکاه ایتدی ناکاه نظری سنک پشته راست کلدی. ایتدی اکر چه بو متاع
حقیر ایله آهو بچه سی ودام کشته نک المی تلف وتدارک اولنمز. با وجود که بو حقیر
معصیت تهمتنده محجوم در. امانجه ایتمک کرک تهی دست دونمک صیادلرک
مذهبنده نامبارک وشوم در. فی الفور آنی توبره سنه اتدی وپشتنه الوب روانه
کتدی. صیاد کیدجک یاران حاضر اولوب کشفی غایب بولدیلر. که یاران همواره زنده صیاد
کرفتار اولمش. ناله صفیرسی فلکه ایشدی وفریاد آتشناکی کره نه جهره سی متوجه
ماتم ونوحه ایتدیلر. وکریه وعویل ایله دل حزین وناله آتش ایلا ایتدیلر. بیت
روزی که چشم ما ز جمالت جدا بود. چندان که چشم کار کند اشک ما بود. بجز درد محنت که
حسرت دیدار دلدار ایله برابر اوله. وبجز آتش مصیبت داغ که فرقت یار وفادار ایله

مقابله قلدم اولکیمسه که بر یار دیدارندن دور و یا بر کلعذار وصالندن مهجور اولوبلوک
کشتکان بادیه فراقک بای حسرتی کلور در و تنها نشینان زاویه اشتیاقک بیدرد
حسرتی ولور در بیت ترا که درد نباشد ز حال ما چه تفاوت * تو قدر تشنه چه دانی
که بر کنار فراتی جو لاجی * ومقتضاء مقام لائق بر شعر انکین ودرد آمیز مثل وحکایت
سویلدیلر جمله سنک مضمون کلامی فذلکه مرامی بو مضمونی متضمن ایدی که بیت
دل ندارد بی لب شیرین جانان لذتی * بی عزیزان نیست عمر نازنین را عزتی
آخر بو فقیر آهو زاغه ایتدی ای برادر اگرچه کو بنم کلماتم غایت بلاغتده و اکرچه
حکایتم نهایت فصاحتده در اما سنک پشته نه فائده عائد در و نزول آلام
مکن نالم و زاری و گریه و سوکواری درد سردن غیری نه نفع مفید در شرط
حسن عهد وحقیقت اوفق ورعایت حقوق اخوت صداقت الیق بودر که ای اجیرن
داغی ال بیرلیک ایدوب وکشف احوال متضمن خلاص و متکفل نجات اولور تدبیرلر ایدوب
اکا بر یوله شول دره که اوچ طائفه نک حالی اوچ وقتده معلوم اولور اهل شجاعت
اقدامی هنکام مقابله ده وارباب امانتک دیانتی وقت معامله ده واحبابک عهود
حقیقتی زمان محنت وآوان نکبتده بیت مرا یار باید در ایام غم * بشادی نباشد [illegible]
موشجک ایتدی ای آهو بو کار بنم خاطرمه بر حال خطور ایدر که سن بال استعجال ایله
اوچه سن بر جانبدن صیادک اوکنه چیقه سن وکندوکی ضعیف وخسته ومجروح وشکسته
صورتنده کوستره سن زاغ داخی کاه کاه سنک اوزرکه قونه وکاه کوزلرک قصد
ایدن کبی باشک اوستنده دونه لا محاله چون چشم صیادک سکا راست کلوب بو حالک
وزاغ ایله معامله کی بو منوال اوزره مشاهده قله سنی صید قصد ایدوب دام و
توبره وسنک پشتی براغه سنی طوتمغه متوجه اوله هر کاه که سکا یقین کلمکه
لنکان اوکنجه یوروه سن اما بر مرتبه ده که رشته طمعی سندن قطع اتمیه سنی طوتمغه

تا امید

تا امید اولوب قوبوب کیتمه بو اسلوب اوزره بر ساعت آنی دکنجه نکا بویله مشغول قلم
زنهار بو کم حرکات وسکناتم طریق اعتدالی مرعی طوته نه بالکلیه قاچوب کته
ونه مالوف کندوکی تسلیم ایته شاید که بر بو اثناده سنک پشتی خلاص ایدوب
قیرم وحکمت بلوده ن ماء من صفایه کچیرم یاران آنک رأینه آفرین اوقیدیلر
وآهو وزاغ وضع معهود اوزره صیاده کورندیلر صیاد خام طمع چون
آهوی علیل کوردی که افتان وخیزان کیدر وزاغ انک اوستنه پرواز ایدوب
چشمنه قصد ایدر آهویی طوتمغه متوجه اولدی وتوبره یی پشتندن قوبوب عقبنجه
دوشدی کتدی موش فی الحال کلوب توبره بندنی کسوب سنک پشتی خلاص اتدی
بغتة صیاد آهویی جست وجویدن وعقبنجه تک ویویدن عاجز اولوب
اندن یاس ایدوب توبره سنه کلدی سنک پشتی بولمیدی وتوبره کسلمش کوروب
بیهاده که اطلاق ادادی نام ونشانی بلیدی حیرت اکا غلبه اتدی وزیرا عجب
کندو کندویه ایتدی حالات عجیبه مشاهده ایتدم که هیچ احدا که باور قلمزو احوال
غیبیه معاینه قلدم که بر فرح حکمتی بلمزم اول آهو بنده یر کیمکه بعجب کندوسنی
بیمار صورتنده کوسترمک وزاغ انک اوستنه چیقموق وتوبره کسوب سنک پشت
قچوب بو عجایبکلرک مجلی وبو مشکلاتک تاویلی نه اوله دیر کی خوف وخشیت وفزع
دهشت اکا غالب اولوب ایتدی غالبا بو مقام پریلر جایکاهی وغولار خوابکاهی در
لازم اولدی که بو موضعدن کدم ومن بعد بو صحرانک وحوشندن رشته طمعی قطع
ایدم بس صیاد آواره ودام کسیخته توبره صد پاره کونزوب قاچدی وقرندلرک
ایدوب آندا یخدی که اکر صحته اولدیایدی بونکار مصاحبتی ترک ایدوب برداخی بقیه
العمر اول صحرانک پیرامن خاطرینه کتورمیه وسایر صیادلری داخی شفقت ونصیحت
ایدوب اول اطرافه وطوافدن واول دشتی کشتدن منع ایلیه مصراع کانخلخیشه

باد بدست دام را چون صیاد دکندی یاران ینه بربرین کلدیلر وفارغ و ایمن و مسرور
ومطمئن مسکنلرینه رجوع قلدیلر بوندن صکره دست آفت اثلرک دامن روزکارلرینه
یتشمدی ونه ناخن مخافت رخسار حاللرینی خراش اتدی وحسن وفاق و
اتفاقلریله عهد و معاشرتلری انتظام واتساق بولدیلر وبرکت معاونت وموافقتلریله
عقد مصاحبت ومصادقتلری مبرم ومستحکم اولدی رشته تا تنها بود از
زور و زاری بکسلد چون دو تا شد عاجز آید از کسستن زال زر کل که تنها بوتی
آخر خشک کردد زو دماغ ور شکر تنها خوری هم کرم کرداند جکر زین دو تنها
سخت قوت ناید اندر جان و دل قوت جانرا و دلرا کلشکر بکلشکر بود اول
دوستانک کیستانی کیم زبان دولت ونکبتده فرط محبت و مودتدن دم اوردیلر وقت
راحت ومحنتده قدم صدق اخلاصدن طشره قومدیلر چون ایام نزول نوازلده
یاری معاونتلری متین اولدی و هنکام ملول نوایبده حال مخالفتلری تحویل اولمادی
لاجرم بیامن معاضدت ومظاهرتلریله بو دکلو ورطات هایلهدن نجات بولدیلر
وعقبات آفاتی وراء ظهورلرینه قویب سریر معاشرتده سرور ایله موقعلرینه ساکن
ومسند رفاهیتده محفوظ مکرم متمکن اولدیلر عاقل کامل و هوشمند فاضله
لازمدرکه بو حکایات عجیبه یی زیور عقل صایب وفکر ثاقب ایلیه تا بلکه دشمنی
واجب بیله که حیوانات ضعیفه نک یمن مرافقتندن بو قدر ثمرات فتوح ونتایج
پسندیده حاصل اولیجق اکر طایفه عقلا که خلاصه عالمیان ونقاوه آدمیاندر
خانه مصاحبتلرین بو طرزا و زن آباد ایدوب اساس مصادقتلرینی بو طرح اوزره
بنیاد ایلرلر بیدادرکه انک فوایحی خاص و عامه نیجه واصل و آثار منافعی
صفحات کردارلرینه نیجه لایح اولوب میامن برکاتی روزکار صحایف وکبارلره
نیجه حاصل اوله بیت هرکه حق صحبت یاران شناخت عمر جز اندر ره ایشان نباخت

یا رجوع در کار نباشد غمست کار که بی یار برآید کمست صحبت آن کس که بصدق و صفاست
دامن او کیر که اهل وفاست میل کسی کن که وفایت کند جان هدف تیر بلایت کند
هرچنان دوست که جانی بود دوستی که جان زکرانی بود

باب چهارم

اعدانک اظهار تعلق و تملقنه اعتماد ایتمیوب هر زمان مکر و کیننددن امین اولمق
جایز دکل ایدوکن بیان ایدر رای دابشلیم ایتدی ای حکیم شفیع وفاق نغمه پرور
ومعتقد اتفاق نه نتیجه اولدوغن بلدم و اول دوستلرک داستانن که صداقتلری
صادق و موافقتلری موافق اولالر کوش اذعانله استماع قلدم وعین ایقان
ایله کوردم وبرهان عیانله مطلع اولدم بیت کمک کم یارنک واراننه غم اولمز
انک کیم یاری یوقدر خرم اولمز حالیا بیورد و شمس ضمیر منیرده متوقعدر که عبارت
دلپذیرله تقریر و تعبیر بیوره اول دشمنک مثلن که لایق سند اعتماد و دعوای اخلاص
واظهار اختصاصنه اعتقاد جایز اولمیه که وصیت جهانبانی بویله اشعار ایدر که عاقل
حازم کمال تنبه و تیقظ اوزره اولب لازمدر که علی کل حال الخصم بدسکالک
صداقت احتمالی ویرمیه که هیچ وجهله دشمندن صداقت کلمز و دشمن نقدن ملوثت
و ملاطفت کوسترسه دوست اولمز بیت ز دشمن دوستی جستن چنانست
که یکجا جمع کردن آب و آتش بیدپای ایتدی بلی هر خردمند و هوشیار ترحمات
دشمنه التفات ایتمیوب متاع تزویر شعبده سنه خریدار اولمز که دشمن حیله کار
کندونک صلاح و حالی ایچون کمال محبت و مودت اظهار ایدوب ظاهرین مظاهر باطنه
آراسته قلور و دقایق نیرنک لطایف حیله یی پیشنهاد ایدوب انک ضمننده
کلی فکرلر و عظیم مکرلر تعبیه ایلر پس عاقلک لازمدر هر بادیکم دشمندن زیاده
تملق کورسه سوء اعتقادی اکا داخی زیاده اوله و خصم هرچند که دعوای تملق
دم اوره طریق مخالفتده داخی ثابت قدم طوره زیرا که اکر رخنه حیله سی قسبده

وغایله خدعه‌سن بنه اکا ردا تمیوب بو بابده غفلت روا کورمه . دشمن بدسکالک تفحص احوالدن ناکاه کمین ایدوب تیر قصدی هدف مراده یترشدیره . بیت مکر دشمندن ایمن اولما ایمن . غدر ایدوب ناکه سکا ایلر کمین . هر کیم که وقت فرصتی تدارک فوت ایدوب نادم اوله اما حسرت ندامت فایده ویرمیه . و هر چند کولیت و لعلی ایلیایم سودمند اولمیه . و اکا اول بلا یتیشه که زاغدن بومه یتشدی . رای استفسار ایتدی نجه اولمشدر او قوله حکایت برهمن ایتدی روایت ایدرلر که بعض ولایتده بر کوه پرشکوه واریدی که غایت رفعت و متانت عتنده‌ن تیر شعاع بصر کمان کمرنه چقنجه چوق زحمت چکردی . و دیده باد وهم کوششه بام رفعتنه نرد باخیال ایله چقردی بیت کسی ندید فرازش مکر بچشم ضمیر . کسی نرفته نشیبش مکر بپای کمان . اول کوه بلندده بر درخت سدره مانند تمکن اشدی که اصلی تحت الثرا ده ثابت . و فرعی فوق سماده تمشدی بیت سرافرازا وکشیده شویله شاخی . که کیمشدی بو فیروزه کاخی . لباس خضره خفضه . یماش ده هر الندده نظم تیتشه . ناو رش آیینه بالتردد اوله نه دکشی بر کشاخی بیس دهقان . اول درختک کاخ شاخسار غیر متناهی آشیانه زاغ واریدی . و اول زاغلرک بیروز نام بر ملک بنامی واریدی که جمله‌سی انک فرمانه رام ایدی . بر کیجه بوملرن که اکا شیاهنک دیرلردی . اول عداوت قدیمی سببیله زاغله بوملر ما بیننده قایم ایدی . لشکر جرار و سپاه خونخوار ایله زاغلره شبیخون ایدوب کشودن لشکرین خراب و آشیانه لرین یبابایتدی . بیت بیازوی مردی بر آورده دست . سر دشمنان کرده چون خاک پست . اول شب تاریک و تاردن صد هزار شبه کردار آتش بلا ده بریان اولدی . و فحوای فاقتلوهم حیث وجدتموهم مصدوقنجه حاللری اولوب چشم دوران ابن بهادری کبی آنلرک حاله زار زار کریان اولدی ملک بوم مردم کبی مظفر و منصور . و عرقه سرور اولدرهدن رجوع قلدی

چون باز بلند پرواز نهیب بال و پر آچوب . و غراب سیه روی شب آشیانه غروبه قاچوب خیل نجوم لشکر بوم کبی نا دیده متولد اولدی بیت تیغ کشیدا اختر عالم افروز . لشکر شب کشت منهزمت زروز . پیروز جمیع لشکرین جمع ایتدی . و حکایت هجوم سپاه بومی درمیانه ایدوب ایتدی بوملر شبیخون کوردکوکز . و جرأت و شجاعتلرین مشاهده قلدکز مقدمی آشیانه کوزه کشته لره یتشدیره دن . نجه کوز داخی خسته و بال شکسته و نیم کشته دن . بوندن داخی دشوار بودر که بو بدکردارلر کندولرک جرأت و قوتلرین بلدیلر . و بو طایفه ایله جنک اوزره قدرتلرین معلوم قلدیلر . و بزم مسکن و مأوامزه واقف و آشیانه لرمزه مطلع اولدیلر ظاهر بودر که . چون بو کره بیکره فتح و ظفر بولدیلر بو قدر نصرت و ظفر بولدیلر جرأت و اقداملری زیاده اولوب . داخی دلیر اولدیلر شویله اکله نور که توقف ایتمیوب بر کره داخی اقدام اوزره کلالر . و بر دفعه دار قوتلرین بازو یه کتوروب . دست برد عظیم کوسترله لر . بو وجهله که بر دفعه زحمت هزیمت اولکی شدتیدن ایچوره لر . یعنی که اکر بر نوبت داخی وضع سابق اوزره شبیخون ایده لر . بزم لشکرمزده بر بیس زنده قومیوب تیغ بلادن کچوره لر . بو امرده مشاورت و تدبیر مبالغه لازمدر . و بو غایله نک دفعنده تدبیر مناسب نه ایسه فکر ایلمک واجبدر بیت هنوز اول آن حمله دشمنست . دکر باره‌شی آغاز مکر و فتنست . کر این سیل را ره نبندد کسی . خرابی بدید آید از وی بسی . زه فتنه امروز محکم بکیر . که فردا نباشد تدارک پذیر . چون پیروز کلامین تمام ایتدی بش نفر زاغ میان لشکردن ملک صفوره کلوب مراسم دعا و لوازم ثنایی ادا ایتدیلر بونلر کی بو طایفه میانلرنده فضیلت رای . و عقلا موصوف و معروف و وزرایت فهم و متانت فکر مشهور و مذکور ایدیلر . هر نه امرکه اشارت بیورسه اسرار فنون و نجاح امره واقف ایدی . و هر نه رای که استفوابه تبه لی آنا

بعض

خیر وصله و انره لایق **بیت** برای روشن و فکر صواب بر دند ٭ ز دیگر آینه دوز زنگ بر خلل ٭
بعقل کامل و تدبیر راست کردندی ٭ هزار مشکل دوران بنیم ساعت حل ٭ زاغلر عجیب امور کورین
انلرک تدبیرینه اعتماد ایدرلردی ٭ و دفع نوایبده انلرک رأی اصابت پذیرنه
استظهار و اعتضاد کوسترلردی ٭ ملک داخی انلرک فکر نیکلرینی طوتب ابواب
مشکلات مهمات ملکی انلرک کلید اندیشه صواب اندیشیله فتح ایلردی ٭ چون
پایه زاغلری کوردی ٭ هر بریسی عواطف ملکانه ایله نوازش قلوب ٭ شانلرینه
لایق خلعت و انعام و احسانلر بیوردی ٭ و ایدی بکون زمان امتحان ذهن و عقل و
آوان تجربه فهم و فضلدر ٭ هر کوهرکه درج ضمیر کنجینه مخزون قلمش اولهلر
رشته بیانه چکوب طبق عرضه قویوب کوسترسن ٭ و هر نقد که دار الضرب قلبکزده
تمام عیار بولمش سکه خانه امتحانده بازار ظهوره عیان کتوره بیلکرسن ٭
زاغلر داخی جواب مدح و ثنایی فتح ایدوب ایتدیلر **بیت** شها اولدیغنه پناه جهانه
خوانکا ولسون زمین و زمان ٭ رای عالی بو بابده هر نه بیورده صوب صوابه اقرب اولدی
و عالم غیبدن ضمیر منیره هر نه لایح اولورسه اولی و انسب اولور بندهلر بو عقل
قاصرله نه فکر ایده وز ٭ اندن اولی مرآت خاطر پادشاهیده هویدا اولمیه و بو
چاکرلر کلک تیغ بیرلر تدبیرله صفحه ضمیره نه تحریر ایده لرکه اندن اعلا لوح دانش
شاهنشاهیده ارتسام بولمیه ٭ اما بحکم المأمور معذور امر بوندره مقدار روح
و مقدور مز مبذول اولنمق لازمدر ٭ اکرچه که خاطر شاهی کم مشکلات و اسرار
الهیدر ٭ مکنون ضمیر قاصر و مخزون باطن و ظاهرمز معارف و عاملدر ٭ آنچه
میکویم نزد عالی روشنست ٭ ملک برینه خطاب ایدوب ایتدی سن بو بابده
نه دیرسن ٭ و بو عقده نک حلنده نه فکر ایدرسن ایتدی ای ملک اول وزیرلرکه
بزدن سابق شیرلر بزنجیر تسخیره کتورمشلردر ٭ و قایعک حد وثنی بو حیله

معقول

معقول کورمشلردر ٭ که چون بر کسنه دشمن قویله مقاومتدن عاجز اوله ٭ بر آینه
لازمدر که وطن مألوف و مسکن مشعوفن جلا قله ٭ بلکه مال و مناله و اهل و عیالک ترکی
اوزره که مقابلده پنجه خطره و مخافت و مقاتلده پنجه ضرر آفت واردر ٭ خصیله
خصمدن بر دفعه کوشمال بولمش ٭ و غنیمتینه هزیمت کورمش اوله ٭ هر کمسه که تحمل
تمامله حربه نیام انتقامدن چقروب بر دشمنله که شربت خشمندن بر کره چاشنی
تاتمش اوله ٭ و شربت جرعهندن بر دفعه جرعه ایچمش اوله ٭ محاربه داعیهسی قلبنی
کذرکاه سیلده تیمشردر ٭ بلکه دریای نیلکنده وسن آتمش کبیدر ٭ کشتی کندونک قوت
بازورسنه ایناغوق ٭ و پنجه بازوسنه طیانوق میدان رزمده طریق حزمدن دوردر که
تیغ و خنجر هر طرفدن کسمکه و بر تیغ طغرا ایکی جانبدن اسمکه یتیشدر **بیت**
خدنکن زبیکان بکنرکسی ٭ که از قطره سیلاب ترسیدم بسی ٭ ملک چون انک کلامن استماع
ایتدی ٭ اندن اعراض ایدوب زاغ اخره ایتدی ٭ بو خصوصده سن نه دیرسن ٭ و بو امرده
سن نه تدبیر ایدرسن ٭ رأی وزیر سابق بنم تدبیریمه موافق دکلدر ٭ بلکه اول
فکر اهل عقله لایق دکلدر ٭ زیرا که حمله اولی و صولت نخستده بو قدر ذلت و حقارتی
قبول ایتمک غیرتسزلک علامتی و حمیتسزلک اماراتیدر ٭ نشاید شیر مردانرا
بهر خمی زجار رفتن **بیت** ایشتمه بچاره کوره بیرم ٭ که بو شومم اکر زاغدن بیش
صوب صوابه اقرب درکه ٭ حربه حربه یه طیانب طوره وز ٭ و شول شوکتی تیز
و چنکال جدال خونریزله ایدوب ٭ بوم شومله جنک چنک اوره وز **بیت**
اکر بر نیارم تیغ از نیام ٭ بر دیده بر نیارند نام ٭ بخود تنگ را ره نونی کنم ٭
بیش زبونا زبونی کنم ٭ اکر یار باشد جهان آفرین ٭ به تیغ از عدو بان خواهم کین
دست عشرتله مخدره مملکتی اول شهریار کامکار در آغوش ایدنکه آب شمشیری
آتش بار ایله نام خصم بدکرداری صفحه روزکاردن یویه ٭ و لب مراد لسان صفایی

اولا تا جان نام دن اغوش ایده که اسفال غنانی دشمن بدسکالی سنک نوار لرجینه
حالا مصلحت وقتی بودر که قپو اولنصب ایدوب اطرافدین باند کونن روزه جنکه
جنک وجدال اسبابی رزمه حاضر وحرب وقتال دیشی جزمله ناظر اولوب اکر دشمنی
بدکمان کمان کبی برجانبه اکلیسه بر تیر کبی راست وارەوز وتیغ کبی طوغری طوغری
لوبزوز میدان کارزان پایدار اولوب مردانه کلکی کوسترەوز که اهل جهانه داستان
رستم دستان وسام ونریمانی اونده وره وز تا چهره عروس ناموس غبار عاردن
پاک وعرض جنک نام وننک ایچون امیخته خون وخاک اوله **مصراع** بنام نکو کر بمیرم
رواست ملوک نامدار که هنکام کارزارده عواقب کاره اول قدر اعتبار قلیه
روز جنک ده وقت نام وننکده مال وجانه چندان نکران اولیه **بیت**
از سر کذشته پای بمیدان نه وببین که مراد در خم چوکان آرزوه خوابی بخت
روی نماید بکام دل بایدشدن بمعرکه با خصم روبرو ملک توجهی برینه دکی
توجیه ایدوب ایتدی بو سؤالک جوابی وبو مهمک تدبیر باصوابی نیدروز
ایتدی ای ملک کامیاب بو بابده تحقیق استصواب ایدوکی بودر که صاحب وقوف
الچیلر کوندره وز دشمنک تحقیق حالی وتجسس ما فی البالنده مبالغه ایدوب مصالحه
میل لری وار میدر کوره وز اکر بزدن باج وخراجله راضی اولورلرسه وملاطفه
حسن قبولله تلقی قلورلرسه بزدخی بحکم الصلح خیر قواعد کارزاری ونهضت
شبیخونلردن ایمن اولوب کندو دیارمزده آسایش وآرام ایدەوز **بیت**
اولنجه صلح میسر عدو ایله عاقل ره وفاق قلیب ایدر مگر جنک
عدوی کلیه اولسه مجال صلح محال انک سؤالنه اولورجواب شافی سنک
ملوکه آرای راست وتدابیر درستندن برسی بودر که چون دشمنک شوکت ظاهر
وقدرت باهره سی کوره وحالکه فسادی استیلاسی منتشر اولوب رعیت معرض

بلاکه

164

بلاکه وزرکه تلف دوشمکه احتمالی وار ایسه حیله نقش کوستروب کعبتین خصمی رفق ولطف ایله نقش قله حسن
ومالی ومنالی سبیله ملک وکشور ووقایه رعیت لشکر ایدوب شش شدر بلادن بو
تدبیرله رها بوله زیرا که بنیاد بساط تجربت وتمرده اوتوروب نقش خصم عیان کلمشکن
داو دمک ومیدان ستیز وعناد ده طوروب دشمن غالبه کرکه المذبوحه حمله ایدوب
حاق دمک صوب صوابدن منحرف وسمت استقامتدن دور دور ومقتضای عقل
مخالفدر پیرایه تجربتدن مجهوردر **مصراع** زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز ملکه
آخی متوجه اولوب ایتدی ای وزیر بو بابده نه تدبیر ایدرسن وبو بیابانه نجه
شاه راه کیدرسن ایتدی ای ملک وداع وطن وترک دیار ورنج غربت وبلاء
جلای نجم راعیه یوزلربار اولیدن اندن که شیشه ناموس قدیمی زمین مذلته اوره وز
واول دشمنه که همیشه بزم نقشمزه تذلل ده اولمه تواضع کوسترەوز **بیت**
بیچاره لوعه مجاهده چی اولمه تهوره شکار که کم کوره بدر باز چره اولمه تهوره شکار
فرضا که بز تقبل باج وخراج التزام تحمل کوسترەوز بوملک بزم مغلوبیتمز بجانه لمر فرق
کرک وبزه قلیع استیصالی ذمتلرینه لازم قلسه لر کرک ایا بتجربه دیدلر که
دشمن مدارایی اول قدر رعایت اتمک کرک که حاجتکه اندن رعا اولنه بو بابی
اولقدر فتح اتمک کرک که مرتبه افراطه یتیشه که سنی ذلیل وحقیر ودشمنکی
جری ودلیر ایده انلر بزدن جزئی جزئی بایله قناعت اتمک خیلی تکلفدر پس انهزام
دردمز درمان ودوا صبر وتوقفدن شویله ضرورت اقتضا ایده محاربه داعی
جایزدر زیرا که زحمت جنک جنک غیرت نام وننک اهوندر **بیت**
مرده بودن بنزن سنک اندر به که نام بنزن ننک اندر ملک شیخی وزیره که کار
شناسیدین کوردی ایتدی سنک فکر مشکل کشایکه تمام اعتمادم ورأی عالم آرایکه
قوی اعتقادم واردر **بیت** در مضیق عقده ای چرخ دین ملک راه هیچ رای

هایبت مشکل کشای کس ندید ٭ جز بتدبیر همایون مرادی کس نیافت ٭ جز بیمن همت فرمانی
کس ندید ٭ سن بو امرده نه فکر اوزره قرار ایدوب جنک و صلح و جلادی و طنندن قنغیسن
اختیار ایدرسن ٭ کاردشناس ایتدی ای ملک مقطوعه و مجروح دررکه بوم طایفه سیله
مقابله شومردن ٭ اولی بودرکه تا ضرورت اقتضا ایتمیه انلر ایله محاربه دن ابا ایدن
زیرا که بز انلرک جنکنه زبونز انلر بزه جنکده دلیردر ٭ هم قوتلری بزدن عددلری
بزدن کثیردر ٭ کثرت نقدن که قوی اوله خصمن ضعیف عد ایتمک کرککه موجب غرور هر
مغرور همیشه خاک هلاکه قریب ٭ و ساحهٔ نجاتدن دوردر ٭ اکرچه کبوتر ملکی
حیله و خدعه لری چوقدر ٭ اما حالا حرکت بختی اعاده ایتمک احتمالی یوقدر ٭
اول اجلدن که اول قوم صاحب حزمدر ٭ حازم علی کل دشمنک حیله و مکرندن جازم
و کمین غدرندن ایمن دوادکلدر ٭ زیرا که میانلرنده مسافه قریب اولیجق محتمل درکه
فرصت کوزنده اکر بعیداید جایزدر که ایلغار ایدوب مقابله قلمغه ممکن که کین
اتش مصالحات شایدکه سینه ده غدر تخمن اکشیل اوله ٭ بو برهاندن هوجنج خالف
انلرک جانبندن جنک عقده سی توقعدر ٭ فرضا که انلرک قلبلرنده داعیهٔ حرب تمکن
اولوب بز انلر ایله محاربه جایز دکلدر ٭ ارباب عقل و تمیز ممکن اولدقجه جنکدن پرهیز
اتمشلردر ٭ زیرا که نقد حیات که سرمایهٔ بازار کارزاردر برمتاعدر که چارسوی
روزکارده مثلی بولنمز ٭ و شراب شمشیر آبدار بر شربت ناخوشکواردر که بذل
ماتحمل واقع اولمز بیت اکر پیل زوری اکر شیر جنک ٭ بنزدیک من صلح بهتر که جنک
ملک ایتدی انلر ایله مقابله و مقاتله جایز اولمیجق بو غایله نک دفعنه نه روا کورورسن
ایتدی بر امرک غورینه تفکر داخی واصل و فصلنه تامل کافی و واجبدرکه ملوک فکر
ثاقب و رای صایب و تدبیر راست ٭ و تامل درست ایله اول مقاصد و مطالب
میسر اولورکه خزاین بسیار و لشکر بیشمار ایله متحصل اولمز بیت

بشمشیر

رأی اصیل

بشمشیر یکی تا صد توان کشت ٭ برای ملکی بر لشکر پشت ٭ بو مقصد شاه راه
روشن پادشاهدن ٭ مشورت و نهرین صاحب تدبیر آنک زیاده مشورینه ٭ و ثمرهٔ
فوایدنک تکثیر و توفیرینه باعثدر ٭ بجانبکه مدد مواد نهادده حاصل اولور
و قطرات امطاردن اکا فایض و واصل اولور ٭ ولهذا هر صاحب دولت که مقبول
العقول و امانت کذار ناصحلرک رای اصابت شعارلری ایله عامل اوله ٭ اززمانه ساعد
بختی سوار ساعدی سعادتدن بهره ور اوله ٭ و هر طالب سعادت که میامن عقل
برکت ادراکدن بهره مند اولوب ٭ استماع احوال ارباب عقل حسب حالی و شعار
نعت کاری قله ٭ اکا اقبال قرین ٭ و ادبار زایل دولتدن دور اوله ٭ الحاله هذه
بحمدالله که ملک کمال عقلله آراسته ٭ و پیرایهٔ حسن تدبیر ایله پیراسته بیت
ای در بنای عقل تو ملک هنروری ٭ وی برتوی ز رای تو خورشید خاوری
تدبیر صایب تو باندیشهٔ صواب ٭ تمهید داده قاعدهٔ دادکستری
فکر مراجعه واقع بود بیش رای تو ٭ خوبهمی راچه قدر بنزدیک جوهری
اما چون ملک بنی بو مهمده عزت و شان و تربیه مفتخر قلدی ٭ و بو امرک اتمامی
بن بنده نک لطف تدبیره و حسن اهتمامنه اعتماد بیوردی ٭ دلیم که بو بابده خاطری
فاتر و ضمیر قاصر ملایح اولورنی بعضنی دیوان عالیده ٭ و بعضنی حجرهٔ خلوتده
سمع شریفه تبشیر ایدم ٭ بن بنده نه که جنکه بجوینا عزم ٭ تواضع و تذللیده جایز
کورهرزم و بحکم الناس والحاک بر بو ملک محتاج واجب عرض احتیاج و تحمل حوایج
بنم اسلافم و آبام ازمندن ابا عن جد اتمشلردن بیوت و برهرم بیت خصم را کردن
نهم بی اعتباری اورده مردن اولی تر که بی اعتباری زیستن ٭ مرد بلند همت عمری
طولیله دوام نام و بقای ذکر جمیل ایچون استر ٭ و الا نعوذ بالله عمر کثیر که دولتله
کچه عمر نوح داخی اولورسه عمر قصیردن وجوه ایله مرجوحدر ٭ بلکه ممات اولی اصل

حیاتدن بیزار باری رنج کز النار والعار والمنیة ولا الدنیة دیمشلردر کی ملوک اظهار
عجز جایزده کرک اظهار عجز کاه عجایزدر هر کیمه که دشمنه تواضعه قلب بوتلوق کوستره
اکا ابواب بلا کشاده اولوب تازه وتفتری داخی زیاده اولور بیت
همت بلند دار و بر بو نیکی که چرخ ○ هرجا زبون تر بیت برو خیمه تر شود ○
با قصور خلوت کی کرد ○ رای ملک آرای ملکه مرفوع قلنه الحکمة عروس تری
البیت خالیا حقتا مجلسدن بر بیسمایندی ای کارشناس فاینده مشاورده الدکی
عقلا جمع اولوب مقتضای عقللری اوزره نقل کلومی نقل مجلس ایمرلر که شایدکه
بین نکته بینی هدف صوابه راست کله اکا بر بیوه شلردر که غنج مشاورده عقول
بعض المجاور بر امرا وزراء اجتماعی وعقلا نکر دای منتخالفدن برر اوزره
اتفاق واجماعی در ○ هر حم جماعت عقلا جمع اولوب شور وع قله آنک مداخلی
ومخارجی احصی و جهد ملحوظ اولوب عاقبتی فوز ونجاح وخاتمه سی خیر وصلاح
مواصل اولمته که حکیم ایدر بیت مکن تکیه بر کنج وتیغ وسپاه ○ زفرزانکان
رای تدبیر خواه ○ شود رای نیکو ترا دستکیر ○ بجای که ضایع بود تیغ وتیر ○
پس هر کلامی خلوته حواله اتمز ده نه مصلحت وارد اوله کار شناس ایدر هر مستشار
مؤتمن دکلدر واسرار ملکی ومهمات حرف ومعاملات رسمی کبی دکلدر که هر دانا
وناداند درمیانه اتمک جایز اوله ارباب دانش بیوه شلردر که اسرار ملوک فاش
اولمغه باعث یا وزیرلرک تهاون تقصیری ویا رسول جاسوسلرک تدوین تشهیری در
محتمل در که بر مجلده بر جاسوس بولنوب کوش تجسس بنم اقوالمز حافظ ودیده
ترصد بنم احوالمز ناظر اوله وکوردکی واشتدوکی فوا اتحال خصمه سکا ابلاغ
وایصال قله انلر داخی ساحة حال وعرصه مالکی بر خاشاک مکردن جاروب
فکرله پاک ایدوب رخنه فتنه سنک حیله ایله سد ایدرلر وتیر تدبیر مز نشانه

آرزوویه وارمدین بنم تره اینلر فرضا که مجلسمز جانب دشمندن جاسوس اولمیه
شاید که حضار مجلسدن برنک برجلیس وانیسی اولوب بو مشاوره ده واقع اولان
اسرارده استقصا ایدوب بوا باده جاری اولانه آکادن خبردار اوله وانزمان
اسرار ملکیه وزرکار افواه والسنه ده انتشار لیشتهار بوله و دوست ودشمن
بیاننده شایع اولوب اظهار اسرار کفیدر که فسادی مزاج ملک ومکریه ری
اوله بو باعدن در که اسرارده مبالغه حددن کچیرمشلردر بیت بجز زیادیش اولمز
کرک سره صقن سراغته اظهار کتمان اسرار سایرناسدن ملوک احتیاجی اوفرتر زیرا که
تدبیر ملکده هرنا کس وا بتر واقف اولیجق ملکه اختلال کلی طاری اولمق احتمالی اکثر بلکه
متقرردر بیت اکر جز تو داند که رای تو چیست ○ بدان رای ودانش بباید کریست ○
چونکه اولمشدر که تاج واقف ○ بلکه کاشه سرافشا ببیله یوخ اولمشدر بیت
پنجه سن کشف سر سر دن چیقردی ○ پنجه سر داری افشا دن چیقردی ○ نته که شاه
کشمیر وزیر زمانه الضمیرین اظهار اتدوکی سببدن آزوقتده اوج دولتدن حضیض
ذلته هبوط ونزول بلکه ستائی عمری اوج فنا فواته غروب وافول ایتدی
پس وزیر استفسار اتدی که نجه اولمشدر اول حکایت کارشناس ایدر شهر کشمیرده
بر پادشاه وار ایدی که لگام تسخیرده کام توسن خنک فلکه اوره شدی وپنجه
تدبیرله ساعد روزکاری بوره شدی ○ بیم شمشیر آتشین تا ثیره وآب تحویفندن
باد کنبد نزهت سی وار ایدی که سمت راستدن انحراف ایدیدی ○ وبیم سنانجاندن
برقانی وصاعقه فشاننددن ابک نه قدرتی وار ایدی که روی خاکه اکریکیدی
بیت جهان را خلعت عدل آنجنان داد ○ که خلق از ننگ عریانی شد آزاد ○
نه عدلش جان مظلوم سحرکاه ○ فراموش کرده تیر ناله آه ○ بو پادشاه فلکک شکاهک
صحیحی حرمت ویره عشرتنده بر محبوبه سی وار ایدی که زلف شب رنکی دعوی طولده

شب یلدا یالدا ایدردی و روی تابان و صبح طلعتی نه چارده شبه بدرلوغی یا غیم
دیرایدی زاهد قایم اللیل انک جمال و باکمالی عالم مثالده کوروب کندودن کیدردی
و صوفی شب خیزی انک صورت بی مثالی مرآت خیالده مشاهده اتمه جیب پاکدامنی
کبی کریبان فرقتی پرهیزی چاک ایدردی بیت درمنظر سیمین دندانی
جان زندان ایدی زنخدانی زلف چینی رشک مشک ختا خال سیاهی حبة السوداء
ملکها ولکنان اول قدر تعلق و تعشق وار ایدی که شاه جمالی حاصل حیات
فانی و تماشای زلف و خالی سرمایه عمر زندکانی بلوردی هر زمان جاذبه عشق جانانه
کوهر جان ملکی سلک ملکه چکردی و دانه خالی دلارام زمین دلنده مهر و محبت تخمن
طرح اکردی نقد شکیب و صبری جیب دلندن قپردی و غمزه عیاری دله احتیاللر کبی
خانه درونندن متاع صبر و سکونی جالاک چاپاردی بیت من نه باختیار خود از قفا روم
کیسوی چون کمند او می برد م کشان اول شوخ فتنه انکیز چون مرغ دلی مقید دام
زلف دلاوزی کوردی کمان ابروی بناکوش ندکی چکوب خدنک غمزه سی هدف سینه
شاه پیوسته ایدردی و ساعت بساعت شیوه عشوه لیله و رنکین کرشمه لیله
پای دلنه بند اوردردی بیت رسم عاشق کشی و شیوه شهر آشوبی
جامه بود که برقامت او دوخته بود استغنای حسن مقتضاسی اوزره مجرد عشق
شاهیله قناعت ایدوب اطراف جوانبه و ارادلر جانبدن بولدوغی تحفه تحیر
چکلردی آخر کار محرمان بارکاه پادشاهده بر سرو رفتار شکرکفتار
طنازلر که خط سبزی خضر کبی لب آب حیاته پیوسته بولشدر و سبزه خطی چمن
جنانه کنار جویبار کوثرده اولمش بیت کرد لعل در افشانش زیان خضر خط
خالدن اولحظ حوالیسنی زین ایتش نقطه عشق بازلغه آغاز ایتدی جوان دماغی
غلیانات عشقده و جذبات شوقده شونر و کذا زهر محبت آتشنده تشویش بر مرتبه

وارشدی

وزلف کمندنه کوکلی دوشمشدی طامان
بیداد و بی عشق جنانک زلفی ندر
دلبا عشق و کرکی دیمشدی

وارشدی که کند و حالنده دفتر صبردن بر رقم و صحیفه جمالنده اثر حیاتدن بر حرف قالمشدی بیت
هرکه با عشق آشنا شد زمرهمت جان برنتافت درد پرورده محبت بار درمان برنتافت لوردی
متقابل عاشق و معشوق میانده چشم ابرو ایله سؤال و جواب و غمزه اشارتیله خطاب و عتاب ایدردی
برکون پادشاه عشق عشرت قوروب جانان داخی ماه کبی مقابلده اوتوروب جوانمرد
یا یخدمت اوزره طوروب مشتری کبی برق اوروب القصه اسباب معاشرت تهیه
کشاده و اسباب مواصلت هرنوعدن آماده و پادشاه جمال دلارای جانانه
دیده دل جانانه نکاه ایدوب صفحه رخسارنده رقم فی احسن تقویم مطالعه ایلرکن
نکاه انک بو نظاره سندن غافل و جام مدام عشوه جوانلر مست لایعقل ایکن کاه
جوانه نکاه ایدوب لب شیرین یتیمله دامن دونکاریه بر شهد و شکر اتدی
بنی یکخنده و دامان عیشم پرشکر کردان جوان داخی مقابله سنده کوشه چشم
جادوسندن بر کرشمه ایله عالمه هزار شور و شر براقدی بیت نرکس ساحر او نیم باز
نیمی از وغمزه دکر نیم باز پادشاه بوحالدن آکاه اولوب آتش غیرتی کوکلنده مشتعل
و ملتهب اولدی و میانلرنده علوقه عاشقه وار دوغن بلوب درون دلدن منفعل
و مضطرب اولدی بالکلیه الچکوب سودای عشقندن فراغت ایتدی و لسان حالله ایتدی
بیت وان کلام ای صنم که هوادار اولمدن کل یوز کچون هر سحر بلبل کبی زار اولمدن
بن الیوم چکدم غم سودای زلفکدن سنک چونکه سن الچکدک اغیارله یار اولمدن
پس کندویه فکر ایدوب بویا بره شتاب مذهب خردده صواب صوابدن منحرف و بو
شوخ بختی سیاسته دور بین و عاقبت اندیشلکه مخالف ع صبر بهتر مرد را
ازهرچه هست پس طریق لطیفه قریب نطیق عنفه کتمدی و محبتی بها اوله سنوال اوزره
طرح اولنشدی حفظ ایدوب تغییر وضع ایتمدی اکرچه که اول شبانه روز نشوء
قهقه خوش کوار و انوار صباح دیدار دلدارله چهره سی کل کبی اولمشدی

وصحبت دلدار مده

اما قلبی پروانه سی التهاب آتش اضطرابدن تمام یانمش یاقلمش کبی اولمشدی بیت
پادشاه عاشق سرمست وزان سو دلبری . چون تواند دید اورا ملتفت با دیگری
القصه چون تباشیر صبح ظاهر اولدی . و جمشید خورشید علم سفید نصرتی و تابنده
قبهٔ فیروزه رنک فلکه یتوردی . و خسرو سیارکان سایبان ظلامی محو ایدوب صفحهٔ
شهر مینافامدن کوتردی بیت عروس آفتاب خوب دیدار . بو نیلی پرده دن اولدی
بدیدار . پادشاه نیک بخت تخت حکومت اوزره کلوب صلای عدل و دادله
دادخواهلری بند ستم و قید بیداددن آزاد ایلدی بیت شه که عدیله آشنا اوله
سایهٔ رحمت خدا اوله اول . فصل خصومت ناسدن و دفع غوغای عام و خواصدن
خلاص اولیجق اول وزیرله که مدار امور مملکت و مستشار احوال سلطنت ایدی
خلوت ایدوب جلعه دچشمیا لغه قلدی که حال شبانه یی وزیر صاحب تدبیرله
میانه کتوره . و آنک مشورتیله اول تشنگان بیابان عشقه شربت سیاست ایچوره
فرمان فرمای عقل ایدی نهانی سرکی اکا اظهار ایتمه . و هر نه حکم که رأیک اقتضا ایده
امضا ایدوب . عاقبت جانب خشم و غضب غالب اولوب . وزیره ما فی الضمیرین
اظهار قبول بابنده آنکله مشورتیله استظهار ایتدی . وزیر داخی تیر تدبیرینی
انلرک هدف تدبیرینه طوغرلتدی . بو فکر و رأی پادشاهه موافق کلوب اول ایکی
شخصک بنیاد حیاتنی هدم و تقطیع عزم ایتدی . و مقرر اولدی که هر برینی شربت
زهرآلوده ساحل وجوددن کرداب عدمه صالهلر . و بر وجهله وزیر پادشاهدن
غیری کمسه آکاه اولمیه . امرلرین مبتلای سراب حمام قلهلر . تا پردهٔ فضاحت دریده
و رشتهٔ نام و ناموس بریده اولمیه بیت کارهایی چنین آن به که پنهانی بود
آشکارا کر کنی آخر پشیمانی بود . چون مشاوره امری تمام اولدی وزیر پادشاهی
وداع ایدوب اوه کلدی . دختری زیاده ملول و منفعل کوردی کیفیت حالدن

سؤال

سؤال ایدیجک شویله معلوم قلدی که قزی بکر حرم پادشاهی یه وارمش بانوی سرای بجانبنده انواع
اهانتلر کورمش . و اقران و امثالی میاننده بویله خوار اوله غله خجلت و عار دست تطرق اولمش
وزیر چون بو خبری ایشتدی . بحر غیرتی جوشش ایدوب و شرط احتیاطی فراموش ایتدی
دخترینک خاطرین مراعات ایچون ایتدی ای جکر کوشهم بو غصه دن اولمه که اول شوخ بختک
عن قریب چراغ عمرینی بیره . و کل حیاتی پژمرده اولوب نام و نشانی صفحهٔ جهاندن
فانیدن سترده اوله کرک . دختر بو امری تحقیق و بو خبری تصدیق ایچون
کیفیت حالدن سؤالده حد اعتدالدن تجاوز ایدیجک . وزیر آنکله سلطان میاننده
جاری اولان ماجرایی بر شمه بیان ایدوب بو سری اخفاده عظیم مبالغه قلدی
دختر چون بو بشارتی ایشتدی . بشاشت تمامله پدر حضورندن قیام ایدوب
کندو مقامنه کتدی . اتفاق بو اثناده خدام حرم پادشاهدن بریسی صبح بقدر
اعتذاره کلدی . چون مقدمات عذرنی تمهید ایتدی . دختر وزیر ایتدی معلوم
صغیر و کبیردرکه بو مقوله جرایمده اعتنا و عذر درکار دکلدر بلکه تعزیردر اما عمرده
آنک ماه عمری تمام اوله کرکدر و ایتدوکی فعلک جزاسن بوله کرکدر
نزدیک شد که دور شود دشمن از وطن . خادم حرم دختر وزیردن بو خبری
ایشتدی بهجت و بشاشت اظهار ایدوب ایتدی بو نه حالدر فی الواقع مژده
تر و تازه درکه مصراع سامعه کردیده جان و دل چون آنی استماع ایتدی آیا بو
خبره نه وقت حیز وجوده کله که اول لشنیع ترکک شرندن ایمن اولوز
و بو واقعه نه زمان وقوعه بوله که اول بیرحمک پنجهٔ رشکندن نجات بولورز
دختر ایتدی اکر اخفای رازه قدرتک و تحمل اسراره طاقتک وار ایسه سکا حقیقت
حالی حکایت و تحقیق قضیهٔ مذکوره یی بی تقصیر روایت ایلیم . خادم داخی سوکندله
رشتهٔ عهدی مؤکد قلوب . دختر وزیردن مافی الضمیرین بو تزویرله قیدن قلیجک

کبی چکیدی و علی الفور بانوی سرایه وارب علی التمام تفصیل ماجرایی اعلام ایتدی
خاتون حقیقت واقعه یه واقف اولیجق همان اول ساعت جوانی خلوته دعوت ایدوب
بو سری اکا اظهار ایدوب بو ششدن انی خبردار ایلدی و فرزند جوان اهل
طغیاندن جمع کثیرله اتفاق ایدوب عصیان ایتدیلر و ناکاه پادشاه غافل تمام
خواب بلا یعقل ایکن سفینهٔ حیاتن غرقاب هلاکه ایتدیلر و سرتنی وزیرین
اظهار ایتمکله سردن آیردیلر و منصب کامرانیدن بلکه مسند زندگانیدن
قعر عنا و محبس فوات فنایه کرفتار اولدی بو مثلک فایده سی بودر که اکر حکم ملوکه
وزرا ایله طریق مشاوره یه سلوک کرکلو بدر و انلرک آرای عالم آراسندن فایده مند
اولمغه لازمدر اما اسرارلرینی اغیاردن ستر ایلمک و کتمی دایمی واجبدر زیرا که هر چند که
پادشاه با وجود که فر یزدانی و تأیید ربانی ایله ممتاز و همت بلند و عزیمت
ارجمند ایله سایرلردن سرفرازدر کندو سرینی نگاه داشت ایتمیه سایرلر که پایه رتبه
ناقص و عقل درایتی قاصرلردر محافظه یه نجه قادر اولورلر بیت
چون تو نتوانی که تا از خویش پنهان کنی * پس چرا رنجی که آن را دیگری افشا کند
کارشناس جوان بو حکایتی بر لطافتی بو فصاحت و بلاغت ایله روایت قلدی و بو دردانه
بی همتایی الماس عبارت غرا ایله دلدی حضار مجلسدن بری حدت اوزره زبان اعتراض
ایدوب سنک کلامکدن لازم کلور که خلق عالم بساط مشورتی دوره لر
و اتباع ارادلی میدان رأیه قویوب ایلداوزن سورلر حال بو که ترک مشاوره
مقتضای حکمتدن دور و مذهب شرع و عقلده منهی و محظوردر بیت
بنای عقل خود را بر مشاورت ننهی * نه حق شرع گذاری نه داد عقل دهی
کافهٔ انام عموما و سلاطین عظام خصوصا سوایلکه امورده و مصالح جمهوره ترک
مشاوره ده نه وجهله معذورلردر که پیغمبر که ناموس اکبردر بحکم وشاورهم

فی

فی الامر خدام عتبهٔ نبوتده مأموردر بیت شد بیمن مشورت مأمور * تو چرا زین طریق
دور باشی * کارشناس ایتدی صدر صفهٔ رسالت سدره نشین سترهٔ نبوت مشورت ایله
مأمور اولدوغنه باعث اول دکلدر که انک رخنهٔ رای غیرلرک حسن تدبیریله سد
ویره یا خاطر فیاضنه سایرلرک انهار افکاری مدد ایلیه زیرا که ضمیر منیر صاحب
ایالت ولایت رسالت علیه من التحیات اکملها که مطلع انوار ان هو الا وحی یوحی
در آیینهٔ جهان نمادر که صور حقایق اشیا انده واضح و هویدادر بلکه باعث تبیین
منافع مشاوره و تعیین فواید مجاورهدر تا عالمیان بو خصلت پسندیده
ایله متحلی اولوب ثمراتندن بهره مند اولالر و نور چراغ مدد روغنله تزاید یفیض
اولدوغی کبی عقول قاصره لرین غیرک مدد تدبیرلری تنویر ایدوب خود رایلک
و خودپسندلک ظلماتندن قورتوله لر اول بنم کلامدن بو لازم کلمدی که ترک
مشاورت البته واجب اوله بلکه مقدمات مذکوره مقتضاسی بودر که هر فکرکه
پیش ... ارادت خلوص بوله و هر امرکه محک اراده تمام عیاری کله خزانهٔ دل
مکتوم و ختام ستر و اخفا ایله مختوم قله کتمان اسرارک فواید بیاندن مستغنیدر
جمله دن بری بو که تجربه معلوم المشیده در که هر مهمک کتمانندن اهتمام اولنه حصولی
قصولی قریب اولوب تیز تمام اوله کمضمون استعینوا علی نجاح حوایجکم بالکتمان
بو معنینک اثباتنه برهان واضح البیاندر دخی بو که اکر تدبیر موافق
تقدیر اولمیوب ما فی الضمیر قوتدن فعله کلمیه بادی باعث شماتت اعدا و موجب
خجلت احبا اولمیه بیت آنکه وصل تو میسر نشود چندان نیست * که رفیقان زره طعن
زبان بکشایند فیروز ایتدی ای وزیر ناصح سنک تدبیر امورده اصابتک
و تمییز تعرضده حسن کفایتک ضمیر منیره واضحدر و بو باده مجتمع اوله
وزرا و امرانک جمله سنک آراسندن سنک رایک ناصح و راجحدر پند و نصیحت

یوزیدن و داد حقوق نعمت جهتندن خاطر کوسایجه ولقیجه اولاد اظهار ایلیک واجبدرکه
اظهار حقدن تقصیر قاصرلره مناسب در کارشناس خدمت ایتدی وزبان مدحته ایتدی
بیت ای آفتاب رایک بهر منیر عالم ای بدر قدر شانک ماه فلکدن اعظم
هر خدمتکاره واجبدر چون مخدوم معبر امراوز اولوه اول بابده آنک رأیینی
وجه صواب نمایه تنبیه ایتمکی ذمتنه لازم بله اگر املک عزمی خطایه مقترن
بوله رفق ولطف ایله انکشافدن تحرز و متین قله تا دوی رای و وجه تدبیری
تباشیر استقامت لایحه اولیه اصلا حسنه تعرضدن اعراض قلیه هرشی کم اداء
حقوق ولی نعمتده تقصیر ایده حق مشاورت مرعی طوتمیه و شرایط امانت
ولوازم استقامت کما هو حقها رعایت ایتمیه آنی صدیق صادق خیال ایتمک کرک
بلکه آنی دشمن منافق عد ایده آنکله مشاورت طریقنه کیتمک کرک هرکاه پادشاه
کندولسرارینی ابرارده مقر اوله و بروزیر کافی مشیر امین و معتمد بوله
و نیکو کارلره احسان و لطفی شهریارلک شرعیتنه واجب بله و بدکردارلره تادیب
عنفی جهانداب لوق طریقنه لازم اکلیه غالبا بودرکه ملکی پایدار و دولتی
برقرار اولوب عنایت ربانی اکا معین و ناصر اوله و دست و قضای آسمانی
دامن دولتنده کوتاه و قاصر اوله بیت تا توانی بدین و داد گرای
تا بود ملک از زمین و پایه بپای علم آسوده کن بنعمت و جود
تا تو خوش باشی و خدا خشنود فیروز رایسته تفسار ایتدیکه ملوک اسرارینی
کیملردن اسرار و کیملره اظهار ایتمک کرک کارشناس ایتدی اسرار ملوک
مراتبی متفاوتدر بعض راز اولورکه پادشاه کندو داخی اکا محرم اولمز
یعنی محافظه‌ده اول مرتبه‌ده مبالغه واجبدرکه غیرلر دکل گویا کندو داخی اکا محرم
دکلدر بعض اکابر بو معنیده بیو شعرلرده بیت انچه ما گفتنیست در دل خویش

دار پنهان بدان مشابه دل اگرش مدتی زمان طلبه نتواند کسانرش حاصل بیت
کرکه بر او لورسه دانی سر دانه ایکی اولسه ایدرلر سری اظهاره حکیم ایدرکه ایکی لبدن اول
کریو قدن ذاته اندن کچکیو اول بعضی داخی وار که ایکی کسنه یه نسبت رتبت محرمیت
بیتردر بعضی نه داخی اوچ شخص بلکه دخی زیاده یه وقوف رخصت واردر
اما اول سرکه بو ملوک حقلرنده خاطر فاتر مخلجان ایده ایکی شخصدن غیریه قابلیت
بیتمز دکلدر بیت ایکی دن که تجاوز ناین برسته دشوبن دلکش و برح اولاه
فیروز چون بو کلامی ایشتدی خلوت خانه یه متوجه اولوب ایتدی اول پیرانه
میانه نه حادث اولدیکه بو دکلو بغض و عداوته باعث اولدی کارشناس ایتدی
قدیم روزیامده بونم طایفه مزدن بو ملوک حقنده بعض کلمه صادر اولوب اول سببدن
ابواب عداوت فتح و بساط خصومت طی ایدوب الی هذا الان کینه دیرینه سالخ
سینه لرنده دایم فما ده نزاع و جدال میانه مزده قایمدر ملک ایتدی نه کیفیتله واقع
اولمشدر اول حکایت کارشناس ایتدی روایت ایدرلرکه سلیمان نبیدن صکره
انواع طیور مختلفة الطباع اولی اجنحة مثنی وثلث ورباع اتفاق و اجتماع ایدوب
ایتدیلر که بزم بر امیر مقتدا و بر کبیر پیشوا لازمدرکه سوانح امورده اکا اقتدا
و مصالح جمهورده اکا التجا ایدوز بر خصم ظاهر اولسه اکا استظهار ایدوب
دفعنه دوریشه وز و بلا نازل اولورده آنی پشت و پناه ایدوب اکنه وزوریشه وز
پس هر نوع امارت قرعه سن طیوردن برجنسکنه منه آتدی و آخر بطلانه حجت
و برهان اقامت ایتدی تا نوبت بومه یتدی بو طایفه نک رایی بوکه مقرر اولدیکه
آنی امیر ایدنلر و عمارت خراب آبادلرینی آنکله تعمیر ایدنلر بو تدبیری رد
قبولره حق کشت وکو اولدی و بو مرده قیل و قال حد اعتدالدن تجاوز
ایدوب میانلرنده آتش جدال و نزاع اشتعال و ارتفاع بولدی آخرکار قضیه بو

اوزده قرار بولدی که بر کمسنه یی که بو مجمعه داخل اولمیه و طرف حقدن جانب باطله مائل
اولمیه حکیم ایدوب نه حکم ایدرسه قایل اولهلر و قضاسنی تملک ضابطه امضا ایدوب
اول حاکم عادلک فرماننه عامل اولهلر بو اثناده اتفاق ایرادن بر زاغ
پیدا اولدی ایتدیلر ایشته بر ساده دل بو مجلسه داخل دکلدر و نهایت حالی
جانب تعصبه مایل دکلدر بو مخلّه بو امرده مشاوره معقولدر بو بابده آنک تعیینی
ارباب خرد قتنده مقبولدر باوجود بودخی هم جنسمزدر تا اصناف طیور تمام
بربوره ده متفق الکلام اولمیه اجماع حاصل اولمز و بی اجماع ماده نزاع اندفاع
و رشته خصومت انقطاع بولمز بونلر بو معارضه ده ایکن زاغ کلدی و صورت حالی
بر بر صفحه ضمیرنه کلک تقریرله تحریر ایدوب بو بابده اندن تدبیر صواب التماس ایتدیلر
زاغ تأمل ستوفیدن صکره ایتدی بو فکر زیاده فاسددر و بو بازار زیانکار سددن
بوم شومک منصب امارته نه لیاقتی واردر فاول دیو دیدار و اهرمن کردار رتبه
ایالته ندن سزا واردر **بیت** ای مکس عرصه سیمرغ نه جولانکه تست
عرض خود میبری و زحمت ما می داری باز تیز بال بلند پرواز که نر طایر آنک فرخم
چنکالندن احتراز ایدوب بکتشیانه آسمان پنهاندر قعر زمینه محتجدی طاوس زیبا
هیئت و رعنا صورت که صحن بوستان آنک زیب جمالی و زینت پر و بالندن غیرتبخش
باغ جناندر نشیمن فنایه محتاج دکیل همای همایون فال که سایه پر و بالی فوق
فرقه سلاطین کامکاره تاج افتخار اوج آسمانه محتاج دکیل عقاب
پرشکوه که عقبات کوه صدمات بال اقبال و جناح نجاحندن بر صدادر عنقا کبی
آشیانه عدمه محتجدی فرضا که جمهور طیور نامرادباسرها منقرض اولوب ضعیفا
حال و شکسته بال کیمی قالسه معقول بودرکه بو طایفه پادشاهسزلغی قبول ایدوب
عار متابعت بوم و شنار مطاوعت مرغ شوم ناخجسته حالکی نه مرقوم قلمیه لر که

باوجود

باوجود که منظری کریه و مخبری قبیحدر سقیم و فکری غیر صحیحدر بونک برله دخی خشم
و غضبله منتسیدر و صفت تکبر و تجبرده حددن بیروندر بو جمله عیوبله جمال بهجتی افزوندن
و جعلنا النهار معاشا حکمی بو جنبیه سرمایه بازار معیشتدن محجوب قالمشدر
و نور آفتاب عالمتابدن که و جعلنا سراجا وهاجا پروانه سیله چراغ انجمن جهاندر
و شمع شبستان سکان کوندر و مکاندر محروم و مهجور قالمشدر جمله دن بو دشوار بدر
حدت و خفت طبعنه غالبدر و تهتک و طیش عقلنه صالبدر بو اندیشه ناقص عقله
وارنکلک و بنای امور کونری اساس حکمت اوزره قلمک و مهمات کنی قانون
تطبیق ایلمک و هر قضیه یی رأی صایبله تحقیق ایلمک دائما مرفه الحال و فارغ البال
اولوسن و طعن حساد و شماتت اعدادن رها بولوسن اولقدر خوف و رجا
اولمه بودرکه بر امیر تعیین ایدرسکز عقل و کیاستی بی نظیر و فکر فراستی اصابت
پذیر اوله تا هر مهم که عرصه وجوده کله و هر صورت که منقش ظهوره جلوه قیله
ذهن ثاقبله اکا حوض ایدوب رأی صایبله اندن کفایت کوستره اولغرکو شکر
ماه جانبندن رسولم دیو لطف حیله ایله برغایه کذه و قبیله سندن دفع ایلدی
جمهور طیور استفسار ایتدیلر که نیجه اولمشدر اول **حکایت** زاغ ایتدی روایت
ایدرلر که جزایر زیرباددن بیلیلی علف بر سیل اتفاق باران اولمیوب ماده سحاب
مدار بستان رحمتدن کام تشنه لبان اطفال کمدنحا کدادرا ایلمدی و حرارت
هوای کرمدن چشمه لر تخت دکلر چشم کبی نم اولدی و التهاب شعله آفتابدن
خوشه فلفل و کلبن قرنفل و طره سنبل زلف نکار کبی بر پیچ و خم اولدی عیون کوفر
صوغلوب انهارک لبلری یاربلب دکن کرکدیللری طغلوب ابکم اولدی **بیت**
سوسن لعدن قوهرید یشلد عالم که کوزدن غیری برده قالمدی نم بیلیلر آتش عطشدن
یانب یاقلوب ملکلرنه نالش ایتدیلر ملک لرینه امر ایلدی که تجسس آب ایچون هر جانبه

ایلر و بو بابده شرایط تفحصی بی‌نهایت ایدوب سراب کبی بیابانی طواف ایدرلر پیلر بن
فرمان عطشه دلی آرامی اول بیابانده دوران ایدوب ناکه بر چشمه راست کلدیلر که
زبان تازی ایله عین القمر و زبان فارسیده چشمهٔ ماه دیرلردی چاهی ژرف و آبی
شکرف ایدی ملک پیلان عادتی خدم و کافه حشمی اول چشمه‌یه دوان و روان
اولدیلر مکر اول چشمه حوالیسنده وحوشدن بی‌نهایه خرکوش توطن ایدوب خواب
غفلتده بیهوش یاتورلردی لاجرم خرکوشلر پیلرک جوش و خروشندن سراسیمه و مدهوش
اولوب اکثرینک سری پیلرک پای ثقیلیله شویله پایمال بولدیکه من بعد منزل احیاده
اقامته مجاللری اولمدی و شویله پایمال اولدیلر که بو دافعی صحرای وجوددن هیچ اختیاری
قالمدی بیت آهسته‌تر از بجانب میدان که میشود سرها بزیر سم سمند تو پایمال
القصه پیلرک بر حمله‌سیله اکثری کشته و بعضی خسته و پاشکسته و بقیه‌سی سراسیمه
و سرکشته اولدی مصراع که زند اکر بدین سان دوسه بار خواهی آمد یارنی
پیلرک نهیب دم و ضرب قدمندن جان قورتارنلر افتان و خیزان ملکلری قتنه واروب فغان
نغیر و فریاد آتش تأثیری فلکه ایشدیردیلر اول خلقت زشت و ظلمت سرشتلرک
تغلب و تعدیسندن تظلم ایدوب ایتدیلر ظل الله فی الارضین اولان پادشاه
عدل آیینه دیمک اولور که مظلوملره پناه اولوب ظالملری تباه ایدوب افتاده‌لری
دستکیر اوله و جلوس تخت سریر اولان امین بر دکواره لایق و سزاوار دکلدر
بی‌کسلره کسی و دادخواهلره فریادرسی و بیچاره‌لره چاره‌سی اوله بیت
از آن آمد بسر این سریر که افتاده کان را شوی دستکیر سن اکر بزم شاهمسک
دادمزی بو ظالملردن المدوک کرکسن و بزه پشت و پناه ایسک انلرک ظلم بیدادنی
اوستمزدن ایرمق کرکسن که بر بیچوره اکثر قرحله کاندیلر اکر بر حمله داخی ایدرلرسه
بو بر قاچ خسته و شکسته و نیم کشته کز انلرک صدمت پای و خرطوم اثرندن سیالریدن

رها

رها بولمشلر پایمال اولوب آغشتهٔ خون و خاک اولمق مقرردر بیت یک باد دیکر
دل رفت و عقل و هوش و این بار جان بین که متاع دکر نماند ملک ایتدی بو امری
جزئی فرض اتمک کرکدر و انی سرسری خصوص اتمک کرک صواب بودر که بنم حشمدن اهل
فراست و صاحب کیاست مدبرکه و متدارکیم وار ایسه غرضم حضورمه حاضر اولهلر
و بو بابده مشاورت اولنوب بو خصوصده دیدیکم اجماع و اجتماعده ناظر اولهلر که بی‌مشورت
ارباب حزم بر امر قصد و بر مهم عزم مقبللر قتنده نامقبول و عاقللر آیینه
خلاف معقولدر بیت هر کرا دانش ثبات دی نکند بی‌مشاورت کاری بونلرک
میاننده مکر بر خرکوش تیز هوش وار ایدی که اکا بهروز دیرلردی جمله‌سی انک وفور
عقل و کمال فهمنه معتقدلر و یمن رای و حسن تدبیرنه معتمدلردی چون بو مهمک
اتمامنه ملکک بو قدر اهتمامن کوردی اقدام اقامه اوزره قیام ایتدی و ایلرو
کلوب جواهر بدیعهٔ ثنایه سلک داده انتظام ویروب عبارت فصیحه ایله فتح کلام ایدوب
بیت شاها رعیت بیچاره میخورد غم اینست رسم قاعده دادکستری
از حال بی‌کسان نظر لطف و امدار کز تاج و تخت و دولت و اقبال برخوری
اکر ملک مصلحت بنوم بر بنده‌سنی پیلان سلطانه کوندرسن و بر امین منصب ایدوب
بکا بهره ایلسون تا بنم فعلیمی و قولیمی کوره‌سن اشتشن امیددر که ملکک یمن همتیله بو
غایله اوستمزدن دفع ایدم و حسن رای و رویتیله بو ستمکارلرک ظلمی بزدن حیله
ایله دفع ایدم ملک ایتدی بنم صدق امانتکه و دین دیانتکه و عقل درایتکه و فرط
کفایتکه شبهه‌م یوقدر که سنک کفتار و کردارکی تجربه اتمشم
و صدق امانتکی دفعات ایله کورمشم ایشتمشم و رای صواب نماکی و فکر مشکل‌کشاکی
بیت سکهٔ کان تو زین بر کانمودم بارها بر محک امتحان نقد تو بی‌غش یافتیم
بیمان یمن و بر کتله حرکت ایدوب اولنسنه که مصلحت وقت و مقتضای تقامدن اتمامنه

اهتمام اتمك كركسن * بلورسن كه پادشاهك سوزى انك ترجمانى بلكه كويا زبانيدر * اولا
ديمشلردركه * هر پادشاهك عنوان نامهٔ كردارى * و مضمون مكنون اسرارى سوزى
كفتار و رفتارندن معلوم اولمق مقرردر * زيرا كه اكر اندن برهنر و فضيلت ظاهر اوله
و افعال پسنديده و اقوال ستوده صدور بولسه پادشاهك حسن اختيار كمال
مردم شناس لكنه استدلال قلديلر * و شايد كه اندن خطا و خبط و سهو غلط صادر
بن نادره صادر اولسه پادشاهه سبب سوء ظن * و باعث دخل و طعن اولوب بدكالق
غيبت و مذمتنه مجال بولورلر * علماء حكمت انتساب بو بابده بى حد و بى حساب تأكيدات
ايدوب بويله شلردركه * اوله كه برجانبه رسول كوندره لر ايسه كه اول قومك
عاقلى و اقوالنه جمله نك فصيحى افعالى جميعنك كاملى اوله * ملوك سالفه اكثر رسالته
حكماء فضيلت پروردى اختيار ايدرلردى * بلكه بعض ملوك عقل و فضللرينه زياده
اعتماد اتمكين طريق رسالته بالذات كندولر كيدرلردى * بو بابده اولدقجه ايدن
و خلعت خلافتى اكندن خلع ايدوب رسالته بنفسه كيدن حكيم حاذق اسكندر
ذو القرنين ايدى كه ايتدى * بيت هنر برانى كه شير از اشكارنده * پيام خود بياى
خود كنارنده * بعض افاضل فضايل مجامل رساله حقنده بويله ديمشدر * بيت
فرستاده بايد كه دانا بود * بكفتن دلير و توانا بود * از و هر چه بشنيد كويد جواب
بنوعى كه باشد طريق صواب * سخنها ى خويش آشكارا كند * بداند كه مجلس تقاضا كند
بساكس كه از يك حديث درست * بهم برزند جهانى و خلقى بكشت * يكى ديكر از كفته دلپسند
ميان دو ضد طرح يارى كند * بهر حال اى ديده اى ملك اكرچه كه بنم نصاب معرفت و دانشدن
نصيبم وارددر * اما اكر پادشاه جهان پناه اهتمام بيورورسه * درج حكمتدن بر نيچه جواهر
فاخر سلك اعلام و افهامده انتظام بيوره * بنده آنى آويزهٔ كوش جان * و قلادهٔ
كردن اذعان * و پيرايهٔ تاج رفتار * و سرمايهٔ بازار استظهار ايدنب جميع احوال

و اطوار

و اطوار و افعالكردارمده دستور العمل قلم * و اول قانون و قاعده يه اقتفا
ذمتمه فرض عين و دين واجب الادا بيلم * ملكا يتدى اى بهروز اتمام آداب
رسالت * و اتمام اسباب سفارت اولدركه * تيغ زبانى غمشير آبدار كبى تند و تيز
بران اوله * اما بو جمله ايله يينه لهجهٔ رفق و ملاطفتدن خالى اولميب جوهر لطف و ملايمت
صفحات حالنده لايح و نمايان اوله * هر كلامكه مطامح حرف و غمضحا بهام قلم
واجبدر كه منقطعى رفق و لطفه اوزره اتمام اولنه * و هر منفالككه فاتحه سى تكين
نايرهٔ غيرت ايچون كلمات هيبت آمين ايله افتتاح قلنمق لازم ايسه كه خاتمه سى فادكه
انس و الفت ايچون كلام دلاويز و محبت انكيز ايله اختتام اوله * بيت
لطايف سخن از سينه تخم كين ببرد * زبان رفق زابرو گره خشم چين ببرد * حاصل كلام
لازمدركه كلام رسولك قاعده عنف و لطف و خشم حلم و قهر و مهر و عناد و انقياد
اوزره مبتنى اوله * و بسط و قبض و وعد و وعيد و بيم و اميد و اخذ و عطا و افنحا
و ابكا * و ترغيب و ترهيب و ترتيم و تخزيب معنى لرندن مشعر و مبتنى اوله *
تا جهان دارلق ناموسى و شهريارلق شكوهى مرعى قلنه * هم اعدا انكد اختياطى الفيلرى
و حال و مآل تدبير و تن و يرى لردن استعلام اولنه * اما سنك كبى شير عاقل و حكيم كامل
كه عقل دوربين كشافى هر مشكلك دقايق و حقايقنه واصل در * باب رسالتده و صيت
بيانيه و تحصيل حاصلدر * مصراع و ارسل حكيما و لا توصه * بيت بو لوح بجوق مصلحت خيرله انجام
اوله بخته سنك رأيكله بو نظام * رساختهٔ سن بر كسه كه سوزده دقتى اتسك قبلدن
خوش اكلرسن محلى هر كلامك * بلورسن مقتضاسن هر مقامك * اكرسن بو ايشه
اقدام ايدرسن * يقينم وار كه آنى اتمام ايدرسن * پس بهروز شرايط خدمتى ادا
ايدوب باركاه ملكى وداع ايتدى * و تا اول زمانه دك توقف ايتدى كه غراب شب
لباس عباسى كيب پرنجه ظلمى طاق سپهر مينا فام اوكنه چكدى * و بجدنان

خون سالار قدرت طبق سپهر ماهی زعفرانی رنگ فلکی ایدوب اوستنه غبار مشک ازفورن ریزش
عود و عنبر اکدی نظم چونکه نافه کشاده گیسوی شام جلوه کنان بر آید انبام
اول هنکامده که مرکز تدویر ماه دایرهٔ نصف النهار مسامت اولوب شعاع نیّر
اصغر بساط بسیط اغبری منتشر اولدی و روی غبرا زاویهٔ فقرا کبی شمع جمال جهان
آرا سیله حسن و بها و نور و ضیا بولدی خانهٔ درویش را شمع نخیلی زمهتاب نیست
بهروز نیل و داقوصو و اسرهیل کبی کندی و طرفة العین ده فیلی جزیره سنه یتیشدی اول
مرکشلر کیمسنه‌لر قدوم اما بو عزمده قدم حزم اوزره طوروب خاطرینه بو معنی خطور
ایتدی که بو سرکشلردن بکا هیچ امان و خطر ضرور وار ایدر اگرچه کم انلرک ما بینده قصیده
معلوم دکلدر اما شرط حزم بیّن و مقتضای عقل و دوربین اولدر که جبارلر ایله
اختلاط اولنیوب انلر ایله ملاقاتدن احتیاط اولنه اول سببدن که بونلر غایت کبر و
نخوت و نهایت خیلا و عظمتلرندن فقرا و ضعفا جانبندن پرواسزلر اگر صد هزار
درمانده و آزاده زیر پای تغلبلری خاک راه اولسه بوجه‌کدارلردن [illegible] جبر و تکلیف
غبار قهند [illegible] نظم ترا نحال بریشان ما چه تفاوت اگر چراغ بمیرد صباچه غم دارد
صواب بو در که ممکن اولدقچه انلر ایله ملاقاتدن ابا ایدم و خدمت رسالتی بعیددن
ادا ایدوب انلر ایله ایراقدن مرحبا ایدم اگر تیر تزویر و کلمات دلپذیرم انلرک قلب
صلبنده تأثیر ایدرسه فبها والا باری اول بدلقالرک پنجهٔ قهرندن رهایی بوب سلامت
یقاسنی طوتم کیدم پس بر موضع منیفه چیقدی و ملک بیلفوزه ما فوقه دوردن
آواز ایدوب ایتدی ای پادشاه کردون فراز آگاه اولکه بر رسول بودر اللهم
سفر حضرت ماه آسمان پناهم ایلچی‌یه زوال یوق و مراودت کلامی خشونت مجالسی
مجلسندن مناقشه و سؤال یوقدر که وما علی الرسول الا البلاغ کلام رسول
هرچند که درشت و بی محابا اوله سمع قبول ایله اصغا واجبدر پیغام ملوکدر.

مناقشه

زیاده

زیاده و نقصله تصرّف نامناسبدر سن بلورسن که ماه جهان پیما بازار شب و نایب
شهریار روز عالم افروزدر درگاه فلکده لشکر ستاره هنرند بیلدوزه قوی هیکلک بر شب
قدر مقداری و سیمرغک بیلاک ملکنده کلو اعتباری یوقدر بر کیمسه که امرینه
مخالفت ایدوب حکمنه مطاوعت ایتمیه و پیغامنی کوش هوش ایله ایشتمیب فرمان
واجب الاذعانی جنبنده ایشر ایتمیه کندو ایلیا ایاغنه یتیشه اوزرمش اولور و بندن
بلیه یه بوین ویروب تیر قضایه کوکس کروب تیغ عنایه طوغرمش اولور ملک بیلفوزه
بو کلام مهیبدن ترسان و هراسان و بر پشه کبی لرزان اولوب لاستفسار ایتدی که شمع
سلطنت و موجب فرماندر بهروز ایتدی ماه جهان افروز بیوردی که هر کیمسه کندو
قدرت و قوتنه و سطوت و صولتنه اعتماد قیله و خشم تهورینه و کبر تجبرینه مغرور اولوب
زیر دستانی و رعایا و ضعفایی دست ظلم ستمندن مغلوب و مقهور ایله عاقبت
ورطهٔ بلیه و مغاک عنایه دوشه و جور آفات و خلل اکا زنبور عسل کبی اوشه بیت
تخم تکبّر منشان سینه را جای مده درد لخود کینه را چند نهی بر فرس جور زین
تیر مران کین بنماند چنین تا کهتا این آب نه زبکذرد تا فلک چرخت زسر بکذرد
سن بو غرور و غروردن کندو کی فضل بهایم ظن ایدوب قوت شوکتک صدد زواله
و معرض انتقالده در دایم و قایم خیال ایدرسن غلیان دیک طغیانک شورلره
غبار عصیانک شمدی بر مرتبه یه واردی که نیم چشمسار ده قصد ایدر اولدک کس
ایرمه دیدلکی اول پیلی جلوه کاه الله اولدک و صورت زشت ظلمت سرشتکله
اول آبی مکدر و خاشاکی چشمه یاکنه اول منزلی ملوث ایتدوکن آیا سن بلمز
اکی عقاب تیز پر اول چشمه بالنه سندن کچه صاعقهٔ غیرت پر و بالن یقوب متردد
و اکی عین الثور مرغ غذا سپهرده دیکر تصرف قیلا کا بقه سماکن محنت
سطوتلکو زمین چیقر محقق بیت دیو کانجا رسیده سر نهاده مرغ کانجا برید پر نهاده

نه وجز بدبخته بیرون . اه هوا و زمینی ای کردون بن کمال شفقتیمدن سکا تنبیه‌ایچون واجب
وحاملی اعباء رسالتی حضوریمه کتوردرب شویله بیورردم اکر مقام طاعتده قایم اولوب
اول اندوککز جرایمه نادم اولورسن . وتمدیدک واقع اولان قبایح وافعال ومعایب
احوالکه اعتراف ایدوب مضیق خلوتدن طریق توبه وانصافه کلورسن جناب عزتمه
تا بعدن خلعت عفو وکرامت مخلع اختصاص بولورسن . اکر حیف ومشوم استماع
فوایح نصایحدن محروم اولوب کلام جواهر انتظامی عند حصول الوصول آویزه کوش
قبول ایتمزسن . آکاه اولکه فی الحال تیر شتاب وکمال جلادتله سپهر ماه فرجوم نجوم
وسماک رامح کواکب برشکل عظیم جمع ایدوب بر شیشه ایدرین که اول دشت وهامونی
جوی خون کلمه جیحون ایدرین . اکر بو قضیه‌ده تردد ک وار ایسه بر آن توقف ایتیوب
کل سن که بر چشمه‌ده حاضرم . وغیر وشردن سنک جانبکدن بر خبر منتظرم تا عین الیقین
ایله جمال جهان آرامی کورهسن . وکندوکی نه چنبرده معلق ایدوککی بلوب رخت اقامت
اول چشمه حوالیسندن کوترهسن . ملک بیلمه‌ده بو خبری استغراب ایدوب شتاب
تمام چشمه جانبنه روان اولدی . همانکه کلدی صفحه چشمه‌یه بقدی صورت ماهی آیینه
آبده کماهی مشاهده قلدی . بهره ناپدید اولوب ملک کل بو چشمه‌دن آبدست آل وانا
عبادته مشغول اول باشد که ماه مقام رحمته کله و توبه‌ک اناتکی ممکن قبول اصغا
قله همان دم بیل خرطوم طولنی اوزاتدی و آب نغمی آب تیشوب آب سراب کبی اضطراب
ایدیجک خیال ایدی که ماهی اغضاب ایتدی رسول ماهه آواز بلند له خطاب ایدوب
ای رسول بکز که ماه جهان تاب بو حرکتدن اغضاب ایلدی که هجوم خرطومدن جنبش
ایدوب اضطراب ایتدی بهره ناپدید اولوب ملک توبه وانابتدن مباعدت ایتمک کرک
تا بر غضبی ساکن اوله . وحرکت اضطرابی کیدوب قرار کاهنده متمکن اوله فیل فی الحال
ماهه عبادت ایدوب کناهدن استغفار وانابت ایتدی . وعهد ایدوب شرط

ایلدیکه

ایلدیکه کیمسه بعد اول مقامه خرام ایلمیه . پس ملک فیلان اول چشمه حوالیسندن سور منهزم اولوب آرامکاهه ایلیه
بهروز نو اتحاد بو مسرت اثری ملکلرینه ایصال ایدوب خرکوشلری امنیت آمال
وفارغ البال قلدی . وبو لطیف حیله وحسن تدبیر ایله اول بلوی سیاهی خرکوشلرک
رفع ودفع ایلدی . بو مثللری اول اجلدن کتوردم که سیز کیمی انکر ذهن بریینک اوکنه
وشمشیر صاحب تدبیردن لابد در که اتمام مهماتنه انکه حسن اهتمامیله ارجعت اعتنادن
اعدا وقهر خصما ده انکلد وشکلا کش سیله اکتفا قلنه . اکر بو بابده سنک که بزم
مصلحت کزاره امین مستشار کز اولیدی . هیچ روا کورمزدیکه طغرای بو
بوم شوم نامه مرقوم اولیدی . وسزای ملک شاهنشدن و سلطنت زغاندن حلیه
تخت سلیمان عدم لیاقتده آکاه قلیده . باوجود بوقدر مخصالنه محروم ایدی
مکر وکیدیله ناموس وناموف وغدر وخدیعتله مشهور معروفدر . پادشاهلره حیله
وخدعه ومکر کبی عیب متصور دکلدر بیت هر که بیکانه شد زمهر ووفا / در رش بوی آشنایی نیست
مگر آنکه تیر کشته زغدر / اندرو هیچ روشنایی نیست . بی وفایی مکن که مردم را
هیچ عیبی چو بی وفایی نیست . سلاطین جهان سایه رحماندر . انلرک آفتاب عدالتی
افق ظهوردن طلوع ایتمیجک عرصه عالم منور اولمز . وبهادرلر وامادنلر اسایش
عالمیان وآرامش آدمیان انلرک ظلالنه ونصفت احسانلرندن غیر بر معینه اولمز
بلکه بحکم بالعدل قامت السموات خیمه آسمان ستونی عدلدن غیری ایله قایم دکلدر بیت
عقل آرنه بحنه سی غموجی این کنبد آبکون بنوحی . چون انتظام حال سکان خطه زمین
سلاطین عدل آیینک وجود بر جودینه منوطدر . وانطنات آسمان وتاداد دوران
وولایت جهان وملوک زمانه مقید ومربوطدر . واحکام حکام میان دل وجان آدمیانده
نافذ وجان بدنده . ونفوذ سلطان قضای نازل کبی مجاری نفوس عالمیانده سایر ودایر
لازمدر پادشاه روزکار اولان واجبدر که وفادار وعدالت شعار اولوب

مظلوملرین فریادرسی ظالملر جفاکارا ولمیه آیینه‌سی زنکار کینه‌دن مصفی ولوب خاطر
مهر لطیفنده مجلی قلوب شغل رعایاکه بر حاکم مکار وغدارکه بر ظالم قهار وخونخوار کمند
گرفتار اوله بی‌شک آکا اول بلاء تیشه گبی او لکی بو روزه دارده اوله کبک وتیهویه
یتشدی طیور باسرها معلوم بیلیکه نه وجهله اولمشدر اول حکایت نازغ ایتدیکه بر
برکوه دامننده بر درخت اوزره لکلک آشیانه طوتمشدم جوارمده بر کبک خوش رفتار وادیده
قوبجوان حکیمه‌سی مانند بنای مهر ومحبت استوار دره بکا متصل آنک دیداریله صفا
قسروره حاصل اولوب صداء گفتار وغناء رفتاریله حضوره موفق وحبوب
نامحصوره واصل اولوردی ناگاه کبک غیبت ایدوب ناپدید اولدی ومدت غیبتی
مدت مدید اولوب ینه عودت احتمالی بعید اولدی آنلی وصل تمادی زمان غیبتدن گمان ایتدم
اولبیچاره مرغ [illegible] فنادن کوهی بقایه گتدی مدت تمادیدن صکره گوردم
بر تیهو کلوب آنک مسکننه قرار ایتدی چون معاودت کبک ناپدیددن امید قطع ایتمشدم
اغماض عین ایتدم [illegible] بیهوده مجادله‌یه کوه یوب ایتدم بیت چنینست رسم سرای کهن
یکی چون رود دیگری آید بجای بو حال اوزره بر زمان گچدی وفلک طولونی
گردش [illegible] تمام ایتدی بر گون گوردم که کبک دره چیقه گلدی چون خانه‌سن بیگانه
گوردی خصومته آغاز ایدوب ایتدی یا هوس نه آشیانمن بللسه کندو یرکک
باشکه می بیقلدی بکا بن چون ظلم ایدرسی تیهو خانه‌می بکا روا ایلیه‌م گرویلسک یاتیهو
دکلی سنده بو جوالی ده کلتیانه ایده تیهو جواب ویردی که حالکه بنم نقش نغرمدن
ذمایدبنم اگر حقک وار ایسه بینه اقامت ایدوب اثبات ایله کبک ایتدی سنک یدک
یدغضب تغلبدن بنم یدم سنده سابقدر پس بو خانه سندن ایسه بکا اولویتدر
القصه قضیه‌لری تنازع کلی‌یه مؤدی اولدی ومتصل میانلرینده آتش منازعه مشتعل
اولوب مدت مجادله متمادی اولدی هرچند که بن طریق مصالحه ارشاد ایتدم

مفید

مفیدا ولمیوب آخر کار بونک اوزرنه قرار ایتدیلر که بر حاکم عادله مرافعه قلدیلر ایکی
جانبک داخی کلامنی گوش تأنی ایله استماع قله وبی میل محابا مقتضای شرع شریف
اوزره قضیه‌یی فصل ایده منازعه‌لری انقطاع بوله کبک ایتدی بو نواحیده بر کیمسه
زاهدرو [illegible] وعابدکم آزار [illegible] هر گون تا شام وهر شب تا سحر قائم
اول زمانده که نوبت جمشید زرین سر برخورشید وانتما وفایته‌ما ایوب ابیشه
کاهنده چالنور تا اول آوانه دک که بساط مسکین شعار سلطان شام والارض فرشناها
دیوان بیلانه صالنور نفس نفیسنه یوتیه ریاضتده آتش عطش جوعله تاب ویرب
واول ساعتده که مواکب کواکب وسپاه نجوم ثواقب فضای سپهر ومیدان آسماندن
جولان [illegible] قلورتا اول وقته دک که جهش صبح عالم آرای مطلع افقدن فروزان
اولوب آثار طلیعه آفتاب جهانتاب کرد [illegible] نمایان اوله شمع اقدام
عبادت اوزره قرار قلب وسوز [illegible] وشعله شوق [illegible] قلوب سینه‌سن ذوب
باران لشکله آب ویرب بیت اولب مخلوط جان [illegible] نه سندن الن یوش جهان الان شنیدن
اوره‌وب ایکی جهانه پشت وپای کدرش خاطرندن ما سوای اول صایم الدهر کبیر
عیش ومادۀ افطاری آب گیاه مقصوددر [illegible]
باب ودیانت آبندن دوره [illegible] علم شریعت وفن طریقت اهلنک کاملی وعلوم عقلیه
وفنون نقلیه [illegible] بالفعلدر علم سنت وحدیثده ابوهریره‌نک تلمیذی
وباب [illegible] وحکمه ده اندن عادل بر قاضی داخی
میسر گلدی وبلاد ما وراء النهرده اندن اولی داخی مستقیم [illegible] کل صواب بعید کبی
اکا مراجعت ایده وقت [illegible] وقضیه‌مز فیصل بولسون دیوسون آنک جناب شریعت مآبنه
گیدوب پس آنک اقتضاسنده ایکیسی [illegible] رضا ویروب بعد التراضی خانه قاضیه یوز دوتی
اوله‌لی نیمه آنلر ایله گتدم تاکیم بو روزه داری که نفاد روزکارده نام [illegible]

کورم و بین الخصمین محاکمه ده عدل و انصافه معاینه مشاهده قلم • همان کم صایم الدهرک مرحمتی
انلوم راست کلدی ایاغ اوزره کلب محرابه متوجه اولدی • و رفع ید تکبیر بلند ایدوب
وظایف نماز و نیازه قیام ایتدی • و دو سجود ان صلوات شروع ایدوب تعدیل
ارکانده خضوع و خشوعه تمام اهتمام ایتدی • بیت • کلید در دوزخست آن نماز
که در چشم مردم کذاری دراز • چه در خفیه با حق و باطن چه سود آب نماز بی دورکعت
کبک و تیهو چون آنی بو حال اوزره کوردیلر • تعجب ایدوب بر زمان توقف کوستردیلر
و دو رکعت حالده ... که بو مصراعی • مصراع • غره مشو که گربه عابد نماز کرد •
تکرار ایلدیلر استماعندن امتناع قلدیلر • چون نمازدن فارغ اولدی درمنا ثنا
و نتوجه صحابه دعا ایدوب • التماس ایتدیلر که میانلرده حکم اولوب قضیه لرین کوره خصوصلرین
کمال عدل اوزره فصل ایدوب • بابا یتیه دن برنجه زمان اولیجاندن کاه وکاه اقدام
انجام و بونلر طرفندن الحاح و ابرام اهتمام تام اولدقده کبک بویله دیدی که کیفیت
واقعه علی ماهو الواقع تقریر و صورت قضیه علی التفصیل تصویر ایلیلر • کبک حقیقت
دعوانی و صورت مدعاسنی عرضه عرضه یتشدرجک کربه ایتدی ای جوان بینک زمانی
تیشرع • و قوای باطنه مختل اولوب حواس ظاهره کتشدر • و شعله دار تبحیر غنا ادراک
شرر آثار ضعف حرف نیم قرتمشا یتشدر • دست برد خزان روزکار
جفاکاردن نهال بوستان حیاتم ذبول اولشدر • و شب شباب که راس
قوت تابدی صبح شیب که مستجمع جمیع عیب در مبدل اولمشدر • بیت
آه کیم ایام جوانی کچب موسم آمالی • دایما نی کچب داعیه کم اولدی • غرامت فرقدن
ضعف جوقدن بدن اولدی زبون • نه قدر زحمت ایسه دافع قریب کلمکز • و صوت
بلندله تکلم ایدوب دعواکوزی کلمات فصیحه ایله تقریر ایدوب ماده نزاعکزی عبارات
واضحه ایله تحریر و تعبیر قلکز تا بن داخی مدعاکوزی کوش هوش ایله استماع ایدوب

جوابنی

جوابنی لحاظ قلم • و حقیقت حاله اطلاع ایدوب مقتضای عدل اوزره قضیه کوزی
فصله قادر اولم • اما چون بو بابده بنم جناب دیانت مآبمه التجا ایتدکوز • لازمدر که فصل
خصومتدن سابق سزه دوستانه نصیحتلر نوازش بیورم • و بر موعظتلر که مصلحت دین
و دنیا کوزی متضمن اوله تذکیر و تنبیهده بذل ایتیم • اگر بنم کلام نصیحت انجامی کوش
ادعا ایله اصغا ایدوب حسن قبول ایله تلقی بیورسز • انک ثمراتی دنیاده و عقبی ده
سزه واصل اولوب عاجله و آجله فواید کوره سز • اگر سمع قبول ایله استماع
ایتمیوب موجب موجبیله عملدن امتناع ایدرسز • بن باری مذهبیمده مرحوم
معذور اولوب تهمت قصوردن و تقصیردن دور اولورم • بیت • من آنچه شرط نصیحت بود
بجا آل • اگر قبول نکنی ور نه هم تو میدانی • صواب بوده که هر بری کوز طلب حق
طریق انصافدن انحراف ایتمیوب مال و منالکه عرض فنادر و صدد زوالده در مفتون
اولیه سز • و طریق باطلدن حاصل اولان حطام دنیای فانیه نفسکزی توابعه
و تعلیم مقیمدن محروم و مغبون قلیه سز • که ابتدا ای حاکم عادل اگر خلقه تکلیف حق طلب
سمت استقامته مایل اولیدی • و صغار و کبار صفت دیانتی و صیانتی کندوم شعار
و دثار قلیدی • تنفیذ احکام و تصحیح حکامه احتیاج اولمزدی • و هم مرافعه و مدافعه
و تکلیف صنعی عالمدن محو اولوب اثبات حقوق و اقامت شهوده هیچ محتاج اولمزدی •
چون اقتضادن هر برینک بصر بصیرتی مدغر بستلدن • صورت حقه عین انصافله
معاینه ایدمیوب لوجوه برجینه نک نظر اعتبارنه کدورت مغالطه ایله اکحال انجاهم صد قدین نور
و غبار غرض پیرامن آینه دل بی غلدن دور اولم • افتقارلری ضروره دین تا جلال
صولبدن نقاب خفایی کوتروب • مشاهدت حق منقبه دیده دلله جلوه کر
قله قضات بابنده بو معنی بعض ثقات حکایت رسمنده ابیات فارسیه ایله اثبات
ایتمشدر • کربه روزنه دان استیضاء انده که بخواهد اولمشدر اول • حکایت

کبک دری اولدر دغدغهٔ زبان دریدن لسان تکلمدن جمله ایدوب ایتدی سلکنه نظم • نظم
قاضی اولمش طوغری اغلی بن غزین کورب آنی دیدی بن اهل تعین • بو نه وقت کیه وفریاد دن •
وقت شادی ومبارکباد دن • دید بیچون اغلاسن برکینی • جهله اجراء ظلم اولدیغی
خصملر خود حقیقته عالمدر • آنرکم مظلوم وکم ظالمدر • جاهلیکن قاضی حکمی هر زمانه
ایلی عالملر میانندن روان • دیدی گرچه خصملر دانادر • کوزلری علتله نابینادر •
جاهلیکن سن چو یوقدر علتک • چمه سن شمع قضات ملتک • چونکه غرض اولدی سطوهٔ اولدی
ظلمت علتله دلی بی نور اولوب • اول ایکی عالم غرضله کوردر • عین علم نور حقدن دور در
پیچ دلکدن دره علت دور اولدی • رؤیت حقدر کوزکه بن نور اولمسن کم نیتی المدک بنیندر •
چونکه طمع اتدکاسن ونرمسن • قاضی رشوتدن ایدیجک احتراز • حقه باطلدن ویریر امتیاز
بحمد الله کم زنکار غرض آیینهٔ دل بی غلکی تیره قلمامشدر • وشعاع شعلهٔ رشوتله
دیدهٔ دیانتک خیره اولمامشدر • علم شریعت نعمانیان وعدل استقامت ترجیح
دوران سن • وزهد دیانت عصا محی شرب ومصدق درکه امضاء قضا قطعا
حقدر سیف بلیغ دریغ بیوره سیوب • حکم واجب الاتباع شریعت امتناع ادنی عقاب
عقابه کرفتار قلوب محقق دن • مصراع • هرکه کردن کشی از حکم تو سر بر دارش
کن بر ابتدی رآیت سویلرسن • اما سن دامی واجب دکه نهانی غرضی زمین دلکدن قلع
ایدرسن • ومحقق بیلسن که صاحب حق حقیقتده غالب ومظلوم دن • اگرچه که
ظاهرا مدعاسی ناظهور بولیب مراد حاصل اولمزسه وطالب باطل بحسب المعنی مغلوب
محقق دن • هرچند که صورتا کردن تزویری زیور قبولده عاطل اولمزسه ان الباطل
کان زهوقا • بیت • کر امروز دوانی سمند • بفردا چه سان بکسلد نی کمند
بصورت تغلب کنی کی بکذری • بمعنی نکه کنی کو بس ابتری • بنم سن نصیحتم بودر که
کردار نیکی ذخیرهٔ آخرت قلوب • دنیای غدار وعمر ناپایدار که ابر تابستان

ونه هت

علمی

ونه هت کلستانکی سرمایهٔ ازوال دن بقا احتمالی ویرمیه سن • وخاص وعام اهل عالمی
وقریب وبعید بنی آدمی نفس عزیز کبی بیلب کند وحقکده جایز کورمدوکنی انلره یابمه
رواکورمیه سن • مصراع • بر کسی کم مسند آنچه از خویش آید ناپسند • کیم بو رونه دان بو
نمط اوزره زبان وعظ ونصیحتی بیکار ایدوب غایت رقتدن برزمان اولدی • ودللر بابی علیدن
تا اول ایکی ساده دل آنک مجالستیله موانست ایدوب مصاحبته مایل اولدیلر وائمین
مطمئن بی توقف وبی تکلف قتنه کلدیلر • کربه رونه داردیکی اول ایکی شکاری دام
حیله یه کرفتار ایدوب ایکی بیکار کبی کنارینه جکدی • پنجهٔ بی اختیار بر حمله ایله ایکیسنی دخی
لوتیه صوم صدا قدسن انلر کتربت خوان آبدان • ونعمت کوشت خوش کوارلری
افطار ایتدی • مقدمات روزه ونماز وصلاح وپرهیز احتراز نفس خبیثی وطبع
خبیثی مقتضاسی اوزره بو نتیجه منتج اولدی • نظم • ای بسا آدمی وار اهل عناد
صورتا صوفی بیلسانی دراز • ظاهرا طاعته موافق دن • لیک باطنده کی منافق دن
فی ذوستنده تاجی قبه قدن • تمرا عادلش ذخی قدن طیلسانی کذب ودروغ
یوق دروننده ذره دکلو فروغ • الذه عاصلق عصا اولمش • بوینی اوزره ردا ریا اولمش
خلق ایچنده صلاح وآدابلی • فرصت اولورسه چوق فسادایلی • بو مثلی کوتردم تا معلوم
اولهکه غداریه سیرته اعتماد وآنک زعق تقریر یله صدق ضمیرینه اعتقاد جایز
دکلدن • بو هم شوم غدن پیشه ومکر اندیشه نک ده حالی بنم بو منوال اوزره دن
آنک معایب ومثالبدن بیکی بری که سلک تعبیره ورشتهٔ تقریره منتظم اولدیغی
عانه نسبت قطره دن کرده نه نسبت ذره دن • بیت • کر صد هزار رقرب کنم وصف بدی
از صد هزار کفته نیاید یکی یکی • مبادا که سین بو امر خطیره آنک خدمتدنی تمشیه
حواله ایدوب • سریر سلطنته آنی امین ایدرسن • هرکاه که افعال شنیعی آنک
وقف نامبارکنه میسر اوله • وبی شبهه شهرستانی تکان نسنکلدبار آنی سنکستان ایتدیکی

آتش
وهر زمان پایهٔ تخت سلیماندن انک قدمی شومیله جمرا ولنمق لایق ایشیننا تیندن انک فوق ضی
بوا نثار اتسه کوک چون انک طینتی ناپاک وجوهر نا قابلدر سن آنی تربیدن
زحمت
یهوده دن غیری نه فاید حاصلدر بیت کوهر پاک کی کدر که او قابل فیض
یوقسه هر سنک و خزف لعل بدخشان اولمز طبیعت زاغدن کمالات مرغوب دستمع
ایدیجک بالکلیه اول فکردن نفور ایدوب اتفاق قلهٔ حکم سابق نسیخ و عقد بیعتی فسخ
ایلدیلر اولخاک رتبه روزکارده اولابی عتبار اکه فرادیوان اوباردیجیکم قالدی
واقرانی میاننده بو ایله خوار اولدوغندن ناره بویله یاندی یاقیلدی وزاغ
زبان ملومتی دراز اتدی و ایتدیکم ای سیاه روی بی شرم وای جفاخوی بی آزرم
حجاب حیا بی یوزکدن کوترو بکا بو حقارتی روا کوردک و بنی قدر و منزلتدن
سعی بلیغک دریغ ایتیوب سکه مذلت وخباثت ودنائت وخفا یکنی نامیمه
اوردک میاغرده بر وحشت غبارینی قویاردک که صد هزار قرن آنک دفعی میسر
اولمز
کرکدن و بر فتنه آتشی یاقلندردک که آب دریای هفت اقلیم ایله تسکین بولمز کرکدر
رود دل نرود مهرت جفای تو از دل آیا بنم جانبمدن نه سابقه اقتضا اتدی که
بو قدر بهر و محبت روا کوردک و یا نه لوحقه مقتضاسی دکر بود کلو لطف و کرمت
سن ابیوردک شو یله بلکه بر درختی قطعات لی آنک بیخندن بریش نوخیقوب
قوا راصله یه بته اولیدر ولیکن دوخه محبت آتش جفایله کسلمه مطلقا آنک صلندن
نهال وفا بتمه اولمز وجراحت حصام مرهم ومداوی ایله التیام بولسه اولور
اما جراحات کلوم هیچ التیام بولمز بیت جراحات السنان لها التیام ولا یلتام ما جرح
اللسان بیت جراحتی که بتیغ زبان رسید بدل بهیچ مرهم راحت نکو نخواهد شد
میانهٔ تو دان کز زبان زدی زخمش بغیر صحبت سنک و سبو نخواهد شد
بیکانتین حسن تدبیرله سپیدندن چیقوق ممکندر اما خدنک کلوم که کمان زباندن ده
بلغ

مغفرت
بولم آغاج اولیمق ممتنعدر مصراع تیرتا که اوزده برحلق بیکان نمی آید برون هر درخت
نقدر که شاخ اولورسه بر حیله ایله قلع اولنمق میسردر اما نهال کینه که زمین سینه ده راسخ
اوله برجان ایله قلع و نمو متعذردر کل مثلا آتش اکرچه که سوزندر شرر و شرع
رشنجی آب قابل نوازیده لیکن شعلهٔ حقد جمیع میاه بحار و سیول انهار له اطفال
محالدر ونه جهل اکرچه سم قاتلدر مفتری تریاکله بدندن زوالی قابل
ولی زهر کینه بر تریاکله سینه دن دفعی اولمق ممتنعدر من بعد بنم نوعمله سنک محبتک
بر درخت عداوت نتیجه سیدر که بیخی قعر ثرایه و شاخ نیخچه ثریایه تمشیده در بیت
نهال کینه که در سینه نشاندن مشر منقرهست ومحبتین که بر چه خواهد داد
درخت حقد بار ان کونه میوه دارد که طعم ان بمذاق دلکسی مرساد
بوم شوم زاغی تقریر و تحریرده فصل قومی کلک تعبیر له صفحه تعزیر تحریر ایتدی
ملامت
وآزرده حال وشکسته بال و ملول و مخذول دونوب کیتدی و زاغ اتدوکی وضع
وکند نفس ملامت ایدوب ایتدی عجب جاهلانه وضع و عامیانه حرکت اتدم
وکند و قوم و قبیلم ایچون اعدای ستیزه روی و خصمای جنک جوی پیدا قلدم بنم طویره
نصیحت ومصلحت بیرردی بوطایفه ده بهتر کیمسه واریدی که اکثری بوجرائته بندن
بهتردر وبو سخن کندو دلخه بندن سزاوار ایدی مقطوع ومجزومدر که معایب بوم
شوم نقیس و قطمیر انلره مکشوف و معلومدر بوامرک آغاز و انجامی بندن لطیف تنبیه
وبو مهمک مدخل ومخرجی بندن دقیق تصور قلمشلردر لیکن مقتضای عقل کامل
اورنه ملاحظه حال و ماکر جانب تامل وتمامه مایل اولوب من صمت نجا مضمونیله
عامل اولمشلردر آکاه زبان تیغ برانندن شکلت آفرین اولدوغنه حکمت اولدرکه
آنکله بازیله عمل اولنمه که تیغ بازلق هنکامه بازلره لایقدر و تیغ زبانی نیام کامه بلغ
خاموشم آغاج اتمک سربازلق و کرده ون پروازلوعدر بیت دل او چند اقتدی شمعی یارشن

دلا اوجندن بنفشه وبیده باش • چو زبان شیخ سخن فرزده •
چه عجب جان نیم آکرلی زده • تیغ را چو بقصد جان کردند راست برصورت زبان کردند
نه که دلاور زبان تیغ میدان کارزار ده استعمال ایتمک کرک • مصراع • هرسخن وقتی
وهرکفته زمانی دارد • مشکل بودر که بوکلمات مواجهه ده واقع اولدی • ولیل الحق کلمة
لوجرم سینه سنن حقد وکینه زیاده جای کیر اولور که تیر تقریر روبرو اوپنجی زبان
تاثیر قلور • دیمشلردر که عاقلا هرچند که زور وقوتنه اعتماد قلسه لایق بودر که
آفت جواب خصومت واقتدا زیاده عداوت بادی اولمیه • وعدت وشوکتنه اتکا ایدوب
سلسله مخالفت تحریکی روا کورمیه که هرکیمسه که فرضا انواع نوشدارو واصناف
تریاقات قادر اولسه معقول دکلدر که او اعتماد الاندن تجربه سم قاتل • و هرهیچ
اقدام وجرأت صادر اولا • بیت هرچند که تریاق بدست است ترا • زنهار که نوزهر
هلاهل نخوری • محققدر بونک اوزرینه متفقلردر که عاقلک فعلنه اثر قولی
اوزن راجح • وکسر دادینک حرزیتی کفتاری اوزرینه فایق اولمق کرک تا عواقب امور
قرین رشد وصلاح • وخواتیم احوالی مقترن فوز ونجاح اولا • اولکیمسنه که
قولی فعلنه غالب اولب کمال همتی کردن تقریرین حسن ادا ولطف تعبیره
عبارتن حلیه فصاحت • وزیور بلاغتله تزیینه مصروف قله • آز زمانده قولی عمل
حسرت وندامته مفضی و کردار حیرت وملامته مقتضی اوله • بن اول راجح قول
وقاصر فعلم که بو امرک نفاذ تحت سندن خاتمه سنه نظر ایتدم • وبو طریقته تأنی وتأمل
رفیقیله کیتدم • اکر نیم فرقت شانم افسر ادراکم تزیین اولیب خزانه خرددن بهره‌مند
اولیدم بوخصوصی عقلیله بلمشا ودانلودم • بعده تکلم آغاز ایدوب برفصل کلام
باکینه • و بی عجیب که شایسته شک وسهیدن منزه اولیب بوت قلبده قال ایدوب
سویلیدم • بیت سخن را سخته ناسنجیده گفتم • درنا سفتنی این بود سفتم

بیت

چون بی اشارت ناصحان عاقل • ومشاورت عاقلان کامل بو امره شروع قلدم قیید
بوکلمات بیهوده و وحشت آیین خصومت انکیزی دربیان ایتدم • عجب دکلدر که اشراف
زمره سندن محسود اولب بدکوی ومحال کوی کلمه منسوب اولم امثالکن کلمات دیرکه
املکتا رمخدار • یعنی بسیار کوی بیهوده کوی اولور • باوجود که ظاهرا فرد انسان
سایر انواع حیوانه دن لسانله ممتاز • وبیانله سرافراز در ارباب عقل وخرد
کلام بیمرا ایله سکوتدن ادنی • وزبان بسته لکی درجه ایله بیهوده کوپلیکدن اعلی
عد ایلمشلردر • نظم • بهایم خموشند وکویا بشر • زبان بسته بهتر که کویا بشر
چو مردم سخن کفت باید بهوش • وکرنه شدن چون بهایم خموش • دیکر • کشی خوشدر دلن کندو
طوتدق • یومیه اغزینی بلدوکی اوبنتوب • اولور غنچه کبی یوزن دهانی
کرک سوسنکبی اکیرن بانی • القصه تانیع بو نهایتدن بن نتیجه طبطاب واضطراب ایتدی
وکندوم بن نیچه خطا بلره عتابلر ایدرک اوجدی کتدی • ای ملک بوملیه بنم مبارزه
مقدمات معادات بودرکه • سکت تقریره منتظم • وکلک تعبیره نتیجه مرتسم
اولدی • ملک ایتدی • اکا کلام شناس کلام عبرت انجامکی تمام ایشتدم • واتک
ضمننده مندرج اولان فواید وفوایده وایتن کوش هوش ایتدم • عقلا ایله
مصاحبت • وحکما ایله مشاورت علامت حصول سلامت ابدی • وامارت وصول
سعادت سرمدی در دیمشلردر • علم الیقین مشاهده قلدم • بیت
صحبت اخیار در راه تنکدک • کیم نیمیندن ایرر جانه اثر • فعل انلده دلیل • معرفت
عرفلرید رهبر فضل وهنر • بعده که خانه دل وجان بو کلام روشن بیانک
شمع جمع آرای خلوت نشینان صوامع قدس اولمغه ارزانی بیر تو انوار لمنور
اولدی • بنم لشکرم که نبداندکیز کوپروانه وار سوخته شعله بوانان اولدی
نه فکرا ولدی • ودفع عار طلب دشمان • واطفاء الشر وفتن داشرار اچون

نه تدبیر قلندی بیت تدبیر تو آنجا که بهم بر جا زده ٭ صد کار فرو بسته بیکدم سازند
کاردشناس زبان شکر و سپاسه آچوب ایتدی بیت شها اقبال و دولت دوبندکا اولسون ٭
همیشه دشمنک افکنده اولسون ٭ اول رایلر که وزرای دیوان آرای عرضه عرض ایتدی
انها ایتدیلر جنک و صلح و فرار و قرار ده قبول بابنده والتزام و غیرا جدن هیچ بری
بنم قیمتمه مقبول و بنم رایمه معقول دکلدر ٭ امید وارم که اول مداین که تدبیر
باینده بر حیله تدبیر ایلیم که بنم بو شدتدن فرجه تمام و اول امکان و شکار نردن
اخذ انتقام میسر اوله که چوق کمسنه لر حیل و حیلهیه تمسک له مرادلرینه واصل
اولمشلردر ٭ و اول امور عظامه که مکابره ایله اتمامی میسر اولمیه مکر و فریب ایله حاصل
بولمشلردر ٭ نته کیم ولایت کرکانک عیارلری اول زاهدک قربانی ایچون طیار ایتدوکی
کوسفندی حیله ایله الندن الشلردر ٭ ملک استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول
حکایت کاردشناس ایتدی روایت ایدرلر که ولایت کرکانده بر زاهد قربان ایچون
بر قیون آلوب بوینینه رسن طاقوب صومعه سنه کیدر کن بو کرکان طرفلرندن بر نیچه
عیار اول کوسفندی کوروب قوت سبعی نهادلرینه مرکوز ایدی حرکته کلوب
زاهدک پیننه دوشدیلر ٭ چون قادر اولمدیلر که کرک چنک چنکال و پلنک مثال
پنجه قهرله اول شکاری چاپوب آلالر ٭ لاجرم روباه وار علوق
و تبصبص اظهار ایدوب فکر ایتدیلر که زاهدی خواب خرکوشه ویرهلر ٭ پس بر
باب هر بری داستان حیلهده بر فصل و کتاب خدعهدن بر قاعده و بر اصل
اختیار ایدوب قصد ایتدیلر که زاهد سادهخاطر و صاف قلبک توسن عقلینی
تازیانه مکر ایله رام ایدهلر و رزق حلالنی دام زرق ایله کندویه حرام ایدهلر ٭ بو نیته هر بری
واحدا بعد واحد زاهدک یولنه کلوب بری ایتدی ای شیخ بو کلبی نیلرسن ٭
بری داخی ایتدی ای زاهد پاک دامن صقن خرقهکی تلویث ایدرسن ٭ اول خبیث آخری ایتدی

بو کلب

بو کلب یدهسن بکزر که شکار ایچون کیدرسن ٭ بری داخی ایتدی اما استاد بو کلب معلمی قندن بولدک ٭
بریسی ایتدی ای صیاد بو تازی نه یردن آلدک ٭ بری ایتدی بو کلبله بو شیخ بکزر که بو شهرک
اسبانیدن ٭ بری ایتدی بو سک شکاری غالبا بو شخص پادشاهک سکبانیدن القصه
عیارلرک جملهسی بو کلمهده متفق اولوب هر طرفدن هر بری بر حرف آتوب زاهد بیچارهیی
طعنه طاشنه نشانه ایتدیلر ٭ و بو غلط اوزره هر بری بر افسون اوقیوب بو نسق اوزره
بر افسانه سویلدیلر بیت چشم بر بحشوه زده لب خوانده افسون دکر
دل از عاشقان هریک بقانونی دکر ٭ صوفی صافی ضمیر چون بر جمع کثیرک بو کلمه
اتفاق ایتدکلرین مشاهده ایتدی خاطرنده اول کوسفندک سک اولمسنه شک ظاهر اولوب
کندو ایتدی مبادا که بونی صاتان کمسنه سحار اولوب سحرله کوزمی بغلیوب بر نجه
سکی کوسفند صورتنده کوسترمش اوله ٭ اولی بودر که بوندن وازکلم ٭ و بایعک
بینه دوشوب نقدی آلم و کم ثمنی کیرو آلم ٭ بونی دیدی غایت بلاهتندن الیندن اولان
کوسفندی صالیویردی ٭ و بایعک طلبی ایچون یوله کیردی ٭ طرارلر چون زاهدک کندوکی
کوردیلر قهر ایله قیونی کوتردیلر ٭ بو مثلی اول اجلدن کتوردم که بنم دخی حیلهیه
تمسک واجبدر ٭ تا دشمنه غالب اولهوز ٭ و کمر مکره تشبث کرکدر که مطلوب عزم ظفر
بولهوز بیت چون بقوت حریف خصم نه حیله و مکر دا ز دست منه ٭
که بحیلت کمان قوترا بیتوانی که بکسلانی زه ٭ فیروز ایتدی که سن بو سواله نه جواب
فکر ایدوب بو بابده نه صواب کوردک عرض ایله کورهلم ٭ و معیار عقلده تمام عیار
واقع اولورسه بنای کار عزمه دستور العمل قیلهلم ٭ کاردشناس ایتدی چون نفسک
هلاکی جمع کثیرک بقاسنی متضمن اوله بموجب العقل جائز کوریلمشدر و نفع عام
ایچون نفس رضاسنه ارباب شرع و نقل فتوی ویرمشلردر ٭ بونی صواب کوردم که بن
وظایف حقوق نعمت بی نهایت ملکی ادا ایدم ٭ و نفسمی صلاح و مصالح مملکته فدا ایدم

فدا ایدم • پس ملک کوکدن کم دیوان عالی ده جمیع ارکان و اعیان و عام خدم و حشم
ایدوب بیوک تاج پر و بالمی یوللری • و ز فرزده و حقن آلوکده بد بختن الترن کرک
بن م کاخلی مزانک شاخلرده اوستنی در براغزلن • و ملک تمام لشکرلر بو تعامده
و قلعه موضعه وارورب بکا توقف ایدن • دام حیله انلرک کمندنه قوروب و حسن مکر
و لطف مکر ذیچه قهرلرندن قورتلوب کلم • وصله وقت هر نه ایسه عرضه عزیز
عرضه قلم • ملک انک رأینه آفرین ایتدی • و بهاندم طاق ابروسن درهم و کلمات
تخشد و درهم ایدرک قهر آلود خلوتدن طشره کلدی • تمام جیشم منتظر ایدیلر کرشم
و ذیرک بوشاورلرندن نه غرض حاصل اوله • و مخفی محاورهلرندن نه نتیجه ظهور کلم
چون ملکی خشم آلود و بر غضب کوردیلر • جمله سی باشلرین اشغه ایدوب لعنت ایلن
ملک بیوردی تا کارشناسک پر و بالی یولدیلر • و سر و تنن خون آلود قلب اوله
درختدن اشغه اتدیلر • ملک جمیع لشکرله او مقام معروف و موضعه عزیمت
اتدیلر چون بیلارک اتامی بو مرتبه ایردی • غراب غروب بهر آشیانه افق سکردوه
پرواز کلدی • و کواکب ثوابت و سیاره هوای فضای آسمانه شب پره کبی طیرانه
آغاز قلدی • بیت • چو دور چرخ روز روشن کار باری • سمن زار اولدی خرچنک بنی تازی
کوروب آثار لیل و حش هویدا • فلک قلدی هزاران شمع پیدا • دیک طغیانی نیم شبده
بوم انک چون کمانوت دماغنده آب حواض ارکان اعیاننه ایتدی • چون بزم ره غلغله
کشورنه اطلاع هیتر اولدی • و اش یتیغ قهرمزه لشکرلرنک اکثری بیاد وبی‌کس
و باقیسنی بی بال و پر • و خانه آکشیانه لری زبر و زبر و خاک برابر اولدی
متفرق اوله اکربر کین داخی کتی اولی کبی لشکر ظفر رهبر شیخ ایدوب کرو
قرادهوزن منصور مظفر اولوب • بقیة السیف بالتمام تیغ انتقامله دوز حیاتی
شام ایدوب خستهحان علت هزیمته پایان کذشته نوش اید وکی شربتدن

نعره زده
ایچون وزن • و دشمن مخذول و مقهور اولوب بزشادو سرور و کوشه کاشانه
حضور رحبورده روزکار کچورون • بیت • برای نعره که عدو و خویش بتوان زیست
چون شام تاج ظلامی پر بس • و دوا چ نیلی قامی دربر ایدوب لشکر بی‌حسابن
لفترله کشور دیمی سرمنعزه قلدی • و امیر سپاه زنکبار خیل رومی تیاباتان
ایلغار ایچون عبادی عالی قالدردی • بیت • چو خورشید تابنده شد ناپدید
بشب تیره بر چیره لشکر کشید • ملک بوم ان دیوان ایدوب تمام خیل و حشمن
قفه قصد شیخونی در میان اتدی • جمله سی بو عزیمت اوزره بجهت اولوب بهان اولوزاغ
بر لشکر بی‌میل و بی‌امان بی‌حد و بی‌کران زاغلرک مکانی جانبنه سیل کبی روان اولدیلر
بیت • کین عده رزم جوی و فتنه انکیز • همه پر کینه و بیباک و خونریز • بلکین خوابی میانه
تنک بسته • دل چون سنک را در جنک بسته • چون لشکر بوم اول عرصه قوم
انتدیلر • نه زاغلردن اثر بولدیلر • و نه حاللرندن خبر بولدیلر • لاجرم مضطرب
اولوب اول اطراف طواف ایلدیلر • کارشناس زیر درختده انلرک احوالی
کوروب اقوالن دکلردی • و زارزار اغلیوب حزین حزین اکلدی • ناکاه بوم
انک آوازین ایشدوب ملکه خبر ویردی • ملک بر قاچ بومله که مقرب درکاه
و محرم اسرار شاه ایدیلر • آنک یاننده کلوب آنی اول حالده کوروب
کیم سن دیو صوردی • کارشناس کند و حسبن و نسبن بلدردی • و منصب و زارت
و مرتبه صدارتن بیان قلدی • ملک ایتدی بلی سنی بلورم • و خیلی زمان در احوالک استماع
ایدرم خبر ویر کیم زاغلر قنده کتدیلر • و بو کیم لرندن نه حیله قصد اتدیلر جواب
ویردی کاه ملک بنم حالم انلرک محرم سری دکلم • دلیل تیزم مجروح بالم بوتمند
براتمه دلالته کفایت ایتمزمی • ملک ایتدی پس ملک زاغانک کلام الترزوی و جمله
مشاوراتن و تدبیرن مستشار و مشیری ایکن جنایت سبیله سکا بو جزای

سزا کوردیلر ۰ فی الجمله کناه ایلدک کپرو باکک یولب تنکه بوقدر زخم اوردیلر ۰ کارشناسی ایدی مخدومهم بنم حقمده بدکمان اولوب حسودلر قدیو وقیعتمجال بولدیلر ۰ وبکا بو عقوبتی روا کوردیلر بو بنجه زماندن برو خدمات مبرورهم ۰ ومساعی مشکورهم بالکلیه ضایع وهباء منثورا اولدی بیت
بی فی دبود ومنت هر خدمتی کرکردم ۰ یارب مبادکس را مخدوم بی عنایت ۰
ملکا بیدی نه سبب حادث اولدی کسوء ظنه باعث اولدی ۰ کارشناس ایتدی ۰ سین شیخون اتدکدن صکره فیروز وزیرلرن جمع ایدوب بر بر تدبیرلرین سویلتدی ۰ جمله سی ملکی جنک ومقابله یه تحریک ایدوب ۰ آتش شقاقی تیز ایتمکه اتفاق اتدی چون نوبت بکا یتدی ۰ ملک بعیردی که سن بو آب نادیده تدبیرلرسی نه دید فکر ایلدک ۰ وخانمان خصم غدارک بجه آتش تدبیرلر کونیدرهک تدارک قلدک ۰ بن ایتدم ای ملک بنم لشکر بوملک طاقت مقاومت بکه میسردر که انلرک قدرت وقوتاری بنم صولت وسطوتمزدن افزوندر ۰ وهنکام جنکده جرأت واقدام لری مرکز معرکه ده قطب آسا قیاملری دایره تعبیر وتقریردن بیروندر ۰ علی الخصوص توسن دولت ملک بوملک رانه اقتدار ۰ وعنان اختیار بنم ذلیل وزبوندن صاحب دولت قاهر ایله مجادله لایق اولمز علامت سفاهتدر ۰ وخداوند بخت روزافزونله ستیزه مقاتله طوهوس نشانه شقاوتدر بیت
ستیزه نرکی باخداوند بخت ۰ ستیزه نرا سر بره چون درخت ۰ صلح بودر که رسولر کوندره وز شویله که بادنجوتلر آتش جنکی تیز ایدرلر بنم خانمانمزی عود کبی تفرقه اودنه اورهب دودکی زوایای جهانه پریشان اولر ۰ واکر کوشش وفاقدن پنبه شقاق اخراج وغش دماغ لرندن دیو خلاف ازعاج ایدوب جانب صلحه میل ایدرلر ۰ ابقاء تاج وتخت ایچون باج وخراجدن هرنه تکلیف ایدر بی توقف تقبل ایدوب جانمزه منت بلوز بیت چو سر هایدت سرتتاب ازخراج

وکرنه

183

وکرنه سرباتو ماند نه تاج ۰ ملک چون بنم کلامهی ایشتدی ۰ بحکم انحق مر کام آرزوسنه خوش کلمیوب ایتدی بونه سوزدر که سویلرسن ۰ وبی ادبانه جرأت درکه ایلرسن بونم بجام دید وکک نه شوم درکه ۰ انک قدوم وبجومیله بنی تخویف ایلرسن ۰ وبنم اتبکی حشمی مقابله سنده کوزکه کوسترهیب تخفیف ایلرسن بیت اکر دشمنم آن تیغ دار ستیزه ۰ مرا هم سنان زبان هست تیز ۰ چو من آرزوی نبرد آورم دل دشمنانرا بدرد آورم ۰ بن بردفعه داخی نصیحت دهانن آچدم ۰ وجواهر ملک وحق کذار کبی یوزندن پند وموعظت جواهرین خاکی پنه صاچدم ۰ وایتدم ای جاده صوابی قیوب جانب خطایه کتمه ۰ وهوای نفسه اویوب بی تأتی وتأمل بر امره شروع ایتمه ۰ همیشه تملق وتواضع نفسکه پیشه قل ۰ وزور وقوتکه مغرور اولوب عدودن اندیشه قل ۰ توسن تند کام عنانن لطفله رام اولور ۰ وصید دوتر کش ملایمت وملاطفتله کرفتار قید دام اولور بیت آسایش دوکیتی تفسیر این دو حرفست ۰ با دوستان تلطف با دشمنان مدارا ۰ بو حالک خارجده مثالی اول باد تند درکه کیاه ضعیف لطف وملایمتی سببیله صدمت صرصر قهرندن سلامت بولور ۰ ودرخت سخت عنف وخشونتی اجلندن اصلندن برکنوب اولور بیت
مکن ستیزه که چون فوارستیزه کار تخوشترزه ۰ ستیزه بند دستیزه کاران
ارکان اعیاندن بنم اقرانم اولنلر فرصت بولوب بنی جنایتلرله متهم قلوب متفق الکلام ایتدیلر که سن بوملک طرفنه میل ایلرسن ۰ وکند وجلبک وولی نعمتک جانبین قویوب نه سویلرسک عدو طرفندن سویلرسن ۰ ملکا ارباب حسد کوپک کیبی ناصحلیه پند ونصیحتم دست رد وبکا خشم ایدوب بوعنابله که کورهرسن عقابه سبب اولدی اما شویله فهم ایلدم که ضمیرنده سنکله جنک عظیم اتمک مضمردر ۰ وخیالاتنده سنکله جدال وقتالدر بلکه بالکلیه اصلکزی استیصال قصد ایلمک مقرردر شا

بوم چون کارشناسک کلوسی معلوم اتدی ووزیر لردن اندن سؤالنی بونک عکس
حقیقت حالنی وحقیقت مقالنی بجا کلسن ایتدی آنک امرینه بر آن توقف ایتیوب
بهانه قیدن کورمک کرک و بو دیو دادونک سرین دیودن کم بارخانه نیرنک وفسوندر
تیغ آب شکل وآتش فعله تنندن ایروب هیکل نحس وجثهٔ نجس وکالبدبدین
عرصهٔ خاکدن مغاک هلاکه کوندرمک کرک ونعمت فرصت قتلنی که اندن زیاده
غنیمت میسر دکلدر راحت عظمی ومنفعت کبری ووسیلهٔ حصول امانی وسرمایهٔ
سرور وشادمانی بلمک کرک بن خاکستر ایچنده براخکری وبعاخکرنیم فرحی
ضمیمهٔ بر شر مشاهده ایدرم که اکر مشتعل اولورسه هزار آب تدبیر لهٔ
انطفاسی میسر دکلدر شعر ادی تحت الرماد ومیض نار ویوشک ان یکون له ضرام
نعوذ بالله ازین آتش ار در آید دود هر کیسه که فرصتی غنیمت بلمیه غالب اوله
اول قدرت انک بردخی الذکرمیه وبجز ندامت وملامت فائده ویرمیه وهرکیم
عدوسن تنها وضعیف بوله اولی بودر که انک تدارکن قیلوب اندن خلاص اوله
آردنجه اوله زیرا که خصم اول مرتبه دن دها بولیجق محتملدر که قوت بولوب تیغ
کینه لکیمندن اولوب انتقام الم بیت دشمن چو بحت لایق تو توازوی نجهی
ونهند توچون رست تو ازو نرهی خواهی که امان باشدت از آفت او
دردست توچون افتد امانش ندهی نه ای ملک انک کفتار بی هنجارنه
التفات واعتبار اتمیون وافسون جان کزائنی سمع قبوله ایشیتیوب مو حیله
ایشلتمیون که نصایح حکاده کلمشدر که دوست ناصح به اعتماد اتمه بو قیدن
قالدی که قول دشمن مکار کینه جو یه اعتقاد ایده سن بیت درین زمانه کبر دو
اعتقاد نیست چه کونه اعتماد توان شد بکفته دشمن کارشناس چون بو کلمات
ایشتدی و هر دل ایله انکار اتدی واتیدی بیت بکا تیز مخصوص جانه کی کرشی

اوبرس سندانی پیشلو تندرش بو کلامده ملک بوماک قلبنه تأثیر تمام ایدوب اول
وزیردن اعراض اتدی وبرنمه داخی التفات ایدوب ایتدی بوخصوصده سن ندیرسن
وبو بابده سن نه تدبیر صواب ایدرسن ایتدی بن انک بقاسی کوجانیه کوزمزده که صاحب
مروت خصمی ضعیف وبی طاقت کوره کچک مرهم مرحمتله انک دردینه دوا وجراحتنه
شفا ویرمک کرک و مکارم اوصافی انک حقنده اظهار ایدوب مراحم احسانی
انک بابنه مبذول بیورمق کرک مشهوردر که قچنی قوم وامان دلینی قیمق کرکه
وپایمال افتاده لره دستکیر اولمق کرک بیت زه نیک مردان آسوده کین
چواستاده دست افتاده کیر بعضلری داولور که کشی کندو دشمنینه داخی
مشفوق قالور نته که خوف دزددن اول زن بازرکانی شوهرنه مهربان قلمشیدر
ملک استفسار اتدی که نجه اولمشیدر راوی حکایت وزیر ایتدی بر بازرکان
واریدی غایت مالدار ایدی اما بدسیرت وزشت صورتلکی هزار مالی قدر
واریدی بو جمله ایله بر کرانجان فخیل ونامهربان ایدی بیت
چی دیو دو زخ از عفونت روی چو زاغ کلخن انبیهوده کوی
ازین سنکین دل وبولهو جانی چو هجران دل کداز وجانستانی
بوعره زشت طلعتک بر زیبا صورت پاکیزه سیرت عورتی واریدی که
بدر منیر پرتو لمعهٔ رخسارنده خورشید نظیر یله شب تیرهٔ روز روشن قلوردی
چراغ جهانتاب آفتاب قندیل طاق نه رواق بدر آسمان شعلهٔ شمع رویندن اراکی
بایبه محو اولوردی زبان زماناولجان جهانک شرح جمالندن بو بیتله متکلم
ایدی بیت ماه طلعت نکار زهی جبین حسنک صانعینه یوز تحسین
وهزاران دستان خیال بوستان بیان حسب حالنده بو صوتله مترنم ایدی بیت
نظیر بر کوزمشدی کیمسه اصلده نه یارتمش تعالی الله تعالی باندکان هزاران

و دلدار انک وصلنه متشوق و طالب اولمشدی اما زن انک محاورتندن متنفر و هارب
اولوب نه انک افسانه سیله شیفته و نه افسونیله فریفته اولوردی دایما جفاده
ایدی و همواره نفرت و اباده اما شوهرینه هر دم انک جفاسی وفاسی جدیدن
باعث اولوردی و هر لحظه انک قهرندن مهر تازه حادث اولوردی مصرع
مهر فزون نمی شود تا نکشی نمی شوی • نه بی تفرقه خاطر دست آرزویله
سنبل زلفنه واصل اولوبیلوردی • نه بی خار محنت گلستان رویندن گل بوسه
آلبیلوردی بیت من بنده آن روی که دیدن نگذارند • دیوانه زلفی که کشیدن نگذارند
اتفاق بر گیجه انک اوینه اوغری گیردی • اول زمان مکی بازرگان خوابه وارمشدی
زن بیدار ایدی • دزدک حرکتن احساس ایدیجک خوف و هراس انکا غالب اولوب
عزت و نازی فراموش ایتدی • و ناچار شوهرینی کنار ایدوب خواه و ناخواه دیکنی
ایتدی • بازرگان اویاندی دولت بیداری کنارنده کوردی • کمال سرور و ذوقدن جوش
و خروش ایدوب ایتدی بیت مگر بیدار شد بختم که اندوه کرد خوابم
نبود امید پیشی دیدم بیان می آید • آیا بو نه شفقتدر که پرده غیبدن بنم حقمده
ظهوره کلدی • یا بو زمان نه خدمتله بو دولته لایق اولدم یا بو سعادته سزاوار اولدم
مهر نبوت از کجا پیدا شد • چون اطرافنه نظر ایتدی دزدی میان خانه ده کوردی
ایتدی ای مرد مبارک قدم و میمون فال مال و منال انکا سودی کبی حلال اولسون
هیچ تکلف چکمه ایستدوکک قدر آل که برکت قدومکله بو جفاکش بی وفا بکا مشفق
و مهربان اولدی • بو حکایتک فایده سی اولدر که بعض مقام اولور دشمن انتقام قصد
ایتدوکی کسنه یه واقعی لطف و احسان ارزانی کورر حالا که بو نازنینک دامن خیالی
بو منوال اوزره در مصراع رحم کن چون حال عید دیدی که جای رحمتست • ملک فرخنده
وزیرن صوردی که سنک رایک بو امرده نه یه منجر اولمشدر • ایتدی اولی بودر که

ملک

ملک لباس حیوانی اندن خلع ایتمیه • بلکه خلعت امانله مخصوص قلب آثار تربیت • و عاطفتنی انک
بابنه اظهار ایلیه تا اول داخی انک مکافاتنه خدمات پسندیده دریغ طوتمیه • بلکه الدن
کلدوکجه زبان مخالفت و مناصحتی برکنار ایلیه بر داخی بو که عقلله جمعیت اعدایی برینی
اتمکه سعی ایدرلر و مجموعلرینه سنگ تفرقه آتوب ممکن اولدقجه میانلرینه مخالفت القا
ایلمکه قصد ایلرلر اختلاف کلمه اعدا موجب تفرقه دلدر و انتظام حال اولیادر
نته کیم دزد دیو میانندن اختلاف سبب جمعیت خاطر زاهد اولدی • ملک استفسار
ایتدی که نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد
پاک طینت و عابد پاکیزه سیرت بغداد نواحیسنده بر موضعده صومعه طوتمشدی
و اوقات صبح و شامده عبادت جناب ملک علام جل و علا لرله تخصیص ایتدی
چون تعلقات حطام دنیای فانیدن ال چکمشدی • و صفحه مجموعه روزکارده
سفید و سیاه لیل و نهارده غدر و بی وفالک نقشنی معاینه اوقیدی بلوردی که
نوش مرتبت بی نیش و معترت اولمز • و نقد گنجی درد و رنج تحصیل اولمز نظم
یک کلی بی خار در این باغ نیست • لاله او بی اش داغ نیست • تیغ زند بر تو دکوی خوند
زر دکند رویدوکوی زلیست • فراغت زاویه سنده قناعت کریبانن باشینه
چکمشدی • و نهال توکلی زمین درونده دکمشدی و تخم تحملی مزرعه دلنده اکمش ایدی
بیت مالمزه قناعت و رضا افکندیم • فرز دوست به هر چه رسد خورسندیم
القصه مریدن صادق قلبندن برسی درویشک فقر و فاقه دن تشویشنه مطلع اولوب
مدد معاش ایچون بر کاومیش فربه کام آرزوی شیر و شکر ایله جرب شیرین
اولوردی بر سبیل نذر زاهده صومعه سنه التدی اتفاق بر دزد بو حالی مشاهده
ایتدی و قوت طامعه سی هیجان ایدوب صومعه زاهده متوجه اولدی ناکاه بر دیو
کمراه آدم صورتنه کیروب آنکله همراه اولدی دزد صومعه یه کسن کیمسن و نه طرفدن

کلوب نجا بنه کدرسن جواب ویردیکه بن بر غولم بو شکل ایله تشکل و بو صورتله متمثل اولدوغمک علتی بودر که بو جمالک خلایقی بو شیخک ارشاد و هدایتی ایله طریق توبه و انابته سالک اولمشلردر اول سببدن عزایم افعال و اغوامز فاسد و بازار افساد و سوءمز کاسد اولمشدر دلدم که بر فرصت بولوب آنی هلاک ایدم و کلمات جهانی خار وجود زاهددن پاک ایدم بنم حالم بودر که ایشدرسن حالیا سن خبر ویرکه نه کشیسن و نه طریقه کیدرسن بو حرکتدن مرادک ندر دزد ایتدی بن مرد عیار پیشه‌یم شب و روز بو اندیشه‌دیم که خلقک مالنی تاراج ایدم زاهد عزیزک بر فربه کاوی و میشی وار ایمش حالا قصدم بودر که دراز دستلک صنعتنده سحر سامری کوستروب کاو عزیزی الدقدن آستینک صومعه‌سندن بر حیله ایله اخراج ایدم دیو ایتدی فمرحبا بالوفاق علی الاتفاق مصراع ای جان جهان تو یار یاری بحمد الله که رشتۀ اتحادمایمیزده مبرم و رابطۀ جنسیت که علت ضم درمیانمزده محکمدر دعوای اتحاده بر قوی شاهدر که هر برمزک مقصودی واحد و مقصدی معهود زاهددر پس موافقت یولنه کیدیلر و شبکاه صومعۀ زاهده ایردیلر زاهد وظایف عبادتدن فارغ اولمشدی و سجاده‌سی اوزره کیبان مراقبه باش چکوب درز خواب غفلت دماغنه یول بولمشدی دزد کنجاطرینه بو خاطر خطور ایتدی چون غول آنی قتله مشغول اوله محتمل درکه فریاد ایدوب جوارنده اولان خلایق متنبه اولور بو تقدیرجه کاو دلدوکمیسر اولمز دیو داخی بو فکره دوشدی که دزد کاوی آلیجق البته قاپویی آچه کرکدر شاید که صریر بابدن زاهد خوابدن اویانه عزایم مشغول اوله بو غرضدن اوزره آکا ظفر بولموق متعسر اولمز پس دزد غوله ایتدی که کرم ایله سن بر دم آرام ایله تا بن کاوی آلم بعده سن آنک امرین تمام ایت

بو خلف

186

بو خلف آنلرک میاننده قایم اولدی عاقبت متابدلری مجادله یه نهایت بولمدی دزد فریاده مضطرب اولوب اغلبی صوتله زاهده ایتدی آکاه اول که بر دیو سنی هلاک ایتمک استر دیوک داخی نایرۀ حمیتی ملتهب اولوب فریاد ایتدی که بیدار اول که بو دزد کاوی آلوب کتمک استر زاهد آنلرک آشوب و عربدلرندن اویانوب اندی اطرافنده اولان احباب و اصحاب متنبه اولوب صومعۀ زاهده شتاب ایتدیلر دزد و دیو هر بری بر طرفه قاچیدیلر و زاهدک نفسی و مالی اول ایکی ظالمک خلاف و جدالی سببیله صحیح و سالم قالدی بیت چو در لشکر دشمن افتد خلاف چرا تیغ باید کشیدن از غلاف چون وزیر ثالث بو کلامی تمام ایتدی اولکی وزیر بو ایکی وزیرک تدبیرندن بر غضب اولوب ایتدی شویله فهم اولنور که بو زاغک مکر و فریبله مفتون اولوب بو معامله‌ده غبن فاحش ایله مغبون اولوب زنهار زنهار خواب غفلتدن بیدار و شراب جهالتدن هشیار اولکه کوش پند بنده‌دن نصایحی قلک و بو امرک عواقبنده ذهن ثاقب فکر صایبی واجبدر که عاقللر عدودن تحفظ باب طریق احتیاطدن خروجی صواب کورمزلر و آنلرک کفتار دروغ و کلام بی فروغ ایله طریق مستقیمدن انحراف کوسترمزلر و غافللر بو غایه التفات ایتیوب جزئی تملق و ملاطفتلرندن کلی تعلق و ملاطفتله تلقی قلوب عداوت موروثه و خصومت قدیمه فراموش ایدوب صلح و آشتی ایله کوکللری خوش ایدرلر و بیلمزلر که دشمن هزار نقش محبت کوسترسه هنوز زنکی عداوت لوح دلندن محو اولمز و چندانکه باران ملاطفت یغدرسه هنوز هوای صفا غمام کدورتدن صافی اولمز بیت زلف هندوی تو کفتم که ذکر ده ننند ساللهاست و بران سیرت و سانست که بود بو بحیده که طراز بعضی سینک بعض کوزنه طرفه بعدا دکوندر و خوبهمچو بی اعتبار سینک نطقی کوزه کوهرث هوا دکلودی

یمان حالکی اول دُرود کر حالنه بکز دکر گفتار وان کفتاردن بد کردارە فریفته اولدی ٭
ملک استفسار اتدی کە بحر المجالس دراول حکایت قد زیبا ایدی روایت ایدر کە کرکە
شهرسنده بن درود کر وار ایدی ٭ بلاهتده خنقە زمان ایدی ٭ و بن زنی وار ایدی
ملاحتده زلیخای دوران ایدی ٭ بر آهو چشم ایدی کە بن عشق ایلە هزاران شیر نر شکار
قلوردی و بن شیوە ایلە روباه عقل حیلە کاری خواب خرکوش ویرردی بیت
نکاری تیر مژکان قوس ابروی ٭ بە عقرب ذوائب سنبله بوی ٭ بت جوزا کمر خورشید آتای
اسد چشم و حمل دم حوت اندام ٭ درودکر آکا شیفته اولوب بن دم آنسز آرام ایتمزدی ٭
و بر ساعت آنی کورمسە راحت و آرام بولمزدی ٭ زن اکرچە کە ضروری آنوکلە
مصاحبت صوری ایدردی ٭ امّا معنیدە اغیار ایلە باشی خوش اولوب بزم عشرتدە
جام محبت غیرلر یاد نە نوش ایلردی ٭ آنلرک جوارندە بر جوان وار ایدی کە قد بالاسی
کویا بن سرو ایدی کە چمن باغ جنانندە بتمشدی ٭ و خط سبزی بر تبتی ایدی کە کنار
چشمه حیوانی احاطە اتمشدی بیت دفع چنان کە خورشید و ماه نتوان کرد ٭
خطی چنان کە زمشک سیاه نتوان کرد ٭ زنک مرغ دلی آنک محبتی دامنە طوتلدی
جوانک داخی کوکلی شکاری آنک کمند عشقنە کرفتار اولدی ٭ آخر بر طاقم وسایط سایەسندن
کدوب مواصلە یە و معاشقە معانقە یە مبدّل اولدی ٭ و مقدّمات کلام و پیام
عیش مدام و عشرت صبح و شام سر انجام بولدی ٭ حسودلردن بر طائفە کە
ایکی یارک مواصلتی رشکی آنلرک قاتللری تیرنی یاقلوردی ٭ و ایکی رفیق میانندە شمع
صحبت افروختە اولسە آنلرک دللری فتیلە شعلە آتش حسد لە یانر یاقلوردی
بیت هر کز حسد نبردم بر منصبی و مالی ٭ الّا بر آن کە دارد با دلبری وصالی ٭
اول حالە مطلع اولوب نجاری کیفیت کاردن خبردار ایتدیلر ٭ بیچارەنک اول
قدر غیرت و حمیتی یوغدی کە بر طریق مقبول ایلە آنک تدارکنە مشغول اولدی

سفر
بن شخص آرلو بی غیرت اولمق زە چون غیرت اولمیە یک عورت اولمق ٭ پس عورتنە ایتدی
زادن مهیّا قل کە دوستلردن بعضنی زیارت ایتمکە کتمک کرک ٭ اکرچە کە مقصد سفرم
بعید ٭ و مسافە تم مدید دکلدر ٭ امّا بر قاچ کون انن توقّف اتمک کرک ٭
بلمزم کە سنک نار فراقکە نجە صبر ایدە بلم ٭ و بار حسرتیا قکنە طور قیلە تحمّلە قادر اولم
بیت ای بنا کام مرا از رخ تو مهجوری ٭ خوش بکا باشد کە بکام از تو کنم دوری
زن داخی تکلّف تحسّرین اظهار اتدی ٭ و هزار زحمت خونابە ایلە کوزلرندن
بر ایکی قطرە یاش اقتدی ٭ و نە احتیال توشە احضار ایدوب شوهرینە اویدی
و قوجەیی وداع اتدی ٭ چون نجار کتدی عورتنە زبان نصیحتی پرکار ایدوب ایتدی
ای نکار دلنواز کە قپویی جوق قومیوب محکم بند ایدە سن ٭ و لباسانی محافظە ایدوب
بیت کنجک بهرو سیلە بهرا و رم ٭ بنم بندمی کوش هوش کە پیوندە این مس
حوق کونی تمکن ایدر کی طوردە سن ٭ زن شوهرینک پندنی قبول ایدوب سوکندلر کە
قلدی ٭ و همان لحظە کرار کتدی ٭ جانانە خبر ایتدی و ایتدی مصراع بیا بیا کە کلها
شکفتە و جهان تماند ٭ جوان وعدە قلدی کە بحوئی کیجەدن بر قاچ ساعت کچە
طلوع صبح و صالە مترقّب اول زن اول وعدە ایلە شادمان اولوب کباب شراب
احضار ایدوب عشرت اسبابنی مهیّا قلدی بیت زهی سعادت طالع اکر شبی آن ماه
بکلبە من بی خانمان فرود آید ٭ درودکر کیدوب یاخشامەدک بر یردە توقّف ایدوب
بیکاە بر مخفی راهدن خانەسنە کلدی ٭ اتفاق اول زمان ایدی کە مهر لکامە برج
قرانە انمشدی ٭ و ایکی یار حلقە نغمە غیار ٭ بر بر نیک دیدار ی ایلە خوشحال اولوب
کاه جوان ماه جبین بر نکتەء رنگین ٭ و خندەء شیرین ایلە زن نازنینک خرمن صبرینە
آتش اورردی ٭ و کاه اول شوخ فطنات عشق فنان و کرشمەء دلنواز لە جوان
جانانک متاع روح و روانن غارت قلوردی بیت طوتب نازنین عقل فریب

یا عسر بهم لطافت وزیب ۰ این بر نو شمع کرشبستان بود ۰ وان نقل بلکه می پرستان بود ۰
بیچاره اول قدر توقف اتدی که انلر جامه خوابه میل اتدی آهسته آهسته بونلرک
یاننه بر کوشه ده سکدر یاتدی با تو مصاحبتلرین دانی عشاهین قلدی حقیقت
حالی کندو کوزیله کوردی آنک حقیقتی دیدکلری و اقومیدن بلدی تا که اونلرک کوزینه
ادرک یوزینه راست کلدی ادرک کندی بو حالی تحقیق ایچون بهانه ایشی بلدی دیکل
دیک مکری آتش فکرله قاندب معشوقندن ستر لرله ایدی جهره بندن صورکه نیمی زیاده
سوزین شوهر یکی جوان دفع صوتله ایدی بنیمی آرتوق سوزیرسن ای سرو چمن ملاحت
قامتک کبی راست سویله که جان و دلدن بکا محاسن یاده مایلسن حلوا کبی زن ایدی
بو سوءالده سبب ندر بو حالی یعنی طلب نه جوابدن بیم جاندن سوءال اولی تکرار بونه با
احاجی بر کار اتدی زن ایدی سوزنک طوغروسی بودر که عورتلر اکثریا غفلت
یا لهو وشهوت جهتندن بومقوله حرکت ایدرلر و نامحرملر ایله مدام اولوب بیگانه
لرله مناسبت و اجنبیلرله مصاحبت ایلرلر اما چون حاجت تعقل ایدرلر و اوا
و شرعت شهوتلری انکار بولمه بیگانه لر حکمی و بو بنظر اعتبار دن دور اولورلر
و مجالستدن اعراض ایدوب مصاحبتدن نفور ایدرلر بیت ترک یار ایکنده دلداره
دوستی خوج بود پنداری اما شوهرم نوازش ایسن در بعیر ده و دم و ثقلان
منن لسنن دز جکرده بلکه جاندن بهسن دونتن و هر مرتبه سن در بعدن
مصراع انجان بود کرینا ناث کرین نهال عمر جواندن بر خوردار اولیم
اول عورت که شوهرنی کند و نفس نفیسندن عزیز کوره و زلفی کبی قدم
و شراب زندکانی حرام اولسون اول زن که حلوانی نجاتین یندن لذیذ بلمیه و سلامه
حیاته انک رفاه حالی و فراغ بالی وانتظام امور معاد و معاشی ایچون دلمیه
بیت وفا مباد اییدم اکر بغیر تو هسته حرام باد حیاتم اکر برای تو نیست

چون درود دکی بو فسون وفسانه یی ایشتدی کوکلنده رأفت و رحمت آثاری ظاهر اتدی
و عرق شفقت و محبتی حرکت ایدوب کندو کندویه ایدی آن قالمشدی که بو عورت حقیقتده
بندن بر مقدار محبت حاصل اولوب حطاسی یوقدر کاحقیقت نه شرمسار و کناهکار و پشیمانم
بو درود کندی حقیقتده نه عجب سوءظن اتمشم بو مسکین خود بکا عاشق زار ایمش وینم
محبتمدن شیدا و زار و بیقرار ایمش انک بکا بو قدر تعلقی و تعشقی وار ایکن دیدن محبتمدن
فارغ اولمق ایتمک مروتدن لایق بودر که انک خطاسندن بوز ندامت دونم و بو مقوله نادره لردن که اندن
صادر اولدی اغماض ایدوب اندن اعراض کوسترمیوب که هیچ آفرین بر مهرویدن
عصمت و بر زن پرهیزدن خلوصه طاقت میسر کلدن کسی کجاست که اوداء
دوستی دوستنیا لی دست حالا مصلحت بودر که شراب عیشلرن انلر تلخ ایتمیم و آب دولتدن
دشمن اولکن مضاک فضیحت دوکیم که ظاهر بودر که بو عورت بونوع حرکتنه هوو لهو و هوسندن
اتمشدر حسدن عمدا اتمشدر فرضا که اویله اوله اولی بودر که حمل المومن
علی الصلاح آنی صلاحه حمل ایدوب نظر محبت انک هنر نجسس ایدم و عیبندن
کف ایدوب قبا یحینی ذیل اغماضله ستر ایدم بیت که هنر داره و هنستا عیب
دوست ببیند بجز آن یک هنر پس هما اول کوشه ده خاموش اولوب او تور دی
تا اول وقته دک که انلر عیشدن فارغ اولدیلر و رایت شب نکونسار و علم دور
عالم افروز ملوس انجم سیما اولدی بیت آچلدی طرف شبدن نوزرد
صاجلدی نور صبح عالم افروزه مرد بیگانه طوروب خانه سنه یوریدی و زن جامه خوابده
کندوسن اویقویه اوردی درود کرآهسته آهسته یرندن طوروب رفق و لطفله
کلوب عورتی یاننده اوتوردی و آستین لطفله غبار ملالی چهره سندن کوتروب
نرم نرم الین انک اعضاسنه سوردی تا زن بر قریب کوزن آچوب ارینی یستری اوستنده
کوردی نه انکاله یرندن طوروب کلوب ایتدی بیت دم بدم صبح سعادت که یا دبار آمد

بزادشکی که آن غمکده باز آمد • پس صورتی که سعادت وصلکزله قچن کلدوکن ایدیمی اول
وقت که بیکانه ایلکتنا لک جانمن نوش وساعد آرزولیبیات هدم وبالی دن اغوش
ایدرکون • اما چون بلدم که سکا البته بر ضرورت عارض حادث اولمشدر که بو عقوقه
فعل باعث اولمشدر • شرایط لطف ومروتی رعایت ایدوب حضوره کوزن مانع
اولدم • علی الخصوص که بو واسطه ایله بکا نه مرتبه مهر ومحبتک وار ایدوکن بلدم • وبکا
کمال مرتبه میل وتعلقکه مطلع اولدم • وجزم ایلدم که حیاتکی بنم مواصلتم ایچون استرسک
ونورها جسم بنم جمالم نثار هدیه سی ایچون دلنا ایشسن • وسندن بو نوع حرکتک صدوری
علتی البته یا سهو وغفلت • ویا طوغیان شهوت ایمش • بندن ابا ونفرت ونیتم ملالی
محبت دکل ایمش • پس بکا بقدر الطاقه سنک خاطرکی رعایت اتمک واجبدر
ودائم غرضکی صیانت ایدوب ممکن اولدقچه جانب حرمتکی حمایت اتمک لازم قلبکی قوی
طوتب خوف وهراسی کندوکدن دور ایدوب • ووحشت ودهشتدن بری اول
وبنی عفو ایدوب بعد ذلک ربوه که سنک باکره ادبا غرضک قولنه اعتماد ایدوب
من یسمع یخل بو جنبه سکا سوء اعتقاد اتمش ایدم • بحمد الله والمنه که بنم ظنم موافق
وفعلک مساوی سنه مطابق چقمدی که مصراع سهو بود آنچه باکمان بود دلم
ندن واقع زبان سحر انکیزله کلمات مکر آمیزی درمیان ایدوب جانبیندن خشم وخشونت
وعنف وعونت زایل اولوب موجبات وحشتی بالکلیه فراموش وقدم مصالحه
ومصافحه ایله دوشن مطاوعت وموافقتی در اغوش ایتدیلر • ونجار زبان اعتذار بوندن
تکرار اتدی بیت نزد خدا جرم توچنین باد • من زتو راضی شدم او نیز باد
بیت چون بلد کا اصلی بود لیستانکه • صقین اولمه امین مکرندن آنک • که مکر محکم
وکیدی متیندر • بو لردن دور اول حقیقتا بیلدن • بو مثلی ایراد اتدم مراد اولدر که
سیزه امین اولمیجان کبی اول زن بدکردارک کفتارینه فریفته اولدی • بوزاله تکما

وحیله

وحیله کارک دام تزویرینه کرفتار اولمیاسز • وانک زرق وشعبده سیله اختیاری الدن
قویمیاسز بیت بقول خصم بد اندیش غره نتوان شد • کسی که کرد چنین عاقبت پشیمان شد
بعضی دشمن اولور که خصمک حالنه مطلع اولمدوغی سببدن انکا ظفر بولمیوب ضرورتی
زرق وتزویر مقدماتن ترتیب ایدر • وخیرخواه کبی کورنوب نصیحت آمیز کلمات
ایدوب اول حیله ایله که کندوسن انکا تقرب ایدر • تا آخر کار واقف احوال
ومطلع اسرار اولوب بصیرت کامل ایله مترصد فرصت اولور طورر • ووقتن
هر زخم که اوزر صاعقه آتشبار کبی خرمن وجود خصمک کولن کوکه صاورر • وخدنک
مکری تیر قضا کبی بی خبط وخطا هدف مراد ونشان مقصوده راست اورر • زاغ
ایتدی ای استمکار وجلادان • بو جرب زبانلک کنج مفید اولور • بو قدر سخن آرالک
نه مصلحتی واردر • یعنی بکا اولقدر ظلمک ودنم اولقدر جورک حیله ومکر نه مناسبتی واردر
هیچ بر عاقل غیرین راحتی ایچون کندویه جراحت روا کورمز • واحمق نوش وعیش کبی
کندو نیشی محنتی اوزره کرمز • بنم حالمی حیله یه نسبت اتمک غایت غبا وتدن
ناشی درکه کوره کبی روشن ومحاین درکه • بو عقوبت بنم ملک زاغان مخالفت باد
رایشیدر • وزیرلریدر ای بد فعالسنک بکا کلخسی حالک دلالت واضح ایله
دالدر • وخدعه واحتیال کبی بر شمه تسن دکل محتال ایرغ ملک محالدر • تنکری هر داغ
محبت طوعه رغبتله اولمشدر • وهر نعمتی بر رحمت وهر جراحتی بر راحت ملحوظ
اولمشدر • محقق کلدم که مخاطرم اولقدر لذت انتقام بو عقوبتک شرابی بدکوار
مذاقمه ایسکر کان قلمشدر • بخ کیجه لرهله که اعدا ایچون نعلین فدا
ایلمشلردر • ومخدوملری بابنده شکر نعمتی ادا وحق کذارنکه وهوا دارلکنامی
جریده رونکار املا اتمک سوداسیله کندولرن فرط عنا وکرداب فنایه بغلردر
ننه که اول یوقه یوا اعدادن اخذ انتقام ایچون نفسنی فدا اتمکله حقوق صحبت بارانی

اذا المتدن ۰ ملک بونا صوررردی که بجه اولمشی در اول **حکایت** و نیرا ایتدیکه دولت
اولنورکه ۰ میوهلردن بر جماعت کیش بر جزیره ده که میوهسی بیشمان ۰ و آب خوشکوار
و هواسی عنزا چهلر نسانکان ایدی ۰ ماوه طوغشلردی ۰ بر کون اول قوبکلکا بر نوب
بر جماعت بر درخت سایه سنده اوتوررلردی ۰ و هر طرفدن چوکان زنانه سی
طوپین اوررلردی ۰ بر زبان بسته کبی لب خندانله فندق و فستقدن خبر ویررلردی
بر جماعت لطافت انکوری نون ۰ و حلاوت انجیری نطیردن حکایت قلورلردی
ناکاه بر خرس زشت اول نواحی کشت ایدرکن آنلره ایزه راست کلدی ۰ و آنلرک بو
جمعیتندن پریشان و مضطرب ۰ و کانون درونندن آتش رشک و حسد ملتهب
اولوب کندویه ایتدی ۰ دواعی درکه بو میوهلر بو مواضع نزهت و معراتده خرم
که عبرت بوستان آدمدن ۰ تر و تازه میوهلر بیولی اوتورهلی ۰ و حریر نطیر
بعضلری و نستر و یاسمینلی ۰ و بعضلری اوزره یاتهلی طوررلر ۰ بن دلخسته و خاطر
شکسته ایله آج و محتاج یکیم ۰ و هر زمان کاشانه دوراندن شوربای مجاعت و شوربای
ریاضت ایچم ۰ هذار ذور وزارا ایله جیفا لم کیره سم عید اکبر قلم ۰ و محنت بیابان
استخوانه قادر اولم نعمت و غنیمت بلم **بیت** دریاده بهادر صیل اوت کفه ییجوق کل
چراسی در غزاله بحربی برک و نوا باشم ۰ پس انلرک مجمعنه متوجه اولوب قصد ایتدی
که جمعیتلرین پریشان ایده ۰ و بنیاد حضورلرین بر باد ایدوب اولتقام جنت نشانی
مخلب تغلب ایله اللرندن اله ۰ یعنی بونلر شورش و شعبجه دن کجوررلر ۰ و بر لحظه ده
بی حصر و بی حد یعنی جمیع اولوب جنک آندیلی آغازدر ۰ بیچی و جنک و ضرب
سنکله خرس حریفی مجروح و ونک ایدوب میدان فسیح جهانی کوزینه تنک ایدیلر
بیچاره خرس خام طمعک باغ آرزوسنده میوه مرادی ایرمدن برک و بار عشتی
پژمرده اولدی ۰ و زاویه خاطره بر توشه حضوره مستقر اولمدن چراغ قوت

ونزهوری

ونزهوری مرده اولدی **بیت** تا رسیدم بکیم جرعهٔ از ساغر عیش ۰ میزند دست جفا
جام مرادم بر سنک ۰ القصه خرس ستمکار هزار زور و زارله میوهلر ۰ میاندن
بحوب کوهساردن دوشدی ۰ و فریاد و خروش ایدوب باشنه کندو جنسندن بی حد و
بی حساب وحوشها وشدی ۰ چون آنی او حالده کوردیلر کیفیت حرب و کیفیت ضرب
صوردیلر ۰ خرس فقیر صورت ماجرایی نقیر و قطمیر تقریر ایتدی ۰ و ایتدی بوندن ارتق
کم ناموسلک و غیرتسزلک اولورمی که خرس قوی هیکله بونجه ضعیف بیکردن بو عار
شنار لاحق اوله ۰ هرکز قدیم زماندن بزم آبا و اجدادمز بو بدناملغی کورمش ایتمش دکللر
و بزم نسلمز بو اصل خجالت ۰ و حقارتی قبول ایتمشلردر ۰ شویله که دفع عار و اخذ ثار
ده بزدن مساهله جایز اوله تا قیامته دک بو بدناملق صفحهٔ روزکارده با
و پایدار قاله ۰ صلوهٔ بعد کرهیم دستان اولوب بر شیخ ایله انلرک رو حیاتلرین
تیره و غبار کامدارده دیث امیدلرن خیره قلهوز **بیت** کرا ز کردش چرخ باشد امان
بخواهیم کین خود از بدکمان ۰ چنان سر بکوبیم شان در ستیز ۰ که ماند زمانم تا رستخیز
خرسلرک عرق غیرتلری مضطرب ۰ و آتش حمیتلری ملتهب اولوب دهان لاف
و کذاف آچیلر ۰ و طاغلردن کف و جبال و خلوه صاحیلر و ایتدیلر **بیت**
مخالف چو موری و ما اژدها ۰ کجا کرد دانیخ مارها ۰ زما ایت جنک افراختن
ز دشمن سر و تاج بکذاشتن ۰ بونک اوزره معتقرها تدبیلر کیهان اولکیجا شعار
آتش قتاله اشتغال ایدوب نادکار زارله و شعله کیه دارلر بونلرک خرمان
آتش بولور اوررالر ۰ و خانه حیاتلرن یقوب ۰ و خرمن وجودلرن یاقوب کوکلی
کوکه صاورهلر ۰ چون شیئی ذتین چیکال ایجمه بیت سبحن ۰ فی عین حمیئة چشمه سانه
باتدی ۰ و دب اکبر و اصغر حوالی قطب شماله حرکته آغاز ایتدی **بیت**
چو خورشید تابنده بنموده پشت ۰ هوا شد سیاه و زمین شد درشت ۰ باکیجه اول کوهسار

خرسلری بی حد و بی حساب حرمتجه حوایله بوغزینه لنجزین سنه شتاب ایتدیلر • مکر شاه
بوغزینه کا ارکان و اعیاندن بر جمعه شکار کدوب اول کیجه یی بیابانده قالمشدی •
و سایر خدم و حشم هجوم دشمندن غافل هر بری کند و مقام و منزلنده آرام قلمشدی •
ناکاه بر سپاه بلعیه سیاه بوغزینه لرک کشورونکشی نه قدوم و هجوم ایتدیلر بیت
سپاهی چو مور و ملخ تاختند • بتیزی جهاد بجهان ساختند • بوغزینه لرک اکثر هدف
تیر دمان • و علف شمشیر بران اولوب روی زمینی و دامی ایتدیلر • و بقیة السیف
مجروح و افکار هزار ذو رفنادله اول و حجو آنجی اردن کنان تبدیلر • خرسلری حق
اولیتیه بهشت نشانی نواع نعمتله مالی • و اول حزین آبادانی اعدادن خالی کوروب ایدیلر •
بجمله اول مقامده پایی قامتی دامن سکونه چکدیلر • و اولحزن جفادیده و ستم رسیده
کنده ولی امیر ایدوب • دست تسلط و تغلبی دراز ایتدیلر • و هر نعمتی کی بوغزینه لر امرور
زمانله جمع اتمشلردی • یدغضبله نهب و غارته آغاز ایتدیلر مصراع الله الله که علف
کرد دکر اندوخته بود • چون تباشیر صبح عیان اولوب چهره نهان رفان خوبان
کبی تابان اولدی • و جمشید خورشید خلیفه زمانه حضرت سلطان سلیمان خان صاحب
قران کبی سریر زرین اوزره جلوس ایدوب روی زمینه فرمان روان اولدی بیت
چکوب لشکر ینه سلطان خاور • جهانه سرتسر اتدی منور • ملک بوغزینه کا بو حالدن غافل
شکاردن کیدن جزیره جانبنه مایل اولوب • اثنای راهده بوغزینه لردن بر جماعته میان
کرداب بلادن نیم جان کنان آماده تیغ تیر قفس شو کلدیلر • و خروش و فریاد آتش
تاثیری کوش فلکه ایشیره تیره دیلر • ملک کیفیت حالدن سؤال ایدوب • صورت واقعه
مطلع اولیجق کانون درونندن دیک غیرتی قینیوب • و انکشت حیرتی دندان
چینیوب ایتدی • دریغا اول ممالک محروسه یه که دست تعدی فرزندان چقعدی • و حیف
اول جزایر معموره یه که اعدا و بیکانه لر الینه دوشدی • و اویله که بخت برکشته

خاک ادباری بر سر فرق منشاریه اتدی • و امصیبتا که دنیای غدار بر دون کنارایدوب
دولت ناپایدار صدر حله بردون فراراتدی بیت دوستان دهر دا بر کس نوایی کس ندید •
بهره اقبال را رنک وفایی کس ندید • بر فریب آباد کیتی اعتماد از عقل نیست •
نانکه در هر فتنه تن محنت سرایی کس ندید • سایر سپاه که ملازم رکاب پادشاه
ایدیلر • اضطراب آغاز ایدوب • هر بری مال و منال و اهل و عیاللری ایچون نوحه
و زاریه باشلدیلر • اول ملک میانده میمون نام بر بوغزینه وار ایدی • بنام عقل و خرد لبین
بو قرانده شانرایه با البنان ایدی • و فضل و هنرله سایرلردن امتیاز مستغنی عن
البیان ایدی • بو سببله اول ملک میانه حرکت عامی وار ایدی • و شاه و سپاه اکثر
میامن آرا و افکارینه استظهار ایدرلردی بیت اندروش دلی صاحب ضمیری •
بتدبیر درست اقلیم کیری • دخل شاکرد او در نکته دانی • عطارد چاکرش در خامه دانی •
میمون چون ملکی محزون • و سایر حشم ترنکون کوردی • زبان فصیحتله نصیحته آغاز ایدوب
ایدی بیت بر بلیه تا دل اولسه اتمه جزع • کان وارایی شرایت بندن
او لوادوستلی اولور عکسی • تا نیا شادمان اولور دشمن • نزول نوائب و حصول
مصایبده جزع و فزع ایتمک ثوابی ابدیدن محروم ایدر • و قلت صبر و خفت عقل
و سقامت رایله مشهور و موسوم ایدر • بو مقوله وقایع که احیانا واقع اولور •
تلافی و تداریکنه ایکی نسنه نافع اولور • بری عروق و ثقل اصطبار تمسک که شجره صبر
ثمره حاجاتدن • و بحکم الصبر مفتاح الفرج تحمل کلید ابواب حصول نجات • و وصول
درجاتدر بیت کلید در کنج مقصود صبرست • در بسته آنکس که بکشود صبر است •
تا آیینه سینه در ره نمدان • غبار ستم انکه بزدود صبراست • بری دخی رای راست و تدبیر
درست • و فکر ثاقب و رای صایبدر که چوق برق رای صایب صاحب ذهن
ثاقب شب قعر ظلمه لامع اولسه • ظلام ظلمی هوای حال مظلوم ستمدیده دن رفع ایدر •

ی فارس میدان فراست بر ساعت فکرله هزار رسال حیله و مکری کندودن دفع ایدر **بیت**

توان بمرهم تدبیر نیک و رای صواب ، جراحت دل صدپاره را دوا کردن ، ملک بو نکته‌نک مضمون کلامی میمون ایله متسلی اولوب صورمغه که بو کار ریحان نه‌دن ، میمون الخلوت طلب ایتدی وایتدی ای ملک نامدار ، بنم اهل و فرزندم ، و خویش و پیوندم ، بو گروه ستمکارک الندن کشته ، و شیشه عار و ناموسم بو بدکردارلرک زخم سنگ ظلمیله شکسته اولدی متقرردر که بکا آنلرک حسرتیله عمر دن لذت ، و بو غصه‌لرایله راحت متصور دکلدر **بیت**

بی روی تو زنده می توان بود ولی ، آن زنده کی ز هزار مردن بدتر است ، چون عاقبت کار رخت زندگانی غرقاب بولا ده دوتمک متقرردر ، اولی بودر که بر سبیل تعجیل کندومی بو فنای و تنکنای دنیادن سرای بقای و فضای راحت فزای عقبایه ایریشدرم ، و حق نعمت ملکی ادا و نعمی آنکله قضا ایدوب یاران کریم و دوستان قدیملرمک انتقامین اول ذلیلردن آلم ، ملک ایتدی ای میمون شربت اخذ انتقام کام حیاتده شیرین و خوشدر ، و شراب قدح استیلا بزم زندکانیده صفابخشدر ، سن خاک اولیجق قومی عالم خراب ولمش یا میمون ، سن هلاک اولیجق بنی آدم یا محزون ولمش یا مسرور **بیت**

زین چمن چون شدی تو در پرده ، خواه گل تازه خواه پژمرده ، میمون ایتدی ای ملک بو دام نکبتده بن گرفتار اولدم ، هزار بار مماتی حیات اوزرینه ترجیح و فنای بقا اوزره اختیار ایتسم عجب دکلدر که نورده‌ین تماشای جمال زن و فرزندلردن حاصلدر ، آنلر خود نقاب تراب ایله مستور اولمشلردر ، و سرور ینه مشاهده‌ء عیال و خویش پیوند ایله متواصلدر ، آنلر داخی خرمن وجودی صرصر هلاکله هباء منثور اولمشلردر ، بازار دنیای بی اعتبارده کرچه سرمایه فراغ و رفاه مال و منال دن معلق هب موروث و مکتسب دست خوش خصم بدسگال و پایمال دشمن بدخصال ایدن حالا دلرم که ملکک وظایف حقوق نعمتن بو خدمتله ادا قلم ، و سایر احباب و اصحاب

داخی

داخی جراحتلرنه مرهم راحتله دوا قلم ، و نقد جانی نثار ایتمکله اخذ ثار و دفع عار ایلیم و ابنای جنسمک لباس ناموسن صابون غیرتله بو حقارت لوثندن یویوب آریدم ، و بو وسیله ایله بو دونرکان ناپایدارده نام و نیک و ذکر جمیل یادکار قویوب کیدم **بیت**

بنام نکو گر بمیرم رواست ، کزین جمله مقصود نام نکوست ، ملک کوردکه بونک ایچون غم چکیوب دل مبارکن شاد ایدر ، و چون احباب صحبت اون آباد ایدر بنم وفادار ارغمی اونتیوب بر دعا بره یاد ایدر **نظم** چو در میان مراد آوری دست امید ز عهد صحبت ما در میانه یاد آرید ، ملک ایتدی سویلدیکون لوم که بو مشکل بجز امل تامل ایله حل ایتدک ، و بو فکری نیجه فهم تدبیرلر حل ایتدک میمون ایتدی بن فکر ایتدم اگر شرف قبول ارزانی بیورلورسه اومارم که ملک دولتی دشمن شومی بر تدبیر ایله هلاک و معدوم ایدم ، و جزمم بودر که بو تدبیرله اعدانی خاکستره شعله سموم کبی ایدوب معدوم ایدم ، صلاح بودر که فرمان ایدرسن جلادان جیرم دست بنی شاهد ایدوب دست و پایمی شکسته ایدهلر ، و بو هیئتله کین ریز بر گوشه‌ده براغه‌لر ، و ملک کندو ملازملریله و منهزم اولنلردن کندویه لازم اولان فایله موضع متوجه اولهلر ، و ایکی گون کچدکدن صکره ایرتنجی صباح کلهلر کندو منزللرنده فراغت حضورله اقامت قلهلر ، دشمندن اشبو ایللرنده و نفس بعدا انلری کوکنندن متنفر اولهلر ، ملک همان اول میمون موجبنجه فرمان ایدوب بیوردی که تا آنلرک گوشلرین کسدیلر ، و اطرافنی جرح ایدوب تننده حد و بی کران زخملر ویردیلر و نالان و غریوان اول بیشه‌کی ریزه عدوی قریب بر گوشه‌ده براقدیلر ، و شاه و سپاه اول جایدن بر جایه حصنه بنا ایدوب منتظر فرصت اولدیلر و طوتن دیلی بیچاره میمون اول کیجه زخم نیشندن و رنجیدن بر وجهله نالش ایدردی که دینی

سنک سخت دلی انک اضطرابندن کوهر رقت ایدوب آب اولوردی و کوششی کوه بیستونه
صدای درد آمیزی ایشتسه فرهاد کبی فریاد قلوردی ملک فرخ فال علی القبا اول
المنی طواف ایدرکن ناکاه اول ناکرجانکاهه راست کلدی و آوازی جهتنه متوجه اولوب
اول حالی اوزره مشاهده ایتدی بونکبت زده غلیظ القلب ایدی اکا رقت ایلدی
و باوجود که سخت دل ایدی کوکلندن ملوعیت ایلدی و ملاطفت ظاهر اولدی قلدی
و انک تفتیش حالی و تحقیق مافی البالی لذا اشتغال ایدوب بو اجمالک تفصیلنی استفسار
میمون داخی قول استملا بلدی که بو قومک ملکیدر دعا و ثنایه آغاز ایتدی و شان
ملوکانه لایق اولان مراسم تعظیم و تکریمی تقدیم ایتدکدنصکره بیت زچشم و دل بدن
حاکم دو آتش آبست بچشم بین و بدل رحم کن که خرابست ای ملک بن حقیقی
شاه بوزینه که آنک ذخیره ایم اتفاق آنکله شکار کدوب شب شبخونندن صکره
حاضر دکلدیم یانده سی هر عقیلی کلوب ملکک دیاره قوندندن خبر ویریجک
ایسه بوزینه کلکانم تدبیرم زیاده اعتماد اولدوغی سببدن بو کاربنده بن
جان التجا ایتدی بنداخی خیرخواهلق جهتندن آنی خدمت ملکه دلالت ایدوب
ایتدم صواب بودر که کمر اطاعتی دربیان ایدوب ملازمت باب ملکت انتساب ایدرز
و نکبات زماندن انک سایه دولتنه التجا ایدوب نوائب دوراندن درکاه
فلک دستکاهنه پناه قلوز بیت درپناه همت صاحب دلان
راه جوید هرکه هست او عاقلان کرتو در کلشن در ای کل بری شوکت
بکذری سنبل چری ملک بو کلماتدن آشفته اولوب حاشا بو پیشه مستولی
اولوه جماعت ایچون ناسزا کلمات ایلدی و دهان دمانی آچوب زبانندن زهر
مصحوب انواع دشنامات سویلدی چون انک حقوق نعمتی قلبمه راسخ

ومحافظه

متقید
و محافظه شکوه و شوکتی نفسمه دلمده نقش ایدی انک بکا شمتنه و بنای عزیمتم هدمنه
اولیوب بردفعه داخی آنی بو سوداده آنی منع و شربت نصیحتله مرض مالیخولیاسنی
دفعه مشغول اولدم عاقبت نفس خشم و غضب غالب اولوب بیوردی تا بکا بو سیاست
اتدیلر و ایتدی بو بدکرداری که پادشاه دشمن و سپاه اعدا انک هواداریدر
وادکاه اول جزیره قریب بر موضعده براغک تا اولری کورسونکه آنلر انک جانبنی و جهل
حمایت ایدرلر و بو خیرخواهلقلرک حقوقنی نه خدمتله رعایت ایدرلر پس بکا بو عقوبتی
اتدیلر و بو کوشه ده زار و غریب ان قودیلر کتدیلر سوابق حقوق خدمتم لواحق
عقوق و مختلف مکافات اتدیلر بو کلماتی ایلدی و بر درد ایله اغلدی که ملک غرابک
آتش رقتیله جکری طغلدی و غایت رحمندن قطرات اشک کرم دیده نمناکندن
بیت کربنالم سنک را دل خون شود و ربکویم دیده جیحون شود ملک ایتدی
عاقبه بوزینه لر قنده کتدیلر جواب ویردی که بر بیابان واردر که اکا مرد آزمای دیرلر
اکا پناه اتدیلر قصدلری بودر که اندن لشکر جمع ایدوب ناکاه بر سپاه جرار و لشکر
خونخوارله سین شبخون ایدرلر ملک غرابان بو سوزدن بکلدی و ایتدی تا میمون
سلفه حال ندر مبادا که علی الغفله بر فرصت بولوب بر آفت یتشدرلر میمون
ایتدی ملک بو فکری خاطرندن جمع ایتمک کرک و باب رای و تدبیری دست تأنی و تأمل ایله
فرصتی ایتمک کرک بالله اکر بنم اولسه بانم یولکل دفعه ایدردم و فی الجمله اقتدارم
آیاقی اوزره دکل باشم اوزره کیدردم و سین یا بی منت و سپاس اول ناحق شناسلرکی
اوستنه الهوب حقلرندن کلوردم و قبل حلول الاجل انتقامم حاصل قلوردم
ملک ایتدی مقرردر که انلرک مقاومتنه سنک وقوف تامک واردر اکر تدارک اولورسه
که انلر عینیم کوسترسن داغ منتک تا قیامتدک بو جماعتک جبینی حالته اوره سن

وخصمدن كه سنى شويله آزرده قيلشلردر انتقامنى آلوب جزادكا ايرسون و سكا بو جزايى سزا
كورنلرى سندن بش بتر كورسون ديمون ايتديلر اما بونجه ميشرمرك بكا بو حالده حركت ايتمك
متعسر و بو دست و پايله بوريوب كتمك متعسر در بلكه ايتدى بوكا بر چاره بتى
بنى و سنى آنى ايلتمك بغايت متين در آما ايتدى تا امراى سپاه و مقربان درگاهم
جمع اولوب كيفيت حالى باتمام انلره اعلام ايتدى وايتديكه مادامكه بو جمعيت خصم
شيخوندن انتقام آلمك گرك و دشت ماهونى ميمونلرك خونيله جيحون آسا ايتمك گرك جملهسى بو كلمه
اوزره اتفاق ايدوب كمر جدالى و قتالى ميانلرينه نطاق ايتديلر و ميمونى بر حركت
ارقهسنه يوكلدوب اوكلرينجه رهبر ايدوب خصمله مقابله نيتنه كيتديلر تا بر نقطه
صكره بيان مرد آزمايه يتديلر اول بر بيابان ايدى پرتاب و بر باديه ايدى بى آب
سحاب سمايه اول هامونك هواسندن احتناق و ماه جهان پيمايه اول بيابانك حرارتندن
احتراق عارض اولوردى و وهم عالمكير دخى اول فضايه دن كذر ايتمز و نسيم
هامون نورد اول طرايقه طرز متعوج كلدى بيت ايچى طوپطلو دخى مغيلان
يول آزن قوه قوسندن انى غيلان اول يرده سموم اسردى كه اثرى هر كيمه كه
ايرشسه آب اولوردى و تف و تاب آفتابدن بر درجه ده ايدى كه بر قطره سى
درياى محيطه يتشسه سراب اولوردى و خاشتندن هيچ بر حيوان اول صحراده قرار
ايتمزدى حرارتندن اول شوره زار مرد مخارده بر دانه كياه بيتمزدى نظم
بيابان وسيع پر مخافت بهركام مجدر وصد كونه آفت هوايش آتش و آبش بلوده
زمينش سنك وسنكش آهن ربا بوده ميمون ايتدى طورملم بتعجيل ايلريو يورليلم
كه تا صبح سفيد فام بروى جهاندن پرده ظلمتى رفع ايتميه انلرك ارايى جمعيتين
فضاى دنيادن كونكوره لم و ماندن سابقه دومى شعار علم تنگان و افواج
قلدار لنحت بركشته لرك رايت بختنى نكونسار ايتميه لم پيش خرسلى خرس تمام

وشخف ما لاكلام له كيدوب اول بيابانه قدم بصديلر اما قلرى ايله باشندن چيقوب
دام انتقام و شباك بلهكه دوشديلر بر زماندن صكره آفتاب ظهور ايتدى
بوزنه لردن اثر كورنمدى و بر خبر بلنمدى ميمون بتعجيل تمامله مستعجل كيدردى
وافسون وفسانه ايله انلرى فريفته ايدردى تا اول زمان كه آفتاب ارتفاع بولدى
و حرارت شعاعندن اول بقاعك اطرافنده واكنافنده كوى آهنكى وتيرشيانه بيندىكى
يرشعله وآهنكرلر ولدى ذكر ما انجنا مى شد نفس كرم كه لب اززتاب آن شمع مى سوخت
زبادكرم نبيادى كه تعديس بدنيا دون فى ديكر برافروخت تا بر آفتاب دكان
اولوب سموم دافى نسيم اغان قلوب مسافه بعيدهدن آتش بى دود كبى بديد
اولدى ملك خرسان ميمونه متوجه اولوب ايتدى بلدككه بو بر بيابان ايمش كه
حرارتندن دللى پرتاب و خاشتندن جكرلر بى آب اولور اما بو نه سنه در كه
شعله نار كبى شرر ريزه و صاعقه آتش نار كبى تنه تين كلور ميمون ايتدى
اى ستمكان دل آزار بو كوره دوكك بيابان اجلدن و اوله كوره دوكك كه كلور
پيك مركه و رهزن كاروان آمالدر معذور بيوريكه اكر بيكه جانكز اولسه بيكيسى
برى قوتاليه وحالا كه سموم ايرشه جمله كز خاكستر اولوب بوزنهلرك خانمانلرنى
اوريوب وعكوزن آتش بيداد لم خرمن وجودكز بر باد اولور آنكى بو سوزه نمايكنى تف
سموم ايرشوب ميمون و شاه و سپاهيك كلى يكسر كل ايدوب اول بيابانك بى حدوده
انلردن برلحد خلوصه يتيشمادى اوجنجى كون كه وقت معهوده يوم موعود ايدى
ملك بوزنه كافه خدم وعامه حشمله اول جزيره كلوب بلاده اغيارى دخى
و ديارى اولمغنالردن خالى بولديلر بيت بكذشت شام نكبت صبح ظفر رسيد
كم شد خزان رنج بهار طرب رسيد بو شكلى كتوردم تا ملكه معلوم اوله كه اربات
اخذ انتقام ايچون مال وجانه قالمزلر و همك رضا احباب ايچون و نزه جماب المرادلر

چون

بر قفیسه‌یه کارشناسی بو مقوله حیله‌دن اولمق اکثردر و قصه‌مز تعیین نکته مصداق و ماصدقی
خیال ایلیین بونده سابق زاغلرک احوالنی ایشتمدم و اندازه فراست و کیاست و معیار
حیله و خدعه‌لرین آزمایش ایتمدم ● چون کارشناسی بو وضعه اوزره کوردم عین الیقین
بلدم که آنلرک رای و تدبیری صوابه مقرون ایمش ● و عقل و درایتلری مظنوندن اولوه
مرتبه‌دن افزون ایمش بیت محنتی دیدم که راحت جانی ● چون بدیدم هزار چندانی
صواب بودر که اول بر فرصت بولدیلر ● وبن فرصتی غنیمت بیله‌وز ● و نیشتر انتقام ایله بر
فصد ایتدیلر تیغ خون‌آشام ایله انک قتلنه قصد ایده‌وز ● ملک بونا چون فصلی نتیجه
ایتدی یعنی دهم و وزیر مز بونی و رهم ایدوب ایتدی بوندن زیاده
سخت دللک و بی رحملق اولور می که بر فقیر که بزه هوادار اولدوغی سببندن انواع
ایذا و آزار اوله ● بز انک مقام عقوبت و هلاکندن اوله‌وز ● و محنت‌زده‌یه بینهایت
محنت و زحمت رسیده‌یه بو باد مشقت دوا کوره‌وز ● مکر بو بیتک مفهومی سکا
معلوم دکلدر که دیمشلر بیت خاطر محنت‌زدگانی شاد کن ● فرشب محنت‌زدگی یاد کن
محنت و غم دیلنی یاد قل ● اهل محنت خاطرینی شاد قل ● پس بویردی
تا اول زاغی اکرام و احترام ایله کوتروب خدمتنه کتوردیلر ● وزیر ایتدی ای ملک
چون بنم کلامم التفات کوسترمدک ● و بنم نصیحتم جهتدن که عین حکمت و محض مصلحت
ایدی رد و قبولی دونده‌رک باری آنوکله دشمنلکی زندکانی ایله ● و هیچ بر لحظه
انک مکر و خدعه‌سندن امین اولمه که بی‌شبهه سنک درکاهکه بنیاد ایتدکدن صکره
انک غرضی بو ملکک فساد کاری و کساد بازاری ● و زاغلرک فراغ بالی و صلاح حالیدر
تا اندن غیری نسنه دکلدر ● ملک بو نصیحتک استماعندن اعتنا ایدوب اول وزیر
بی‌نظیر صاحب تدبیرک رای اصابت پذیرنه التفات و اعتبار ایلمدی ● زاغ دخی
انک خدمتندن اقدام و اهتمام اوزره کلوب رسوم خدمت و آداب علو قدرتدن

هیچ

هیچ دقیقه مهمل و نامرعی قومدی ● و خواص و ندمای ملکک هر برنی بر نوع خدمتله کندویه متعلق
و مرتبط قلدی ● لاجرم کوندن کونه رتبتی و حرمتی مرتفع اولدی ● و شاه سپاهک قلوبنه دخی الفت
و رقتنه تمام یول بولدی ● تا بر مرتبه‌یه وارد یکه محل اعتقاد و محرم اسرار اولدی
چون اخلاص و اختصاصی روزافزون و صدق و استقامتی حددن بیرون کوردی
مشارالیه مملکت و ما علیه سلطنت قلب ملک امورده آنکله مشاورت ایدردی
و مصالح جمهورده آنک تدبیری ایله مباشرت ایلردی ● بر کون بر محفل عام و مجمع خاص و عامده
ایتدی چون ملک زاغان بنی بی سبب آزرده قلب و بی جرم عقوبت روا کوردی
سینه‌می انک کینه‌سندن بر طرف ● و بیضه سهام انتقامم هدف قلبنه ● و شربت عذاب
تیغ صد چاک حاصل قلب اکامیان اخذ انتقامده دست برد تمام کوسترمینجه پنجه آرام و قرار
بولمم ● و کلاله رنجه‌ی انوی و جهاله غرام قلمم ● بن بو تمام مکه حصول مقصوده تأمل ایتدم که
و بنم زمان تفکر و تجربه‌مه توغل ایتدم ● آخر انک عین یقینله کوردم ● و ذهن دوربینیله بلدم
تا بن زاغ صورتنده اولوب اول سیاه دولک هیئتندن چقمیم ● بو مراد حاصل اولمق
و کشتی غرض ساحل حصوله واصل اولمق ممتنع در ● اما بن عادت استماع ایتدم که
چون بر مظلوم ستمدیده بر ستمکار غدارک جفاسندن ● و بر ظالم جفاکاردن بر فقیر
دردمند محنت کوره‌ن قدنی کمان ایدوب تیر دعانی جانب آسمانه روان قله ● و نالانکیلر
یانه‌سه و شعله اضطرار ایله یاقله بیت چکوب همت کمانن صادقانه ● دعا اوق
روان ایتسه نشانه ● اول حالتده هر تیر دعا که شصت اخلاصدن کشاده بوله بر مقتضای
امن یجیب المضطر اذا دعاه جناب حقدن جل و علا قرین هدف اجابت اوله بیت
حق قبول ایلیه‌یه اسن انک ● مستجاب ایلیه دعاسن انک ● رأی ملک آرای ملکه صواب
کوره‌سه بنم بو صورتده تا بنم خرمن بدنمه آتش اورسونلر ● شاید اول لحظه حرارت آتش
جسمه واصل اولوب قبول دعا مرتبه‌سی حاصل اوله ● جناب عزتدن عز اسمه و تفرع

ایدوب دیلیم ◦ بو زاغ صورتنی بندن محو ایدوب معدوم ایدین ◦ و سینک حیاتک خلعتن
ارزانی بیوروب بنی بوم این تابوت و وسیله ایله اول ستمکارلری مکافاته اقتدار بولم ◦
وانتقام الندن آلوب تسلی ام لوتشفی صدور حاصل قلم ◦ بو مجمعده اول وزیر که
کان شناسلک قتلی باینده مبالغه اتمشدی محاضر ایدی ایتدی بیت کرچه بو کسی نیتی
شوم و وجوده لا تتین دلی ◦ پس دو دوکی ده زبان بیچی کلو و سوس مباش ◦
ملک وزیره ایتدی بو سوزی نه دیرسن ◦ و بو سواله نه جواب ویررسن ◦ وزیر ایتدی بو
داخی فن شعبدن در بر رنک و رنک زر قلب انجه بر بنزینک در بیت سراپای او علم
ریوست ورنکه ◦ وزافسون او زیرکاکشته دنک ◦ اکر انک شخص خسیس و جثه عم
خبیثن کرا تلیقب کل قیدلر ◦ و خاکستری چشمه حیوان و انها جنانه قارب
کل قیلسلر ◦ طینت شوم و سیرت مذمومی قرار اصلیدن متغیر اولمق محالدر ◦ خبث
نیت و لوث عقیدتی سیولی انهان ◦ و میا مجادله ظاهر اولمق و هم محقق و محقق
خیالدر بیت اکر بیضه زاغ ظلمت سرشت ◦ نهی زیر طاوس باغ بهشت ◦
بهنکام آن بیوه رونش ◦ زانجیر جنت دهی ز رنش ◦ بر آن بیضه کز دم زندجبیل ◦ شل
دهی آبش از چشم سلسبیل ◦ شود عاقبت بیضه زاغ زاغ ◦ کشد رنج بیهوده طاوس باغ ◦
شکل بوم دکل اکر بفرض محال انک ذات خبیثی همای صورتنده سایه اولسه ◦ یا نعم المثل
عنصر خسیسی سیمرغ لباسن کیوب اوبلاس سیاهدن عاری اولسه ◦ هنوز ضمیم دلکون
بنی نوعنه مایل اولوب ◦ عداوت صداقت عارضیدن مایل اولسه کرکه ◦ اول وحشی کبی
با وجود صورت انسانیه ده متمثل ایدی ◦ ینه کندو اصلنه میل ایدوب ◦ آفتاب نوربخش
و سحاب فیض بخشده ◦ و باد راحت بار و کوه بر و قارلر موانست قلمدی ◦ ملک
لستفسار ایتدی که نجه اولمشدر او ل حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد
مستجاب الدعوه بر جویبار کنارنده تقاعد اختیار اتمشدی ◦ و آفتاب عنیله

دنس تعلقات دنیادن الن یوقش آرمشدی ◦ اتفاقا بر کون بر زغن پروازایدرکن اولی
زاهدک مقابلسنه یتشدی ◦ مکر بر سوراخدن بر موش بچه شکار اتمشدی ◦ حکمت الله متقارنه
خلوص اولوب زاهدک اوکنه دوشدی ◦ زاهد آنی کوریجک رقت و شفقتی غالب اولوب ◦
آلدی خرقه صاردی ◦ و بو نیتله که خانه سنه آلکیده و مریدلرندن برینه سپارش قیله ◦
تا آنی فرزندی کبی تربیت این ◦ ناکاه خاطرینه بو خطوه کلدی که بو بر زبانکار جانوردر
اهل خانه بوندن متعذب اولمق مقرردر ◦ پس دعا ایتدی که ایزد تعالی آنی بر دختر
این ◦ تیر دعاء زاهد هدف اجابته یتشوب ◦ مشیت ازلیه تقدیر آنی بر دختر
صورتنده تقدیر ایتدی ◦ سرو قامت زیبا هیئات روشن روی و آشفته موی
بر وجهیله اولان آفتاب رخسار و غیرت ماه آتش غیرت برغزدی ◦ و دود زلف عنبر بارمی دلکش سیاه ده آسمانه آغردی بیت خلوق اولدن جهان ایچنده جمال
کلدی کلمیسر اکرمثال خلوق اولدن نکارخانه خاک ◦ کلدی نقشی کبی صورت پاک
زاهد نکاه ایتدی بر صورت کوردی که لطف محفندن افرین ◦ و بر طفل کوردی که مخفی
لطفیله پرورین ◦ آنی مریدلرندن برینه سپارش ایتدی فرزندلکی پرورش این
مرید اشارت پیری جانه منت بیلوب ◦ تربیه حالی دختره سعی بلیغ ایتدی
و آن زمانه دختر حد بلوغه یتدی ◦ زاهد ایتدی ای جان عزیزیم بلکه جاندن لزیذ
شمشاد قدک دلارانه ◦ و سرو قامتک سرافراز اولدی ◦ یستانلوک حقه اناری
و ساعد و بازو کشانه چنانه دوندی ◦ سنی بر عسکر کوهر پاکک بر شوهره
تسلیم اذدواج منخرط اولمق لازمدر ◦ بن بو امره سنک رضاکه توقف ایتدم
سن بو بابده نه دیرسن ◦ و افراد آدمی و پریدن بلکه ذوات علویه و کائناته
سفلیه دن کمی اختیار ایدرسن بیت نه یره دکیم اولم بر سرو آزاد ◦
قدو کرم دارنده شاخ شمشاد ◦ قمو آزاده لر عشقو که بنده ◦

بو یکیا و کنزه طوبی سرفکنده ۰ دختر ایتدی بن بر شوهر دلرم که قدرت قاهره سی و قوت باهره سی اولا
و علو عظمتی درجه بلند و مرتبه ارجمند ایله اختصاص بوله ۰ زاهد ایتدی بو اوصافله موصوف
کامیاب دن ۰ اما غالبا مرادک آفتاب دن ۰ دختر ایتدی بلی واقعا اولشو ایله تعقد ه
عادی ۰ و نیر کلکی اولنلر فرمانی جاری در ۰ اول بنم زوجم اولمغه سزادر ۰ و بنی عقد
ایلمک روادر بیت دگر دو زچون خسرو خاوری ۰ بر آمد برین طاق نیلوفری
زمانه دری دوشنی باز کرد ۰ جهان بازی آغاز کرد ۰ علی الصباح بفرمان خالق فلق صباح
آفتاب عالمتاب ستوق افقدن طلوع ایتدی ۰ زاهد صورت حالی انکله درمیان ایدوب
ایتدی ای نیر اکبر بو دختر سعد بغایت خوب صورت ۰ محبوب سیرت ملک منظر پری
پیکر دلبردر بیت مه تابنده بر چرخ شرفدر ۰ صفاده صانکه ز جوهردر ۰ قمر ایرشمش
دکلدر پایه سینه ۰ کنش دوشمش دکلدر سایه سینه ۰ من تن و جفتلقدن احصن نفسی
اغوای هوای نفس کمراهدن حصار استوار نکاحه پناه اتمکدر ۰ اما بندن شوهر
توانا و زور عظیم الشان تمنا ایلر بو سببدن آنی حضرتکه مناسب کورب دلرم که
عقد نکاحکه مرتبط و عقد ازدواجکه منخرط اوله ۰ آفتاب چون قصه یی استماع ایتدی
خجلتندن کاه صاری و کاه قیزاردی ۰ آخر بو وجهله جواب ویردی که ای زاهد بکا
بن ناتواناندن خبر ویره یم اول ابر بادبردر که کوشه سایبان رفعتی خرکاه آسمانه
بر ابردر ۰ ذیل ظلیله چهره انواری مستوردر ۰ اهل عالمی تماشای دیدارمدن
محجوب و مهجور ایدر بیت آفتابی بدین بلندی را ۰ ذره ابر ناپدید کند ۰ زاهد ابره
متوجه اولوب فصل سابق الذکری تقریر ایتدی ۰ ابر حیاسندن غرق عرق اولوب
ایتدی اکر بنم آختیارم باعث قوت غالبیتم ایسه باد بندن بو معنی یه الیق درکه هر
غالب مطلق در ۰ عنانم انک النده در ۰ هر جانبه که دلسه چکر کدر ۰ و اختیار قبضه
تصرفنده در ۰ هر طرفه که استه نجیر تسخیر ایدر ۰ زاهد بو نکته یه مستمع اولوب

باده متوجه اولدی ۰ و جمال دختری و قصه شوهر تی تفصیل سابق اوزره باده یاد ایلدی ۰
باد بو خبردن مغبر اولوب ایتدی بنم نه قدر قدرت و قوتم اولدی بس ۰ قوت علی الطلاق کوه ثابت در ۰ پای تمکین دامن وقارده چکوب اوتورمشدر ۰ و قطعا اکی دد
و مرکزنده استوار و برقرار طورمشدر ۰ بنم قوتم انره اولقدر تاثیر ایدرکه کوشنده
اصم ده صدای صوره و صفحه صخره صماده ضرب یا ثهود بیت باد اکر ابر راجنباند ۰
چون بکوه رسد فرو ماند ۰ زاهد چون بو حالی دفتر بن و جمال با کمال دختری
کوهه تعریف و توصیف ایتدی ۰ کوه صدای بلند ایله ایتدی ای زاهد خرقه پوش قدرت
قوت بنیم بندن زیاده در که اهل فحم بنان منحاله شکافله قاذرو و درون
دلریمی خانه لر و کاشانه دوزرلر ۰ سینم انک نقش دلریشندن علیل و جسم انک
بی رحمندن کفلیس مدخوش در ۰ دختر کوهدن چون بو کلامی ایشتدی ۰ عرق خجلی
و کمکلوب ایتدی ۰ صدقت و بالحق نطقت ۰ راست سویلر که موش کاغالب مطلقدر
و بنم ایلدا ندما و امتزاج جمله دن اولا الیقدر ۰ زاهد دافی قبول ایدوب صورت
حالی بر موشه عرض ایتدی ۰ موش بحسب جنسیت که همدن و دختر خلقت اصل سببیله
اکا متضمن در ۰ قلبنده میل تام و شغف تام بولوب ایتدی بن دافی مدت مدیددن
دلارام آرزو ایدم که انیس روزکارم و جلیس غمگسارم اوله ۰ اما زوجینک بیننده
کفایت لازم اولدوغی بنم جفتم و اجبدر که بنم جنسمدن اوله دختر ایتدی بو امر آسانندر
زاهد دعا قلسون که بن موش اولم ۰ و بنی دست عزتله در اغوش قیلم ۰ زاهد کوردیکه
جانبینده رغبت کامل و هر برنده آخر جان و دلدن مائلدر ۰ اکا قالدرب دعا ایتدی
فی الحال دعای زاهد عز اجابته مقرون اولوب کل شیء یرجع الی اصله حکمی ظهوره کلوب
دختر صنعت انسانیه منخلع اولوب موش صورتنه کیروب صورت اصلیه سی جلوه قلدی ۰
و زاهد آنی اوله موشه ویروب فارغ اولدی ۰ بیت

جان من هرچند را با اصل خوش باشد رجوع ◦ ما چو از خاکیم آخر خاک می باید شدن ◦ بو مثلدن معلوم
اولور که مقتضای طینت لوازم جبلت ◦ هرچند که بعض عوارض سببیله انکلدن تحول ایله
اتمک ممکن ایسه ده ◦ اما عاقبة العاقبة ینه حالت اصلیه معاودت محقق و مقرردر ◦
حکیم سخن طوسی یعنی امیر الشعرا فردوسی بو معنی سلک نظمه چکوب بو عبارات رنگین
و استعارات شیرین ایله ادا اتمشدر ◦ بیت ◦ درختی که تلخست او را سرشت ◦
گرش در نشانی بباغ بهشت ◦ وز انجوی خلدش بهنگام آب ◦ به بیخ انگبین ریزی و شیر ناب ◦
سرانجام گوهر بکار آورد ◦ همان میوه تلخ بار آورد ◦ ملک بوم طالع نحس و بخت شومی
مقتضاسی اوزره بو نصایحی استماعدن امتناع اتدی ◦ و زیرک کلام اصابت انجامی
حسده حمل ایدوب جانب عواقب اموره نظر اتمدی ◦ زاغ انلره هر گون بر حکایت
دلپذیر و هر گیجه بر افسانه بی نظیر تقریر ایدردی ◦ و کلک تحریر ضمیرلرینه نکات غریبه
و حکایات عجیبه تحریر و تصویر ایلردی ◦ تا بو وسیله ایله محرم خاص اولدی ◦ و محرمیت
اسرار ایله اختصاص بولدی ◦ و ناگاه فرصت بولوب تحجب ملک زاغ قاتنه کلدی ◦
ملک آنی سلامت کورجک نشاط بال و لسان حال ایله بو مقاله آغاز اتدی ◦ بیت
ای دوستان دل الکون توان رسید ◦ که آرام جان و راحت روح روان رسید ◦
بر قیو نحوسی دی که اول مهمی نیجه اتدک ◦ کار شناس ایتدی ملک دولتی لطف و حیله ایله
انلرک مغزینه کیردم ◦ و مطلوبه واصل اولوب مقصوده ایردم ◦ ینه آماده اولدک تیغ انتقامی
نیامدن چکجک زمان ◦ و دشمنی دوستلرم مراد بخجه کوره جک آوان در ◦ ملک ایتدی که
کیفیت حالی مجمله تقریر و صورتی مفصلدن بر شمه تصویر ایله تا حقیقت واقعه یه
فی الجمله واقف اولوب اسباب جدال و قتالدن مناسب هر نه ایسه مهیا قلنه ◦
کار شناس ایتدی ای ملک فلان کوهده بر غار وار در که لیل و نهار بوملر انده قرار
ایدرلر ◦ اول نواحیده هیزم خشک غیر متناهی در ◦ بونی فکر اتدم که ملک بیورسه ◦

تا وقت ظهرده که انوار آفتاب خاوری دن اول تیره دللرک بصیرتلری کبی بادی لری خانه
اولسه ◦ اول غار تاریک و تارده متواری اولالر ◦ هر زاغ چنگال و منقار ایله هیزم
منکوره دن بیقدر وری مقداری کوترلر ◦ و غار دربونه کوترلر ◦ بنده فی الحال دم ◦
اوردلرده اولده شبانلردن بر پاره آتش کتوروب اول مجمع اولده هیزم اورم
و ملک فرخ فال ایره تا زاغلر بیلرین تحریک ایدوب آتشی مشتعل اوله ◦ لاجرم هر بوم
که اول غاردن چقه پروانه وار سوخته شعله بوان اولوب چقیب اچنده قلنلری دود
آتش دماغلرین بوغله ◦ ملک بو تدبیری مقبول بغایت معقول کلبه ◦ و اکالدن تهیه اسباب
خطبه ترجمانه التفات اتدیلر ◦ و ترتیب فرموده اوزره بو مهمی تمام متعهد اولوب تمام بوملری
بو تدبیر ایله هلاک معدوم اولدیلر ◦ و زاغلر فتوحات فیروز و غنایم نامحصور ایله شاد و
مسرور ◦ و مظفر و منصور مأوی لرینه رجوع اتدیلر ◦ و نعره شادی عیوقه یتوروب
دهان تهنیت و زبان شکر محمدت ایله اتدیلر ◦ بیت ◦ اگر مراد فلک داد اگر روزگار ◦
اقبال با تو عهد وفا کرد در روزگار ◦ هر شادی که فتنه زما فوت کرده بود ◦
انرا یک لطیفه قضا کرد روزگار ◦ شاه و سپاه کار شناسک مساعی جمیله سن
و خدمات پسندیده سن سپاس دار اولوب آنک اکرام و احترامی بابنده مبالغه
حدندن کچوردیلر ◦ و انک مدح و ثناسنده غلو و اطرایی مرتبه افراطه یتوردیلر ◦
اول ملکه خیر دعا ایدوب سایر ارکان و اعیانک داخی حالنه مناسب استایش
ثنا اتدی ◦ بو اثناده ملک ایتدی اعدای مخذول و مقهور ◦ و احبابی مسرور و مقصود
قلمقده سنک حسن رأیک ◦ و تدبیر عالم آرایک عجب نتیجه ویردی ◦ کار شناس
ایتدی بو ظفر که میسر اولدی ◦ ملکک فر دولتی ◦ و پادشاهک بخت سعادت مقتضی
مقدمات نتیجه سیدر ◦ بن ظفرک اثرین همان اول گون معاینه قلدم که اول مدابیر
بنی قلعه تدبیرده قصد و تدبیر اتدیلر ◦ و بزم ملک معرض و ولایت قدیم غزی

پنجۀ تغلبده تسخیر اتفاق ایدوب آلمیا تدیلر بیت آن یتیم دوّکرد کرد ملک تو
چشم سر فتنه تا نرد دوی کشت جهانشد بروسیاه ٭ ملک بردفع دافع صدوره
که مصاحبت عنادینه بنجه صبر این بلدک ٭ واول شوملرله مابینکزده کمال مباینت واردر ایکن
نفسکز انلرله الفت ومؤانسته بنجه صبر ایدبلدک ٭ متعیندر که اخیار اشرار ایله
مؤانست اتمک غایت متعسردر ٭ وابرار فجار ایله مجاورت ومجالستدن یا لطبع
متنفردر دیمشلردر که مار زهرناکله مخالطت صد بار یار بدکردار ایله مصاحبتدن اولیدر
بیت اکر در تلخی هجران بزخم غم توان مردن ٭ ازان بهتر که با بیکانه شهد وشکر خورده
کارشناس ایتدی ملک بیوره وغمی کیدر ٭ واقعا مصاحبت دیو ددّ ومجالست
همنشین بددن هزار بار اولیدر ٭ ونفس ناجنسله اندن مکروه ومنفورنسنه
یوقدر مصراع دیدار یار نامتناسب جهنمست ٭ اما عاقل اولدر که مخدومی رضاسی
نفسی مقتضاسی اوزره تقدیم ایدوب صاحب دولتکزلر دائرۀ حقوق قائمتی بایتمک
کرکدر زیرا که ٭ صفای خاطرله تقبل ونشاط وافرله تلقی وتحمل قلمه ٭ صاحب همت مقام
محنتده کندوسن کرداب اضطراب وعرطه حیرته آغز ٭ زیرا هر امرکه عواقبی فتح ونصرتی
ونهج وفرصت مقرون اوله ٭ هرچند که مبادیسنده درد ومحنت ورنج وزحمتی
متضمن اوله چندان اثر ٭ واول قدر ضرر اتمز که ٭ هیچ بر کنج بی رنج الله کیرمز
وبر کمسنه نکالیبی آزار رغان کلزاده ایمز بیت دل بهرکنارکیه وصل یار یکدلدر ٭
کس کد رچکس نعمت نخان کرک بر بیل تحمل عندیسه ٭ که بیت قابه کوز این وصل حبیبه
بیت مکن زغصه شکایت که در طریق طلب ٭ براحتی نرسید انکه زحمتی نکشید ٭
ملک ایتدی بو ملکه کیاست ودانشلرین بنجه فراست اتدکه کارشناس ایتدی انلرکه
میاننده اهل تدبیر کورمهم ٭ اول وزیردن غیری که بنم قتلمه اشارت قلدی ٭
وانلر آنک راینی ضعف وتخفیف عد ایدوب نصایحن سمع قبوله اصغا اتمدیلر

وبو قدر اداراک این معیلر که بن انلرکه میاننده غریب ایدم ٭ وقوممی قتلمه فرصت درپی
وشرف منین لتم قاردیدی ٭ وعقل وفکرله موصوف ومعروف ورای وتدبیرله اشتهار بولمش
ومذکور ایدم ٭ مبادا انلرک بابنده مکر تحمل اکیدم ٭ وغدر فرصت بولب انلری دام انتقامه
چکیدم ٭ نه کندو عقلی ایله بو قدر تعیین قادر اولدیلر ٭ ونه ناصحلرنک کلامنی وزن
وحسابه آلدیلر ٭ ونه اسرار سلطنتی که اسراری واجب ایدی ٭ بندن مخفی طوتدیلر
لاجرم کرفتار دام بوار اولوب اتدکلری جور وظلمک مکافاتن بولدیلر ٭ دیمشلردر که
اخفاء اسرارده احتیاط واجبدر خاصه دوستخایندن ودشمن خایفدن
بیت دوستی کز تو نا امید بود ٭ محرم خود مسازد هیچ حال ٭ با عدو نیز کز تو ترسانست
نیست اظهار ستر خویش حلال ٭ ملک ایتدی بن شولیله کمان ایدردم که موجب هلاک
ایوبان دعاء سحرکاه مظلومان در ٭ وزیر ایتدی بلی ویلدر بیت اول جراحت که
سحرکاه آه مظلوم ایلیه ٭ ضمه هرکز آنی بر تیغ مسموم ایلیه ٭ هر پادشاه که ابواب خیر وبیداد
فتح بساط ظلم وستمی بسط ایلیه ٭ عن قریب اساس دولتی منهدم ٭ واسباب سلطنتی
منعدم اوله که ثبات سلطنت کفر ایله ممکن وظلم ایله ممتنعدر ٭ الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی
مع الظلم بیت ملک سلطان کرچه کافر اولسه اولور پایدار ٭ لیک جور وظلم ایله اولمز نهایت کمک
برقرار بیت دهاکن ستم را بیکباره کی ٭ که کم عمر آزاد از ستمکاره کی ٭
شهنشاه چون رای را بد کند ٭ یقین دان که بد در حق خود کند ٭ دیمشلردر که
هرکمسنه که دورت نسنه یه مرتکب اوله ٭ هرکمسنه که ظالم اوله عن قریب هلاکت
جانه اولمق کرکدر ٭ وهرکیم که صحبت زنانه حریص اوله ٭ فضیحته متعرض اولمق کرکدر
اول کیمسنه که اکل طعامده تمامی اوله ٭ بر مرض ثقیله مبتلا اولمق کرکدر وهر پادشاه
که وزرای رکیک الرای ٭ وبیهوده اعتماد ایدر ملکندن قطع امید اتمک کرکدر
ذیرا سالف دهرده بو ٭ وکتب فلاسفه ده مسطوردر که آلتی کمسنه یه آلتی نسنه

قطع طمع لازمدر ٭ وانک حصولندن مأیوس اولمق واجبدر ٭ اول پادشاه سبکتکین
ثبات سلطنتدن ٭ ایکنجی متکبر ومتهور ستایش و مدحتدن ٭ اوچنجی خلوق بدخلوق کشی
احبابدن ٭ دردنجی کستاخ و بی ادب مرتبهٔ عظمتدن ٭ بشنجی بخیل بی مروت اخوان
وانانیتدن ٭ التنجی حریص خسیس صیانت و دیانتدن زیرا که حرص حرامه
اقدام ایدر ٭ وهر یرده که حرص وآز خیمهٔ اقامت قورسه امانت و دیانت
اول منزلدن رخت اقامتی کوتورر ٭ چون ملک بومانک دماغی تاغی که استقبال
ولیستلاسی اندن حرص و شرهی حددن بیرون ایدی ٭ لاجرم دایم امن و اماندن
بادیهٔ هوان و حرمانده حیران و سرکردان اولدی ٭ وغیرلر ایچون حفر ایتدوکی
چاهه آخر کندو دوشوب ٭ من حفر بئراً لاخیه وقع فیه نکته سی انک حقنده عیان اولدی ٭

بیت قرداشنه قیو قازان کشی ٭ قیویه دوشمک اولور انک ایشی

میندیش در حق مردم بدی ٭ که آری بلا بر سر خویشتن ٭ نه بینی که رنجی فراوان کشد
که چاهی کند بهر مردم بچاه ٭ کن باخر که چه را بپایان برد ٭ وی اندن تکرار چاهه افتدن منی
ملک ایتدی بو نعمتک کما ینبغی حقنی کم ادا قلور ٭ و بو نعمتک عهده سندن شکر ایدن کیم کوکی
که بر طایفه ناحق یغمیه که صحبتلرندن ابا و نفرت برم لازمهٔ ذات ٭ ومقتضای طبیعتدر
طوع رغبتله خدمتی تقبل ایتدک ٭ و مخذوم لک حق نعمتن ٭ واحبا یولنه جان و باشکی
فدا ایدوب ٭ اعدانک بار محنت و بلاه ونار مشقت و عناسنه تحمل ایتدک اکر نعوذ
بالله اول وزیر ناصحک کلامنی سمع رضا ایله اصغا ایدرلردی ٭ جسمکه عذاب الیم
وجانکه خطر عظیم مقرر ایدی ٭ کارشناس ایتدی ای ملک اکرچه صورتده آدمی
بسیاردر ٭ اما معنیده آدم دیمکه اولسنز اولاردر که چون رضاسن بر امرک تنفیذ
وامضاسی جانبنه معطوف قله ٭ اوقلاجه عزیز دن الی یویه ٭ و ترک سرتاج
افسر ایدوب میدانه مردانه قدم قویه بیت از سر کذشته آید بمیدان نهاده پای

صاحب دلانه که کوی ارادت بوده اند ٭ شویله صلحه حال ومقتضای مقام کندودن
دونک امرینه امتثال ٭ وخدمتنه قیام اوله ٭ توقف جلیب نوایل التحصیله اشتغال اغماضه
اهتمام قلمه ٭ تا عروس مرادی علی احسن الوجوه تتق حصولدن وصولدن جلوه یه کله
نته که اول مار کندونک صلحه کا ایچون طریق حیله یه سلوک ایدوب ناچار خدمت
غوقه که رضا کوستردی ٭ ملک استغنا ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت
وزیر ایتدی روایت ایدرلر که ٭ بر مار کبیر سندن نحیف ونزار اولوب ضعیف قوت
وقوت ضعفندن شکاردن قالدی ٭ و کسب قوت لایموت ایچون صعوبت کبی تعکو
تحیره تجربه طالدی ٭ چون قوت زندکانی محال ٭ وضعف جرفدن بیطاقت وبی مجال
ایدی ٭ ایام کذشته یه تلهف و تأسف طریقیله کندو به ایتدیکه دریغا اول ایام
جوانی واحیف اول کامرانلق زمانی بیت آه کیم بنیاد عیش و عشرتم اولدی خراب ٭
کتدی طاقت قالمدی بر ذره تم اندامده تاب ٭ حالا توقع مراجعت شباب ٭ وامید وصمات
بیته خراب ٭ وطمع معاودت قوای نفسانیه ٭ وآرزوی مساعدت اعضای جسمانی
بیمان آب دن آتش ٭ واتشدن تسکین حرارت عطش تمنا ایتمک دره ٭ بو نک بر کی
کاشکی بیرلک مدتی داخی دیده ٭ وعهد عیب شکیب نهایت بعید اولیدی بیت
رفت دوران جوانی نوبت پیری رسیده ٭ ای دریغا صحبت یاران وایام شباب
وقت پیری هم غنیمت دان که از عمر عزیز ٭ هر دمی کا بکذرد دیکر نبینی جز بخواب ٭
مادام چون کوردی که تدارک احوال ماضی محالدر ٭ تدبیر حال المستقبال که مهم ضروریدر
لشتغال ایتدی ٭ وایتدی بو روزکارده خرمن شبابی صاوردم ٭ اما بجدالله که تجربه
حاصلنی کوتوردم ٭ و بو عمر درازده برز خرمن تدبیس سر رشته سن الکه کتوردم ٭
حالا احاسرکاره که آنا رکلر وزن بنا ایدوب ٭ بر ذلت که یونر کوستره ٭
نعمت و دولت بیلکر کره ٭ و هزار منتله انک شروعنه رغبت ایتمک کرکر ٭ تا اول امرک

چشمه

بقیهٔ عمر موجب قوام معیشت اولمغه قابل اوله بو وسیله ایله حاصل اولور تپه بر
کنارنده واردی که غوکلر انده بی حد و بی شمار ایدی فی الجمله مکان واسع منابع
نامدارلی وار ایدی غوکلر کثرت و وفرتدن کوربجک مارک کوکلی صو کبی آنلره
آقدی آخر کار بونلردن بعضنک شکارنه صبر قدی و ماتم زده لر کبی بینه چاک
و مصیبت رسیده لر کبی اندوهناک خاک راه اوزره کندوسن براقدی اتفاق بر غوک
بونی بو حالده کوردی سر وقتنه کلوب صوردی وایتدی ای مار سنی بغایت ملول
و غمناک کورورین موجبی ندر مار ایتدی ای یار غمناک اولمغه بندن سزاوار کیم وار دی
حیاتم بنم شکار غوکه منحصر ایدی حالیا بر واقعه یه اوغرادم که انلرک صیدی بکا
حلال ایکن حرام اولدی حال بو منوال اوزره اولیجق ای غوک بن نیجه غمناک اولمیم
بنم امرم تمام اولدی بونی دیدی و بر زار ایله اغلدی که تمام غوکلرک آتش ترحمی قلبلرنده
طلغلندی پس اول غوک واروب ملکه خبر ایتدی ملک غوکان بو صورتدن عجبی زیاده
تعجب ایتدی استفسار حال ایچون مار قاتنه کلوب ایتدی ای مار نه سبب ایله بو دام
بلایه کرفتار اولدک مار ایتدی بیت من این آه جکرسوز نه اندک بی سبب دارم
چرا ز دیگران نالم که درد از خویشتن دارم ای ملک حرص شوم بنی بو دام محنته
کرفتار ایتدی و شوم مذموم بنی بو کرداب بلایه و ورطهٔ عنایه آتدی تفصیلی بو که
اتفاق بر کیجه بر غوکه صید قصد ایتدم بیچاره بندن قاچوب کندوسن بر زاهدک
خانه سنه آتدی بن طمع بلاسندن عقبنجه دوشوب زاهدک خانه سنه کیردم
قضاء الهی خانه تاریک ایدی پس زاهد خوابده ایکن ایاغنک باش برماغنی غوک
صانوب غایت شرهدن محکم طوتوب ایصردم بیهاندم پسرک آتش زهرمدن جگری
نرم اولوب درد زخم دندانمدن طوره مدی فی الحال مرده اولدی زاهد قفتمدن
خبردار اولوب سوز فراق فرزند دلبندندن بکا قصد ایلدی بن صحرایه

طوتب

طوتب قاچدم و سرعتله اول بلادن بر وبال آچدم زاهد عقبمه دوشدی هر چند که
بکا قصد ایتدی یتمدی آخر کار بکا دعا ایدوب ایتدی اول قادر بی چون کاردن
دیلرم که سنی خوار و بی اعتبار ایلیه و مرکب ملک غوکان ایدوب حین اکل ایچون
تا ملک سکا صدقه ویرمدن ویرمیه حالیا ضرورت اقتضا ایدوب و قضای
رب العباده رضا ویروب کلدم تا ملک بکا سوار اولا اقرانی میاننده تشرف
اعتبار ایله امتیاز و اشتهار بوله مصراع کردن نهاده ایم جفاء زمانه را
بو تزویر ملک غوکانک قلبنده تمام تأثیر ایدوب بو بابی کندویه زیاده شرف
افتخار مرتبه و اعتبار تصور ایتدی پس دائما ماره سوار اولوب اطراف چشمه یی
کزردی و انکله مباهات و تفاخر ایدوب ابناء جنسی اوزرنه انکله رفعت و تفوق
اظهار ایدردی چون بو حال اوزره بر زمان کچدی مار ایتدی ملکک عمری دراز
و نهار دولتی سرفراز اولسون مقرر بدن بدل ما یتحلله محتاجدر و طعمه
لقمه یه احتیاج مقتضای مزاجدر معلوم شریفلریدر که مرکب روع کثرت رکوبدن
بی مجالدر و بی غدا بو خدمت اداسی محالدر ملک ایتدی بلی راست سویلدک
بر مرکب سزا و لموق متعیندر و مرکب بی قوت قوت متعذردر پس هر کون اکا
ایکی غوک تعیین ایتدی که طعام چاشت و شامی انکله انتظام بوله مار بو وظیفه
ایله روزکار کچوردی چون اول مسکنده منفعت بی تماشا وار ایدی اندن
عار ایتمیوب عاقبت کار مراد نه ایدی بیت دستی که نه دیدنش تر انکست آید
در وقت ضرورت بوسه دادن شاید هر کار که عارست و ملول افزاید
در حالت احتیاج بد ننماید بو مثلی اول اجلدن کتوردم که هر چند که بن زمین
دلده صبر تخمن اکدم و بو طریقده نیجه تحمل بارین چکدم چون انک ضمننده هلاکه
دشمن مترتب و صلاح دوست متصور ایدی طبعم چندان کراهت چکمیوب

زیاده متألم اولمادم. بو داخی محقق ومقرردر که دشمن بدسکالک استیصالنده
معادات ومخاصمتدن مدارات وملاعبت کارکردر. نته کم آتش بخت اگر بن درجه
چندن ایش چندندر وی خاکن بولدوغی یقر. اما بو لطافت ونعومتله
هر درختی قوضاکم اصلی ثرایه وفرعی سمایه یتیشه محرقته واقع اولجق بیخ وبنیادندن
یقر. بیت تلطف کن که در کارهای صعبت / بنرمی و مدارا می توان ساخت
بو سببدن دیمشلردر که منفعت رأی وتدبیر فایده شجاعتدن کثیردر. مصراع
الرأی قبل شجاعة الشجعان. زیرا که مرد مبارز هرچند که شجیع وبهادر اوله
میدان مقابلده یا سکز یا طقوز یا یکرمی یا اوتوز ویا اللی شخصه مقابله یه قادردر
بوندن زیاده سی مبالغه ایدوکی ظاهردر. اما مرد صاحب تدبیر بر فکر اصابت
پذیر ایله نیجه اقلیم وملک عظیم ضبط وتسخیر ایلر. وبر رأی صواب غائله نیجه لشکر
گرانی پریشان ونیجه کشور آبادانی ویران وفنا که یکسان ایدر. بیت
بیک تدبیر نکوان توان کرد / که نتوان با سپاهی بیکران کرد. بشمشیری توان جانی بر آورد
بفکر عیش باید اقلیمی کشودن. ملک ایتدی اعدایه عجب ظفر بولدک وفکر ثاقب ورای
صائب ایله بو فتح عظیم میسر اولدک. وزیر ایتدی بو امرلرک تمام محض انجامی ملکک اصابت
ولطف تدبیر وحسن اهتمام ایله اولمشدر. بلکه ملکک فر دولت ویمن سعادتی
بو کارده مددکاردر. دیمشلردر که چون بر جماعت بر امرک تحصیلنه عزم ایدوب
بر عزیمتک طلبنه جزم ایدرلر حصول مقصودده اول کمسنه فائق اولور که فضیلت مروتله
سایرینه امتیاز بوله. واگر جمله سی صفت مروتده برابر اولورلر اول کمسنه نک
مرادی حاصل اولور که خلوص طویت وصدق عزیمت مزیتی اوله. اگر بو خصلتلرده
داخی متساوی اولورلرسه مطلوبه اول کمسنه واصل اولور که یار مددکاری زیاده
اوله. بو بابده داخی تفاوتلری اولمیه هر کمک اقبال دولتی مساعد وطالع

بخت

202

بخت ومعاون ومعاضد اوله دست وصول ایلشا به مقصود اول دخی آغوشنه قول
بیت مدد بخت گر اینست مرنجان خود را / که اگر روی بسوی بحر کنی بر گردد. ملک ایتدی
ای کارشناس اگر بو ملکلر بزه اولقدر رحمت المدیلر وبنم اخذ انتقامه قدرتمزی
بلسه لر عجب دکلدر که بزه غایت قلیل کوروب ضعیف وذلیل عد ایلمشلردی. کار
شناس ایتدی درت نسنه نک قلیلنی کثیر عد ایلمک کرکدر. اول آتش که محرق ومفنیدر
شیء ضررنده قلیلی وکثیری بردر. ایکنجی دین که وقت مقتضاسنده ادا ایتمک تقاضاسنده
بر درهم ایله بیک دینار برابردر. اوچنجی مرض که هرچند که انحراف مزاج ضعیف اوله
علاجه احتیاج یوقدر. دردنجی دشمن که نقدر خوار وبیمقدار اولورسه دائما مکرله
خصمندن انتقام چکمکه قادردر. نته کم اول کنجشک ضعیف بکی مار قوی هیکلدن
بر حیله ایله انتقامن کوب مرادنه ایرشدی. ملک ایتدی نیجه روایت اولنمشدر اول
حکایت وزیر ایتدی امثالده کلمشدر که ایکی کنجشک بر خانه سقفنده آشیانه
طوتمشلردی. واوقاتلرین فراغتله چوب آب ودانه ایله قناعت اتمشلردی
بر زماندنصکره قدرت ربانی ایله نیجه ازدواجی بیوروب مادر وپدر
کدرلردی. وفرزندلرینه تحصیل قوت ایچون قوت طلب ایدرلردی. بر کون بکی
کنجشکین بر طرفه کتمشدی. کلیجک مادهسی کوردی اضطراب تمام ایله اطراف آشیانده رقص
اوررده نفیر صغیری عالمی طوتمش. وفریادی آتش تابی فلکه ایرشمش. ایتدی
ای روح روان بو نه حرکتدر که ایلرسن بو نه ترانه در که سویلرسن. وبونک سببی
ندر که کندکچالی کندوکا وینادسن جواب ویردی که بیت محی خلد در سینه
ام خاری که می بادم سرشکی / درد لسوزان نمی دادم که آهی میکشم. بچه لرم
بو دم غایب اولدیلر کوردم که بر مار مهیب وبر افعی با نهیب کلوب بچهلری
قصد ایتدی. بیت هر بادی که تفتی عی زاری اندم وایتدم

اکرچه غالبی از دشمن ضعیف تر بس ٭ که تیر آه سحر بر نشانه می آید ٭ کار دکر اولمیوب ایتدی سنک
هوا بما آهک ٭ بنم دل آسیابمن اثنا تمام متیسر کلدی بن ایتدم بلی اما بو فندن خوف ایتمزمسن که
بو فرزندلرک پدری مادرہ انتقام کمرینی بر میان ایدوب قادر اولدوغی قدر سنک
بلا کله سعی ایدوب زمان قهقهه آندی و ایتدی **بیت** حریفیم کاو سپهر را بی کند ٭
زمثل تو بی عاجزی کی کند ٭ چون بن عنقلا انک منعنه قادر اولمادم ٭ وهر چند که فریاد
ایتدم فریاد رس بولمدم **بیت** فریاد ببی که عم و فریاد رسی نیست ٭ کویا که درین
کنبد دوار کسی نیست ٭ اول ظالم خونخوار جمیع بچه لرمی یدی ٭ و آشیانه می تدمیر ایتدی و بوجه
کنجشک بن بو خبر مصیبت آوری استماع ایدیجک حزن وجوده صاعقه آفت دوشدی ٭
و فرزندلرمک سوز و فراقیله یاندی طوتشدی ٭ بو اثناده صاحب خانه اشتغال
چراغ مشغول ایدی ٭ روغنه آلوده فتیله یی یاقب طوررکن کنجشک بن بر حیله ایله
قاپدم ٭ کتوروب آشیانه سنه براقدم ٭ صاحب خانه مبادا که آتش فتیله سقفه یتشه ٭
و خس و کلی الوزمه کله دیو ٭ بالای بامه چیقدی ٭ و اطفاء آتش ایچون آشیانه سنک
بالاسندن کلنکله یقدی ٭ مار اوکندی دوشه نار ٭ و اوستندن کلنکک آهن منقاری
احساس ایدیجک جانب بامه واقع اولمش سوراخدن باشن طشره چیقردوغی تحمل ایدر
بی غرضی که بن مشکل عقده یدی ضرب کلنکله حل اولدی ٭ بو مثلک فایده سی بودر که
مار کذ و دشمن خونخوار طوتوب اعتبار اعدو کی سببدن عاقبت سنک انتقامدن بری
خرد اولدی ٭ آشیانه رخت وجودی کوروب زهر هلاکله مرد اولدی **بیت**
دشمن اکرچه خرد بود در طریق حزم ٭ او را بزرگ دان و غم کار خویش خور ٭
ملک ایتدی بو مهم احسن وجوه اوزره اتمام ٭ و خصم بد اندیشدن انتقام اسهل طریق تعلیم
سنک برکت رای اصابت انجامک ٭ و میامن سعی بلیغ و حسن اهتمامک تحریم سیدن
بر املدر که سنک تدبیرینکی دستور اکمل قلم ٭ نتیجه سی فوز و فلاح اولوب هر امرده که

سنک

آواز

سنک حسن کفایت و یمن اهتمامکه اعتماد ایدم ٭ عاقبتی فتح و نجات اولمشدر ٭ هر پادشاه
عاقلی که زمام مهام انامی بر وزیر کامی ٭ و بر ناصح کامل کف کفایتنه تفویض ایلیه ٭
هرکز دست نوایب انک دامن اقبالنه ایرمیه ٭ یا حوادث انک باغچه سعادتی پیرامننه
چکمیه ٭ و ثبات بر تدابیر اصابت پذیر له خورشید دولتی همیشه افق سعادتدن طالع
دایما فتح و ظفر جبین حالده ماکل ساطع اوله ٭ شکه سنک حسن رایکدن و یمن تدبیر
عالم آرایکدن بکا واقع اولمشدر **بیت** بهر چه روی نهم بهر چه رای کنم ٭
مرادست قوی چون تو دست یار منی ٭ لکن بو حسن کفایت اعتراض که مدت مدید دیار
اعاده ده محبوس ٭ و خلوف حبسده مانوس اولوب سندن نه بر نادره صادر اولدی که
سبب تعب و موجب تغیر اوله ٭ و نه بر فعل حادث اولدی که سوء ظنه باعث اولوب
انلی بسندن تنفیر قلم ٭ کار شناس ایتدی که ملک **مصراع** آن نیز بدولت همایون
تو بود ٭ جمیع حالاتده محاسن اخلاق ٭ و مکارم عادات ملکدن غیریه اقتدا اتمدم
صفات حمیده شاهی و پسندیده شهنشاهیدن اقتباس ایتدم و بناء کارم و اساس
و جمیع امورمه معیار و مقیاس ایتدم ٭ بحمد الله که ملکک عزم و جزم و فکر و حزم و شکوه
شوکت و هیبت شجاعتله مجتمع اولوب ٭ و قایع مهمات ٭ و حقایق مبهمات مشکلات
خاطر خطیره ٭ و مرآت ضمیر منیره ملتبس کلدی ٭ و موضح تأنی و شتاب ٭ و موجب
نوازش و عتاب ذهن صواب مآب ٭ و جناب کامیابه مشتبه دکلدر ٭ هر دور
مصالح فردا و امور روزی رای عالم افروزنده تدارک ایدوب ٭ و فحوای استنده هر
امرک فاتحه سندن خاتمه سنی فراست ایلر ٭ و هرکاه که دوزجالی حلیه تیقظ و تنبهدن
خالی اولمیوب جانب حزم و احتیاطی رعایت ٭ و ناموس عرض سلطنتی حمایت ایلر ٭
هر کسی که بو نجلیس پادشاهله مقام خصومته اوله مرک هلاکه خوار کندو لکندو
جانبنه چکمش اولور ٭ و نهال وجودین بوستان عدمده دکوب تخم حیاتن کشت زار

فساد بلمش اولور ❊ بیت خصم تن زانه بتعجیل می کشد ❊ انرا غم وجود سوی نعین عدم
باچون تویی هر آن که دشمنی زند ❊ مشکل که امان دهدش مرگ یکدم ❊ ملک ایتدی سنک مدت
غیبتکده نه طعام و شرابدن حلاوت بولدم ❊ و نه آرام خوابدن راحت شاهد قلبمی
حالا الحمد لله تعالی که بیت آفتاب دولت اولدی اوج عزتدن بدید ❊ کوکب اقبال
خصم اولدی سعادتدن بعید ❊ فنزه ایتدی هر آینه کم بر دشمن غدار و خصم قهار که
دام مکره کرفتار اولمه اندن خلاص ولیجه ظلمتی نوردن ❊ و روز روشنی شب دیجوردن
فرق ایتموب آتشی آبدن و هوایی ترابدن تمییز ایلمز ❊ حکما بیوردیلر که تا بیمار
کمال صحت بیتمیش اولمیه طعام و شرابدن لذت بولمز ❊ و حمال تا بار کرانی ظهرندن
اندرمیه راحت اولمز ❊ و عاشق تا دولت وصال معشوقه ایرمیه قرار و آرام قلمز
و مسافر تا منزله منزوی اولمیه حضور و آسایش کورمز ❊ و مرد خایف تا دشمن
ستولیدن امین اولمیه بر لحظه حضور نفس اکمز بیت چون زد دشمن کسی قرت
یافت ❊ جانب خوشدلی عنان برتافت ❊ ملک ایتدی بنم وزرمدن هنوز وجود ایله کی
پادشاه هتک سیرت و سر ینی بنه کوردکی ایتدی فراست و کیاستدن غایت بعید
و عجب و متکبر و تن پرست کوردم ❊ نه اندیشه صوابدن نصیب وار ❊ و نه رای راست
و فکری خطا ایدوکن اکلر ❊ تمام اتباعی و اشیاعی داخی بو صفت اوزره در ❊ الا او
وزیر که بنی قتل اتمک بابنده مبالغه قلدی ❊ ملک ایتدی انک عقل و دانشنه
دلیل و معرفت رای رویتنه سبیل ندر ❊ وزیر ایتدی اول بنی قتل اتمک اوزره
قراری ❊ و بو رای اوزره ثبات و اصراری در ❊ اکرچه اول تدبیر صایب ایدی
و ملک انک موجبجه عمل اتمک واجب ایدی ❊ بر داخی بو که قبوله واقع اولدادوغی
بلوری محذوم منخیم نصیحتده سعی بلیغ دریغ اتمدی ❊ و آداب مناصحت علی
الخصوص ملوکه لایق اولان ادای رعایتده هیچ دقیقه مهمل قومدی ❊ ملک ایتدی

اداب

آداب مناصحت ملوکدن ندر ❊ کاردان شناس ایتدی آداب نصیحت ملوکه نظم کلامده طریق
رفق و مدارایه سلوکدر ❊ و جانب خشونت و عنفدن اجتناب ملوکه صحبت و لطفه مایل
اولمقدر ❊ و مخدومنک تبجیل و تعظیمی بابنده رعایتی تقدیم ایدوب بو هنکامده
فی الجمله جرات و اقدام اتمکدر ❊ اکر انک قولنده یا فعلنده زلل و خلل مشاهده
قلنه آنی تصریح ایتمیوب تعریضات و حکایات ❊ و امثال دلفریب ایله تنبیه اتمکدر
شویله که البته تصریحه احتیاج واقع اوله ❊ طرز کلامی مقتضای مقام اوزره طرح
ایدوب ❊ و عبارات شیرین و استعارات رنکین ایله ادا ایلمکدر ❊ اوصاف
مذکوره وزیرمزده برکمالی ایدی ❊ و کرداری افعال و اقوالی حصال مذکوره
ایله حالی ایدی ❊ بن کوردم جولاکه میدان اقدامده بر مرتبه ده عنان دیکر
بکه ایتدی جهانده ملک بر منزله رفیع ❊ و بر مرتبه منیعه در که پایه آن ذو وجد و محبتله
اول پایه یه واصل و ملوک میسر ❊ و مساعدت سعادت و معاضدت طالع و دولتدن
غیریله بر درجه یه واصل و ملوک متعذر در کلی ❊ چون علی سبیل الاتفاق بو صورته حصول
بولب بو شغله استحقاق میسر اوله ❊ انک قدرینی بلب ضبط و قواعدینی حفظ مراسمنی
مبالغه قلب آیین عدل طریقتی انصاف که معظم شرایط سلطنتدر کما ینبغی رعایت
اتمک واجبدر ❊ نظم ای انکه بملک یافتی دست رسی ❊ دولت طلبی کم طلب آزار کسی
صد تیغ سیاست آن خرابی نکند ❊ آزرده محنتی برآرد نفسی ❊ صواب بودر که
ملک کامیاب مهمات امورده چشم حقارتله منظوم قلمیه ❊ و صواب مصالح جمهور
بین بصیرتی پرده غفلتله مستور اولمیه که ثبات سلطنت ❊ و بقای مملکت بو درت
نسنه نک وجوده منوط و مربوطدر ❊ بری عزم کامل در که هیچ حال ما لا استقبال
معاینه اولنور ❊ و بری عزم شاملدر که حصول امرات مهمات و وصول اکثر ممکن
و میسر اولنور ❊ بری رای صایبدر که حقی باطلدن و صوابی خطادن فرق ایدن

بیت برین شمشیر تیز درکه برق جهانسوز * کجی کشتی عمر مخالفی سیلاب آتش غرقاب ایدر
دره باغ سبز نکو دد نهال عدل * که آب خورد نباشد ز چشمه ساریتیغ * بو کلامدن
بر کلمه قالمدی که سویلیه * اما شاه و سپاهدن برمرد آنک سوزینه التفات ایلدی
و نصیحتن سمع قبول ایله استماع ایتدی * تا جملهسی زیر و زبر اولدیلر * خانه کلشیانلری خاک
برابر اولدی * نه آنلرک عقل کیاستندن فائده اولدی * و نه کندونک فکر و
کفایتی کارکر اولوب شرطیله تدبیر اوله وارطه دن خلاص بولدیلر * بو صورتدن
لایلیق لایطاع کوندن کبی ظاهر و هویدا اولدی بیت چه سان دارانکس بماند صواب
که از گفته وی کند اجتناب * چنین گفت دانا که تدبیر راست * قبولش کسی نیست خطاست
بو بابده مرقوم اولان امثال و افسانه دن معلوم اولورکه دشمنک مصاید مکر و
مکاید غدرندن احتیاط و احتراز واجبدر * وخصم هر چند که تواضع و تملق کوستره
اعتقاد و اعتماد ایتمک لازمدر که * بر زاغ بی پر و بال بو عجز و حال ایله بو قدر دشمن
انبوه و کروه بی شکوهی بو حیله ایله پایمال ایتدی * بونک سببی بوملوکک رکاکت رای
و سماجت فهمی و وفور حمق و قلت حزمیدر * والا اول بی خرد لر فکر ایلسه لردی اول زاغک حیله لری بلورلردی
فی الجمله بهره مند اولمدیلر * اول زاغ هر کز مراده ایرمزدی * و چهره عروس ظفری
دو شنده کورمزدی * خردمندلر واجبدرکه بو بابده دیدکلرمی نظر عبرتله نظر ایدوب
بوجواهر نصایحی آویزه کوش هوش ایده * چندانکه عدو دشمن مهر و محبت لافن و صدق
مودت کزافن اوروب جایزدر که لاف ایتمکه سعی ایده آنک تملقنه مغرور اولوب آنک تملقنه
اوزره ایشلرین * نظم دشمن اکر لاف مودت زند * صاحب عقلش نشمارد بدوست
ماریهانست بسی زیت که هست * کرچه بصورت بدر آید زپوست * بو حکایتدن
داخی معلوم اولورکه بازار دنیاده کسب بار رنج الم * و هواداری مخلصدن انفع معامله
و سوده مند تجارت دکلدر * نتکیم زاغ الا کا ایشنا سکلو دادا عانتیله زاغلر کرداب آفت

ومخافتدن

صدیق
ومخافتدن ساحل امن سلامته یتشدیلر * اکر توفیق اولوب برکیمسه کندونک
صادق و یار موافقی غزیز طوته * و اعدای بدرایک کمین کیننددن امین اولمیوب
همیشه احتراز و اندیشه اوزره اولوب حزم احتیاطی کندویه پیشه ایتسه *
عاقبت دنیاده دست آرزویله میوه مرادینه ایره * و دین عشرتله چهره عروس مطلوبی
کوره بیت بایار نکو خواه بعشرت نشین * و ز صحبت بدیار دامن درچین *
باب پنجم چهره مطلوب اهمال و غفلت سببیله ویرانده تحصیل و تقدیمی متعذر
و محجوب قالدوغی بیان ایدر * رای دابشلیم ایتدی کلام حکیمدن معلوم اولدی
اول کمسنه لرک داستانی که مکر دشمندن حذر ایدوب آنک قولنه اعتقاد و
اعتماد ایتیوب کندولرین خصمک مضیق تزرق و مکرندن و آسیب غدرندن حسن
تدبیر و لطف حیله ایله خلاص ایتدیلر * حالیا بر مثل بنیره کوستر که بیان
بیوره که اول طایفه نک مثالی که برامر کسبنه سعی بلیغ ایدوب مطلوبه واصل اولدقده
صکره غفلت سببیله آنی ضایع قلدیلر * بر بریمی حالا حقه دنیانک عجوبه وجواهر مدح و
ثناییغا کیای رای صحیب ایتدی بیت ای مبارک پادشهنشهی حاصلی کند
بر همای بومی که تو ظل همایون کستری * من چه کویم در کمال کبریا حضرتت *
آفرین باد آفرین کز هرچه کویم برتری * خاطر شهنشاهی یه کرم موهبه فیض غیر متناهی
محتفی اولمیه بر امرکه کسبی هر نه دکلو صعب اولورسه * بعد الحصول آنی محافظه ایتمکدن
آساندر * زیرا که نیجه امور وار اولورکه * اتفاق طالع و مساعدت سعادت و امداد
بخت ایله بی آفت و زحمت جد و جهد ایله محصل اولور * اما بی تدابیر اصابت بر مضبوط
و مسخر قلمق متعسر اولور * هر کیمسه که پیرایه حزم و احتیاطدن عاطل اوله * و مبادی
رای صایبه و مضمار فکر عواقب و راحل اوله * حاصل سعی هبا منثور اولوب
عن قریب منزل اولنه نازل اوله * هر بابده که کندویه ملامت ایله فایت قلمیه *

افغان از آن آمان از لطف تو افغان کی
همه دولت شود جمع ای خجسته پی

وكف دستدن حسرت ندامتدن غيرى نسنه قالميه نته كه اولسنك بشت يى رنج ولى جدو
جهد يوزندن كيمى بر صاف قلب و صادق عهد دوست اله كيردى اما غايت غباوت و نهايت
حماقتدن قدرين بلميوب الدن چيقردى بعده كه چان ميسر اولمادى وزخم حموق
و جراحتنه مرهم ندامتله التيام بولمادى رأى استغفار اتدى كه نجه اولمشيدى اول
حكايت بر يمن ايتدى اخبارده كلمشدر كه جزاير بحر اخضردن بر جزيره ده كه روى
زمين معنطيس يوغدى يعنى انلق زياده چوغ ايدى بر پادشاه عادل و واديه كر محي
كاردان ايدى مهابت كامل و سياست شامله زمين وزمانى امن و امان ايدى
مسامع جهانيان صيت و صداى عدل و احساننه طولمشدى و سكان ديار دعايى
طوطى وار شكر هواهب بى كراننده رطب اللسان اولمشدى بيت
ستم را زيان عقل را سود ازو خدا راضى و خلق خشنود ازو مدت تمادى
سرور و حضورده كامران و كامكان روزكار دكچوب آخر بحكم وانى نعيم لايكدر
الدهر ربيع شبابى خريف خرفه مبدل اولوب آثار ضعف و فتور اعضا و اجزا
ظهور اتدى كونش نوره و كوكلنه سرور قالمدى كتدى ودرخت قوت كنج
ثمر امنيت ايدى تند عموم ضعف غرفله قوه مغيوره طوتدى چراغ طبيعتنه باد
منطفى اولدى و بساط نشاطى نجم هموم و غموم له منطوى اولدى بيت
الذن چقدى چون نقد جوانى اياغن الدى ضعف ناتوانى خزان وقتى دردرم هنكايى
اولم وقتى صوكين زنهر ستيم دوزكار ستمكار و شيوه چرخ غدار نا پايدار
بويله دركه هر كلشن شباب كلخن شيبه مبدل اولوب و هر مشرب دولت تحت
خاشاك نكبت ايله مكدر اوله بى محنت خزان راحت بهارى كيم كوردى و بى خار آزار
غنچه مراد كيم ايردى و بى جرعه جفا ساغر صفايى كيم سوردى بيت
چرخ كردون كه دون پرور در بى سرقتنه سرور در اى بنجه اهل جاهى جاهات

اى پنجشاهى يمين كيمسه‌نك بنجه دنيا غزاله آل ايلر كركس كه خوانخوار مه پايمال ايلر بو
پير زال شوهر كش كه دنيا نام وقرينه مغاص عوام دن جوانان ابناى زمانه
في الحقيقه اطفال بازيچه لعبت خانه جهاندر كندوسن بو عروس لباسنده عرض
ايدوب زينت ناپايدار و زيور بى اعتبارله دل نظارى مفتون و مكر و فريب و بند
بكر كردن كشان روزكارى ذليل زبون ايدر بيت بازيچه ايست عالم فريب
اين متاع دهر بى عقل مردمان كه بد و مبتلا شدند بونك برلكه آرايش ظاهرى
ماده غرور شيفتكان ميدان غفلت قلمشدر نمايش باطنى مايه حرص بازارش
و شهوت قلمقدر عقد عقد اندولجنيكيم منخرط اولدى كام دلله اندن بر مراد
اولدى وقيد وبند حبالهٔ وصالنه كيم مرتبط اولدى كه ميدان دنياده مراداتنه
بنوب مراداتنه وصول بولدى بيت جميله ايست عروس جهان ولى خوش باش
كه اين مخدوره در عقد كسى نمى آيد الطف الدهر وما هذه الحيوة الدنيا الا لعب وله
انك حسن ظاهر و صورت دلفريبنه ناظر اولوب خبث باطن و نقض عهود و نا
طبع و خبث سيرتندن غافلدر بيت راست چون ارقست دو دهر ز نكين
و آندرت بر زهر در غرور شش تو انكى درويش شاد بچون خيال كنج انديشه
فمرد حزم پيوسته كم ديه دلى الدنيا قنطرة فاعبروها ولا تعمروها كلى انجام مرحله
منزلندر آنك مزخرفات باطله سنه مايل اولمز وجاه وجاهنه دو شب كنج پرنجه مال
بى آلتقوى كل ويرمز و جمع باز دنيانك و متاعنك اخرتن كسادنه مطلع اولور
دولت فانيدن الريحكن و عزت دنياده سعادت جاودانى تحمين اكر بيت
بحر خشاه كه باقيست بر ده هد كين باغ عمر كاه بهار وكه خزانست القصه كار دانك اثر
ضعف قوى و خبر تزلزل بنيان بنيه جانسوى جهان وا كثر جهانيان انتشار
ثم تها ربوب حشمت شاهى و هيبت شاهنشاهى اندن نقصان قاعدى كلدى

وشكوه شوكت وسطوت سلطنتنه قصور عام مستغرق اولدی بیت

دولت اگر دولت جمشیدست ٭ موی سفید آیت نومیدست ٭ بو اثناده آق یاپی ملکدن
بر نهال بی همتا که آثار دولت ناصیه سندن پیدا ٭ وعلامت سعادت حرکات وسکناتندن
هویدا ایدی نشو ونما بولدی ٭ چون ارکان دولت آنک شهریارلق رتبه سنه استحقاقنی
وجهاندارلق منصبنه استعدادن گوردیلر ٭ وتشیید بنیان سیاستده استقلالن
وتمهید اسباب ریاستده استبدادن مشاهده قلدیلر ٭ ضمایرده آکا میل ومحبت
متقرر اولوب ٭ وقلوب سلک طاعت وانقیادنه مطاوعت کمالات آنک ومحاسنی
کشوده ٭ واغناد واجناد نیز وآزاده لر حالله بلکه زبان مقاله انشا وانشاد
ایدوب ایتدیلر بیت چون باد صبا در بر گلستان فرخ ٭ جمیدن درخت جوان سرزد
بهار انکه باد آورد بید مشک ٭ بر این درخت کهن برگ خشک ٭ بو جوان بی همال
که بر نهال الدن کنار جوی یاره ایروب ده نشو ونما بولمشدر ٭ وبر هلال
درکه برج شرف وسعادتده بدن تمام اولمشدر ٭ قامتی خلقتی خلعت خلافته
ارزانیدر ٭ وفرق دولتی سزاوار تاج سلطانی ٭ وخنصر سعادتی شایسته
خاتم جهانبانیدر ٭ اولداخی لطایف الحیل ایله استمالت اعیان دولت ٭ وطلب
ارکان ملک وملت تشبث ایدوب ٭ هر بیرینه حالنه لایق صلت وخلعت ارزانی
گوروب شانه مناسب مناصب وعمل بیوردی ٭ وخاص وعوام باتمام اقدام
اقدام اوزره کلوب ٭ اول پیر فرتوتی ایالت ولایتدن اخراج وازعاج ایدوب
زمام احکام سلطنتی بی زحمت وکلفت اول جوانک قبضه اقتدارنه تفویض قلدیلر
خالیدا زین نشاط تر تخت بر زمین ٭ بگذشت از ین نوید سر تاج از آسمان
بیچاره کارها چون اسباب سلطنتدن عاری اولدی ٭ اول عان تحمل این مشقت
ناچار جلای وطن وترک دیار اختیار اتدی ٭ وساحل دریاده بر جزیره ده که

اشجان وانهاری بی پایان ٭ وثمار ازهاری بی شمار ایدی ٭ قرار طوتدی ٭ همیشه اول
بیشه ده کوشه وتوشه ایله کچینوردی ٭ وخشک وتر میوه لر ایله حزینه دل ولیا کندوینی
تسلی ویرردی ٭ هر که قانع شد بخشک وتر ٭ شه بحر وبرست ٭ بو منوال اوزره
اول بیشه ده بنیاد قناعتی پیش نهاد ایدوب توشه ریاضت ایله منهاج طاعات وعبادته
سالک اولدی ٭ وروز وشب غرور سلطنتدن کچوب اوقاتنی تلافی سنه مشغول
اولوب بوته انابتله راه آخرت توشه سن دوزردی ٭ وبنا نجاتنه تعلقات دنیا سبیله
یتیشمش عبادت وعبودیتله بوزردی ٭ متصل ظلمت شب شبابدن آیینه سینه ده واقع
اولان زنکاری صیقل انوار صبح شیبله محو ایدردی ٭ ومافاتنه تاسف ومامضی
تلهف ایدوب وحال المستقبل تنبیه ایچون بو بیتک مضمونیله تنبیه ایدوب دیردی

بیت صبح پیری بدید آمد مگر هشیار شو ٭ خواب نیکو نیست در وقت سحر بیدار شو

بر کون لب دریاده بر انجیر اغاجی اوزره که هر کاه کلوب انک انجیرینی یردی انجیرن
درردی ٭ اتفاق بر دانه سی الندن خلوص اولوب آبه دوشدی ٭ کوشنه بونینه
بر آواز بر مقتضای اعجبنی طربه بغایت خوش کلوب طبیعتندن التذاذ
وخاطرینه سرور واهتزاز مشاهده قلدی ٭ پس هر بار که بر انجیر یردی بر انجیر
دریایه القا ایدردی ٭ وبو نغمه ایله تنعم وتلذذ ایلردی ٭ مکر بر سنک پشت دریا بانک
بر جابجادن سیاحت نهر ایله اول جزیره یه کلوب بو درختک التنده ساکن اولمشیدی
بو انجیرله برقاچ کون انده اقامت ایدی ٭ چون شدایدمسافتدن آسوده اولدی
مقام معهودنه مراجعت ایدی ٭ القصه اول محلده سنک پشت اول درخت التنده
میان آب ایدی ٭ صویه دوشن انجیرلری نعمت غنیمت بلوب رغبت تمام ایله اکل ایدردی
بو عمل بوینه آیه ضیافت ایدن تفقد ایدوب بو شفقت ومروتی انک حقنده
واجب اکلردی خیال ایدردی ٭ آخر خاطرینه بویله خطور ایتدی که بو شخص بی سابقه

معرفت بنم حقمده بو دکلو لطف و مروت روا کوروب حکایت معترض بر که میا غرضدر و روابط محبت
مؤکد و مقدمات مصاحبت ممهد اولیجق ظهور لطف و احسانی داخی زیاده اولدی
فوائد دنیویه دن قطع نظر بو مقوله کیمسه ایله مصاحبت که طینتی مکارم اخلاق و محاسن
اوصاف سرشته و آیات مروت و فتوت صفحات حالتنده نوشته در غنیمات
روزکاردر هر آینه انک صیقل صحبتیله زنکار ملالی آیینهٔ دلدن محو اتمک ممکندر
و نور آفتاب هواسیله هوای درونی غمام غمومدن صحو بولمق واجبدر که بو معنی نشر اولنمشدر
بیت دل که آیینهٔ شاهیست غباری دارد . از خدا میطلبم صحبت روشن رایی . پس عزم صحبت
نیتنی بجزم ایدوب نیلوفر کبی صودن باش چیقروب صدای نرمله آواز اتدی
و رسم تحیت معهودی ادا ایدوب قصد مصاحبته باعث اولن خاطره بی آغاز اتدی
یعنی نیتی که انک کلومندن احتراز تمام حاصل اولوب جان و دلدن انک صحبتنه مایل
اولدی و ایتدی توفیر اصحاب و تکثیر احبابه رغبت و اختلاط یاران و ارتباط
دوستانه میل و محبت خصال ستوده و صفات پسندیده دندر هر کیمسه نک بر رفیق
شفیقی و انیس صدیقی وار ایسه ایکی جهانده داخی سرافراز و کامکاردر بیت
مرد را دوستان صاحب دل . زیور دین و زینت دنیاست . نعمت دهر اکرچه بسیارست
نعمتی بهتر از رفیق کجاست . سنک پشت ایتدی بکا سنک محبتک هواسی و مصاحبتک
سوداسی دوشمشدر اما بلزم که بو دولته بنم قابلیت وار میدر یعنی ایندی
ارباب حکمت باب مصاحبتی بر میزان وضع ایلمشلردر و بو رشلردن اکر هیچ وقت
کمسنه بی صدیق اولمق لایق دکلدر اما هر کیمسه که صداقته موافقت دکلدر مصاد
دجکلو بو طایفه ایتمکدر اولا ارباب علم و عمل که انلرک مصاحبتلری بادی اسعاد
دنیا و آخرت میسر اولور هم قوم لا یشقی جلیسهم ایکنجی اصحاب مکارم اخلاق که
دوستک خطاسنی دامن اغماضله ستر ایدوب باب نصیحته سعی بلیغ ایله رنج ایلرلر

اوچنجی

اوچنجی اول طایفه در که بی غرض و کم طمع اولهلر و اساس محبتی قواعد صدق و اخلاص اوزره
اورلر اوچ طایفه داخی مصاحبتندن احتراز اتمک کرکدر بری ارباب فسق و فجوردر که
انلرک بنالری همتی مشتهیات نفسه مقصوردر انلر میل و محبتی سبب راحت دنیا
و موجب زحمت آخرتدر ایکنجی اهل کذب و ارباب خیانت که انلرله صحبت غایت
الیمدر و معاشرت بلاء عظیمدر سایرلر سندن کلام فتنه انکیز نقل ایدوب
بر بردن سخن اخبار وحشت آمیز القا ایدرلر و دروغ بی صورتی راستدن کوستروب
حق صحیحی باطلدن بیجا اکلادرلر اوچنجی اصحاب حمق بلاهتدر که هر نه جز منفعتدر
اقواللرنه اعتقاد جایزدر ونه دفع مضرت افعاللرنه اعتماد اکثر عین خیرلی تصور
اتدکلری محض شر واقع اولور و مفید اعتقاد اتدکلری مضر و ضار ملاحظه
قلدقلری نافع اولور بیت از دوستی کسی چه نفع می بری که خیر بیش و نفع
زیان نشناسد . دشمن دانا به از نادان دوست . دیدکلری نکته یه اولق اولوب که
دشمن حیله دانشله آراسته اوله فکر و عواقبی کندو شعار ایدوب فرصت بولنجه
نیشلر ورر پس انک حرکات و سکناتنه آثار انتقامه مشاهده ایدوب اشرنه اولم
قصدینی تریاک تدارکله دفع اتمک میسردر اما دوست که دولت موافقتدن بی بهره اوله
هرچند که قصد خیر و دفع شر ده و جلب نفع و سلب ضرر جد و جهد ایدر
مفید اولمیب غالب بودر که او لکنه انک تدبیر خایب و رأی صایب مصوق سببیله
خطا و ورطهٔ خطره کرفتار اوله نته که اول بوزینه نادانک دوستلغندن تقریب
اولدی که شاه کشمیرک سفینه سی دریای خون و هلاکه غرق و کار و بار وجودی
شعلهٔ خنجر آبدار ال حرق اوله اکر دشمن دزد که انک دشمن داناسی ایدی فریاده
اول بلانک تدارکی دفعی پذیرا اولمزدی سنک پشت صور ده که کجه الحجرشدر اول
حکایت کاردانلر ایتدیلر روایت ایدرلرکه ولایت کشمیرده بر آیینهٔ جهان آرای

وشاه کشور دکشای واریدی که خزانه سنک حملنه خیال سامی طاقت کتورمزدی و قوت بنک
عدنه ارقام حساب و اوهام حساب ایرمزدی و آیات سطوت سلطنتی ذروه افلاکه
یتشدی و آیات نصفت و معدلتی صحیفه ادوار لیلی ونهاره ثبت اتمشدی بیت
زمانه تابع حکم دوانی سلاطین خاک بوس آستانی و اوروبن دادودین یمینیله
جهانی عدل له اتمشدی آباد بو غرایب بر بغزنینه سی واریدی که مواضع آفاتدن و اوقات
محافاتدن اکا اعتماد ایدوب آنک تربیتی بابنده عواطف خسروانیدن بر دقیقه
نامرعی قومزدی و بغزنینه داخی غایت صدق و اخلاصدن رایه محبتیله اقتفا ایدوب کندن
هر کیجه خنجر بر تاب قطره سیماب کبی الندن شمع کبی شاهک باشی وجنده آیاغی اوزرنده طوروب
ستاره کبی صباحه دک کوزین یومزدی و تا دینه ظهور نیر اکبر اولمه غافلوه خواب
غرور پستکه النه باش قالدرمیوب خدمت حراستدن فراغت قلمزدی و اتفاق
بر دزد عاقل شهر بابلدن اول ولایته کلمشدی بر کیجه کوکلنه بر شکال الم کتوروب کاعید
دوشوب تبدیل صورت ایدوب عیارلق لباسیله مخلوقات شهری کشت ایدرکن برنچه
غافل و جاهل داخی بو سودا ایله اطراف شهری کزرکن مجانست مناسبتیله بربرینه راست
کلدیلر دزد غریب شهرت طریقیله صوردی که نه دیرسن قنقی محله کیرهلم و کیمک
خانه سنه نقب اورهلم کیمک خزانه سنی نهب ایدهلم دزد نادان جواب ویردی که
رئیس شهرک اصطبلنده بر فرس بادپا درازکوش واردر که اکا غایت تعلقندن محافظه سی
بابنده اهتمام ایدوب الفی و آیاغنی آهنین زنجیرلر ایله قید و بند ایدوب حفظ و حراستی
بهرام و کیوان نام ایکی غلامه که بهرام آسمان و کیوان پاسبانی کوزینه کوسترمزلر
نکهبان قومشدر صلعه بو دره که وارهوزه اول درازکوشی اورهوزه و جادو
باشنده بر شیشه کر دکانی واردر اکا نقب اورهلم لطیف شیشه لره و صافی
قاروره لر چقروب بر خرواردن اولجه یوکلدوب کیدهوزه و آنی سرمایه

کار و دخی روزکاردن ایرهوزه دزد دانا بونک بو کلامنی زیاده تعجب ایدوب
دلیله که بو مجلک تفصیلنی تحقیق ایلیه بو اثناده ناکاه قارشودن بر اهرمن دیدار
عسس پدیدار اولوب دزد آکاه لطف حیله ایله بر دیوار آرده پناه ایدوب عیار ابله
پنجه عسس مردینک قبضه کرفتاری اولدی عسس صوردی که نه کشیسن قنده کیدرسک
و بو وقت بو یره نه ایدرسک جواب ویردی که بن بر دزدم رئیس شهرک درازکوش
کوشنی اوغرلمغه خروج ایدوب قصد اتدم ایدی که فلان شیشه کرک دکانی دلوب
بر خروار شیشه یوکلدوب اومه آلوب کیدم و آنی سرمایه روزکارم و راس المال
استغنا بولیدم عسس مرد ظریف استهزا طریقیله ایتدی احسنت دزد بویله کرک
درکه بر خرابه ایچون بو دکلو پاسبانی اوله جانک کرداب بلایه آته و شیشه بر متاع که
دسته سی بر یوله دکمزه یازار جهانی نقدجانی بو مقوله متاع صاته مصراع
بز دخی بر شیشه جانرا از آن قدر شکنی دانی بو مخاطره لره ارتکاب خزانه ده کنه الحق
اولسه باری عقله معذور اولسک اولوردی کرک بار کشد بار نکاری باره
بونی دیدی و الین بغلیوب محکم زندانه الدی دزد عاقل دزد غافلک فعلندن
عبرت آلوب متنبه و متنبه اولدی و کلمات عسسدن تجربه حاصل قلوب کندو
کندویه ایتدی بو عسس بنم دشمن دانام و بو دزد بنم دوست نادانم ایشکر بی
ادراکلکله بنی ورطه هلاکه آته یدی اکر بو دشمن دانا اولمسه بنم امرم تمام اولوردی
و بر خرابه ایچون عمرم آخر اولوب شیشه وجودم سنک بوار له صنوردی حالا عسس
دیدوکی کبی خزانه رای نقبه قصد ایتمک صواب اقرب بدر که شاید غرض اصلی
و مقصود کلی به دست رس میسر اوله دیو آهسته آهسته رایک قصرینه آلتنه واروب
بنیاد قصره قازمغه شروع ایلدی سنک پولاد دل آرزمک آغاز ایتدی بیت
او مهوبن تیشه سنک پیمدارا فیروموم اولوردی سنک و خارا هنوز عیانشب

مقامن
و آفتاب دیوار دائره افقه نقب اورمشدی که نقب دزد تمام ترشدی اول
که خوابگاه رأی ایدی باشن طشره چیقردی رای کوردی که تخت زرین اوزره
خواب وارمش اصناف طرایف حوالی سنده شامه دوکلمش و انواع جواهر
زواهر حواشی بساط شهنشاهی اوزره صاچلمش شمع کافوری مست یالکز یوزیکلر
عذاری کبی قزارمش کلکل اولمش و پروانه سوخته عاشق آشفته لکی کبی کوکلی تمام
شعله سیله یانمش یاقلمش کل اولمش بیت پروانه و من کرچه دو سوخته ایم اما
من جان و جکر سوزم و او بال و پری سوزد اطرافه نظر ایتدی کوردی که بر بوزنه
شاهک بالینی یاننده طورمش بر خنجر تابدار الندن طوتب بر آبداری اوزره ناورشی
دینه احتیاط لازم ور است نظر ایدر بو حالی کورجک متعجب و متحیر اولدی
و ایتدی بو سبکبار که اعلای درجه رفعتی چراغ پایه ده یانب طی بساط
شهریار دینه نه لیاقتله ایرشدردر و بو تیغ آبدار که قرار ملک و ملت آنکا وابسته در
بو بی قرارک الینه نیجه کرشدر دزد بو تفکر مجونیله حیران و بو تحیّر
کرداب سرکردان ایکن ناکاه کوردی که بر نیچه مورچه سقف ایواندن سینه آیینه
جهان آرای رایه دوشدی و خارش یاناتق اشلرندن سینه نانکاه رایه خدشه
خراش ایرشدی رای دریای خواب مستغرق ایکن دغدغه پای مورچه دن
الن سینه سنه اوردی بوزنه بو حالی کورجک اطرافه شاهی تجسس ایدوب
کوردی که بر قاچ مورچه رایک سینه سی اوزره کزرلردی بوزنه آتش غضبله
مشتعل اولوب ایتدی بونجلین پاسبان وارکن که ستاره چشم انجم ستان
کبی روی خوابی دوشنده کورمز مورچه شبه رنکک نه حدی در که بنم مخدومم
او یوبداخی اول کستاخ قدم شوخ آنک سینه سی اوزره قویه بس عرق حمیت
جاهلیتی حرکته کلوب قهرندن قصد ایتدی که الندن اولان خنجر آبداری رای سینه اوزره

تا بو وسطه ایله مورچه لرک خرمن جمعیتن صاورب باد فنایه ویره دزد فریاد ایتدی که
ای جوانمرد بی باک وای کافر نعمت ناپاک الک چک که جهانبانی هلاک و جهان جهانی
آغشته خون و خاک ایتدک دیدی فی الحال صیچرایب بوزنه نک الینی محکم طوتدی
رای نعره دزددن شراب خوابدن باشندن کیدوب حالی بو منوال اوزره کورجک صوردی
که سن کیمسن دزد جواب ویردی که بن سنک دشمن داناکارم بونن طلب مال ایچون
کلدم ایدی اکر بر لحظه داخی سنی محافظه ده اهمال ایدیدم بو سنک مهربان نادانک
شبستان ملکی قانکله مالامال ایدردی رای کیفیت واقعه یه واقف اولنجه سجده
شکر ایتدی و ایتدی بلی چون عنایت ربانی ممد اوله دزد پاسبان و دشمن
مهربان اولور پس دزدی نواخت ایدوب شرف تقرب ارزانی بیوردی ایلیوب
و بوزنه یی زنجیر مصلوب اصطبله کوندردی دزد شب رو کمر میاننه بند
خزینه امیدیله بر پادشاهک قصرینک دیوارینه نقب اورب خلوتنه کیردی
خلعت دانش بریتمه و تاج افسر نهره اولدوغی اجلدن ذروه دولته ایرج
و بوزنه که محرم اسرار شهریار و خزینه دار جهاندار ایدی جوز جهل
عقلی خراش اولوب بمقتضای غفلتله بعض بصیرتی مستور ایدی حرف محرمیت صفحه
حالندن تراش اولوب دایره حرم حرمت تقربدن دور اولدی بیت
خصم دانا که آفت جاندر یکدر اول دوستدن که نادان در بو مثلدن بو فایده
حاصل اولدی که مرد عاقل ابواب محبت و مودتی ارباب دانش و معرفته آچوق
کرکدر و صحبت دوست جاهلدن فی نفسه بفرسنح فرسخ کرکدر که مثلدر بیت
عقلسز دوستدن دشمن بتردر عقللو دوستدن دشمن نه در سنک نیت
چون بو حکایتی فوایدی بی غایتی مشتمل ایدی استماع ایتدی ایتدی ای دریای
دانش و فضیلت کوش هوشم کوهر شاهوار حکمتی کوشوار قلدک حالیا دلوم که

دوستلرک اوصافنی اعلام ایدوب کلام جواهر انتظامک گردن سامعه‌یی مطوق دیلیان تحلیه
کامران ایتدی حکما که حکمت شعار بیورمشلردرکه عالمده دعوای صداقتده اولان
آدم اوچ قسمدر ۞ بعضی غدا مثابه‌سنده‌درکه انلرسز زندگانی میسر اولمز
وشمع جمال‌لری نور وفیض ویرمسه خانهٔ صحبت منور اولمز ۞ بیت
چراغ خانهٔ دل روی یار است ۞ دل از مهر جهان روی بکار است ۞ بر طایفه دخی دوا
مثابه‌سنده‌درکه احیانا احتیاج واقع اولور ۞ بعض آخر دخی مرض مثابه‌سنده‌درکه
ضرردن غیری انلرده نفع متصور اولمز ۞ بونلر مرائیلر ومنافقلردرکه ظاهرده
کما صدیق وصادق کچینورلر ۞ اما باطنده مخالفلر ومنافقلردر ۞ بیت
پیش تو از نور هوا فوق‌ترند ۞ در پس تو از سایه منافق‌ترست ۞ گرم ویکدل از جگر قرمتن
زنند دلی از دل خود مرده‌تر ۞ پس حزم منهی لازم درکه بو طایفه‌نک دوستلکی
ودشمنلکی دن مصاحبتندن امتناع ایدهلر ۞ واحباب خالص ومصاحب مخلص
جنابندن شتاب ایدهلر مصراع زدشمن بگسل ودر دوست زن دست ۞ سنک پشت
ایتدی فرط صداقت نه شرطله وجود بولور ۞ وکمال خلوص نجه اولور ۞ ونه طریقله
معلوم اولور ۞ یعنی بیان ایتدی ولکن نه که بو التی خصلتله آراسته اوله ۞ انک
صداقتندن شائبهٔ قصور ومخالصتندن رایحهٔ فتور اولمیه ۞ اول بودرکه دوستنک
بر عیبنه مطلع اوله اظهارین جائز کورمیه ۞ ایکنجی اکر هنرین کوره بیرینی اون
کوستره ۞ اوچنجی دوستنه احسان اتسه مقابله‌سنده امتنان اوقمیه ۞ دوردنجی
دوستندن احسان کوره اکا نسیان روا کورمیه ۞ بشنجی دوستندن خطا وزلت
مشاهده اتسه ذیل عفو وصفحله ستر ایلیه ۞ التنجی اکر جرمنه اعتراف ایدوب اعتذار
ایلیه شرف حسن ادراکی کوستره ۞ هرکسنه که اوصاف مزبوره ایله موصوف اولمیه مطلقا
صداقت لیاقتندن محروم ۞ وبو مقوله کمسنه ایله صداقتک عاقبتی ندامت مقتضی وملومتی

مقتضی اوله

211

مقتضی اوله ۞ چون نوع اجتناب فی زماننا کمیابدر ۞ لاجرم ارباب تجارب دیمشلردرکه
صدیق صادق عنقا کبی لا امکان ۞ ورفیق موافق کیمیا کبی بی امکاندر ۞ بیت
جهان عنقادردن غمخوار صادق ۞ جهان کیمیادر یار صادق ۞ چون کاردانک کلامی
بو مقامده تمام اولدی ۞ سنک پشت ایتدی کمانم بودرکه بن دعوای محبتده صادق دم
وطریق صداقتده ثابت قدمم ۞ یاردن اداسندن بر دقیقه اهمال ۞ ودوستلق شرایطندن
بر نکته‌یی اخلال‌لا اهمال یوقدر ۞ اکر بنی کندو مصاحبتک طوق منتک تا قیامت کردنمه
بند ایلرسن شاکر بعکدن بعید ۞ وکرم عمیکدن بدیع دکلدر ۞ یعنی بزه تملق
ایدوب بالایه رغبتدن اشغا ایتوب ۞ کشف داخی دریادن طشره چیقوب بر یرده
کنارده ۞ ورابطهٔ محبتی محکم وقواعد مودتی استوار ایدیلر ۞ ام کربت غربت ساحهٔ
دل بوزینه‌دن دور ۞ وهم سنک پشت انک محبتیله مستظهر ومسرور اولدی
هر کون انلرک میاننده طراوت نهال ۞ وداد واتحاد زیاده اولوردی ۞ بیکانه
مرتبه‌ده یکانه کلکدیلرکه بوزینه‌نک خاطرندن هوای ملک سلطنت کتدی ۞ سنک
پشت فرزند وزن وخانه ومسکنی اونتدی ۞ بیت ۞ یار باماست چه حاجت که زیادت طلبیم
دولت صحبت او مونس جان ما را ۞ بر چوق خیلی زمان بونک اوزرنه کچدی ۞ ومدت
غیبت سنک پشت متمادی اولدی ۞ جفتی انک فراقندن تمام مضطرب اولدی
وکانون درونده آتش اشتیاق زیاده ملتهب اولدی ۞ وهجران جانکدازک شعله
حسرتیله خرمن صبری یاقدی ۞ وسیل رشک قوانئه دیدن سندن دامن دیده سیل
بهار ومیاه انهار کبی آقدی ۞ بیت ۞ هجر داغیست که بر جگر کوه نهند ۞
سنک بر سینه زنان آید وفریاد کنان ۞ آخر حکایت فراق وشکایت اشتیاق ابنای
جنسندن بر سیله دهیان ایدوب ایتدی ۞ بیت ۞ آفت یار وآرزوی روی یاردن دل بماند
هیچ سروم بان شوق متغی دکل بماند ۞ از جمال شکل خود خواستم اسایکنم ۞

دفع نهمت وقفه ما بیچاره مشکل بماند بلزم که اول غریق دریای غربت سفینه سینه‌سین بچه
کرداب اغترابه صالدی و اول سالک مسالک مهاجرتک بادیه دل آواره‌سی بیخ خلف
اغتلابه دوشدی قالدی نوله یدی اگر طلوع صبح وصال ایله ظلمت شام فراق مرتفع و هواء
تماشای جمال ایله شعله آتش اشتیاق منطفی اولیدی بیت چه شود کان گل رعنا بچمن باز آید
مگر این جان ز تن رفته بتن باز آید چون اول امکاندن دیماندن بو انقباض و انکساری
مشاهده ایتدی ایدی اگر نیم کشته خنجر بعد و رطوبت بی تعیب آغزسک و بیم یکی
غرض حصول تعیب تکذیب ایلمزسک سکا انک حالندن خبر ویره‌یین و ایشتدکم کبی سبب
مکنت و توقفن غرض حضوره کرع تقریر ایره‌یین کشف ایدی یا دهر ایدن و محرم اسرار
نهان سنک مزاجه کلمک شایه مرض غرضدن معرادر و بیام حقیقت انجامک عیب و
ریب و وصمت تهمتدن مبرادر هر بادیه که سنک نقد قلبکی محک امتحانه اوردم
معیار اعتبارده خالص و تمام عیار بولدم مقرردر که هر سوزکه سندن صادر اولدی
تین کبی راستدر و خلعت صدق قامت کلامکه بی کم و کاستدر محرمی ایتدی
ایشتدم که سنک شوهر کله بر یوزینه میاننده اتفاق نطاق مودت مستحکم اولوب دل و
جانن انک مهر محبتنه وقف و عنان اختیارن انک میل مودتنه صرف ایلمشسن
غنیمت صحبتن هیچ بر نعمته مقابل اعتراز ایتمزسن و لذت ملاقات و استماع مقالاتی عالم و ما فیهایه
سنک فراقک آتشن انک وصالی آبیله تسکین ایدرمش و سنک خیالکدن انک حالنی
نعمت البدل غدا ایلرمش ماده که بو خبر غم بیوره ایشتدی بجاره سواء غیرت
دماغنه چقوب زبان حسرت ایله ایتدی بیت خون کشته درهای دلم دلدار دیکران
مار اکنار از رشک بر او در کنار دیکران ای روزکار جفاکار نه کناه ایتدم که
خرمن جمعیتی صاعقه تفرقه ایله یقدک و ای چرخ ستمکار نه جرم ایلدم که سیل هموم و غموم ایله
بنیاد خانه حضورمی یقدک یا دهر یا غی که انیس خاطری یار اغیار ایده جلیس اغیار ایتدک

و حریف ظریفی که بساط عشرت اوزره نقش مراد انک دیدار نشاطیله کوردم اغیار ایله
یار اتدک اول بی وفا کویا که لوح محبتدن مهر و فا حرفنی اوقومامش دی و اول بیکانه
ما نکه آشنا لوم پسترین بنمله بر بالینه باش قومامش دی بیت کسنک یاد ب نکار بی وفا کی
اولمسون بی وفا خیلنک هیچ بتلاسی اولمسون آشنایه یاد اولور یاد لک ایله آشنا
کیمسه اولبیکانه و شکل آشناسی اولمسون همدمی ایتدی بعد نزول النوازل جزع
بیهوده دن نه حاصل حالکه اولی بودر که مرارت چاشنی حنظل مذاق فراقه برمدتی
صبر ایدوب سن و بن تدبیر اصابت پذیر ایله بو کسره جبر ایده‌سن بس مطالعه داکی
ملک و دستانه که آیت ان کیدکن عظیم اندن کنایتدر مشغول اولدیلر چند
کره بسیار فکرله بو کارک غورینی کوزدیلر و قعرینی آرادیلر بلکه یوزینه دن
اولی اول زخم مرهم بولمدیلر و اول یاره انک قتلندن غیری چاره یه
قادر اولمدیلر پس بو باب صندوق حیله‌یی آچدیلر و متاع فکری بر دو صاحبه حدیلر
آخر بر قمر آیلر بویک اوزرینه منحرو منقرا اولدیکه ماده تعارض اموب
دو شکلم دوشدی یاتدی و سنک بخته برکسنه کوندردیلر وارب خلیکک
حالندن خبر ویره ایتدی بیت یا تر صاحب فراش اولمش حلولک
حرام اولسون سنک اولسه ملولک و وجودین قیلمش آکام استقام
بلیز نولیسر حالی سرانجام الدن نسنه کلمز آه قالمش ایشی اولحته بک الله قالمش
سنک یشت نوجنک خبرین استماع ایدیجک یوزینه دن استماع ایتدیکه اونوا
صخته سن کوریب اهل و فرزندیله عهد ملاقاة مجدد قلد یوزینه ایتدیکه عکس
الدن نه کلور اوله وارا اما اومادم عن قریب بحال ینه تشریف وصال ارزانی بیوره
و بن غریبی بو بیشه کوشه سنده تنها و بیکس قوبمیسن بنم حزن و اندوه فراقکز
بر لحظه تنها قومز و درد هجران بنم حضوردن آیرلمز و کوزم یاغی بر بولدی

بر دم نظردن ایرمز بیت دنیاده بکا اولیم کونرم کبی بولمامش کیم بیلدیا تن بیله طوردی
بیله دوکریایش سنک بیشت ایتدی ای رفیق مهربان وای راحت روح روان بو
مهاجرت بکا بی اختیار واقع اولدی وبو مسافرت بکا ضروری لازم کلدی
والا طوع رغبتله هرکز سنک صحبتکی قویب کیدمیدم وطیب خاطرله بر دم حضرتکدن
غیبت اختیار ایمیدم بیت زدیدار تو مهجور ضرورتست مرا شوق آنقدر
نخواهد هیچ موجودی که جان از تو جدا باشد پس کام وناکام یعنی بیلی وح آغ ایدوب
مقام جانبنه متوجه اولدی بیت دیوب بو سوزلری بدرود قلدی
کوزندن قتلو یاشن رفود قلدی چون وطن مألوف قدم کشفله زیب وشرف بولدیلری
اقربا واحبا مجتمع اولوب صدای خیر مقدم مرحبا یعیوقه یتوردیلر ومساعی
تعظیم وتکریمله خانه سنه کتوردیلر سنک بیشت ایچرو کیردی عورتن کوردی که
صاحب فراش اولمش وتف وتاب عارضه دن کل باغ عارضی صولمش بیت
تاب تب کل رخلری رنکینی نسرین ایلمش خسته لق سیمین تنن ضعیفله نزیر من ایلمش
سنبللری برک نسرین اوزره صاچلمش کللر رخسارنره آرغواندن بدل زعفران
آچلمش بیت اول سهی قد لاله خد باغ ارمدن تازه روی نالهدن صانان
اولمش مویه دن کویا کموی هرچند که تحفه تحیت عرض ایدوب حالندن خاطرندن
سؤال ایتدی مقابله ده مریضه دن بر جواب صادر اولمدی وبیاری کوطرج
تلف وفتح کلامه اقدام ایلدی شرف اعتبار والتفات بولمدی نه تعرض نیاز بیت
معرض قبولده واقع اولدی ونه مصدقات تخلق وتملق نتیجه مرادوبردی فت
ای دل از کوشش بر سرمایه درد ودنیا کاین متاع کاسد انجاز ویازی نیا
پس اول بعد منه که مریضی تمارنده اولمه تحریص ایتشدی وکمال هوادارلغندن باشی
اوجنده اوتوروب مکس رانلغنه مشغول ایدی ایتدی ای نیکخواه مهربان بیت

ای صحی بیمار یادین بکلمکدن دلشکست ای کوزی اویقی یوزینی کورمکدن ناتوان
بیمار رنجورین بنمله برآغز سوز وماذا الغمتین بن بو پریشان خاطری ازهار ایلمز اول داخی
درون دلدن دردله برآه سرد آتدی وایتدی بیت درد سر علاجی مکن بعد
ازین طبیب دردیست درد عشق که درمان پذیر نیست بر بیمار که نومید علاجد
نا امید وبر خسته که احتمال صحت که اندن صد مرحله بعید اوله بر ان تنننه نجه
رخصت بوله وته قوت وسامانله بر کلمه تکلم قادر اوله سنک بیشت بوکلمات درد
آمیزی ایشتدی وبو سوز کداز آغاز ایدوب رقت قلبله ایتدی آیا بو نه
بو دیانده بولنمیه وبجه دوا درکه جد وجهدله پیدا قلنمیه بو درد کی درمانندن بکا
خبر ویرکه طلبنه بحر وبر آیاغم آلتنه آلم وبو مرضک علاجنی نه نسنه در که
قریب بعید دیمم وارم واشنا وبیکانه دیمم صورم هرقنده ایسه بولم اکر ماهی
کبی قعر دریاده طلوعی لازم کلورسه طلم واکر ماه کبی اوج سمایه اچیق واجب اولورسه
سرعت قدم قلوب نقد جان ودلی خلوص آب وکلدر بو دوانک تحصیلی یولنده
فدا قلم بیت تن وجانم که یاره بطیو که دلدن آنی فدا قلم قبول که کر ابدم جان
وباشی سا که دریغ جانم زخم تیرو باشم تیغه یا دیمار جواب ویردی که کتب اطباده
معتبر ومنصوص درکه بو بن درد درکه طایفه نسایه مخصوصدر وبو مرض ضیدیمه
انلرک ارحامنده حادث اولوب بوکا علاج دل بونزمه منحصردر بر داء عضال
درکه بو دارودن غیری دوا محالدر سنک بیشت ایتدی بو دارو قنده بولنور
ونه حیله ایله اله کیرر وبجه تحصیل اولنور بعدم بیمار که فن مکرده ماهر وسحر
فسونده ثانی سامری ساحر ایدی جواب ویردی که بزده بلورزکه بو دارو
کرمک دشوار ردر وبو دارونک عنقا کبی عالمده اسمی وار رسمی یوقدر واطلبی
دعوت ایتدکه بلکه یار وفادارکی آخر وقتنده کورهسی واخرت حقن حلال ایدوب

وداع این سوز حسرت قیاسنی قیلسون ۰ دیو طلب ایتدی که بیچاره یه من بعد تحمل ایلمکه مفارقت
مجالی واردر ۰ فنا دنیاده صحت وعاقبت احتمالی وار بیت بجز خون فرقتی درخور
و بهر خود نمی‌بینم ۰ بجز غم راحتی درخور کار خود نمی‌دانم ۰ سنک پشت بو دردآمیز
و جانگداز کلماتدن کریبان صبرینی چاک ایدوب کریه یه آغاز قلدی ۰ و فرهادیکو نوبه
تفکر دریاسنه طالدی ۰ بو عزیزی قتلدن غیری چاره دن عاجز قالدی ۰ فی الفور حریم
بنیاد حقوقی تیشهٔ عقوق ایله هدم ایدوب ۰ صدیق صادق و رفیق موافقی قتله عزم
ایتدی ۰ خرد ارجنه هر چند که زبان پند و نصیحتله ایتدی که ای جوانمرد بنیاد سوابق
وداد واتحادی که سنکله بو عزیز میاننده مشید اولمشدی ۰ بر نوع ایله فرهاد کیجه
که نقش وفا صفحهٔ دلندن ستره ده در ۰ دست غدر ایله یقمق مروت بابنی سد
ایدوب بی وفالق بناسنی یاپمقدر بیت حیف باشد که از برای زری
یار سازی بعدن بری مبغنی ۰ نفس لوازمی وسوسهٔ ملامته آغاز ایدوب ایتدی که
خلیلهٔ وفادار کجا بینیکه انتظام حال و قوام عیشی کا منوط در ۰ و حفظ نفس
و بقاء نوع اکا موقوف نامرعی قومق ۰ و بر بیگانه نک حق حرمت محبتنی که سنکله
انک میاننده علاقهٔ جنسیت ۰ و نه رابطهٔ قرابت واردر ۰ محافظه قلمق طریق
هدایتی قویوب مضیق ضلالته صاپمقدر بیت بحق صحبت دیرینه که حق یار قدیم
هزار بار به از خون دوستان نوآست ۰ آخر بو مرحله بن نه غالبا اولوب
کشف ناخلفک فکری بونکا وزدنه مقرر اولدی که تیغ غدر ایله کردن عهد و وفایی
اوروب و بادمکی گوهر خلوص و صفای صاوره ۰ بیچاره بیلدی که سمت مکر و
صنعت غدر نقش شقاوت درکه ۰ بدکو آدیکار ایش تیغ حالنده عیان اولور ۰ و نقض
عقد و نکث عهد داغی دنائت در خاک ریلی لوح جبینینه عیان اولور ۰ هر
کیمسه که صفت غدر و خیانتله موصوف اوله ۰ هیچ صاحب دل انک صحبتنه مائل

اولمز

اولمز ۰ واول کیمسه که نقض عهد و بی وفالق سمتیله موسوم اوله ۰ اهل حقیقت قتنده شرف
اعتبار ۰ و درجهٔ قبولی بولمز بیت صنم پیمانه کی کار تو سره ۰ صنم پیمانی صادقسک اکن
بلکه انک مناسبت و مصاحبتی شائبهٔ نقص و شینه ۰ وانکله مرافقت و مصادقتدن
احترازلری ذمتلرینه فرض عین بیلورلر بیت پیر پیمانه کش من که روانش خوش باد
کفت پرهیز کن از صحبت پیمان شکنان ۰ سنک پشت اگرچه بو عزیزه تک قتلنه
عزم ایتدی ۰ اما آنی مسکننه کتورمنجه بو مراد حاصل اولمیاجغنه جزم ایتدی
پس بو عزیمتله بو عزیزی جانبنه کتدی ۰ بو عزیزنک انک دیدارنه التفاتی حددن تجاوز
ایتمشدی ۰ و کربت غربت و وحشت وحدتدن کارجاننه یتشدی ۰ اول
حالده که نظری آنک جمالنه راست کلدی ۰ غایت فرحنده ن نشان نشاط ایکنجی
بو ترانه یه آغاز ایتدی بیت هزار شکر خدا که چو تو دلداری ۰ نمود روی بمن
از بعد مدتی باری ۰ و کشف ملال خاطرنه صوردی ۰ و اولدخی اعتقاد احوالی
استکشاف ایتدی ۰ کشف ایتدی که ای انیس دل و مونس خاطرم بی غل سنک درد
مفارقتک دردندن بیر و غم شویله مستولی اولمشدی ۰ انلر کعبه صالندن مشاهدهٔ
جمالکدن اشتیاق حاصل اولدی ۰ یا اهل وعیالک الفتیله بو خاطر محنت زده
طرب بهجت بولیدی ۰ هر ساعت که سنک تنها کلدکن ۰ وختکلی اتباع و اشیاع کلدکن
انقطاع صحبتکی فکر ایدیدم ۰ و تخت و بخت و سلطنت و مملکتدن جدا دوشب
فی ماعکدن و کام روا کلدکن اتفاق افتراقکه تحمل قلیدم ۰ عیشم بکا منغص اولوب
شرب مسرت و صفوت حسرتم ملکدار اولوردی ۰ و آنکچون فعله ندامتم
و نغم دایم ملازمتم ایدم که ای بی مروت روا میدار که سن بو نزه صحن گلشنده
مسند عیش اوزره اوتوره سن ۰ خصوص نفسانیدن خاطرک هر نه استر ایلیه
و یار وفادار که خارستان غربتده خاک و خارایی بالین و بستر ایلیه بیت

رعنا باشد اینجا چو کل توشکفته ٭ دفیوق تراخان دریای رفته ٭ پس اول عزم کلدیکم کیم
ایدوب ٭ نقدر زحمت ایسه ٭ کلبهٔ احزانه قدم رنجه بیوره سن ٭ و دعوتمه اجابت کوسترسن
سنیهٔ زحمت بیمنکه واجب بلوب ٭ دار و دیاری دیبا ومبارکلر ایله تشریف قیله سن
تا احفاد و انسابم سنک بکا مبلغ محبتکی بیله لر ٭ و احباب و اصحابم مقدم همایونک قدوم
مباهاتی فوق الفرقدانه قویه لر ٭ هم دل سنک وصالکله شاد اوله ٭ هم منزل سنک عالی کلمه
زینت و بها بوله ٭ بیت کوشهٔ کاشانم بر لحظه احیا ایله کل ٭ کلبهٔ احزانمی تا ان کلستان ایله کل
مقرردر که سنک تشریف قدومکله بنم آفتاب قدرم ارتفاع بوله ٭ اما سنک ماه جمالک
نقصان کلمز ٭ بیت چه کم شود زتوای مه که بر منت کذر افتد ٭ که تا برو زغم از دوست
آفتاب در افتد ٭ واکا برعا اصاغری دم فی قدوم نواخته اتمکلکلرنده شانکه تنزل و
شین و عار لاحق اوله ٭ ومتطرق اولمز ٭ بیت کنش کم نور اعظم بر توی در
دمادم منزلی درویشلر اویی در ٭ جهان محتاج ایکن کون بر توینه ٭ کلور عار ایلمز درویش اوینه ٭
و داعی دیلرم که سنک تعظیم وتکریمک بابنده شرطینی بالغه تقدیم ایدوب ماینبغی
ضیافتکی نعم بی نهایتله و ندما و ظرفادن بر جماعتله آرایسته قلم بو وسیله ایله
ثابت یدکه حقوق مکارمکدن بعضنی ادا ایده بیلم ٭ یوسفه ایتدی بو تکلفات قلبینه
اولکه چون عقد محبت و وداد انتظام بوله ٭ و عقد مودت و اتحاد استحکام
بذیر اوله ٭ تکالیف خدمت و تکلف مراسم ضیافت نه که دأب ارباب رسم و عادتدر
مشقت زائده و مؤنت بی فائده در دیمشلردرکه ٭ شعر نه خوان من تکلف که
مصراع تکلف کر نباشد خوش توان زیست ٭ و بنم سکا مهر و محبتم که زیاده
نعمت و غنیمت عد ایدرسن ٭ و اول دکلو منت ایلرم که سنک صحبت و مصادقتکله
بنم افتخار و ابتهاجم ٭ و سنک موانست و مجالستکه بنم افتقار و احتیاجم داخی
زیاده درکه بن وطن مسکن و تخت و بخت سلطنت و مملکت و خدم و حشمدن

جدا دوشوب کرداب غربت ٭ و عذاب وحشته مبتلا اولمشدم ٭ ایزد تبارک و تعالی
سنک میامن مصاحبتکله بنی مشرف قلدی بو محنت و غربتده سنک موهبت محبتک
آرزانی بیورمسه بنی چنکال آلامدن روزکاردن کیم آلی بیلورمیدی ٭ و فرزندان محبت
هجرانندن کیم خلاص قلورمیدی ٭ بیت درین وحشت سرای محنت آباد ٭ بدیدار
تو خوش باشیم و دل شاد ٭ بو مقدمات موجبنجه سنک بنم باشمه لطفک نهایتی یوقدر
و بنم سنک اوزرکه حقم دخی آیه ٭ سنک بنم اوستمده حقک چوقدر ٭ بو تقدیرجه
سن بو کلفت و مؤنته محتاج دکلسن ٭ علی الخصوص باب محبتده حسن سیرت و خصوص
سریرت تهیهٔ اسباب عشرتدن متقدمدر ٭ و تقدیم فوائد معنوی تربیت مائده
صوریه دن اولی و اهمدر ٭ نظم بی تکلف دوست باید که باشد زان دوست
در میان رسم تکلف کر نباشد او مباش ٭ سنک پیشتا ایتدی ای رفیق همدم و ای صدیق
محرم سنی دعوتدن غرض ٭ و غایت رعایت لوازم ضیافت ٭ و غرض تکلفات نعمت
و شهرت دکلدر ٭ بلکه مراد جمال لقا و میانه دن کیدوب شرف مواصلت دائمی متیسر و مقدور
مصراع نمی خواهم که یکدم بی تو باشم ٭ یوسف ایتدی ٭ مصراع در راه عشق مرحله
قرب و بعد نیست ٭ احباب بینینده فرضا بعد المشرقین اولورسه چون بربرینه محبت
وسلوکتلری خبری دایم و اصل اوله ٭ و هر بریک خیال جمالی جاننه راحت دوه
حاصل اوله ٭ در روی صوری حجاب معنوی واقع اولمز ٭ و هر بریک دیده خیال
بر بریک وصالی ٭ و جمال بدیع المثالی مشاهده سندن فارغ و خالی قالمز ٭ بیت
قرب روحانی اکر هست میان دو دوست ٭ چه تفاوت کند از بعد مکانی باشد ٭ بو رباعی
بعض اکابرک نتائج طبعیدر ٭ رباعی کر نقد ندیدم و صالت در هست
دردیده مقیمست خیالت پیوست ٭ در ظاهر اکر خیال جسمانی نیست ٭
غم نیست چو اتصال روحانی هست ٭ بو دافعی تقریر تفصیل تمام ایدوب ٭ و تیرنیانی

قطعه

جانب هدف مراده پرتاب ایتدی عاقبت دم کرمی دل سنکین بوزینه نوم کبی نرم ایتدی
سنک پشته ایتدی ای یار وفادار بو قدر ابرام نه لازم که طلب رضای احباب مذهب
مودتده واجب و آیین فتوتده فرض واجب ادادر دوستک دعوتنه اجابت ولجبدر
واشارتنه اطاعت مناسبدر مصراع از دوست یک اشارت و ز ما بسر دویدن
ولیکن بحر بو آبدن عبوره جرأتم یوقدر و سفینه سینه ایله بو دریادن جزیره به عبور صعوبت
متعسردر کشف ایتدی بن سنی پشتمه کشتی سیله بو دریادن کچیرهرم و بر ساعتده
اول جزیره که منبع امن و راحت و معدن نعمت غنیمتدر ایلتورم و بالجمله اولدر بادی
اول قدر مدح و ثنا و فرح ایتدی که بوزینه نک قلبنی بالضروره اکا تبع ایتدی و فیل کام
توسنلکین قویوب کام قبولله مقتضاسنه رام اولوب زمام اختیارین النه ویردی
سنک پشته نزاکتله آنی پشته سنه آلوب جزیره جانبنه متوجه اولوب سینه سی آبه
اوردی چون میان دریایه یتشدی کشتی خاطری کرداب تشویشه دوشدی
و کندو کندویه اندیشه ایتدی که بو عمل عاقبت ندامت و ملامتله مقفی در بو مقدمات غدرده
ترتیب ایدرسن بدنامیلق دن غیری نه نتیجه ویرر و بو تخم حیله و مکرکه زمین سینه ده
اکرسن دخی کاملقدن غیری نه نیجه ثمر اولور بیت هر که زکل لرو نغاز و تاقت
خار جفا سینه اورا شکافت نساء ناقصات العقل ایچون عقل تام و ادراک تام
ایله بو حوصله یار وفاداری کنادده روزکاره ندن کم کمی دهری در جهانده عهد و عدد
غدری در کهن آتمک همت احرار دکل بلکه صفت اشراردر بیت نه اولور عورته تک
عقلی سوزی نه آرا اولدر او جمیع عورت سوزینه و طلب رضای زنان دن امتناع
و هوای اغوای شیطانه اتباع نقصان و خسران بلکه موجب هلاک کلی بوارح بر
مکن مکن که نکو محضر ان چنین کنند میان آیت بو منوال او ذرن خطاب و عتاب وسوال
و جوابه مشغول اولوب حرکات و سکناتنده آثار تردد و تحیر ظاهر اولدی

تخم غم که

بو عمل اولفه قضاص مقتضی در

بوزینه

بوزینه نک قلبنه آنک بو حالندن شبهه کلوب سؤال ایتدی که موجب تفکر نه در که تحیر ایله کیدرسن
بو خصوصه نه حکمته تحمل دشوار کلوب اول اجلدن می تردد و تأمل ایدرسن سنک نیتک ایتدی
بو سوزی نه دن سویلرسن و بو شبهه یی نه دلیل ایله تأمل و بیان ایلرسن بوزینه جواب ویردی
حرکات و سکناتک نفسکده واقع اولان مناظر و محاوره دلیلی ظاهر تغیر افعال و احوالک
بوانده کورکی غرضیمی تحیر و تردد که برهان باهردر اما اکر کیفیت حالدن بنی آگاه ایدوب
شرف اعلامه ارزانی بیورورسن شاید که بنم مشاورت و معاونتیله قرطه حیرتدن
خلاص اولوب ساحل سلامته وصول بولاسن سنک پشت ایتدی راست بیورورسن
اما باعث تفکر بو تیرمی که مقدم همایونلرله کلبه احزانمزه اول وصولی در و بو وجود
کلبه یه ابتدا بحصولی در مصراع این همه اول آثار جهان افروزست
جماعتمزه معلوم در که خسته مشکته در لوبدر تمام خانه قصور و خللدن خالی و
کرک پس مرادا و ذرن وظایف دعوت و مراسم خدمت ضیافت ادوه نامقبول
لازمدر بو حالت موجب فضاحت و خجالت اولدیکی مصراع و کرکناه بخشند مرشا زهمت
بوزینه ایتدی سنک بنم حقمده صدق و عقیده تک کون کبی عیان و صفای نیت خلوص
طویتک مستغنی عن البیان در اکر تکلف بابنه توقف بیورهسک قرهوم عادات
عامه دن کربا بر ضیافته آنی رعایت این کلمات لردن و انکلمسک کمال وداد
اتحاده اولی و الیق در و تمام اخلاص و اختصاصه احری و اوفقدر بیت
بیگانه را بهم تکلف کنند دوست آنجا که دوستیست تکلف چه حاجتست کشف جون
بوزینه دن بو خبری ایشتدی بر مقدار داخی کندی نه تردد و تحیر بحرنه طلب بهانه فکر
اولی تجدید و مقدمات ندامته تمهید ایدوب کندو کندویه ایتدی بو طایفه نک نکبت
عهد و نقض بیمانه تجربه ایدرلر بن عین الیقین بلدم که انلر دایما عهد
دورهدر و اولاشنا دوی و بیگانه خویلردن امید مهر و وفا و طمع صدق

وصفا روشن خردده بغایت مبهوردن بیت بولیدن ناقصات العقل والدین
طشی صدق وصفا ایچی طولو کبن بولنده بوقدر صدق وصفا وفا اومحق بولدی بکی عیان
پس انلرک اغواسیله واول نادانلرک قواسیله بی وفالکر ونامردلق جانبنه میل ایتکله
اصحاب صدق وامانت رخصت ویرلمحی وارباب دین ودیانت بونجانبه
کوندرلمحی اسنک نیت بو تفکر اثناسنده تحیرده نیچه توقف ایتدی بو عزیمت حیرت
ظنی غالب اولب برزمان تفکره طالب کندویه ایتدی چون برشخصک قلبنه دوستلق
ومحبت شبهه خلجان ایره حصن وحصین تدبیره تحصین ایدوب ملاحظه حال وماکله
طریق رفق ومداراه سلوکه اغاز کرکدر اول کمان یقینه مبدل اولورسه شرط
تدبیرله کندوسن آنک ورطه مکر وفریبندن قورتره واکر کمان خطا اولب ان بعض
الظن اثم قبیلندن اولورسه جانب حزم واحتیاطی رعایتدن اکا زیان یتشمز
وعیب ونقصان لازم کلمز بیت که کر یاریه اول اعین اولورسن دکل سندن حنکه
قورتولورسن پس کشف آواز اندی وایتدی سبب ندر که هر زمان شرسوار خیال
میدان فکرته آت صلارسن وغواص وهمک دمبدم دریای تردد وحیرته طلب کشف [illegible]
ای بو اذن معذور بیوره که اول ملک ناتوانلغی واولاد ممالک [illegible] سبیدن پریشانلغی
وبی سامانلغی بنی متحیر ومتفکر قلشدر جماعتک بی حضورلغی باعث او
الحق راست دیشلردر که بیمار اولمش خوش در بیماره تیمارا تمدن مصراع
تن درستش ز غم انکو نبچه بیماری کشید حالا لطف ایدوب اعلام ایله که بو مرضک
علاجی نیه موقوفدر ودواسی ارباب حکمت قتنده نه اسمله مشهور ومعروفدر چون
هردایچون بردوا وهر رنجه قانون حکمت مبیندن اطبای مسیحا دم ومبارک قدم
مراجعت قیلالم مزاجه علیله موافق نه علاجه بیوررلرسه تحصیله سعی ایدوب هر قنده
ایسه ارایالم بولالم اسنک نیت ایتدی اطبا قوللرم اکر علاجه بر دارویه محتاج ایتشلر

اول

217

اولالرکر عزیز وجوهر مکرم واکسیر اعظم کبی کمیاب اندن نشان ویرمزلر یونزیه ایتدی نجه
ادویه درکه عطارلر طبله سنده بولنمیه نه اصل عقاقیر اوله که عشابلر خریطه سنده
کیمیا نجیا بکا انک اسمنی ورسمنی اعلام ایتسکز اولازمی که نه دیدقدم بولندوغی
بجحصیله برحیله ایله ظفر بولم کشف ساده دل کمال بلاهتدن ایتدی بنی کرداب حیرته
دوشورن دل یونزیه در چون بو راست سوز کوش یونزیه ایرشدی میان آتش
آتش اضطرابه دوشدی وزنبور بلا دوچلکی اوشدی کلدی فلک باشنه طار
کلدی دوز روشن کوزینه تار اولدی اما قوت عقلله کندوسن جمع ایدوب
کوکلنه ایتدی ای نفس کوردکمی که شامت حرص نجه ورطه سهمناکه آتدی وغفلت
غفلت سنی نه اصل خطر عظیمه کرفتار ایتدی اما نجه اتمک کرک که دام زرق خصمه اوله
بن کرفتار اولمدم وکلام اهل نفاقه کوش قبول طوتمدن بن استماعه قلدم صاحب
غرضلک شستندن فریبندن تیر آفت بهاسینه یتشمدی وبداندیشلک تیر خیال
نشوسی بهانه قلبمی ریش اتمدی ان هذا لیس اول قاروره کسرت مصراع
بسیار کی کز آتش این غصه سوخته اند حالیا حیله ومکردن غیری دستکیر ترکادن
وتبرعین تبلیسدن غیری تدبیر متصور دکلدر اکر عیاذا بالله غفلته سنک
جزیره سنه دوشیدم کاردم بو وجهله منعقد اولیدی که اتامل فکر وتامل اینک
عاجز قلیدی اکر انلر کندومی تسلیم ایتمیوب قاچیم برکوشه ده محبوس قلوب حلقدن
اولیدم واکر اقدام ایدوب بوجانبه کلمک دیلم عافیت آبادمی قویوب بی اندیشه
عاقبت زمام اختیارمی برناجنسک الده ویروب انک جزیره سی تماشاسن تمنا
ایردم صدبار بونک کبی بلایه آرزانی وهزاران بوندن زیاده غنایه
سزاوارم نظم من دیوانه کز زلف تو رها میکردم هیچ لایقتر از حلقه
زنجیر نبودی پس سنک ایتدی اول استونه صالح نک وجه علاجی حلوام ولدی

هیچ غم چکمه وزهی خاطر که دغدغه تحمل ایلمه که بنم عوضمه بزده بو نوع عار فضیحتی اوق
و بنم قلبلرمزی چقرده قانندن ایچوردز آتندن بیدردز غایة الحال اولمرض انلردن
زایل اولور و بنم اندن اصلاح آلم وقفس ومترتبا ورمز که بنم مزه دن قلبمز بچکوب
چقرمق وایستدوکمز وقت بنم قومو بزه غایت آسان ایدن بن طایفه بایر چیوک
خلف فتح قلبلک وجودیله عدمی یکساندر چون بنم بی دل زنده اولمق متعذردر
بونده نه مضایقه وار که بو بنم قتمزده غایت محقردر علماء کبار و فضلاء حکمت
شعار بویله بیورمشلردر که دورت طایفه دن نسنه دریغ ایلمک جائز دکلدر اول
پادشاهلرکه صله ونقل ایچون بر نسنه طلب ایدرلر دریغ ایتمک گرکدر ایکنجی فقرا که
ابتغاء خیرات و ادخار حسنات ایچون حق الله دن جزئی نسنه دیلرلر و انک طالبین
اقدام و اهتمام اوزره کلیت ساده سعی تغییر قلدرلر انلره درهمون اولور
باب تعلیم و تفهیمه شرط مبالغه تقدیم اتمک گرکدر دردنجی احباب صداقت انتسابک
بر نسنه یه که سبب فراغ خاطری اوله اکا دسترس تیسر اولمجق دریغ ایتمیوب اول
مضایقه یه مجال ویرمک گرکدر بیت چیست نقد جان که نتوان کرد در جانان نثار
دل چه باشد کان بپای دلبری نتوان فکند اکر بو جانبه توجه ایتدیکن اعلمکم
آیدیک قلبمی بیله آلوب کلوردم که بنم قدمم سنک چقنکه محبت کامل حاصل اولوب
بکا داخی بو خدمت سببیله سنک جانبکدن منت عظیم واصل اوله بن قلبمی
دکلو یه حضوره کاندن دوریا ولمق آرزوسندن غیری خاطره نسنه خطور ایتمز
زیرا که اطراف وجوانب غموم و اندوه ایله مملو وحوالی وحواشیسی محنت و ابتلا ایله
طبطلودر بکا صحبت قلبمدن صعب کلمز دلرم که بن بعد رشته تعلق اندن قطع
ایدم شاید بو سببیله اندیشه بحران اهل عیالمدن وتأسف حرمان ملک و منالدن
خلوص بولم و اول دردمندی داخی غموم جکر سوز و هموم جانگدازدن قورتلم

شتاب

218

مهروبان

شتاب اولم بیت یا رب این یک قطره خون کو آدمی خوانند دل تا کی از بیداد خوبان
ستم خواهد کشید سنک بشتابیدی سنک قلبک قندره درکه بیله کتوردک جواب ویردی که
انی قودم کتدم بو زهی ترک رسم قدیمی بوده که چون بر دوستی زیارته کیدرلرکه اول
کونی سرور و شادمانی ایله آخر ایدرلر بر وجهله که دست غم دامن صحبتلرینه ایرشمه
و دیو الم پیرامن عشرتلرینی کورمیه قلبلرینی بیله التزام ایلرکه اول مجموع نجه و محنتدن
و منبع درد و مشقتدر هر حالده بر خیال آیینه عیشی مغبر وهر دم بر الم مشرب
حضوری منغص و مکدر ایدر اضطراب و انقلابی سببیله قلبه ملقب اولمشدر
و منشأ خواطر اولدوغی اجلدن خاطر نامیله اشتهار بولمشدر بر لحظه بر رشته اوزره
قراری یوق و بر ساعت عدم اضطراب اختیاری یوق بیت هر دم بهوای دکری
دکر است هر لحظه روزی بفکر جای دکر است چون بن سنک زیارت حرمکه نیت
احرام عزیمتی میان جانه بند ایتدم سنک استغلوق اولدوغیکه شرف دیدار یله مشرف
اولدقده نشاط کامل و فراغت شامل حاصل اولسون دیو قلبلی انده قودم کتدم
حالیا عقل صحیح قاتنده قبح صریحدر اول مستورنک مرض علوجنی بیلمه و مداوات
احتیاجنی اشیدم داخی علوجنه قادر ایکن اندن دریغ ایدم چون سن باب محبت
و مروته بنم صفای نیت وخلوص نه مرتبه ده دن بلورسن جانبکدن معذوری بیوره
اما محقق و مقرردر که سنک اقرباکی شویله ظن ایتمه کرکدر که سنکله بنم مابینمز
بو قدر سوابق و لواحق وارکن و بنیاد وداد و اتحاد میانمزده استوار ایکن
بو محقرده مضایقه کوستریم و بر نسنه نک وجودی بکا نسبت زائد اوله و کا
و متعلق تکه اندن نفع کلی عاید اولمسندن دریغ ایلیم پس مشرب مروتمه و مذهب
فتوتمه مناسب بلکه واجب بودرکه بنی مقام معهوده نجیه ایرشوروب و قلبی کما انرم
قویب کتدیک یلدن حیا کوروب انلری تحفه آکه وزکین وزهم تهی دست و الحمد

وهم علاوه تعقیر تهاون روا گورمیه • سنك پشت چوق یوزندن بو كلماتی ایشدی
نشاط تمام وانبساط مالا كلام ایله دونب یوزینه جانب كندی • وحصول مراد وصدق
تمام اعتقاد ایدوب مشتاقلر یوزینی كنارا آب تیشه دوكدی • یوزینی گورب یلدوز
خلوص ولیجه • صبح اولوب بر درختك اوستنه چیقدی • و وظایف شكر گزار وثنا
پرورد گاره قیام ایدوب بر شاخساره وزن قرار اتدی • سنك پشت برنجه
انتظاردن صكره • آواز اتدی كه ای یار عزیز قنده سن كه زمان فرصت شرف زوال
ووقت رحلت صدد انقضاء انتقاله • بیت زحمتی قو كه كار از حد گذشت
روی بنمای كه انتظار از حد گذشت • یوزینه كغفك بو كلامه طنز كنار وخندیدن آیتدی
بیت یا دیمیار كه انجم نبودی • در وفا بر خلوف آن بودی • بن مدت مدید
عمری شهریار لكن مجبور دم • وهزار بار روزگار كسرد وگرمنی ودرشت و
نرمنی گوردم • هرچند كه زمان احسانی بندن استرداد اتدی • وسپهر بندن یوز
دوندروب ویردوكنی ینه آلدی • وبنی سنك بلی نرمسندن ومغلوكلی جمله سندن قلدی
اولمرتبه ده دكلم كه فواید تجربه دن محروم اولم • خیر وشری ونفع وضرری بلیم
وموضع وفاق ومحل نفاقدن تشخیص وتعیین قیلیم • بو سوداده فارغ اول بر داخی
جوانمردلك مقامنده اولورم • وحسن عهد دعوی ایدوب من بعد وفا ومروت
لافن اورم • بیت مبر نام وفا در پیش خوبان • كه بوی از وفاداری ندارد
هنر ومعرفت دعوی ایرمنك • وكرم ومروت تلافی اورانك عیاری وقت
آزمایشده معلوم اولور • ونقد محكت امتحانده امتیاز بولور • بیت
خوش بود گر محك تجربه آید بمیان • تا سیه روی شود هر كه در وغش باشد
سنك پشت فریاد اتدیكه بو نه سوء ظن در كه بنم حقمده ایلرسن • ونه تهمت در كه
بكا نسبت ایلرسن • حاشا كه سنك خلاف رضاك بنم ضمیرمه گلمش اوله • ویا سنك

بابكن

بابكن قصد غدرن • وفكر مكر بیرامن خاطرمه دوران قلمش اوله • اگر بنی صد هزار درد سنك
جفا ایله سنكسار اتسك خاك آستانكدن یوز چوریمك یوقدر • واگر تیغ اغماض
واغراض ایله چاك ایلسك خیال وصالك دامنی صالیویرمك یوقدر • بیت
بكا سنسز نه جان گرك نه جهان • تنم صحت اولورمی اولسه جان • گوزوم نور سنسز گوروم
گوزومی اتسون عمیا بی نور • یوزینه ایتدی ای نادان بنی اولشیر نظیر محصیل نقوردنه
دوباه اكرانتدی اول خرك دل وگوشی یوغدی • سنك پشت ایتدی نجه روایت اولنور
اول حكایت یوزینه ایتدی امثال گلمشدر كه بر شیر دنجه جربه مبتلا اولدی
باوجود تب لازمی علت جربدن داء الثعلب اولب جلدی دباغت اولدی
دریایه وشكلی یوزی بور ثمرش قاریه دوندی • آخر خارش امندن بیجان
خار خار تمام عارض اولب قوتی كوندن كونه قطع اولدی • وبر كتر حركتدن
محروم اولب نشاط شكاردن قالدی • آنك درگاهنده بر روباه واریدی كه انك
بهرایه فریسه سی كاسه لیسی ایدی • وریزه لقمه وقراضه طعمه سی وبقیه طعامی
وعطیه انعامی پرورده سی ایدی • چون شیر شكاردن قالدی • روباهك حالی
خراب اولوب تاب اضطرابه دوشدی • بر گون ضیق دماغدن جوعدن شیره
زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی كه ای ملك سباع سنك مرضك عارضه سی بو بیشه
وحوشنی جاندن بیزار اتمشدر • وضعف حالك واش ملكك تمام خدامی بلكه جمیع
خاص وعامه سرایت قلمشدر • بیت برجای تو صد هزار جان می لرزد • وزبیم
تكسرت جهان می لرزد • نچون بو داء عضالك معالجه سنده اهمال ایدرسن • وبو درد
دل فرسانك مداواتنه التفات ایلمزسن ایشتمدكمی كه دیمشلردر اذا الم بك المرض
فالمعالجة بالمعالجة شیر بو كلماتی تأثیر ایدوب ناله وانین وآواز حزین ایله ایتدی
بیت مرا افتاد هیبت در دل كانسوز رنبرغمی آید • دلم خون گشت وازین خار از دل بر غم آید

اکی بو مدت تمادی درکه بن بو غصه دن قان اچرین و علت جرید نکزنه تعب چکرین
ضعفدن بدنم ناتوان دوندی موسن بو تنم سغالنه دوندی بلمزم نه علاج ده دوا
ایسترون و بو درده نه دوا ایله شفا استفورن مجلس خاص اولونه اطبا دن
بر بیکه فننده ماهر ایدی ایتدی بو علتکن کوشن ده جکر دن غیری علاج کای کی
دکلدر اما بو عرضک زمان حدوثندن الی هذا آن بو فکرده یم کم بو مطلوب
قنادنه وجهله یوز کوسترر و بو مراد نه حیله و تدبیر ایله الکیره روباه ایتدی
اکر فرمان ملک شرف صدور بولورسه بن که کمترین بندهکا دکاهم کمر قصدی
میان جانه چکوب قدم جد و جهدی طریق جست و جوی یه قویم امیدم بو درکه
یمن اقبال سلطانی و فر دولت خسروانی ایله الکتورم و شاهد مقصودی
عن قریب ملک روزکارک کنارنده کوررم شیر ایتدی ای روباه سن بونی نه
دیرسن و بو مدعای نه برهان ایله اثبات ایدرسن روباه ایتدی ملک خاطرم
بو خطوره ایدر ملک بو بیشه دن خروجه مناسب دکلدر زیرا که تن و اندامندن
موی که صورت و جاهتک آب رویی در و جمال صورت شکوه و هیبتی فی الجمله
نقصان پذیر اولمشدر بو حالت اوزره سیر و شکار ایدن کندو سی آشنا
و بیکانه یه اظهار حشمت شاهی و مهابت پادشاهی یه نقصان عامی موجبدر
پس بو نی مصلحت کوردم که مطلوبی کندو ایاغیله بو بیشه یه کتوررم تا ملک سباع
انی کندو الیله طوتوب کوکلی مرادینه آندن تنا ول بیوره شیر ایتدی بو بیشه یه ندر
جواب ویردی که بو بیشه یه قریب بر چشمه وار در که عزرات ماده آنلر عیننده
عمانی و لطافت صفاده نیل ایلر ده الحیوانی بیت در صفای چشمه دنکاندر
و در لطافت چو جان شیرین نیست بر کاز ره کوره اول چشمه یه کلب طوتن بودر
و بارکش بر خری وار در اول چشمه حوالیسنده کاه او تلر کاه یاتر او یور

موجوددر که انی بر حیله ایله بو بیشه یه کتوررم اما ملک نذر ایلسون که چون دلکوش پیوسته
سیله بن و حوشنک خاطرن خوش ایلیه شیر روباهک ملتمسن اجابته مقرون
قلب شرط مزبور اوزره نذر و عهد ایتدی و مواثیق و ایمان ایله تغلیظ و تشدید الکی
مؤکد و مشدد قلدی روباه دخی نعمت مستوفا امید ایله سر چشمه جانبنه متوجه اولدی
چون خری ایراقدن کوردی مراسم تحیت یرینه کتوروب تملق و تبصبص آغاز ایتدی
و ملاطفت ایله مصاحبت ایدوب یانند دوشوب قنغی کیدرسه بیله کتدی بیت
بشیرین زبان و لطف و خوشی توانی که پیلی بموی کشی پس صورت که همیشه یاد
نیچون بو یله رنجور و زارسن و بیچنور و نزار کورینورسن خر ایتدی بو کازر بکا ایش
ایشلدر و اغر یوک یوکلدر بو جمله ایله بنم تیمارمی اهمال ایدر عم علفدن تلف
اولملی اولدم اول دانه جو الماز و خرف عمرم بادفنایه وار ملی اولدی اول برکام
دکلو اعتبار قلمز بیت بعمر خویش تیماری ندیدم زکاه جو همین نامی شنیدم
خوردم هر دو زخونین نیز این بار هم شب خاک میلیسم زدیوار مکر عیبم اکر زار و نزارم
که غیری خاک و خون خوردن ندارم روباه ایتدی ای سلیم دل بحمد الله که الک ایاغک
وار و قوت رفتارک و اقتداره قرارده قصورک یوق پس نه سببدن بو محنتی
اختیار ایدوب ضعیف و نزار بو دام بلایه کندو ایاغکله کرفتار اولورسن
خر جواب ویردی که بنم بارکش کملارله ادم وار هر قنغیسنه وارسم بکا باری مشقت
چکلک درکار بو مشقت سموعک دکلدر که خری دوکی نه دعوت اعتملی انجنن بیت
بنی تعظیم ایچون دعوت نکرن یا اودون حاجت اولشدر یا خود صوم یا حچ که
تنها بن بو بلایه مبتلا دکلم بلکه اینای جنسم جمله بو مرتبه کرفتاردر و ذیرا نه نف
ایتز نالد و زاردر بیت هر کس بقدر خویش کرفتار محنتست کس را نداده اند برات
مسلمی بو بابده چوق زمان نقد افکاری عیار اعتباره اوردم آخر کار بونک

اوزره نه قرار قلدم که چون غمخانه هر مقامده جام محنتی ایچمک مقرردر و حادثه محنت
عمرم اولدقچه بو خانه‌ده ساکن اولوب کاز رخنه‌سندن کیتم و وجوه نعماء عزیزه‌دن
اولمق محالدر یارب سبکسارلق عاری یاره‌دن چکیم بیت کشتی سنکینن کرک مانند نهنگ
کوکم زبیل کبی اولمق سبکسار ده روباه بکا رائیه‌دای یاران بیت بگچوب محنتیدن عجایب
نه بکلرسن طوپراق آخر بو چاغده بچون اتمه‌سین علف زاره چکرسن غم بوکن خوردن
بلمزمیسن که ان ارض الله واسعة عرصه زمینک زیاده وسعتی واردر منشور سیروا
فی الارض محنت زده‌کانه دونکاره ایچون سرمایه کاردر بیت سفرکن بچوجا بینوا خوب
کز این جای رفتن بدان تنگ نیست وگر تنگ باشد تن جایگاه خدای جهان را تنگ نیست
خرابنده چون بر شخص هر قنده ایسه رزق مقسومندن زیاده بر حبه واصل اولمز
پس حرص بلوسندن شداید سفره اولکا بدن عناب وتجددن غیری نه حاصل اولور
بیت کلوب هرنه که اولدی مقدر فراخی و تنکی کورکسه کوکلکی کرک بولوت کوکسه درم ده
کشی بچون که مقدردر نصیب ازل نه اکسلور نه آرتر ایدرسه سعی و جهد
روباه ایتدی بو کلامه محل تأمل‌در و بو خصلت صفت صدق‌نشانان مرتبه قناعت
توکلدر هرکیمسه بو سرمایه میسر کلدر سنت حضرت باری جل ذکره بو نکله اوز
عالم اسبابده هر نفسه بر وسیله ایله فتح ابواب میسر اوله و بو سبب شخصی
کسب واکتساب سببیله مرزوق قلا بکسب کوش که کاسب بود حبیب الله اکر جانب
بو مرغزاره التم که زمینی چهره هر یلی بکلسی کبی انوار الوان ازهارله مزین و منور اوله
وهواسی عطر فروش طبله‌سی کبی نسیم عنبر و شمیم مشک ازفرله مطیب و معطر اوله
بیت هواسی خوش فضاسی خوب و دلکش چمن زاری شکوفه‌یله منقش
غباری توتیای چشم آهو کیاهی نسرین رنک و عبیر بوی بوندن سابق ابنای
جنسکدن بریسنه دخی بو نصیحتی تقدیم و القاء و ابرام ایله اول مقام بهشت آیینه التحیه

دوآن عرصه فراغتده حضور تمام ایله آرام و قرار ایدر و اولا بیافتامن و لوش صحبت غایت
ایله کیجه و کوندز اوتلایوب اوینجیوب کندویه حرام ایدر اولقدر روباه مکار دم مکری
پرکان واذکار افسانه وافسونی اولدکلو تکرار ایتدی که فطیتی بینی
تمام بشدی وخرخام طمع دیک حرصی قانوت درونندن قاینده طشدی عاقبت
زمام اختیارین روباه حیله‌کارک قبضه اقتدارینه تسلیم ایتدی وایدتما [illegible]
هدایت سنکا اشارتکه که محض شفقت و فرط عنایتیدن ناشیدر اطاعت عین
سعادتدر وفرمان واجب الاذعانکه که فرمانکه مروت و مکرمتدن منبعثدر
مخالفت عداوت شقاوتدن هرنه بیورر ایسک فرمانکه جانله مطیع و منقادم ومن بعد
سکا صدیق صادق الولاد وفرفوت خالص الاعتقادم بیت [illegible] بریاره صادق اکلم
هرنه فرمان ایلسک فرمانبرم روباه بیتروین
کتوردی شیر خرکی کوریجک اشتهاسندن اغزی صولندی صفراسی بولاندی وغایت
شغف و شرهدن صبر مجالی اولمیوب استعجال ایله اکا قصد ایتدی چون ضعف
و هزالدن دندان چنکالی فلول و کلولدن خالی دکلدی نام خرده کار
کر اولمیوب خر بیچاره بادل صدپاره پنجه شیردن خلاص اولوب قاچدی کتدی
روباه شیرک بو مرتبه ضعفنی کوریجک تعجب ایتدی وبو حالدینه استعجال ایتدوکی
یحضوا اولوب زبان ملامتله ایتدی آیا تعذیب حیوان بلافائده‌دن نه حاصل
اولور و برمهمه مجال فرصت باقی ایکن بیهوده فایده ویرمه حزم و احتیاط
شرطی بو ایدی که بر مقدار کندوکی ضبط ایدیدک و وقار و ثبات بونی اقتضا ایدردی
عنان تمکنی الدن قومیدی تا آخر پشیمان اولمیدک مصراع از پشیمانی چه سود کار
از دست رفت بو کلمات ضمیر شیره زیاده تأثیر ایتدی اما کندی ایله فکر ایتدی که
اکر بو امرده اهمال ایدم دائم تردد و تحیره منسوب اولورم واکر دغدغه نفس

وغلبهٔ جوعه تمسك ایدم صفت خفت وحشی مذموم وموسوم اولورم اكر قوت ضعف
قوتمه حواله قلم التزام عجز واعتراف لازم كلور واعدای دولت ومدعیان مملكت كیفیت
مطلعی اولورلر لاجرم صواب بودركه دوباهك بو سؤالنه عنف وخشونتله جواب ویرم
وخصوصا بو نوع كلماتدن آنی زجر ایدوب من بعد بو قوله اجرا اتدكی آنی مجرا ایدم
پس ایتدی ای دوباه مكار بو كستاخلق سنك نه حدكدر بلمزمسن كه ملوكدن هرنه صادر
اولورسه رعیت آكا وقوف طلب اتمك طورندن تعدیدر وانلرك سرینه وقوف
صونمق لركنك نه حدیدر بیت كیمك حدی بلور این شرفه رهی آنده امرای اعرفه
بیت تو سر خط فرمان نه چه كار این وآن داری فقیر و بی بضاعت را چه نسبت
با جهانداری هر چاكر غلوكه وقوف احوال ملوكه تحمل اولمز واسرار واجبه
سلاطین ورعایا ودهاقین حوصله سنه صغمز لا یحمل عطاهم الا مطایاهم
تهی بیچاره را حوصله بار نیست بو سؤالدن فارغ اول وغرضینه كتورمك بر حیله ایله
ایله تا وسیله ایله سنك خلوص قلب وصفای باطنك ظاهر اوله وترتیب شاهانه
وعنایت خسروانه ایله مخصوص اوله سن آقران وامثالك میاننده آفتاب قدرك درجه
ارتفاعه بوله دوباه بو زمانده حیله وتوبهٔ تزویر ایله آكا سحر فتنه كلدی
وتملق تمام ایله تحیت وسلام محاییه كتوردی قرائندن اعراض ایتدی وانقباض
صورتن كوستروب ایتدی بیت حیفست رنج بردن در جستجوی یاری
كز راه بی وفایی هرگز بجان ندارد ای مكار حیله كار اقلمی وعین لطف ووفا ایله
نوازش ایتدك بعده بو شیر شكاری پنجه سنه سپارش ایتدك بیت مخلب آزار ایله
یره یانده بیوستم بر علمای بونی كافیده اعزز دوستم دوباه ایتدی ای
دل نه توهم ایتدك وخیالكه نه كلدی كه مجرد بر طلسمی كوروب بر كیجه بی رنج فریب كندك
هنوز شوكت خارخشاهرام ایتدین تماشای كلزاردن كنارا ایتدك اول كوردو

بر كیجه

222

جسم بر طلسم دركه فلك شعشع سالفه بو مقامده آرام ایدن ودوابّ انجامدن انتظام
حالیچون رسم ایلمشلردر زیرا كه بو بر مرغزار دركه الوان ازهاردن مشحون وانواع
اثماری حد وشماردن بیروندر بو طلسم اولمیسیدی عالمده نه كلو جانوران
بو آرایه كلورلردی مضایقه ویرلردی حالیا بو بیشه آب روان ونعمت
فراوانله مالیدر بو طلسم سببیله انواع سباع وانواع حیوانات مختلفة الطباعدن
خالیدر اتفاق بونلر تحصیله احیانا سنجلین بو مقامه كلوب اول شكل مهیب
وهیكل غریبی كورورلر اول مرغزار حوالیسندن فجرلر بو بیشه اهالیسی فراغت
ورفاهیتله روزكار كچوروب بیرلر ایچرلر خوش كچررلر وهر بر عزدن زیاده امنیت
واحسان قصد ایتدوكلرم بو طلسمك صاحبنه متعلقدر وبو سیمانك حقیقتی كه
بر نهایت شد بیان این رزه تا بتن فهراین وبو نیت وسپاس بو وسیله
ایله بن بحكم الدال علی الخیر كفاعله ثواب بی اندازه حاصل اولور بیت
گفت روبه آن طلسم سحر بود كه ترا چشم وسر شیر نمود ورنه از تو بتر مسكین ترم
كشب ودو ناندرا بحا بیجرم كه نه زان كونه طلسم ساختی هر شكم خوری بدینجا تاختی
بن اول وقت فكر اتدم ایدی كه سكا تنبیه ایدیدم كه اكر شیر بر هیچ كوره سك
نهار وهم ایتمیسه وكوكلك شبهه كتورمیسه واما شرف ملاقاتك
شغفندن خاطردن واریش حالیا چون اول صورت بی معنینك كنهی بلدك وحقیقته
مطلع اولدك لازمدركه من بعد بو مقوله وهمی خیالكه كتورمیسن ووسوسه
شیطانه وهم یكه مصراع فان الوهم شیطان رجیم خاطر كتورمیه سن
الحقد بو اصلده منملردی اكر شیر اول كوشده تحریك وبو نوع تخییل وتسویل اول
صاف دلی بیشه جانبنه تحریك ایتدی تا بركتی دافع اتمك افسانه سنه فریفته اولوب
زمام طمع خامه اتمك تیر كناهنه چكدی دوباه آیلو واروب شیر خرك قدومی

خبرن کتورمیا یتدی بیت سونکل ای ملک آخر که جسمک ایچره جان کلدی
قوان ای جان عالم که حیات جاودان کلدی ۰ اما زنهار ملک مکانندن دپرنمیوب
دایره تمکین و وقاردن چیقمیه سن ۰ و غرانک حوالیسنه کلیجک کن مخارجه کبی قوت ایتدوب
استعجال ایله اکا حمله ایتمیه سن تحمل ایلیه سن تا اول وقت قوتی حرکت ایدوب کماله ایره
فرصت ادنا زحمت ۰ و جزئی کلفتیله ال ویره ۰ مصلحتی کوره سن مراد که آیینه
ملک وحوش نصایحی جواهر روباه که هوا دارلک جهتندن ناشی ایدی آوینه کوشی
بیهوش آب طلسم بیجان کبی کوره سن بیشه ده آیاغی اوزره طوردی ۰ روباه خرمی ایتدی
بری کل بو طلسمک حقیقتنی تحقیق ایده سن و بیله سن که اندن احتمال حرکت و تصور
مضرت محالدر خر دخی جرأت ایدوب اقدام اقدامله اطراف شیره طواف ایتدی
اندن هیچ حرکت احساس ایتمدی ۰ آهسته آهسته آنکله الفت و استیناس ایلدی ۰
و بالکلیه مطمئن اولدی انک ضرر احتمالی وهمی مرتفع اولوب ۰ فراغ خاطرله اوتلمغه باشلدی ۰ خر مسکین
مدت مدید علت جوع البقر مبتلا ایکن ۰ حالیا اخوان دعوت ۰ و مایده نعمت بی دست
رسی بولیجق شول قدر اکله مشغول اولدی که تمام طویدی ۰ چون ممتلی اولدی
علف زار کنارنده طلسم قریب یرده یاتدی اویودی ۰ شیر حالت غفلتنی کافی
بولوب فی الحال صچرایوب شکمنی یرتدی ۰ پس روباهه ایتدی بس بونی کوزت بن
چشمه یه واروب غسل ایده یم ۰ بعده دل کوش خری که دواء علت کردر انی اکل ایده یم
که اطبا انک استعمالنده اغتسالی شرط ایلمشلردر ۰ روباه سمعا و طاعة دیدی ۰
و هماندم شیر کتدوکی کبی خرک دل و کوشنی که الطف اعضاسی ایدی تمام طویدی ۰
شیر لوازم اغتسالدن فارغ اولوب استعجال ایله کلیجک دواء مرغوبندن عین
اثر کورمیوب روباهه ایتدی بو ایکی عضو که بنم دردمه علاج و اصله مزاجمه
اکا محتاج ایدیم نیچه اولدی نره کتدی ۰ ملکک عمری چوق اولسون بو خرک دل و کوشی

یوغدی

یوغدی ۰ بو دلیل ایله که دل اولسه محل فکردر ۰ ملکم ایله فی نفسه اولوردی ۰ اکر کوشی
اولسه که مقام سمعدر ۰ صولت ملک شاهی اندکدن صکره نیم افسانه و دروغمی
استماع قیلمزدی ۰ و حقیقی باطلدن تمییز ایدوب دم فتنه انکیزه بودام بلایه کلدوکی
کرفتار اولمزدی ۰ بومثله ول اجلدن کتوردم که فرضا کسن اول روباه کبی زیرک
و تیزهوش اولوسن ۰ بن دراز کوش کبی بیدل و بیکوش دکلم ۰ تا سنک دقایق
مکرکی بلمیم ۰ و دروغنی فکی که اعتماد ایدوب ۰ شرایط حزم احتیاطی رعایت قلیم
بحمد الله که عین یقینله حقیقت حالی کوردم ۰ و سنک شار فکرلرک غورنه واقف اولدم که
ایمدم ۰ و حقوق زحمت چکدم تا شرط تدبیرله وجودم کرداب هلاکدن کناره
سلامته یتدی ۰ و جانم اغزه کلمشکن سعادت مساعد ایدوب بنی معاودت ایتدی ۰
بیت قتل این خسته بشمشیر تو تقدیر نبود ۰ ورنه هیچ از دل بیرحم تو تقصیر نبود
من بعد بندن توقع مصاحبت ایتمه ۰ و حینا بمراجعت که احتمالی محالدر خاطرکه کتورمه ۰
و علی التحقیق بل عین یقینله معلوم قل بیت ماه اولوب بر کلستانه بقیم سرو اولوب بو بستانه بقیم
بر کل اولسک کلستان دهرده ۰ کوزنا وجیله کلستانه بقیم ۰ سنک بیشتا ایتدی
بلی راست بیوردن ۰ بنم بوبابده انکارم مرتبه اقراردر ۰ و اقعا قلبک بنده بر
و جهله منکسر و متاثر اولمشدر که ۰ هیچ بر مرهم اعتذارله التیام بولمق و تقدیر
نفس غداره و دیم بدکرداری صفحه حالمده شول منقش و مرتسم اولمشدر که
هیچ بر آب استغفار و استعفا دلیه یوغوق و بویلوق بوقدر ۰ الدن نکلو
بلوردم که تجربه شراب ناخوشکوار رغا قاتمکی معیم قلمشسن ۰ و بنی سین تخشیش
زهر آب دانلشیتا قاتمکی تعرضا ایلمشسن بیت لا یتم اراشادم در خون نشست
تا چرا یاری چنین دادم زدست ۰ هیچ من هرکز شکست که خود کرد ۰ این که من
کردم بدست خود که کرد ۰ کر شود جاوید جانم عذر خواه ۰ هم نیارم خواست عذر این کناه ۰

بونوع چاه کدازاتدی۰ وخجلت زده وشرمسار دوندی کیدی۰ وباقی عمرنی محنت
مغارقتی چکوب۰ هرگاه که بو سرگذشتی تذکر ایدردی کندو کندو هنه اعتراف ایدوب
زبان انصافله دیردی بیت کای بدطالع وبی ستاره ۰ الکدن سکا اتدک نیجه
بوا غولینی اویدک بولدن آزدک۰ وفاسز نامه سینی آکری یازدک بیت برمن جفای
آمد وکی نیار۰ حاشا کرسم لطف وطرح توکرم نداشت ۰ بوندن اول طایفه نک دانشی
که یاربر دولت ایمش۰ ویاری صدیق صادق الذکرم بعدم غایت غفلت وغباوتدن
ضایع ایدوب۰ چاه ندامتجا وین دوشدی۰ وهر باری که باشی طاشه اورن وطاقتی
باشه مفید اولمدی۰ وبرسن حیله ایله اول ورطه دن مجال بولمدی۰ عاقلانم اوله
لقوزم لقبدرکه اکش اوقاتنی بوحکایاتی فی ایاد ایدوب بواشادتی بنای
کارنه پیشنهاد ایلیه۰ وهر مطلوب که الدکن کرک حطام دنیادن اولسون کرک
یاراندن معنویدن آنی عزیز ومعتبر طوته۰ زیرا اولکسنه که الدکن تمنا یلینه کلن
فوائنه تأسف وتلهف فاین ویرمز بیت مطلوب بچوغ بدست بونخیم شماه
وانرا که زکف من که پشیمانی آورد ۰ بسیار کس که کنج زر آساند هد بباد
وانکه زر نخجی برد می غصها خورد ۰ ان دست رفته باز نیاید بهیچ
حال چندان که او فغان کند وجامها درد باب ششم آفت تعجیل ومضرت
شتابی بیان ایدر۰ حکیم ربانی چون بو داستانی تمام اتدی۰ رای عالم گیری
برهمن روشن ضمیره تشریف خطاب شریف ارزانی بویوب ایتدی بیت
الا ای بلبل باغ معانی۰ دکل آسان غیبک ترجمانی۰ قدکسرو ریاض قدس حکمت۰
سوزکدن دوی قدسیه آکی زعبرت۰ معلوم اولدی اول طایفه نک داستانی که مطلوبی
بهو کنده حاصل اولدقده صکن محافظه سنده اهمال اتدوکی سببدن ضایع قلد بعده
کرداب ندامت۰ وغرقاب ملامته دوشب۰ هر باری که طلبایله اضطراب ایله مفید اولم

واول ورطه دن شرطکم تدبیر له ساحل نجاته وصول بولمیه۰ حالیا جناب فضایل انتساب
برهمن فضایل انتسابدن ملتمس ومتوقعدرکه بیان بیوره۰ اول طایفه نک مثلی که امضای
عزیمته تعجیل ایدوب۰ فوایدتأمل وتحملدن غافل وکوردرحالی فوایدتأنی وفکردن
عاطل اوله۰ وانک عاقبت کاری نه یه مفضی اولوب خاتمت کرداری نه نهایت بوله
وتخم شتابی عز دهقان دل ایلکک نیچه بر وفنهال استعجال زمین افعالده نیچه ثمر
ویرر۰ برهمن برزکوار جواهر دعا وثنای طبق دهانه قویوب رای کامکاره کلام انیقه
نثار اتدی وایتدی بیت شها بخنک کوبی تابنده اولسون۰ سعادت دکفکرده تابنده
اولسون برکه بنای کامرانی بر ثبات اوزره اولسون۰ واساس حکمی بیان
ووقارله استوار قلمه۰ عاقبت احوالی ندامته مفضی وخاتمه اعمالی ملامته مفضی
اوله۰ افضل خصال حمیده که قدرت یزدانی وخلعت انسانی انکله آراسته قلوب
عالمیان اوزره انک برکتیله رتبت تکریم ارزانی بیورمشدر۰ صفت ثبات
قرار وفضیلت حلم ووقاردر بیت بردباری خزانه خرد ست۰ هرکرا حلم نیست
دیو ودد ست۰ حلم نمک مایه اخلاقدر ۰ دکلینه نته که بوده که حلمی غلبه ایله
ملا اولور۰ یعنی فرضا که بر کسنه تحصیل اجناس فضایله بنی نوعندن ممتاز اولسه
وتقدیم اصناف فواضل له اقرانی میاننده کوی مسابقتی ربوده قلسه۰ چون
خشونت طبع۰ وغلیظ قلب تهتک مزاجله موصوم اوله۰ سایر هنرلری معدوم
حکمنده اولوب شول طعام بی نمک کبی مقبول طباع اولمقدن محروم اوله۰ وخواطر
انک خفت مزاج وحرکات ناهنجارندن متنفر اولب طباعی انک خشونت طبعی سببیله
مصاحبتندن ابا وامتناع قله۰ باوجود که حضرت سید کاینات۰ وسند مخلوقات
علیه افضل الصلوات۰ واکمل التحیات۰ مستجمع جمیع الصفات ایدی خطاب مستطاب
جناب رب الارباب اکا بو منوال اوزره وارد اولدی که۰ ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک

یعنی ای جامع جمیع فضائل و فواضل و اکنس غلیظ طبع و درشت خوی و بخت
اولایدک هر آینه مواکب کواکب اصحابی کالنجوم که حالا بین المنکر ثریا کبی مجتمعدر
بنات النعش وار پراکنده و تار و مار اولالردی و صاحب سریر خلعت ویرن
ارباب دین و ملت نبی کریم حضرت ابراهیم علی نبینا و علیه السلام قوله من
رب رحیم قرآن قدیم و فرقان لازم التکریم و التقدیمده بو صفتله ستایش
بیورلمشدر ان ابراهیم لاواه حلیم والحاصل فضیلت حلم صفت مطبوع
و مرغوبدر و حلم و دلیم مقبول طباع و محبوب قلوبدر بیت ستوده تر خوی بردباری
سبکسر همیشه بخواری بود و تعجیل و شتاب ارباب خرد قاتنده مردوددر
و حکیم کامل قاتنده وسواس شیطانیدن محسوب و معدوددر نته که بیورلمشدر
التأنی من الرحمن والتعجیل من الشیطان بو کلمه مکجواهر معانی سنه سلک نظمده بعض فصحا
انتظام ویرمشلردر بیت تو تعجیلی که اول شیطان ایشیدر تأنی صبر رحمان ایشیدر
بیت مکر شیطانست و تعجیل و شتاب لطف رحمانست و صبر و احتساب
با تأنی کشت موجود از خدا تا بشش روز این زمین و چرخها ورنه قادر بود کوکن
از کاف و نون صد زمین در یکدم آوردی برون این تأنی از پی تعلیم تست
صبر کن در کار دیر آی و درست هر کیمسه که تثبیت امورنده زمام اختیاری قبضه
تجیدویر لاجرم آخر کاری و خاتمه امری مطلقا این بیت هر که بی تفکر و تأمل عملی کرد پیش
آخر از کرده پشیمان شود صحایف اخبارده و لطایف اسمارده بو بابه مناسب
حکایات بیان و امثال مرویات بیشماردر اما بو وجهله اول زاهدک داستانی که بی تأمل
و تأنی عنان توسن نفس دست هوایه ویردی و خون ناحقه الوده اولوب راسوی
بیجان تک قاننه کردی سیاقه الیق و سیاقه اوفقدر رای استقصا ایلدیکجه
اولمشدر اول حکایت بویله ایدی روایت ایدرلر که بر زاهد مدت مدید

تجرددن

225

تجرددن صکره قصد ایتدی که النکاح سنتی وظیفه سینه قیام ایده و تناکحوا تناسلوا
فرمان جهان مطاعنه امتثال و اتباع ایلیه پس بو خاطری زهاد زمانندن بریله مشاوره
ایدوب شرط استخاره تقدیم ایتدی زاهد ایتدی غایت صواب فکر ایتمشسن
که تزوج سبب صلاح معیشت و موجب نظام امور دنیا و آخرتدر و بقای
نوع که دوام ذکر انکا متفرعدر و انکا مترتبدر بیت مرد را هرکز نکیرد جفت و فرزند
تا بوی نان نیفروزد چراغ خانمان عمری کی تجرد ملذ دان دیکر که هست عشرت
آباد تأهل روضه امن و امان اما جهد ایله که بر زوج اله کتورهسن که نامناسب
مساجددن اجتناب و احتراز قلهسن زاهد صوردی که نه مقوله زنله ازدواج
ایدوب نه صفتلو زوجه ایله امتزاج ایتمک کرک ایتدی عورت کرکدر که ودود
و ولود و صالحه اولوب عجوز و لاکوزه و اهل عفت اولوب شائبه ذمیمه تهمت
و خیانتدن بری اوله هر کیمه که زن عفیفه و صالحه میسر اوله خانه سی شب تیره
کبی تاریک ایسه روز روشن کبی منور اولور بیت صلاح دین و دنیست صحبت زن نکو
نهی سعادت مردی که زن چنین دارد زهی نشین نیکی کام دل تواند برد
کسی که طالع فرخنده همنشین دارد زاهد ایتدی بکا زنک صحبتندن اجتناب ایتمک کرک
جواب ویردی که حکما بویله بیورمشلردر که درت نوع زنلردن حذر واجبدر حنانه و منانه
و انانه و کیة القفا و خضراء الدمن حنانه اول عورتدر که زوج آخردن
اولادی اولوب بحکم اولادنا اکبادنا غایت مهر و شفقت و کمال حنینی مرحمتدن
بو زوجنک مالنی متصل انلره صرف ایلیه منانه اول عورتدر که صاحب مال و
جاه اولوب قدرت و دستکاهله منت ایلیه انانه بر عورتدر که بو شوهردن
سابق اندن فایق تأکید و مزاجنه موافق زوجی اوله انک ذوق صحبتی کام
آرزوسندن کیتیوب متصل بو شوهرندن انین و شکایت ایلیه کیة القفا شول زندر

یعنی زنی شوهرندن زیاده محبت قیله

غیری عفیفه دن که شوهری هر مجلسده غایب اوله حاضر لری انک قفاسنه طعن ایدر اول
حضرایة الدمن زن جمیله در قبیله غیری اصلدن بومقوله زنی سبزه مزبله یه تشبیه ایتمشلردر
بومقوله از واجدان زدواج وامتناجدن امتناع واحتمال ایتمک کرک که دیدیلر دلدار
بدکردار ایله هر بار مصاحبت و مماز جت سنانه جان شکارده دشوار در بیت
زن بد در سرای مرد نکو هم درین عالمست دوزخ او زینهار از قرین بد زنهار
وقنا ربنا عذاب النار زاهده استفسار ایتدیلر که نه سن ده زن اختیار
ایتمک کرکدر جواب ویردی که زن جوان رسیده کرک عجایزله مصاحبت قطعا
جایز دکلدر که طول ومقارنتلری عارضی کرم در وانلر ایله مجامعت ضعف و نحافت کتورر
بیت اول زنک که قدی اوله چو نونی نفس یا ت صانکه تیر اولوره جان فزا دن
نگار تازه ولی نهر قاتل اولور چو پیر اولور دعیشلرده عورت اوتی یا کشی
یکس می بوا بجه موضع لطف وامید و محل بهجه یه دن یکرمیدن اوتوزه وارنجه
آرام دل وجان وراحت روح روان در اوتوزدن قرقه وارنجه صاحب بیت
بلند وخداوند مال وفرزند در قرقدن اللی یه وارنجه حافظ نام وناموس
وصاحب رزق وسالوس در اما اللیدن تجاوز ایتسه بلای سیاه و آفت
مال وجاه وسوهان عمر عزیز در ات نه جان لذیذ عمارت خراب وزراعت
بی آب ماز بی کنج وبار در دور رنجدر بیت اوره چون ستن زن پنجاه رنج
آنی کوره کماده اولورشکنجه زاهده سؤال ایتدیلر که حسن وجمال بابنده نه دیرسنه
جواب ویردی که بو طایفه ده سرمایه رغبت لطف خلق وستر وعفتدر اکر
سعادت مساعد اولوب حسن وخلقی داخی اکا ملحق اولورسه نور علی نور
بیت دوره خوب بت فکمال وهنر ودامن پاک لاجرم همت پاکان دو عالم باآو
زن خوب صورت که بد سیرت اوله بلاء جان وعذاب جان ودر زن

نیک

226

نیک خصلت هرچند زشت طلعت اولا یار مهربان ورونق خانمان در بیت
زن نکو اکرزشت اولورسه یمدر مک نیک اولور خلق خوشیله دیبی روشن دیمیش نام وفقد
حذر قل جمالدن اولورسه خانه کلشن بو با بن بو ابیات بی نظیری که بو ابیز کوادک
نتایجی آفکارندن در تحریر قیلیا بدنمک کرک بیت زن خوب فرمانبر پارسا
کند مرد درویش را پادشاه بهر دو زاکر عمر خود غم مدار چو شب غمکسارت بود در کنار
اکر پارسا باشد وخوش سخن نظر در نکو یی و زشتی مکن زن زشت خوی که زیبا بود
کجا در درون دل تنها بود مبین دلفریبی چو حوریه زشت کزان روی نیکو دیوی زشت
بزندان قاضی کرفتار به که در خانه بینی بر ابروکرة شه پای تنک به از کفش تنک
بلای سفر به که در خانه جنک دری خرمی بر سرایی ببند که بانک زن از وی بر آید بلند
زنان محرمان چشم زن کور باد چو بیرون شد از خانه در کور باد القصه تحقیق بی
شکر و تجسس فراواندن صکره مدد بخت بلند ومساعدت همت ارجمند ایله بر قبیله
امیده ونبیره اشرافدن بر زن حسنا وبر محبوبه مستغنا نصیب اولدی که عکس انوار
رخساری دیده طلیعه صبح حنیر وسواد زلف عنبر فامی ظلمت غالیه رنکک شامی
تیره قلوبدری دیده سپهر مینایی آیینه آفتابدن غیری ده نظیرین کورمشدی
ونقشبند خیال العالم مثالدن غیرین مثلین مشاهده ایتمشدی بیت
نظیرن چشم احول کورمش انجق بوزینه آیینه یوزن اورمش انجق قرائن دکلدی
بایسینه کنترم ونقشی دکلدی سایه سینه با وجود لطافت صورت نظافتلر آنا
ایدی وکلشن حسن خلقی کلبن لطف خلقیله بیراسته زاهد همیشه بونعمت عظما یک
ولطایف طاعت شکرین ادا ایدردی ویار جوهری طلعتیله بنای عشرتی بقا
نوعی متینی قلوب روز وشب فرزند دلبند طلب ایلردی که هیچ عاقل قاعده
تأهلی شهوت مجرده مبنی قلمز وطلب ولدمالحدن غیری بوکه والدینا ایصال

میامن دعاده صدقه جانبه حکمیندن بو شغله آتکا: بیت غرض ز حجبت زن
و ز جفا کشیدن مرد * همین تعزیه فرزند نازنین باشد * چون بو حال اوزن خیلی
زمان کچدی * نا امید آینهٔ روزکارده چهرهٔ مرادنی کورمدی * و نهال آرزوده ثمرهٔ
مقصوده ایرمدی آخر نا امید اولوب * روی نیاز عتبهٔ خاک نیازه سوردی *
و تیر دعایی نامراد لوح کمانندن کشاد ویردی * چون کار دعا وجودنی بو
خاک * و مشرب عقیده‌سنی توب ریب و ریادن پاک ایتدی بحکم امن یجیب
المضطر اذا دعاه تیر دعاسی نشانهٔ اجابته راست کلدی بیت هر کرا دل پاک
باشد ز اختلاف * آن دعایش میرود تا ذو الجلال * نومید اولمه که نوید
عنایت باری یتشوب * زن زاهدک حملی ظاهر اولدی * یعنی امرادی بو صنعدن یعنی
مسرور و دلشاد اولدی که بر آن فکر فرزند خاطرندن کتمزدی * و اداء اوراددن
صکره اولقدردن غیری عننده باشکلرزدی * چون یکچه زمان بو مالیخولیا میدانده
جولان * و بو تمنادیکی کانون دماغنده غلیان ایتدی * عاقبت خانهٔ فکره
وا بنوی خیال ایله صنعنه بالنقش ایتدوکی صورتی مقاله کتوروب خاتونه ایتدی
امانیسی روزکار * وایجلیس عکسا رعن قریب سنک صدف رحمکدن ساحل
ظهوره بر کوهر شاهوار کلیسر * و خلوت خانهٔ غیبدن صحرای شهادته بر سرو دلربا
منظر خرام قلیسر * بن اکا علم خوب * و لقب مرغوب تعیین ایدوب * بعده انک
ترتیب و تمشیتنی باینه بذل طاقت اتمیم کرکه * و احکام شریعتی تمام تفهیم و تعلیم ایدوب
انک تهذیب * و تادیب امرینی شرایط سعی و اجتهادی تقدیم ایلیم کرک تا اول
داخی ناصیهٔ ذاتنده مرسوم اولفه آیات رشد و هدایت * و آثار مجد و سعادت
مقتضاسی اوزره آداب طریقت * و احکام شریعتله متحلی اولوب آز زمانده بعون الملک
المختار بر عالم عالیمقدار * و بر زاهد کرامت اشتهار اوله کرکدر * پس انک

حبا که

حبا که نکاحنه بر اروغ شریفه‌دن بر کریمه کتوروب آنلردن اولاد و اسباط و احفاد ظهوره
کلوب بو وسیله ایله نسلمز عالم فانیده باقی * و بو واسطه ایله ذکرمز صفحهٔ روزکارده
پاینده قاله کرکدر بیت تا ابد نامی جهان اولکشینک * که بر فرزند قاله یادکاری *
بچه کتسون صدف نامی قولقدن * او سندر که می دوشا هواری خاتون ایتدی ای بنم
شفیق * و ای شیخ صاحب طریق * بو نوع کلمات سجاده نشینلره لایق و تسبیح
کذارلره موافق دکلدر * رجا بالغیب وجود فرزنده جزم ایتدک احتمال وار که بنده‌دن
ظهور فرزند محال اوله * فرضا که ممکن اوله یمکن که انثی اوله بلکه محتمل درکه خنثی اوله
تسلیم ایده لوم که پسر اوله * شاید مخمور اولمق غیر متیسر اوله * بو تقدیرجه داخی
معلوم دکلدر که عاقبتی نیه نهایت بوله * سن اول دانا خیال پرست کبی مرکب تمنایه
سوار اولوب میدان آرزوده تک و پوی ایدرسن * و بو صحرای منتهاسنک نهایتنه
ادم دیرسن هیهات هیهات بیت با آرزو و هوس ره نمود بیهوده * بلا فغر بدن کام دل
نمی توان پرداخت * هزار کس بتمنا بخام سوخته شد * که روزکار یکی را بکام نتوان
بو مالیخولیانک مآلی همان اول بای ساذجک حسب حالیدر که خیال محالده روی و موینه شهد و
روغن ایله مالامال ایتدی * زاهد استفسار ایتدی که نه وجهله روایت اولنمشدر اول
حکایت خاتون ایتدی امثالده کلمشدر که بر مرد پارسا بر بازرکانک جوارنده
وطن طوتمشدی * و تاب حوادث روزکاردن انک سایه‌سینه التجا ایتمشدی *
بازرکان دایما شهد و روغن الوب صاتردی * بو معامله ایله جر بعض شیرین غذا
حاصل ایدردی * چون مرد پارسا خلقدن علاقه قطع ایدوب طاعت عبادتی نعمت
بو کشدی * و تخم حب الهی مزرعهٔ دلنی غلتمز ایکمشدی بازرکان حسبة لله الفواد
اکا اعتقاد ایتدی * و جملهٔ خرجن و حوایجنی ذمت همته لازم ایتدی * واقعا ایچه
نعمت بسیار و فایضهٔ مایحتاج ثروت و بسیار بود کرکه * درویشلکه دل ویرمشی

عیش و تشویش فاقه‌دن خلاص ایرلر؛ و مال و منال و حطام دنیای سریع الزوال جهان
فانیده ذخیرهٔ باقی قویلر کیبی لی بیت توانکرا دل درویش خود بدست آور
که مخزن زر و گنج درم نخواهد ماند؛ خواجهٔ صاحب نعمت فرصت غنیمت بیلوب
هر کون اول بضاعتدن که انک بیع و شراسنه مشغول ایدی؛ بر مقداری عابده کوندرردی؛
اولنافی بعضنی سنه حوایجنه صرف ایدوب؛ و باقیسن ذخیره قیلوردی؛
مرور زمانله بوندن بر سبو طولدی؛ و یا دسا بو بضاعتدن سود سوداسن ایدن
اولدی؛ بو سبویه نظر ایدوب اندیشه بحرنه طالب طوبهر کی خاطرنه بو خطور ایتدی که
آیا بو سبوده نقددن نه عسل و روغن جمع اولمش اوله؛ آخر بونی تقدیر تخمین ایله اون
من تعیین ایدوب ایتدی اولی بود که بو ذخیره‌یی اون دینار صاتوب بهاسنه اون
کوسفند آلم؛ ظاهر بود که بونلرک هر بیری التی آیده بر طوغورر کرکدر؛ و هر بری
اکیشر ولد کتورر کرکدر که بر ییلده قرق التی عدد اولور اون ییلده بونلرک نتایجندن
... دلو بیلا اولور کرک؛ بعضنی صاتوب استظهار کلی حاصل قیلم؛ و بر اولو خاندانندن
بر دختر نازنین آلم؛ اول داخی طقوز آیده بندن بر پسر ملک منظر وجوده کتوره
اکا علم و ادب اوکردم؛ اما چون ضعف طفولیتی قوت شبابه متبدل اوله و اول
سرو رعنا باغ امانی چمن جوانیده قد و قامت چکه ایکن که بنم فرمانمدن تجاوز ایلیوب
سرکشلکه آغاز ایلر بو تقدیرجه آنی تادیب ایتمک لازمدر بو العوم اولوه عصا ایله
آنی تأدیب بلیغ ایلیم دیدی؛ و عصای قالدوروب بو خیاله شویله مستغرق
ایدی که پسر کردن کشلیگ با دبی حضورنده تصور ایدوب عصایی اول سبویه محکم
اورردی؛ مکر سبو بالای طاقده طورردی؛ و کندو اتفاق زیر طاقده اکا متوجه
اولوب اوتوررردی؛ چون عصا سبونک چاکنه و سطنده راست کلدی؛ فی الحال شکست
اولوب یاغ و بال ایله عابدک صاچی و صقالی ملطخ مالامال اولدی؛ بو تمنای محال ایله

پادشاهک

پادشاهک بونزه پیش؛ و خیالک بو نخجیرلری تحصیل اولدی؛ بو مثلی کتوردم تا بیله‌سن که
هر نقد فکری تا یوقدر قلبده خالص اولمیه قالبه کتورمک کرکدر؛ و اکر کمی ولعل عیسی ایله
تمنای محاله وجود ویرمک کرکدر که دیمشلردر که اکر بکمه تزویج ایلسک انلردن تتولد
اولیه کاشکی اولمیسی بیت اگر را بامکس تزویج کردند ز ایشان بچه شد کاشکی نام
مرد عاقل کرکدر که اساس امورنی خیال محاله مبتنی قلمیه؛ و اوهام خامه که دائم وسوسهٔ
شیطانی و لها نامدر قلبنه یول ویرمیه بیت سالها اندیشها بختیم که ذو ... بیهوده
کار ما آخر چنین یا آنچنان خواهد شدن یا بدین ویرانه کنج و سیم و زر خواهیم یافت
یا درانا قلیم حکم ما روان خواهد شدن؛ عاقبت معلوم شد لیکن ها خیال پیش نیست
هر چه خواهد حاکم مطلق همان خواهد شدن؛ عابد بو نصیحتی کوش جان ایله استماع ایدوب
پندار غروردن بیدار اولدی؛ و من بعد بو اصل فصولی بر اصولی تلقیندن فراغت
قلدی؛ اما چون مدت حمل آخر اولدی؛ و زندان رحمدن اول بیکن ... نهایت
بولدی؛ و بر مولود خوب صورت مقبول طلعت وجوده کلدی که انوار رشد و نجابت
مطالع چهره سندن لایح ایدی؛ و آثار زهد کرامت اساریر جبهه سندن لایح بیت
بچه فرزند که کویا و انندن؛ بها هر هوینه پیدا تر دو ...؛ زاهدک صبح امیدی مطلع مرادن
تبسم کلدی؛ و عندلیب دلی کلشن شادمانیده ترنم آغاز قلدی بیت
از محیط فضل زیبا کوهر آمد بدید؛ بر سپهر شرع روشن اختری آمد بدید؛ پادشاه
جمال فرزند ایله خوشحال اولوب اندوکی نذرلری وفا ایتدی؛ و شب و روز ملوك
عهدنک تجدید ایدوب سایر امور خاطر نسیان چکدی؛ و تمام همتی انک تنمیت و
تقویت و تمشیت تربیتنه مصروف قلدی بیت چندان چو صبا بر تو کارم همت
کز غنچه چو کل خرم و خندان بدر آیی؛ اتفاقا بر کون زن پارسا حمامه کتدی
پسرنی پدرنه سفارش ایدوب تعهدی بابنه مبالغه ایتدی؛ پدر آندن مصلحتی بعدی

چون بو حال اوزره بر زمان کچدی پادشاه جانبندن حاجب کلوب عابدی درکاهه دعوت ایتدی
عابد فرمان حاجبه اطاعتی واجب بلوب ضعف و پیری تنها قویب کتدی بو ناکه
بر راسولی فاردن اولوب اکا اینانب قوریکیدر کیدردی و هر نه کتسه اولاوده
قاپیجی آنلری خانه ابالی اولوب حضور ایدرلردی اول داخی اوده بولدوغی حضراتی
یردی و دفع مار وموزیانتن نفعی تمامی واریدی عابد چون امره امتثال
ایتدی آنی پسر یله قودی کتدی عابد کتدوکی کبی بر زهرباد ار ژدر کوداز سوراخ
دیواردن چیقوب کهوارنه متوجه اولدی چون راسو کوردی که اول زهره پیش
و نیزه قامت واول رفتار و کمان هیئت برالف تقویم که وقت سکونده نون
شکلنده متشکل اولور بر سیه تن دیو که هنکام حرکتده نیزه و کمانموتنده متمثل اولور
بیت کهی شد چو سین کرو و کج چو تیر دراز کهی غوده زتن حلقها کمند آسا
نه ابر لیک دواپر اندر وشن پنهان نه بحر لیک بروی و بیکران پیدا کهواره قصد
ایدوب نیش تر ناب زهرناک له بر خفته پسر هلاک ایتمک استر فی الحال
زبرکهوار چیقوب حلقنی محکم طوتدی و زور و زارله بو غب حلقه کمندا جله
کرفتار ایتدی آنک برکت عرا ستیله پسر ورطه هلاکدن نجات بولدی بو حالک عقبنجه
پارسا کلوب راسوبی خونه آلوده کوردی بیچاره قور یک بر اشی بچه جرم دیو عابه
تشویش اوردی عابد انک اول حالندن اوغلی هلاک اتمک خیال ایدوب سیلاب
غضب بنای صبرن ییقدی و دود خشم روزنه دماغنه چیقدی ظلمت دخانخفت
و تهتک خانه عقلنی تیره و بیجان دیک حدت تهوب بعضی بعیر تیخ نفس عقلی بتحقق
کار و تجسس احوال اتمدین عصاسن قالدوروب راسوی بیچارهنک باشنه شویله
اوردی که اول درمندک دفتر عمرین دوردی و خرمن حیاتن صاوردی بعده
اونه کردی پسر سلامته کوردی بو ماتم عظیم و آفت جسیم باننده کشته و خاک خونه بلنه
بولیه

آغشته

آغشته کوردی دود حیرت باشنه و باغ دماغنه تکرک حسرت یاغدی کنی بوکنانی
و نالدن نان ایتدی مصراع کردل خوش برادرین حال محال عجیبست درینجا که بو حادثه
دلسوز آتش آب اعتذار له تسکین بولمز و بو واقعه جانکداز کدخندنکی سببی
استغفار له مندفع اولمز بو نشایسته حرکت ایدی بندن صادر اولدی
و بو بچه قبیح شناعت ایدی که بنم الومدن ظهوره کلدی بیت کر خون خورم زخجلت
این غصه درخوردت و ربحار دهم زنا خوشتی این عمل روا است کاشکه هرکز بو
فرزند عدمدن وجوده کلمیوب بکا انکله انس و الفت میسر اولمیدی تا انک
سبیله ناحق یره قان دوکوب بو مقوله شنیع حرکت بندن وجوده کلمیدی بن بو
بابده کندو مخانه می بی سبب خدنک هلاک نشانه و پاسبان سرای نکهبانی
فرزند دلی با می بی بهانه وادی عدمه روانه قلدم خالقه نه جواب ویره بیلم و خلقه نقه
نه وجه صواب ایله اعتذاره قادر اولم من بعد بنم کردنم طوق ملامتدن خلاص بولمق
یوقدر و رقم فضاحت صحیفه احوالمدن منفصل و ملحق بولمق بیت نام من شد نشانه
در محنت و ملامت ای کاشکی نبودی نام من و نشانه هم زاهد بو فکرده پیچ و تاب برده
و بو المله ایله اضطرابده ایدی که خاتون کلوب کیفیت حالی مشاهده ایتدی زاهدی سنادن
ملومتیده را نایدوب تجیر زهرنشه آغاز ایتدی و ایتدی مصراع ترا هر کن ندانستم
بدین نامهربانی شها خدای بی عیب جل عن التشبیه و اکر تیبحالت بشیری عالم غیبدن
بر فرزند دلبند کرامت بیوردی بو نعمت مقابله سنده وظایف شکر کذاری بو مدیر
سندن صادر اولدی و موهبت ربانی جکی کوشه کر نقد دل کنا دی ماردن نجات
آزرانی قلدی بو عطیه مکافاتی مراسم سپاس داری بو یلیکر کایدی که سندن ظهوره
کلدی زاهد فریاد ایلدی که ای انیس تو یعقل لطف ایله بو مناقشه دن فراغت قیل
مصراع ما از سؤال اهل ملولیم وا رحجاب خجل بنده بلورم که اداء وظایف شکر آکهی

ومعرفت قدرت نعمت نا آشنا هیدن غفلت اتدم ومنهج تحکیم اصطبارده ن که شاه راه
سالکان مسالک وماصبرک الا بالله در طش کتدم بیت ملامت بر دل صد پاره عاشق
بدان ماند که باشد زخم تیغی بد و نیش بوزن هم زن ایندی
لوغری سویلرسن واقعا بعد وقوع الواقعة ندامت ندی مفید اولور ومرهم
ملامت ایله جراحت نجا التیام بولور مصراع علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد
بونادره دن که سندن صادر اولدی بو تجربه ظاهر اولدی که تعجیل وشتابزدگی عاقبتی
خراب وغفلت وطیش مورث مفتا بی حساب دو وتهور واستعجالک حاصلی
مذموم وعمل مستعجل حصول مراد ووصول مرامدن محروم دور بیت
هر ایشده تانی کوکیم شتاب پنجه خانمانلری ایدبدن خراب اما ملوک اولمقدر که
بو دامکه سن کرفتار اولمدک و بو بلیه یه سن مبتلا اولمدک که سندن
نا بو بو مقوله وقایع چوق واقع اولمشدر و کجیتر لیل ونهارده هزار کرت
بو نقش عیان کلمشدر جمله دن بریسی ایشتمدکمی که اول پادشاه مالذم اولو
بازنی سبکاه هلاکه التشدی و نجه زمان آتش حسرت وندامتله یانب سرکذشتی
ارباب اعتباره یادکار قومش کتمشدر زاهد استفسار اتدی که نجه اولمشدر
اول حکایت نه ایدی روایت ایدرلر که زمان قدیمده بر پادشاه شکار دوست
واریدی که متصل ذوق دلی قصد صیده مایل وکار شکاره مشتغل ایدی بو پادشاهک
بر بازی واریدی که پر پرواز سیمرغ قلهٔ کوه قافدن آندیردی وپنجه چنکال
وهم منقارندن نسر طائر عقاب چرخ قنادی کتمه جیغوردی بیت
هواده اول چو بال وپر آچیدی عقاب چرخ قفیمده قچردی پادشاه اول
بازی حددن زیاده سوردی وآنی متصل کندی الیله تربیت ایدردی بر کون
اتفاق اول بازی تیناتاذله بر مرغزارده شکاره مشغول ایکن ناگاه میان

شکار

شکارکاهدن بر غزال مشکین بال بدیدار اولب شه شیرشکار کمال شغفندن
بی اختیار آهونک عقبنه دوشدی وسمند باد پیمایه بر وجهله عنان ویردی که صباح طرفة
العین ده عالمی طی ایدرکن اثرین کورمز اولدی وپیک شمالک کمال سرعت واستعجالی
غبار مرکب بادرفتاره ایرمز اولدی بیت راه نا اندازه برون رفته
بی نوا ن برد که جون رفته کیدرک ملازمان درکاه بر بر قالدیلر وخدم وحشم
پادشاهدن آیرلدیلر بعده ما آهو داخی نا بدید اولدی وپادشاه آنی
شکاردن نا امید اولدی بو اثناده آتش عطش کانون معده سنده زبانه
چکوب حرارت حرکت درون و بیرونه سرایت قلدی ضروری طلب آب ایچون هر طرفه
شتاب ایدوب مرکبی جانب دشت وغابه سوردی کیدرکه بر کوه دامنینه ایردی
کوردی که بالای کوهدن آب زلال تقاطر ایدر تشنه اولوب جامی منزل بولوب
اول آب که بخیلک کفی کبی بی نفع ایدی قطره قطره جمع اولوب جام طولدی
نوش ایچک محله آلنرم باز قنادیله جامی اوروب ایچنده اولان آب تمامدن دوکلدی
شاه بو حرکتدن بر پریشان خاطر اولدی بردفعه داخی هر ار توقف وتکلفله
جامی پر ایدوب تجرعه ایده جک زمان باز بها اوکلی حرکتی اعاده یه آغاز ایدوب
جامی دوکدی مصراع نزدیک آب آندوجشیدن نکذارند شاه شمشیر عطشدن
مضطرب و بازک بو حرکتندن آتش غضبی ملتهب اولوب اول بازی بلندیر واذکی
سانروجیده ن یره چالدی وجام جمیمنی سنک خشمله پاره پاره قلدی بو حالده
مقاده رکابدار یتیشدی بازی کشته وشاهی تشنه بولدی فی الحال مطهره سی
چیقروب جامی پر ایدوب شاهه صونوویردی شاه بیوردی که بنم میلم
بو کوهدن متقاطر اولان مایه دور اما قطرات جامن مجتمع اولمغه توقف خیلی
کی کدن تکلف درسن بو پشته یه چیقوب کوره سن شایدکه بو آبک منبع

بولب جامی اندن طولدورمش ٭ رکابدار تبعاً وطاعةً دیوب بر شیشه چیقوب
کوردی که سنک دلدن حشمی بر قطره آبی هزار خونابه روا ایدن و باردها آقوب
کنارین اولمش ٭ و تاب آفتاب انی تاثیر ایدوب متعفن و متغیر اولمش و رطوبت
زهرآمیزی اول آب ایله مختلط اولوب اولکوه دامنندن متشح اولمش ٭ رکابدار
دهشت غلبه ایدوب سر آسیمه کوهدن اشاغی اندی ٭ وصورت حالی عرضه
عرض ایتشدروب مطهره ده اولقدر آب سردله جامی پر ایدوب شاهه ویردی
شاه اکرچه اول جامی چکوب نوش اتدی اما جام چشمندن جوی خونابه روانه ایدی
بیت اکرچه شاه اول جامی چکردی ٭ ولیکن بر یوعرهٔ بیک دوکردی ٭ رکابدار
سبب کریه دن استفسار ایدجک پادشاه دل پر دردندن بر آه نکامی ایدوب
ایتدی بیت مرا غیست که پیدا نمی توانم کرد ٭ حکایتیست پنهان نمی توانم داشت
پس قصهٔ جام و حکایت بازی باتمام تقریر اتدی ٭ وایتدی ای رکابدار بو
باز نیتانی که وقت پروازده عقاب چرخ آشیانه آسمانی طقوزدن طولاندی
بیهوده یره تلف اتدوکم اغلرم ٭ و بو تجلیل مرغ همایونی که مرغ دو جهدن عزیز
و جاندن شیرین ایدی لذیذ ایدی ٭ کرفتار دام هلاکت اتدوکم تلهف و تأسف ایدرم
رکابدار ایتدی ای شاه بوباز سندن بر عظیم بلو دفع ایدوب جمیع اهل ولایته
منت بی نهایت اثبات اغشدن اولوبیدی که شاه انک هلکی باعث تعجیل
روا کوردی ٭ و آتش آب حلمله اطفا و عنان نفس دست تأمله آخا ایدفن
مقتضای نحوای کلام ٭ نصیحت انجام حکمادن که بو مثلدر ٭ توسن خود تند مساز
کس نتواند باز کشیدن عنان ٭ تجاوز بویر دیدی بسیار جواب ویردی که بنم
بو حرکتدن پشیمانم اما نه فایده که پشیمانلق فایده ویرمز ٭ و ریش ندامت بر
جراحتدر که مرهم ملامتله التیام بولمز حیاتم اولدقچه بو داغ حسرت سینه مدن اکسلمه

کرکدر

کرکدن ٭ وخراش ناخن ملامتله چهرهٔ حالمدن زایل اولمسه کرکدر بیت چون کنم خود کرده ام
خود کرده را تدبیر چیست ٭ بو مثلی کتوردم تا معلوم اولوکه بو صورته کلمک شاه چوق واقع
اولوب ٭ نیجه کسه لر شامت تعجیل و شتاب ایله کرداب ندامته دوشمشلردر و تأنی
و تأملدن اجتناب ایله غرقاب بحر ملامت اولمشلردر بیت مردم بی سنک بخود کم بود
سنک کران کوه مردم ٭ برق سبکبار دنیا بدکسی ٭ بهر نفس ازنجا رود جز خسی
هرکه بتعجیل برآورد دست ٭ سنک جفا پایهٔ قدرش شکست ٭ زاهد ایتدی ای نوش
و پیرایهٔ حیاتم ٭ بو حکایتیله بکا تسلی ویردک ٭ و جراحت دل پیره مرهم راحت
و رحمت اوردک ٭ بلورم که بو جنایتی امثالی غایتده چوق ٭ و شکام نهایتده قدر
تنک انلرک حکایاتی جریدهٔ ایام ده مسطور اولمشدر ٭ بن پس کذشتم دانی مثل
کبی السنهٔ ایامده مذکور و مشهور اولمسه کرک ٭ و هرکیمه که مبادی افعالنده
حال و مآلنده غفلت قلمه ٭ و منافع و مقاصد و فوایدی بر ده بادیدن بی بحره قالمه
حکایتدن متنبه اولوب بو سرکذشتلردن عبرت الهکرکه ٭ بو داولیک
داستانی تدبیر و تفکر بر غریبی امضا ایتوره ٭ و بی تأمل و تحمل بر حکمیده رجه نفاذه
کتورن عاقل جانه لوزمدر که ٭ تجربه بنیاد امورنه بیشن نضاد ایدنه و آیینه رأینه
اشارت حکما ٭ و نصیحت عقلا ایله صیقل اوره ٭ و جمیع اوقاتده جانب
تأمل و تأنیده مایل اولوب جانب تعجیل و خفتدن اجتناب قلمه تا اوفور اقبال
انکه لحظه سعادتنه متواتر اوله ٭ و سخاوت خیر و کرامت جانب فضل و تنها
علی التوالی المتعاقب اوله بیت تمام دل بکف صبر ده کرت باید ٭ که کوی عیش
بچوکا جهد بربایی ٭ متاز توسن غفلت بر مه تعجیل ٭ که آخر افکندت بر زمین بر هوایی
دو خطری افکند که کر صد بار توبه ستی و پای ز نیزه ز خطی بیرون نانی
مکن شتاب و در آیین حلم رو ٭ متاب که غیر صبر سکون نیست ره دانایی

باب هفتم حزم و تدبیر و حیله و تزویر ایله بلدی اعدادن خلاص اولمغی بیان ایدن داستان تسلیم ایتدی

معلوم اولدی که اول طائفه‌نک داستانی که بی تفکر و تأنی کندولری غرقاب دریای حیرت و ندامته آتوب قلت تدبیر و تأمل و عدم صبر و تحمل سبیله بسته دام ملامت و غرامت اولدیلر حالیا مضمون وصیت بیغتی تفصیل ایدوب و بیان بیورک اول کمسنه‌نک داستانی که اتفاق دام دشمنه گرفتار اوله و هر طرفدن عالم وار اضداد بسیار و هر جانبدن دایره‌گردار اعدای بیشمار احاطه قلوب کندوسن شکنجه بوارده و عقاب عقابیدن هلاک و دمار دهشت هدف قله بو غایله‌نک دفعنده بونی صواب گوره که اندن بعضیله باب وفاق و مدارایی فتح ایدوب دشقاق و معاداتی سد ایده بلکه میان عهد و پیمانی نطاق ایمان قوی و اتلاشندایرم چون آنک مدد معاونتیله بند بلادن خلاص اوله اندوکی عهد و پیمانک عهده‌سندن نجه گله و عهدک شرط اعانی نجه سرانجامت حیله ایله حل قله بر یمن ایدی که احبا بیننده علاقهٔ محبت دایم دکلدر اعدا میاننده داخی شرط نجه عداوت قایم دکلدر زیرا که عارضه‌دن تغیر تین قابل اولور و صفحهٔ سینه‌دن آنی بهانه زایل اولور بو سببدن درکه بعض کمسنه‌لر میاننده محبت و عداوت کرکدن کم بلکه مرور زمانله کالعدم اولور بعض

اهل جهانا بر نهادی حکیمده در بها ٤ بر زمانه یاغی دیگر بر زمانه

بیت

با هر که دلم بدوستی داشت گمان ۰ چون نیک بدید دشمن بود عیان ۰ بر دوستی دشمنی اهل زمان

دیدم که نیست اعتماد چندان ۰ دیمشلردرکه مهر و کین اهل زمان و تقرب سلطان و جمال خوبان و عهد صبیان و وفای زنان و سخاوت مستان حکمیده در جهان که هیچ برینک وجودینه اعتماد و بقاسنه اعتقاد جایز دکلدر

بیت

خوشست عهد محبت بدوستان بستن ۰ ولی چه سود آن عهد را وفا نیست ۰

نجه صداقت اولور که درجهٔ ودادن مرتبهٔ اتحاده وارمشکن و اساس اخلاص اختصاص

منقلب قلوب

مرور زمانله او چرخ آسمانه ایرشکن ناگاه آتش چشم زخم آنی محض محبتدن عین عداوته لطافت حالی و طراوت نهالی نسیم سموم حسد ایله منتقل اولور عداوت قدیمه و خصومت موروثی داخی اکا قیاس ایرمی ملاطفتله صادقه مستحیل اولوب آتش نزاع و شقاق هبوب نسیم وفاقله منطفی اولور بو سببدندر که عقلا اعدا ایله شرایط مدارا رسم بالکلیه نام رعی قومزلر و کلیا انک مصادقتدن رشتهٔ طمعلرین قطع ایدوب آنلره موافقتدن کوز یومزلر و دخی دوستلک دعوای محبتنه اعتماد کلی جایز کورمزلر و آنلک فراسته منتظر مستوثق اولوب عهدلرینه اعتقاد اوزره بنای امورلرین بنیاد اورمزلر کلمات تامات احبب حبیبک هونا ما عسی ان یکون بغیضک یوما مشرف نبوت کبرادن مترشحدر همان بو معنای موضح و بو نکته مفقیحدر

بیت

دوستی با چنان نمی باید ۰ که بگنجد در آن میان تو بی ۰ دشمنی هم بدان صفت خوش نیست ۰ که زیادی نباشدش بوی

مهر و جانب نگاه خواهد داشت ۰ هرکه راحت بعید لخوبی یوب بو معنایه مدعیا اولدی که اهل زمانک اظهار صداقت وعدا و نیچه‌لر اعتبار یوقدر ۰ و اما عاقل بیر دشمنله مصالحت و مخالقتدن که طلب منفعت یا دفع مضرت متضمن اولور ابا ایتمیوب مصلحت حال نه ایسه اکا اشتغال ایدر ۰ و اول نه که کادی انکله تام و متی انکله سرانجام بوله مقتضای مصلحت وقت اوزره حصول آمالی آنی استعجال ایدر تا انکه دوربینلکی و صلاح اندیشلکی میانیله فتح الباب دولت میسر اولور و صبح سعادت افق کرامتدن طلوع ایدر بو صورتک مثلی داستان موش و گربه در ۰ رای استفسار ایتدی که نجه روایت اولنمشدر اول

حکایت

برهمن ایتدی بیشه بر درخت وار ایدی که رفعت شجر طوبادن نور کثرت فروع اصالت امورلرین سدرة المنتهی دن سبق اولور

بیت

کرامت کولکه سی صالحش زینه ۰ ایرین راحت اولورکی سایه‌سینه ۰ جهانی کورمش معقبان ذری نه ۰ زم تیشه و نه رنجانی ۰

تحت درختده بر موش نیز پوهسی حریص نهاد مختال الطبع سیاح ادراکی تا ملک
هزار عقلنک مشکلی حل ایدردی و باب فسون و تلبیسده ابلیسه سبق ویروب دکلی
مختالیه درس ایدردی بیت فسونکری او موش جهان اندیش ۞ که منصب فسون سجاده ایش
آنک بلدوکنی بلمزدی ابلیس ۞ او دکلو ایمزدی دکلو تلبیس ۞ بر آشیانه دوز رشدی اتفاق
اول حوالیده بر کربهٔ بیابانی داخی وطن طوتمشدی ۞ صیادلر دخی اول آراده چوق
کلوب کیدرلردی ۞ و اول نواحیده دام قوروب وحوش و طیوری اصطیاد ایدرلردی
بر کون بر صیاد ذیل درخت قربنده دام ترتیب ایدوب ۞ زیر دامه بر مقدار کوشت
تعبیه ایتدی کیتدی ۞ کربهٔ حریص بو بازیدن غافل بحاندن بوی کوشت کلنجه
کوشت جانب دامه کیدوب چاشنیٔ مراد تهنوز کام آرزویه ییتمدن ملقی حلقهٔ
دامه کرفتار اولدی بیت حرص آنست که جمله را بدام اندازد ۞ واندر طلب ما لحرام اندازد
حرص آنست که جمله خلق را ز آسایش ۞ بازار دود در رنج مدام اندازد ۞ بو اثناده موش
داخی طعم طلبنه سوراخندن چیقوب ۞ دیدی احتیاطله هر طرفه باقوب چپ و راست وزیر و
بالایه نکاه ایدرکن کوزی کربهیه راست کلدی ۞ با وجود که خاطرده دیر سی انک هر
ظلمته تاریک اولدی ۞ و حیات زنده کانیدن امید رشتهسی بالکلیه کسلدی عقلی
آلدن کیدوب دقتلو نظر ایتدی ۞ آنی بستهٔ بند بلا کوردی ۞ صیاد دهیاه و دلدن دعا
و خصمی قید و بندده کوردوکنه وظایف شکری ادا ایتدی ۞ ناکاه بر جانبه داخی
نکاه ایلدی کوردی که بر راسو کمینکاهده اوتورمش ۞ و تیز نظرن انک جانبنه راست
ایدوب کمان قصدی انک صیدنه قورمش ۞ بو اثناده کوردی که بر زاغ داخی بالای
درختده تیغ شعاع بصرین آنی شکاره طوغری تیتمش ۞ موش موشه وحشت و دهشت
غلبه ایتدی ۞ و قلبنه خوف و خشیت مستولی اولوب ایتدی بیت
آه ازین طالع برکشته که هر دو زمرا ۞ بجای بنماید که بلا بیشترست ۞ اکر ایلرو کیدرم

کربهدن بنجه خلاص اولمایین ۞ اکر رجوع ایدرسم راسودن بنجه نجات بولمزین
اکر مقامده قرار ایلرسم زاغدن نه طریقله قورتلدیین ۞ بو اوزرده بونلرک بنجه
باشه چیقایین ۞ و بو بنای عناده بنیاد بلادن نجه تدبیر متین ایلیهیین ۞ و قضیهٔ
غصهیی کیمه دیهیین و بو درده دوا کیمدن اومایین بیت ندادم محرمی کو را حاله
حال خود پرسم ۞ نه غمخواری که از حال دل افکار خود پرسم ۞ حاله ابواب بلا کشادهدر
و اسباب عنا آمادهدر ۞ و اکر بربستهدر ۞ و مزاج تدبیر خسته ۞ اما شرط حزم بودر که
بو جمله بلایه قلبمی قوی طوتب ۞ دیرم عقلدر هکذا رخلاص کوزدم الدن نه کلور که
ساقیٔ دهر که صافی مهر ویرر ۞ و کاه دردی قهر ۞ و جام مراده که نوش دارو تعبیه
ایدر که نیش زهر بیت نمکین باش که ساقی قدرت ز جام دهر ۞ که صاف لطف می دهد
و کاه درد قهر ۞ میدان مراده شمسند همته اول کسنه جولان ایدر که دولت خلعت
کیمکله لب ترش طلخندان ۞ و نه جرعهٔ محنت ایچمکله دیر منذوق الم کرید اولوب
زرنجه و راحت کیتمز بخاندن دل شو خرم ۞ که آیین جهان کاهی چنین باشد کاهی چنان باشد
حالیا بکا بو ورطهدن پناه عقل کبیدن غیری کیمسه یوقدر ۞ و فتح باب تدبیرده
بکا استاد خرددن مشفق دستکیر یوقدر ۞ صاحب رأیه علی کل حال کرکدر
دهشت انفعاله یول ویرمیه ۞ و بو طریقله پریشان خاطر نشانیه خوف و خشیت
کتورمیه ۞ کلمات نکات حکماده کلمشدر که ۞ دل عقل بر دریا ماننددر و علوم کرکدر
انک طولی و عرضنه غایت و غور قعرنه نهایت اولمیه ۞ اسرار خفیهدن هر ناپدید
اوله ۞ و هر چند که سیلاب بلیه اطرافندن دخول ایلیه ۞ اثر کدورت ظاهر اولمیه
زیرا که چهرهٔ عقل حجاب دهشتله مستوردر ۞ و آینهٔ خاطر غبار خشیتله ساحهٔ
صفادن دور اولیجق تدابیر صایبهدن محروم اولور ۞ و فواید تجربهدن مهجور
قالور ۞ بیت مرد ثابت قدم آنست که از جا نرود ۞ کرچه کشته بود کرد زمین همچو فلک

مثل سیمرغ که طوفان نبرد ازجایش ۰ نه چو گنجشک کز افتد بدم و باد تفک ۰ بر کیمسنه‌نک که
درونه اندیشه گوناگون یول بوله ۰ و وسوسه بوک و مکر قلبی مشغول اوله ۰
عقل و تأمل و تدبیری فاسد و بازار رؤیت و تفکری کاسد اولور ۰ هر بابده آیینه
ضمیری نظرندن شکار وساوسله تیره اولدوغی اجلدن چهره مطلوبی آنده مشاهده
ایده‌مز ۰ و هرچند دفتر تدبیرنه مطالعه قلسه بصر بصیرتی زنگ خیالات فاسد
ایله خیره اولدوغی سببدن رقم مقصودی آنده معاینه قلمز ۰ نتکیم بعضی کبار
بیورمشدر **بیت** با استواری اندیشه کوش در تدبیر ۰ که از تردد و وسواس صد خلل زاید
ثبات رای نماید جمال کار درست ۰ در آب صورت جنبان درست ننماید ۰ الحاصل هذن
بوندن انسب و وجوه صوابه بوندن اقرب تدبیر یوقدر کم کیمسه بر ایله مصالحه
بابنه سعی ایدم ۰ و دست مخالفته هیچ مخاصمتی ما بیننزده قلمیه ایدم ۰ زیرا که بو وزده
بنلر بم مزاجیدر ۰ و بوحده کم علاجنه بنم معاونتمه محتاجدر ۰ نته که بکا انک تظاهریله
بو آفتدن خلاصی میسردر ۰ آکا داخی بنم معاونتمله بو ورطه‌دن نجات مقرردر ۰ شویله که
کیمسه بنم کلامی گوش هوش ایله استماع قیله ۰ و عین یقین ایله نظر ایدوب صدق گفتارم
اعتقاد ایلیه ۰ و آیین نفاق و حیله‌یه عمل ایتمیوب آفت مکر و تزویردن و شائبه
زرق و تلبیسدن متعرا و متبرا ایلیه ایکیمز داخی برکت صدق یمین و وفا قلماغله نجات
اولوب سایه دشمنلر رشته طمعلرین قطع ایدوب خایب و خاسر قالالر ۰ **بیت**
دوست چون یار ماست دشمن کو نی کار نشین ۰ پس بخت ما بو اندیشه‌دن صکره
کیمسه قتنه کلوب صوردی که حال ندر آواز حزین ایله ایتدی **بیت**
دزه منده یم خبر می دهید از سوز درون ۰ دهن خشک لب تشنه و چشم تر ما گواه
کو غم بسته بند بلودر ۰ و بدغم سوخته آتش درد و عنادر ۰ موش ایتدی **بیت**
نکته دادم نهانی بادهان تو ولی ۰ وقت تنکست و غمیایم مجال فرصتی ۰ کربه قلوق

تماملە

تردد

تمامله آیدی لطف ایله خاطر کو ظاهر اولدی بی تکلف دریغ بیورمه ۰ و آنک اظهارنده
و توقف روا کورمه ۰ موش ایتدی ای کربه بلمش اول که صدق بنم شعار حالمدر ۰ و پیرایه
مقالمدر که کلام دروغک قلوبده فروغی اولمز ۰ و کذا بلهر کز صدق تعلق ثواب بولمز
بیت بهره سوزنده که اولمیه درونده ۰ کوهرز اهل بصیرت انده فروغ ۰ شمدی یادک
بن سنک عملکله شاد اولوردم ۰ و سنی خراب کورهم آباد اولورم ۰ سنی بنده کسم
غمدن آزاد اولوردم ۰ تمام همتم بوکا مصروف ایدی که بر بلوی عظیمه مبتلا اولسن بن
الیمه کرفتار اولیدک ۰ و لکن بکون بلیه‌ده سنکله شریکم ۰ و سکا قصد اتدوکم غدرده
سکا مشارک اولدم ۰ خلاصم بابنده بر فکر ایلدم که سنک خلاصک داخی اکا متوقفدر
پس بو سبب مهربان اولوب دعوای مهر و محبتکده دم اوردم ۰ و حلقه باب مودتکی
تحریک ایدوب ضعف صداقتم ثابت طوررم **بیت** این دوستی است مشتمل بر غرض
اما غرض که نفع باشد نه ضرر ۰ و وفور کیاست ۰ و شمول فراستکله پوشیده دکلدر که
بو ابن مضمون کلامم واقعه حالدر ۰ و مکر و خیانت احتمالی بو خصوصده محالدر ۰
حقیقت دعوا و صدق مدعامه ایکی شاهدم داخی واردر ۰ بری اراسوی که عقبمده
کمینده اوتورمشدر ۰ و بری زاغ که بالای درخت متربصد اولوب ایکیسی داخی بنم
قصدمه طورمشدر ۰ هرکاه که سنک سایه دولتک پناه ایدم انلرک امیدی بندن منقطع
اولوب ۰ بو بلیه سنک برکت صحبتکله اوزرمدن مندفع اولوردی ۰ اگر بکا امادن بر
وعده و یمین ایله قلبی مطمئن و خاطرمی امین قلورسک کنف حمایتکه التجا ایدم که سنک بندلرک
کسلوب نجات بولاسن ۰ و هم سنک سببیله بن داخی بو بلادن قورتلب بو وسیله ایله
مأجور و مثاب اولاسن **ع** بیمرا زین نوع سود باشد مر ترا ۰ کربه بو کلامی
استماع ایدیجک تأمل بحرنه طالدی ۰ و بر زمان لجه اندیشه‌یه مستغرق اولدی
و دلدی که بو دریاده قوت تفکرله سباحت و بو صحراده قدم تدبیرله سیاحت ایلیم

وموشک قلب خالصنی بوتهٔ اختیارده تمام بیلورین ۰ و محکّ اعتبارده تمام عیار واقع اولوب محبت
کوندی ۰ موش کوردی که وقت بغایت تنک اولدی ۰ و کربه بو سودادن سرآسیمه و تنک اولدی
ینه زبان نصیحت پرکار بیان کذشته‌یی تکرار ایدوب ۰ ایدی که ای کربه بنم کلامیمی کوش جان ایله
ایشت ۰ و خلوص بال و صدق مقالمه اعتماد و اعتقاد ایت بنم ملاطفتیمی قبول ایت
مخالفت ایتمه ۰ و استماع نصیحتمه مسارعت قل و تأخیر ایتمه ۰ و تراخی روا کورمه که هیچ
عاقل بو مقوله ترددده و توقفده تمکین یولن ویرمز ۰ و بو اصل مهمده تحری و تأنی تجاوز
کورمز ۰ مصرع غافل مشو نکار که فرصت غنیمتست ۰ نته که بن سنکله شباکه هلوکدن خلاص
اولورم سنداخی بنم معاونتمله بند صیاد جلوه‌دن آزاد اولورسن ۰ هر بریمزک نجاتی
آخرک حیاتنه منوطدر ۰ و خلاصی آخرک وجودنه موقوف و مربوطدر ۰ سنکله بنم مثلیمز
کشتی و کشتیبان مثلیدر ۰ که کشتی سعی کشتیبان ایله ساحل نجاته واصل اولور ۰
کشتیبان داخی مقصودینی کشتی ایله حاصل ایلر ۰ کون کبی ظاهردر که بنم حسب حالم
و صدق مقالم بعد زمان معلوم خاطر عاطرک اولور کرکدر ۰ اما خوف ایدرین فرصت فوت
اولوب تدارکه قدرت اولمیه ۰ مصرع ترسم که عمر امان ندهد تا دمی دکر ۰ ضمیر منیره
ظاهر و واضحدر که بنم فعلیم اوزره قولیم غالب و کردارم کفتارم اوزره راجحدر
بن عقد عهد ایدوب ۰ و شرط وفاء ذمتیمه الوب جنابکه التجا ایدرین سندن داخی
بو آوازه بر نغمه و بو سازده بر زخمه رجا ایدرین ۰ بیت فرط اشارتی دو چشم امیدوار
بر کوشه‌های آن خم ابرو نهاده‌ایم ۰ کربه بادیهٔ هوشدن بو کلماته کوش ایدیجک جمال
حالنی خال صدق صفا ۰ و کلکونهٔ مهر و وفا ایله آراسته کوروب ایدی که سنک فحوای کلامکدن
بوی وفا استشمام اولنور ۰ و عهد و میثاقدن هوای صفا استنشاق اولنور ۰
بن بو بابده رجانه خریدارم ۰ و فرمانه مطیع و فرمان بردارم من بعد التماسکه قیام
مطاوعت عن صمیم القلب اتباع ایتدم ۰ دیو رباعینک مضمونی ۰ رباعی

تا صلح توان کرد در جنک مزن ۰ تا نام توان جست ره ننک مزن ۰ بر خلق جهان در مدارا بکشا ۰
بر شیشهٔ سوی خویش مزن ۰ کوش سخنم استماع ایتدم ۰ امیدوارم که بو مصالحه‌نک تبدیل
ایکی جانبه مخلصین سزا اولوب بو موهبتک مکافاتی ذمتمه واجب بلورز ۰ و بو نعمتک
شکر و منتنی ابد الدهر باد الترام کوسترورز ۰ حالیا بنم سنکله عهد و میثاقم و عهد
اتفاقه کردن دله طوق ۰ و میانه نطاق ایدوب رجا ایدرم که بو وعده‌ده وفا
و بو نذری ابقایه تشمر ایدرم ۰ و بنی تکلف بیوره که بو بابده بکا نه ایلمک کرکدر ۰ سنکله
نوع مناسب موثق ایتدیکوم سنک حضورکه وارم ۰ لازمدر که شرط قیام و تعظیم و تکریمی
تمام تقدیم ایده سن تا دشمنلر آنی عین یقینله مشاهده ایدرلر ۰ و میانمزده اولان الفت لازم
اخلاص و اختصاصه جازم اولوب خایب و خاسر دونلر کیدرلر ۰ بن فی الحال خاطرم
کین دنکدن بنده و پایکدن قیدی کیدرم ۰ کربه بو قولی قبول ایدوب ۰ بو شرایط التزامی
موش داخی اقدام اقدام ایلدی و کلوب سلام ویردی ۰ کربه داخی رسم قیام و شرایط اکرام
و احترامی یرینه کتوردی ۰ حالی خاطرندن صوردی ۰ و انواع ملاطفت و ملاطفت و اصناف
مخالطت و مجاملت کوستردی ۰ چون زاغ و راسو حالی بو منوال اوزره مشاهده قیلدیلر
رشتهٔ امیدلرین قطع ایتدیلر ۰ و شکار موشی فراموش ایدوب دوندیلر کتدیلر ۰ چون
موش حمایت کربه ایله بو ایکی بلای عظیمدن خلاص اولدی ۰ کربه‌نک بندلرین کسمکه آغاز
ایدوب بو اثناده موش بو اندیشه‌یه دوشدی که کندونک عاقبت حالی نه نهایته واروب
و بو بلادن نجه خلاص اوله ۰ پس بو سببدن جبینی حالنده علامت ملال لایح اولوب
کربه فراست ایله بلدی که موشک فکری و ورود اندوهه دوشدی ۰ و وهم ایتدی که بندلرین کسمکدن
فراغت ایده ۰ و انی اول دام بلاده پای بسته قویه ۰ پس خطاب عتاب آمیز ایله ای احبا
میانمزده رسم قدیمدن آغاز ایدوب ابتدا ایدر عزیز آیینهٔ خاطرک زنکار ملالدن تهی
و دنی صفا اشکالکدن کملنده تیز خیر اولدی ۰ سنک عقد عهد و لطف

ومروتكه اعتقادم بويله دكلدى • چون حاجتكه ظفر بولدك • ومرادكه واصل اولدك • وفاى
عهدده تكاسل وانجاز وعدده تغافل ايليسن • بن بلورم كه وفا بر دوادركه دان
اشفاى دنياده بولنمز • وحسن عهد بر كوهردركه كان جهان وخزانهٔ زمانده اكرم وفاى
عنقا كبى آن اسمى بى جسمى دن • وحقيقت كيميا كبى دنياده ناپيدادر • بيت
وفا مجوى زكس ور سخن نمى شنوى • بهرزه طالب سيمرغ وكيميا باشى • هوشيار اتدى حكايت كه
بن چهل سال ناضغ عدده اخراش ايدم • ونقطهٔ نامى نيك ناملر جريدهسندن تراش ايدم
بن بلمزميم كه وفا كمند كردن ارادة وتوشهٔ راه سعادتدر • بر كيميادركه خاك تيره يى زرد
وبر توتيادركه ديدهٔ خفتهٔ صاحب نظر ايلر • مشام هر خيشوم كه استشمام بوى وفادن
محروم اوله • استنشاق روايح رياحين محاسن اوصافدن دوردر • وآيينهٔ
هر ضميركه ازالهٔ تمام صورت صفادن رنك پذير اولميه • انعكاس انوار مكارم اخلاقدن
مهجوردر • بيت وفا بوبين جو وبرمز لالهٔ باغ • اينكون اولدى برى طاقى ايچره آغ •
وفا يولنده چون سرو اولدى قايم • صفا ايله طولدى در هر سبزه دايم • كيم اتدى جون بلوك
كه وفا قامت طرهٔ عروس كمالدر • وخال رخسارهٔ شاهد حسن وجمالدر • كيم كه دن كه بسن
داغ غدار كردان وعهد وقراركه بو كلكونه ايله آرايش وير مسن كه هر كلكون كه انى نهال
وفائيه شاخه مانند بلبل نوا اتميه • وهر رخساركه خال وفا ايله آرايش بولميه
صاحب نظرلركه بر توا التفاتلرينه منظور اولميه بو اجلدن دركه ديمشلردر • بيت
انرا كه طريق كرم ورسم وفانيست • كرچه بهشت است كشايشتمانيست • هر سنك كه
جمالدر بى پاره خال وفادن خالى اوله اول بلاه تيشه كه اول زندن دهقانه ترشيدى
هوش استغنا اتدى كه بجز ايلشدن اول حكايت كيم اتدى امثالڭ كلشن دره كه
اعمال فارسدن بر قريهده بر دهقان وارايدى اهل فراست وصاحب كياست • فخانه
دوداننده صفا سوسه ووكشايش روزكاردن هزار جور وجفا كورمش طالع

وكاس

236

وكاس زبان وزميندن بچه تلخ وشيرين طاتمش • وكاه وبار محنته جهانه بزار كرم المش مياتمش •
بيت جهانه بيهوده بسيار دانى • ظريفى زيرك شيرين زبانى • بو دهقانڭ بر خاتونى
وار ايدى كه روى دلاويزى شمع شبستان ايدى • ولعل شكر ريزى نقل مجلس بستان
نقش آيين لكن نوبهار كبى رنكارنك عشوه فروش لكن روزكار كبى بى ربو فنون بنك
بيت سراپا حسنه فى قدو عنبرين فام • بياض سينه فى غنچهٔ خام • شب وصلت كبى زلفى
دلفروز • رخى فرخنده فالى روز نوروز • پيره دهقان اكرچه زيب رهن آيا
ايدى • اما روزكار جفيفه فقر وفاقه ايله كچردى • وافوض امرى الى الله فرمده عشن نومى
تحمل اكردى پيشهٔ چرخ • وعادت سپهر ستمكار خود بو دركه اهل هنر كاملڭ اسفل
سافلينه نازل قله • وبى هنر طالعلرى اعلاى عليينه واصل قله • بيت كجه روانرا دهند
بك كاهى برابر ستان ندهند • مكسانرا دهند شكر وقند • بهمايان جز استخوان ندهند
پس دهقان صنعت دهقنتدن كمال مهارتله موصوف ايدى • چون بو عملڭ اسبابنه سعى
وآلتنه قدرتى بولمدى • وشب عيشى تنك وپاى عشرتى لنك اولوب عزمنى قلته
ومنجر ايلمكچردى • بر كون زن كمال عجزندن زبان تسلطى دراز ايدوب دهقانه مقو
آغاز اتدى كه اى بينا بالغ نجه يدك كوشهٔ كاشانهده فارغ اوتورورسن • وكسب كار
اتميوب عمرڭى فقر وفاقه واحتياجده وصفا يقيلچه يورسن • آخر حركت موجب بركت
ايدوكن بلمزمسن بى كارلكن رسم ابناى جنسكدن عار اغزى كى سي • اكرچه ديوان
خانهٔ ازلدن الرزق على الله هر آفريدهٔ اميدلو موعوددر • اما عنوان نزلهٔ الكاسب
حبيب الله طغراسى داخى مرقومدر • پس ظاهر اسباب رزق سعى واكتسابدر
اكرچه كه فى الحقيقه رزاق جناب مسبب الاسبابدر • بيت سبب رزق تست
كسب ولى • رزاق تو مسبب سببست • صله بودركه سن طريق كسبه سالك
اولمسن تا سايرناس كبى سن داخى اسباب نعمته مالك اولاسن • دهقان اتدى

ای عمر عزیزین دیدکک عین صدق وصواب در. وموافق قیاس واجماع وسنت وکتاب در
اما دونکار ایدی که بعده ده بن استادکان وبو دیارک دهاقینی بیلمدیکم
ایدی حالکیا ضیاع ضایع اولوب اسباب زراعت الدن چقدی. مزد ویا اولمدن غیری
چاره قالمدی. مزدور دکل مکاری اولمق عاری نان ده بو مزین قال العار ولا النار
مضمونی موجبنجه من بعد بو طریقه قدم قویمزین بیت زین دیر منخو خوشتن یاخود دیک
بازار بارکش خود نتوانم برداشت. اکر البته کسب وکار ایچون بر حرفت اختیار اتمک لازم
ایسه واجبدر که بو دیاردن رخت اقامتی بر جانبه چکلوب ترک وطن ایدوب بر دیاره دن
داخی کیده لوم. وانده هر نه صنعت الا یچلیه اختیار ایده لوم. ذونک فقر وفاقه
طاقتی طاق اولمشدی کربت وغربت وبلا بمجلیه رضا ویروب ادوعوت
اتفاقله اول دیاردن رختی کوتوروب بغداد جانبنه رحلت ایتدیلر. اثنای مسافرتده
بر کون شدائد راهدن بی طاقت اولوب بر درخت سایهسنده یاتدیلر. ودفع ملال
ورفع کلال ایچون مقتضای حاله مناسب قیل وقاله اشتغال ایتدیلر. کدر که
الکلام یجر الکلام مقالاری بو مقامه یتشدی که دهقان ایتدی ای یار کرامی محنت
غربت اختیار ایدوب عنان عزیمتی بر دیاره توجه اتدک انده بزی بر مرد بلمز
بزدن اخی انده بر احد بلمز. محتملدر که اول ولایتک خلقی مسلط وجبار یا اهل حیله
ومکار اوله لر. مثلا صنعه ذو الجلال جل عن اشتباه وبو تمثال جهره جمال
باکمال احسن تقویم خالیله آراسته قلمشدر. بیت غالبا بو هزار دین فلک
کو رهدیسه کربکن وانس وملک مبادا که افسون وفسانه ایله یا تحیل وبهانه ایله
سکا طمع ایده لر سن داخی غرور جوانی وامید کامرانی ایله انلره مائل ولوب بو بیچاره یی
صحبتندن اعراض ایدرسن. وبیرلک وقتنده بو فقیره حرقت وفرقت کربت وغربت
قویوب کیدرسن. اکر عیاذا بالله حال بو منوال اوزره اولورسه من بعد بکا احتمال حیات

متقوکه

مهاجرت

237

متقوکه محالدندر اولو نه بیت زهرکه بیم نداده ولی آزار تو سیم که بمیرم توجانا دیکران باشی
زن چون بو کلماتی استماع اتدی کمال انفعال اظهار ایدوب جواب ویردی. بونه کلام شوم
انکیز اولورکه سویلرسن. ونه خیال وحشت امیز اولورکه ایلرسن بیت
تن وجانم سنک قوللرک اولسون. قولم بصدق بنجه یوزیم ایاغکه اولسون. اسیرک اولین
ناجان ماند بجه. بو جسم ناتوان کوره کی بجه. اکر بنم چهره حالمه حیفا تحت اللذه بن خال
اولسه وطن مالوفدن انتقال ومسکن مشعوفدن ارتحال ایتمیدم. مهاجرت
یار ودیاره وشغت مسافرت اختیار ایدوب بو حال غربته سنکله کیمیدم. امیدوارم
سنک عهد وپیمانکه قدم بصدق وغم او لکی کبی دها اندوکم عهد کهنه یتشدرم بیت
بقیامت برم آن عهد که بستم باتو. تا نکویی که دوران دو زو فایت نبود. حالیا داخی
تجدید عهد ایدرم. ورشته پیمانی بونکله او زره عقد ایدرم که تا طاوس روح
روضه بدندن جلوه قلمه. طوطی زبانی شکر شکردن غیریه شیرین کام اتمیم. وتا همای
زندکانی آشیانه کامرانده آسوده اوله. مرغ دلی دام محبتکدن غیریه رام اتمیم
اکر سلوکه سبیل آخرته سندن سبقت ایدر ایسه اوله رسخو فیها شرطی یا نیتوره مشی
اولورم. واکر بر مدت داخی اجل مهلت وعمر مساعدت کوسترسه بو عهد اوزره پایدار
وبو پیمان اوزره برقرار اولورم شویله ملاحظه اولنه بیت دوسه روز که عمر امان
خواهد بود. عهد من با تو همانست که خواهد بود. بیت کهن سال بو کلمات
استماعیله خوشحال اولدی. زن داخی وجه مزبور اوزره پیمان عهد وایمان
واغلاظ وشداد ایله مؤید ومؤکد ومؤبد قلدی بیت اولورکه ذاب ایشی سوکند
بیچ بر سوزه سویلیه ایچه نیچه آنده. چراغ کذب بیچون روشن قلدره ویره کورنمزدی دروغی
بین فقیر فراغ دل صفای ضمیرله باشنی زانوی زن ده قویوب خوابه
واردی. بو حالده مقادده اولمقامه جوان کلدی. التدنه اشبعاتی دستی مرتع

بانی باشنده تا بوکیانه دوشنده لباس حسن وانزه ندن نظر آتدی نه کوردی **بیت**
بر کوکل صیدا یدیجی جان کوردی ۰ نجه جان بر کوزه جوان کوردی ۰ اکر مردم دیدهٔ شب
تیره ده شمع رخسارین کوردی ۰ تیغ افق مشرقدن صبح صادق اولدی صیدی
واکی دیدهٔ مردم زیر طرهٔ شبرنکدن عارض زیباسن تماشا ایدیدی ۰ آفتاب جهان
ورای حجاب سحابدن لامع اولدیغی دیدی **بیت** بر کل سیرابدی کلبن کرخساری انک
سنبل پرتاب ایدی زلف سیهکاری انک ۰ نقاش قدرت بر کار ابداعله عنبر تردن سطح
عذارینه دائره چکمشدر ۰ و دهقان فطرت باغ جمال بوستان حسن با کمالنه تخم
لطافت و بذر ملاحت اکمشدی **بیت** چوکان را مشک بر مه تابان کشیده
مه را چو کوی در خم چوکان کشیده ۰ آن خط سبز فام که خضرست نام او ۰ خوش بر کنار
چشمهٔ حیوان کشیده ۰ آفرینهٔ شعر سیه سایبان حسن ۰ بر روی آفتاب درخشان کشیده
زنک چون تیر نظری اول جوانک هدف جمالنه راست کلدی ۰ سلطان عشق لشکر شوق و شور ایله قلعهٔ
درون و بیرونه آتش صالدی ۰ و عقل که شحنهٔ شهربند ایدی اول منزلدن رخت کتوروب
بیابان حیرت وحشتده سرکردان اولدی قالدی ۰ و زبان حالله بو بیتی انشاد
ایدوب آفتاب آغاز قلدی **بیت** سوار آمدی صید خود کردی ۰ دل و دین من عنان
صبر بکسستی لجام نفس توسن هم ۰ بو حال بند ایله جوان داخی نظر ایدوب بر نکارین
نازنین کوردی که مشاطهٔ صنع یزدانی چهرهٔ دلربا سنه کلکونهٔ ملاحت ایله بر شی
و باغبان قدرت صمدانی کلبن رخسار زیباسنه شبنم لطافت آب ایله و بیش خورشید
رخسارینک عارض سیمیننی چهرهٔ آلتون اولمش و مشک خطا که غیرت زلف مسکیندن
جکری خون اولمش **نظم** قاتی سرو سرافراز اولمش ۰ بیوسی شیوهٔ بر کبک نازاده
دهنی تنک حقهٔ مرجان ۰ لعل نابی مفرح دل و جان ۰ زلف شب آیت موسی
لب جانبخشی غیرت عیسی ۰ آنک داخی کوردی جانی اسیر زنجیر محنت ۰ دل و پای

بسته

بسته بند ارادت اولدی **بیت** لشکر کشید عشق و دلم بی کرفت صبر ۰ کمین پایمال شد دل جهان ۰
جان سوار اولدی یادکار شهاد نیکو وغلیدی ۰ عزم شکار ایله صحرایه چقوب اتفاقی
خدم و حشمدن دور دوشمشدی ۰ چون بنک نظری اول غزال لشکر افکن شهر آشوب
راست کلدی ۰ کمان ابروسندن سینه سینه جانه بر بیکان دلدوز اوردی که جا
اجیسندن لذت کار شکاری اونتدی ۰ و قید صید آیدرکن نخجیروار دام عشقه
کرفتار اولدی **بیت** کوردیجک قامتی خیالنی او ۰ دکدی جانم بلای نهالنی اول ۰
عشق غوغاسی کلدی کتدی فراغ ۰ اولدی بر خالی خیالی جانمه داغ ۰ صبر و آرام کوکلدن کیتدی
پری وار جوان بتانه آذری سن کیمسن و بو نه بیلسن ۰ و سبب ندر که بوغوله
موانست ایلرسن **بیت** بکا دمکم نه برجک ماهیسن ۰ بخت خستکی تماشاکه من سیه
نه کوندن بر تو الدکاید نو ۰ که صالدک برجه حسنه بویله پرتو ۰ بر عالیسکند و بانکله
آکی انان ایسک افسانه ایله اول ۰ زه دل غم پرورده دن بر آه ایدوب ایتدی
ای دولت بیدار بخت خفته حالمدن نه صوررسن ۰ یا غصهٔ دل شکسته احوالمی استفسار
ایدرسن **بیت** سری دادم که سامانی ندارد ۰ به دلدر دیکه درمانی ندارد ۰
ایشیت روزکارم بو پریشان کهسارده ۰ دل بیقرارم اندوه و ملالدن یاتم
بو بلاده سید کم کوردسن یال و بالم بو حالم زوالم بودن مشاهده ایوب
عمری دائما محنت بلاده کچوردم ۰ و جانم مدام ساقی دهر الندن شراب غصه
ایچوردم ۰ جوان ایتدی ای مراد دل غم دیده ۰ و ای نیک خاطر محنت رسیده
ع حیف باشد چو تو شهباز اسیر قفسی ۰ روا میدر که سن بو حسن عجیب
شکل غریب و چهرهٔ دلفریب ایله بویله فقیرانه اسیر زنجیر تیغ و کیمه ۰
و غم عظیمدن کرسن بو زیب و بها ایله یاناندن نکاره بی قدر و بها و بی
برک و نوا قلسن ۰ کل سنی شبستانمه ایلتوب سرخرنه کچوره یم و مملکتک ملکه‌سی

ایدوب ده آیت قدرکی ذروهٔ رفعته یتوردی بیت هرآنچه از غم عیشی فرقت کورد
کنون بروز نوست وز روی تو ۰ بیا تا از دو دولت دایم ۰ چو دولت
خوشی دیدی آید خوش برآیم ۰ تو دلخوش باش من جان خوشتم ۰ تو سرخوش باش من باده نوشتم
زن جوان نوید وصالی کوش ایتدی حقوق پیر زالی فراموش ایتدی ۰ و پیمانه
پیمانی سنک غدر ایله صیب عقد آتدوکی ایمانی بالکلیه اونتدی ۰ جوان زنی کندوی
مایل کوریجک ۰ ایتدی ای جان و جهان فرصت غنیمتدر ۰ نه توقف ایدرسن کل کیم لوم
بیت بیا تا ولنجه فرصت دوروز ۰ دودرا از قطع این لوم ۰ زن آهسته پیر کیشی
دینمدن اندوره بیر قودی ۰ وجست و چالاک عقیب جوانه سوار اولوب
دست اعتماد ایله میان جوانی در آغوش ایدوب ۰ و آتش محبتله شیله طوتشدی
و عنان شهوت تشویله یاپشدی ۰ دعوای عفت و عصمتی فراموش ایتدی ۰ بو اثناده
دهقان بیان اولوب کوردی که بر جوان سوار اولمش ۰ و جانانه آنک پایه قوصالنه
خلخال و ساعد صحبتنه سوار اولمش ۰ آتش غیرت زبانه چکدی ۰ و دود حمیت
باشنه چقدی ۰ بحر کبی جوش و سیل کبی خروش ایدوب ایتدی ۰ بیت
یار من مهر دوستان برداشت ۰ مهر دیرینه از میان برداشت ۰ آه ای بی وفا نه
دنکر اندک ۰ وای دل عزیب نه غریب دیو رنک ایتدک ۰ ای بی حقیقت قنی عهد و
پیمانک ای نامروت قنی عقد ایمانک ۰ ای کافر نعمت قنی دین ایمانک ۰ قنی حقوق
صحبت قانی وفا و حقیقت قانی دعوای عفت قانی مقتضای مروت ۰ زن ایتدی
ای پیر نابالغ بو سوزدن فارغ اول که خوب دولتده وفا اولمز ۰ بونلرده حسن
عهد اوتموق نهایت سهیل ثریا ایله جمع اتمک و آتش سوزان انجم نهالی کل دکمک کبیدر
بیت ایها المنکح الثریا سهیلا عمرک الله کیف یلتقیان ۰ سن مکو ایتمدکه آو
که دیمشلردر بیت کفتم ز مهرورزان راه وفا بیاموز ۰ کفتا ز ماه رویان

این کار

این کار کمتر آید بیت اکرچه جو قدر دنیاده تشویش ۰ ولیکن اولمیه بوندن بتر ایش
که اوره بغر بنه عاشق طانجه داغی ۰ اوله معشوقنک اندن فراغی ۰ اول آنکه درجیلها قره
انک توز قونمیه آیینه سینه ۰ پیر ایتدی ای پیره دایم انصاف دده طثر قاچدک و جفا
کان کمانی بن دلارانک کلید ایله آچدک ۰ قومه قوم بیمان شکن کلکا فانته کرفتار اوله
بیت صنعین آمده ای نکار صنعین ۰ کینه جوده بو بروزکار صنعین ۰ زن آنک جانبنه
التفات اتیوب جواب ایتدی که نه طوتر کنه کیم ۰ تا جفای بادیه فراقدن قوتلوب
سر منزل صفای وصاله ایرم ۰ ملک زاده تمنی تین رفتار ماهیر نور در دریا
کنار کرشمال تندرو اکا معو اولمزدی ۰ و وهم تین کرد کرده ایمن مرد
واشین کوره مردی بیت فلک وار دیده چون میانه دایر ۰ حلقه لندن اولقد
ظاهر ۰ ایاغندن آیلسه نعل باره ۰ اولعهدی کوش چرخ کوشواره ۰ کن زعالم
ایچن بیرده من صحون برقا ۰ ایکی منزلدی اکر غرب اکر شرق ۰ عنان ویروب ول بیابان
بی پایانده ۰ باد کبی دوان اولوب آن واحدده دیه دهقاندن غایب
و نابدید اولدیلر ۰ پیر بیچاره باد لشده یانه چون بو حالی مشاهده ایتدی
با وجود که کبرت غربت ۰ وحشت بادیه ده بی طاقت اولمشدی ۰ حرقت و فرقت
همراه تحمل ایدیوب افغان و خیزان عقبلرنه دوشدی کتدی مصراع
درد مندان راه می بیرسند وان بی محرمان می روند ۰ کیدرکن کندو کندویه ایتدی بن
طایفه سندن خود وفا اولمز ۰ بنا عهدلرینه بقا و مشرب قلبلرینه صفا اولمز
بیت دع ذکرهن فما لهن وفاء ۰ ریح الصبا وعهودهن سواء ۰ بن بونلرک تولنه
اعتماد ایدوب ۰ وطن مألوف و دیار معهودمی ترک ایلدم ۰ حالیا نه بو حالده رجوع
اتمک میسردر ۰ ونه بو طاقت و مجال که آردلرندن یتمک ۰ نه عقبلرینجه الاغیش التجا به
کتمک متصور ۰ آیا نیجه عاقبت کار دم بنجه اولیسر ۰ و خاتمت حالم نیه نهایت بولیسر

بيت
میروم کوه وجهان در پی دل بی سر و پاه چه کنم کار مرا بادسری پیدا نیست ٭
اما چون بونلر کندیلر خیلی مسافه قطع اتدیلر کیدرک بر چشمه ساره وسایه بیدان
بندیلر چونکه استعجال حرکتدن محب ومحبوبه اتش ملال وقوت مرکوبه فتور طاری
اولمشدی ایندیلر اولی بودر که بو مقامده بر ساعت آسایش وآرام ایدروز
وشهسوار میدان آسمان چین دائره نصف النهاردن کذران ایدیجک بو داغی بو
مقامدن قیام ایدوب ماه کبیننک معهود مرز خرام این وزه بیل بستندن باده
اولوب سایه درخته کلدیلر بر زمان لب آبده اوتوروب کتاب بحشتدن
پنجه فصله بابلر وقیوب محاوره ومشاعره آغاز قلدیلر چون روی رنکین
وزلف مسکین دلداری مشاهده ایدوب حوالی رخسارده کل رنکین حلقه حلقه
غالیه باری معاینه ایدیجک ایتدی بیت زلف مشکین حلقه ات بر رو بکلکون بسته اند
می ندانم روز وشب بر یکدیکر چون بسته اند جانانی داخی بر زمان اول سرو
نازک سرافرازلکن واول شوخ وطناز دلنوازلکن تماشا اتدی ونخل
قامت زیباسنه که رشک طوبی اوغیرت سدره المنتهادر نظر ایدوب بو
انشا ایلدی بیت نخل بالاترا دبابچه عنبرین بسته اند صد هزاران نازکی
بر یکدیکر چون بسته اند اثناء مصاحبتده زن دهقان تقاضای طبیعت بشریه
تجدید طهارت لازم کلدی حرمت وادب رعایت ایدوب اول موضعدن خیلی
مسافه کیدوب خلوت کذار ایدوب بر بیشه قربنده بر چشمه کوردی هنوز کندی
چشمه یه داخل واردین بر شیر غران که شیر آسمان آنک هیبتندن لرزان وکاو
سپهر نهیب پنجه مهیبندن کریزان ایدی بیت همی آمد خروشان وستیزان
همی بر چرخ از سهمش گریزان بنیش ناخنان زهر آب داده بتیغ ناخنان داده
التهاب آتش جوعدن اطراف دشت وعالی طواف ایدرکن چشمه یه خشم اول

شوخ

شوخ چشمه راست کلوب فی الحال قلاب چنکالیله قاپوب اول بیشه یه ایلتدی
جوان صغیر شیرک ایتشدی وفریادی کناره چکدوکن مشاهده اتدی بیم جانده
بیمان اول آن کندوسن آت آرقه سنه براغوب راه بیابانی طی اتدی کندی مصراع
بلارا دید روی از یار برتافت القصه جوان هولجانده آرده بتعجیل قاچه
وجانان چنکال شیر غرانه کرفتار اولوب مزرعه عمر بر انرمه آکدیسه بحدی
مصراع هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت پیر دهقان آنلرک عقبنجه افغان وخیزان
وحیران وکریان کدرکن اول چشمه کنارنه کلوب آنلردن اثر نشانه کوزدوب
فریاد وفغان ایدوب ایتدی بیت دردا که یار رفت دلم ذوالنکر حرّتی
صد وعده بیش دادکه لطف وفا نکرد بر زمان ایام وصال وهنکام اتصال خیال
حال ایدینوب نالش اتدی وقطرات حسرات ومحاجات عبراتی باغ رخساره
وسمن زار عذارنه روان ایدوب ایتدی بیت قان اول کون که وصال یار دیکم روز ایدم
اول جمال وحسنه وبر وصلته بهره ور ایدم نظم جندا روز هی ماراد بر سرنشان
چون کل بلبل مجال وخنده وکفتار بوده دریغ که لمعان انوار مواصلت ظلمات
ایام مفارقته مبدل اولدی وحیف که بها جضور راحت دبور محنت خزانه
دبمک باغ دولت نکبا نکبتدیرزان اولدی بیت دی دو زجنا وصال جانان افروز
امروز جنین فراق عالم سوزی افسوس که بر دفتر عمر ایام آنرا روز نویسید
این راروزی کوره بسیار ونالش بیشمار دن صکره نظر اتدی کوردی کیاد
قدعنیک ایش قدمی بیشه جانبنه کتدی بی مجال اول ایزی ایزلیوب ودین احتیاطله
جوانبی کوزلیوب کیتدی اول موضعه یتشدی که شیر انک شکمی جاک اتمشدی
واحشاسندن بعضنی یوب باقیسن اننه قویمش کتمشدی بیر فرتوت اول حالی
مشاهده ایدیجک سراسیمه ومبهوت اولدی بلدی که اولیوب وفا جنایت خیانتک

عقابین عقابنه گرفتار اولمشدر . واندوکی غدر ونقض عهدک جزا وبادا شنی بولمشدر
برنهان دیدۀ عبرت ایله انک حالنه بقدی حیران اولدی . وانک محبتنده وکندونک
غربتنه گریان اولدی . بیت زلبت نالۀ آتش بر ثریا رسید . زمژگان اشک خونین
بدریا رسید . بو مثلک فایدهسی اولدر که هرکیم که حرمت عهد ووفایی ناحق
غدر وجفا ایله خراش ایدر . کاتب دهر انک رقم وجودنی صفحۀ دفتر روزگاردن
تراش ایدر . بیت بی وفایی هرکجا رخت افکند . عاقبت آن جایرا ویران کند
موش ایتدی بن ده بلورم که نقض میثاق . وقرع باب نفاق خلاف محاسن
اوصاف ونقیض مکارم اخلاقدر . سنک منافع محبت وفوائد صحبتک بکا واصل
اولوب بو ایکی بلا اوستمدن سنک واسطک ایله مندفع اولدی . واعدانک بندن
رشتۀ طمعی سنک یمن همت وبرکت عنایتک ایله منقطع اولدی . پس مروت لایق
بودرکه بو مکرمتک مکافاتنی ذمت همتمه واجب بلم . وسنک بندلرک کسمه ایکی
دیشم قالنجه چالشوب خلاصک یا بن اتدوکم عهدک عهدهسندن گلم . اما خاطرمده بو
خطر باک خطور ایتدی که قاورتدن عنان تمالک وتماسک الومدن گیتدی .
تا آیینۀ دل اول غباردن صفا مرآت خاطرم اول زنکاردن جلا بولمیه . ممکن
دکلدرکه سنک عقدۀ کارک تمام گشایش بوله . کی بر ایتدی شویله فهم اولنورکه
جانبمدن خاطرک مخدوشه نقض عهد اندیشهسی ایرمش حال بوکه بن بو عهد و
پیمانی میان جانمه عقد ایدوب . ایمان وغلاظ وشداد ایله موکد اتمشمدر . من بعد
غدر ونفاق ونقض وانفاق احتماللری ویرمه . وسوابق حقوقی مطلقا خاطرکه
کتورمه که قانون مخالصت جدیده آیین مخاصمت قدیمی نسخ اتمشدر . سندن
وفادارلک وجودکنا ولوق متوقع ومطلوب ایکن . مکارلق وحیلهکارلق زمرهسنده
معدود ومحسوب اولیم . وجمال مناقب وآیینۀ محاسنکی رنک تزویر وزنک غدر

موسوم ومعیوب قلمیم . بیت صاف دار آیینۀ دل که صفا افزیم بر . مشکن عهد که آیین
وفا انیم بر . عاقل وکامل وهوشمند صاف دل بر کسهدن شیمۀ تعطف وکرمده
تلطف گورسه . بنای اخلاص وقواعد اختصاص ذروۀ سمایه یتوردرلر . وفضای
صدق وصفادن میوۀ لطف ووفا یتوردرلر . اگر ضمیرنده بر غدغغه ظاهر اوله
وخاطره بر شبهه خطور قلسه نواحال آنی صفحۀ خیالدن محو ایدوب . من بعد انی
صفحۀ بیاض عرصۀ خاطره کتورمزلر . علی الخصوص که ما بینلرنده عقد عهد ومیثاق
بسته اولوب ایمان غلاظ وشداد ایله محکم اولمش اوله . معلومدرکه بی وفالک
خاتمهسی شوم وعاقبتی مذمومدر . وارباب غدر سعادت دنیا وعقبادن محروم
ایمان کاذبه بنیان عمری ویران ایدر . وخلف وعد ونقض پیمان بنیاد زندکانی
خاکه یکسان ایدر . الیمین الکاذبة تدع الدیار بلاقع نظم چون درخت آدمی
وبیخ عهد . بیخ را تیمار می باید بجهد . عهد فاسد بیخ پوسیده بود . وز ثمار لطف
بی بهره بود . نقض میثاق وعهود از احمقیست . حفظ سوگند ووفا از متقیست
امیدوارم که وفادارلق حقنی فراموش اتمیوب مقدمات انعامی سبقتی
وعهد اتدوکک نقضنی اتمیوب . نقش غش وغل صفحۀ دلدن یویوب . موش ایتدی
بیت هرکس که در وفا تو سوگند بشکند . جان ودلش بزخم حوادث فکار باد .
حاشا که بن عهد ووفاده سنی بند بلادن رها اتمیم . فاما خاطرم خلجان ایدن خطر
که سکا بیان اتمشدم . بنی گرداب تفکره ولجۀ تحیره برقدی . کی بر ایتدی مکنون
خاطرک ومضمون ما فی الضمیرک بکا اعلام ایله . تا بن دافع دیده تدبیر ایله اکا نظر ایدوب
سنک پایۀ عقل ووفادارلکی بلم . واندازۀ اندیشه ودانشکی معلوم قلم . موش
ایتدی که ارباب تجربه بویله سویلمشلردر که دوستلر ایکی نوعدر . بری اولدرکه صدق
کامل ورغبت شامل ایله بی شایبۀ غرض وبی توقع عوض جانب موالات

ومصافاته مائل اولورلر. ایکنجی انلردر که یا مطامع منافع ویا دفع مضارّ ورفع مخافت
ایچون بو طریقی اختیار قیلورلر. اولکی طایفه کرابواب صداقتی صفای نیت وخلوص
عقیدت ایله فتح ایتمشلردر. هر حالده انلره اعتماد محال واردر. وهر زمان
انلرک جانبندن امن وامان محتملدر. وانلرک حقنده ممکن اولدقچه انبساط
ونوازش رسمنی اظهار ایلمکدن منحرف دکلدر. بیت دوست بود مرهم راحت رسان
ورنه رها کن سخن ناکسان. نه هر که ترا دوست چه داند شکر. عیب ترا دوست چه داند هنر
اما انلرکه صفت صداقتی سبب دفع مضرت ایدرلر ویا وسیله جذب منافع ودفع
جلب مطامع قیلورلر. حاللری بو منوال اوزره قرار ایدر. کاه بساط قدم انبساط
دن اوزاق ایدرلر. وکاه ساز موافقتک دوزنن بوزوب مخالف پرده دن آغاز ایدرلر.
بیت که دوستی کند چون شود شکری. که دشمنی بحث ترا ز تیر وتبر. مرد دانا
اصدقانک بعض حاجاتنه مساعده دن واکوهمزه وبالکلیه زمام اختیارین انک قبضه
اقتدارینه تسلیم ایلمز. بلکه اتمام مهامنده اغلاب لطیفه یه تمسک ایدوب تحصیل مرامنه
تدریج ایله اسباب انجام ویرور. وانک ضمننده کندو جانبنی دخی ملاحظه ایدوب
شرط احتیاطی کما ینبغی محافظه قیلور. که جمیع امورده احتیاط مناسبدر. وصیانت
نفس علی کل حال واجب. هرکمسه که بو مقوله احبابله مصاحبتده طریقت مروّت
سلوک ایدر السنه ناسده منقبت مروتله مذکور اوله. ومیان عام وخاصده
مزیت رای وتدبیرله مشهور اوله. نعمه فکرم بودر که سنکله بو منهج اوزره
سالک اولهلم. وچون سنک استخلاصکی عهده مه آلدم لاجرم انجاز وعده وایفای
عهد لازمدر. اما صیانت ذات ومحافظت نفسیم بابنده دخی ممکن اولدقجه احتیاط
واجب. زیرا که بنم سندن خوف وخشیتم زیاده در. اول طائفه دن که سنک حرم
کرکه اختصاصه انلرک دام کمندن خلاص اولدم. وسنک نفعی وعداوتک غندندر

انلرده

انلردن که سنکله قبول عهدی انلرک دفع ویرددی ایچون ذمتمه قلدم. سنک دخی بنم باعث علتم انلردن
واقع اولدقده ملایمت وملاطفت مقرر در که مصلحت وقت وضرورت دفع مضرت ایچون
حالده بکا فرصت ویرکه خصمک مکر واحتیالندن حذر ایدوب سمع قبوله اقوالنی کوش
ایتمم. وبا آل حاله نظر ایدوب جانب حزم واحتیاطی فراموش ایتمیم که بو مثلدن بیت
در استحکام کار خویش می کوش. مکن قانون حکمت را فراموش. کسی کو کار بنیاد
بنای عقل را آباد سازد. کس به ایندن هوشی بغایت زیرک وباهوش ایدی بس دده
بن سنک مبلغ ادراکک بو مرتبه ده ایدوکن بلمز ایدوم. ومقدار دانش بیشکی نوعدن
فهم ایلمزدم. چون بنی بو کلمات حکمت نکاتکدن بهره مند ایدوب جواهر پندیکی کوش
هوشم بند وپیوند ایتدک. وبحر الطف کرمکدن دور دکلدر که اعلام پیوسته
کم بنی بنددن قورتارمق ایچون سلوک قورتلمق ایچون متصوردر. وبو قفل مشکلک
فتحنه کلید اندیشه ایله ممکن میسّردر. موش تبسم ایتدی وایدی. بیت
اولوندن غیری بر سبب جان واردر. اوکلمزده نه یاره واردر. ایمدی
صنعت چوبی التنه دن. بو بابده فکر صواب بودر. جمیع بندلرکی تیغ نابله کسم
الا شول عقده یی که اصل اولبابدر. کندو جانم ایچون حفظ ایدم. وفرصت کوزدم
تا سکا بکا قصدندن اهتمام بر مهم حادث اولوب بنم صیدمدن عاجز اولدقده
وکا اشتغال ایله مجالک اولمیه. که نیچه چنکال کله بکا دست رس بولمیسن. پس اول
عقده یی دخی حل ایدم تا سن بنددن وبن کزندن خلاص اولوب ایکمز
دخی مراد ناصرن وجه اوزره میسر ومحصل اوله. کربه بلدی که موش بغایت
دانا وعاقلدر. وصنعتده استاد وکاملدر. فسون وفسانه ایله عقلندن الدانمز
وعلت وبهانه ایله یولندن ایرلمز. ضرورت بو حکم امضا ایدوب بو قضایه
رضا ویردی. موش دامک بندلرینی بر بر کسوب اول عقده که جمله سنک عمده سیدر

حالی اوزن قودی و اول کیجه تمام خواب و آرام ایتمیوب کتاب حکمتدن بخت و فصل و باب
اوقودی اول زمان که طاوس زرین بال مهر باغ سپهرده جلوه و احتشامه کلدی
و شهباز آشیانهٔ ظلام چرخ چادرم شهپر نورکستری هوای فضای افقدن
پروازه کلدی بیت چو دم اوردی سمند چرخ زرین زین کنش نوردیده کلدی
لوای اژدها پیکر کنش صیاد خام طمع امیدشکار ایله ایراقدن پدیدار اولدی
موش ایندی او شرح اول وقت اولدیکه اول عقده تدوکم عهد کی عهد سندن کلم
و اول ضامن اولدی و غم وعده یه تمام وفا چونکه صیاد یوکوردی جان
شیرینندن الیویوب هله که منتظر اولدی طوردی صیاد یقین کلیجک موش
عقده یی باقی دخی حل ایتدی کربه هولنجاندن یاد موش فراموش قلدی
و پای کشاده قچوب بر آغاج باشنه چقدی موش دخی اول تشویشدن خلاص اولوب
سوراخنه کردی صیاد کلدی دامک دشته لرین کسلمش کوردی و عقدلرین
بریرم بولدی نغمهٔ دهشت و حیرت مستولی اولدی چندانکه طلب و تجسس
و تفحص ایتدی سببندن نام و نشان بولمیوب دام کسته و خاطر شکسته ایله
خایب و خاسر دوندی کیتدی بر زماندن صکره موش سوراخدن باش چیقاردی
کوزجه ایراقدن کوربه یقین وارمغه خوف ایتدی و خدمت ملازمتی و قصور
زبان معذرتله عرض ایدوب ایتدی بیت چون حصول دولت وصلی محال اولدی
کوزاوجی بر له ایراقدن مرحبا اولسون بکا که بو داغی آواز جان کذار ایتمش
ایدوب ایتدی بیت یارب اول دشمن بتقبلوی ایکی متدم نیلدم سود کیدیدن
اول دلداده متدم نیلدم بکوره بندن اعراض و مصاحبتمدن احتراز ایدرسه
ملکی بیلمزسن اوله که بر صدیق صادق و رفیق موافق تحصیل ایتدکده و نوایب زمان
ایچون بر حصار امن و امان و اولاد و احفاد ایچون بر حصن مشید دنیا دکلید

بر

بر وکل تا اتمدوکمک لطف و ملاطفه تک مکافاتنی اضعاف مضاعفه بندن کورسن آرزوده
و دکدوکه درخت مروتک سایه سندن تا بآفتاب حوادثدن مصون اولب زمان
میوه ثمرادانکه ایرسن بس بندن نیچون نفرت ایدرسن که بن بو حینده ایدم کرایتدوکک
الطافک و ظایفه غدرنی بخیزمان عجزلمده ادا ایدم و اول انعام و احسانک شکرینه
نطق تعلیقه شیرین کام اولدم بیت هم تازه رویم هم خجل هم شادمانم هم تنکدل
کز عهده بیرون آمدن نتوانم انعام را موش ایدی بای احتیاطه حواشی بساط انبساطدن
متحاشی کزنوب و بی کار و وار ساحت مصاحبت کربه دن کنار جزوب نقطه پرکار
دایرهٔ عزلتده قرار ایتدی و یومثلک مثالنی که بو مرشدده الزمان زمان العقوق
لا زمان الحقوق کلک فکر ایله نیته خیال الله صفحه سی حسب حالنده یزوب آواز حزین ایله ایتدی
بیت روزکاریست که از غایت بیداد دوری نیست ممکن که کسی باسر و سامان باشد
چشم نیکی نه کردارم بعهدی که درو کر کسی بد نکند غایت احسان باشد
چونکه زمانه وحدت و عزلت و اوان خلوت و فراغتدر خاطره بو خلجان ابیریکه
من بعد ابنای زمانله مصاحبت هوسن ایتمیم و کاینا من کان اخوان و خلاندن
بر فرد له مجالست پیرامن ضمیره کتورمیم کرچه م آرزو کنم خود خویش
کربه ایتدی ای موش لطف ایله بکا بیجاره سوزمی سویله و دنیا رکیندن دریغ
ایدوب دوستلق حقنی و آشنالق حرمتنی ضایع ایلمه هر کیم که الف جهدله بر صدیق
صادق اله کتوره و قدرین بلیوب الدن قوره دوستلقنی تا بجندن محافظه اولنم
سایر احباب داخی نا امید اولوب انک مصاحبتندن اعراض و اجتناب قلیلر بیت
بد کسی دان که دوست کم دارد بدتر ان کو کرفت بکذارد شوید بلکه یکانم دخی
جانی نجا و دانی درن و بجاسنک برکت صحبتکله نعمت ننه کانی دایکا قیدو میاغزده
اوله عقد عهد مودت تعرض اخلاله مصون و مابینمزده اولان رشتهٔ

مهر و محبت تطرق انفصالدن مأمون در **بيت** تو ان شنيدنيم وفا و عهد قديم
نه هر كلى دهند تا قيامت از كلها ماداموكه سنده عمر باقيدر سنك كلدن نوش اتمم
كرك وانده وكلمره تمكن مكافاتنده بذل مجهود ايدوب دائم مهر محبتكه ن طشرم كتمزكرك
بيت شكر كرمت كه بيچون كل جوبر تست سوسن نيم بصد زبان خواهيم كفت هرچندكه
كرنه ابرلمن كلامم سوحدا طنابه بيورديكه واعيان غلاظ وشدادله ياد ايدوب
دلدي كه حجاب احتجابي ميانه دن كتوروب باب مواصلتي فتح اين منيد اولميوب
موش جواب ويردي كه هركاه كه عداوت عارضي اوله جانبيندن ملاطفت وملايمتله
زوال پذير اولمق ميسردر اول ماده ده كه تحريك زنجير مصاحبت فنون جنون
وسفاهتدن معدود دكلدر اما چون عداوت ذاتي اوله هرچندكه ظاهر
بنياد صداقت ومقدمات موذت مشيد وممهد اوله اكا اعتماد اتمك كرك وعاقل
مآل بر دقيقه نامرعي قومموق كركدر كه انك مضرتي غايت چوق ومفاسدي نهايت
يوقدر پس بهان اولي بودركه چون ميانه مزده مناسبت اضداد در ونسبت
تضاد بيله مصاحبت سوداسن يادكه كتورميه سن بن خود صميم جاندن سنك صحبتكه
كي نراغم هركمسه كه خلاف جنسيله مصاحبت هوا سن ايدر اكا اول بلا يتيشدركه اول
غوكه يتيشدي كر باستغنا ايتدي كه نجه اولمشدر اول **حكايت** موش ايدي
روايت ايدرلركه بر موش بر چشمه كنارنده وطن قلمشدي اول چشمه ده بر غوك اولوردي
كاه كاه نشاط هواسيله آبدن چيقوب چشمه كنارنه كلوردي بركوزكنار چشمه ده نغمه
خراش جان پرور اولوردي تغنيه قلوردي وكندوسن بلبل هزار دستان صانوب
آواز ناسازي كلزار بدنده دل قوشلرن رميده اكرچه نشتر آغاز
و بد مخارج ايدي و له اصول ادا سي زياده خارج ايدي بو زماننده موش كوشه
كاشانه سنده زمزمه مشغول ايدي راست اول شور انكيز غوكي استماع ايتدي

متحير اولوب بي اختيار تماشاي خوانندن آهنكه طشره چيقدي وسماع نغماته مشغول اولوب
اصول طرب الى الغايه اوردي باشن اوينادوب قوپوب رقص ديوب طوردي
صوفيلر كبي رقصه كيردي غوك موشك بو حركتي غايت خوش كلدي تحسين وآفرين
اوقيوب موشله آشنالق هوسي ديك دماغنده حمش ايتدي اكرچه كه واجب
عقلي مصاحبت ناجنسدن مانع وحايل ايدي اما داعيه طبيعي موانست موشه مايل
وقايل ايدي القصه بربريله انس والفت ايدوب هر حالده ذوق وصحبت ايدرلردي
وبر بريه عجب حكايتلر ودلكش روايتلر ايدرلردي **بيت** نزد دل با هم دكر با
وزوساوس سينه مي پرداختند غوك نزد موشه دن شاد آمدي پيش او ايش قصه
ياد آمدي موش بركون غوكه ايتدي اي يار مهربان بن وقت اولور كه سكا
كشف راز نهان اتمك دلرم وخاطر پريشانمي صحبت شريفكله شاد ان اتمك آرزو
ايدرم كاه اولور نغمه انفاس دلاويزكي استماع اتمك دلرم وقت اولور كه
كوكلم نغمات طرب انكيزكله رقص وسماع اتمك دلرم سن اول محلده صو آرده
استراحت وخواب بولورسن اول حالده سن بكا كلمك اميدي بعيد بن سكا
واصل اولمق خيال محال **بيت** آنجاكه تو يي آمدن من مشكل وينجاكه منم هزار مشكل در دل
هرچندكه فرياد ايدرم صداي آبدن ايشتمزسن وهر بانكي كه نعره اوروردم غوك
غوغاسندن استماع ايده مزسن بر حيله فكر اتمك كركدركه چون بن چشمه كنارينه كلم
سن واقف اولسن وبن آوازه ايتدين كلدوكم بلوب طشره كله سن غوك ايتدي
راست سويلرسن بن هميشه بو انديشه ده ايدم كه يارانمكدن كه چشمه يه كليجك
بن قعر آبده اكا نه وجهله جواب ويرم واول بلايي نه حيله دفع ايدم كه انتظار اعتذاري
عهده سندن نه طريقله كلم كاه اولور كه بن سنك سوزلرك قابوسنه وارورم
سن بيانه بولنمزسن بن مدت مديد منتظر اولورم خيلي زمان دركه خاطر فاترم

خلجان ایدردی که سکا بو حیثیتدن بر رشته درمیان ایدیدم سن مخومه کراهت ایدوب
وصفای باطنله مکنون ضمیری بلدک. و بو معنی یی احسن وجه اوزره بیان قیلدک
حالا بو خصوصده تدبیر سکا مخصوصدر. و بو مشکلک حلی رأی اصابت پذیرکه
مفوضدر مصراع ذهن لطیف تو هم فکر نکو کند. موش ایتدی بو امرک سررشته
تدبیری سرانکشت قدرتمزده در. صواب بودر که بر رشته پیدا ایدوب
بنم پایمه بند و بر جانبن سنک پایکه پیوند ایده وز. تا چون بن لب آبه کلم رشته یی
تحریک ایدم. بنم قدومدن متنبه اولوب قدم رنجه قیلاسن. اکر کاه کاه سن دخی
قدم شریفکله ناویمزی تشریف بیورر سن. رشته یی تحریک ایله بنی آگاه ایدرسن
طرفیندن عقد عهد بو رشته اوزره انتظام. و عقد صحبت بو رشته ایله استحکام بولدی
بو شرطه رعایت قیلدیلر. و هر بری آخرک حالندن بو طریقله خبردار اولورلردی
بر کون موش لب آبه کلدی. تا غوکی طلب ایدوب اساس صحبت بنیاد ایدوب
خانهٔ عشرتی آباد ایلیه ناکاه بر زاغ فضای هواده اوچرکن چشم
طمعله کنار چشمه ده موشی کوردی. قضای آسمانی کبی ناکاه اینوب قصاب وار
بیچاره یی منقارنه اوردی. و بیوا نه کلدی اول رشته سببیله که بر طرفی
پای غوکه و برجانبی پای موشه بند اولمشدی. غوک درون آبدن طشره کلوب
هواده معلق و سرنکون اولدی. خلایق زاغ و غوکی بو حال اوزره کوریجک
و بو نقش بوالعجبی تماشا ایدیجک زبان طعن و طنزی دراز ایدیلر و تعجب
طریقیله ایتدیلر عجب حالدر که زاغ بر خلاف عادت بر غوک شکار ایتمش
هرکز غوک شکار زاغ اولدوغی کورلمشدی. غوک فریاد ایتدی که حالیا آنی
غوک زاغ شکاری اولمشدر. ولیکن شامت مصاحبت موشدن بو بلایه مبتلا
اولمشدر. هذا جزاء بو مقوله بلالر سزاوار اولکه خلاف جنسیله مصاحبت

اجتناب

اجتناب ارتکاب قیلمیه. بیت ای فغان از یار ناجنس ای فغان. همنشین نیک جویید ای مهان. بو مثل موجبنجه
واجب درکه صاحب رأی صایب ناجنسله مصاحبت قیلمیه. تا غوک فضای هواده رشته
بلایه آویخته حالی کبی بو داعیه دوغش درکه بن بعد نوعم صحبتندن داخی مجانبت
ایدم بو قدر قالدی خلاف جنسله مصاحبت ایدم. بیت تو غزالی جوی و دود
از انجمن باش. رفیق خویشتن هم خویشتن باش. نه غزالی شاه مرغان کشت هم غ
یکی مرغست خوانندش همی مرغ. کی ایتدی چونکه لذت صحبتدن نفرت ایدر ایسه ک
یا بدایت حالده داعیهٔ تعلق دام تلطف و تخلقله بنی صید ایدوب نیدر که
عاقبت مرتبه حالکی تحت تخالف اکرکه اول زمان زمین دلده تخم نهال
موافقت دکردک بیت ساقی بوفا سبو بکشادی. چون مست جام زلف نهادی
چون درد هجر خواستی دادم آخر. اول می صافم چرا می دادی. موش جواب ویردی که
اول زماندن بنم سکا احتیاجم وار ایدی که اعدای جان شکاریکه سندن خلاص
دشوار ایدی. عاقل اکر بر دامه کرفتار اولسه که اندن نجات دشمنک سعی و اهتمامنه
وابسته اولسه ضرورت آنک دامن مدارات و مواصلاته تشبث ایدوب
اظهار آشنا روغ ارتکاب ایدوب چون مقصوده فائز اولور و مرادینه ظفر
بولور اندن تفتیش تحقیق اغلهٔ مصاحبتندن تنفر ایدوب مجانستندن اجتناب
ایدر. اما نفرت عداوت و انکار و بو وحشت استنکاف و استکبار جهتندن
دکلدر. نته که بچه لر شیر ایچون مادرلرینه پیچیده دلر. چون شیردن سیر اولورلر
بی بقیه وحشت انستدن فراغت ایدرلر. هر احد بیلور که آنک باعثی
بغض و عداوت دکلدر. بن هر چون میانمزده باب معاونت و مظاهرت
مسدود اولدی. ترک مصاحبت و مواصلت صوب قریب کورنور. بیت
هر کرا ازو فائده میرسد دیده او راحت جان و دل است. آنکه ازو فائده نتوان کرفت

صحبت اوزرا ضرورى عاجلست ٭ برداخى بوكه ایكمزك داخى طینت وخلقتى آب وآتش كبى متعادیه در

اولوب آوازه اعدا وتمز آذان واسماعه وصول بولمش ٭ ونفوس طباعه مركوز

اولمشدر ٭ اول مصادقت كه مصلحت وقت باعث اولمش ٭ وبراى قضاى حاجت

حادث اولمشدر ٭ چندان اعتماد قلمیوب كركدر وآنى زیاده وزن وحساب ایلمیوب

كوركه چونكه ما بیننده رشتهٔ غرض منقطع اوله ٭ موافقت مخالفته منقلب اولوب صداقت

عداوت اصلیه رجوع قله ٭ مثلا آب كبى دآیا آتش قریب اولكوم اولور چونكه

آتشدن بعید اولور بهما برودت اصلیه معاودت قلور ٭ بر كشیه معلوم دكلمیدر كه

كى بوده ز قتال دشمن بوقدر ٭ سنك بكا بو دكلو آشنا قلمك باعث دكلدر ٭

الا بنم انم دیش بیلرسن ٭ وقانم آتش برسن ٭ بنم خوف حرامم شیرمادر كبیدن

حلال اكلرسن ٭ هیچ توجیه وتأویلله بیتسن دكلدر بن لاف وكذاف قیغتیا ولم ٭

وسنك دعواى مهر ومحبتك اعتقاد وبنیاد عهدك وپیمانكه اعتقاد قلم مصراع

كى بود با موش كى بود دست مهر یادرى ٭ كى بر ایندى بو سوزلرى عهد وجدله محكم ایلسون

یا فى نفس بوقدر هندل ومطایبه مى ایلرسن ٭ موش جواب ویردى كه مصراع

درجان بانى چه جاى بازى باشد ٭ بو كلامم حلیهٔ صدق ومجلى وشایبهٔ هزلدن

معرادر ٭ راى عیله معاین ٭ وبرهان یقینله مبرهن ومبیندر كه تجلین ناتوان

لازمدر كه سنك كبى توانك صحبتندن صدمرحله كریزان اوله ٭ وضعیف مزاج وقاپو جیه

اولعارضه دن هیچ مرهم فداره ایله علاجه پذیر اولمه بقدر بیوكان احتراز قله

بیت هر آن كهتر كه با مهتر ستیزد ٭ چنان افتد كه هركز برنخیزد ٭ حالا مصلحت

وقت بودر كه بن سندن احتیاطا اوزره اولم ٭ سن صیاددن بعدبعد مسلك

میانكده صفاى عقیده معتبردر ٭ ومخالفت معنوى ومناسبت ومصاحبت روحانى

میسر ٭ بیت چون میان من تو قربت جا باشد ٭ چه تفاوت كند اربعد مكانى باشد

حقیقت حال وخلاصهٔ مقال بودركه ٭ سنكله بنم میانه مزده امید وصال واحتمال اتصال لطیف

خیال وتصور محالدندر كه برابر ایندى نوید وصالكدن نومید اولیحق برنما ولدى ٭ وآتش

فراقله درونم سینه سى طاغلدى ٭ وآه سرد چكوب وناكه بردره ایدوب دلكیم فریاد وآواز

نرمله بو نوحه یه آغاز ایلدى بیت زهم بریدن یاران تیغ ناكامى چو هست

عادت دوران مراچه تاوانست ٭ به بین مفارقت تن زجان چه كونه بود ٭

به جان دوست كه هجران هزار چندانست ٭ مغاوضهٔ بو مقامده تمام ایدوب برب بر بنى

وداع ایدیلر ٭ وهربرى ملول ومحزون دونب كلبهٔ احزانلرنه كتدیلر ٭ مرد خردمند

بو حكایتدن فایده اولدركه ٭ عدو ایله وقت حاجتده فرصت مصلحى فوت ایتمیب ٭

چونكه غرض حاصل اوله جانب احتیاطى رعایتدن غافل اولمیه ٭ سبحان الله بر موش

بیهوش بو عجز حال وضعف بال ایله چونكه كرداب آفات ودرهاى مخافاته دوشدى ٭

واعداى غالب وخصماى سخت چنكاله وتیز مخالب مورو ذلیو دكبى باشنه اوشدى ٭

دقایق حیله یه تمسك ایدوب ٭ انلردن بریسى داننه موافقتله دام مصادقته چكدى

وعهد وپیمانله حصار امن وامانه تحصین ایدوب ٭ وقایهٔ مهر ومحبتى بیر بلاى بلا

اولمحنته سپر اتدى ٭ وقادر اولدوغى قدر عقد اتدوكى عهده كوره عهدن كلوب

آداب حزم واحتیاطى یرینه كتوردى ٭ اكر ارباب عقل وكیاست وفهم وفراست

بو امثال عجیبه ٭ وتجارب غریبه بنیاد كارلرینه پیش نهاد ایدوب تقدیم مهمات

بو حكایات واشارات آغنتا واعتمادات لى لاجرم قواعد حال وخاتم افعال الدى

فوایدهٔ مصادقت معتنى اولوب جمیع آمانى وآمالله ناصحن وجوه اوزره

حاصل اوله وسعادت عاجل وكرامت آجل دونكارن خفن آثارلر وافصل

متواصل اوله بیت هر آن كسى كه كندیكى روى عاملخود ٭ بهیچ وجه ملوله لیجال اونس

باب تجربه چون كرد فتنه بنشاند ٭ غبار نقص بروى كمال او نهد ٭ بناى رفعت اكر

بر اساس حزم نهند ٭ خلل پذیر نه جان و جلد لی اونسه باب هشتم
ارباب قصددن احتراز ایدوب قولنه اعتماد ٭ و تملقنه اعتماد جایز دکلدر ایدوکین بیان
ایدر ٭ رای جهان آرای برهمن فرخنده رایه ایتدی ای حکیم ربانی بیت
زبانک بلبل باغ معانی ٭ دکلسه دغدغه تن جانی ٭ سمت تغیردن مقرر تقریرکه
و وصمت ریبدن مبرا بر تحریرکه بیان ایتدک اولکسه نکه داستانین که اعدای شیران
سخت شیران مخالبکی هر طرفدن آنی احاطه قلوب هیچ جانبدن رهگذار فرار
بولمیه ٭ و هیچ بردن طریق خلاص متصور اولمیه ٭ اول داخی انلردن بر سیله مدارا قصد
ایدوب قاعده عهد و صلحی ممهد قله ٭ وانک حصن امانته تحصن ایدوب سایرلرک
مکرینکیندن امین اوله ٭ و اول واقعه عدوی ایله عقد ایتدوکی عهدکه عهد سندن کله
انک ضمننده کندو نفسنی داخی صیانت شرط احتیاطی برینه کتوره ٭ میان رای جناب
و برکت حزم و فکر عواقب ایله گرداب آفاتدن ساحل فوز و نجاته وصال بولنه حکایا
مامولدر که بیان بیورن ٭ اول داستانی که برکسنه نک نهانکینه زمین دلنده شافه داد
و عداوت دیرینه درون سینه سنده پایدار اولمیه ٭ و احباب آنکله مصاحبتدن
احتراز و اجتناب اتمک واجبدر ٭ و یا آنکله انبساط و اختلاط اتمک مناسب
اکر بو مقوله کسنه ذیل استمالت و ملاعبه تشبث اتسه اکا التفات اتمک کرکدر
و یا مطلقا آنک دعوای صدق و داد نه اعتقاد و اعتماد اتمیوب مجتنبدن احتراز
و احتیاط اتمک کرکدر ٭ برهمن ایتدی ای مرتبه سعادت ای شه صاحبقران بیت
ای چو عقل از آفتاب آزمایش دور بین ٭ وی چو عقل از ابتدای آفرینش کاردان ٭
هر نفس کز فیض روح القدس موید اوله ٭ و هر شخص که بنای عقل مند دماغه اعلا
مشید اوله ٭ لاجرم جمیع امورنده رعایت شرط حزم و احتیاطی واجب بیله ٭ مواضع
خیر و شریی ٭ و مواقع نفع و ضرری بر بریندن تمیز قله ٭ و اکی بو شیئن اولیه که دوست

آزرده ٭ و صدیق رنجیده دن احتراز فرض و واجبدر ٭ و آنک مکامن کینه پوشندن غوائل
غدر که کندم نمای جو فروشدن اجتناب مقتضای رای صایبدر ٭ خاصه که تغیر نیت و تکدر
عقیدتی عین عقل ایله معاینه اوله ٭ و خدشه خاطر و دغدغه ضمیری بعین بصیرت ملاحظه قلنه
بیت چو آزرده شد خصم ایمن مباش ٭ خراشیده رامست قصد خراش ٭
کر اول در آید لطف و خوشی ٭ در آخر نبی محنت از وی کشی ٭ هر کسه که اهل کینه دن
علامت عداوت مشاهده قلالن مدرکه اکا رتبت قربت روا کورمیه ٭ و مبادی احوالنده
جانب احتیاط و تحفظی عواقب امورنده شرایط انتباه و تیقظی مهمل و نامرعی قومیه ٭
شویله که اندن امور مزبوره نک خلافی ظهور قله ٭ تیر آفت سینه سن هدف و تخم غفلتین
محنت کندوسن علف اتمش اوله بیت ایمنی از خصم محنتهای بسیار آورد ٭ تخم غفلت
هر که کارد رنج دل بار آورد ٭ بو بابده واقع اولان امثال و حکایاتدن کردن لطافت
خاطر اولی تر که کتابده مرقوم و مرسومدر ٭ حکایت ابن مدین و قبره مزید
و عزیمت طرافتله موصوف و موسومدر ٭ شاه بوسه دیکه تجار الموت دراول حکایت
بر سن ایتدی روایت ایدرلر که ٭ ممالک یمنده بر ملک وار ایدی ٭ ابن مدین دیمکله
مشهور و همت عالی و آرای روشن ایله افراد و اماثلده معروف و مذکور ٭
قصر رفیع القدر سلطنتی سعی معمار شوکتله سمک سماکه تحقیق ٭ و بنای وسیع
الفضای معدلتی مددی همت حشمتله زرقه افلاکه ایرشمش بیت ملک کوکب شاه جمشید بخت ٭
فلک مرتبه ماه خورشید تخت ٭ و بر مرغ که اکا قبره دیرلردی ٭ انس تمام و الفت
مالا کلام اتمشدی ٭ اول بر مرغ شیرین کار و شکر گفتار ایدی که حسن کامل و حدس
شامل و نطوق دلکش و صورت مطبوع و صوت زیباسی وار ایدی ٭ همواره ملک
انک صورت و صفت و سیرینه مرتبط ٭ و امثال رنکین و حکایات شیرینیله منشرح
و منبسط ایدی بیت سخنهای زیبای رنکین خوشت ٭ حکایات شیرین بس دلکشت ٭

کسیکه کی نیهال بود بعض مند ۰ کنندش بزرگان وقت تا پسنده ۰ قضاء الهی قبن کوشهٔ
قفس شاهانه‌ده بیضه کتوروب بر مدتدن صکره بر بچه چیقردی ۰ ملک آکا کمال تعلقندن
بیوردی تا انی سرای حرامه ایلتدیلر ۰ خدام حرم سرای فرمان ایتدی تا آنک تعهد حالی
بابنده اهتمام و خدمت تربیتنده سعی تمام ایدیلر ۰ اتفاقا اول کون پادشاهک
داخی بر فرزند دلبندی اولدی که انوار نجابت ناصیه‌سندن تابان ایدی ۰ و آثار سعادت
صفحات حالندن نمایان ۰ بیت ۰ نور مرآت انوار الهی ۰ جبیننده فروزان فر شاهی ۰
نظم ۰ مهی برآورد سپهر کمال طالع شد ۰ کسی ندید چنان ماه در هزاران سال
خجسته طالع بخشنده دل مبارک پی ۰ فرشته طلعت نیک اختر زیبا رخ فال
از آن نهال شریف تازه کشت کلشن ۰ ملک چنان که تازه شود برک از نسیم شمال
نه قدر که بچه‌ء قبن نشو و نما بولوردی ۰ شهزاده نک نهال قدی بالو بلند اولوردی
و میانلرنده کمال الفت و تمام موانست واقع اولوب ملک زاده دائم آنکله طوردی
و هر دم آنکله اوینردی ۰ قبن هر کون فلک رفعت طاغلره و فیروزه مانند یاغجنلره
کیدوب یاد الاین مک و آدمی زاده کورمدک میوه‌لردن بولوب ایکی دانه کتورردی
بریسن شهزاده‌یه ویروب برین کندو بچه‌سنه یدیردی ۰ کوندکلی داخی آنی نشاط و
رغبتله ییرلردی ۰ و آنک منفعتی و تقویتی انداملرنه تأثیر تمام ایلردی ۰ شویله که دو
بروزن نشو و نما ۰ و قد و بالالرنه تفاوت فاحش ظهور بولوردی ۰ بیت
کشتند سبز بلند و نشو و نمای خویش ۰ چون سبزه‌ای تر از اثر فصل نوبهار
قبن بکره اول خدمت واسطه‌سیله ساعت بساعت جاه و مرحمتی آرتردی ۰ قبن
منزلتی ازدیاد بولوردی ۰ بو حال اوزره بچه زمان کچدی ۰ و روزکار دفتر سعید
سیاه لیل و نهار بچه کز دوردی ۰ آچدی بر کون قبن عادت معهودی اوزره
خدمته کتدی ۰ بچه‌سی شهزاده نک کنارنده ایدی ۰ ناکاه لطیفه قصد ایدوب سرپنجهٔ خشونتله

شهزاده نک

شهزاده نک الن یردی ۰ مصراع ۰ کو مخور دل لطیفه می بنیا مست ۰ شهزاده آنک بو حرکتندن زیاده
منفعل و آتش خشمی بغایت مشتعل اولوب نهنک غزایه ۰ و حدت طبیعت آنی غرقاب
طیش و خفته ایتدی تا چشم لطف و مروتی بخاشاک عنف و رعونتله اورتوب حق
قدیم و عهد صحبت کریمی نسیاً منسیاً اونتدی ۰ و یاغندن آکوب یبن شویله چالدی که
مادرنک حسرتی قیامته قالدی ۰ بیت ۰ دریغا شاخ کل نو شکفته ۰ فرو ریخت از تند
باد خزانی ۰ چون قبن کلدی بچه‌سی کشته ۰ و خاک و خونه آلغشته کوردی ۰ بر نعره اوردی
که مرغ روحی قفس تندن اوچوب هوایه یازدی ۰ و نفس طائر غم آشیانه آسماندن اوچه
یازدی ۰ بو واقعه جکر دوز که بولندن قلبنده فزع اکبر مشاهده ایدوب
کانون درونندن سوز فراقله برکاره جکرلر پراخکلر معاینه ایتدی ۰ و صفیر نفیر
منزل ماه و تیر ایدوب و ناله‌ء آتش تأثیرینی ذروهٔ فلک اثیره یتوردی ۰ بیت
دکز کبی دوکیلدی کوز یاشی ۰ کهی کوکسین دوکردی که باشنی ۰ دوتونی آهنک کوکه آغدی
یشنی یغموری کبی یره یغردی ۰ جزع و فزع ایدی و فریاد سوکوار ایدندن صکره خطاب عتاب آمیز
کندو کندویه آیتدی ۰ بو دریای مصیبته نه سنی آتدک ۰ و کالاسنی فراغاتی غوغای
محنته نه سن کندک آلدک صاتدک ۰ بیت ۰ سن اتدک کندو کلزارک خار ۰ یریدک
اولسن بلبل کبی زار ۰ سکا مناسب بو ایدیکه بیابان و خس و خارلر بر کوشه‌ء
دیوارده بر آشیانه ایدیدک ۰ حرم سرای ایلسنک نه کارک وار ایدی ۰ واجب بو ایدیکه
کندو بچه‌کک تربیتنه مشغول اولیدک ۰ شهزاده نوک اتابکی و لحق سنک نه مصلحتکه
اکی کوشه وقتو شیله قناعت ایدیک ۰ حالیا بو قصه‌دن غصه چکمزدک ۰ و بو بلیه‌یه
مبتلا اولمزدک ۰ و زهی دکلرم غم تحمل اکمزدک ۰ اکا بر حکما بو مشرح که زهی خاسر
اولکمسه که جبابرلر ایله عاشر اوله ۰ زهی خایب اول شخص که ستمکارلر ایله مصاحب اوله
که بر طائفه‌نک زمام عهد و اقوالی سخت و سست ۰ و مزاج قول و قراری قوی و ضعیفدر

همیشه نخار مروتی ناخن جفا ایله خراش ایدرلر و حرف فتوتی حقیقتدن لکدکپ
تراش ایدرلر ناخلاصه صورتا صحتک انلر قتنده حرمتی وار و نه سابقه خدمت حقوقی
مصاحبتک قدری و قیمتی وار بیت برای خدمت انکس که نشناسد حق خدمت
مکن اوقات خود ضایع که نه مردست و نه منت عفو جرایمی که صفت ارباب کرمدر
مذهب انتقامده حرام اندر حرام بلورلر وغدر و عدوان نقض بیانی که نعمت
ایلکلرندر آیین کبر و نخوتده مباح بلکه سبب فوز و فلاح اکلرلر آخر بو طایفه
ملازمتندن که سوابق حقوقه ولواحق عقوقه مبدل قلدیلر نه فایده حاصل او
و بر کوهر روز و شب خدمتندن که مواقع شکرانه کفران و مواضع آفرینی نفرین
ذمتلرینه لازم بیلدیلر نه منفعت واصل اوله بیت حیفست در زمره مردان بردن نام
آنرا که حق صحبت یاران نشناسد بونلر بر طایفه درکه ولو جانبندن بر ذنب کبیری
صغیر و بر عیب عظیمی حقیر تصور ایدرلر وسایرلر طرفندن بر امر یسیری عسیر
و بر سهو قلیلی کثیر عد ایلرلر بیت عیب خود را بهنرها زغایند دکر هنری
هست ترا عیب عظیمش خوانند چون بنم حکیم کوشم بو جفای سزا و بو نجه حقوق قدر
بکا بو بلایی رواکوردیلر واجب اولدیکه وقت مکافات فرصت مجازات تمهید
اولونب بیم ایچیم طوره بیم اوتوره بیم تا قرة العینمک انتقامن اول ظالم غداردن
و ستمکار خونخواردن که کندو نکبه دم وهمرازین تیغ بیداد ایله هلاک ایتدی
الب آیینه دن غبار کینه یی کوتره بیم بیت بهر سوی نهم سر وآزرم را
بجوش آورم کینه کس مر را پس بر کون فرصت بولوب بی محابا ملکزاده نک یوزینه
صچرادی منقار خونخوار ایله اول قرة العین سلطنتک کوزلرینی چقردی بعده اوچی
قصره بیک کنکره سی کوکدن اشتباهی اوزره قوندی شاه بوحشی واصلی
اولیجق بر یک بعینه یچون بن نماکریان وغریوان اولب آخر قصد ایتدیکه دانه

فی بیله

فی بیله اول مرغی زیرک دامه انتقامه کتوره وقفس بلاده حبس ایدوب لقدر اولوفه
قصاص و سیاستی حده اتمامه یتوره پس قبرمنک مقابلسنه کلوب زبان مکر و فریبله
بیانه آغاز ایدوب ایتدی ای مونس روزکار واین نیم غمکسارنا شغیر ایرکه
شهدن صکره اوجوق اولدی وقصاص مکافات طریقیله بر کیشی ایدوکین بولدی
مصراع کی زدست زلف مشکینت خطایی رفت رفت حالیا کرم ایله تربیت
صحبتی تازه و غنچه عشرتی عزتی سیلا اتمه چراغ عیش حضوری جزعی بر دموبرک صفا
سرور حزینی پژمرده قلمه قبر ایتدی ای ملک کرچه که بو غدر دونک مقتضای رای
و پادشاهک کمال وانصافنه مناسب دکلدر وفرخنده اولی تقدیرله متابعت جمله مرکز
ذمتمه فرض وواجبدر اما عهد بعید و مدت مدیددرکه قلبمده بو فکری مقرر
و خاطرمده بو اندیشه مصمم قلمشدم که عمرم اولدقجه درکاه فلک اشتباهی مشاهده دن
بر منا بیلیم واول کعبه امال وقبله اقبالدن غیری بر جهته استقبال قلیم و کمال
بویدی که انک حمای حمایتنده حمامه حرم کبی فارغ البال اولیدم وسعیم بو یدی که
غرق بحر نعمت و اقف اولب مرغ مروت ایله صفا بولیدم حالیا خون جکر کومی
حرم سلطنتده قربانی کبی حلال کوردکوزه من بعد بکا بو بیتک طوافی محالدر
بو نقاص خرام حرام اندر حرام الحمشدن بوجمله ایله یه جان شیرینه عوض الحفی
بلیدم لبیک زبان احرام خدمتی میانه جانه بند ایدرم ولیکن بیت
مرغی که ز میر کرده دان دام من بعد بدانه کی شود رام بوندن غیری لا تلدغ
المؤمن من حجر تین حدیثی بو جنبه مرده خردمند واجبدر که مجرب تکرار تجربه لغیم
ور افعی ده ایکی دفعه نزحم یمیه بیت نشود بار این مثل دکان بابا عقل کفته اند
من جرب المجرب حلت به الندامه وداخی بو ضمین مهلکه روشن در که مجرم بو حال
امین اولموجایز دکلدرکه اکر عقاب عاجلدن مهلت اولورسه عذاب آجلدن

مسامحت میسر دکلدر * فرضا که مساعدت بختله دفع الوقت میسر اوله * البته عاقبت
یا کندی اولادی شربت محنت وشوربای عقوبتدن چاشنی طعمنه مقرردر * زیرا که
طینت طبیعت آب مکافاته سرشته اولمشدر * ومزاج روزکار خاصیت مجازاته
پرورش بولمشدر بیت چو بد کردی مشو ایمن ز آفات * که واجب شد طبیعت را
مکافات * نته که پس ملک بنم نفره دیمه بو غدره روا کورمدی * بندندن بی
اختیار بلکه بطریق الاضطراب انک چشم جهان بیننه بو آفت ایردی * ممکن میدر که
ستمکارلک صاغرندن جرعه نوش این خاب بلایه مبتلا اولمیه * یا زمین حال
بوستان اعمالنه بیداد نهالن دکه آندن ثمره عقوبت نکال حاصل قلمیه بیت
ابلهی کو تخم حنظل کاشت * طمع نیشکر نباید داشت * پادشاه عاقل حکیم اول
حرامیلرده داناد لحکایتن ایشتمشدر * واندکلری فعلک جزا ومکافاتن بولدقلری
همیشه بیغنه یتشمشدر * ملک استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول بیت
قبتره ایتدی روایت ایدرلر که شهر رقه ده فقرا فقراسندن بر درویش
وار ایدی * آداب ستوده ایله آراسته * وعادات پسندیده ایله پیراسته * محاسن
اوصافله موصوف * ومکارم اخلاقله مشهور ومعروف * وفضایلده دانا وکامل
اجلدن اکا داناد دیرلردی * واول شهرک اهالیسی اکا جان ودلدن محبت ایدرلردی
بیت آنرا که کمال معرفت شد حاصل * هم مونس جان باشد وهم مرهم دل *
اتفاق بر وقت زیارت بیت الحرام نیت ایدوب * احرام عزیمتی میان جانه بند ایتدی
وللی همدم رفیق بادیه طریق یقین طوتدی بیت در بیابان چو بعزم کعبه خواهی زد قدم
سرزنشها کر کند خار مغیلان غم مخور * یولده اتفاق بر قاچ نفر حرامیلر آنک
مال احتمالی ویروب آنی قتل قصد ایتدیلر * داناد بونلرک قصدینه مطلع
اولیجق ایتدی بن مال دیناردن اول نصابه قادر دکلم که توشه راه حجه کفایت *

اکر غرضکن

اکر غرضکز بو مقدارله حاصل اولورسه تکلف دکلدر * نم واریسه آلک تک نیه صالکرو
تا طریق توکلده تجرید ایله بو راهی شد ایدی قطع ایدوب مقصوده واصل اولم *
ودیده انتظار کشیده مه خاک آستانه حرم محترمی که کحل الجواهر اهل یقیندر *
توتیا قلم بیت روم بکوی وی وسر بر آستانه فکنم * غبار خاک درش توتیای
دیده کنم * حرامیلر بی رحم آنی زنی قورقودن وهم ایدوب اتفاقله بر ایتدیلر
وشمشیر کینه ایله انک قتلنه سعی تشمیر ایتدیلر * بیچاره متحیر اولوب هر طرفه نظر ایلدی
وکالغریق یتشبث بکل حشیش هر نسنه دن معاونت دیلردی * واول وادی
وحشت وبوادی پر هول ودهشتده حیوانات متنفسه دن بر فرد نظره
راست کلمدی * مکر کلنک جنسندن بر فوج درنا یر یوجه بکی انلک سمت
اوجه هواده پروان ایدردی * داناد آواز جان کداز ایله انلره ایشدوب فغان
ایتدی که ای مرغان همایون بر بوتا مونده بو ستمکارلرک پنجه قهر ودست ظلمنده
زبونم * حضرت عالم الاسراردن غیری دیان بر احد بنم حالمدن خبردار دکلدر
شاه مرغانک خاتمندن اولوه اسم اعظم حقیقیدر * وخلیل الرحمانک معبود
معظمی حرمتیچون بنم حقمی بو ستمکارلردن قومیوب * بنم قانمی طلب ایتمیسز تا
بنم انتقامم بو خونخوارلردن الیکز آشیانه جهاندن کیتمیسز * حرامیلر بو
کلامی استماع ایدیجک استهزا وتجهیله کولشدیلر وایتدیلر صورت عیب
اولمسون نامک نهدر ایتدیلر داناد بو اسم مسماسنه مطابق دکلدر * بو عنوان بو شانه
موافق دکل سن نجه داناد سن که طیور حیرتی قابل الخطاب دکلدر
بر علم یقین حاصل اولدی که سن تمام درجه ده جاهلسن * ومکالمه بنود لایعقل *
هر کمه که نیور عقلله محلی اولمیه * قتلندن حیدان کناه اولمیه قاتلی زیاده وبال
کیرمیه داناد ایتدی شعر سوف تری اذا انجلی الغبار * هل فرس تحتک ام حمار *

بن آفات مکافاتدن برنسنه اشعار ایتدم ٭ و مخافات مجازاتدن برشمه اظهار ایلدم
اما اول طایفه که صفات صم بکم عمی فهم لا یرجعون ٭ انلرک لذت ذوقه ذاتیدن بو معنی بلزلر
و بو رمزی اکلمزلر بیت اگر گوش دار خداوند هوش ٭ از نفس سخنها خوش آید بگوش
اول قدر که دانادل بو مقوله نصیحت شعرسوزلری سویلدی ٭ مفید اولمیوب گوش هوش ایله
استماع کلام حقدن امتناع ایلدی ٭ و باصره بصیرتلری مشاهدات جمال حقیقتدن
نابینا اولدی ٭ عاقبت بو بیر فقیری قتل اتدیلر ٭ قلیل و کثیرینی واید الدیلر گیدیلر
چون انک خبر قتلی اهل شهره یتشدی ٭ ملول و محزون اولوب انک فواتیچون ماتم
اتدیلر ٭ و جهد ایدوب انک قاتللرینی بولمغه قصد ایلدیلر ٭ عاقبت عهد بعید و مدت
مدیدن صکره ٭ یوم عیدده اهل شهرک اکثری مصلاده جمع اولوب دانادل قاتللری
اول مجمعده حاضر اولوب بر گوشه ده اوتورمشلردی ٭ بو اثناده کلنک کوردن
بر فوج عظیم اوج هواده بو حرامیلر مجازاتنه پروانه ایدوب شویله موسکی اوازن
آغاز اتدیلر که خلق انلرک صغیر شور انکیز و فغان درد امیزنده غاز و نیاز و
اوراد اذکاردن اونتدیلر ٭ حرامیلرک بریسی بو حالی تعجب ایدوب تبسم ایتدی
و استهزا طریقیله کندو عمراهنه ایتدی ٭ بونلر کرکدانادلک قانن طلب ایدن قطانی
الهی انلرک جوابی ٭ اول شهر قریبدن بریسی بو سوزی ایشتدی ٭ همان اول ساعت
صورت حالی حاکمه اعلام ایتدی ٭ فی الحال شحنه و عسس و جمیع ناس غلو ایدیلر ٭
مجال ویرمیوب حرامیلرک جمله سن طوتدیلر ٭ هنوز شوراب عقابدن چاشنی طاتمدین
و شراب عذاب باشلرینه چقمیوب آیاقلرندن طوتادن ٭ و اقعه حالی بر برایله خبر
باشلدیلر ٭ و اولخون ناحقک مکافاتی انلره یتشوب قصاص صعبله اختصاص بولدیلر
بیت که کرد در همه عالم ظلم بنیاد ٭ که تیر لعنت جاوید را نشانه نشد ٭
که در زمانه بی اعتبار کرد ظلم ستم ٭ بست که خود عبرت زمانه نشد ٭

بوتنلی

بوتنلی کتوردم تا ملکه معلوم اوله که شهزاده نک زخمیانی بنم جراءتم تقاضای مکافات
سببیله و اقتضای مجازات حسبیله دن ٭ و القره فرخ حالی شکسته بالک نه قوت و مجالی
که بو افعالک امثالنی اتمک ظهورکله چونکه بندن بو جریمه صادر اولدی ٭ حالیا فرمانه
سلطان عقل بونک اوزره جاری یدرکه سنک کلامی قریب انجامکی سمع قبولله ایشتمیم ٭
و سکامی بعد اعتماد اعتمیوب سنک فعلکله ایشلمیم ٭ اولی بودرکه خدمت شهنشاهدن
حذر قلم ٭ ملک ایتدی که ای قبره مضمون کلامک صدق و صوابه مقرون دن ٭ و حقه بیانک
جواهر حکمت و فوائد معرفتله مملو و مشحوندن ٭ واقعا اکبادنا اقلم معنیجه خنجر
کناه بنم پسریمک ایدی که اول مستحق در بی باک بچه سنک بقیه جریمه سنک تکنی هلاک ایتدی ٭
سن داخی بر طریق مکافات شان کریمکه سزا اولمن جزایی اتدک ٭ انک صحنندن بو
اقصانه داخی کرامت بیوردکه ٭ انک قتلنه قصد ایتمیوب کوزینک بریسن نقص
ایتمکله اکتفا ایتدک ٭ حالیا سکا کرامت متوجه دن ٭ نه بنده آزار باقی ٭ بلکه بو بابده
منت ایدرز ٭ و صحبت بیننا و لوبهم ان شاء الله الدن کلدکجه حضرتانه وز
لطف ایلدیم قولمه اعتماده ٭ و صدق عهدما اعتقاد ایدوب مفارقت و مهاجرت
اختیار ایلمه ٭ و شویله بیلکه بنم مذهبمده اخذ انتقام ارذل رذائلدن ٭ و عفو و غفران
افضل فضائلدن ٭ بلکه مدعام بودرکه اسائت مقابله سنده احسان ایدوب و جفا
بلم ٭ و مضمون کوردوکم منفعت ذمته فرض قلم بیت ما عادت خود بها نجوئی نکنیم
جز نیکویی و نیک خویی نکنیم ٭ و انها بجای ما بدیها کردند ٭ گر دست دهد بجز نیکویی نکنیم ٭
قبره ایتدی ای ملک هر بعد میانه غرض خیال وصال احتمال المحال در که ارباب الباب صحبت
یاردن توحش دن احتراز و اجتناب مبالغه یه سرخط طنابه تیتشه رسیده دن
و دفاتر اماثر اکابره مسطوردرکه ٭ هر مرهم آنده ده هر چند که استمالت و ملاطفت
افراط اولنه و عزمم لطف عنایت مبالغه قلنه ٭ بدگمان لخی داعیه تزاید اولوب

تنفر و توحشی داخی مشید اولور ، بو تقدیرجه اندن تحرز و تجنب زیاده اقوی اولور
بیت عزیز من چو آرزوی کسی یاد مراعاتش مکن تا می توانی ، که هر کس از تو خدمت
بیش بیند هروز را بیش کرد بدگمانی ، ملک ایتدی ای قبترم بو سوزلرک فایده‌سی کی
سن بنم صلبمدن فرزندم کبی عزیزسن بلکه اندن داخی لذیذسن ، و سنکله اولان الفت
نه فرزند خویش پیوندمدن برینه اولمامشدر ، هیچ کمسنه کندو اقرباسنه
بو مرتبه‌ده صانورمی ، و احبا سبیل مقام انتقام و خصومتده اولور قبترم ایتدی
حکما اقربا بابنده بر تفصیل بیورمشلردر ، هر برینک حالنی بو منوال اوزره تفصیل بیورمشلردر
که مادر و پدری صدیق صادقه مشابه‌سنده و برادرلری رفیق موافق مرتبه‌سنده‌در
و خال و عم آشنالر درجه‌سنده و زن مصاحب قبیلندن و دختر خصم قسمندندر
و سایر اقربا بیگانه‌لر حکمنده‌در ، اما پسر بقای ذکر ایچون استرلر و کندوی
وکندو نفسلرینه آنی برابر طوترلر سایرلرینه آنی بر بلمزلر ، و غیرلری عزت و خدمت
آکا شریک قیلمزلر ، بو مقدمات موجبنجه هرکز بن سنک فرزندک مشابه‌سنده اولمق میسر و
متصور دکلدر ، بو تقدیرجه کسنی فرزندک مشابه‌سنده عد ایدرسه ، وقت نزول
آفت هنکام هجوم محنتده بنم طرفمدن اغماض اتمک مقرردر ، که هرچندکه بر کمسنه محبت
ایله و انک مرادینی کندو مرادینه اوزره ایثار بلکه نقد جانی انک یولنه نثار ایتدک دعوی
ایدوب این ع جان چه چیزست که بهر تو جدا نتوان کرد اول زمانده کم بن بلا
نازل اوله ، و حال بو مرتبه‌یه وارد که کار بجان و کارد استخوانه واصل اوله بیله
کندوسن مضیق محنتدن ساحه سلامته یتشدوروب اولادمه تیر نشانه
تیر بلا و وقایه تیغ عنا اتسه کرک بیت مرد باید که از نکین حد ، و زبهر
کس از سر جان برخیزد ، چون ملک بیره زن و مهستی حکایتن ایشتمشدر
وانلرک ماجراسی بیچ یقین تیشدرمشدی شرحنه استفسار ایتدی که نه کیفیتله

اولمشدر

اولمشدر اول حکایت قبترم ایتدی روایت ایدرلر که بن زالک سابق فرسوده
حالک بر دختری صاحب جمال واریدی مهستی نام که ماه تمام پرتو لمعه جبیننده‌ن
دریای رشک و غیرته غرقه و سپهر مینا فام انوار رخسارندن عرق حیا و خجلته
مستغرق ایدی بیت شیرین سخنی که هوش می برد ، رونق زشکر فروش می برد
نازی و هزار فتنه در دهر چشمی و هزار کشته در شهر ، ناکاه چشم نخم روزکاردن
اول سرو قد و کلعذار رکم اجنده کار ایدوب نهال حالی سمت اعتدالدن مایل و
و کلزار رعنا رنک ملاحت و رونق لطافت کیدوب عارضی رنکی تعاظر ایدی
بی آب سنبل پرچینی تب آتش تابدن بی تاب اولدی بیت چو زلف مشکبار عنبرینی
تکسن بوده جسم نازنینی بیزر متصل دختر پیرامن بستر ی طوا ایدرکی
و روی نیازی آسمانه طوتوب چشم کریاندن دریالر دوکوب دیردی ای جان مادر ع
فدا اولسون سکا بوجان مادر بیت عالمده سنکله بولوردی لذت جانی
سن اولمق بر نیدیم جان و جهانی ، تک سن صاغ اول اجانم سکا قربان اولسون
بن دردلم اجا و بن تنک سکا بر درمان اولسون ع بن ملومت ولیس سن لذت و
یوری ، بر هر کاه فغان و آه و ناله جانکاه ایلدیردی که خدایا بوجوان نازنینی
هنوز رشیر زندکانیدن سیر اولمامشدر ، محبوس زندان کورلتم و بو
حیاتدن سیر اولمشم بیرمفی توتی آلنک آنی دار دنیادن دور ایتم بیت
بنم عمرم نه قالدی اکا ویر انک دردینی اندن بکا ویر ، اکرچه مویه دوندرجی
بنی غم تنندن ایلمه برموکا انکم ، القصه بیرزن غایت شفقت و نهایت خفقاندن
مادرانه موجبنجه روز و شب کریه و زاری ایلر وظایف دعایی ادا ایدوب جانی
فرزند عزیزینه یولنده فدا ایدردی قضای الهی بیرزنک برکاو سیاهی واریدی
صحرادن کلوب مطبخه کیردی بوی آش باشنی هرنی یه صوقدی اچنده هرنکه

اولدی

بولدی یلدی قضای وطرا ایدیجک یلرشن طشره چقرمق دلدی چقرمیوب مضطرب

هر نا بشنده مطبخدن چقوب کندوسن بوکوشه دن اول کوشیه اوردی کیفیت بیرم زن

حالدن غافل ایدی چون هنکام شامدخ ورا بردو ظلومدن بر صدای مهیب اشیتدی

وبر شکل غریب وشیخ عجیب مشاهده ایتدی قوت واهیه سی دکار اولوب

بو غریب ایل دره مهستی نک روحنی قبض ایچون کلدی خیال ایدوب فریاد وفغان ایدی

وتضرع کنان ایتدی ای ملک الموت وای رسول حضرت عزت

بیت

ترحم قیل که بن خسته دکلم مهستی دلشکسته بن دکلم اسن دردا غی بو بیرکهن سال

مهستی خسته دربان انک آل بوشعردن معلوم اولدیکم هر شخص نفسندن غیری

وجانندن لذیذ نسنه اولمز ای ملک سنده انصاف ایله که بن نفس کندو وقت الجننک

چشم جهان بینی زخم بی رحم خراب ایدنلر بن آن صدق وصفاده واکورمی یا بو تحفی

کندو جکر کوشه سن آتش بیدادله کباب ونور دیده سنک بنیاد حیاتن سیلاب

هلوکله یباب ایدنلر بر ساعت مجالسته طاقت کتوررمی چون بن فرزند دلبندمک

که نوردیده غم پرغم وسرور سینه پرغم ایدی حالتی فکر ایدم وانک یال وبالنی وحسن

وجمالنی وهنر کمالنی ذکر ایدم سیلاب حسرت خروشه ایدوب بنای صبر وسکونی

یقر وآتش فرقت زبانه چکوب خانه درون ویران ایدر بیت اندن جهان

منم که محیط غم مرا پایان بدید نیست چه پایان کناهم کفتم بتاحل دریاشود بدید

اکنون شکست کشتی صبر وقرار هم بوجمله ایله که کندو جاننده داعی وکندو

جاننده داعی مطمین دکلم اسباب وحشت ونفرتدن بو دکلو کثرت ووفرت

وار کن سنک تواضع وتملقک واظهار محبت وتعلقک فریفته اولمق طوغری عقلدن

دوره وروشن عقلدن بغایت مهجوردر لاجرم ناچار یالیت بینی وبینک

بعد المشرقین آیتن تکرار ایدوب ساحت صحبتکده کنار ساینه دولتکدن فرار

ایدرین

ایدرین بیت وصلی که درو ملول باشد بجران به ازان وصال باشد سندن دکل

بلکه من بعد جمیع علایقدن تجرد وجمله خلایقدن تفرد اختیار ایدرین که سنک بازار

صحبتکدن اولقدر فایده کاراندم که راحت قوت ایکلم کران بار اولدی باب یابی اجری

تحمل اقتدار قالمدی ع ترسم که تن ضعیف است این بار بر نیاید ملک ایتدی بو فعلی

بادی اولسک بحکم البادی اظلم تحرز وتجنب مناسب بلکه لازم وواجب ایدی

ولکن سن باعث اولدک بلکه مقتضای قصاص وزن برابر ایلیک قهرمک معدلت داعی

بیور دی وحاکم انصاف اول جنایت مقابله سنده بو مقوله عقوبت دروا کوردی

پس موجب نفرت وسبب وحشت ندر آخر فکر ایله که فرزندمدن همنونامم ونانت

بوغیکن انیس اوقاتم ومونس ایام حیاتم ایدک چون پس م قضا علیدن

سرای وجوده کلدی خفاوت بیدا نه آنی اقتضا ایتدی که انک دیدار دلارامی

الفت ایدوب موانست آنی شکا شریک ایتدم وسنک مصاحبتکله وانک

موانستیله غنیم اولوب حقوق رموفون وسرور نامحفوظ روزکار کجره دم

حالیا چشم نخم زناه بیلمان نوردیدم مک یا جرمسنه زیان ونقصان ایتدروب انک

دینا دیله اندوکم ذوق وصفا خلل پذیر اولدی اما سنک مصاحبتک لذتی

وجمالتمک حلاوتی وصدای دلکشک حظی واوان فرحبخشک ذوقی قلبدن شویله

ایلمکه بو احی بالکلیه منتفی اولدی وبکابقیه عمرمی معتکف بیت الحزان اولمق لازم

کلدی ای قبق سنکله بنم مثلم راست اول مطربله اول پادشاه مثلیدر قبره آپ ایدی

ایتدیکه نه وجهله اولمشدر اول حکایت ملک ایتدی بر پادشاهک بر مطربی وار ایدی

خوش آواز وشیرین نوا الحان دلفریبی یا رعقل ربیدن وعنان تمالکی دست صبر و

شکیبدن چیقردی بیت الیناآن عود وبربط وچنک طوترده اولهوادن زهره آهنک

کی آهنک ایلمیه نا عراقه اودا ورهد صفاهان وعراقه سر آغازنا یلیدی بوسه الکره

نواقوپردی هر بحری دلکره پادشاه اکا بغایت متعلق ایدی و سماع نغمهٔ سرود دلاویز وصدای نغمهٔ عود نشاط انگیزنه زیاده متشوق ایدی بیت نوای مطرب خوش که صورت راحت افزایش بزم وبزم جوانه هید آفریده درجه که کیوان را بو مطرب بر غلام من تربیت ایدردی و سازنن لکن و نوازنکن مشفقانه تعلیمل ایلردی تا آن زمان صنعت موسیقارده استادندن استادکار اولدی ع قابلیتی کر اولوپ استاد اولور استاددن بو غلام مک آهنگ سازلغی ونغمه پردازلغی بر مرتبه یتشدی که آواز قولغزلی صفاهان وعراق وحجازی طوتدی وصیت وصوت وصدای نغش و غلغل مسامع مجامع عرب وعجمه یتدی بیت چون اتسه سر آغاز دلاویز ایدرده عیش و عشرت آتشی تیز شو ساعت کیم اوره نغمهٔ عود فلکن زهره بتلر در سرود شاه غلام مک هنرندن آگاه اولوب انک تربیت و تقویتنه التفات بیوردی بر مرتبه یه وارردی که ندیم خاص و متقرب اختصاص اولدی شاه همواره نغمات فصیح لحن داوده و نغمهٔ مسیحه دن خبر ویریردی و صوت عود وصدای سرود دلربا که قلوب عشاقه عودی بوی هوا اوده ویره اوردی عزم بزم عشرت و آهنگ عشق صحبت ایدردی ع رقص حدد لمطرب تا عودکی مضطرب اولدی و ناز عاشق تحمل ایرمیوب آخر کار آنی قتل مرتکب اولدی بو خبر سمع پادشاهه ستنوب مطربک احضارینه فرمان اتدی چون مطرب مقام سیاسته کلدی پادشاه هیبتله اکا بکا خطاب عقاب آمیزله ایتدی ای بی ادب بلمزمی ایدک بن طرب دوستم طینتم آب عشرتله سرشته در و خلقتم نشاط و سرورله آغشته بزم نشاطم ایکی قسمه ایدی بری صحبتده سنک سازنن لکندن حاصل ایدی و بری خلوتده غلام مک نوازندکندن واصل ایدی چون سن بی سبب ظاهر نشاط سرورمک نصفنی باطل قلدک لازم اولدی که بیورم تا سکا داخی اولاشرتیدن غلامه ایچدکچه ایچاشنی و برتلی و قتل کردنکی

تیغ

تیغ هلاکله چالب عودوجودکی فنا اوده نا اوره دل مطربک سمعنه قولق شاهدن سرود وسرور کلوب ایدی سن تا بن خودکی ه آتدم که شامک نصف نشاطی نثار اتدم اما بن حقمده پادشاهک فرمانی نفاد بولورسه کند ونک تمام نشاطی ضایع تمثیل اولور پادشاه مطربک بو کلامی خوش کلوب و نوازنش بیوروب قتلندن آزاد قلدی بو تمثیلدن مراد اولدر که بزم طرب سرور دن بر آرزی فرزندم سبیله هبا ومنثور اولدی سن دخی کسا نزعاق فراق آهنک ایدرسن قومیدرکه پشت امیدم قدنی کبی راست ایکن قامت چنک کبی خمیده و درآیینهٔ سینم خنده ف کبی روی خراشیده اوله عاقبت خوداوراق صحبت یاران تندباد مفارقتله ضروری پریشان اولور مقتضی در بادی تقدیره اختیار بحرانی نه روا کوررسه و نعمت صحبتمی غنیمت بیلی دامن جمعیتی الدن کده بیت خوددمکی بیکانه کی باری بجو میدانی که جز آشنا یانن ازیکدیکرجدایی بیعهد قبن ایتدی حقتده نهانه دلده مدفون و کنجینهٔ خزانهٔ سینه ده مخزون در جوابکم قرار اولورسه اکا مطلع اولوق ممتنع دره پس قیل وقال ترجمانی زبانه اعتماد جایز دکلدر که کاه زبان ضمیرده مکنون اولان سری که مفهومنی عبارت راستله ادا قلمز و بیان مخزون فات خاطری انجاده شرط امانتی یرینه کتورمز اما قلوب بحکم القلوب تتشاهد برینه شاهد عدل کواه راستدن بیت حدیث سر دل دل داند و بس زبان و لب دران محرم نباشد ملکده معلوم مدر که شغل سنی که زبان ادا ایدن قلبی کاهی دکلدر و ضمیرمنه او لکک بیانن م لسان صادق دکل ع صدجان فدای آنکه زبان ودلی بکیت ای ملک سنک صولت و سطوتکی خوب بلورم و نهیب سطوتک دامی تمام بلضبرم بیت از کوه کاه زخم کران ترکنی رکاب و زباد وقت حمله سبک ترکنی عنان هیچ بر آن خطیه هیتکدن ایمن اولمم کرک و بر نفس ضربه سطوتکدن آرام قلمم کرک بن اول قیلدن دکلم که طبیب اکا ایتدی فارده حجتم سکا دوا ایتمکده

اتم والزم واصلدر حسن ظاهری علم ودواء باطنیدن سکا زینت معتقددن ملکه استغنادن
بجز روایت اولنمشدر حکایت قبنر ایتدی بر مریض ضعیف بر طبیب ظریفه کلوب درده
شکایتدن نالش ایتدی وصعوبت المدن یانب یاقلوب دردینه دوا طلب قلوب ایتدی
ع ای طبیب آخر علاجی کن که کار از دست رفت طبیب اول علیلک ارباب حکمت
قانون معرفتی اسباب وعلاماته تقدیم ایدیلن تا تشخیص مرضدن صکره علاجه
کسب شفای عاجل ولیه مباشرت قلدلن بر سبیل استفسار اندن سؤال ایتدی که
بکون نه غدا یدک مریض ساده دل جواب ویردی که قورومش قاورمش یانمش کوکی
نان یانیدم واول غدا ایله که نفت انکشته دکشل ایدی تنوره حرصیمی پر قلدم
طبیب خادمنه ایتدی وار دار الشفادن کحل روشنایی کتور بو خسته چشمنه چکلوم
تا باصره سنجلا ویره ونور بصری زیاده قله مریض چون طبیبدن بو کلامی ایشیدی
فریاد ایدوب ایتدی بیت آخر چه محل هزل وبازیست فی وقت اجلست وکذا
ای طبیب هزل ولطیفه می سویلیسن که بن درد شکمدن شکایت ایدرین سن درد چشم
علاجین ایلرسن ای طبیب بزرکوار دارو ویرین ایله درد شکمک نه مناسبتی وار
طبیب ایتدی دیلوم که سنک چشمک روشن اولوب سیاه وسفیدی تمییز ایده سن
تا برده فهم داخی بو مقوله غدایه دن اباو پرهیز ایده سن پس علاج چشم احتیاج
معاوات اشکمدن زیاده در بو مثلی ایرادن مراد بودر که بن اول قبیلهدن
دکلم که خامی پخته دن وسوخته یی ساخته دن فرق ایتمیم بیت بحمد الله که در دانش چنانم
که خیر از شر جدا کردن توانم ملک ایتدی دوستلر بیننده بو مقوله وقایع چوق اولور
بیچاره اولورمی که دواعی مخاصمت بالکلیه آرمیاندن مرتفع اوله احباب بیننده
منازعت مسدود ولباس مخالفت ممتنع اوله اما بر کیمسه که نور عقلله
آراسته وزیور رأی وفکرله پیراسته اوله حسب المقدور اطفای نایرهٔ غضبه کوشن

مطلقا

قادر

قادر اولدوغی قدر آتش خشمی آب حلم ایله تسکین ایدر وبلور که تجربهٔ شربت مغفرت اکرچه
غایت مرارتده اولورسه چاشنی حلاوت ومروت ومنفعتده بی‌بدلدر وتحمل بار مشقت حلم وبردباری
زهرباری که زیر آمیزدر تریاق بهجت ومسرته مختلط وممتزجدر نظم غصه
غصه مخور زانکه شقاوت دوست خشم فرو خور که حلاوت دوست
غنچهٔ بستق در از زدنست قاعدهٔ بحر فروبردنست سینه دریا نشود بی غبار
کرچه یاران کندش سنکسار من تهاون بالشر وقع بالفتن موجنجه هر کیمکه
کار دشواری آسان ملاحظه قیله کار آسان اکا دشوار اوله بو کار دشوار آسانی
ملاحظه ایتمک کرک وبو امر صعبه تخفیف وتهاون مجال ویرمک کرک بن نقد عمری
صرف شعبده سازکی بازلغی نظاره سینه تلف ایتدم ونقد ایسها وقائع تحصیل
وبضاعت کیاست وسرمایهٔ فراستمی تمام اکتسابه مشغولدن وعلم یقینله
وبلورم که شعلهٔ آتش اختیار سلطانی وشرارهٔ ماقدار قهرمانی خانهٔ عمر وحیاتی
یقر وتندباد نخوت وکامکارانی وصرصر سطوت جباری بنیاد آدمی بنای وفا
اساسندن یقر اول متقاعد که شیر هیبت سلاطین دم انتقامی زمین کینه اوزره
تماق وروباه بازندن نه فایده عاید اولور یمان اولی بودر که کندو خواب
خرکوش ویرمیوب احتیاط ایدم وخشم پلنکدن هراسان اولمش آهو کبی راه بیابانی
طوتم کیدم که خصم ضعیف هیچ وجهله دشمن قوی ایله مقاومت مجال بیسن دکلدر نته کم اول
پادشاه کندو دشمنیچون بو بابده بر مثل ایراد ایلمشدر ملک سوردی که نه وجهله
اولمشدر اول حکایت قبنر ایتدی دیار ترکستانده بر پادشاه عظیم الشان
وار ایدی که همای همت بی همتاسی سایهٔ صلح ونجاح ونجاحی مفارق عالمیانه
آغشدی وعنقای لوای دولت واکویی بالهٔ آشیانه طاوس ریاض آسمانه بیشتر تدی
عدل کاملتنا تمام همام انامه اهتمام تمام آنزانی بیوره شدی وبدل شاملی

كافهٔ خاص وعامى بلكه عامهٔ دواب وانعامى خوان احسان وطعام انعامنه طفيلى ومشترى ايلدى
بيت زمينى عدل ايله معمور ايلمش ايدى جهانى بندهٔ سرو را ايلمش ايدى اتفاقا وزيرى
بر نك ضميرى زنك طغيان ايله رنك پذير اولوب مست مى سپهر اشتباه وشاهد پوزه دوزش دوندن
ولوند قلاوش واخلاص وادباشده جمع كثير لشكريان طغياندن باش چيقروب
مقام محاربه ومقاتله كلدى پادشاه چون بيلدى كه اول كمراهك روى اطاعتى
قبلهٔ انقياددن تحول اولمشدر وديو طغيان وشيطان عصيان آستانهٔ دماغنه
يول بولمشدر سوداى خامدن سرين انتقامله سرور كلك دعواسن ايدن
كدورات دينيه‌دن سينه‌سن پاك ايلمكه تمناسن ايلى مقتضاى حال اوزره
برنامه يازوب رسولله ارسال ايلدى مضمون نامه نصايح مشفقانه ومواعظ ملكانه
ايله مشحون خصم مغرور غايت نخوت وغرورندن نامه‌ى عزيزه نظر التفات ايله منظور
قلمدى نوشراب عصيان وغبار كفران ايله مست وحيران اولدى كندو عقلكندو
جانينه چكوب ولى نعمتنك بنديله تشنيعه اولدى بيت برا كنده چند راجمع كردى
كه تاده جوبند دوزنبرد القصه چون پادشاه كوردى كه نوش دارو ملاطفت
آنك مزاج كثيفى منهج اعتدالدن باكليه منحرف ايدى صلح كلمك احتمالى محالدر
بو وجهله پيغام ارسال ايلدى سنكله بن هم شيشه وسنك بكزرز كر كه سنكى شيشه‌يه
اور كركه شيشه‌يى سنكه اوره ايكى حالده داخى شيشه شكسته اولمق مقرردر وسنكه
اندن آسيب وضرر ايرشمك محقق بو مثلك ايرادندن مراد اولدركه ضمير منير آيينه نظيرى
شاهد هويدا اولسون كه بو بنم شكسته بالى داخى قبول تأثير وانفعالكزه شيشه
مثالدر مجال المقابله محالدر بيت بربتان آهنين دل انشوى لمقابل
كه تو آبكينه دارى وا نحريف سنكدان ملك اكرچه كه مرتبهٔ انتقامدن طفرت ملك مقامنه
تنزل ايدوب ديلكه سكنجبين معذرتله صفراى وحشتى تسكين ايليه اما مذهب

خرده

خرده اربابِ غدرك قبول اتمك منهى ومحظوردر زيراكه ديكر اهل انتقام روئيت طريق
لطف ومروتدن كورن وسينه‌سى بركينه اصحابك حقد ودينيه دايم عفو ومغفرتدن
دورردن بيت از دوستان تخندان شنيده‌ام بيدى كه بر ملامت دشمن اعتماد مكن
چو اعتقاد مفتنت بجنجم پيدا شد مشو فريفته فنحا اعتقاد مكن ملكا ايته
كان وموموله ان بعض الظن اثم مفهوميله موسوم دن اساس صادقى هدم
ايدوب سد مخالفت بنا قلمو حدن مظنهٔ وهم سببيله رفيق قديمى سوز فراق
وآتش اشتياقه مبتلا قلمق اصحاب مروت لايقى دكلدر وسوابق حقوق شايسته
انحراف عقوقه قلب سر رشتهٔ عهد وپيمان وفا يانه جرى حدثه ايله الدن چيقرمق
طريق ارباب فتوته مخالفتى در بيت وفا وعهد تواين بود من نداستم
نويد مهر توكين بود من نداستم سك فقيرك جميع جانورلره نحقيرى ونجاست
ذات وخساست صفاتله شهيردر كور كه صفت وفايله نجه موصوفدر ونجه حرمت
لحمله نجه مشهور ومعروفدر سنكچين حالك خاك وفادن نجه خاليدر
وقامت كردارك خلعت حقيقتدن عاريدر مهر ووفا كتابندن برحرف اوقومدك
وبيت صداقتدن بمله باليس محبت باش قومادكى مع وفا وعهد نكو باشد اربيا موزى
قبزم ايندكى بندن امين مهر ووفا وصدق وصفا نجه ميسر ديركه اول بن
جانبندن اركان محبت زير وزبر وبنيان عهد حقيقت خاك برابر اولدى
بعده كه مجرم سزا وجزاسن بولدى ممكن ميدر كه موجب وحشتى فراموش قلم
وفرصت مكافاتده اخذ انتقامدن خاموش اولم چون حاليا زور وقوتله بنى الم
كتوره‌جك قدرتك يوق دل رسن كرنى دانه مكر وحيله ايله دام انتقامه چكمك استرسن
بيت عنقا شكار كس نشود دام باز چين كانجا هميشه باد بدست است دام را
حكماى فضايل مناقب سينه سلاطين ده تمكن اولمش كينه‌دن احترازى واجب كورمشلردر

که آنلر نخوت سلطنت سببیله اخذ انتقام بابنده زیاده قصد و اهتمام ایدرلر چونکه بعض
بولرلر نه توجیه و تأویله رخصت ویررلر و نه احتیاج و اعتذاره مهلت روا کورورلر
دفع حرکته اخکر فسرده یه بکزر اگرچه حالیا آتشی ظاهر اولمز اما آتش عنادندن
بر شراره ایله شویله مشتعل اولور که آب حلمله انطفا بولمز سیلاب خشم خروشندن
ایدیجک بنیان جهانیانی یقر شعله انتقام آتش کینه دن حرقه … ایدیجک نخل عالمی
یقر اخکر کینه دن کانون سینه ده بر شرر قالسه فی الجمله خشمدن امین اولمق
میسر دکلدر مصراع چون شعله زند خشم تر و خشک بسوزد ملکا ایدی عجب حالدر که
سن بو بابده عنف و خشونت طریقنه کیتدک لطف و مروت جانبنی بر طرف ایتدک نیجه
ممکن دکلدر مبادی وحشت بیامن الفت مبدل اوله و کدورت محا نهمدن …
صفای مخالصت ظهور بوله قبوج ایدی بر کسنه قادر اولدیکه مراعات جوانبنده
لطف تمام و طلب رضای احبابده سعی و اهتمام کوستره و انلر وضع خصومتی رفع
دفعنده معاونت و مظاهرتی ذمتنه واجب کوره ممکندر که اول وحشت میانلرنده
مرتفع اولوب سینه کینه جوی صفای کلی حاصل اوله و هم دل خائفه نسیم امن
وامان واصل اوله اما بن قادر دکلم که بو بابده عار رغمکینه بی زایل ایدم بن نفسم فکر
ایدرم و طبعی طریق الفت و ملایمته مایل ایدم برجانب خاطری کوترم بلمم که بندن
شاه بینه اتم متصل هراس و خوف اولوب هر لحظه مرگ و هلاکه منتظر
اولمق مقرردر و تحقق پس بومراجعتدن مجانبت اختیار ایتمک و معاودتی
مباعده یه مبدل قلمق اولی و اوفقدر بیت ازدرخت بخت چون بشکفت گلهای وصال
دربهاران جدایی خار دریا هم خوش است ملکا ایدی فی الواقع بن ذبرفرد
و بر احد حقنده بی ارادت حق عز اسمه بر ذره نفع و ضرر قادر دکلدر قلیل و
کثیر و صغیر و کبیردن عرصه وجوده کلور دایره تقدیس ازلی به سابقه حکم لم یزلیده

خان … دکلدر نته که دست قدرت مخلوق ایجاد و احیادن قاصردر اهلاک و افنادن
مخلوق عجزندن متعذردر بنم فرزندمدن صادر اولن خطا و قصاص طبیعیله سندن واقع
جزا و قضای ربانی و مشیت یزدانی حسبیله در انلر میانه ده بهانه دن غیری حکم
بابنده سبب ظاهر بدر بن تقادیر آسمانیله بولنمز قلم و مقدرات ربانی ایله رزق
بیوردی و قضای خدایه رضا ویرکه بیت چون قدر تیرت آید قوس قضا
سپر اولمز انکا مکرکه رضا بیت بجز رضا بقضای خدا نمی شاید
بغیر صبر بوقت بلا نمی شاید از انچه رفت قلم نهش و کزنه بیاه بیرون دو
او کرتر انمی شاید قبوج ایدی دفع قضای آفریدکاردن افرادایم نک عجزی
عجیب ریب و شوب شبهه دن عاریدر فاما بالتحقیق و ارباب تصدیق قیرتک توقف
مبنی و مبرهندر که احکام خیر و شر و انصاف نفع و ضر باری تعالینک
عز اسمه ارادتی حسبیله و مشیتی سببیله نافذ و جاریدر و خلقک قصد و جهدی
منع و دفع و تقدیم و تأخیرنک … دکلو نفعی یوقدر لا راد لقضائه و لا معقب لحکمه
بیت کسی زچون و چرا دم نمی تواند زد که نقش بند حوادث ورای چون و چراست
بیو بر عاقل بو معنیدن غافل دکلکی بوکا قائل اولمامقدر که جانب حزم و احتیاطدن
غفلت ایلیه و مضار و مکارهدن تحرزده مساهلت کوستره بلکه دفع مکروه
هر امرکه اسبابنه مباشرت ترتیب تقیرانتوب بعده اتمامی مسبب الاسبابه تفویض
ایتمک کرک بیت سنتست نهادن ازاسباب وطرق طالبانرا زیر این نیلی تتق
ای کرفتار از سبب بیرون مپر لیک عزل آن مسبب ظن مبر باسبها از مسبب غافلی
سوی این روپوشها زان مایلی و نکته تحقق و توکل بو قولک موئیدر و بو امر
مؤکدر مصراع با توکل زانوی اشتر ببند ملکا ایدی بو مقالاتک محصل و ملخصی بودر که
بن سنک ملاقاتکه جاندن خریدارم و صحبتکه عن صمیم القلب امیدوارم غیر … سکا

تحلتم قیاس دن بیرون در ۰ و درد وغم دیناری که شوقم شمار دن افزوندر هرچند بنم جانم غمدن
ملولیم بهر و اشتیاق فراوان دن ۰ سنک طرفکدن عزایم هجر و فراق صد چندان در بیت
تو ملولی زما و ما مشتاق ۰ دل بدل میرود چه حالستاین ۰ قبره ایتدی سنک اشتیاقک
بو که در که دل مجروحکم بنم قلبمه مرهم اوده سن ۰ و مزاج علیلکه شربت بهله کمال شفا ویرسن
حال بو که بنم نفسمک حالیا شربت اجل ایچمکه حظی ۰ و قامت بقاسنه قبای فنا بچمکه میلی یوق
مادام که عنان لطفیات الدن اولشنک دام مکرکدن فرار ایلیه ۰ و بعد بو تلفیق اتدوکی
مقدماتی تصدیق دن اجتنابی عین صواب اکلرین که جان عزیز بیانم یا عز ویلن
باشم بنم تمیز ع سر بار دگر زتن نرویدنه بی است ۰ حالیا بنم کندو حالمدن ملکک
الباغا استدعا لا یدرین که اکر فی الجمله اقتدارم اولسه قرق الحین سلطنتک سوالدن اکنده
غیر بلید راضی اولمزدم ۰ عین الیقین بلورم که شاهک داخی فرزندنک طلب سبیله بنم قدر کوکدن
غیری مرادی یوقدر ۰ ارباب جهانینک حالندن اولکسنه خبردار در که مصیبت اتنلد
طوتمش اوله ۰ و اول بادیه دن باده تلخ تجربه اتمش اوله ۰ مدعیان راحت دن
بو حالدن غافللردر ۰ و نازپرورد کان زحمت نارسیده بو معرفت پیدا ایسندن
عاطللردر بیت ای ترا خاری بپا نشکسته کی دانی که چیست ۰ حال شیرانی که شمشیر
بلا برسر خورند ۰ علم الیقین بلورین و عین عقلله مشاهده قلورین که هرکاه که پدر
پادشاه پسرنک بصری تذکر ایدر ۰ بن داخی تو دید یمکه حالنی تفکر ایدرم منفر
باطنمدن غرده تکدر ظاهر اولور ۰ مزاج ضمیرم تغییر پذیر اولسه کرک ۰ معلوم در که اول
حالده خواب بدن نه فتنه لر پیدا اولور ۰ سینه لردن نه کینه لر ظهوره کلسه کرک ۰ پس صفای
باطن بویله اولیجق مفارقت مواصلتدن صد بار اولیدر ۰ و مباعدت مقاومتدن هزار
هزار اغری ع صحبت چوچنین است جدایی خوشتر ۰ ملک ایتدی ای ادم میدنا اولکسنه که
جرایم احبابی ذیل عفوله ستر ایلیه ۰ و آیینه سینه سی زنکار کینه دن مصفی قلیه ۰

مردفریانه و خردمندیکانه قادر در که مجرملرک جرایمنه برو جمله قلم عفو و رقم
صفح چکه که متن الحمد صفحه ء خاطرندن اثری کوره میه ۰ و بر زمانلو هم ضمیرنده اندن نام
بولمیه ۰ و کناهکارلرک استغفار دنی سمع قبول له اصغا ۰ و بدکارلرک اعتذارنی اهتزاز عاطفه ایله
تلقی قله ۰ شر الناس من لم یقبل الاعذار ۰ والعذر عند ذوی الذنوب مکفر ۰ بر پادشاهی
مشرب ضمیر خاشاک کدورتدن صافی بولمم ۰ و آیینه ء خاطری غبار خشم و غضب
و زنکار حقد و انتقامدن خالی کورمدم ۰ و همیشه جانب عفوی قصد عقوبت
اوزره ترجیح قلورم ۰ و بلورم که کناه عظیم اوله عفو اندن اعظم اولسه کرک بیت
کر عظیمست از فرودستان کناهی ۰ از بزرکان عفو کردن اعظمست ۰ قبره ایتدی
ملکک بو سوزه دو غی لطایف مقتضای حالدر ۰ و اندیشه ماکه مخالفدر زیرا که بر کناهکارم
مجرم همیشه ترسان اولور ۰ خائن هر لحظه و هر آن بدکمان و خائفدر ۰ بو سوزه بزم
برکسنه نک کف پاینه جراحتدن اثر اولور ۰ اول قوت طبیعله بی باک ایرو و شب
تیره ده خارستان و سنکستان اوزره رنک تنم اوزره یوریه بیلکی کرم ۰ اما البته
انکا اول جراحتی تازه اولور یاره اوزره یاره اولمق اولیچاره نک پای افکار
خار و خار ایله یاره یاره اولمق مقرردر ۰ بنم ملکک حالی وقصد و صالی بهانه بو مقوله اوزرده در ۰
و موجب خطاب اوزره داخی اندن اجتناب فرض عین و عین صوابدر ۰ و لا تلقوا
بایدیکم الی التهلکة حکایه بو حال شرحدر که اول طایفه روشن حکمتدن دور ۰ و منهاج روشنی
دانش و معرفتدن مهجوردر ۰ اول اول کسنه که کندو قوتنه اعتماد ایدوب بی باک و الف
لقمه ء بو مقوله کسنه نفس مهالکه القا ایدوب تهوراکا سبب هلاک اوله
ایکنجی اول کسنه که اشتها زعفرانی تمیز ایتمیه ۰ و طعام و شرابدن بولدوغنی تناول ایده
پرهیز ایتمیه ۰ هر آیینه اول طعام و شراب اول کسنه نک بنیه ء حیاتی خراب ایلیه ۰
اوچنجی اول شخص که ملایمت خصمله مسرور اولوب ۰ عدونک عذب لساننه مغرور

وسحربا نیله مسحور اولدی بی شبهه انکل انجام کاری خسرانه منقضی وعاقبت حالی ندامته
منتفی اوله بیت مشوایمن از حیلهٔ دشمنان ° بیندیش وبرتاب از ان سو عنان °
ملک ایتدی ای قبتره هر چند که بن باب ملاطفتی فتح ایدوب سنی جانب ملایمته تحریک ایدرم وفرط
ونصایح دوستانه ایله طریق صلاحه دلالت ایدوب سرانکشت بیان وایما ایله کوش قبولک
واذعانکی تحریک ایلرز ° سن بهانه اقدام رعونت وخشونت اوزره قیام ایدوب
بو نصایحک استماعندن دامن قبولی سلکرسن ° ومتصل زمین دلی ابا وامتناعی تخمن
اکرسن بر کیمه نصیحت ایتمک که کوش هوشی کوشوارهٔ استماعدن عاطل اوله همان
اول زاهد کا اولکر که نصیحتی کبی باطل وبیحاصل اوله ° قبتره ایتدی نجه نتوان انجشدی اوله
حکایت ملک ایتدی اخبارده کلمشدر که برمرد زاهد وعابد که اوقات شریفن اداء
وظایف اذکار ° واوراد وعبادت طریق سلوکه معاش ومعاده ارشاده صرف ایدر ایدی
اتفاقا بر صحراده کیدرکن کوردی که بر کرسنه دهن حرص وشره بی کجب وزمین دله
دانه آز وطمع صاحب حد بهتن بو که وقف اتمشدی که بن بیکانه همتباه ایدوب
انک ماتمیده سور ایلیه ° وبرجانوری بیجان ایدوب ایت نفس آنکله کور ایلیه بیت
ستین کاری بیاد کر نکو کرد بجهل ° دسا ندازبی یک سود صد زیان بکسی ° زاهدک
آنی اول حالده کوردی ° وصفحهٔ ناصیه سنده جور وستم رسمی مشاهده قلدی
شفقت ذاتی ورحمت جبلیسی مقتضاسی اوزره پند ونصیحته آغاز ایدوب ایتدی
زنهار خلایقه ایذا واضراردن احتراز ایله دست تعدیی دراز ایتمه ° وجحیم نفس
حریصی سوزن قناعتله دکمیل ایتمشی واوز ایتمه بیت قیوی کبی سلم النفس حرسنه
اولما ایت کبی نفسک اغرنی بنده ° نه کوزه ارحصله عالم قیوسن ° نه وبن کل کوکن نفسک ارزو
که عاقبت ظلم بیاد عقوبت رب العبادی مقتضی در وخاتمت جور وتعدی عذاب
آخرتی مؤدی بیت هر که آیین بیش ظلم نهاد ° بند برد ست وپای خویش نهاد

چند

چند روزی اکرسن آفرازدی ° در هرش آخر زبای دربان نداردی ° بو متولونجه سوزلر سویلیدی
وخلقک کو سنندلرن ترک تعدی باننده بو حد پند ونصیحتلر ایلدی ° کیک کوچوک زاهدک بو
نصایحن استماع اتدی ایتدی ای خطیب منبر نصیحت ° تطویل الخطبة من مئنة الجاهلیة
موعظه بابنده اختصار ایله که بو پیشهٔ نک آخره دنم بر سوزی یوردی ° قوم قوم ایچون حجت
اولوب دست امید دامن مقصوده واصل اولمیه ° وانکم ضایعا اولوب تخم نعمت و
مشغول دن بر ملامت ° وغم ملولدن غیری نسنه حاصل اولمیه ° بو مثللو ایدن آدن
مراد اولمیه که ° اول قدر که بن زبان نصیحتی برکار ایدرین سن همان اعتذار سابقی
تکرار ایدرسن ° وهر بابی که مدعا ایشهود عدلله اثبات ایلرین سن همکان
وعناد ایله انکار ایدرسن بیت ملکی که اهل مروت سخن شنوا باشد ° هر ابله
بیک نکته دروکی وباشد ° قبتره ایتدی بن ناجز عقلده منتفی اولدم ° وواعظ حرددن
نصیحت الدم ° آنی عاقل اکلدم که بیوسته باب حرمی کشاده طوتار ° وآیینهٔ
تجربی بیش نهاد ایدنه ° عزم مفارقتدن بوده بو دکلوا قامتم دانی غایت حرمدن دور
مصراع عاقلونه برسر راه کرین ایستاده ام ° بر مخلص ومعز کوندر دین که بکا
نفس وخطر ایرشیمه ° من بعد بکا بونده توقف ایتمک حرامدر ° وبو تردد وتحیر ایله
بو خدمت شاهه مراجعت موجب ملازمدر ° زیرا بیلورم که بنم خونمی استحلال
اتمشدر ° وشرعه مروتده حرام اوله خیانه طوتشدر ° پس بو توقفی
بو منزلدن رختی کوتورمک واجبدر ° وبر ساعت بونده اقامت خلاف مقتضای
رأی صائبدر مصراع رفتم که از ین زیاده بود منخوش نیست ° ملک ایتدی اکرچه
اسباب معیشت آماده وابواب راحت وفراغت کشاده ایکن مشقت سفری
اختیار ایتمک ° وانتظام معاش امری تمام ایکن مجرد او نام خاطرتر کیان وطن
دیاب ایتمک طور عقل سلیمدن دوردر ° ومقتضای طبیعتیمدن بغایت مهجوردر °

قبتره ایتدی هر کیمسه کیم بو بش خصلتی طریق معاش و محاشرتنه زاد و بنای کار مصاحبتنه
بیت بنیاد ایلیه ٭ هر نیه که قصد ایده بر مراد اوله ٭ و هر دیاره که وارە رفیق یاران
و غمکساردن خالی اولمیه ٭ اول بدکردار کلدن عار ایتمک ایلکنجی نکوکارلغی کندو
شعار ایتمک ٭ اوچنجی مواقع تهمتدن احتراز ایلمک ٭ دردنجی مکارم اخلاقی کندو
لنه لازم طوتمق بشنجی آداب معاشرتی جمیع اوقاتده مراعات ایتمک ٭ هر کیمسه که
بو معانی جامع اوله هیچ بر دیارده کربت غربت اکا یول بولمیه ٭ و راحت موانست
وحشت غربته مبدل اولمیه مصراع دانا بهیچ شهر و ولایت غریب نیست ٭ عاقل اولانه
کندونک مولد و منشاٴنده واقارب و عشایری بیننده دائم امن و امان
دور اوله ٭ وطن و ریحی فراق یار و جلای دیار اختیار اتسه حزدار جمیع قسمن
معذور اوله ٭ زیرا که بونلردن عوض بیتردن ٭ اما نفس نفیسه بدل متصور دکلدر

بیت هر کیمک که قیمتی اولمیه یار ٭ وطننده غریب اولور ناچار بیت

اکر ترا بوطن نیست کار دها براد ٭ اسیر خانه علت مشو ز بی هوسی ٭ سفر غایت کم
بی دوستی نخواهد ماند ٭ بهر مکان که روی و بهر زمین که رسی ٭ ملک ایتدی کندو
تقدیرجه زمانه دک کلمسن ٭ و آنی ندکلو مدت توقف قلورسن قبرم ایتدی که ملک
کندکدن صکره بنم کلمک توقفم اتمه ٭ و بو سفرده معاودت احتمالی خیالکه کتورمه
عجب مشابهدر بزم سؤال و جوابمز اول عربله نانوا حکایتنه بکزر ملک صورتدی
که نیجه اولمشدر اول حکایت قبتره ایتدی روایت ایدرلر که بر عرب اعرابی
شهر بغدادده کلب برنانوا دکانن کوردی که کرده لر قرصلر و کیتوره دیر قمیش
و چوره کلر سینه آفتاب داغ حسرتله یاقمش ٭ کاکلر فرغی سماک تیش حلقه لری حلقه
صلای عام اتمش ٭ سمید سفیدی کورب هلهل بر نغمه ایمرش بیت
سمید القالد و هب ایدن دعائی ٭ ایدر لر حلقه لر خلقه صلائی بیت

قوارن

بیت
فران منبر خبان و قرصان پنداری ٭ که خورشید جهانتابست طالع کشته از کردون ٭ تنور نانوا
نار خلیل الله را مانده کنون هر لحظه آید نان نانی همچو کل بیرون ٭ بیچاره اعرابک عشقی جوش
بورنان کلدی ٭ تن بیجانه کویا حیات جاودان کلدی ٭ آتش اشتهاسی تنور جوع
سندن زبانه چکوب نانوا یه ایتدی ای خواجه اتمکلردن طویجه اکل اتمکه نه ویرین
خبار فکر ایتدی که بو حریف اینجی اوچ درهم کرده یکمز بوسردن ٭ بش درهم آلیدن تجاوز
اتمک مقرردر ٭ بیل ایتدی ثلث دینار اختصار ایله وعده کک قدر بونلردن افطار ایله
اعرابی نقد معهودی ویردی ٭ و دجله کنارنه کلب او توردی ٭ متصل خبار نان کتوردی
اعرابی صو ایله باتوره بیردی ٭ تا ثمن نان ثلثدن ثلثانه وارددی ٭ داخی اندن تجاوز
دینار تمام اولدی ٭ نانوا بو که تحمل ایلمیه ایتدی ٭ یا اخا العرب اول خدا حقیچون که
بو قوت اشتهایی کرامت بیوردی ٭ بکا ذکر نیجه یدکیسک کوک ٭ عرب جواب ویردی که
خواجه اضطراب اتمه که دیک معده آتش اشتهایله شویله غلیان اتمشدر که تا بو آب
روان ده جریان ممکن اوله بکا اکلنان فراغت ممنوعدر ٭ بو مثلی عرض قلمدن غرض
اولدر که معلوم اوله که تا آب حیات بدنده جاریدر ٭ تنا و لنان و بیم جان
بکا ضروریدر ٭ ماین فایز مصاحبتدن متنفع اولمق ممنوعدر ٭ روزکار غدار
بزم میانه زده هجران حجابن چکدی که من بعد احتمال وصال طیف خیالدر ٭ و زمانه
ناپایدار بزم رشته مصاحبتمزه بر وجه انفصام که انفصال ویردی که صورت
اتصال آیینه خیالدن غیریده کورنمک محالدر ٭ من بعد هرکاه که دیدار یاد
غالب اوله اخبار سعادت ملکی نسیم سحردن صورهیم کرک ٭ و جمال با کمال شاه عالم
پناهی آیینه خیالده کورهیم کرک بیت کر وصال یار نبود با خیالش هم خوشم
کلبه درویش را شمع خوش از مهتاب نیست ٭ ملک قبترەدن بو کلماتی فوقت آمیزی
ایشتدی قطرات حسرات و سیلاب عبراتی چشم چشمندن روان ایدوب جزم

انتقام
آتدی که اول مرغ زیرک دانه حیله ایله دامه کلمک محالدر و سینه سنی اولوه داعیه
خلوت خانه خفادن عرصه ظهوره خرام اتمک ممتنعدر بر کرت داخی زبان مکری برکار
ایدوب دکر بار ایمان وعهد و پیمانه تکرار اتدی قبول ایتدی امیر شاه عالمپناه هرچند که
سن بنای ملاطفتی مشید و مقدمات ملایمی ممهد قلورسن و بایمن و ایمان
عاطفت بکرانه ارزانی بیورب آنی ایمان فراوان و پیمانله مؤید و مؤکد قلورسن
لیکن ممکن دکلدر که بن موجبات وحشتی فراموش ایدوب من حلقه خدمتی در کوش
و غاشیه ملازمتی بر دوش ایدم ع سخن ضایع مکن دیکر که با ما در نگیرد مکر
عین یقینده معلوم آتدی که سوز ره حیله ایله قبرنک کنج ایوی دلندن خار وحشت
چقرلمق جمله محالاتدندر و بین غدر که شستدن چقمز زور بازوی عذر ایله ینه
کلمک معقوله ممتنعاتدندر ایتدی اکرچه معلوم اولدی که بن بعد ما جانبکدن
وصالدن تمتع واصل اولمق محالدر وجهره اتصال آیینه وحدتدن غیر یدر کوکلک
کوزی نهنک محض خیالدن نظم آن رفت که در جوی طرب آبی بود یا در زلف آوزو تابی بود
در هوا که زمانه عیش دوران وصال بکذشت چنان که کویا خوابی بود
اما توقع و تفحص این درمن که بر کلمه که اتنک تکرار ایله صفحه روزکارده آثار سعادت
باقی و بیانی اوله یادکار بیورسن و صیقل وعظ نصیحتله زنکار غفلتی مرآت
خاطرکه غبار ملالتی بنی آدینشدن زدوده قلسن بیت زبهر ما سخن یادکار خویش
بکوی که بهتر از سخن خوب یادکار نیست قبره ایتدی ای ملک بنیان امور
جهانیان اساس قضا و قدره اوزره مبتنی و شاه و وزیر و صغیر و کبیر انک فکر
تدبیر و تقدیر تأخیر له مجال تصرف ممتنعدر بیت سوق این مجونکه بر ارثی نقدیر
آنی عفو این بیلمز تدبیر بر احد بلمز که نامی جریده سعادت محرقوم در یا نا
حاله داغ شقاوت تلخی موسوم در لیک کافه ناسه واجبدر که امورلرینه اساس

اهتمام
رای صایب اوزره بنا اوره لر و مراعات شرط حزم و احتیاطده اقدام اجتهاد و
اوزره طورلر تا اکر تدبیر موافق تقدیر اولورسه سریر اقبال و مسند جاه و
جلال اوزره متمکن اولالر و اکر قضیه بر عکس اولورسه دشمنلر شماتتنه مجال بولمیه
دوستلر معذرتی قبول قیلالر نظم حکیم گفت که که تقدیر سابقست ولی به هیچ حال توکل
تدبیر خود فرو مکذار که کر موافق حکم قضاست تدبیرت بکام دل شده از کار خویش
برخوردار وکر مخالف آنست دار دشمن معذور کسی که دارد از انواع عقل
آستظهار و داخی بلمک کرکدر که اخبث احوال او لدر که آندن انتفاع اولنمیه
و ابله ملوک اولدر که ممالکک وضبط زیاده اهتمام قلمیه و اخس احباب اولدر که ایام
شدت و هنکام نکبتده جانبیندن اهمال و غفلت ایلیه و اشر نسوان اولدر که
بمخلوق اولب شوهره ایزا ایلیه و ناخلف اولاد اولدر که اطاعت ابوین دن اباء ایلیه
و خراب آباد بلده اولدر که انده امن و امان اولمیه و اقبح مصاحبت اولدر که آیینه سینه
زنکار کینه دن صفا بولمیه پس چون بنده ملک یانندن بو قدر کدر واقع اولدی
اولی بودر که بن هجر و فراق میان جانه نطاق ایدم و ملاقات ملوقات کلمات
وداع تبدیل ایدوب آهنگ جانب قریب ساز عراق ایدم نظم رفتیم و داع
ما از دل باید کرد وز آب دو دیده خاک کل باید کرد کر بد دیدی بهم بیکی باید کفت
ور درد سری بود بحل باید کرد قبره کلامی بو مقامه تمام اتدی و کنکره
ایواندن پرواز ایدوب صحرا جانبنه طوتدی کتدی ملک انکشت تحیری دندان
تحیر له اصروب بر زمان تأسف و تلهف اتدی و بر مدت کدرله شماردن افزون
و برا ندوهله که دایره قیاسدن بیرون آیده قصه سنه متوجه اولسا ایتدی
بیت کتدی کا نمک رقلب حزینه قالدم آه و غم ایله بن مسکین بیت کجا کویم که
با این درد جانسوز طبیبم قصد جان ناتوان کرد میان مهر و جاچون توان کفت

که یان ماچنین گفت وچنان کرد . بو دراولکنک داستانی که ارباب حقدک مکایدندن

حذر ایدوب اهل کینک تفتنه وبیاننه باور قلمدی . وخصمک دعوای ودادنه

اعتماد ایتیوب اخذ انتقام ایچون کلام فریبنه بجا منخدع اولمدی . عاقل و کامل

ومهوشمند فاضل مخفی دگلدر که بو داستان بیاناندن مراد بودر که خردمند جوهر

پندی گوش هوشنه بند ایدوب حوادث جهان ونوایب دوراندن بو نصایح

بی مانندله فایده مند اوله . وبو حکایاتی مرشد راه نجات بله . وبنای کارین اساس

حزم احتیاط اوزره وضع وجمله دشمن آزرده اعتماد قلمیه . وآفت غدردن

مخافت مکرندن امین اولمیه نظم خواهی که نباشی بغم رنجه قرین . بشنو سخنی پاکی

ازدرت ثمین . ان دشمن آزرده تغافل منمای . وز صاحب کبر وکینه ایمن منشین

باب نهم طریق عفو وصفحده ملوکک افضل اوصاف ملوک ایدوکن بیان ایدر

رای دابشلیم وظایف خدمت وشرایف منتی تقدیم ایتدکدنصکره بیت

دیدی ای بلبل باغ معانی . ضمیرک غیب سری ترجمانی . دلک گنجینۀ اسرار مفتاح

کلامک غیب درگوهرینه مصباح . معلوم اولدی که اول لکنه نک مثلی که دشمن آزرده

دلدن استمالت تسلی بولمیه . وچون آیینه سینه سنده غبار کینه . وآثار عداوت

دیرینه یی باقی معاینه قله . اظهار تواضع وبیاننده منهج احتیاط واحترازدن منحرف اولمیه

حاله برمن فاضلدن رجاء کامل اولدر که بیان بیوره سز اول داستانی که عفو

غفران ملوکی مشتمل اوله . وپادشاه بعض مقربان درگاهندن آثار جرم وگناه

مشاهده قلسه آنی دامن عاطفتله مستور قلمق می انسبدر . ویا ساحۀ عفو

ماحی دن دور قلمق می اصوبدر . برهمن سید پای کلام دکشای وخطاب جان

فزا ایله جواب ویردی که اکر ملوکک زلات وجرایم مملوکه طریق عفو ومرحمتی

مسلوک طوتمیه لر . وجرم قلیل وجنایت یسیر عقوبت کثیره ایله مجازات ومکافات

بیوردیلر

262

بیوردیلر متقربلرک مشرب اعتقادندن صفا قالمز . وخواصک قلوبی مکدر اولوب براحه

انلره اعتماد قلمز . بو حالتدن ایکی علت حادث اولور . بری اولکه سوانح مصالح مهمل

ومعطل قالور . ایکنجی ملوک لذت عفو ومنت مغفرتدن محروم وبی نصیب اولور

اکابر ملوکدن بری بیورمشدر که اکر خلق جهان بنم جانمه چاشنی عفو ومرحمتدن لذت

بولدوغی بیلسه لردی هر آیینه درگاهمه جرم وگناهدن غیری هدیه کتورمیلردی

بیت مجرم کر این دقیقه بداند که دمبدم . ما را چه لذتست بعفو گناهکار همواره ارتکاب

جرایم کنه بجهد دایم بنزد ما کنداند باعتذار بجالحال . ملوکک عالمه نفط عفودن

زیبا حال اولمز . وذوات سامی صفات خلفاء بنی آدمه فضیلت مغفرتدن

مرتبه دن افضل کمال اولمز . مضمون کلام معجز نظام حضرت سید الوجود علیه

افضل التحیة والسلام که . الا انبئکم باشدکم من یملک نفسه عند الغضب بو معنی

آشکار واعلام ایلر که فرط قوت آدمی تسکین شعلۀ خشمله بلنور . وصفت

مردی شربت ناخوشگوار غضبی متحمل اولمقله بلنور بیت مردی که ان مبرکه زور بست

بردلی . باخشم اگر برآیی دانم که کاملی . افضل سلاطین واعقل ملوک عدل آیین

انلردر که معیار خرد ارجمندی بنای کارلرینه مدار قلهلر . وهر وقتده کردار اخلاقلرینی

حلیۀ لطف وعنفدن خالی قومیالر . اما لطف بروجهله کرک که سمت ضعفدن مبرا

اوله . وعنف داخی شویله کرک که وصمت ظلمدن مخرج اوله تا مجموع حال سلطنت جمال و

زیور جلالله حالی اوله . ومنار ارکان دولت . ومقربان حضرت اشارات خوف ونجات

رجا اوزره دائما اوله لر . سلطنت ومملکت نظام حالی تطرق اجلا له . وتغیر اخلالدن

خالی اوله . نه مخلصلر عنایت بیکراندن بعیدنا امید اوله لر . ونه مفسدلر بتیم سیاستدن

رکاب جرأته قدم قویوب جنایت وخیانته آهنگ ایده لر بیت داشتی قوم خویش با بخشید

دایم آنداه میان بیم وامید . حکمای اسلامیه جزاهم الله خیرا بیورمشلردر که ایزد تعالی

صفات
بندلری مواعظ قرآنی و نصایح فرقانیله تهذیب اخلاق ایتمکه رغبت ایدوب تحصیل مکارم
و محاسن عاداته تحریص بیورمشلردر بناء علیه سعادت دارینی و کفایت ابدی معین و مددکار
اوله لاجرم احکام قرآن و کلام حکمت انجام فرقانه قبله جان و کعبه جنان ایدنلر
جمیع زمانده اولمراسم و امانک حریم حرمتنه التجا قله مصالح عباد حقنده نازل اولان
آیات کریمه نک بریسی بو آیتدر که نصایح مزبوره یی مشتملدر و هی قوله تعالی والکاظمین
الغیظ والعافین عن الناس والله یحب المحسنین بیان طریقتده بریسی زبان حقیقتله
بو آیتک جواهر معانیسی برو جهله سلک بیانه چکمشلردرکه کظم غیظ اولدرکه عفوده
مبالغه اولنه و عفو اولدرکه آتش کرامت صفحه دلدن محو اوله احسان اولدرکه
دوست مجرم و محبتدن باب ملاطفت و مراجعت مفتوح طوتوله بو غصلک محصلی
بودرکه آدمی کرکدرکه بنای احوال افعالنی لطف و مدارا اوزره مبتنی قله و جمیع اوقات
مدارات و مواساته معتبرایله که احسان اثاری و صحاح اخبارده کلمشدرکه
اکر رفق و لطف برصورته مصور اوله شعشعه جمالی بکا بر وجهله تابان اولوردی که
هیچ بردیده انک مشاهده سنه طاقت کتوره میه و بر دیده انک شکل و شمایلنی
وصف صورت بی نظیرینی کلک تعبیر ایله صفحه تقریر تحریر ایده میه بعض اعیان بو
بر قطعه ده بر قاچ بیتله بیان بیورمشلردر **قطعه** کنهکاران چو قدرت بوده است
کناهی عفو باید کرد از نان بخویش نزدیک تا بنده کردد که مجرم کشته افعال
خویشتست چو بوی عفو یابد زنده کردد اکر صورت پذیر دیکر عفو چو مهر و مشتری
تابنده کردد چون مقدمات تأمل شامل بیورلدی آینه عز اعلامه و اصل اولدی که
شرف فضیلت عفو و احسان ایله متزاید و متکامل اولور پس همتی بو ایکی سیرت ملکیه
قصر و بو ایکی خصلت ممدوحه یه تمک کرک که پوشیده دکلدرکه آدمک حالی سهو و
غفلت و جرم و زلتدن خالی دکلدر اکر هر جرمه مقابله سنده عقوبت و مجازات

سیاست

263

سیاست روا بیورله اندن فساد کلی و مضرت عظمی ناشی اوله که خللی ظاهر و مهمات ملک
و مصالح دوصانی و فاشی اوله **بیت** بتندی سبک دست بردن بتیغ بدندان برد
پشت دست دریغ سری کز تحمل بماند تهی حرایش بود تا بفرمان نهی و داخی
ملوکه لازمدر که مقام تمهید و لوازم خدامک مقدار هنر و کفایتن و اندازه اخلاص و مصالحتی
تمام تحقیق ایلیه تا اکر اول جهتدن او لکه مصالح ملک انک رأیله استعانت اتمکه
قابل اوله یا وقایع دهرده انک تدبیر بنه استمداد ایلمکه لایق اوله اکا اعتماد بی
تا نعمت مجدد اتمکه سعی بیوره و انک تربیت و تقویتنه و همت تشیید مساعت
کوسترمه و مشرب دلن عیب و ریب غش و غلدن صاف ایدوب قوت قلبی
استمالت و استعطاف قلمه ینه قراره معهوده بیورمشلردر زیرا که مهمات ملکه نهایت
یوقدر و ملوکک کفایت نامیه و عمال امینه که محرمیت اسرار و استحقاقلری و مهمات
ملک و مالده مستقللری استعدادلری اوله احتیاجلری محققدر پس جمهادادن
شرایطی اولدرکه کروهی که کمال خرد و صدقله و هنر و عقاقله آراسته اوله و زیور
صدق و امانت و تقوی دیانتله زینت بوله لر و هر بریسی علی حده نه عمله لایق و نه
مرتبه یه سزاوار دن بله لر و هر برینه فهم و درایتنه لایق و شجاعته موافق
و عقلی کفایتنه مناسب مناصبه نامزد قله لر شویله که بر کمسنه نک هنری وارکن
عیبی ظاهر اوله اولی انک عیبنی ذیل اغماضله ستر ایدوب نظرلرین انک هنرینه حصر
ایلرلر که لوریب بنی آدمک حالی شوب عیبدن خالی دکلدر او الحلده دیرکه دیشلیدر
یادی عیب استیبی بیان اولوردی بو معنی فهم ایدوب بو دقایقی سلکه ضبط
نظم اتدکده صکره پادشاه هلاکه بدر که امنا و عماله تفویض اتدوکی اعمال اشغالک
احوالنی تتبع و تفحصده اهمال روا کورمیه بلکه بروجهله تحقیق و تفتیش بیوره که احوال
ملک و مال نقیر و قطمیر ضمیر منیره مخفی و پوشیده اولمیه که بو نوع اکر فایده کلی متصور

بری بو که مباشرلری اعمالدن کیم رعیت پرورده و کیم جفاکسترد‌ر بلوب آنلره رعایت

بابنده اهمال اعتمه استمالت ویروب اول شغلده استقلال ویره و آنلری کوزیندن دوشورمیه

غمن یمیه نامنی جریده اعمالدن محو ایدوب دفتر عزلده ثبت ایلیه مثنوی خداترس را بر رعیت کمار

که معمار ملکست پرهیزکار بداندیش و تست و آن خواه خلق که نفع تو جوید در آزار خلق

رعایت بدست کسان خطاست که از دست شان دستها بر خداست

نکوکار مردم نبیند بدی چو بد پروری خصم خود هم خودی بر داخی بو که حوزه خفایده

اولکه پادشاه نکوکار لرک کردار نه لایق عاطفت روا ببوردن و کناهکار لرک

کناهی مقداری تادیب و تنبیهی واجب کوره اهل صلاح امیندوار اولوب

نکوکار لک شاهراهنه کیدرلر و ارباب فساد ترساں و هراسان اولوب

آنمرلر روا فساددن احتراز و احتیاط ایدرلر اسماع و امثالدن داستان شیرو

شغال بو وصیته انسبدر و بو سیاقه اقرب در آنما استفسار اندی که بو طریقله

روایت اولنمشدر اول حکایت بر بعض ایتدی احبارده کلمشدر که دیار هندده

بر شغال وار ایدی فریسه نام بنی نوعی میاننده بنام حطام دنیای فانیدن اعراض

اتمشدی و تعلقات بیحاصلی وراء ظهره اتمشدی اکرچه کم ابنای جنسیله صحبت

و اختلاط ایدردی اما زهد و رهبانیت اختیار ایدوب سفک دم و اکل لحم

ابنای نفوس محترمه دن که بنی نوعنک لوازمه ذاتی در احتراز و احتیاط ایدردی

نظم قلب پر هین حیوانات اتندن الن یو مشدی شکر شربتندن یکجه کوندز ریاضت

ایلیدی خداوند عبادت ایلیدی یاران آنکله مخاصمه آغاز اتدیلر و بنا عیب

مجادله بیتشدوروب ایتدیلر بز سنک سیرتکدن راضی دکلوز و رایکی بو اجتهاده

خطایه نسبت ایدرز چون بنی نوعک صحبتندن و از کلمز سه عادت و سیرته

انلره نیجون دمساز اولمز سه چون دست مصاحبتی دامن مخالطتدن چکمز سه

انلره

انلرکی بیابان هوا فقتدن نیجون باش چقرمزسه و دائم عمر عزیزی محنت مجاهده

کچوروده نه فائده آکلمزسه و مرغ نفسی قفس ریاضت حبس اتمه ده نه منفعت ملاحظه

ایلمزسه و ما جعلنا هم جسدا لا یاکلون الطعام نصاب لذات دنیادن کندو نصیبکه

استیفا اتمک کرکسن و لا تنس نصیبک من الدنیا و احسن کما احسن الله الیک

مشربندن بهره مند اولمسن و اکل و شربدن که مدد مرکب تن و ماده حیات

بدندر امتناع اتمک کرک کلوا واشربوا فرماننه امتثال ابرمسن و بلک کرک ماضی نک

اقبال محالدر و امر مستقبل مجهول الحالدر زمان حالی غنیمت بلوب خیال استقبال

ایله ضایع قلمق کرک و تصورات فی دایله لذات دنیادن سبدریغ قانع اولمق

کرک بیت بیا تا یک زمان امروز خوش نوشیم در خلوت که در عالم نمی داند کسی احوال فردارا

قریبه ایتدی چون بلورسز که ماضی نک اقبالی میسر دکلدر و فردانک احوالی

مقرر دکل پس حالده نه ادخار اندوکوزه کم توشه راه فردا اوله صالحه اوله نظم

آن طلب امروز بهر کوشه کن بی فردات بو دتوشه دنیا اکرچه کسر اعیب

نقیضت در بو فضیلت واردر که مزرعه آخرتدر بهره تخم که بکوب بونده اکرسه

یارین انی انک ربعی کوتره نظم بکوش امروز تا تخمی بپاشی

که فردا بر جوی قادر نباشی اکر این کشت دوزی را تو ورزی در ان خرمن به نیم

ارزن بریزی مرد عاقل کرکدر که مبلغ همتن احراز مثوبات آخرته مصروف قیله

بو تقدیم خیرات و تحصیل مبرات استعمال ایدرسن عنان قلبی نعمت باقی وجود

جاودانی جانبنه معطوف قله بو معنی ترک امانه و قطع تعلقات عالم فانی ایله

ممکن و میسردر بر آشیان فنا دل منه که جای دکر برای تو بر کشیده اند قصور

بو کونکه قوتن فوتدر و قدرتن مقصود کونی بو قدر عزات محبتدن دخته مکتسبه ایام

ذخیره احتضار ایلکه و سرمایه شبابدن کساد بازار شیب ایچون سوالک کتور کرک

ومؤید وفوائد حیاتدن سفر بادیهٔ فنا وفوت بحیات اعدا در استعداد ایدک که بناء
حیات لمحهٔ برق کبی بی ثباتدن و محنت و بنا ظلمت ابر کبی بی بقادر نه موائد
نعمت الفت طوتب فوائد دولت الفتی اولمق کرک و نه عوائد دنیا رودمندن
مسرور اولنمق شدائد آزارندن بی حضور اولمق کرک نه اقبال الذین اول
مغرور و سرکش و نه ادبارندن اوهرجان و که آتش محصل کلم و خلوتمه ما
المقام اولدر که قلبی محبت کلمهٔ محنت وقف اتمک علوبتدن دور هر و کذرکاه
سیل فساد ده عمارت بنا اتمک کال کیاستدن بغایت مهجور در فاعتبروها ولو
تعمروها بیت جهان رباط خرابست در رکذر که سیل و کمامبر که بیک مشت شود جمود
یاران اتیدیلر ای فریسه بنی هر شیء الطعمه نعیفه دنیایی ترک دعوت ایدیه سک
حالیا بوکه نعیم آنکچون آفریده درکه نفوس متنفسه هردم آنکله متنعم اولوب
نهال لذاتندن برخوردار اولهلر ورزقناهم من الطیبات آیتی دخی بو معنی یه
اشارت ایدر وبو معنا شهادتدن کفایت ایدر فریسه ایتدی نعیم دنیا
بر بضاعتدرکه عقلا آنک بازارندن جهانده ذکر جمیل ونام نیک تحصیل ایدرلر و سفر
راه معاد ایچون زاد استعداد ایدرلر تا بحکم نعم المال الصالح للرجل الصالح
مال و منال اهلنک حسن حالنه باعث اوله و اغترو باکه مستوجب عقاب
ونکالدن وسیله اولمیه اکی دنیا و آخرتده یوزی صویی کوره که آتش کین
بو عیزلی بوسمجه قبولنه استماع ایدک وجاغز بی طعمه لذیذ ایچون که حلقومی
حلقهٔ خلقدن اوته کچمز تا جحیم وعذاب الیم العقابدن امتناع ایدک واول اوله
که بو آزاردن و اضرار عالم غیبدن حوادث قانجا اولسه اول مقدار حرمت بقا
تن و قوام بدن انکا منوط در تجاوز اتمک و شول نسنه ده که خلوف شرع
وعقل اوله آنلردن موافقت طلب ایلمک که بکا سیزکله مصاحبت سبب عتاب کلدی

اما افعال ناپسندیده ده موافقت موجب عذاب و عقابدر اکر بنی بو نوع تکلیف
ترغیبدن غرض تعذیب ایسه اجازت ویرک ارض الله واسعه بو دیاردن کیدم
تا ترک صحبت ایدوب کوشهٔ عزلت اختیار ایدم بیت قلب سن قناعت بوریاسنه
کیم دیبا کبی عزلت لباسی یارانی چون فریسه بساط زهد و صلاحه اوزن تقدیم
و دائم تلویدیلر ظلوتلره مرتبهٔ ایقان و یقینلری درجهٔ اطمینانه ایروب بقا
اتدکلری کلماته نادم اولدیلر و زبان اعتذار ایله کا ایدوب مقام استیفا
استغفاره کلدیلر فریسه آن وقتده ورع و صیانت و تقوی و دیانتده بر
برمنزلیه واصل اولدی که اول دیارک کوشه نشینلری آنک باطننده دربوزه
همت ایدرلردی آن زمانکه صیت زهد و کراماتی مع جهانیانه یتدی وذکر
طاعت و عبادتی اول نواحیده شهرت طوتدی فریسه نک منزلنه قریب بر بیشه
انهار عیون و اشجار کوناکون ایله مملو و مشحون انک میانندن بر مرغزار خرم وار ایدی
که کلزار ارم آنک لطافتندن و صفای غیرتندن یوزینه نقاب خفا چکر ایدی
و باد صبا خاک توتیا سای صحنندن کوزینه کرد هبا اکتدی بیت
هوا بجان فزاسی دلکشادی فضای دلکش جنت وشیدی لیجونیم بینین سبزهٔ تر
خط کرد لب جانانه بکزر وسعت فضا و لطافت آب هواسی ایله اول صحرا
کنام انواع وحوش و سباع و مقام حیوانات مخالفة الطباع اولمشیدی
انلرک امیری بر شیر ایدی که کمال هول و هیبتی ایله بر هزبر اید وغایت مهیب
صولتی بیت نعره سن ایشتسجاک اولوردی رعدک زهره سی خشم چشمی کوره
چاک اولوردی برقک جکرسی اول حوالینک اهالیسی صدق اخلاص ایله انک
طوق اختصاصین کردن جاننه چکرلردی اول شیر بر خوی نیک کام جوی دیکله مشهور
اولمشیدی بو لقبله صیت و صداسی چارسوی جهانه وصول بولمشیدی

وکیم سرور دایات بادیهٔ مجاهدت ایدوب
بدرجه نظردن استغناء دهر ایریدی

وبناه خشیت جمیع وحش فارغ
اولمشلردی

بر کون کامجوی ارکان دولتله هر بابدن سار مصاحبته آغاز ایدوب بر حقیقتنا بی تعلیم جواب
شیرین خوان الوان طعام کلدی مدد رطب اللسان ایکن ناکاه هر بیچه فریسه بیانه کلدی
حضار حضرت آنک کمال صلاح و ورع و عفتنه اولقدر مبالغه ایدیلر که غنی
شیر بالفقر و ترک انک میل مجتهدینه یذیرا ولیک سوداکر قلبنی حجابی کی اولدی
بیت رخسار آوندین چون مرد جنگم ❊ فی الحال درون دین جای شرح ادرنم ❊
القصه کامجوینک ملاقات فرسیه اشتیاقی روزبروز متزاید اولیا ارکان احضارنه
اشارت بیوردی ❊ اولدم فی فرمان اولی قوم اطاعت ایدوب درکاه عالی‌بنایه
حاضر اولدی ❊ ملک علم ملک الناس شرایط تکریم و تعظیم قیامی تقدیم ایدوب
مجلس عالیده اجلس اسرانی بیوردی ❊ و انواع ادات طریقت و اطوار حقیقتی
تجربه قلبی حاصل کلام فرسیه لآلی فضایل و معالی ایله مالی بر بحر بیکران بولدی ❊
و جواهر مکارم و مآثر ایله مملو بر گنج شایگان گوردی ❊ بر دفعه دافی کشف مهمات و صلاح
مهمات و فصاحت تعبیر و اصابت تدبیرده امتحان ایدوب ❊ نقد حالنی محک اعتباره
تمام عیار رعشا هدن قلدی ❊ نه دیدی که پاک بود زامتحان چه غم دارد ❊ کامجوی انک
مصاحبتی خوش کلوب ❊ انک مجالستیله موانست قصد ایتدی ❊ بر مدتدن صکره انکله
خلوت ایدوب ایتدی ای فرسیه ❊ ممالک محروسه مزده خیلی وحشت وار در ❊ آنک اعمال
اشتغالی بسیار در ❊ سنک حسن زهد و صلاح حکی عالمده جلوه للیت شهرت شدرده ❊
❊ نادیده زدیده دوستر داشتمت ❊ بو زمان که سنی کوردم ❊ نظیر خبر اوزره راجح
بولدم ❊ و بیان عیاندن قاصر کوردم بیت شنیده‌ام آنکه در آفاق نیست ثانی ❊
بدیدمت بحقیقت هزار چندانی ❊ چونکه سنک وفور دیانت و کمال وصیانتک اعتمادم
روزبرو زیاده اوزره در ❊ دلرم که مصالح مملکت و مهمات سلطنتی سنک
ذمت همتکه تقلیدو تفویض ایدم تا سنک ذات قدرکه بزم انوار تربیتنزله آفتاب

اولوب و آفتاب دیجک بزم ذات عالمزده ارتقا ایلیب زمره خواصدن اولوب ارباب اختصاصدن
اوله سن ❊ و بزم یمن عنایت و حسن رعایتمزله امتثال و اقرانکدن بلکه ابنای زمانکدن
عزا قتدار شرف اختیار له امتیاز بوله سن بیت بر آستان دولت ماهر که سر نهاد ❊
نگذشت هفته که زاهل سریر شد ❊ قبول ارتکاب منصب وزارتدن اجتناب
ایدوب ❊ شیر کسؤالنه بر وجهله جواب ویردی که ❊ سلاطین عدل آیینه مناسب
بلکه فرض و واجبدر که کفایت امور جمهور ایچون اتفاق مصلحت کذار ❊ و اعوان معرفت
شعار اختیار ایدیلر ❊ و مناصب مناسبه توجیه ایدوب بر عملک قبولنه بر فرده
اکرامجاینکور میلر ❊ و طالب اولمیانلری ابرام و الحاح بیورمیلر که هر کار که جبره
ابرامله حاصل اوله ❊ عاملی حلیم اتمامدن عاطل اوله بر هادی که جرو تقبیل ایله تحمیل
اولنه حاملی آنک حملنه قادر اولمیه ❊ چلکه کلری زحمتلری ضایع اوله ❊ و لوازم
شرایطنک کما ینبغی عهده سندن کلمیوب آنک وبالی سلطانه و کناهی پادشاهه راجع اوله
بو مقدمات تمهیددن غرض بودر که بنده اعمال سلطانی درکاهه ❊ و اکر وقوف وتدبیر
و آئین ممارست و تجربه یوقدر ❊ و سن پادشاه صاحب شوکت و شاهنشاه عالی
رتبت سن خدمتک و حوش فراوان ❊ و سباع بی کران وار که حلیت کفایت و عهده ایله
آراسته ❊ و زینت و امانت و دیانتله پیراسته بو مقوله اعمال و اشتغاله داخی طالبلری
کاملدر شویله که التفات سلطانه انلوک بانبن ارزانی بیورله ❊ خاطر عاطر شاهی
دغدغه کفایت مهماتدن فراغت بوله ❊ آنلر داخی ارتکاب منصبدن حاصل اولورنفع
نفعا بله و بادهوا ❊ و تحف هدایای بی حساب ایله شادمان و مستظهر اوله لر کامجوی
ایتدی ای فرسیه بو ممانعه و معاذیردن نه فایده عاید اولور ❊ بز البته سکا بو
کاسه‌دن شراب ایچیرم کر کر ❊ طوعاً و کرهاً عاطوق اتمام مصالح خاص و عام ❊ و احتیاطکردن
بکچیرم کرک ❊ مصراع اگر خواهی و گر نه آن مانی ❊ فرسیه ایتدی اشتغال اعمال سلطانی ❊

ایکی طایفه یه آرزانی . بری اولدر عاقل که سخت روی که مکر و دها و فکر و ذکا ایله کندو
غرضن حاصل قیله و سببن و قاعده‌لرن آیین عرضن حفظ ایدوب هدف تیر تعرضن اوت
ایکنجی اولدر غافل ضعیف رای که تحقیر و ذلته معتاد اوله . و بی ناموس و بدنام و رسوای
خاص و عام اولمقدن احتراز قلمیه . بو ایکی طایفه ایله کیسنه مصوح اقران اولمیه . و کیمسه
مقام منازعت و مخاصمت کلمیه . بن بو ایکی طایفه دن داخی دکلم نه طبع حریص درم که دین
دلی تخم خیانت اکم . نه نفس خسیس درم که دنیای دنی ایچون بار مذلت چکم بیت
بخدایی که آفرین کرد است . عاقلونرا بخویشتن داری . که تین زرد بنر د همت من
ملک هر دو جهان بیک خواری . ملکه لوز مده که هیچ بر خلط عاقل بو اندیشه کدردن
صافی این لر . و بنم بی تحمل بار شفقتدن مسلم و معاف ایدرلر که عهد بعیده و مدیده و
دیرینه حرص و آزن سوزنی قناعتله کیدوب درم . و متاع طمع و دنیانی آتش ریاضتله
یقوب دوررم . اکر بر کرت داخی ملک بنی عوایق دنیا و علایق خلقه مقید ایله آلوده قیله لر
بکا نیمان اول بلونتیش که اولکه لر تیز ایده . شیئ استغنا راندی که کنج او ... اول
حکایت فرید ایدی . روایت ایدرلر که بر وقت صدر صفه صفاده بر صوفی
صافی دم که طریقتده ثابت قدم ایدی . کشت بازار ایدر کن بر درویش حلوایی که
چاشنی فقردن ذوق و فقرا صحبتنه شوق وار ایدی . اول عزیزدن التماس ایتدی که
کوشه دکانی تقدم شریفیله تشریف بیوره . مرد عارف دعوته اجابتی واجب
کوردی . و آنی استمالت ایچون ملتمسن مبذول بیوردی . استاد حلوایی ضیافت
طریقیله بر طاس عسل مصفای صوفینک اوکنه کتوردی . مکسلر که انلرک عادتیدر
حلویاته اوشرلر . و منقود ایله ممتنع اولمیب اوسته دوشرلر بیت
مکس جانی غنجوا هد مکس دکان حلوایی . مور و زنبور کبی عسله اوشدیلر
بعضی کنارنده طاسه قونوب بر ازینی میانه عسله دوشدیلر . حلوایی کوردی که طاس

زنبور

زنبور و مکس اولموندی . مرحمة الله ابو الوکب طرد زنبار مشغول اولدی . انلر که کنارده قوندیلر
اتشلردی . سهولتله کندولرین خلاص قلدیلر . و انلر که کندولرین میانه اتشکردی
قید عسله پای بسته قالدیلر . پروازن قصد اتدوکجه پرلری عسله آلوده اولدی . اولدم
هلاکه کرفتار اولدیلر . اول عزیز چون انلرک بو حالتن کوردی . بر حالت کوردی بستانه
نعره‌لر اوردی . چون دریای باطنی شیخ اولدی . و هو بحر وجد و حال آرام
بولدی . مرد حلوایی ایتدی ای عزیز حلوا حضورنده سندن دریغ اتدک سندنکی
حلوای معنوی بندن دریغ ایلمه . بکث اب شیرین و شکر ریزی کن . شیخ ایتدی
دنیای دونی و اکا حریص اولنلر اکا مفتون اولنلر بر طاس عسلدر . بکا عزم لی تمثیلن
علمه عینی ایتدی بو طاسده دنیا بل . و ایچندکی عسلی انک نعمتن ملاحظه قیل بو مکسلر
جماعتی اهل دنیادن . انلر که کنارده طاسه قوندیلر فقرادر که مایحتاج دنیادن
آز قانوب ایله قناعت اتشلردر . انلر که درونه طاسه کندولرین اتشلردر ارباب
حرص و آزدر که قاذورات دنیایه بوغازلرنه دک باتشلردر . اعتقادلری بوکه دنیانک
تمامیته واصل اولمیه‌لر نصیبلری حاصل اولمیه بونلر لویعقلون درکه الرزق
مقسوم مفهومندن غافللردر . چون عزرائیل حی علی الرحیل صوتن تحریکه آغاز
قله انلر که کنارده طاس دنیاده دن آسانلقله فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر
آشیانه‌سنه پرواز قیله . و انلر که عسل زهر آمیز دنیایله آلوده اولنلر تحریک پر و
بال اتمکله اسفل سافلینه متوجه اولوب انجام حالی بد فرجاملیه شقاوت
اولا بایدی او زن آفتابم بوله بیت چه یک لقمی باید چشیدن . و ز ان
بر این همه خوار کشیدن . بجز سوی کبانی اینک بضاعت . نباشد هیچ کنجی چون قناعت .
بو مثللر ایراد ایتمه‌دن مراد بودرکه . ملک بنم پر و بالمی و اقبالمی عسل دنیای دغلله
آلوده قلمیه که شاید امانت روحک استرداد وقتنده سلوک راه آخرته موفق اولمیه

میسر اوله بیت چنان وقتی بدست آن زمانه که کوبند و کردی روانه کا مجی ایتدی
هر کیم که مقام استقامتده مقیم و مرهوش راه عدالتده مستقیم اوله و ستمکارلرک ذیل ستم
دینی لرک ظلم و آزارلرین دفع ایدوب و محنت کشیده لرک تظلمی کوش شفقتیله حسن
استماع قله هر آینه دنیاده آنک دولتی عز استقامته مقرون اوله و عقبیده شرف
رفعت و کرامتله اختصاص بوله فریسه ایتدی بلی مهمات انام شویله که شرایطله
سر انجام بوله اندن رایحه نجات استشمام اتمک میسردر فاما دنیاده ملکک دولتنه
دوام و بقا ممکن دکلدر و مدت عملنه قرار و ثبات ممتنعدر زیرا که هر کیم
تقرب سلطانله سرافراز اوله هم دوستلر زمین سینه‌ده بغض و کینه تخمن اکلر
هم اعدا سین وقاحتی یوزنه طوتب بنا م انتقامده خصومت دیرینه تیغن چکر
هر کاه که اکا اعدا وته اجماع منعقد اوله اولدا خی خلقک اکا سوء قصدینه معتقد
اوله لاجرم بیم جاندن بر آن امن و امان اوزره اولمیه و پای رفعتی فرق فرقدانه
یتشه سلطنتله اولوره‌دن باش قوتیرمیه شیر ایتدی چون بن سنک قضاکه
راضی اولدق سندن بنم رضامز مقتضاسندن ابا اتمه وکندوکی مهلکه وهم
و کرداب تخیله آتمه که بنم سنک بابکده حسن اعتقادمز اعدانک سوء قصدینه حمایت
شتم کوش ما الله انلرک راه مکایدنی سد ایدرز و سنی مرتبه بلندنه تشیید ترتیب
حاسدلرک قصد قدح و افسادلرینه کندولرین رد ایدرز [illegible] چه غم ز حیله
دشمن چو دوست جانب تست فریسه ایتدی اکر ملکک تربیت و تقویتیندن غرضی
بو بابده بانده انعام و احسان ایسه عاطفت خسروانه و معدلت بیکرانه
لعوق بودر که بنی قویه تا بو صحراده ایمن و فارغ ساکن اولام و نعیم دنیادن
آب و کیاه ایله قانع اولیم صبر دوست و خطر دشمندن ایمن اولم متقرر که
عمر قلیلی که ایمن راحت و حضور فراغتله کچه نیجه نیجه اولیدن اول عمر طویلدن که

خوف

خوف و خشیت و محنتله کچه بیت دمی فراغت دل بهترست از آنکه کسی هزار سال
بمی وفق آرزو برود کا مجوی ایتدی سن غبار دغدغه خوف آیینه خاطرکدن پاک
اتمک کرکسن و اتمام مهمات ذمت اهتمامکه آلوب بکا تقربله دیکر اعدایی کوی
و دل احبابی مسرور اتمک کرکسن فریسه ایتدی اکر حال بو منوال اوزره اولورسه
بنم ابا و امتناعم فایده ویرمز و ملکک بنم اعتذارم سمع قبوله شرف استماع
ارزانی بیورمز بکا امن ویرمک کرک که چون زیردستلره بنم وصولیله ایله
حرمت عرضمی هتک بلکه تیغ غضبله خونم حرامی سنکه قصد ایدرلر ملک انلرک
دمدمه لریله متغیر اولمیه آنلرک رای صایبه تأمل و تفکری ذمتنه واجب بیله و حاسد
لرک قصدلرینه و قاصدلرک کیدلرینه شرط احتیاطی رعایت قله بیت
بهر تهمتی نباید زما خاطر کران کردن بقول دشمنان مهلت تو کی دوستان کردن
شیر انکله عقد و عهد و پیمان و ایمان ایدوب جمیع اعمال دیوان و خزاین اعمالی
آنک کف کفایتنه تسلیم ایدوب تمام اتباع و اشیاعی کرامت بی نهایتله مخصوص
قلدی و ارکان و اعیاننه اعتبار راتب احوال مملکتی اندن غیرینه اسرار
و اسرار سلطنتی اندن غیریله استظهار ایتمز اولدی اولدا خی تمام اهتمام
و اسلفه مصالح خاص و عامده جد و تمام و سعی و اهتمام کوستروب بر وجهله
فرط عدالت و ضبط و کفایت اظهار ایتدی که ساعت بساعت شیرک قتنده مکانی
زیاده اولوب مخالطت غایته و مخالفت نهایته یتدی فریسه بر آن ملکدن
شیرک دور اولورسه و نه شیر بر زمان حضوردن فریسه آرام قلورکی
بیت دوستدن ایرو کیمکه خسته قالور دوستلرک شرطی اوقتی بیلور
چو دوستی بنهایت رسید چنین باشد بو حال شیرک مقربلرینه کران کلوب
مجموع ارکان دولت اکا مخالفته موافقتده دم اوردیلر آنکله محاصمت

اقدام اقدام اوزره طورورلردی شامدن صباحه دك وصباحدن واحده دك مشاورت
وتدبیر ایدیلر وجملهسی انك دفعنه ومنعنه وینه تقربنك قلعه وقمعنه الاتدیلر
آخرالامر رأی جمیع اعیان وامرا بونك اوزرینه منجر ومتقرر اولدیکه اکا جنایت
اسناد ایدهلر مشرب ضمیر شیرخاشاك بهتانك مکدر اولوب انك حقنده متغیر اولا
چونکه تهمت خیانتله انك دیانتی بابنده عقیدهٔ شیر که آنی مرشد کامل اعتقاد ایتمشدی
تزلزل پذیر اوله لاجرم انك احکام وافعالنه کلی مدخللری بولنمیوب انك
قهر واستیصالنه مجال قدرت متصور اولور **بیت** بو اسلوب اوزره تدبیر ایلدیلر
انك دفعنه ال بیر ایلدیلر پس اتفاقله ارباب تزویردن بو تدبیرده شریك
اولنلرك بریسی تحریکه ایتدیلر تا چاشت شیر ایچون مهیا قلنان کوشتی
قوییه نك حجرهسنه آتدیلر روز دیکر که شیر زرین چنك آسمان پیشه
زمرد رنك سپهرده جولان ایتدی امرا ووزرا آصف خدمته طوردیلر وصدور
اعیان بارکاه ملکه حاضر اولدیلر قوییه بر مهم کلی تمامیچون بر جانبه کتمشدی
شیرك قدومنه منتظر اولوب انك فرط کفایت وفهم درایتی ورد زبان
ایتمشدی **بیت** ورد زبان مونس جان نست نام دا یکدم غمی بود که مکدو نعم شود
چون هنکام چاشت اولوب شیرك اوینی وقتی کلدی وجوع طبیعیسی هیجانه
ودیك اشتهای سبحی شعله نه آغاز قلدی هر یاری که وظیفهسی اوله کوشتك
جست وجو سینه نك ویوالی قلدی عین واثر بولمیدیلر وکیفیت حالندن
خبر بلمیدیلر شیر بغایت مضطرب اولدی بو زمانده قوییه غایب وخصما
حاضر ایدی چونکه کوردیلر شیرك آتش جوعی ملتهب ولهیب غضبندن
قلبی مضطربدر تیغ خشمی کرم بولوب فطیر تزویری پیشرمك تدبیرینی
اتدیلر انلردن بریسی ایتدی بونده غیری چاره قالمدی که ملکی آکاه ایره وز

وبو حفرك منافع ومضارندن هرنه بیلورسك واستماع ایدرسك بعض منافقلر که مزاجنه
ناموافق دانی کلسه عرضه عرض ایتشدورین وزن کا مجوی متنبه اولوب ایدیسه مقربان
بیکجهت ومتعلقات پاك نیت لازمدرکه بیچ بر وقتده شرط نصیحتده اهمال اتمیه لر
وصاحب دولتك یك شکر نعمت وحق خدمت وتربیتلرینی بلوب منفعت ومضرتدن
بلدکلرین وایشتدکلرین موقعنده انها یه یتشدرهلر **بیت** کسانی که حق شناختی کنزاند
که حال آزپادشاه پنهان ندانند حال اوسن نه ایشتدك سویله کوره لوم وندعلوم ایدرك
تنزیها یلاویلوم اول مفسد غماز وحسود وهماز فی الحال طرزان تزویره بو
منوال اوزره آغاز ایلدیکه کوشن هوشمه شویله الغا اولندی که قوییه وظیفه ملکده
دراز کلاغشی بری دافعانی تخلیط ایدوب صورتا نکارده ایتدی بن بوکا ..
قلمزین که اوله کم آزار وامانت شغل جانوردر بری دافعیسان حیلهك
بوآهنكا اوزره تحریکه آغاز ایتدی بو امرده احتیاط لازمدرکه هرکشینك وقتی
اولوب دشمن دافع اولورد غرضله غیبت واقع جوق امور حینده ظهوره کلور
خلو تیك حقایقی سهو اتله بیلنمز بری داعی مقامه حیلهده قدم اقدام اوزره قیام
ایدوب ایدیه دید کك کیدنه واقعا اسرار ایده اطلاع وضمایره وقوف تتبع
مستوفی وتحقیق مستقصا یه موقوفدر اما اکر وظیفه ملك آنکده نه ترزه بولنور
اکا اسناد اولنه تهمت میان ناسده والسنهٔ عام وخاصده مشهور ومذکور
اولهرق خیانت عیب وریب ووصمت وکذبدن مبرادر کا مجوحبوب بو
کلماتی استماع ایتدی عنان اختیاری الدن کیدوب ایتدی خلوتك حقنده
نه سویلرلر وانك خیانتنه بتینه نه اقامت ایلرلر حقا ومجلسدن بر منافق که
مخالفلره بو بابده موافق ایدی ایتدی ای ملك بویشه ایا لیسی میانده آنك
خبر قصد غدر وفکری مکر مشتهر ومنتشردر اکر دیدکلری واقعه مطابق

ایسه انواع عقوبته لایق اولور ۰ وجنایت خیانتک عن قریب جزاسن بوله‌لر
مبتلای مرض غرضدن بری داخی ایدی ارباب صدق ودیانته هرکاه آنک باینه
بعض جرم وجنایت ایشیدرم ۰ اما بلا تحقیق آنک تصدیقنه تردد ایدرم
حالیا که بو فصل بر اصلی ایشتدم ۰ ظلمت ظن وتخمین نور یقینه مبدل اولوب مضمون
مظنونم تمام جزم اتدم بر منافق داخی ایدی ۰ بوندن سابق داخی آنک عقیدت
مکر وخدیعتی بکا پوشیده دکلدی ۰ ایشته فلان وفلان بعد واحد بوکا شاهد
هزاران ایدرم ۰ بو زاهد مرائینک عاقبتی فضیحت ایتشور ۰ وآندن جنایت عظیم
وخیانت جسیم ظهوره کلور ۰ بری داخی که تهمت صدق ولیستعاندن بری
ایدی ۰ ایدی زهی عجب که بو بی ادب دعوای زهد وفقر ایدرکن ۰ وفرقه
فقرانک مقتداسی وارباب تاج وخرقه‌نک پیشواسی کچرکن ۰ حجاب شرم وحیایی
روی وقاحتدن رفع ایدوب بو خیانته جرأت اتدی ۰ عجب درکه بو بیت صفحه
مقاله آنک زبان حالندن ثبت اولنمدیسه بیت خرقه پوشی من از غایت دین داری
نیست ۰ پردهٔ بر سر صد عیب نهان می پوشم ۰ بری داخی که طریقت تزویرک
بریسی ایدی ۰ بو زاهد پاک صورت ۰ وپاکیزه سیرت بو مدتلرده تقلید اعمالی
بو مدتلرده مملکتی پشت دستله رد ایدرردی ۰ وتحمل اعباء وزارتی محنت
ومصیبت عد ایدرردی ۰ بو حالتله چرخ حالی حالی خیانتله موسوم اولمق محل
تعجب وحیرتدر ۰ و بو مقام تأمل عبرتدر ۰ بری داخی ایدی هرکاه که
اولداشین شرم وآزره بو جزوی بخصوصا که وظیفه‌جا شت ملکی ولم دست
طمعی درازده ظاهر درکه مهمات کلی‌نک اتمامنده نه رشوتلره اقدام اتسه کرک
واعمال پادشاهیدن نه مبالغه مال الکتورسه کرک بیت صیاد که بر نکذ رجاز کنجشکی
دانی چه کند چو کبک ته بو بینده ۰ چون امراء میدان وقاحتی خالی کوردیلر ۰ مرکب

غرض

غرضه سعایته عنان ویروب ساحهٔ دلکا محوربین تن دد وتختین کردن قویدیلر ۰
وزیر داخی زمام کلامه جانب قدحه وقیعته عطف ایدوب ۰ صفحهٔ ضمیر شهره
انواع حشو بانزدن قلم تزویرله بر نیجه رقم تحریر ایتدیلر ۰ وزیر اول ایدی
اکی فی الواقع بو تهمته اولدوغی جنایته اقدام اتدیسه ۰ بونک مآلی مجازات جنایته
راجع دکلدر ۰ فقط بلکه کفران نعمته ۰ وخباثت سیرته ۰ وخساست طبیعته
برهان وحجتدر ۰ انصاف بودرکه آخر بو جرأتی اندیشه ملکی تمام استحقاق ایله غصبدر
ودائمه رعایت حرمت شاهی ۰ وحشمت شاهنشاهیدن طشره کتشدر ۰ ایکنجی
وزیر داخی اقدام اقدام اوزره قیام ایدوب ۰ بو طرزله آغاز کلام اتدیکه ای
پادشاه بو نوعه کلمات آشفته ایله نائرهٔ اعمالکز سیاه اتمک ۰ ایحب احدکم ان
یأکل لحم اخیه میتا حذر ایدک ۰ کان مجردلکه ان بعض الظن اثم قبیلندن در بریکی
اتمک کرکشاید قضیه غیر واقع اولوب جمله کوزه مجرم وآثم اولهسن عاجل
واجل بر موجب جزاء سیئة سیئة مثلها بو کاه ناسزا انک جزاسن بولهسن
اوچنجی وزیر داخی ایدی ۰ بو سوزک حقیقتنه وقوف ملکک ادنی اشانندن ... موقوفدر
صواب بودرکه ملک فرمانه بیورن ۰ تا آنک منزلی تجسس اولنوب روی حقیقتدن
حجاب لاشتباه رفع اولنه ۰ اکر وظیفهٔ ملک آنک حجره‌سنده بولنورسه تهمتی ثابت اولوب
صدقی عیان اولوب ظنون عام وخاص یقینه مبدل اولور ۰ اکر بهتان صریح
کوشت مفقوده اوله کاشانه‌ده موجود اولمیه ۰ جملهٔ آثم اولورز ۰ بو تقدیرجه
لازمدرکه زبان اعتذار واستغفاری برکار ایدوب فی بعد حملو للعزر؟
دیلیوز ۰ وزیر آخر ایدی احتیاط بودرکه بوبابده شتاب اولنه که آنک جاسوسلری
روز وشب تجسس احوال ایدوب بر آن بوندن کتمزلر ۰ وهر زمان ایشتدکلرین
اکا ایتشدررلر ۰ بو قضیه‌نک تدارکنه مقدورلرین دریغ اتمزلر ۰ آخر کار وزرای

ملکدن بر بیگی گستاخوار اقدام اقدام اوزره کلوب ایتدی قوغیتم نک تحقیقندن نیز فائده
عائد اولور و بو واقعه ده تنقیح و تدقیق نی مفید اولور که فرضا که اول خائن
نا متدینک جرمی روز روشن کبی ظاهر و هویدا اوله مقرر در که زرق و تزویر
ضمیر ملکی تغیرات کورکه و خیل حیله بر بر وجهله تمسک ایلیه کرک که جمله سی حل
یقین دن کرداب شک و شبهه یه آتمه کرک بیت بعذر آنچنانست رایش ستیز
شک را بر آرد بر تنک یقین القصه بر حالده که شیر دود آتش جوع علت خشم اکود
بلکه بر پایان او د اولدی حسودلر بو غلط اوزره اول قدر کلمات اندیلر که شیرک
مشتغل اولب قرینه دن بالطبع متنفر اولدی ومن یسمع یخل حکیمه ضمیر انواع
افکار ستوجه اولب آخر الامر احضارینه مثال ویردی بیچاره آت تکا پیدا عدادن
بیخبر فرمانه اولی الامره امتثال ایدوب بارگاه شیره متوجه اولدی چون دامن
دیانتی بو تهمت لوثندن طاهر ایدی قوی قلب و جری خاطر کامجوی حضور شیره
حاضر اولدی شیر سؤال ایتدی که اول وظیفه مقرره که روز مره سکا حفظ
ایتدیو ویرلدی نیجه اولدی جواب ویردی که ختام مطبخ عامره تسلیم اولندی
تا وقت چاشت مثیله ملکه حاضر قیلهلر امین مطبخ داخی باب غزو قدح
فتح ایدنلردن ایدی حقا رانکار تحقیق ایدوب فریاد ایتدی که حاشا و کلا
بو بکا محض افترادر و بنم ساحت ذمتم بو تهمتدن مبرادر شیر معتمدلردن
بر جمع کثیر کوندردی تا منزلی تفتیش جست و جوی اتدیلر چون انزو نهانه
اغشلدی آشکاره کوتوروب کامجوی حضوره کتوردیلر فریب بلدی که ارباب
غدر انتقام مصلحتین تمام ایتمشدر و بو نجه زماندن بری اکدکلری تخم تزویر
بر ویردکلری نهال حیله نک ثمری تمام یتشمش کندو کندویه ایتدی که ای دردمند سنک
سکا یتشمش بیت آفتاب طلعتم بر سر دیوار رسید سالها بود که از روز چنین مترسیدم

جمله

جمله یه ونره دن بر بیاولی کرکایدی که فریب غیبتنه هر گیجه غیبتندن بر حصین ایلکی
و کندوسی شهود عدول عدادندن عد ایدوب شویله کوسترمشدی که بی تحقیق اتیان
بر امره اقدام ایلمز و تا بر تهمتک حقیقتنه واقف اولمیه انک بابنده فتح کلام ایلمز
و بو مقدمه فریبه نکه دعوای مهر و محبتنده قدم اوره دی و انک حمایت بابنده مبالغه قلوردی
بو صورت ظاهر اولدقده صکره الدو کلدی و ما فی الضمیرین آشکاره ایدوب ایتدی
ای ملک بونا بکارک خیانتی عین الیقین معلوم اولدی و بو خاکسارک جنایتی روز
روشن کبی ظهوره کلدی ملکه ملکک رضاسی نجه ایسه بونده درکاه بی توقف مقتضای قضا
سیاست انک بابنده استیفا بیورله اکر بو بابده اهمال و اجمال ویرلیه بی شبهه سایر کناه
کارلر داخی فضیحت عاقبتدن وهم ایتمیوب ساعت بساعت بو مقوله شناعت
جرأتلری زیاده اوله مصراع سیاست ار نبود کار ها خلل یابد چون اعداء قویه
بو طریقله حقیلدیلر شیرک امراتدینه اشتغال صقلدیلر و شیرک اندیشه دور و دراز
دوشدی و در بوعه ربی تقیهات و کونه کونه تخیلات معره زنبور کبی شنا و
میان وحوشدن سیاه کوشه دیک تعزیر جوش ایدنلک بری ایدی شیرک
آتش خشمی تیز اولقی یه برکعنه دخی فروزش ایدوب ایتدی بو رای عالم آرای شاهد
که آفتاب انک پرتوندن اقتباس نور ایدر و ماه جهانتاب اکا نسبتدن تقید ایدر
دعوایه زور ایدن بغایت تعجب ایدرم که بو خائن غدارک خیانتی و بو دامی
مکارک جنایتی اکا نیجه مخفی و مستور اولور و خبث طبعی تا کذن نیجه غفلت روا
کورر و بو نجه جرم فضیحتدن مقصد رونک بر فعل شنیعی منظر اوله نفس خبیث
خبیثنک قتلنه فرصت الوبرمشکن توقفه و جهله رخصت بولور و مضرب
سیاستی کی نیجه درخت عمدلتنک ریشه تیله تازه رسته اولور فرع خاشاک تردد
و تحیری دیبنی نه مکدر قلور ملک وحوش چون سیاه کوشدن بو مدمه کوش اتدی

اکا متوجه اولب ایتدی سنک مفصل کلامم محصل مرامک نه در جواب ویردکه ای ملک حکما
بیومشلردر که من قامت سیاسته دامت ریاسته قالدیکه خوابدن هیچ فتنه باش
دیرمیه تمشیتی بیدا اولمجق قیام نظام سیاست سبب دوام ریاستدن هر صاحب
ریاستکه بنیام انتقامدن تیغ سیاست چکیه زمین وزمانه نظام وانتقام تخمن
اکیه وکلزار سلطنتی تا ازهار معدلت تبسم ایتمیه بوستان جهانه نسیم امن وامان
تنسیم ایتمیه بیت آیین سیاست ار برافتد بنیاد امان نیز باد برافتد
آن باغ زاین ثمر یافت کز غصن سیاست اینچه بریافت هر ملک که صلو وملکه بالکلیه اولور
واجبه‌ر که اهل خیانتدن تیغ سیاستی دریغ ایتمیه وهرچند که محرم خاص وندیم صاحب
اختصاص اوله اکا التفات ایتمیه نته که سلطان بغداد مصلحت عالم ایچون کندونک محبوب
خاصی که اخص خواصدن ایدی تلف تیغ سیاست ایتدی شیخ لیثقانی اتدیکه بخیه
آلمشدر اول حکایت سیاه کوش ایتدی روایت ایدرلرکه دار الملک غزنیده
بر پادشاه عدل آیین واریدی که رعایت قوانین عدالتده جمشید وار جام جهان‌نمای
عقل آیینه‌سی سوانح امورا تعشدی و سکندر صفت چشمه آب حیات نصفتی طالب
اولب ظلمات ظلم روی جهاندن دور ایتمشدی بیت ای دولت شاه اور رفته تمر
صد منزل از آن سوی بیابان عدم آنکه بر بیس ملک منظفی و بر فرزندی زیبا یکی
وار ایدی که کمند لطف واکرامله قلوب اناسی شکار ایتمشدی و دانه انعام و احسانه
ایله مرغ جان خاص وعامی دام محبتنه کرفتار ایتمشدی بیت مادر گیتی نزاده بی چو او
صاحب جمال دیده دوران ندیده مثل او صاحب کمال سودای خاطر شهزاده
بر کون حرم کرم عباسی لباس محظ رجال استیناس عقد و قد ایت اول بیت مفتح
للناس سوداسی ظاهر اولب اول کعبه طوافنک شوقی واول نشاه
دین وایمان و منبع امن وامانک و من دخله کان آمنا آنک نشانه شریفنی بیان دن

زیارتی

زیارتی عشقی درون جان وصمیم جاننده خلجان ایتدی واذن والدن سن داعی سنک ندا
اقتدای فرض واجب تقدای بلوب لبیک زبان احرام عزیمت زیارت حرم ولجب
درمیان ایتدی بیت امید طواف حرم کوی تو افکنده درو آدیم غم طایفه بی سروپا
لبیک زنان بر عرفات سر کویت صدق قلجانمنتظر آوازدر آن بیدرجانبندن شرف
اجازت‌اله مخصوص اولدقده صبکرم دریا طریقنه متوجه اولدی وبلده لشال کشتی
عمودی سقف فلکه ولنکری قعر ثور و راس سمکه واصل اولدی و هر زورقی وسعت
عظمتدن فلک سپهر ازرقه مشابه و مماثل ایدی کردیلر و مراکب بیابی آب
بیاولرک عنانن دست هوایه ویردیلر و اولجانه چوبین که سقفی التی
ستونی اوستنه ایدی متمکن اولب آب کبی روان وباد کبی وزان اولدیلر بیت
بچه دن بر چو آبی کرده منزل روان کردند کشتی را بساحل مدت یسیره ده
مسافه کثیره طی ایدوب مدینه مکه معظمه یه ایردیلر بیت بر فرقی ایجابا وجیب کیندیلر
مقصد موعوده وارب ایندیلر و مناسک حج وامر عمره بی تمام ایدوب بحیره روضه
مقدسه حضرت جنت حضرت سلطان تختکاه رسالت خاقان بارکاه عزت
وجلالت بیت ای شهسوار کرم عنا وبلند وسیر کز نه ادیم چرخ دوالی رکاب یافت
حبیب الله تبارک محمد مختار که صلی الله علیه وسلم وعلی آله الطاهرین وصحبه الابرار
آستانه سعادت آشیانه تقبیل ایدوب سعادت قبلیم عتبه علیه نبوی ایلمی
مستعد اولدی بیت ای خاک بوسی درت مقصد هر صاحب دلی بردن بجا
این آرزوی مشکل ترا زهر مشکلی بعده قافله خراسانله جانب بغداده توجه ایتمشدی
شهریار بغداد قدوم شهزاده‌دن خبردار اولیجق فی الحال لوازم اکرام واجلال مرعی
طوتب شرایط الاستقبالی یرنه کتوردی بیت چون بشارت قلندی شاه حال
اعلام ایتدیلر جمله عزم الاستقبال ونزل شاهانه ومنزل پادشاهانه تهیه قلب

ایراد جمیع بو الیکده معاشدن

بر قاچ کون انی توقف استدعا اتدی شهزاده دخی منت اجابت دعوته رعایت ایدوب
بر مدت انده اقامت بیوردی چون شداید راهدن آسوده اولدیلر وطن مألوفه
معاودت عزیمتی مصمم قلدیلر شهزاده سلطان بغداددن عذرلر دلیب اتدکی محبت
وضیافت مقابلسنده انواع شکر ومنتلر ایدوب هدیه رسمنجه حرم سلطانیدن
بر چینی کنیزک ارسال اتدی وهماندم رخت اقامتی کوتوروب خراسان یولنی طوتوب
کتدی سلطان بغداد داعی خدمت مشایعت ورعایت قواعد موادعتدن
صکره حرمه رجعت ایدوب کنیزکی طلب اتدی بر صورت کوردی که نقاش فطرت
اول لطافتده بر صورتی وجوده نقش اتمامشدر ودبیر فکرت اول لطافتی
بر هیئت جز بر خیالده وعالم مثالده کورمش ایشتمامشدر زنجیر زلفی تابدار
کمند فتنه ایله نظارکی تسخیر ایلر بدر منیره پایه‌ئ فلکده آنک صورتی یوسف صفتی
تغییر ایلر دعوای کچ ابروی خوبانی چین ابروی ایله طاق نسیانه اتمش وداغ
نهد کوشه نشینانی کرشمه چشم نیم مستله باده پرستلک بادیه‌سنه برقش بیت
رخی عشق قاپچی شمع شبستان لبی نقل شراب عیش مستان قدی نخل بلند راست بنیان
خمی زلفی حریمی شب نشینان دهاندن قالب شهد وشکر تنگ لبندن لعل اولمشدی رنگ
ملک بغدادک اول سرو آزادک خرامندن پای دلی کلده قالدی وجرعه جام لعل میکوندن
بی ولیط باده مست ولایعقل اولدی بیت دل بسته بالای یکی تنگ قبا شد
باز این از بلا بدل تنگم چه بلا شده هرچند که سلطان جد وجهد اتدی دل دیده
اول بجابندن دوندره مدی وهرباری که عقل کاردیده نی آب نصیحتی آتش عشقه
صاچدی سوندوره مدی بیت ساکن نمی شود بسخن آب چشم من کین درد عاشقی
بملامت فزون شود القصه سلطان کنیزک ایله بساط معاشرت بر وجهله انبساط ایتدی که
بالکلیه احوال رعیت وامور مملکت ومهمات سلطنت بر واسی خاطرندن کتدی

پناهگاه که پادشاه نقد وقتنی ملهوف ملاهی ومناهی یه که قواعد دولت شاهی آنک
سبیله واهی اوله مصروف قلد وعواجی ایکان واصایل واعیان دخی خواب
نوشین ونوش شراب رنکینه مشغول اولدیلر نظام کار ممالک کوندن کونه مختل
وصلاح حال الخلایق بر سبیل تدریج مختل اولوب هر طرفدن شماتت حاسد
نهاکت اضداد ظهور قلد ومهمات مملکت وهن تازه وخلل بی اندازه
متطرق اولوب شرب ذهاب الدولة فی شرب العشیات ونوم الغدوات
آشکار اوله بیت چو شه شاه اول قدح پر رنگ جام اولموق کرک کم سرو باد
ایله عقلی آلدره شاه اولن بیدار اولوب آکه کر کد روز وشب خصم دولت
تا که باشی خوابدن قالدرمیه چون حاصل بر قاچ کون بو منوال اوزره کچدی
ارکان دولت واعیان حضرت ملکک بو غفلتندن دل تنک اولوب شهر وولکه
حالن مهمل وامرا یا لنک مالی مختل کورریلر بیت چون سلطان اولور روز وشب
مست خواب اولور بی کمان خانمانی خراب جمله سم دست نیازله صاحب دللری قتنه
تشبث ایدوب کوشه نشینلر آستانه‌سنه یوز اوردیلر ومحرمی پاک نفسلرک
انفاس نفیسه‌سندن همت ودعا دریوزه قلدیلر وصلاح حال سلطان ایچون
نذرلر وقربانلر ایدوب فقرایه صلوات وصدقات احسان ایلدیلر عاقبت
بی غرضلرک تیر دعاسی هدف اجابته مقرون اولوب بیت شبستاننده سلطان
کیجه خلوت نکار ایله قلورکن عیش وعشرت صونر ساغر الینه ساقی خواب
ایدرکن کسلی اول باده سیراب بخار باده چون کوزینه طولدی کوزی
سیراب نرکس وش سوزلدی عالم خوابه شویله عشاهده قلدیکه بر پیر
سیما اوکنه کلوب رفیع صدا ایله ندا ایدوب ایتدی بیت ای شاه چه کویم بخو
برسند از تو جایی که بترسی ونترسند از تو بو نه بذر فرو نه در که زمین

حالکه اگرسن نکته باللّه احوالندن بیخبر انما الایلیسن • غفلتکدن قوپیدرکه کار الدن کن
و دولت سلطنت غیره ذمتنه انتقال ایره • خواب غفلتده نه یاترسن • طلوع عقلکی
باشکه مصلحتک کورن بیت آچ کوزکی طور یوقاری خوابکدن • بر کس آچلیدن ترک ایکدن
در نه هر فتنه که ییم آنرخو دیمی بو واقعه هولندن خوابدن اویاندی • برزمان توقّع
وانابت اوده نه یاندی • و ندامت وملامت دوده نه بویاندی • آخرکار زبان
عجزوانکسار له اعتذار واستغفار ایدوب • صحبت کنیزکدن رجوع اتدارکی افاقت
شروع بیوردی • و فرمان اتدیکه بعد اول کنیزک خلوتنه کلمیه • ومهر و مشتری
بربرجمع قران قلمیه • اگرچه شاه دلارام سز آرام دلم ایتسه و دیدار یار
بر آن صبر و قرار متصور دکلدی • ولیکن خوف حضرت عزت واحتمال زوال سلطنتدن
اولنوال اوزره مثال بیوردی • کنیزکی بر مدت نغمه حین ایدوب حرقت
فرقته برزمان صبر اتدی • عاقبت بر کیجه سوداء صحبت سلطانی دیک دماغنه غلیان
ایدوب بی اختیار بادهوای عشق جانان اول بر کلی گلستان شبستان سلطانه
آتدی • شاه نکاه اتدی بر کلبن کطری کوردیکه نسیم سحردن آچلمش و طرّهٔ
سنبل کوردی که برک کل اوزره صاچلمش بیت نه سنبل بر سمن مرغول بسته
زمرغولش بنفشه کشته دسته • زمستی بر کس جادوش درخواب • نه سودا سنبل هندوش در تاب
تکرار تاتار هوای یار و دیار تشویش شهریاری یغما قلدی • و غوغای عشق
دلدار متاع عقل شاه یغما جداری تاراجه ویردی بیت باز عشق آمد و دیوانکیم
پیش آمد • بر دلم از غمزهٔ غمزه زنی نیش آمد • برزمان داغی آلفته جمال و
آشفتهٔ زلف وخالی اولوب میان معاشرتی دست مباشرتله در آغوش ایدلیس
وعیش و نوشه مشغول اولوب غوغای دنیای دونی فراموش ایدلیر • بر دفعه
داعی مهمان عالم غیب آسمانی اشارتلان بیله شاهی شاداه صلوه فلاحه

دعوت اتدی

دعوت اتدی • شاه بینه متنبه اولوب کندو کندویه بو آتش فتنه آب بوارنه سوندیرمنجه
صلوه جماعته متنبه دن • بو نهال فسادی شعکه دمارنه کوینده منجه امیدسامانه محال
پس در بانه ایتدی بو کستاخ فرمانه اطاعت ایتمیوب بی اجازت بار کامه کلدی • امرم بوده ره
بیمحابا بونی اولدرسن حباب کبی آب دجله یه آتسن • و بیتراحمی وتاخیرحکم فاجب
الاتباعم استماع ایدوب موجب فرمان جهانمطاعی یرینه کتوره سن • حاجب مجاب
وطاعت دیوب کنیزکی آلوب کتدی • کیدرکن کندو یله اندیشه اتدیکه بو شاهک عشق
سیدر • شایدکه بعد زمان پشیمان اولوب آنی بندن طلب قله • اکر اندن کلسه بر
بابده شتاب ایدرسم بعده دست فکرت دامن تدارکدن قاصر اوله • پس آنی آلوب
اونه ایلتدی • وکسوت صورتنی تبدیل ایدوب بو رازی اغیاردن نهان ایتدی
بر مدتدن صکره خاطر شاه بو حرکت سببیله انواع هموم وغموم ایدوب هر بار که
صفهٔ یاردن شبستانه خرام اتسه آرزوی دیدار یار درکار اولوب بی صبر و
بیقرار اولوردی • و بینه کندوبی ملامت ایدوب • دلایل عقل و زواجر نقلیه
تسلی وتسلی یه قالوردی • بر کیجه دفع ملال ایچون باده زلال نوش ایدوب
مواعظ خرد ونصایح عقلی فراموش ایدوب خیال دیدار دلدار دل شهریار
بیقرار اتدی • وحاجب خاصی طلب ایدوب کیفیت حال یار دلداری استعلام
ایدوب تهدید تمام ایتدی • شویله که آنی بو کیجه احضار ایتمیهسن تن خاکرکی
طعمهٔ شمشیر آبدار اولمغه مقرر • بلکه کرکس حاجب او قدر که مقدمات عذری
تمهید اتدی • مفید واقع اولمادی • وهیبت خشم سلطانی مشاهده ایدوب
کندوسی هدف تیر تلف ملاحظه قلدی • عاقبت خواه ناخواه مجاریه یار کاه
شاهه کتوردی • بر دفعه دا فی ابواب عشرت کشاده • واصحاب صحبت آماده
اولدی بیت • مایم شبی ویار دربیش • جام می خوشکوار دربیش •

کل آمد و خزان گذشته دی رفته و نوبهار دن پیش ۰ القصه او چ نوبت سلطانک کنیزکی
قتلنه فرمان ایتدی ۰ حاجب عاقبت ملاحظه سی واجب اولوب توقف قلدی تا تمام
ملک ملک بالکلیه مختل و معطل اولدی ۰ ملک جانم اولدی که بو بلا کندو دن غیریله
مندفع اولمق ممتنع دن ۰ وسایرلرین معاونتیله بو غائله نک زوالی محال مصراع
بدست دیگری بر نیاید این کار ۰ زیرا هر کیجه که بو کنیزکک قتلنه مأمور اولدی البته
دور بینلک و عاقبت اندیشلک جهتندن توقف اتمک معتبر دن ۰ پس ملک انک
دفعنه کندو بنفسه متعرض اولدی ۰ اما مروت کورمدی که ظاهرا بر ناد ره صادر
اولمدین آنک قیدین کورب مصلحت بتوره ۰ وشایع جرم و جنایت ظاهر اولمدین
بر نفسه معرض هلاکه کتوره ۰ پس زمان فرصته مترصد اولدی طوره کی ۰ تا اتفاق
بر کون نا قیص او زره دجله یه نظرا یدوب طوره کی ۰ ماه روداخی مقابلده بدر
تمام کبی برق اوره دی ۰ ضمیر شاهه خوف سوء عاقبت و بیم زوال سلطنت غالب
اولب کندو یه ایتدی اگرچه که مذهب شرع عدل بو بی گناهک قانندو گمکه حرام مطلق دن
اما بو نک سببیله بو حلول زاده نک دلی که بیم بی بر و الغم دره دندن غرق خون اولمشدن
در مان پذیر اولمق محقق دن ۰ هر چند که محبت جانان بکا جان و جهاندن مقدم دن ولیکن
آزرده کان رنجنک ملاحظه‌سی اندن اهم دن ۰ چون کوردی که وقت فرصتدر
ایدی ای نگار داخی کنار کل کبو کشتی تماشا ایرمسی ۰ کنیزک چون یقین کلدی
پادشاه پشت دستیله بر مشت اوره ب دجله یه دوشدی ۰ و جزع و فزع اظهار
ایدوب شویله کوستردی که کندو کندو دن دوشدی ۰ و امر ایلدی تا غواص اولسلر
لؤلؤ آبداری قعر ماده بولب چیقرمیلر ۰ و مشک آکوده کلاه بالیوب عیبر اندو کفنلر
صردیلر بیت تنی کو ز بان شلسی لیو دیلی ۰ عبیر و عنبر او بتنه قوردی کل
مراسم تعزیه صورت کی بی اتمام ۰ ولوازم ماتم نفس و ریرم اهتمام اندی ۰ وصلوه

جهان

جهان و جهانیان ایچون کندو جانانه سین بیجان اتمکه بنفسه اقدام اتدی مصراع
پادشاهان ازپی یک مصلحت صد خون کنند ۰ بو مثلی کتورهم تا معلوم اوله که ملوک حفظه
صلوه و رعیتدن غفلت بر خاینی رعایته رغبت اتمک غایت غریبدر که بر شخص نده کلو
کاملا ولوره مفترق عام و شامل اولیجق آندن بعیدا ولمق صوب صوابه قریب
شیک بودمده ایله آتش خشمی مشتعل اولب فرسیه رسول ارسال ایلدی که بو
سؤاله جواب ندر سویله و بو گناهه اعتذار کندن بیان ایله ۰ فرسیه چون بیگناه بدید
دیخلدر که هر کیمک که دستی کوتاه اوله زبانی دراز اولور ۰ بیگناهان دلیر محبان بشد
تلخ جوابلر و صعب درشت کلمات ایلدی ۰ آنک کلمات عنف آمیز حسادکه ترهات
فسادانکیزه مقارن اولب کاهچه لهیب غضبنک اشتداد و ازدیادنه باعث
اولدی ۰ و عهد و پیمان و عقد و ایمانه بر طرف قلب فرسیه نک میدان
قتلنه جا نبنه رهان قلدی بیت غضیب عقلنه شویله اولدی خیره ۰ که اولدی چشم عالم
بینی خیره ۰ بو خبر مادرشیرینه واصل اولب بلدی که بیری بسیل شتاب تعجیله
سلوکه ایدوب جانب علم و تأنیدن اتمشدن ۰ و طریق صبر و شکونی فوت
طیش و تهتک کندو کندو یه ایتدی تیز تیمک کرک ۰ و فرزند دلبندی قید و بند
وسوسه دیو لعیندن خلاص اتمک کرک ۰ زیرا که هر کاه که سلطانه غضب مستولی
اوله شیطان اکا مسلط اولور ۰ اول زمان ترتیب نه فرماه ایدرسه مختل و مخبط اولور
بو کلامه فصیح که اذا استشاط السلطان تسلط الشیطان ۰ حدیث صحیح دن معنی
مذکورکه میاننه نص صریح دن بیت غضب ار شعلهای شیطانیست ۰ عاقبت جیب
پشیمانیست ۰ و فی الحال الحلقه ده بر کسنه ارسال اتدی ۰ امتثال امر ده بر آن توقف
ایله که بنم ملکه سویلمجک سوزم واردن ۰ و کندی کاهچه حضوره کلوب ایتدی
ایپسا ایشتدم که فرسیه نک قتلنه مثال ویرمشسن ۰ اندن نه گناه صادر اولدی

وبنجه جرایم ظاهر اولدی شیر صورت حالی واقف اولدقده سؤال اوزره تعریض ایدی
مادرشیر ایتدی ای جان مادرم نفسک بادیهٔ حسدن سرکردان قیلمه وشربت عفو
احساندن بی بهره قلمه ارباب تجربه واهل وقوف دیمشلردر که سکن نسنه البته
سکن نسنه‌یه موقوفدر حرمت زن شوهره وعزت فرزند پدره ودانشی شاکرد استاده
وقوت شاه لشکره وکرامت زاهد صلاحه وامن رعیت پادشاهه ونظام کار
ملوک سلوک طریق عدله واجرای عقل اعمال حزم وعقله بوبابده عمرلر ایکی نسنه‌دن
بری اتباع واشیاعک مراتب استحقاقلرینه اطلاع ایدوب هر بیرنی هنر وکفایتلری
حسبنجه مناصبه نامزد ایتمکدن ایکنجی انلرک بری بری حقنده صاحب غرض ومتهم
طوتمقدن که مقربان درگاه سلطنت میاننده شعلهٔ حقد وبنای بر وجهله ارتفاع
بولورکه آب فرات وفعادن غیری آنی اطفا وافنادن امتناع ده اولورلر پس اکر
پادشاه بونلرک آخر حقنده قدح وسعایتی مقبول کورن وآخرک بونک بابنده غمز و
شنایعنی استماع بیورمز سه من بعد انک قول وقرارینه اعتماد قلمز وبر فرح
انک عهد واقرارنه اعتقاد قلمز زیرا که ارباب غرض کاه اولورکه بر امینی متهم
خیانت ایدوب غرضنی ایدرلر وبر خاینی لباس امانتده جلوه ویررلر بو واسطه ایله بیکناهلر
بند بلایه کرفتار اولورلر ومجرملر ساحل نجات وکنار امن وسلامته وصول بولورلر
بیت ای کرده دل شکسته درزندان مجرم ازدو خرم وخندان بیشک بو مقدمات
بونی منتج اولورکه حاضرلر تقلد عملدن امتناع ایدرلر وغایبلر تقبل خدمتدن
تقاعد کوسترلر وجمعیت امور وحضور جمهور بالکلیه متفرق اولورلر وارکان
ملک وبنیان سلطنته هزار خلل متطرق اولور بو که مرتب اولن مفاسد اینک
حسابی بیرون در ومرتبه قیاسدن افزوندر نظم حذر قیل صحبت ضایع خردن
که انک حالی دکل خالی مرضدن کوهر کیمین وانور سعادت بیلورکه انی وار آثار دولت

کمینه

لوتی شرنک حسد آیینه سینه یقرزنک آتشینه سینه سینی شیرا ایتدی فرسیه کمسه قولیله
بد کمان اولمدم بلکه تا انک خیانتی ثابت وظاهر اولمینجه ضمیرم اکا متغیر اولمدی
مادرم ایتدی بن یقین صادق متغیر مزاج پادشاه براحد خصوصا که معتمد درگاه
اوله روا دکلدر انک خیانتی ظاهر اولمق هنوز داخی حجاب لیشتهٔ ماده‌دن انشاء
التماس اولمزمان که بو قضیه‌نک یوزندن پرده کماهی مرتفع اوله انک حقیقتی روز
روشن کبی عیان اوله کرکه مزید عواطف پادشاهیدن بدیع وبعید دکلدر که
بو قدر جنایت که کمان مجرد دمنه‌یه نسبت اولندی انک حلم غیر متناهیسی
فضاسنده نابدید اولیدی وصواب بو که خدمات نصب العین خاطر قلب اولیدی
آتشک بود که بیره اندن صادر اولمشدی لوح ضمیر منیردن زوال بولمیه
ایدی وهنرمندان کافی ومصلحت کزار حقنده بی هنرلرک ترهات وفشار
وخرافات بی تجاری موقع اصغا ومحل ارتضا بولمیدی بیت سفله نخواهد
دکری را بکام حسد نکذار دیکی را بجام بی هنران صد حیل انداز پیش
تا نرود کار هنرمند پیش ای ملک عاقل عاقل صواب نمای بهر واقعه حاکم
عادل ورأی عالم آرای هر حادثه‌ده مشیر کامل بلکه شرف کوهر مرد منافی
عقل وخرددر بیت عقل است که بنیاد شرف محکم ازاوست افزونی عزت
بنی آدم ازاوست چون فریشته آستانهٔ دولتکم مرتبهٔ منصب وجه عزت
رفیعه‌یه ایرکوردک ومجالسده انک مدح ایدوب خلوتلرده عزم ومشاورت
ارزانی بیوردک حالیا سنک ثبات قدر ووقارکه لایق بودر که قول سابق
اوزره قرار ایدوب نقض عهد وابطال اقراردن فرار ایده سن ودست
تربیتکله بنیاد ایتدوکک بنای آتش بیداد ایله برباد ایتمیوب شماتت اضداد
شادکامی حساددن عار ایده سن حقیقت حالی تحقیق ویستکشاف عدل انصافکه

لوئق شرط احتیاط وفرط مبالغه ده قصور ایتمیوب عقل حضورین معذور اوله سن
والظما حقنده فواید صبردن تانیده محروم اولمیه عند الناس شوائب تهمتدن دور
وعند الله ثواب صبر جمیله مثاب ومأجور اوله سن عاقل خردمند بوشیدر که کندی
آنکله نندی کامل وهنرمندک پایه شانی اندن بلند درکه آیینه امانتی بو غبار خیانت
تنکار ایله ملکدر قلمه ودامن دیانتی بو جنابت نجاستیله آلوده اولمیه محقق ومقرردرکه
خاشاک حرص وطمع انک شرب زهد وعفتکه رویوش دن ومرکب آز دنیا
انک عنددرهین واحترازی کردنا اینمشدر اول زاهد دیانت ماب
وصیانت نصاب بو بابه انتما وبو جنابه انتساب ایدلدن شرب دم واکل جیفدن
احتما واجتناب ایتمشدر اندن صکره بو داخی اوصاف عزیز بوره ایله موصوف
ومعروف ایدی وگوشه قناعتده انزواسی واکل حیوانلردن ابا ووصیت وصلاحی
وورع وتقوی سی میان انام والسنه خاص وعامده مذکور ومشهور ایدیکی
مصراع بیهوده سخن بدین درازی نبود بر دولت خواهک اغلب ظنی بود که قاطعه
ملکی منزل فریسه ده بیز انک عدوسی قورش اوله حادثه دن بو قدر افاضه
چندان بعید دکلدر زیرا که اهل حسددن بعضی بر غرض ایچون آخر غیرین تشمیل
قصد ایله کندی هلاککی داخی اختیار ایدرلر وقتلنه جانندخرید اولورلر تا که
خواجه حسود محسوددن اخذ انتقام ایچون غلامندن کندوبی قتل اتکه تصدیق
ایدینوب جیب وابرام ایله فرمانبردار ایتدی شیله استعلام ایتدی که نیجه عرفه
اول حکایت ماذا ایتدی روایت ایدرلر که شهر بغدادده بر خواجه واریدی
غلامت حاذددن بر همسایه سی وار ایدی اورع زهاددن ایامی علی الدوام
صوم وریاضتله تمام ایدردی ولیالیده علی التوالی اقدام طاعت وعبادت
اوزره قیام ایلردی نظم محبت آتشنه بغری یانمش ریاضتله وجودی دونمش

درونی

درونی مخزن کنج معارف ضمیری ستن کاف نون ایتمش کیجه کوندز عبادتیله دایم
کیجه ده قایم وکوندزده صایم اما که بغداد انک ولایتینه اعتقاد وهمت وعنایتندن
استمداد ایدوب آستانه سنه کلورلر کیدرلر ایدی وارباب مروت وسداد
هردم هدیه سعند مخاک قدمنه دنیا ودرم نثار ایدرلر ایدی ومجالس ومحافلده
خیر ایله مذکور ایدی وصوامع ومجامعده فضیلت مشهور بو خصلتلردن
همسایه سی حسود آتش حسدله بردوداولوب نایره غیرت جاهلیت کانون
درونن زبانه چکدی وانک حقنده انواع درلو یمین ایدوب زمین دلنه
مکر ومکیدن تخم اکدی اما که انک مکر وتزویردن هر تیر که اولجانبه آتردی
آنکه تیر صلاح وورع وعفتنه تأثیر قلمزدی وهر فعرادوقشا
آرزو یه راست کلمزدی تا بو معامله دن عاجز اولوب درمانده قالدی عاقبة العاقبة
وارردی بر غلام صاتون الدی انک باینده مواجب احسان وانعامی واحسان کوردی
ولوازم اشغاف تربیتی تقدیم قلدی بر ساعت اکه استمالت ایدوب ایدردی که
سنی بر مصلحت ایچون تربیت ایدرم بر مهمم کلی ایچون با محنت ومؤنتکی چکرم
امیدوارم که دل آزارمی بو باردن فلاص ایده سن وخاطر پژمانمی بو غباردن
فارغ قلاسن بیت زآب دیده می پروره بسوز درونش امیدوارم
چنان که آتشی ننشاند چون بونکله وزن نیجه ایام کجدی غلام فرمانه خواجه
رام اولوب مقام انقیاد واطاعتده آرام ایتدی واول همه محسود کلاغتنم
که خواجه نک مقصودی انی منددرجه دن اقدام واهتمام کوستربلدی الطاف
نوازش ومرحمتلی بونجه نا بنده مبذول بیوردک بنجه تاب وتوانیله شکر ادا ایدمک
میسردر واصناف التفات وعاطفتلرکه بو جاکره فلکنه یه آرزانی کوردک
بنجه کلکه بانله سلک بیانه چکمک متصوردر بیت صد زبان اولسه بنم مثال

شکر لطفکه کلی کلمدی حالکه دلم که بو دلدارک مقابلسنده بنده جانسپارلک ایلیم
و بو نعمت شکرانه سی نه شکارلک شکرانه سنی یرینه کتوره‌یم بیت نقد روان خویش
نثار تو میکنم جانی که هست در سر کار تو میکنم خواجه کوردی که غلام حق گذارلق
مقامنده ثابت قدم در و هوادارلق داعیه سی درون و صمیم جنانندن محکم در
روی کاردن رفع حجاب ایتدی و در حسددن بر آه جانکاه ایدوب ایتدی
بیلورکاه اول که بو زاهد باردک رشکی بنی هلاک ایدی و انک بو قدر اقتدار و
اشتهار و غیرتندن عنان اختیار الومدن کیتدی قصدم بو ایدی که اکر بر نوع نکبت
یتوره‌یم بلکه انک نام و نشانی روی جهاندن کوتره‌یم هر چند که بو بابده فرق حیله کتاب
آچدم و دام مکر و تزویر فکر و تدبیر دانه‌لرین صاچدم بو کاره چاره‌دن
عاجز قالدم و آتش تنور حسدمه زبانه چکوب راحت زندگانی بکا متغص
اولب غم و غصه‌دن بینم و لذت حیاتدن سیر اولدم بو زماندن برنیچه سنک
بار محنتکی بو سببدن چکدم و تخم مهر و محبتکی زمین سینه‌ده بو جهتدن اکدم که
بو کیجه ان بنی زاهد همسایه‌نک بامی اوستنده ذبیح اسمعیل کبی قربان ایده‌سن
و بهانه اول مکانده خاک و خون ایچره پنهان و غلطان قویه‌ویره‌سن صباح چون
آنی کشته و خون آغشته کوره‌لر هر آینه بو تهمتله آنی طوتب کرفتار ایتمک کرکدر
و عرضی و مالی پایمال و خانمانی ویران اتمک کرکدر و انک شیشه نام و ناموسی
شکست و صیت و صدای زرق سالوسی پست اولوب انک حقنده خلقک اعتقادی
بوزلمک کرک بر داخی زهد و تقوی دعواسن اتمیوب صفحه حاله بو [illegible]
یازلمک کرک بیت زاهدا رحم بر دیا رب بر انکن پرده اش تا ببینند اهل
عالم فسق پنهان آشکارش غلام ایتدی ای خواجه بو فکردن فارغ و بو کاره
بر طریقله داخی چاره بولمق اکر مراد بو عرصه‌دن خلاص ایسه زاهدی قتل اتمک

داخی

داخی محقق اولور و بو عقده بو تدبیرله داخی کشایش بولور خواجه ایتدی اول اندیشه
طول و درازدر شاید که اکا قادر اولمیه‌سن بر تقدیر که قادر اولسن محتمل در که
عن قریب فرصت بولمیه‌سن بنم درد حسددن طاقتم طاقدر بکا صبر ایت دیمک تکلیف
مالا یطاق در اکر خدمتی بیلورسک و شکر نعمتی قولرسک بی توقف فرمانمه اطاعت قیل
و بی تکلف بو امره شروع ایدوب بو خدمتی جانمه منت بی نهایت بیل ایش عتق
نامک حاضردر سکا تسلیم ایده‌یم و بر بدره زر که بقیة العمر معیشتکه کفایت ایده
سکا ویره‌یم تا بو شهرده اولورمیوب کیدوب بر ولایتده داخی اقامت ایده‌سن غلام
ایتدی ای خواجه هیچ عاقل بو فکری اتمز که سن ایده‌سن راییک ادراکده بر نیچه لطیفه
بو طریقه کتمز که سن کیده‌سن نکبت دشمن زماندر و دولتک مطلوبدر و فوت عدو اوقات
حیاتک مرغوبدر سن دولت حیاتدن دور اولمیوب انک نکبت مماتندن سکا نه
حاصل اولور و سن محبوس قفص کوهر اولمیوب انک شکنجه و حبسنده نه منفعت حاصل اولور
بیت چون نباشم دکر ستاند اگر گوهر کزمردی چون بر فتم از جهان تخت دکوهر کز مباش
هر که بو نوع کلماتدن بابندی بر کار ایتدی مفید اولمدی و آب نصیحت آتش درونی
نثار قلدی سکون بولمدی چون خواجه‌نک رضاسنی انده [illegible]
ضروری بام خانه زاهده او زره باشنی کسوب جسدینی محضر حقد و حسد ایله
انده قودی کتدی قبهان عتق نامه و بدره دیناری کوترب دارلقرار
مدینه اصفهان جانبنه روان اولدی یاران دایم خواجه بدنیتی زاهدینک
بامی اوستنده مقتول بولب زاهدی طوتدیلر و امر شرع و عرف له قید و بند
ایدوب زندانه ایلتدیلر چون شرعا قتلی موجب جنایت اعتدیلر اما بندن خلاص
اتمدیلر مدت تمادی اینجه محبوس قالدی قضا اکهی بخت زماندن صکره معاف
تجاردن بریسی اصفهانده غلامی کوردی که غلام خواجه و زاهدک احوالنی انده

تاجرداغی خواجه‌نك قتلندن و زاهدك حبسندن خبر ویردی غلام ایدیا و لیکن ادزهم
عجب ظلم اولمش بو ایشی فی الحال خواجه ایله بندن صادر اولمشدر زاهد بهتان و افترا
اولمردیا بس بو بیچاره‌نك حبس و بو تهمتدن مبرادر پس خواجه‌نك الحاح و
اقدام و ابرامیله قتلنه اقدامی علی التفصیل اعلام و تجاوزدن جمیع کیفیتنی قیه
اشها ایدوب شهر بغداده کلیك صورت حادثه‌یی و کیفیت واقعه‌یی تمام
حکامه اعلام ایتدیلر نا اهلك استنطاقتی بر کاتیله اول ورطه‌دن نجات بولدی
حاسد شقاوتی شتیله نشانه تیر لعنت و رسوای دنیا و آخرت اولدی
وعرد یادسا بو قطعه غرانك فحواسی که فضلانك زاده طبع شریفیدر زبان حالله
ادا اولنور نعوذ بالله امله قلدی قطعه درهاب من زدوه حسد یك دوتا شناس
دمها ن دندی کورده تن ویرا فتند واندن بشب ضلال سعی و کمان مکر
موی عرض بنا وك حیلت شکافتند زعما لا انفسه هم نیکی بمن رسید
ویشان جزای فعل بدخویش یافتند بو مثلی کتوردم تا ملکه معلوم اوله که اهل
وادبا بحسدن نه فتنه و نه فساد لر ظاهر اولمشدر بحمد الله که بو نلر کندو
بابنده بو بلایه کرفتار اولدی پس مرغابی اوج هواده و ماهی قعر دریاده و سباع
کوه و صحراده بندکانك قصدندن ایمن اولموق بجمیع اوله خدم و حشم ده
انلیکه منزلت فریبه‌دن کم اوله کمال حسدلرندن انك حقنده فکر مکر اتسه
و انحطاط مرتبه‌سی ایچون قصد غدر ایتسه‌لر بعید دکلدر صواب بودر که تعجیل
شتابدن اجتناب ایدرسن و زمام علم و وقار الدن قومیوب بو قضیه‌یه تأمل
کافی و تدبیر شافی بیورسن و آنی بر وجهله تدارك و تلافی قلورسن که عدالت و
شهامت شانکه لایق اوله بو امرده تأخیر حالی ایکیدن خالی دکلدر اکر مستحق
قتل اولمیه کندو نفسی بو جنایتدن خیانت ایدوب جریرتی اعماله و یا الخوننا حقی

ثبت

اولمز
قوت
ثبت اتمز سن و اکر فی نفس الامر واجب القتل اولا اختیار الکده تأخیر لزننده
بیت می توان کشت نندرا لیکن کشته را باز زنده نتوان کرد شیر مادر بک
محك اعتبار اوردی ومیزان عقله طاقت عین یقینله کوردی بر نصیحت که عجت
غرضدن مبرا و بر موعظه که وصمت ریادن مخزادر حکم سیاستده توقف کوستردی
فیه یه امان ویروب احضارینه فرمان ایتدی و داری اغیاردن خالی قلوب
ایتدی بن بوندن سابق سنی محك اعتبار و تجربه‌ده اشتردم و سنك ماهیتك غوره‌ند
ایرشدم و حقیقتك کنهنه یتیشمشدم خوق الیقین بلمشم که سنك قولك
سایر لرقولندن حقه یقیندر و نفس صدق جبین احوالکن بینندر یوه ی
پناه و فتحه سابق اوزره اتمام مصالح خاص و عامده وفور سعی و اهتمامك دریغ
اتمه و سنك بابکده واقع اولان کفت و شنیددن متأثر اولوب او تمام
بعیده وجودی یمه فیه ایتدی اکرچه که نهال همت سلطانی نمایه د
عنایتی فرق حالمه ار زانی بیوردی و عواطف خسروانه‌دن شان نفیع
لایق اولوندری دریغ قلمدی فاما بن بنده ساحت ذمتی بو تهمتدن بری اولمزه
مکر اول وقت که ملك برجای فکر ایده و بر تدارك ایلیه که کیفیت حالم مطلع
اوله بنم دامن دیانتم بو خیانت لوثندن طاهر ایدوکنه یقینیم وارد لیکن
بالاحتیاط تام و اهتمام تمام برأت ساحت ذمتم ظاهر اولمق امر دشواردر
چون آفتاب عنایت ملك کامکار فرق حالمه سایه دار اولمق امیدوارم که
بو قضیه‌نك حقیقتی وراء پرده خفادن کالشمس فی وسط النهار ظاهر و آشکار
اوله بیت غمناك نباید بود از طعن حسود ایدل شاید که چو وا بینی خیر تو
در این باشد کام جوینه ایتدی نه وجهله آنی تحقیق اتمك میسردر بو قضیه‌ده
نه وجهله طریقله تدقیقله ایلك متصوردر فیه جواب ویردی که اول

بو فتنه‌کردنی قوپرمشلردر . احضار اولنموق کرک . و بر سبیل استقصا انلردن استفسار اولنموق کرککه بن بنده‌یی با وجود که مدت مدید درکه لذت چاشنی کوشت کام مذاقمدن بعیددر . بو خیانته مخصوص قلبی ولکنه‌لری که مدت العمر کوشتدن غیری یمزلر . و بر زمان خونابه‌جکلرین آنسزا ولمزلر . بر ماه چیق بخیانه باعث ندر . هر آینه چون ملک بو نکته‌یی تحقیق ده تدقیق ایدی . انلردن تقیّد و قطعیّن تقریر اتمک مقرّردر . اکر عناد ایدرسه تهدید و تشدید له کیفیت واقعه‌یه وقوف میسّردر . آنکله داخی اولمزسه امید رحمت و وعده عنایتله رخسار یقیندن نقاب ظن و تخمین مرتفع اولموق متصوّردر . تا بنم کوتاه دستلکم و پاک دامنلکم تمام خدم و حشمه روشن اوله و خلوص نیت و صفای طویتم ضمیر منیر حضرت ملکه تبیین اوله

بیت

هر راز کدر پرده شب پنهانست . چون روز شود بر همه روشن کردد .

کا مجوی ایتدی انلردن صورت واقعه و عید عقوبتله تحقیق اولنموق کرک . بونلر عفو و عاطفته مستحق دکلّردر . زیرا که انلر با بنده بنم مقبل و مقبولم و امین و معتمد حقتین حسد ایدوب قصد کین مشغول اولدیلر . عفو و اغماض بذول قلموق بغایت نامعقولدر . فرزانه ایتدی هر عفو و مغفرت که کمال استیلاده قدرتله وجوده کله . محض هنر و فضیلتدر که العفو عند القدرة . بو فصلده اهل فضل بوده‌که خصمه قدرت قاهره وارکن جرایمه جرائمی قلم عفو چکله که عدوّیه قدرت بر نعمت و بر غنیمتدر که آنک مقابلسنده شکر و منت عفو و مغفرتدن غیری یلمیسّر دکلدر

بیت

چون کنهکاره او لسن قادر . عفوله اول اوله نعمته شاکر . کا مجوی چون کلام فرزانه‌یی کوش هوشله استماع ایتدی و آثار صدق و اخلاص صفحات حالندن عین یقینله معاینه قلدی . فرمان ایدوب اول طایفه‌یی بو فتنه غبارین قوپرمشلردی دیوانه کتوردی . و بو قضیّه‌نک استکشاف خفیّات و استخراج عوامضندن شرط

اجتهاد

اجتهاد و احتیاطی حدّ مبالغه‌ده درجهٔ اقصا طه ایتوردی . و وعده ایلدی که اکر بیان واقعه‌ده تقصیر اتمیلر . دامن حاللری دنس جرایمدن آب عفوله تطهیر اولنه . و بوندن غیری صلات تشریفات پادشاهانه ایله داعی نوازش بیورله . و اکر شویله که مضمون قضیّه انکار ایدوب لجّ و عناد او زره اصرار ایلرلر . عقابین عقاب و پنجه شکنجه عذابه کرفتار اوله‌لر . چون بونلر بو بابده تأکیدات فراوان و تمهیدات بی پایان ایشتدیلر اندیشه‌یی بالفطرون فرمانه اذعان ایدوب صورت واقعه‌یی علی ما هو الواقع میدانه اندیلر . آفتاب امانت فریسه سحاب شبهه‌دن تابان اولدی . و زنک شک و ریب کدورت روی آیینهٔ یقیندن نمایان اولدی

مصراع

امتحان کردیم و حال همه‌کس معلوم

یاد و شیرلی بنده‌ای ملک زمان بو جماعته امان ویردک . ملک پیمان و نقض ایمان خلوف شرط ایماندر . اما سکا بو یابندن بر تجربه حاصل اولدی که اندن عبرت آلوب من بعد کوش قبولله هیچ بر خاینک سعایتی استماع اتمک کرک . و تا دلیل صادق و برهان باهر له بر قضیّه ثابت و ظاهر اولمیه . ترتّب تأمّل احکام اعراض التفات کوستر مک کرک . بر شخصک معایبی حقنده سویلنن کلامه اکرچه که بلک اعجاف و غایت اختصار او زره انتظام بولا . معرض قبولده واقع اولموق کرکز که چوق وارکه ماده‌سی آز ایکن نتیجه‌سی بر صورت کیمه تدارکی خیزین امکانه کلمز . انهار عظیمه کبی که اصلی بر جوی مختصر ساییده میامنک مددیله کاه اولور . بر مرتبه‌یه وارر که کشتی‌دن غیری یله اندن عبور متصوّر اولمز . پس خلقک مثالندن کثیر و قلیل بر سوزده که عرضه عرضه نتیشه . آنی تأویل ایدوب بحسب الظاهر آنی ردّ احکامه سایرلر طریق تکلّمی سدّ اتمک کرک . تا خاتمت کار و خاتمه مقتضای اولمیه و عاقبت شامته انجام بولمیه

مصراع

سر چشمه شاید کرفتن به بیل

کا مجوی ایتدی عین الیقین بیلدم که نصیحتک حق صحیحه‌دن . و بی دلیل ظاهر بکسی

درختی که اکنون کرفتست پای . به نیروی مردی برآید ز جای

متهم قلمق خلاف مقتضای عقل صحیحدر ۰ مادام که ایتدیکی املکلرله اولیه کی بو سبب ظاهر
احبابن رنجیده مخاطر قلمه ۰ اول زمره دندر که اکثری آنلری مصاحبتدن مجانبت
تأکیدات وافی بیورلشدر ۰ کامجوی ایتدیکی مادر بهر یان بو مجملی زبان تفصیل
بیان ونکته بی عبارت روشنله عیان ایتمک کرک ۰ مادر ایدیکه حکمای اوراق صحایف
وصایای قلم حکمتله املا اتمشلردر ۰ هر کز طایفه دن مجانبت واجبدر ۰ ویکن
کروه ایله مناسبت اولنکن نفر شخصی که دست موافقتی انلرک دامن مرافقتندن
چکمک کرک ۰ اول اولنکه دره که منعملرک حق نعمتن بلمیه وکفران عصیاندن احتراز
قلمیه ۰ ایکنجی اولنکه بی سبب غضب ایلیه ۰ وخشمی حلمی اوزن غالب اوله ۰ اوچنجی
اولکه معروف عمردان ورعایت حقوق تخلف وخلایقدن لی نیان اوله ۰
دردنجی اولکه اندیشه غدرهکی کندو پیشه قله ۰ بشنجی اولکه دروغ وخیانت
طریقینه کیده ۰ وصفت صدق وامانتی کنار ایده ۰ التنجی اولکه شخص شهوت
پرست که عنان نفسن ارخا ایلیه ۰ وتوسن مرادن میدان هوا وهوسه رها
ایلیه ۰ یدنجی اولکه قلت حیا ایله موصوف اوله وقباحت وسوء ادب ایله معروف اوله
سکزنجی اولکه بی سبب ظاهر خلق حقنده بدکمان اوله ۰ اما اولکسن نفر که
مصاحبتنه طالب اولمق کرک ۰ بلکه انلری دوست ایتمه مطالب وملق کرک اولدر اول
کسه درکه اداء شکر نعمتی ذمتنه لازم بله ۰ ومقتضای حقوق خدمتی عهدسنه واجب
قله ۰ ایکنجی اولکه عقد عهد محبتی صروف روزکار ایله منحل اولمیه ۰ ورشته دعوی
مودتی تقلبات ادوار ایله انفصام بولمیه ۰ اوچنجی اولکه ارباب لطف وکرم
تعظیمن واجب بله ۰ وقول وفعلکه مقام مجازات ومکافاتده اوله ۰ دردنجی
اولکه غدر وفجوردن اجتنابی نوع نخوت وغروردن اجتناب قله ۰ بشنجی
اولکه حالت غضبده نفسنی ضبطه قادر اوله ۰ التنجی اولکه لواء سخایی رفع

ایدوب

ایدوب ۰ فقرانک تحصیل مقاصدنده مقدورنی صرف ایلیه ۰ یدنجی اولکه دامن شرم وحیا
الدن قومیه ۰ وطریق ادبدن تجاوزی جایز کورمیه ۰ سکزنجی اولکه صلحا واهل عفت
محب ۰ وفسقا واهل بدعتدن مجتنب اوله ۰ هر کمسنه که بو طائفه ایله کمالیا ذکر اولنان
مقام وفاق اتفاقده اوله ۰ واولکمسنه که سابقا مذکور اولدیغی عزیمت حقوق
وشقاقده اوله انلرک صحبتیله علل اخلاق ردیه اندن زایل اولب مزاج
اعتدال حقیقیه مایل اولور ۰ شول کیمکه بو قدر حدت وحموضتله مجبول مطبع
ایله امتلا ج بولور ۰ عرض حموضت اندن زایل اولب بو قدر مرضک ازالهسنده نوعی
اولور ۰ نظم چو سرکه ترش روی با انکبین آمیز ۰ که دافع مرض صفرا روان کردی ۰
مباش مرده دل وهمدم جان بکزین ۰ که از مصاحب جان تو نیز جان کردی ۰
چو سایه باش ملازم به پیش اهل صفا ۰ که آفتاب صفت شهره جهان کردی ۰
چون شیخ بو خلقک تلافیسنده ۰ وبو واقعهسنک تدارکنده مادام که جهد تام
وجد واهتمام مشاهده ایتدی ۰ تمهید قواعد سپاس وتقدیم وظایف شکر
بی قیاسدن صکره ایتدی ای ملک زمان سنک برکات نصایح ونفثات مواعظکله
بیت شب تاریکم اولدی روز تابان ۰ قوی دشوارم اولنلر اولدی آسان ۰
بو ایمن کافی وکاردان ورطه تهمت وبهتاندن نجات بولدی ۰ وملو زماندن بعد
بربرینک حالنه اطلاع کلی حاصل اولدی ۰ من بعد متنبه اولدم که بونلر کبی نجه
مسلکه سلوک ایتمک کرک ۰ وسوء ظنلرینه جوابده وکلولرینی سلب وایجابده نجه
صواب صوابه کتمک کرک ۰ پس فریبه بکلرمانته اعتقادی آرتدی ۰ وانواع
معذرتله وملاطفت بیورب اوکنه دعوت ایدوب ایتدی بحمدالله که بو تهمت
موجب صدق اعتقاد وسبب اعتماد اولدی ۰ بهمان حسن اهتمام ایله مفوض اولان
احکام مملکتی تمامنه قرار سابق اوزره قیام ایتمک کرکدر ۰ فریبه ایتدی بو فضایل

بو قضیه‌یه فیصل بولورکه ۰ و بو راز انکشت تلطفله بو عقده بجه منحل اولورکه ۰ ملک سوابق
عهود فراموش ایتدی ۰ و سعایت حساد و وشایت ارباب افساده سمع قبول
کوش ایتدی **بیت** اما انکه دل از وفا بر داخته ۰ با دشمن من تمام در ساخته
کر با همه کس عشق چنین باخته ۰ هرگز خوش کس نشناخته ۰ کما مجری ایتدی بو امورده‌ن
خاطره که هیچ نه خطور ایتمزدی که نه سنک خدمتکده قصور اولمشدر
نه بنم همتمزده شایبهٔ فتور اولسه کرک خاطرکه دیدی قلبکی قوی طوت و استظهار
تمام ایله تمام مصالح خاص و عامه اهتمام ایت فرید ایتدی **مصراع** هر دو زمرا
سری و دستار نیست ۰ جان زمرا ولدم که بو دفعه بکا قصد فاسد حساددن
مضرت عاید دکلدر ۰ اما بازار جهان اهل مفاسد افسادندن کاسد دکلدر
تا ملکک بنم حقمده عنایتی باقی اولدقجه حاسدلرک قصد فاسدی برقرار اولمق مقرردر
چون ملک سباع ساعیلرک کلمهٔ شرفه استماعه بیورمیوب بلدیلر که ملک جانبی هیچ
ولیمدر ۰ هر لحظه تمهید مقدمات تخلیطی تجدید ایدوب بهر ساعت زبان
نفاقی برکاره و کلوم شقاقی تکرار اتمک محقق‌دن ۰ بر پادشاهک کلقم ساعی
فتنه انکیزی اجتماعی جاینکون ۰ و سخن چین منفاق آیینک ذر رفاق
التفات کوستمز اکا خدمت اتمکه جانبازلقدن جان بازی اتمکله اهل خرده
نا ملوم و ناموافقدر **مصراع** هر دو زمرا تو نرو یدجانی ۰ اکر رای ملک صواب
کورمسه بن بنده تقبل اعبا وزارتدن ابا ایتدکمک سببی انها ایدیم یین شیئ
اجازت ویردی ۰ فرید ایتدی اکر ملک بو بنده جانبن یاد ایدوب بداد
جلوه‌دن آزاد ایتدیسه تلطف و تفضل جهتندن ایدی آنی نعمت عظیم و عنایت
جسیم بیلورکه ۰ اما کیفیت حالی تحقیق ایتدین ارباب غرض کلوئی تصدیق
ایدوب امر سیاست بانه شتاب ایتمکله خانهٔ وقار و ثبات شاهی

خراب

خراب ایتدی ۰ لاجرم بن آنک مکارم پادشاهانه‌سندن بدکمان ۰ و عواطف خسروانه
و مراحم بیکرانه‌سندن ناامید اولدم ۰ زیرا که کندونک سوابق تربیتی ۰ و بنم سوالف خدمتم
بلوفائیه هباء منثورا ایدوب ۰ کندونک پروردهٔ نعمتی و بر آوردهٔ دست همتی
و بی سبب نظر عنایتندن مهجور ۰ بلکه دایرهٔ حیاتدن دور ایتمک دلدی ۰ و بر تهمت
حقیقی ثابت اولدوغی تعذیب جهة داخی مقدار دفع نبرده که ظاهردن عقوبت عظیم
روا کوردی ۰ پادشاه شویله کرکدر که جنایت عظیم و جرائم کثیرة ۰ داخی شرب
عفو ایله تین ایده ۰ فکیف که بیرین نتکه شاه یمن کندو حاجبنی جریمهٔ عظیمه‌سی
وار ایکن رسوا و ملامت ایتمیوب ۰ دامن عفو و صفح ایله انک شناعتی ستر ایدیم
کا مجری ایتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** فرید ایتدی روایت ایدرلر که
دار الملک یمنده بر پادشاه وار ایدی که فروغ صبح سعادت جبین مبیننده باهر
و لمعهٔ نور عدالت چهرهٔ آیینهٔ باطننده ظاهر ایدی **بیت** شهی که آسمان در هش کاه باب
زبر عین و جوزا فشاندی نثار ۰ نشیننده بنام کسری و کی ۰ فریدون کمر شاه
فرخنده پی ۰ بر کون بر حاجبه متغیر اولوب درکاهندن آنی رد ۰ و باب عواطف
شاهانه‌ی اندن سد ایتدی ۰ بیچاره حاجب مفارقت درکاه پادشاهه طاقت
کتورمیوب ۰ و جلاء وطن و ترک دیار ایتمکده مصلحت کار روزکار
کوردی ۰ ناچار رکوت نجه کات نزده تقاعد اختیار ایدوب کاه کندونک حال
پریشانه اغلردی ۰ و کاه روزکارک اطوار عجیبه آتشنه کولردی **بیت**
هر شب ز سوز درون بر یار بی یار خویش ۰ کاه می کریم چو شمع و که تبسم میکنم
عاقبت شدت حال و قلت مال و کثرت عیالدن مستفیض الکبال اولوب شوکتدن
هنکام که شاهک ضیافت عظیم و بار عام اولدی ۰ حاجب بیچاره بعض احبابندن
اسب لطیف ۰ و جامهٔ شریف استعاره ایدوب بندی درکاه شاهه کلدی

دریانلرکه انديلركه تشریف خسروانه ایله اختصاص بولمشلردر • وبوندن کمال فخرشاهی یه باعث اولمشدر • کیمسه آنی منع ایتمدی • حاجب اقدام ایدوب بارکاهه کبردی وشاننه مناسب مقامده طوردی • شاه برفضاء دلکش وحجتی شاهانه قورمشدی • وارکان واعیان ایله بزم شرابه او تورمشدی • بیت
سماط بزم دونمش کهکشانه • کمش ساغرلر اختر ده نشانه • طبقلر بر کباب کبک خوردهای صراحیلر خروس تندن تاجه • تذرو باده یه جام شیانه • بسط سیمین اوکن نقل دانه •
چون حاجب کوردی • دریای خاطر اضطرابه • وآتش غضبی التهابه باشلیوب خاطرنده سیاست داعیه سی ظاهر اولدی • ینه توقف ایدوب دیلدی که مجلس عشرتی منغص قلمیه • ونشاط باده خوشکوارندن آنلر مبدل اولمیه • کرم اصلیسی آنک کناهندن مسامحه مبالغت کوستردی • وسخاوت جبلیسی انک جرمیسن کالعدم فرض قلوب • بو مضمونی اعاده عفوی خاطر عاطره عرض قلدی
تو باده نوشی وکرم ورز والقضا عکسی • چون حاجب بشره شاهده نظر قلدی وهشاشت وبشاشت ونشاط وانبساط برقرار بولدی • فی الحال ایاس خدام جانسپارانک دامن خدمتی کمر جانه استوار ایدوب • او مقامه مناسب اولور هر عمله اقدام • وهر شغله اقدام اهتمام اوزره قیام قلدی • تا فرصت بولوب فی الحال بر طبق زرینی که ونی بیک مثقال ایدی • دامن آلتنه آلدی • شاه اندن بو حرکتی مشاهده ایدیجک بلدی که آنک بو جرأتنه باعث فقر وفاقه وضیق معاش عدم طاقتدر • دامن حلم ایله عیبینی ستر ایتدی • واول جریمه یی قلم عفو چکدی • مجلس آخر اولیجق چاشنی کیرلر آنک طلبنده شورش وشغب چکدیلر • وحضار مجلسی متهم قلوب قصد ایتدیلر که زور وزار ایله انلر اقرار ایتدیره لر • شاه مقربان درکاهدن برنده استفسار ایتدی که بو جماعتک
بویله
بویله انقلاب واضطرابنه باعث نه اولدی • صورت حالی اعلام ایدیجک پادشاه ایتدی خلقی یحقیقه بیحضور ایتمک آنی آنلر اله مادی • آلانی داخی کوردی • اول کیمسه که آلدی ماید • وبو بینمزده اول کیمسه که آلانی بلدی ماید • وبو ینک ممتنع • حاجب بارکاه شاهدن بو لطفی حقوقیتی کبدی • وبر بیلی تمام اول طبقک بهاسیله معیشت ایتدی • تمام مستقبلده جهان اولدی دخی حسن وبار تمام حاجب ینه بر حیله ایله بارکاهه دخوله ظفر بولدی • ومقامنده طوروب سائر خدام کبی خدمته مشغول اولدی • شاه چون آنی کوردی اوکنه دعوت ایتدی وآهسته ایتدی بکن که طبق دستکی اول زر تمام اولمشدر • وکیسه کاشانه رباب کبی بها طبق زرینیدن خالی قالمشدر • حاجب روی تضرع زمین نیازه اوردی وجبین مسکنتی خاک مذلته سوردی • وزبان انکسار واعتذار ایله ایتدی بیت
کامکارا چشم بدان ما حاجت دور باد • خانه عمر تو باد ورایت معمور باد • بو فصلدن شعبه که بندن صادر اولدی • بو عکس اولدی که شاید پادشاه ویا مقربان درکاهدن برسی کورن بکا سیاست بویره که آجلوق محنتندن حیاتدن طویوب طوردم وناندن حسرتندن جاندن ال یویوب طورورم • واکر بو سعادت ساعد ایتموب بو شناعت پرده خفاده قالورسه یاری برقاچ کون ننده رمق اولدیجق قوت الدکورورم • عین الیقین بلورم که ضمیر منیر پادشاهمک حسب حالمدن آکاه وصدق مقالمه کواهدر بیت داردآن شمع دلفروز آکهی از سوزما • واندرین دعوی کواه ما ضمیر پاک اوست • ملک ایتدی راست سویلرسن بنک کیفیت حالک بکا ظاهردر وصدق مقالکه حسب حالک برهان باهردر • مرحمت وشفقت لایقدر • وعنایت وعاطفته مستحقسین آنی ینه نواخت ایدوب ینه منصب عالی ومرتبه اولیسن ارزانی بیورردی • بو مثلک ایرادندن مراد بودر که قلوب ملوک نا امدادن دریای ذخار کبی بیکران وبی کناردر اولملو کرکدر • تا خس وخاشاک سعایتله کدورت پذیر اولمیه

وحلم و وقار سلاطین عالیمقدارن کوه باشکوه کبی ثابت وبرقرار اولمق کرک تا تندباد
خشمله متزلزل اولمیه نظم بادل ایشان نبود خشم یان هیچکهی کوه نباشد بخیان
خس بجبادی رود از جای خویش کوه نیاد من نکشد پای خویش شیخ ایتدی
سنک کلام کرچه راست ودرستدر اما تلخ ودرشتدر نوش داروی نصیحت
خوش مزه وخوشکوار اولمق کرک تا آنک تناولی مریضه دشوار اولمیه که طبع
بیمار داروی ناخوشکواردن اکرچه علت صحتی ایسه داخی مرارتی سببیله کاه اولور
استنکاف ونفرت قلور اول سببله نعمت صحت ودولت حیاتدن محروم قالور
بیت کسی که او بشکرخنده دل تواند برد جواب تلخ چرا کوید از جیان دهنی
فرینه جواب ویردی که کلامم بو بابده راست ودرستدر ولی ملکک فعلی ایطال
حق واعطای باطلده بنم قولمدن هزار بار درشتدر چون ملک تحقیق حق
واظهار صدقده اصحاب غرضک تزویر وبهتاننی بویله سبک استماع قلمیه
لازمدر که اهل حقک کلام نصیحت انجامی که محض صدق وعین صوابدر اکا کران
کلمیه زیرا ملک بنم بو نصیحتمی کستاخلغه وسوء ادبه نسبت ایتمیه سنک ایکی مصلحت
کلی یی متضمندر اولکی بو که مظلوملره استغاثه وتظلم تسکین وقناعت کلی حاصل
اولور وباد ناله وفغان وفریاد دلخاطرلرندن غبار اندوه وملال زایل
اولور پس اولی بودرکه قلمده تشویشدن هرنه واریسه انلره اظهار ایتمکله ساحه
ضمیرک خاشاک غل وغشدن پاک ایدم تا ملکه بنم حقمده غیبتم بکیان اولمیه
ونهانخانه ضمیرده برنسنه قالمیه که بعد زمان موجب کفران وعصیان اولمیه
ثانیا لازمدر که بو قضیه ده حاکم عقل جهان آرای ملک اوله وهرنه قضایی که
امضا قلم کلامم متضمن استماعدن صکره قله لاجرم واجب اولدی که صورت حال
محتجبه حاکم عقل شاه اعلام ایدم وصفت درد ونهمتی طبیب ملک فکره کاه

انهاده

انهاده تمام اهتمام ایدم مصراع چون توان درد از طبیب خویشتن پنهان داشتن
کاجمیع ایتدی دکلکی دن اما سنی بوغرقابدن استخلاصده عنایت کلی ظهور ایدرم
که فرماه سیاستدن صکره اعطا امان کبی کلی انعام وعظیم احسان اولمز فیه
ایتدی بن عمرم ایچنده عواطف ملکک شکرین قلمزن وحیاتم اولدقجه مکارم ثنا
عهده سندن کلمزن بیت اکر هرقل تنم اوله بر دل بو نعمت جون سکا شکر
این بیکیدیل ادا این میوب بیکه بیبنی بلوب عجزم قلدم آخر بینی دن
حکم سیاستدن وامر عقوبتدن صکره عفو ومرحمت جمیع نعمتلردن اولی واحجدر
وفضیلت ومزیتی جمله سنک او زرینه ظاهر وواضحدر که سایر نعم ترتیب ایداندن
بو نعمت مددایله مثی دوه روان در بیت برجان وبردلم نظری کرد یلطف
جان شد زمین منت ودل شرها رتست جمیع آفاتدن ملکک ناجی ومخلص ومطیع
ومختص بن مسیم ونقد جانی انک فرمانه فدا ایدرم حالیا بوجرأته باعث
بو دکلدرکه رأی ملک آرای ملکی خطایه منسوب قلم یا جانب فهم وتعقلنی
قلت تأنی وسوء تأملله معیوب قلم اما جاهللرک حسدی اهل هنر وکفایتدن
حقنده عادت مستمره ورسم معهوددر واصحاب عقل وارباب فضل نادان
واهل جهل میاننده دایما مغبوط ومحسوددر مصراع بی خار حسد نیست
کل وهنری بعضی اکابر بو بابده بونی پس شی در بیت از حسد ناهلم ار کوید بد
زان بود کز من بدل درویشتی حاسدان هستند ما را باک نیست بی هنر
آنکس که حاسد نیستش ودعای حکما که بت محسود ایمان بو نکته یه ایمادن
کاجمیع ایتدی قصه حادو مکر اضداد دن نه باک که کلامم درونک اولمز
وهنرمندلرک فضلی چنین بی هنرلرک حیله سی سهاکبی دن که ظهور بحرانه
نور وفی بولمز بیت ندکلو جیبه صادق قلمه تزویر این مر قلب شب نورتاشر

طوبیلی عاقبت کذب وخطاسی ظهور یا بینه قالو دیون قراسی باطل هیئت متهوردر
وحق دائما متصور در مثل مشهوردر که ان الباطل یفور ویغور ثم یغوص اهل حسد
تدحیلده دونوع ایاب حزدن خس کلمز وتعب بدکو یله مرد پاک دامن ملوث اولمز
بیت کی بدی گفت ترا دشمن دون باکی نیست پس نه آنست که او مرتبۀ ذات شکند
طعن خفاش کجا رونق خورشید برد سنگ بد اصل کجا قیمت گوهر شکند
سینه من بعد افساد حساددن ایمن ومطمئن اولمق کرکس که بز انلرک غرض
امیدکاهنه شرف التفات بیورمزن وفتنه انگیزنی حسن اعتبار ایله کوتورمزز
فی سبیل اللّه ایدی بلکه اولور که اعداء خذلهم اللّه تعالی حسدجهتندن دکل بلکه
نصیحت طریقنه قدح ایدرلر شیر ایتدی بو بابی نه حیله ایله فتح ایدرلر جواب
ویردی که دیرلر که فلانک قلبی وهم ووحشتله طولمشدر اول سببدن که انک
عقوبتنه فرط مصادر اولمشدر ودماغنه نخوت یول بولمشدر اولجهتدن
که انک تدبیرینه عواطف خسروانه آزاری بیوره مشدر حالیا بو حرفتدن هم
آزرده در هم بدکمان من بعد مستطیع فراغدن ونه معتقد امان مصراع
غافل مشو از هر که دلش آزردی چون بو وجهله تزویرلر مزاج ملکده نکه پذیر اولور
بعید دکلدر ملک جانبندن داعی بدکمانلق بدید اوله الحق ملوکا الیوم وجزم
سلطنه اوفق بودر که بنده جفادیده دن ایمن اولمیه ومنن لاسندن دور
یا بله ابعزل والابتلا اولسه واول اشخص که رتبتی آندن ادنی اوله انده نقلیم
اولنمش اعتماد قلمیه کاجی ایتدی بو عارضه بجز علاج پذیر اوله وبو عقده
بخ انامل تدبیر ایله کشایش بوله فی سبیل ایتدی اولکیمه که عاقلدر تحقیق
بلورکه انلرک بو بابده کلامی بغایت باطلدر واوهام خام وتخیلات ناتمامی
حیله صدق وصوابدن عاطلدر زیرا که بو مقوله حوادث که ما بینلرنده حادث اولور

داروغه کلی

بنیاد اعتقاد جانبنک احکامنه باعث اولور اول سببدن که اگر ضمیر مخدوم خادمدن
اهمال وتقصیر فهم ایدوکی اجلدن تغییر پذیر اولورسه اکا خشم ایدوب حالنه
مناسب تأدیب وگوشمال ایدیجک لاشک خاطرندن آثار انفعال زایل اوله
کثیر وقلیل ضمیرنده اولقدر غبار حدثه ومللی مضمحل وچون حاسدلکر غنودهات
فاسده ایدوکی بلهار ارباب غرضک تهمتنه اعتبار والتفات ایتیوب اول
فرط اخلاص وامانته اعتقادی داعی زیاده اولور خدمتکارک داخی کوکلندن
عدم وهراس ولحق کوشمال بولنجق ایمن اولوب انتظار ملبه عدابندن خلاص
بولور بیت در رنج افتادم وانه اندوه غم آزاد شدم در بلیه ماندم وانیز بلیه
وا رستم شیر استفسار ایتدی که چاکرلرده قابل نفع مستوظ انک کرک
جواب ویردی که اوچ نوع بری اولکه بنای جاهی پادشاهک همان سببی ایله اوله
ایکنجی اولکه آنی پادشاه عین عنایتله منظور قلمه ونخوا جلدن بدخواهلری کاظفر
بله اوچنجی اولکه کدیمین وعرق جبین ایله جمع اتدوکی مالی پادشاه طمع ایدوب
الندن اله کاجی ایتدی بونلر نه طریقله تدارک ممکندر ایتدی بو کمینه ده رکه
مخدومی اندن رضا وصفا اوزره اوله وهر لحظه اکا عنایتنه عاطفت
بی اندازه روا بیوره چون ملک بوبنده نک حالنی تدارک ایدوب رضای کلی
وصفای تمام آوزانی کوره رنجانه خاطرده نه وجهله حدثه وآزارلق باقی
قله واعدا بجز فرصت بولوب افساد باینه طریقله رخصت بولر بو جمله ایله امید
واردر که ملک بنم اعتذارمی قبول بیوره بر داعی دام آفته کرفتار ایتدوبنی
قویه که بو بیابانده ایمن ومرفه ساکن اولم وصفای نیت وصدق عقیدت
ایله وظایف دعا وثنای ملکی ادا قلم بیت هر روز زدهر سر ثنای تو مکیم تقریر
بشب وظیفۀ مدح تو میکیم تکرار کاجی ایتدی قوی قلبا ول سن اولدیگن

عدادندن دکلسن که سنک حقکده بو مقوله تهمتلر مسموع اوله وسنک یاپکن غمازلرک کلامی
سعایت آمیزی محل قبوله وموضع رضا بوله بن سنک کنه حقیقتکه واقف ومشرفدر
وعین الیقین بلمشدرکه وقت محنتده صفت صبرله موصوفسن وزمان نعمتده ادای
شکرله مشغولسن خلاف دیانت وصیانت شانکه عظیمسن بلورسن ورعایت مروت
وفتوتی ذمتکه دین بلکه فرض عین قلورسن پس بنم عنایت بی غایتم واثوق
اولکه سنک وفور عقل وکفایتکه اعتقادمدر وکمال صدق وامانتکه حسن اعتمادم
مضاعف اولمشدرکه من بعد هیچ وجهله کلام خصم موقع استماعه یول بولمیه دکلدر
وهر تحریض وکنایتلری قدح وجرحه محمول اولمیوب مقرردر بیت نیست سخنان
فتنه انکیز حسود در بارهٔ دوستان نخواهم شنود فرس ایدیجوق عنایت
ظلل یزدانی اوستمرسایبان اولدیغی ادانایا کمک قصد کیدندن باک وکدورت
رضای سلطانی حادث ونکهبان اولنجق خصم بد اندیشک معارضه سندن غم و
تشویش بیت بعد ازین چه غم از تیر کج انداز حسود چون بمحبوب کمان ابروی
خود پیوستم پس اهتمام تمام ایله اتمام مصالح خاص وعامه قیام ایدوب ساعت
بساعت مرتبه رتبتی متزاید ومداد تقویت وتمشیتده متضاعد اولدی
تا کمال ملکه وسداد له محل اعتماد کلی ومحرم اسرار ملکی ومالی اولدی بیت
نهال شش بدان کونه شد سر بلند که از آسمان سایه بر ترفکند بود راوی باکی
داستانی کم ملوک زمان آستانی میاننده بعض مخالفت واقع اولوب اظهار تمام
خشم وغضبدن صکره مقام کمال رضا وطلبه کلمه عاقل کامل وهوشمند فاضل
مشتبه دکلدرکه بو باب مذکور اولدیغی امثال وحکایات انواع فوایده اصناف
منافعی مشتملدر اولکه کتاب تأیید آسمانی مؤید وسعادت جاودانی ایله مخلّد
اوله عنان همتی کشف رموز حکمیه معطوف قلوب کمال عزیمتی فهم اشارات

علمایه

علمایه معارف قیله تا دار انتفای طریقتندن دوا مجانی حقیقته واصل اولوب برکات
معالجهٔ اطباء روحانیه ایله علت پرخطر جهالتدن افاقت بوله بیت
داروی از پیر طریقت بستان کاومی را بتر از علت نادانی نیست
روی اکر چندین چهره وزیبا باشد نتوان دیدن در آیینه که نورانی نیست
عابد وزاهد وصوفی همه اطفال رهند مرد اکر هست بجز عالم ربانی نیست

باب دهم طریق مکافات اجزای اعمال وسزای افعالی بیان ایدر

دابشلیم تمام تعظیم وتکریمله بیدپای حکیمه ایدی استماع ایتدم اول دکلستانکه حشمتلو
شاه وسپاهی میاننده واقع اولمش خلاف وخیانتی وفرط عقوبت وسیاستی
وعاقبت الامر تجدید مراسم عاطفت مراجعتی ونظام ممالک ومصالح خلق ایچون
برامین کافیه به مزید عقیدت وعنایتی وجانب باطله میلدن مجانبتی وقول حق
وکلام صدقه میل ومداهنت حالیا ملتمسدرکه بیان قلنه اول ستمکار کرداستانی
که رعایت نفس وصیانت حالی ایچون عبار آفرینه کار ایذا وآزاردن خالی
اولمیه واندن اشجار رده نصیحت عقلوی سمع رضا ایله اصغا قلمیه تا عاقبت
اندوکی افعالک دام مکافاتنه کرفتار اوله برهمن ایدی اضرار وآزار دیکندن
شعار ایلمز مکر بر جاهل که نور حقدن ظلمت باطل میاننده فرقدن غافل اولمیه
وبر نادان که غایت غباوت وجهالتدن بیابان غوایت وبادیهٔ ضلالته سرکردان
اولوب عواقب اعمال وتبعات افعالدن اندیشه قلمیه با مرهم بصیرتی خواتیم
امورده مکشوف اولوب آفات اسات ومکافات عین یقینله مشاهده ایدن
اما اول عاقل دانشوردکه دیدهٔ عقلی کحل الجواهر توفیق ربانیله منور وکلشن
جانی روایحه ریاحین عنایت رحمانیه ایله معطر اوله آزار وایذا تخم رضا ویرمه
وکنه ونفسنه لایق کورمدوکی آخرته حقنده تخم روا کورمیه سند بکنه انکه بخود میسندی

خیلی اکثریه عمل ایچون بر جزا متقرردر و ابتدا متقرر اولان فعله مترتب اولمق متعذردر
عدم ظهوریله مسرور و تأخیر وتراخیله مغرور اولمق کرکدر ان الله یمهل ولا یهمل
فحواسی مقتضاسی اوزره شاید استدراج ایچون امهال واقع اولمش اوله که ترتب
جزای اعمالکه بر مدت مهلت مجال واردر اما احتمال اهمال بحسب اعتقاد محالدر
و دنیا بر مزرعه در که خیر اکرسه انی بچرر و بر مشرعه در که
درد اکر صاف اندن نه اغتراف ایدرسه انی ایچر ان احسنتم احسنتم
لانفسکم وان اسأتم فلها پس هر کیمسه که تخم سعادت ادمیه تخم سعادت
اکک و هر کمسه که زخم سهم الم دن و همایله کمان ظلم وستم چکمک کرک **بیت**
اساتدن دلاوار حق مخافات که اولور انک بریشک مکافات بهرحال بکدر اساتدن
چوکندوبه ایدرسه آنی احسان فرضا که برکمسه کندونک زرق وتدلیس وتزویر
تلبیسله اوروتسه و افعال قبیحه سن اعمال حسنه لباسنده کوسترسه تا بو مرتبه
یتیشه که خلوق اکا مدح وثنا اتسه و ذکر محامدی مشارق ومغاربده سایر و دایر
مدایح افواه ناس والسنه عوام وخواصده دایر اولسه بو وسیله ایله نتیجه افعال
ذمیمه مرتکب اولدیغندن مصروف اولمق یوقدر و بو تکلفله غرات خبث باطنی وتبعات
کدورت نفسانیه لدن تخلف قلمق یوقدر مثلا دهقان برین تخم حنظل اکسه
وخلقه اندن نیشکر بیتر اعتقاد ایدرسه بی شبهه بو حیله ایله ربیع زرعی متغیر
اولمه کرکدر و اول تخم که اکشدر حنظلدن غیری ثمر ویرمه کرک **بیت**
چون که بدکردی بترس ایمن مباش زانکه تخم است وبرویاند خداش
چند گاهی او بپوشاند که تا آیدت زان کرده های بد حیا داحق ما از مکافات الم
آگهی کفت ان عذابی عذاب چون بر کسه حقیقت مکافات بلوب اساته مترتب
اوله آفات و مخافات اکلیه شاید که ستر آیت ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره

آنك

آنک ضمیر منیرینه سرایت ایلیه و جانب اساتدن جناب احسانه و انابته میل ایدوب
ستمکارلقدن توبه وانابت ایلیه **مصراع** این نیز بتوفیق تواند بودن بو مقامه
مناسب امثال اسمارده دن و بو مقاله موافق آثار واخبار دن در دلستان
شیر صف شکن و عربده تیز افکن آرامستغنی اولنده که بحر روایت اولنمشدر اول
حکایت بیمن ایتدی امثالم کلشن در که ولایت حلب بربیشه وار ایدی
حیاض و انهار دلکشی و ازهار واشجار ریحان حساب وفذلک شماردن بیرون
بیت کل وبید و شمشاد وسرو و خدنک همه سبز ونشاخ وبشاخ تنک اول
بیشه ده برشیر جفاکار وار ایدی ماده چنک و پرخاش آماده بر پیل تن کز کهبرام
فلکی بر حمله ایله کوی دکیشکار ایدردی و شیر کردون هیبت سطوت وصولتنده
کاو کبی تحت الثرایه فرار ایدردی **بیت** خشم وقهرم کوسترسیدی جندانه
اولوردی هیبتندن آب سندان کوزی کویا که تنوره پرآذر دهانی غار اماکه
پر اژدهر بهوا رسنک ده ملتشعیف و ظلم وستمله موصوف ایدی و پنجه ودهانی
خون حیوانات ایله الوده قلب سباع میاننده هتک وفتک وقهر وجورله مشهور
ومعروف ایدی حشمنده وحوشدن بر نسیه کوش وار ایدی که لیل ونهار دربکاه
خدمتکار و وزیر مصلحت کذار ایدی چون صورت حالی بو منوال اوزره کوردی
انک نتیجه ظلم وتعب وبی داددن قورقدی ومن اعان ظالما سلطه علیه
وعیدندن خوف ایدوب قصد ایتدی که اول بیشه دن رخت اقامتی کوترب
ملازمتی ترک ایده و بر کوشه ده منزوی اولوب عزلت وفراغت کزین اوله
جانبر کاین **بیت** بترس از صحبت انکس که زو خلقی بیازارد با آتش هرکه
نزدیک بیم سوختن دارد بو فکر صحرایه متوجه اولدی که دیک بر بیشه کناره
کلدی کوردی که برخوش تیشه دن [illegible] دنلر بر درخت عرق کمر وتینه بنیاد

ونجنی خراب ایدن • ودرخت زبان حال ایله آکا خطاب وعتاب ایدوب که ای ستمکار ودل آزار
نیچون جانمه نشترلر اوروب عروق شرایینمه سندن تیشه بیداد ایله قطع ایدرسین
ونیز آثارم بناسنه یتیب خلل یقی راحت سایه مدن ومنفعت میوه مدن نیچون المکی
بیت مکن بدی را جزا بدی باشد • پیش اهل مروت بدی ددی باشد
آنک ناله ورغنه التفات واعتبار ایتمیوب همان اول ستمکار لوکی اوزرینه مقرور
اولدی بو اثناده ناکاه بر مار یکاندن تیر چقر کبی کمیننندن چقدی • وتیر قصدی
موشه راست ایدوب همان دم قلوبی نقش سوراغ دهاننه چکدی • سیاه کوش بو
صورتدن تجربه حاصل قلوب بلدیکه آنار نقره آثاردن غیری نسنه کورمز
وخاردکن کلام ادن ایرمز • وخارخاردن غیری ثمر ویرمز بیت
بد مکن ونیک طمع میداری • جز بد نبود جزای بد کرداری همان اول زمانده
مل موشك تشویش جوعی فراموش ایتدی • وخوش حال وفارغ البال بر درخت سایه
خلقنه اولب یاتدی • اتفاق بر خارپشت بوی طعم ایله اول دشتی کشت ایدوب
اول مقامه کلدی • آنی خواب غفلته بولب نعمت وغنیمت بیلدی • وفی الحال دم
ماری اغزینه طوتب باشنی ابجرییه چکدی فارغ اولدی • مار غایت اضطرابندن
کمان کبی پیچ وتاب ایدوب سینه سین انک تیر خارنه اوردی • تا جمله اعضای
نوک خاردن کبی سوراخ اولوب • هزار ناله ایله جاننی مالکنه اصمرلدی
سیاه کوش صفحه روزکارده • نقش اعتبار آخرنجه قلدی • اما چون مار کاردن
قالدی خارپشت کرسنه خفادن باشنی چیقرب بعض احشای مارده نکم غذا اولمغه
صالح ایدی تناول ایتدی • بعده باشنی کمین کوهنه چکوب روی سطح زمینده
حقیقی کبی طوب اولب یاتدی • ناکاه بر روباه کوسنه اول صحراده کزرکن اول
مقامه ایردی • بلدیکه با وجود خار کل مقصوده ایرمک میسر دکل • وکلید مکر ایله در

آرزوی

ایدوب
آرزوی آچمق ستقون • پس خارپشتی پشتی اوزره دوندردی • واوسته تبولی
غمکیما اوزره بر قاچ قطره کوندردی • خارپشت باران اولمق امیدی ایله صدف کبی
بارانه سعفندن باشنی طشره چقردی • روباه همان دم بوغازندن محکم طوتب باشنی بدندن
قوپردی • کوشتن آشتهای تمام ایله اکل ایتدی • پوستن اول مقامده قودی کیتدی
هنوز روباه فراغت کلی حاصل اولمدین کوردی • بر سک دوننده کرک کبی در
بر کوشه دن چیقا کلدی • روباه خواب خرکوشده اولیوب یاره یارن قلدی
ولحم وشحمندن جوع الکلبی دفع ایده جک مقداری یدی • بعده حضور قلبله بر کوشه ده
یاتدی اویودی • سیاه کوش بو اعجوبه لری که هر بری تحقیق مکافاته دلیل ظاهر
ایدی کوروب نهانخانه قضادن قضاء قدر کلجک حالته آخر منتظر اولوب
طوردی • ناکاه کوردیکه بر پلنک تیز چنک خشمناک بر طرفدن کلدی • سکی نومندن
متنبه اولمزدن نیشتر دل شکاف ایله سینه سن دلدی • کلبک قلبنی طشره چقردی • پلنک مکر بر
صیادک یکیمده هندن خلاص اولمشدی • صیاد تیر خدنکی کمانه راست ایدوب اردنه
دوتمش ایدی • چون پلنکی سکه مشغول کوردی • امان ویرمیوب همان قبضه ده
خدنک دلدوزی پلنک جانبنه کوندردی • تیر راست صاغ جانبندن کیردی
صول جانبنه چقدی • زمین قوتکه قوت دیدی • زمان آفرین واحسنه دیدی
بیت فلک کفتا خوش است آن قبضه وشست • زمین کفت آفرین بادا بران دست
هنوز پلنک دفتر حیاتندن رمق وار ایکن صیاد کلوب بوینی اوردی • وسن عقله
پوستن بدنندن یوزردی • اتفاق اول مقامه بر اسب سوار یتشدی • اول پلنک
پوستنه که بغایت منقش ودلکش ایدی • طمع دوشدی صیاد اول بابده عناد
ایدوب عاقبت مکالمه لری مخاصم ومجادله مخاصم لری مقاتله یه منشد ایدی • اثنای
کارزارده مرد سوار شمشیر آبدار ایله صیادک باشنی لغندن آیردی • وپوستی پلنکی

طرفندن

آلوب بولنکردی هنوز بر فرسنک کیتمامش ایدی که نسبت خطا قلدی سوار پشت زندن
روی زمینه شویله یقلدی که هان اول زمان اول مکانده جان ویردی مصراع
زمان بردم امان ویرمدی سیاه کوش بو تجربه بیلدی که هر بری عین یقین ایله
معاینه قلدی سبب زوال ظن و کمان و موجب مزید ایقان و اطمینان اولدی
شیر چون اندن بو حالتی کوردی حضوره دعوت ایدوب ایتدی بنم سایه دولتمده
راحت ایکن و آستانه فلک رفعتمده مغمور احسان و مستغرق نعمت ایکن درکاهدن
کیتمک و ترک خدمت و ملازمت ایتمک سببندن سیاه کوش ایتدی بکا بر خاطره خطور
ایتدی و سودای دلده بر سودا ظهور ایتدی که نه تکلم ایتمکه اقتدارم وار نه صبرم قرارم
سویلمزسم اولوردم سویلرسم رازم آچلور بیت حال دل خویشرا ز تو نهفتن مشکل
وز بیم رقیب با زکفتن مشکل اکر همت ملوکانه امان ویروب وجهله تعیین و بیان
بیورردی که انک تفصیلنه امکان پذیر اولیه حال خاطره علی وجه التمام خاکپای ملکه اعلام
ایدم شیر ایتدی اکا امان ویردم و عقد عهد ایله مقرر قلوب ایمان ایله مؤکد قلدی
سیاه کوش ایتدی شویله معاینه قلورم که نیت ملک آزار خلقه مصروف
و عنان قدرتی بیکناهلره ایذا و اضراره معطوفدر دیکلر نیش جفا سیله دیشتدن
سینه‌لری خار آزار ایله پر تشویش بر بوجه ربدن بغایت ترسانم و بو معنیدن
هراسانم بیت صقین مظلومدن کیم ناله ایلمز که نالش ویران ایدر هیچ ایش ایلمز
شیر چون کلامن سیاه کوشک کوش قلدی دریای خشمی اضطرابه کلوب جوش ایتدی
اما عهد محمود و موجب ضمیرینه کلوب نفسی جبر و الجواب عرضه صبر ایدوب ایتدی
سنک حقکده خود بنم جانبمدن شتم و ستم صادر اولدی بلکه سنک متعلقاتکدن بر فرد
بندن بکجینه خاطر اولدی پس سیاست و عنایتمدن فرار ایتمکه علت و سبب و حمایت
حمایتمدن کنار اختیار ایتمکه باعث نه سیاه کوش ایتدی بلی عواطف شاهانه دن تنعم

خار

و بنم مکادم خسروانم تازه نعیم اما هیچ صاحب غرضک ظالملک تحدیسن کورمکه تحمل ایدمزم
و مظلومک نالشن ایشتمکه طاقت کتورمزم بیت وجودت پریشانی خلق از دوست
ندارم بیشمانه خلق دوست من از بی نوا بینم روی زرد غم بی نوا نام راخسته کرد
بوندن غیری شاید که ملکک بو آتش بیدادکستری دودنه بو یانه تقربله دامنکیر
مصاحبت ببیله معذب اولوب یاشیله یانجه قورورم یانه مصراع آتش چو افروخت
بسوزد تر و خشک شیر ایتدی بس شامت ظلم و ستمدن بلدک و میامن عدل و
کرمندن آکلدک سیاه کوش ایتدی هر کیمک کوهر حیثیتی استشمام رایحه کمالدن
خردن محروم اولمیه بلور که هر کیم که تخم آزار اکرسه خرمن غیری بر کورمز و هر
کیمسه که نهال منفعت دکرسه ثمردن غیری ثمر دیرمز اصحاب تنبه و ارباب تنبیه
دنیایی دار المکافات دیو اول کوهر تشبیه اتمشلردر که صواب و خطا آنده هر نه کندای
اتسک صدا طریقیله بعینه سکا ادا ایدر بیت این جهان کوهست فعل ما ندا
سوی ما آید نداها را صدا کی چه دیوارا فکند سایه دراز باز کردد سوی او آن سایه باز
ای ملک بر بکونه عین یقینله بلکه چشم جهان بین ایله صورت مکافاتی معاینه ایتدم
پس موش و ماری و قصه خار پشت و روباه حیله کاری و احوال سک و پلنک و صیاد
سوابقی کلک تعبیرله بر صحیفه ضمیر شرح تحریر و تصویر ایتدی و زبان فصیحتله
ایتدی ای ملک موش که بیخ درخت تیغ ستمله کسدی طعمه مار اولدی مار که زهر
قهرله موشی هلاک ایتدی نوک شوک خار پشتله هدف تیر وبال اولدی خار
پشت که خار ظلمله ماری تباه ایتدی روزکار آنی کرفتار دام حیله روباه ایتدی
روباه که اهلاک خار پشتک خار وجودی کلزار جهاندن قلع ایتدی سک کرسنه
قصاب وار دست آزار ایله پوستن خلع ایتدی سک دامی اول بیداد کم پنجه
پنجه پلنکه کرفتار اولدی پلنک دامی خدنک صیاد کم کشته پیکان زهرآبدار اولدی

صیاد بی رحم وظلم کار اولدوغی اجلدن خرمن حیاتی هوای نخوتیله برباد اولمسون دیو
صاورلدی • سواردخی ناحق یره قتل نفس اختیار اتدوکی اجلدن طعمه تیغ بوار
اولوب جزای کار وسزای کردارین بولدی • فقطع دابر القوم الذین ظلموا
فحواسی آنلر حقنده آشکاره اولدی • پس عاقله مناسب بلکه فرض وواجبدر که
بدکارلرله مناسبتدن احتراز • نیک کردارلر مصاحبتنه اهتزاز ایلیه • نفسنی
تازیانه حکمتله تادیب ایدوب اخلاق واوصاف ذمیمه دن تهذیب ایده • همتنی اصلاح
نیته معطوف قله • نیتنی افعال حسنه یه مصروف طوته • بیت نخستین نشاه
خرد آن بود • که از بدهمسایکی ترسان بود • شیر نخوت قوت وزور داشوبله
مغرور اولمشدی • ودماغی سودای قهر استیلا ایله بر وجهله امتلا بولمشدی
سیاه کوشک کلامنی قولاغنه قویمیوب رد ایلدی • ونصایحنی صحیفه بابنه طی
ذباب عدا ایلدی • سیاه کوش هر بابه که بو بابی کشاده قلدی • شیرک تاب
آتش بیدادی داخی زیاده اولدی • بیت ای آنکه پند محمد هیم از برای عشق
چندین مدم که آتش ما تیز میکنی • چون کوردی که آنک نصیحتی ضمیر شیره اولقدر
تاثیر ایدر که صحیفه پولاده ذره ضرب بای مور • یا جوش خاره ده سنان نخا
نبود • مصراع ایدرمی کارهیچ سنان خار بر خاره • خدمت شیردن فراغت
اتدی • ویاشی الوب کتدی • شیر سیاه کوشک بو حرکتندن خشم آلود اولوب
آزرده دوشوب اوزلدی • سیاه کوش کنزوسی بر خارا چنکرکلدی • شیراندن
کچوب کوردی که اکی آهو بره قفای صحراده کزده • ومادر مهربان آنلری کاه کاه
نکهبانلق ایدر • شیر آنلری صیده قصد اتدی • آهو فریاد اتدی که ای ملک بیداد
بو ایکی مشوم نارسیده سکا نه قدر غدا اولور • و بو قطعه ملائم آتش جوع جکر
ندکلو انطفا بولور • لطف ایله بکا رحم ایدوب دیرمی فراق قرة العین

وقلبی آتش هجران جکر کوشه لر له بریان اتمه • ای قهرمان قهار آنده باغ تنلرونی سنلر کبی فرزندلرک
واردر • صعتنی کیم بنم نور دیده مه اتدیکک سنک قرة العینکه ایله • بو عروز کارک عالم
مکافاتدر • وظلم وبیدادکار پر آفاتدر • بیت چو بد کردی مشو ایمن ز آفات
که واجب شد طبیعت را مکافات • مکر شیرک ده اننه اکی بچه سی وار ایدی که
صورت جهان آنلرک آیینه جمالنه محاذی ایلمزدی • و نور رای صباحت آنلرک تماشاسنه
دیلردی • اول زمان که بو آهو برنی قصد اتمشدی • شیر بونلری ایکن آنلر صیاد آنک
بچه لرین صیاد اتمشدی • شیر بونلری آهونک تفتیشه وزاری سنه التفات قیلوب
بچه لرین نیجه قهر ایله هلاک اتدی • انلری داخی صیاد شیرک بچه لرین تیغ بیدریغ ایله قتل
ایدوب آغشته خون وخاک اتدی • بیت مکر دشمن خاندان خودی
که بر خانداننها پسندیدی • آهو مصیبت دیکرمه شیر مهیدن رمیده اولوب
فرزندلری فرقتندن هر طرفه سر آسیمه کزر رکن نکاه سیاه کوش طوش کلدی
سیاه کوش آهونک فریاد وآهنی کوروب سبب جزع وفزعن صوردی • چون کیفیت حال
مطلع اولدی • آهونک آتشله جان کدازندن یاندی یاقلدی • ولکا موافقت ایدوب
بو بیتله نوحه وناله یه آغاز قلدی • بیت هر که دلم از غم دلدار بناله از ناله
زار شوم ردیوار بناله • خروش فریاد فراوانده صکره سیاه کوش کاتسلی ویروب
ایتدی صبر ایله که درد مصیبت دارو صبر ایله درمان پذیر اولور • بحضوما که اول
بد فعال اتدوکی افعالک عنقریب جزاسن بولور • بیت تخم بیداد او ز ابوخت ولی
زود بیابد شوم بروغن خویشتن • اما اولجانبدن چون شیر بیشه یه کلدی توجه
اولحالت اوزره بولدی باشلری بدنلرندن او زلش بوستلری تنلرندن یوزلمش کوردی
صغیر نفیر آفاقه صعاقه شیرک آسمانه اد کورردی • بیت در رو بند لندن آتش آه
فریادی دودی دیده خرکه ماه • بو وجهله خروش ایدوب • بیدرد لرنالش ایلدی که اول

انا لیلی انک حال زادم کر باین اولورلردی بیت چو سیل خون رود از دیده بامی برنم من
چه جای دوست که دشمن بکن بیدا زغم من • شیر که صایسی بر شغال وارید یکه کیره عجم
دنیادن دامنو چکمشدی • ومن قنیوشیجه نکته سن لوء نوکلدن اوقیوب کوزیاشی
باش چکمشدی بیت فارس میدان توکل شدم • خیمه بصحرای قناعت زده • تحرزیدن
خدمت شیر کلدی • و فغان و خروشنک سببن صوردی • شیر صورت حالی علی
التفصیل تقریر ایتدی • شغال ایتدی ای ملک صبور اول که صبر نتیجه و بناء ظفردر
سیاه ملوکدر • وحمول اول که تحمل قلب شکن عالی همومی وکروبدر • تنکنای ماتم
ومصیبتده بیدلن دلدار اولدر • کمین ضجرت ومحنتده عنان کبر و نفس بیقرار
بیت دفع ایمکه بتین ستم کردش چرخی • عالمده تحمل کبی هر کز سپر اولمز • هر حالده
حمول اولمده یا قوت صفت اول کم صو یه واکر آتشه دوشه ضرر اولمز • ارباب
مصایبه حبل متین اصطبارده تمسکدن غیری نجات • هیچ بر شام کلشن عالمده خار
جفا بوی وفا استشمام ایتمشدر • و صفحات وکتاب دست ساقیء غدر روزکاردن
بی محنت خمار بادهء خوشکوار ایچمیشدر بیت از دهر جفا پیشه وفایی نتوان یافت
در کوشهء ایام صفایی نتوان یافت • زخم دل مجروح جکر سوختکان را
بی زخم تیر از صبر دوا می نتوان یافت بیت کوز کبی خواب غفلتدن کوزک آچ
یوم که عین عبرت صونی صاچ • تا دفتر حکمتدن سکا بر قاچ نکته تقریر ایدیم
فکر دار دنیای غدار که حقیقتده سکا احسن وجه اوزره تقویت ایدیم • دریای
باطن شیر جوش وخروشدن بر آن سکون بولیب اولیب • بو قولده مواعظ ونصایح
شغالی استماعه مشغول اولدی • چون شغال کوردی که تنبیه وتأکید ضمیرینده
فی الجمله تأثیر ایتدی • مقتضای مقامه مناسب دلپذیر کلامه آغاز ایدوب ایتدی
ای ملک هر طلوعک بر زوالی • وهر شروعک بر وبالی واردر • وهر نزولک بر انتقالی

بو هر آقامنک بر ارتحالی مقرردر • هر ابتدانک انتهاسی واردر • وهر فاتحه بر خاتمه ایله مقروندر •
بو بهشت وبهارک آخرنده بر غم مدغمدر • هر سود که عقبنده بر ماتم منضمدر • بو مشرب عیش وشادمانی کبی
شوق شب زوالدن مستغنا اولمز • هیچ عطیهء عمر بیست که غوایل عین الکمالدن مبرا
اولمز بیت وارمی بر خاطر که غمدن غبار خاری یوق • قانی بر زمرده که حوادثدن غباری یوق •
بو کلستان جهانه بر قدم نظر • کوررم بر کل که خار جانگداز یا اولمیه • هر فانیک
بناسی کیم کیتسه • وهر غایبک تراجعی متوقعدر • الا او که منزل بدندن کوچیب کیتمش اولدر
وجانکه مرحله تندن رحلت اتمش اولمه شعر کل ذی غیبة یؤوب • وغایب الموت لا یعود
هرکاه که مدت عمر آخر اولمه • وزمان اجل حاضر اولمه • ملک الموت بر آن امان ویرمز
کوز آچیب یومغه امان ویرمز • نه قوت وزور ومال وموفوره وجواهر ناحصور
فایده ویرر • ونه عشیره وزبر واعوان کثیره وحیله وتزویر چاره قلور •
لا راد لقضائه ولا مانع لحکمه لیقضی الله امرا کان مفعولا • نظم
نه اولور اوقتی ایلر سیر منجم • نه زهر دهر مایل امتی تریاق • کوکسه خرمن دهری یلیه ویرر
کوک کلکی دهری اوددیان • ملک سوم الهموم من واق وهل لسهام الحمام من واق
چون فریاد وزاری ضایع دور • وجزع سوکواری غیر نافعدر • بودرده قضاء
رضادن غیری یلدز وامینددن • بو رنجده روی صبردن غیری یلدر شفا متصوردن
لا یستطیعون حیلة ولا یهتدون سبیلا نظم با قضا اذل و حکم قدر چه توان کرد
درچنین واقعه جز صبر دکر چه توان کرد • همه را درد لحاکست وطرح چه توان کنت
همه را بر پل مرکست کذر چه توان کرد • شیر ایتدی عجب بو بلالر نم فرزندلریمه نه سببله
حادث اولدی • شغال ایتدی بو بلالرک سکا نزولی انکندر وافعالک باعث اولدی
انصاف ایله که اول بیداد که صیاددن سنک بچه لرکه الحاق اولدی • سایرلرینده
انک اضعافی کورمشدر • بیشک وبیکمان بو بلالر سنک عملک سکا فایدن همان

کما تدین تدان خوش مثابه در سنک حالک امثالدن اول هیزم فروش مثلنه که ایتدیکی
آیا بو آتش بنم هیزمم نره دن دوشدی عجبا مخزن هیزمم نه سببدن طوتشدی
شیرا ایتدی بکا روایت اولنور در اول حکایت شغال ایتدی اخبارده کلمشدر که
بر ستمکار روا دیدی که وقت صیفده فقرانک هیزمنی ظلم وجفا ایله آلوب هزار
توقف وتکلفله نصف قیمتن ویرردی وفصل شتاده اغنیایه تهدید وتخویفله
تحمیل وتکلیف ایدوب ضعف بهاسن آلوردی بر فقرا انک جفاسندن عاجز
اولمشدی بر اغنیا انک بیدادندن فغانه قالمشدی بیت سینهٔ دل سوختکان
ز وکباب کلبهٔ محنت زده کان زو خراب بر کون بر حجره مندک هیزمن ظلم وبیداد ایله
آلوب اول فقیر نامراده بهادن زیاده ویرمدی درویش بی نوا دست
دعایه امن یجیب المضطر اذا دعاه جانبنه رفع ایدوب جبین نیازی زمین خشوع
وخضوعه اوزره وضع ایتدی بیت ای ظالم از دعای بد اندیش شوکم شب
کریان دعا کنند که خون آن دعا چکد بو محلده بر صاحب دلک تأثیرنده کیفیت حالی
وقوفدن صکره اول ظالم زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی بیت
بترس از تیر باران ضعیفان در دل شب که هر چند ضعیفانرا نباشد قوتی تو ز خم بیکانش
اول پیکان لکن کردکار حضرتندن غیری بنالری یوقدر بو طریقه کیم اولدیسه
لرکه هر کیجه تا صبح فوزان سحر سوزان کبی دل بریان ودیده کریان دن رشک
روان ایدرلر بو مقوله معامله اتمه خانهٔ سینهٔ فقرانی آتش بیداد ایله یاقوب یاندرمه
ونفس خون آشامکی شراب لعل فام خون دل ایله ملا قاندرمه مصراع
محو رای قدح که فردا انجام خرابی آمد ستمکر مغرور اول عزیزک پندندن زیاده
پیچ وتاب اولوب غایت کبر ونخوتندن وکمال حمیت جاهلیتدن یوزین دوندروب
وبو بنک نصحایله مرهم ایدوب باشتدی برو ای شیخ وزین بیشتر در کرم

کرده صد

کر دو صد غرض آف نیک جو نخرم درویشلرندن اعراض وتشویش وانقباض ایله
اوزنه کیتدی قضای الهی همان اول کیجه مخزن هیزمنه آتش دوشدی اندن سرایت
ایدوب جزوی وکلی متاعی نه وار ایسه یاندی طوتشدی علی الصباح اول درویشی
ناحیه مقامده کلوب ستمکر بعیدی کوردی که خاکستر بستر نرم اوزره اوتورمش
متعلقاته ایدر عجبا بو خانه بنم هیزمه ندن یتشدی وآیا بو آتش بنم سرایمه
نره دن دوشدی اول عزیز ایتدی دود دل درویشلردن وسوز سینهٔ
دلریشلردن بیت خدر کن ز سوز درونهای ریش که ریش درون عاقبت
سر کند ظالم باشن اشغال ایتدی وایتدیکی فعلدن نادم اولوب لوم طریقیله
کندویه ایتدی مقام انصافدن تجاوز نا غدرلوم واول تخم بلا که بن کشتدن
بوندن غیری نه بتر واول تخم جفا که بن کشتدن بوندن غیری نه ثمره ویر
کورک بیت بهم تخم نا راستی کاشتیم ببین لاجرم تا چه بر داشتیم بوشلی کتوردم
تا بلسنکه سنک فی نهدلکه نانندی اولوه قضاسندن سایرلرک بچه لری واصل
اولوه بلا مکافاتدن انلرده بر مصیبته مبتلا اولمشلردن اما بنی عنا نفسکه
صبری الدن قومامشلردن چون غیرلرلی سنک جورکه صبر ایلیلمسندن داقی
جبر ایدوب انلرک قهرینه صبر ایلمک کرکسن شیرا ایتدی ما مولدر که بو مدعی
عبارت روشن ایله بیان وبو دعوای بینه وبرهان ایله عیان ایلدک شغال
ایتدی تا کیم اولمیون ملک نسنه وار اولدی وعمرندن نه کیدی نه نسنه ده
وار اولدی شیرا ایتدی قرق ییلدر که وادی عدمدن صحرای وجوده خرام ایلدم
وصیحه جهان فانیده اربعین تمام ایلدم شغال ایتدی بو مدت مدیده ملکنک
مادهٔ حیاته وبه دقوتنه واقع اولمشدر ایتدی لحم حیوانی ودم وحوشات
بیابانی ایله پرورش بولمشدر شغال ایتدی پس بو حیوانانک بو قدر اوقات

انلروك دم وبالجمله قوت وقوة بولدك • بدن وبادرلرى كى بو زادى وجزء
سوكوارى آيا قلمديلرمى • وانلرك متعلقاتى حرقت وفرقت و آتش حرقتدن
كيجه لر صباحه دك شمع سوزان كبى يانب يا قلمديلرمى • اكر اول دم ظلم وستمدن
احتراز • وسفك دم وهتك حرمه دن اجتناب ايليدك • حالا كه بو وادئ پرخطر
اولمزدك • واكر اول زمان نتيجه جور وبيدادى ياد ايدوب ناحق يره قان
دوكمكه ارتكاب ايتميدك • الآن بيداد صياد جلودندن نام ونشانك كورنمزدى بيت
تونا كرده برخلق بخشايشى • كجا يابى از خويش آسايشى • چو دنيا نبخشد
بنالهمى • كه بر جا رسيده نهد مرهمى • اكر سن بو سيرتدن اوزره ماوم اولوب
خونخوارلق وستمكارلق صنعتنى كندوكه لازم قلسن • بعده كل هزار دفعه
بونك كبى بلالره كرفتار اولسن • ومادام كه خلوت جهان سنك نتيجه جور كردارك
وجنكال قهر كيدنه هراسان اولدى • نوايب زمان برآن امان ويرميوب بهانه كشتن
دورانده اندوكه ظلم وعدوانك جزاسن بولسن • اى ملك عاقل اخلاقكى ديو
رفق ومرحمتله آراسته قيل • وتعذيب حيوان بلا فايده دن احتراز ايدوب
عين اليقين بيلكه دلازار روزكارى راحت يوزين كورمسون • وستمكار هركز
مقصوده نايل وبوستان آرزوده مرادى ميوه سن ديرمز مصراع
كن بن دست ازين كمان تير مرادين هدف • چون شير كوش هوشله بو كلماتى
استماع قلدى • حقيقت حال اكا منكشف اولوب بيلدى كه هر كردارك كه بناسى
ابتدا واذا اوزره اوله عاقبتى ناكاملقدن • وهر عملك كه اساسى افسادده
واضرار اوزره مبنى اوله • خاتمتى بدفرجاملقدن • بر زمان حال ماضيه تذكر
ومآل مستقبله تفكر ايتدى • واتدوكى افعاله ندامت ايدوب نابلوم ... كندويه
ايتدى بهار عمركه اوقات شبابيدى خزان شيبه مبدل اولدى • وقدم تقدم

نى

راه عدمه كيتمك وسفر دور ودرازه عزيمت ايتمك لازم اولدى نظم جهانم باغنك ايرده خزان
بكتيم تن زعفرانه ارغوانى • عجب نقش ايلدى چرخ فلك بيبى • كه اولدى رنكدوكم قيز ايلكى
اورپى بتى يتى قدم داستان شم • صعب قاتم كمانه اولدى درهم • من بعد معقول
بودر كه • تحصيل زاد معاده مشغول اولم • وازار خلقدن فراغت وقوت كفايتله
قناعت قلم • آنجوق غم ييم • وآز توق اكسك الملن چكيم نظم
بهشت وبيستم برنجان نفس وخوش دل باشد • كه نيستست سر انجام هر كمالى كه هست
بيت
ازين رباط دو در چون ضرورتست رحيل • رواق وطاق معيشت چه سر بلند وچه پست
پس بو ... دم واكل دمدن فراغت ايتدى • واول بيشه ده بولنان خشك وتر ميوه لرى
قناعت ايدوب كندوكه قوت ايتدى مصراع هر كه قانع شد بخشك وتر شه بحر وبراست
شغال چونكه كوردى كه شيرك غداسى ميوه دن تجاوز ايتمز • اكر حالى بو منوال اوزره
اولورسه شغالك بر بيلاق قوتى بر آيده تمزى زياده بجفنوبا اولدى • بر دفعه داخى
شيرك خدمتنه كلوب حالى خاطرين معلوم ايدى • شير ايتدى ميامن همت وبركات
نصيحتك خلقدن علايقى قطع ايدوب بستكل بر ستلكدن خلاص اولدم • وكوكلم
نعمت دنيا محنتنه ذكر • مجاهده ورياضتله استينمسن قلدم بيت
زين بحر آب كون چون كسى آب خوش نخورد • دل را زآب خورد جهان سرد كرده ايم • دكل
شغال ايتدى بو فكر صوب صوابدن دوردر • وهمت استقامتدن بغايت بعيددر
خلقه تفك بو وضعدن دهان كشايلرى كشاده در • بلكه تفتيش لرى حال سابقدن
زياده در • شير ايتدى مخلوق بندن نه سبيله متفحص اولورلر كه اول تنادن الى
يومنا هذا الآن برحيوانك كاسه سرندن بر قطره قان ايچمدم • ونيچه ودندانمى
بر شخصك جاننه تيز ايتميوب • دهان خونخوارمى بر نفسك آزارنه آچمدم بيت
... بخنجر بيداد يا ره يان كنند • بهيچ كس نرسانم بهيچ نوع خراش • شغال ايتدى

بلی اما مقتضای زهد و دیانت بودر که ان لر آنالری سکا تعیین اولنه رزق

رد ایرمسن و سایر جانورلرک رزقن حقک یوغکن شیر یاد رکه کیمه لر اغند

این سن بلمزمیسن که بو بیشه نک میوه سی سنک ده دوزن قویکه وفا اغز و اول

بیچاره لرک قوت لایموتلری بو میوه یه منحصردر عن قریب هلاک اولب آنلرک

کناهی و وبالی ایدنکه باد کردنکدن کتمزه بن خوف ایدرم که سنک بو جهانده داخی

آنک مکافاتن کوره سنک حالک نهان اولخوک مثالی اولا که بوزینه نک میوه

غصب اتدی و ذخیره سن تاراج و نهب اتدی شیر ایتدی نجه روایت او

اول **حکایت** شغال ایتدی امثالکز کلمشدر که بر بوزینه یه مدد توفیق میسر

ابنای جنسی میانندن کناره قالدی و بر بیشه کوشه سنده توشه قناعت اختیار

ایدوب قالدی **بیت** عارفه کوشه می وار کنج قناعتدن ایی عاقله توشه می

اولورمی کنج قناعتدن ایی او بیشه ده بر نیجه انجیر اغاجی وار ایدی که بوزینه آنک

یمیشنه قانوردی چون مرور زمانله او لنعمتن علوفت نقصان مشاهده اتدی

عاقبت فکرن ایدوب کندو کندویه ایتدی بیمار حیوان جنسی مطلقا غداسز اولمز

ماکولات نوعندن بو بیشه ده انجیردن غیری نسنه یوقدر اکر بو انجیرلری ادخار

ایتمیوب طریق و تانی ایکن جمله سن اکل ایدرسم وقت شتاده بی برک و نوا قالوب

متردد اولورم بس اولی بودر که هرکون بر انجیر اغاجنی سکلکبا ندن قدر کفایه یله جیب

با تپسن قوهدم تا هم تابستانده فراغتله جیب هم زمستانده محفوظ ادم **بیت**

زبهر توشه باید کشیدن رنج تابستان که خواهد بی کاسایش باشد زمستان

بو اسلوب اوزره بر قاچ اغاجک میوه سندن بر زیدی باقیسن ذخیره قلدی

بر کون بر انجیر اغاجنه چیقوب قاعده سابقه اوزره انجیر دررکن ناکاه بر خنزیر

بر صیادک زخم تیرندن وهم ایدوب قاچوب اول بیشه یه تحصن اتدی

بر درخت

بر درخته که ایردی میوه دن خالی کوردی تا اول درخته ایردی که بوزینه آنک اوستنده

انجیر دیرردی چون بوزینه نک تیر نظری خنزیره راست کلدی عاقبت اضطرار

کمان کبی بوکلدی قتاب اتدی و آهسته کندو کندویه ایتدی **بیت** انکجا پیدا شد آیا این

ناکهان زین بلای ناکهان ما را خدایا وارهان چون بوزینه یی بالای درختده

کوردی مرحبا ایدوب شرط تحیت تقدیمنه کتوردی مسافر غریب نوازلغ

ایدوب مهمانلغه قبول ایدرمیسن دیدی بوزینه داخی تردسلمه دن صکره

دوهمه نغا قدن تملقانه کلمه آغاز ایدوب ایتدی **بیت** باغ امیدم بر سرو

خرامان کلدی خانه عالم غیبدن بر مهمان کلدی خیر مقدم ای حنیف مبارک قدم

چون شرف نزول ارزانی بیوردکز واجبدر که الدن کلدوکجه خدمت ایدم خوک

ایتدی ای برادر خیر الطعام ما حضر رسم ضیافتده تکلفه لزوم دکل علی الخصوص

کشت ایدرسن ایدن بر کلوب غلبه جوعدن بی مجال لطف ایله بنی خاکدن کوتر

اتم وما حضرنک وار ایسه کتور تکلف حکم بوزینه داخی زبان اعتذار بر زمان

اتدی و همان دم درختک انجیرینی تحریکه آغاز اتدی خنزیر اشتهای کامله

انجیرلری یوب اول درختک میوه سن تمام اتدی بعده بوزینه یه متوجه

اولوب ایتدی ای میزبان کرامی هنوز تنور اشتها التهابده در و نفس حریص

غدا طلبنده داخی اضطرابده در لطف ایله آنکرام ضیفده سعی تن رعایت ایله و درخت

آخره نقل ایله ایدوب بوزینه منت ایله بوزینه طوغرو عزت بر درخته داخی

سکلدی خوک آن مدتده آنک غرندنه آتش قوپوب درختک آخرنه اشارت ایتدی

بوزینه زیاده منحنی اولوب ایتدی ای مهمان عزیز داخی آخر اقصا قدر طاشمکدک

شرط مروتدن اهمال اتمه بو سکلانشان ایتدوکم بر آیلق قوتیدی من بعد انبار

نشانه قوت نم یوقدر زین بیش کرم نمیتوان کرد خوک خشم آلوده اولوب ایتدی

بو بیت بر مدت سنک تصرفکده ایدی من بعد بنم متعلق اولسون بو نزنه جواب ویردیکه
آخرکه ملکنی غصب اتمک شودر وعاقبت قهر وتغلب ملوکدر که مذموم در
ظلم وتعدیدن فراغت ایله قوت کفایتله قناعت ایله که ضعفایی رنجیده اتمک ایی نتیجه ویرمز
وفقرایی آزرده قلمق ایلک تخم بس دیرمز بیت که بد اندیش کز عادلخوی نکی
درد دنعانت بکیر چون کنی خوکه چون یوزندن بو کلماتی ایشتدی آتنک بوجره اتشی
تمام منفعل وآتش غضبی زیاده مشتعل اولوب ایتدی ای کستاخ بی ادب و کمراه
ابولهب نسب اوتانمدین سنده سوز سویلرسن وکندوکدن اولوق نصیحتی
ایلرسن شمدی تماشا ایله که بو فرزندن نجه اندوردم وحقکدن کلدوکم
عدم نجه کون نیدردم دیدی فی الحال اقدام انتقامله اول درخته چیقمغه اقدام ایلدی هنوز
شاخه اول اوزره قرار اتمشدی که شاخه صنوبر خوک سرنکون دوشوب
جان خبیثی زبانیه زبانه دوزخه اصمارلدی بو مثلی اول اجلدن کتوردم که
سن داخی بیمان اولخوک طریقنه کدرسن که بو جانورلر یکون تعیین اولنه
دزدی کندوکه سوق ایدرسن چون بو جماعت نیجه مجاعتدن هلاک اولدیلر
انلروک اولادی وانسابنک قلوبنکده سکا بغض وعداوتی قایم اولوب دایم
غیبت ومذمته مواظب وملازم اولورلر وهر نفس بر نفسی سنی
مساویدن خالی اولمیوب اهل عالمه ذکر مثالبکی کندولره لازم قلورلر نته که
بقا آثر ظلمک جانلرده ساری حالیا من رنجده کی باتلرده جاریدر
ایکی حالده داخی جانورلرسنک پنجه قهر وچنکال جورکدن خلاص ولموحال دکل
کرکدر معرض ستم وفساده اولورکه لباس صلاح وسداده بونیجه زهد
قناعتدر که متصل تن پرور اکثر مایل اولمیوب وارتکاب مشتهیات جسمانی
اکتساب لذات روحانیه حایل اولمیوب اسیر لذت تن مانع وکرکه ترا

چه عیشها است که در ملک دل مهیا نیست چون شیر شغالدن بو فصل بی نیک لی استماع ایلدی
اکل بیوده دن داخی فراغت اتدی وآب وکیاه ایله قناعت ایدوب اندوکی کناه
توبه وانابت اتدی بیت سینه پر تاب وز دیده پر خونابه دیدی تبنا الیک یا توابه
وجمیع حالاتنده بو ابیات حقایق بیانک مضمونی منضمی حسب حالی اتمشابه ایلیوردی
وزبان ندامت وملامتله کندو به خطاب ایدوب دیردی بیت ای دل از این جهان دلازار در گذر
وز تنکنای کنبد دوار در کذر کان جهان نه لایق اهل بصیرتست
مرهانه وار از سر این کار در کذر چون می توان بکلشن روحانیان رسید
سیری نمای وزین ره پر خار در کذر در بحر غم زحرص چه غواص شوی چنیم
غوطه مخور نکو هرش هوار در کذر بو دنیا ول ظالم وخونخوار وستمکار قهارک
داستانی که جهانیانی ظلم وستمیله کریان وآتش بیدادیله نالان ایدوب تبعات
جور وجفانک نتایجنه مبتلا اولمه حق وباطل صواب وخطا نیدوکن اول قوت بیله
وطریق رشاددن مضیق فسادی اول زمان تعیین قلمشیدی که تا جکر کوشه
لرین آتش بیدادمیا دبریان کوردی قلبنی خوانخوارلغدن بری اولماد
چون بو تجربه اکا حاصل اولدی عالمی ثباتندن اعراض ایدوب بر کنجه دخی
انک آرایشنه اصلا التفات قلمدی بیت نوشته اند بر ایوان جنت المأوی
که هر که عشوه دنیا خرید وای بوی عقلمیه لایق ندرکه بو جواهر نصایحی آویزه
کوش هوش ایدرلر وبو تجارب ذخیره روزکار ایدینوب بو مواعظی سامعه
قبولله اشیدرلر وبنای امور لرین اساس ظلم وقاعده جور اوزره اورمیلر
وهر نه یی که کندو نفسلری وفرزندلری وسایر متعلقاتلری حقنده روا
کورمیلر غیر یلره داخی جایز بیورمیلر تا جهره حال ومآللری زیور نام
نیک وذکر جمیل ایله مجلی قلهلر ودنیاده وعقبیده تبعات مظالمدن سالم

ومكافات جوره قسمتدن مستلم قلدلر ° دنیا نیرزد انكه پریشان كنی دلی °
زنهار بد مكن كه نكردست عاقلی ° دنیا شلی بحر عیوب اتمشت بونفنك °
آسوده عارفان كه كرفتند ساحلی ° باب یازدهم كشی كندو رای
عالیشاندن چونكه بو داستان دلپذیری مخاطبنه ایراد ایتدی ° بن همت خطاب ایتدی كه
ای پیر روشن روانم برهان باهر ایله بیان و دلیل ظاهر ایله عیان ایتدك اول بدكردار كه
داستاننی خلوتخانه مغفرت و آزار رعایادن اوزره مقبول اوله ° وچون طریق بیچاقالق
جزاسن بوله صواب توبه و انابته پناه قله ° حالیا ملتمسی بودر كه بن عباداتمك لطافتنی
معاملة الحیاة ° وحلاوتمن ممشیرنی شربت نبات اوله بیت سخنهای سیاكی از كهر به
بشیرینی زحلوای شكر به ° كسی را كان سخن در كوش رفتی ° كرا قلوطی بدین ازهوش رفتی
بیان بیورك اول شخصك مثلی كه بر عمله طالب اوله كه انك حالنه موافق و شاننه
مناسب اولمیه ° وهرچند كه انك تحصیلنه جد وجهد ایله سعی وكدی فایت ویرمیه
بیت حكیم ایتدی كلوم شاهی جون كوشی ° ابچند بحر حكمت ایلدی جوش
حقایق دن نك درجینی اجدی ° دقایق سوزلرین دن بیكی صاچدی
دیده ای شهریار هند وخاور ° سكا فرمان بر اولسون بحر ایله بر ° اكا
ما ثر خصال بیورشلردر كه ° لكل عمل رجال ° افراد خلایقدن هر احدینك
خانه غیبدن بالذات استعدادنه لایق لباس عمل خاص ایله اختصاص بولشدر
و خزاین مواهب الهیه دن هر شخصك قامت استعدادنه موافق خلعت مهم مخصوص
آرزانی بیورلشدر ° هر بر فرد بر عملك سزاوارندر ° وهر مرد كه بر امره قابلیتی
واردر بیت مكس بهر طاوسی نیز دادند ° ملخ را بر عنقا نی ندادند °
نسركه آرزوی مجانت بیده ° نسیم كل زخارخشك نابد ° ساقی الطاف
ایزدی هرچند كه هر احدی جرعه عنایت ° وباده رعایتدن بهره مند اتمشدر

آزاده

اما بهر كسه كل خرب عطا ایلدیلر فرحون فحانه سنن مزاجنه سانكار شراب بخشكوار
آرزانی بیورمشلردر بیت كس نیست كو نیست بهره مند از توفیق ° اندر خور خود
بجرعه یا جامی ° پس هر فرده لازمدر كه اول صنعته كه صانع لم یزل ازلدن آنی انك
اكا نامزد ایتمشدر ° اشتغال كوسترمه ° وجد وجهد ایله كه اول عملی علی سبیل
الكمال مرتبه كمالنه بیورمه بیت پالان كر غایت خوب ° بهتر زكلده دوزی بد °
هركسكه طریق ارث و یا سبب كسبله تحصیل ایتدوكی صنعتی ترك ایدوب كندو
ملایم اولمیان وطبیعته مناسب اولمیان مناصبه طالب اوله لا جرم تردد وتحیر
كرفتار اولوب لاجرم اول طریق ایله كه اكا سالك اولمشدی منزلنه واصل او
و طریق اوله دایم مراجعت میسر اولمیوب ° انكله بونك میاننده سراسیمه و سركردان
قله هیچ بر محاصل اولمیه ° پس واجبدر كه هر كشی نصیب ازلیسی یلمقده عنایته
عنان آرزوی دست بلوهه ویرمیه ° زیاده طلب ایدوب كوهرندوكی كارده فایزه
مشابهت ایتدوكی عملی آسان الندن الدن چیقرمیه تا حدیث صحیحك مین رزق
شیء قلیلا موجب صریحی تجاوز قلیه ° و بیابان تردد وتحیرده حیران و
كردان قالمیه ° حضرت مولوی مثنوی سنده معدن جواهر معنویدن بو نكته یی بو عبارتله
اثبات اتمشدر بیت انجیر فروش را چه بهتر ° كانجیر فروشد ای برادر
امثالدن زاهد عبری زبان ° و مهمان بیوش پیشه حكایتی كه داستان عجیبدر
بو مقامه زیاده مناسبدر ° رای استفسار ایتدی كه نه كیفیتدر ° وزیر داود اول حكایت
بر هیو ایتدی روایت ایدرلر كه دیار قنوجده بر زاهد وار ایدی ° دینداری متورع
و پرهیزكار وظایف عبادات روز وشب مداوم ° ومراسم طاعاته علی وجه خلوص
مواظب وملازم ° لباس حالنی ادناس خلایقدن آب ریاضتله یوب پاك ایتمشدی
و آیینه بالنی زنكار عوایقدن صیقل عباداتله آردب پاك ایتمشدی ° حاشیه سجاده

مهبط سانحات غيبيه‌دى و آستانه‌سى مورد واردات لاريبيه‌دى نظم
حرف عادات‌دن ادب خرقه‌سى توكه، دنيا في المثل ايده تاج ترك، تاجى بتوهرشى باقلوكه
قلمه عرش ايدنمه حجرسى سماى، تاج دارانه احتياجى يوق، صاحب تخت وتاج املاكه محتاج
تمام همتن احياء مراسم شرعيه مصروف طوتمشدى، ودنيانك عزيمتى اسقاطى لوث خسيس
متصلى التفات ايتمشدى، مرغ محبت دنيا عشقى جون باغنده آشيانه قلمامشدى، خورشيد
فيض منير جهانى بو نوع التفات صالمامشدى بيت خوش كسانى كه شتند باكى چون
خورشيد، كه سايه بسوى اين جهان نيفكندند، اول زاهد صلح شعار و ويجه
دثار بو بيجا ايله هر نواله كه لله خزاين السموات والارض خزانه‌سندن الكه حواله
اولوردى معانلى نثار ايدردى، وطعام هاشت و شاين فقرايه انعام ايدوب
مستحقنه ايثار ايدردى بيت نه‌كوكبا ايثار ببهر ايثين، ز بيجه بندكى
ايثار را نيما ثنا است، بر زمان اتفاق بر معاف آنك زاويه‌سنه مهمان اولدى
زاهدنه اكرام اضيافى تميم كريم آشنا قدر، بشاشت و هشاشت بعدن
تقديم لوازم اكرام، وعراسم اطعام جواهر كلام رشته مصاحبته اتساق و انتظام
ويروب استفسار ايتدى كه نه جانبدن كلوب كيدرسن، و مقصدك نه دياردن نه طرفه
كيدرسن همان ايتدى، بنم سركذشتم دور ودرازدر، وحكايتم سن تابير
دقايق حقيقت ورقايق مجازدر، اكر اجازت بيوررلوق آرادن بيلى الجيا
برشيم تقريب اتمك جايزدر، كه تفصيلنى تحرير واستماعه دل الثت واسماعى قاصر
عاجزدر، زاهد ايتدى هر كيم كه آينه قلبنى تنك حيرتدن زنك آلوده
مرقعه‌دن برحقه اكوك متيردر، و آنك كه پاى عقلى غفلتله كتك آلوده قطع مجازدن
منهج حقيقته عبور قلمق متعذردر بيت زهر با ني بجر رمزى ميتوان خواندند
زهر آفاق فيض ميتوان يافت، پس مهمان سركذشتنكى حكايته يله توقف اتمه

معرفتدن

و بو سفرده بن شكى كى بن شكايتكى باتمام اعلام ايله تكلف جكمه، مهمان ايتدى اى زاهد زمانه
ومعاند بيگانه، اكرچه بنم اكان مسكنم تركستاندر، اما اصلم و وطنم فرنكستاندن
اول دياردا بن خباز ايدم، و عرفتده ماهر و استاد ايدم، بهرزمان تنور سينه‌مه
آتش اكتساب ايله تاب ويردم، و فراق محنت جانبله ماینی جهاندن بر پاره نان الا
كفتم ده م بيت كرده ام خون بيشتر تا كرده، از تنور رزق بيرون كشتم
اول ديارده بنم بر دهقان دوستم، ذوق كار ايدى كه ميانه غريده خانه مصاحبتك خوش
و ابناء جنس الفت استوار ايدى، دهقان هر زمان بكا بادلق ويده دكانه قدرق ايدوب
مستلحقه يول بغلايى دكانه كونرردى، وطلب ثمننده تخفيف و تسويف ايدوب
مهلت ومساعت كوستردى، بو معامله اك بازارده صنعتم كرم، فنان نم ايدى
بركون بنى باغنه دعوت ايتدى، وشرايط ضيافتنه كه قاعده ارباب مروتدن
بنم حقمده رعايت ايتدى، تناول طعامدن صكره مفاوضاته مشغول اولديجى اثنا
كلامده سوزه ده كه سنك منفعت كبيك غنقدارده، و بضاعت سودك نقدر
حاصلدن بن شتم اظهار ايدوب، ايتدم بنم مايه دكانم يكرمى غروشدر، و اندن عايد
اولوه فايده ايله يوميه اهل و عيالمك قوتنه كفايت ايده جك مقداردر، والحاصل اوني
اون اكى اوزن محصولم واردر بيت چو نيز بر نعيم تركانى بهادادم
بر بر دستور ودوزى ميكنام، دهقان ايتدى سبحان الله سنك نفع كارك
چندان اعتبار ايدجكلين دكلمش، بن حيا قلايدرمكه سنك كبيلكه سودى
عدد حاصلى في الحقيقت اولمصراع خود غلط بود آنچه من پنداشتم، بن ايتدم
خواجه سنك سرمايه‌نك نصاب ندر، و كسب وكار دكه اكيجه نه جواب ويردى كه
بنم صنعتم كمالى سى پسين، وغايه‌سى كثيردن جزئيتم آكى ز محصولى كلى تحصيل ايرزه
بن بو حرفتى ايتدم استغراب اتم كه بوندن دافع زياده مستقبودرن كو نفرمينكه

بر دانه تخم خانه‌یی که اکثر حبوبات ندر چون بر ارضه منبته دوشوب بتیه اندن نیجه
شاخلر ظهور کلور وهر شاخک باشندن بر قبه تخمخانه پیدا اولور که درونده نیجه دانه
لرینک شماری حسابدن بیرون در بونلر ظاهر اولور که بنم حرفتم کسودی سایر صناعه
اضعاف مضاعف افزون در مزارعان زراعت حکمت بیوره شلردر که زرع اوچ حرفدر
ایکی حرفی اولی زردر و حرف آخری که عین در اولدخی آتم زردن پس صنعت
زرع عین زردر فلاحت اکسیر زمانه واصل ولن عاقلر عالمده کبریت احمر
احمر دیدکلری زراعتدر دیدیلر کما قیل لله در قائله بیت جستن کبریت احمر
عمر ضایع کردنست ٭ روی بر خاک سیاه اورکه یکسر کیمیاست ٭ چون
دهقاندن بو کلماتی ایشتدم سودای سود دهقنت سودای قلبمه هیجان ایدوب
فی الحال خبازلقدن وازکلوب تهیه اسباب زراعته اشتغال ایتدم بنم جوارمده
بر درویش پرهیزکار وار ایدی که کرامت وعبادت وریاضت وقناعتله مشهور
هر دیار ایدی بیت بکذشته از تکلف وبنشسته کوشه ٭ زاسباب این جهان
شده قانع بتوشه چون بنم حرفت قدیمی ترک ایدوب تحصیل صنعت آخره نیت ایتدوکم
ایشتدکده بنی قتنه دعوت ایتدی و زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی ای استاد
غول نوال ایله که خزانه غیبدن سکا حواله اولنمشدر قناعت ایدوب زیاده
طلبنا تمه که صفت طمع شومدر وطمع کارلرک عاقبتی بغایت مذموم ونامیمون در
حاللری ناکرده محروم منهوم ومحزون در اول کیمسه که ملک قناعته مالک اولور
پادشاه عالمدر شول کیمسنه که طریق حرصه سالک اولا آنی صنم که آدم در بیت
قرص جوین می شکن ومحو شکیب ٭ تا نخوری کندم آدم فریب ٭ بن ایتدم ای عزیز بکا
بو صنعتمدن چندان منفعت واصل اولمز روز وشب تعب چکیب قدر کفافدن
زیاده نسنه حاصل اولمز فواید زراعت بوندن زیاده دوکن بلدم پس اولی

قناعت

قناعت حرفتدن فراغت ایدوب بو صنعته شروع قلدم دل هوشیارم که تدور کارده
اللدن نیجه بن فقر وفاقه شرابن تلخوش کوارن ایچم بهتر ایله که بو صنعتدن منفعت
اولوب معاشم وسعت ورفاهیتله کچه درویش ایتدی بو زمانده کسنک معاشی
بو حرفته موقوف ایدی وعنان انتعاشک بو صنعت جهتنه معطوف ایدی
بو حرفتک حالیاسن اکا مباشرت ایتمک دیلیسن زیاده دشوار در و بر کاردر که
هر انسان شغلی عار در شاید که آنک لوازمنی کما هو حقه قیام قلمیه سن
و بو وظایفک کما ینبغی عهده سندن کلمیه سن نهان خانه آرزودن هر امل که
ظهور کله شویله دکلدر که البته وفق مراد اوزره محصل اوله بیت
دانه رفیقا له که نه در رو در دانا نست ٭ از کوچه مقصود بیان را تمنا
کندو طریقکدن طشره کتمه هر کیمسه که کندو حرفتندن فراغت قله کندویه ملایم اولمین
صنعته مشغول اوله اکا اول ایلق یتشه که اول کلنکه یتشدی بن استفسار ایتدم
نجه اولشدر او اول حکایت پیر ایتدی روایت ایدرلر که بر اعرابی جلبه
کنارنده کاذر لغله مشغول ایدی هر کون کوررده که بر کلنک جویبار کنارنده
کزوب بولدوغی حشراتی شکار ایدردی وصباحدن اخشامه دک انکله قناعت
ایدوب هنکام شامده ماوی سنه کیدردی بر کون اتفاق بر باشه تیز پر اوله
نواحیده بر فیه کبوتر شکار ایتدی وکوشت نرمندن آشتهای کوکلی بر ذوق بولدی
باقسن انزه قودی کندی کلنک باشه نک بو شیوه سن کوررک کندو ایله اندیشه ایتدی
که بو جانور بو جثه حقیرله ینه کبوتر شکار ایدر بن بو یال وبال ومنقار
چنکال ایله بو محقرانه قناعت ایدرم لاجرم بو صورت دنائت همتدن ناشی در
بن نیچون بو حیثیتله خرسنه اولورم همت بلنددن بهره منم اولمیم صلوه کونا
من بعد بو محقرانه تنزل ایتمیوب باز بلند پرواز کوز اچدیم وشاهین کردن

فرانی اوج هواده اوچدیم • نه طایر آسمان نیزن منقارندن خلاص اولیلم و نه سیمرغ
کوه قاف پنجهٔ چنکالندن نجات بولیلم بیت دود کز تشنه بنجر دکبوده
سیم ابن نیارد فرو دو دنن دلانی که با لا پرند • پس شکار حشراتک ترکین اوردی
و صید تیهوی و کبوتره مترصد اولدی • کاز رجوبن کلنکک حین تین و اوکلرکیدن
فراغتی کوردی • متعجب و متحیر اولوب دیکن عبرتله ناظر • و عاقبت حالته منتظر
اولدرطوردی • قضا کوره اول فضاده بر کبوتر ظاهر اولدی • کلنک کبوتره صید
قصد ایدوب پروازه کلدی کبوتر لب آبه متوجه اولوب ساحل جانبنه اوچدی
کلنک کمراه عقبنجه کیدرکن ناکاه کنار رجوبیاره دوشدی • اتفاق ساحل جوی بارده
کل ایدی • بیچاره نک یایی کله باندی • هرچند که طبطابلیدوب اضطراب اتدی •
داخی ایچری کندی • کاز ده آنی الکلدی آنی طوتدی • و سرورهو فوره خانه سنه
کیده دکن بر آشناسی کوروب صوردی که • اش هذا یا سیدی • اعرابی جواب
ویردی که کرکی تکلف بالصید • و وقع فی القید یعنی بر کلنک درکه باشنه
هوس قلدی • کندی داخی قید صیده کرفتار اولدی • بو مثلی اول اجلدن کتوردم که
تا بیلسن که هرکشی کندو صنعته مشغول طریق قدیمدن طشره کتمک کرک • چون
پیر عزیزدن بو مثلی استماع اتدم • بنم دغدغهٔ حرصم داخی زیاده اولوب اول
نصیحتی که محض اخلاصدن منبعث ایدی • و اول هوس اوزره ثابت قدم اولوب
ماندم خبازلغی ترک ایدوب دهقنت اسبابن کوردم • و بضاعتم نه چانه که
قادر ایدم آلات زراعت و ادوات حراثه ویردم • و بر مقدار تخم اکوب
دیم انتظاری ده حصول محصوله مترتب طوردم • بو حالده بنم و عیالمک روزی غنی
تار اولدی • و کله زندکانی باشمه طار کلدی • خبازلق بادی حزیره روز مجع
و اصل اولوردی • حالا بر سیل مقداری تحصیل حاصل ایچون منتظر اولمق لازم اولدی

کندوم

کندوم ایدم خطا اتدک که نصایحه مشایخی ایشتمدک • و ارباب تجاربک کلامنی نهای
امورکه پیش نها ایدوب آنک موجبله ایش اتمدک و شمدی حزج بو میدن عاجز
هیچ عمردن سخاخته و اصل اولمز • و محققی هو هواسی ایچون منایع اتدک اولوردی
بر بلده دک حاصل اولمز حالا و صلاح بودر که بر کسنه دن سرمایه ایچون بر قاچ اقچه
استقراض ایدرسن • و ینه خبازلغه مباشرت ایدوب اسکی طریقکه کیدرسن •
بیت آنکس که بکار خویش سرکشته شود • بوزان نبود که با سرکشته شود • شهرک
خواجه لرندن بر مبلغ استقراض ایدوب ینه نانوا دکاننی آچدی • و اول شغله
بر خلد مشکانه سیاش ایدوب تحیر و ترددن تخم زمین دلم صاچدم • کاه
زراعت مصلحتیچون صحرایه کیدردم • و کاه کسب کار ایچون بازاره کلوردم • چونکه حال
بو منوال اوزره کچدی • خدمتکار خیانت ایدوب مایه و سوددن موجودی الدی
قاچدی • و محصول زراعته داخی انواع آفت یتشوب خرجمک ایچون عشری
حاصل اولدی • پس اولها یم رجوع ایدوب جانمی علی التفصیل اعلام ایدوب
ایکی عهد داخی اشتقلی و ایکسندن داخی زیان کوردوکمی اعلام اتدی • پیر عابد
چون سرکذشتمی استماع اتدی عجب ایدوب ایدی عجب مشابهدن سنکم
اول شخص و بو یک حالنه کریشنی ایکی عورتنک الله ویردی بن استفسار اتدم که
نجه اولمشدر اول حکایت درویش ایتدی روایت ایدرلر که بر حریفک ایکی
عورتی واریدی بری زیاده قاری ایدی • و بری کالکبی طریه ایدی • بو شخصک
مرتبه سنه وارمشدی • و سنی مقتضاسی اوزره محاسنک اکثری آغرمشیدی
عورتلرینک ایکسندن رعایت ایدردی • و بابت قسمتدن رسم عدالتی رعایت طوتب
بر کیجه بر بنه و بر کیجه بیرینه کدردی • هر کیجه که بر سیلا اولوردی • عادتی
بو ایدی که صباحه قالنجق که ایلمی یوزندن یوردی • باشندن زنکنه نوسنی اوزرنه قویب

بر زمان اویوردی ۰ بر کوز نانوی زن پیر زال رخوابه واردی ۰ مسکین بینی آنک روی مویینه نظر ایندی کوردی که بنفشه زار عذارینه یاسمنلر آچلمش ۰ و صفحهٔ عارضی مشکبارینه غبار کافور صاچلمش ۰ بیت جبش ملکنی آتش لشکر روم ۰ او چوپن زاغ قونمش یرینه بوم ۰ کندویه آیندی ظرافت بودر که ریش حریندن موی سیاهی برر تخفیف ایدیم ۰ تا لحیه‌سی تمام حلیه‌ٔ عاطل اوله ۰ و اول زنک اعتقادی که آنی جوان خیال ایتمشدر باطل اوله ۰ و آنی ریش سفیدله کورجک ضروری اندن نفرت قله ۰ شوهر داخی چون آینه‌ٔ حالنده زنک تغیر معاینه ایدی آتش محبتی انطفا بوله ۰ و قلبی اندن تفریق ایدوب باکلیه بشقه‌لو اوله ۰ بو سودا ایله مکی اولدوغی قدر ریش شوهردن موی سیاهی کیدردی ۶ بر کنزه بو آن ریش کرد دست زنه آست ۰ یا بنده سی شخص بو بیخانه زنانه زنینه وارد عادت معهود اوزره باشینی نکارک کنارینه قویوب اویورکن زن جوان داخی ناکاه محاسن شوهری نکاه ایدوب موی سفیدلرسنی مقراض بیرزندن باشقه قرتمش برچه دانه موی سیاه وار ایدی ۰ کوزنه راست کلوب کندویه ایدی لطافت بودر که بو موی سفیدلری منقاش ایله بربر قوپارم ۰ وکلی جمال یاریمی بو غبار دل آزاردن قورتارم ۰ تا ریحان خطی تمام سبز اوله ۰ و چون آینه‌ٔ جمالی زنکار عیب شیبدن مجلی کوره ۰ من بعد پیرلک غباری دامن خاطرندن کیدره ۰ و کندوییه جوانلیغ محبت بینی زندن نفرت قلوب بکار رغبت کوسترمه ۰ پس اولداخی قادر اولدوغی موی سفیدلری کیدردی ۰ چون بو حال اوزره برزمان کچدی ۰ بر کون شخص مزبور کوزکی کوردی که بر قچ حریف صولیشوب کیدرلر ۰ بلدی که بونک صقالندن قیلی قالمامش اندن اصلا قالدیروب آلوب یوزینه اوردی بیت کوردی اصلا قالمامش اثری زوینم موندن اثر ۰ خرمن ریشم تمام اغشی بر نیره بس اسیر ۰ هرچند که قوی یاد

سودمنده واقع اولدی ۰ سنک داخی حالک بو منوال اوزره در ۰ بعضی یا بیکی بازرکانلر لعنی و بعضیسی داخی دهقانلر لعنی تلف ایتدک حالیا نه بانغ معاشک قصعت کوریور ۰ و نه خرمن انتعاشک تخم ثروت بولنور ۰ بیت زوری بچنان کذشت و روزی بچنین ۰ اکنون که نکه کنی نه آنست و نه این ۰ چون بو مثللی استماع قلدم منتبه اولوب کوردم که اول پیر ناصحک جمله دیدوکی حقدر ۰ فنزورق ذمتم دریای دینه مالکم داخی دینه وفا ایتمکه احتمال یوقدر ۰ بحکم الفرار مما لا یطاق من سنن المرسلین اول کیجه ترک دیار ایله بیرون ایتدم ۰ و یارندهیی مماشهردن چیقوب بیابان و هرابان وحیران و بی سامان بر طرفه کتدم ۰ تا مسافه دور و دراز قطع ایدوب مدت متمادیدن صکره ایشته ۰ جمیع متعلقاتم آخرت کنجلری ۰ و مترو کاتمی صاحب غربایه تقسیم و دایندر تسلیم ایتمشلر ۰ بیر وطن مأنوس مراجعتدن مأیوس اولوب خیلی زماندرکه سیاحتده کزرم ۰ والم دلم صاحب دولتلرک داریکرندن دوا طلب ایدرم ۰ و جراحت شدایدراهه زیارت قدم اهل الله دن مرهم اوردوم ۰ و نفثات انفاس مبارکلرندن همت التماس قلورم ۰ تا بو زمانه دک بحمد الله تعالی آینه‌ٔ حالم بوباب فتحنده فالک صیقل مجاوریتله مجلی و مشرب روزکاردم بو جناب کرامت نصابک گفتار شکربار یله محقق اولدی بیت المنة لله که اکن ربخ کشیده م ۰ دیدم ترا و بخ تو بمقصود رسیدم ۰ بودر قصه بر غصه‌دن بر حصه که عرصه‌ٔ خفادن منصه‌ٔ عرضه یتشدردم ۰ زاهد ایتدی سنک صورت حالک صدق مقالک شاهددر ۰ اما غم یکه سکا بو شیوه‌دن فوایدعایددر ۰ اکرچه که بر مدت راه مهاجرت وطن یوق مسافرت سالک اولدک اما نجه مال بو وجه تجاربه مالک اولدک ۰ و کشت ممالک ایدوب احوال عالم و اطوار و آداب بنی آدم وقوف تمام حاصل قلدک ۰ من بعد کلی ارخاطرک بغداد کین

گرگ
خواطردن خلاص بولسه گرک ٭ و قلب بی غشنگ خبث دغدغه و تشویشدن خالص و نقیه
بوته نار سوزده خالص اولمش بر کنبی ٭ سیم قلبی صاف و لبا التون اولور اکا ایشی القصه
مهمان مصاحبت مهماننی غنیمت بیلدی ٭ و شیوه مصاحبتده کمال مباسطت کوستردی
زاهد مکرّ ملتده بنی اسرائیل نسلندن ایدی ٭ اکرچه که لغت عبرییدن لغاته وقوفی
وار ایدی ٭ اما چون لغت عربینک فضیلت بودونی ایدی ٭ آنی کمال فصاحتیله
سویلردی ٭ و هر زمان کندی خواصیله او لسانله تکلم ایلردی ٭ مهمان فی الجمله اصل لغت
عربیه واقف دکلدی ٭ اما انک فصاحت تعبیر و حسن تقریری مزاجنه غایت
خوش کلدی ٭ و التماس اندی که اکثر اوقات او لغتله تکلم ایلیه ٭ زاهد داخی جوابنده
انک وفور رغبتنی کوردی ٭ ان من البیان لسحرا اداسیله لغت عربیه سحر
کوستردی ٭ مهمان زاهدک حلاوت زبان و ملاحت بیاننه عن صمیم القلب متعلق اولوب
و الحاصل اول نجات و دلالته متشوق و متعشق اولدی ٭ و عزم جزم اندی که
لغت مزبوره یی تکلمی زاهددن کوروب تعلم ایده ٭ و طوطی وار تحصیل هنر و معرفتله
کن بیت چون شیرین نکته کردن کار ایدر بندکی ٭ لب لعلینه شکر بار ایدر هر کی
چوق مهمان کورده بکلفتار شکر بار ٭ آکا طوطی کبی اولدی خریدار ٭ چون مهر و زمانده حجاب
تکلف میاندن کیدوب ٭ بیکانه لک یکانه لکه منقلب اولوب ٭ مقدمات و داد نتیجه
اتحادی مقتضی اولدی ٭ مهمان زبان تضرع و نیاز ایله زاهده دعا و ثنا آغاز
ایدوب ایتدی ٭ بیت ای لفظک کلید نهان خانهٔ کمال ٭ تقریرک نتیجهٔ تأیید ذو الجلال
بو بخته طوطی سوقی کلام ایلدوکک ٭ وبیجه رعایت مقتضای حال و مقام اولور ٭ هیچ بر صاحب نظرک
دینی عقلی بو کمال فصاحتده کلام مشاهده ایتمامشدر ٭ و هیچ بر سخن شناسک کوشی
هوشی بو نوع الفاظ جواهر انتظام استماع اتمشدر ٭ بو فصاحت زبانی صابی کور
باقلی کبی لال اولدی ٭ بو بلاغت بیانی سحبان ایتسه دعوای فصاحت اتمک محال اولیدی

بیت

٣٠١

بیت کور هدید ابن وایل اولیدی اکه قایل ٭ دیدی کی رنتم شدر قابل محالکاو
جناب کریمدن توقیع و تفتیشه ایدردم که بکا بو زبانی تعلیم و بو لغتک محاسن تفهیم
بکامنت عظیم ٭ و نعمت جسیم دن ٭ لطف عمیم ده دریغ بیورملیه که چون بی سابقه معرفت بیم
رأفت و ملاطفتی دریغ بیورمدک ٭ و بی تردد و توقف ٭ وظایف ضیافتی انواع
تکلفی رعایت اندک ٭ حالا که رابطه محبت و اسلام مصاحبتله مبرم و محکم دن ٭ امید
واردم که شفقت بیورب ملتمسی اجابته مقرون قلسن و کرم ایدوب تلمذمن
سنکه محالم چکه سن ٭ تا بو سببله تخم امتنانی مزرعه جانمه اکه سن ٭ امیدمه
حتی دامی وظیفه ذکر عروتن تقصیر اتمیم ٭ و شرایط شکر و نعمتی کما ینبغی محفوظ ایم بیت
چون شکر نعمتکی توانم حقیقت ٭ من بنه برورده لطفان توبا شم ٭ زاهد ایتدی
ای مهمان کرامی بو نهمت محلی دن ٭ و نه معذرت مقامی بن استرزمینکه حقیقی
ذروهٔ دانش و معرفته یتشدورم ٭ و اسفل سافلین نقصاندن اعلی علیّین کمال
و عرفانه ترقی اندرم ٭ اما مخفی اولمیه که لغت عبریله زبان فرنکی میاننده بعد مسافات
و تمام منافات واردن ٭ شتان بینهما اختلافندن شتان امباد اکر انکلم لغته خاطر
عاطرکه کلفت یتشه ٭ و کمال کدورت بحبیه سبب طبیعتک و نظم ختمک دوشوب انک
ضبطنده عاجز قاله ٭ و سنک بو بجه زحمتلرک نا فع اولمقدن غیری بنم بو دکلو اوقاتم
ضایع اولهٔ مهمان ایتدی ٭ هرکیمسه که بو هنرک تکمیلنه طالب و بو صنعتک تحصیلنه راغب
اوله ارتکاب شداید صبر و تحمل اتمک کرک ٭ و قاصد کنج مقصوده تعب بادیه محنت
مانع اولمیوب ٭ مقصد بهبوده صدق نیت و قدم رغبتله کتمک کرک ٭ بیت
سورم دیین کشی کعبه صفاسن ٭ چکر خار مغیلانک بلاسن ٭ بن بو امره شویله عازم
و بو عزمه اوزره بو وجهله قایمم که جمله هر سن معین تیغ بحر ریغ اولم ٭ بو غرضمدن
یوز دوندرم ٭ و جمله هر بو مرکز بر تیر بیکان اولم عنان نظری بر طرفه دونی

معطوف قلمزم بیهات هیهات مصراع هر که میل کنج دارد دن نجخی مباید کشید تقرر رقم که طلب معرفتده بر محنت عاقبت نعمته منتهی اولور و بو طریقده بر جراحتک آخری راحته نهایت بولور نته که اول صیاد طلب علمده اندک زحمته وظایف علمیه جزوی خدمتله نعمت کلی یه دست رس بولدی و تکنا علی الحب وقلتدن خلاص اولوب فضای آحتنا ویعن ولتہ واصل اولدی نا هیات تفسانانده که بجه روایت اولنمشدر اولکه

حکایت مهما ایدی اخبارده نقل ایدرکه بر درویش وار ایدی صیاد صنعتنده مرغ وماهی ده ماهر واستاد صید ماهی ایتدوکی دم دام کبی دوکلی جسم چشم اولورکی وقصد مرغ ایتدوکی ایام اندامنده هر موحلقه دام کبی پیچ وخم اولورکی بیت

اولیدی چرخ اخضر دام کاهی اوچر قوش اولدی قوتلرندن ماهی اتفاق بر کون دامن بر مرغزارده قوردی وکندو کمین کاهه اوتوردی وهزار زحمتله انتظاری حوالیسنه اوچ قوش کتوردی بیچاره لر که حلقه دام چکچک محلده ناکاه

عربده آمیز آواز ایشتدی مبادا که صیدلی بو صدا بسبیله رمیده اوله دیو کمین کاهدن تحقیق ایچون کوردی که ایکی طالب علم مباحثه ایدرلر بر وجهله غوغالری حد اعتدالدن کچمش وقیل وقال لری کمال نزاع وجداله یتمش صیاد ایلروواردی وتفتیش ایتدکدن بیلوردی که ارباب فضل واصحاب کرم مصراع دم درکشیده باتحر در مرغ رام دام لطف ایله برزمان آرام ایدک تا بو صیدلی رمیده اولمیه وبنم زحمتم ضایع اولب انتظام حال معاشمه اختلال کلمیه دانشمندلر ایتدیلر اکر بزی بو صیدده بهرهمند ایدرسه هر بر عزم برمرغ عهد ایلیه سک سکا موافقت قلورز وبحث

عربده دن فارغ اولورز صیاد ایتدی ای عزیزلر فقیر وعیالمندم بو جماعتک جهت معیشتی بو صیده منحصردر آنکه دامه ایکی سن سیز آلسکز بکا نه قالور وبر نیجه بو نیجه جماعته نه کفایت قلور ایتدیلر سن دایم بو نعمتله متنعم سن بر مدت

آلتجه شوربای عمادت وشورابه ریاضتله کچنوب هنوز شکار جاشنی سن طاتمشزدر و لحم طیرجمایتندن لذتن ذوق اتمشزدر بو احتمالده وبرکه دوسودای کباب دماغزدن زایل اوله پس شرط معهود یه تقبل اتمدن هیچ بر عزیمتک بو قوکد دانکی اولمزز البته یا برقوپ یا برخیر ضمن صیدی بر یاد ایتمک کرکر یا شرط مزبور اوزره بهر بر دانه مرغ یاد ایدوب نه غرض اینکلک دامک کرکدر بیچاره هر نیجه کم مرغ بسمل کبی طبطاب ایتدی وفریاد واضطراب ایدوب ایتدی بو مسئله علمیه معلوم در که بن دامی بن طلبه مدرسه بو کمشدر ومولو نا مدرسدن اینم برخبر آلمشدی و هن دامی زمین وقفده باچمشدردن وغلمه مدرسدن آکا دانه صاچمشدر شرعله بکا لازمدر که کیدمیین وعرق جبینله ایتدوکم صیدی جمله ثلث وثلثان تقسیم ایدم قطعا فایده ویرمدی وانلرک عنادی دخی اصلا مندفع اولمدی ضروری شرط مزبوری مقرر طوتب بن دامی چکدی اول قوشلرکه اوچ دانه صیدایتدی فی یا آغاز تفتیش ونیا نایدوب ایتدی ای بس امن کان نحرّم علیا ان مواس فی تقارضی من حکم من فی التماع لطف ایدوب بن فقیره دم ایدک سود ناکرده درجهت بیان بو سودادن کچک وارک شغلکن کدک شوربای چرب عبادت وارکن بوغنه برسز وحلوای زیارت کبی شیرین نعمت وارکن بو نه در که طمع ایدرسز دانشمندلر ایتدیلر بیت

آبغش سن ای صیاد نابکی بو عبث بر فریاد بو سودای بی سودی دماغی عجب دماغکده کیدر مزسن وشرط ایتدوکک وعدم یه یوخسه وفا قلمزسن صیاد کوردی که مزاج بجاخته وبرهشته امید کسته دن ناچار شرط معهودی تقدیم ایدوب صیدمزبوری کندو بیله اول طالب علم میاننده علی السویه تقسیم ایتدی بعده ایتدی معلوم در که سن چوق خدمتم اولدی اکر حق خدمتم رعایت ایدرسکز قسم صید

حلالم سن حرام اولمسون دیو سکوز ه اول لفظی که آنکله بحث ایدردکوز بکا تعلیم ایلک
تا کم بن داخی سنک ماینه فایق کوزه دن بی بهره قالیم ه دانشمندلر تبسم ایدوب تبدیل بر لفظ
مخنث ه و میراث خنثی دن بحث ایدرهک صیاد صوردی که مخنث ندر ه ایتدیلر مخنث
اولدر که نه مذکر اوله نه مؤنث صیاد اول لفظی حفظ ایتدی و ملول خاطر ایله ماویه
کتدی ه و صورت حالی اهل و عیالنه حکایت ایدوب اول کیجه قوت لا یموت ایله قناعت
ایتدی ه چون صباح اولدی ه و مرغ زرین جناح آفتاب آشیانه افقدن پروا
کلدی ه و ماهیان سیم اندام انجم دام خطوط اشعه مهردن بی تجوب مقعر بحر اخضر
سپهرده پنهان اولدی بیت چرخ و صیاد وش بر رشته زرد ه ماهی مهر را بدام آورد
مرد صیاد دامن کوتروب ه لب دریایه واردی ه و توکل تمام ایله دریایه صالدی حکمت
الهی شسته بر ماهی راست کلدی که نه آب زده کوهر سر تا سر کوشه اکا بکزر بر جوشن
ایشتمشدی ه و نه مردم آبی آیینه آبرخ ماندی بر صورت معاینه ایتمشدی ه جسم
لطیفی سیم مذاب کبی طری و تر ه و بکی نازکی قطره سحاب کبی دردر دیر بیت
سینه سی صاف منکه سیم سفید ه چشم کویا که چشمه خورشید ه پشتی کویا لباس بوقلمون
رنکی حقه قیاسدن بیرون ه صیاد آنک رنک صورتنه و شکل و هیئتنه بر زمان
تحیر بحرینه طالب تفکر ایتدی ه و تعجب باشن صلوب کندو کندویه ایتدی هیچ
صیادک دیدی دامی داخی بو صفتده بر ماهی کورمشدی ه و خالق بو زیبا لقده بر آوق
داخی خلق اتمامشدی ه صواب بودر که آنی زنده حفظ ایدم ه و تبرک ایچون آستانه
سلطانه تحفه ایلدم ه شویله که قدر و قیمتن بیله بنم فقرم میانمزه سر افراز قله والله
بر خدمتده رایم بن بالوق بلمزم خالق بیله ه پس اول ماهی بی بر ظرف آبه قویدی و راه
درکاه پادشاهه متوجه اولدی ه ملک که بر موجب فرمان شاهی قصر فلک اشتباهی
اوکنده اولان کلشن خاص حدر ده رخامدن بلکه صفحه سیم خامدن بر حوض بنیاد اتمشدی

وآب

وآب زلال ایله مالامال ایدوب انجه غیر متناهی ماهیلر آتمشلردی ه و نودان شکل بر اوله
بر زورق دوزنوب اول حوض سپهر مثال اوزرنه روان اتمشلردی ه و هر کون طبع
پادشاهی آب و ماهی یه میل ایدوب لب حوض خاصه اولوردی ه و خواص و اشناله
اول زورق هلال مثاله بنوب ماهیلرک حال حرکات و سکناتن تفرجه قلوردی
اتفاق اول زمان که بیت بنوبا اول زورق کردون مدار ه ذره و حوتی
ایلردی نظاره ناکاه صیاد کلدی اول ماهی بو العجب هیئتی نظر پادشاهه کتوردی
شاه آنی غایت خوش کوردی ه و صیاده هزار دینار تمام عیار جایزه بیوردی ه
وزرادن بریسی که پادشاه حضورنده منصب قربتی و مجال جرأتی واریدی ه
آغاز کلام ایتدی که و نصیحت یوزندن آهسته پادشاهه ایتدی ه ضمیر منیر شهنشاهیه
مخفی و پوشیده دکلدر که قعر دریاده ماهی و صیادلر غیر متناهیدر ه اکر کف
زر افشان سلطانی بر ماهی ایچون هزار دینار ارزانی بیوره ه نه ذر خزانه وفا ایلیک
میسر ده ی ه نه خزانه مملکت کفایت ایلمک متصور ده ه بر ماهینک اعلا قیمتی بیلدوکی
ظاهردر ه و بر صیاده نه مقدار جایزه ایدوکی معلوم خاطر دریا مقاطردر
عطا استحقاقه لایق کرک ه و جزا عمله موافق بیت بهر آبحوضی که صد من آب کیرد
دو صد من ریزش نقصان پذیرد ه شاه ایتدی حقیقت حال بیان ایتدوک اما اوزره در سوال
اما بعد الوقوع نه کیفیتله خلف وعد میسردر ه وزیر ایتدی بو بابده تدبیر
ممکندر که هم خلف وعد لازم کلمیه ه و هم زر بیهوده ضایع اولمیه صواب بودر که
اندن سؤال اولنه که بو ماهی مذکرمیدر یا مؤنث ه هر قنغیسنی اختیار ایدرسه دیه لم که
وار بولداشن کتور ه و بعد وجوده کتور ه ضرورت جوابدن عاجز اولوب
حوت کبی صموت اولمه کرک ه اول وقت آنی نسیه ایله راضی و لوت جزوی ایله
قناعت قلمه کرک ه پس شاه صیاده متوجه اولوب ایتدی که استاد بو ماهی

مذکر میدر یوخسه مؤنث صیاد صاحب تجربه فهم ایتدی که شاه نه سؤال ایدر و بو سؤال
ضمننده اندیشه قلوب غواص فکرتی بحر تدبیره صالدی و بر زمان تفکر دریاسنده
قالدی آخر کار بیان اولنان لفظ عبادن یادکار آلمشدی یاد نه مطلوب نه اکا جواب
ویردی که ای شاه بو ماهی مخنث در یعنی نه مذکر در نه مؤنث در شاه هم
صیادک سوزی بغایت خوش کلدی و وزیر صاحب تدبیره تغیر و تحذیر ایدوب
و دینار موعود اوزره هزار دینار موعوددن داخی زیاده بیوردی صیادی جمله
ندماسندن قلدی بو منکلک فایده سی اولدر که صیاد علمایه ایکی ارغله خدمت ایدوب
انلردن بو لفظی حفظ ایتمکله ایکی بیک دینار الده کردی و درکات ذل و هواندن
درجات فخر قبول سلطانه ایردی پس معلوم اولدی که تحصیل علمک فوایدی
چوغمش و خدمت علمانک زیانی یوغمش نته که بعض کبار بو معنی شرح ایدر بیت
بیاموز علمی که کردد غنی که بی دانش انسان نیرزد بچیز ز دانش فزاید ترا جاه و قدر
ز ضعف نحالت رساند بصدر زاهد ایدی ای مهمان چوق بودکلو انجاه افقنی
ایدرسن و بیابان جهدی قدم جدله یاپانه یتورمک دیلرسه بکا لازم اولور
بودر که تعلیم و تلقینه باذل مقدور ومی دریغ ایتمیم و تفهیم مبادی و مسایل و توضیح
قواعد و دلایلده هیچ دقیقه مهمل و نامرعی قومیم مهمان همان عنان عزیمتی اول مقصد
بعید جانبنه معطوف قلوب مدت مدید لغت عربیه اشتغال ایلدی اما طبیعی مساعی
ایتیوب اول لغتله الفت ایرمدی و قدم ذهنی اول زبانک مضیق فهم و طریق
حفظی جانبنه کیرمدی زاهد هر چند که باب تعلیمده شرایط جد و جهدی تقدیمه ایردی
آنک قوت ذکاسی مساعدت ایتمزدی و هر بابه که شروع ایدرسه نا رضیالنی تعلیم و تفهیم
نهال دکردی شاغل و زن تحمیح حومانندن غیری نسنه مشاهده قلمزدی
بیت اکر از مخزن توفیق عطا می نرسد سعی سودی نکند جهد بجایی نرسد

سبع

بر کون زاهد ایدی ای مهمان عجب صعب و بی تعب طریقه کیتدک و عظیم عذاب الیمه ایتدک
اندک نفس ناطقه کبی بو زبانله موانست ممکن دکلدر و طبعک بو لسانله مناسبت مجتنبدر بولم
خطرناک و کار دشواردن فارغ اول و بر مبدا نجو انک لایق اولمیه قدم قومه و سن
بو صنعتده بهره مند اولمقه اوقومه بیت در هرچه نیرو آن بدست آوردن
حیفست بهرزه عمر ضایع کردن کیمی کندو نمک اسلافه فطو تقیدن حقیقی و آبا و اجدادی دن
زبانندن غیری لسانه تکلم و تعلم ایتمک بحیلت تقلیددن بعید و مذهب عقلده فکری غیر سدید
مهمان ایدی خلوف صواب اسلافه اقتدا اعزم و بو رتبه ده تقلیده بر طریقه کتمزم
فره رنش دقیق عقل و طریق توفیق تحقیقدن بحزم تقلید کند اغوای شیطاندن و تحقیق
نادی منهاج صدق و ایقاندن نماکم آیت انا وجدنا آباءنا الآیه طعلوه بانتهم تحکیک
تعلیم کوشمالدن آباد تقلیددن جانب دار السلام تحقیقه میل ایدرلر و درنج
یقیننله یهدی الله بنوره من یشاء بر توانواری مشاهده قلمزلر انکه اوآز بدرده
تقلید چیست بم بنور حق بیند هرچه هست از محقق تا مقلد فرقها ست
این چو داود است آن دیگر صداست زاهد ایدی هر بر مصاحبته ادا ادنم
و شرط مصاحبتی بینه کتوردم قهر قوم بودر که بو مجاهده نک عاقبتی ندامت و خاتمتی ملال
موجب اوله حالیا سن فی الجمله تکلم قادرسن و قبیله و عشرتک نعتنده تعبیر ایدر بلورسن
یکی نه چوق اکثر سوز کارک تکرار نعت عبری ده مرفا بر مس لغت فونکیدن
دوردوشه سی و زبان عبریله دامی تکلم قادر اولمیه سن و سنک حالک و لغتک
شانه سن اولکه زقا دکبکه هوس ایتدی کندو رفتاریندن داخی اوتندی مهمان
استفسار ایتدی که نجه مروی در اول حکایت میزبان ایتدی روایت ایدرلر که
بر کون بر زاغ کوردی که بر باغ کنارنده بر کبک دری خرامان کیده قاولیق
موزون و دلنظارلی کندویه خوش کلدی ایدر بیت بیک نوبت که سوئی من خرامیدی دلم بر تو

خرامان نوبت دیگر بیا تا جان بر افشانم ۰ زاغ کبکک اندام خرامی بغایت خوش کلدی
و تناسب حرکات و سکناتندن متحیر و متعجب قالدی ۰ آخر اول شیوه ایله خرام سوداسی
سوداسی دلنده ظاهر اولوب اول منوال اوزره رفتار خیالی ضمیرنده جای کیر اولدی
ضروری ملازمت کبک دردیله کمر بغلیوب سودای کسب خرامله سود خواب و آرامی
کندویه حرام ایتدی ۰ فی روز روشن اول حرکات بوالعجبه تقلید ایدوب بو سیاق کبکک
عقبنجه کیدردی ۰ و آهسته خرام و جلوه لرن تماشا ایدوب اکا تشبه قصد ایدوب
طورردی بیت ای کبک دری جلوه کنان میگذری ۰ لنگان لنگان من از عقب می آیم ۰
کبک خوش رفتار بر کون کوردی که بر کوزل بن زاغ بدکردار انک خرامنه تقلید ایدر
و حرکات ناموزون و سکنات نامطبوع ایله عقبنجه دوشوب بیت یانندکی
وش بر دم کلمز ۰ اوتنم اکلمز اوضم بلمز ۰ ایتدی ای تیره رخسار و ای مزین دلدار
هوای عقبیمجه کدرسین ۰ و خرام و جلوه لرم تماشا ایدرسن بوندن مقصودک ندر و بو سودادن
سکا سود نه ۰ زاغ ایتدی ای زیبا خوی و خندان روی بیت رفتار تو دلی می الکون
زیبت ۰ فی ایکنان در پی دل ایکوم ۰ بلمش اول که بکا سنک رفتارک سوداسی
دوشمشدر ۰ بنجه مدتدرکه قدمکه واروندن کلدوکجه بو هنری تعلم ایدرم
امیددرکه بو هنر سببیله پای افتخاری فرق فرقدانه سورم بو قوت بین ... و شمال و
مشارالیه بالبنان اولهم ۰ کبک چون زاغک بو کلماتن ایشتدی قهقهه کنان ایتدی
هیهات تضرب فی حدید بارد مصراع ایا تو کجایی و ما کجاییم ۰ بنم خرامم صنعت
اصلیدر ۰ سنک رفتارک وصف جبلی ذاتیات علی کل حال قابل زوال الحرز و بالکلیة
لایزال بالعرض بن فی الواقع سویلیم سن ایراقدن بن یقیندن خبر ویردم
ایراقدن ع ببین تفاوت ره از کجاست تا بکجا ۰ ای کج طبیع بو باطل خیالدن
کچ که بو سودای محال سکا کچ حاصل اولور کچ بکذار کر این کار نیاید زوی تو نیست ۰

زاغ

زاغ جواب ویردی که الشروع ملزم بو امره شروع ایتدم فسون و فسانه ایله رجوع اتمزم
و نا متصور معهوده واصل اولمانجه شاید مقصوده دک طشره کتمزم بیت کشتی مبر بدین پای
غم انداخته ایم ۰ یا بمیرم در آن یا بکف آرم کهری ۰ بیچاره هر چند که کبکک عقبنجه کیدوب آنک خرام
و جلوه سنه تقلید ایتدی ۰ اندن محروم اولدقده غیری رفتاد قیدن دخی اونتدی
و هیچ وجهله رفتار اصلیه رجوع میسر اولمدی مصراع آن دست نداد و ده این
ز دست ۰ بو مثلی کتورهم تا بیله سن که سعی باطل ایدرسن ۰ و بیهوده یره زحمت
چکرسن و تخم سعیکی زمین شوره اکرسن ۰ دیشلی دیر که احمق خلویق اولدر که
بر عمله اشتغال ایدرکه نه حرفته لایق و نه طبیعتنه موافق اوله ۰ بو حالت عابدینه
اول حکایتدن کرنا نوا القدره فراغت ایدوب دهقانلغه مشغول اولدیک ۰ و عاقبت
نوم بر مقتضای لا الی هو لاء ایکسنکدخی سررشته سن الدن چقردک ۰ و غربت
بلده و کربت و جلوده بی کس و بی نوا قالدک بیت کفتم بدیم جان و بوصلت نرسیم
جان دادم و آخر نرسیدم بوصالت ۰ مهمان نصیحت مینا نصیح قبولله استماع ایتدی
و آن ناز دیدوکی کبی لغت عبرینه تحصیله اقدام کدن غیری کندو زبانن دخی اونتدی
الهام اولکلدی بوکیدی الدن یوده اولکک کنک داستانی کم کندو حرفتندن و انکله
و کندویه مناسب اولمیان صنعته هوس قلسه بو باب حکمت مناط ملوکک عزم و رعایت
احتیاطنه متعلقدر ۰ پس واجبدر که هر والی که ضبط ممالک و ترفیه خلویق و
رعایا و استیصال اعدایه مایل اوله ۰ بو معانی دقایقه تفکر لایق و تأمل فایق
موجبیله عامل اوله و دوا کوره میکه ۰ هر بد اصل و بی هنر مردم اصیل و بالکلی
مساوی و مجادل اوله ۰ زیرا که بخرفی و مایه لر کندولرن شهسوار ان میدان فضل
هنر لیه معایه و همسر تصور ایدرلر ۰ و مضار کفایتی کندولرک لا شئ اندیشه لرن

انلرک فرس فراستلرن بلیم عنانن خیال ایلرلر • با وجود که انک کرد نده این فرلر اترلردن داخی کوده مزلر بیت با جام جم چکونه تواند معارضه • وز خودن بدن وکعل تمیز شود سفال • اکر عیاذ بالله تفاوت مراتب انسان میاندن کدوب واراذل واواسطلر بن کفون اوتون • واواسط افاضله لاف مقابله اوره جهانده ملک محاباته اختلال کلی طاری اولوب بوخللک آثاری بنیاد ملک وملکسا ر دی اولو • بو سببدن درکه سلاطین سلف عرد م ناآهلی و نااهلی دنا خلقی تعلم علم وکتابت وصنعت استیفادن وسیاقتدن منع ایدرلر • زیرا که چون بوزمره مستعد اولد ار باب حرفت معرض اصحاب دولتده کلوب ارباب دولت اعمال اصحاب حرفته ارتکاب دن اجتناب قلد لاجرم آنک صفرتی شایع ومستفیض اولوب • اسباب معاش خاص وعام علی وجه الاطلاق مختل وناتمام قلد • بو سببله جمیع صنایع واعمال اهمال واختلال متطرق اولوب • بو شرکتک ضرری مرور زمانله بن وجهله اشتغال بولدکه سیلاب تدابیر صایبه ایله اینطفا محال اوله • پس خردمند مدرک اولدر که استماع نصیحت علمایه مواظب اولب اتباع موعظت حکمایه ذمتنه واجب بله تا انلرک فوایدندن بهرمند اولب ثمرات تجربه لرندن انتفاع بوله • و جمیع امور مهمت ومصمتدن دوقب • و منقصت غفلتدن مبهی را ولد بیت اکادیرعاقل ولنلر خردمند • که کوش وهوشله اصغا ایره پنده سخن کوهر در دکو بیر غواص • اله زحمتله کیرد کوهر خاص •

بو دحی ایجنده کی دره نهانی • طلودر سر تهرزره معانی باب دوازدهم

صفت حلم ووقار وتمکین خاصه ملوک سلاطینه زیبا خلعت اید وکن بیان ایدر • ذکر بادشهنشاه کامکار حکیم بن دکواره متوجه اولوب عبادت شکر ابن وکنعاد کوهر نثار دله بیت ثنا آندرکه ای بی یکانه • نظیرک کورمدی چشم زمانه •

بیان

306

بیان اتدک اول طایفه نک داستانن که حرفت اصلی وصنعت اسلافندن انحراف وتقلید ایدوب حالنه مناسب اولمین مطالبه طالب اولنه مطلوبی دیگر اولادتدن محجوب اولوب کاد اقلیلری وحرفت وبیندن رجوعه ممکن اولمیوب حالکه جناب حکمت مآب حکیم کامیابدن ملتمس ومرجو در که خصالک شاهانه دن بجه خصلت زیاده ستوده وپسندیده در بیان قله وثبات دولت • ونظام مملکت وامور واستمالت قلوب جمهوره صفت اولی واولیق درن وبجه خلق اخرین وخلقدن سلک علقه بوه شیرف انتظام آر زانی بیوره بن اولکی وصیتنه کوه مرشدم که سلاطینه لازم در که حلم سرمایه کار وبردباری ووقاری پیرایه روزکار ایره لر • حالکه خاطر فاتر بو خاطر مخلجان ایدر که ملوکه بو اوچ صفتدن که حلم وسخاوت وشجاعتدر قنغیسی اهمدر • وانلره نسبت بو صفاتدن قنغی صفت مقدم در • حکیم واجب لنکریک لطف عمیمندن ونن جای عظیمندن رجای عظیم درکه فکر عقدکشا ایله بو مشکل درکره آشتیاهی حل ایدوب رای صوابه نماسیله بو شبیله بونهدن حجاب خفایی رفع ایلیه بیت

چو شاهک التماس ایلدیکی کوش • ینه در بایه حکمت ایلدی جوش •
دیدی ای قهرمان هند وخاور • که فرماده برو لسوه هفت کشور •

ایمو داخلوق تاج داران زمین • واحسن اوصاف سلاطین عدل آیین حلم ورفق وحسن خلق درکه • هم نفوس ملوک عیوب خلقدن انکله معظم وهیبت کوزلری وبهرلشکر ورعیت آنک خدمتنه جان ودلله رغبت ایدوب • اکابر واصاغر آندن راضی وشاکر وآدمی خیلی آ ذاکر او لورلر • ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک کلام مهیامن انجام سلطانی سویر رسالت وقهرمان ممالک جلالت علیه افضل الصلوة واکمل التحیات • داخی بونی اعلام واشعار ایدر که سعادات دینوی وه مرادات اخروی حلم ورفق وحسن خلقه مبتنی اوله • من سعادة المرء حسن خلقه وکاد الحلم ان یکون نبیا

فظا

اول صفات مرضیه که پادشاه جهان پناه انلرک بعضی نک بعضی اوزره رجحانن اثبات بیورمشدر
ارباب تخت وتاجه اوجندن اخص محتاجدر لیکن شجاعت همیشه لازم دکلدر اما حلم و
سخاوته احتیاجه دایمدر پس حلم وسخاوت بو که شجاعتدن مهمدر چون
فواید جود بعض خواصه واصلدر ومنافع حلم شامل عام وخاص حاصلدر
وصغیر وکبیر وفقیر که خصلت مرضیه یه احتیاجلری ناکزیردر فلاجرم صفت
حلم اول ایکی خصلته نسبتله اولی که اهمدر بیت هر که در وی سیرت نیکو بود
آدمی آدمیان او بود طبع شاهنشاهی پوشیده اولمیه که ثبات ووقار پادشاهلره
زیبا حلیتدر وحلم وتانی ملوک جهانه رعنا خلعتدر زیرا که انلرک فرمانی
خلقک مال وجانلرینه نافذدر ونواهی واوامری کافه امم علی العموم مطلوب وجاریدر
پس اکر نفسلرن زیور حلم ورفق ایله آراسته قلمیهلر عکس درکه بر خشم بی محل ایله
اقلیم اهلینه کندولری متغیر قیلهلر وتهور وخفتلرندن خلوق عالم آزرده اولوب
خدمتلرندن متنفر اولهلر واول سببله جهاندن نظام وانتظام کیده وخاندان
وخانمانلر معرض هلاکه دوشوب جهانیانه تفرقه وتطرق ایره بیت
تیغ تیزدن اعتمه صقیقن اجتناب امور سیاسته قلیجتاب که بر دمده بیک خونه وارددر
ولی کشته زنده قلمق محال فرضا که پادشاه آب سخاوتیله کانون درونکارده
آتش فقر وافتقاری سوندوره ویا آتش شجاعتیله کاینات جوده خرمن حیات
بدسکالی سوندوره پیرایه حلمدن بی بهره اولیجق شعله خشم جفایله سرچشمه سخا
تیره قله وبر خشم بیجا ایله هزار رخنه بنیان دولته ظاهر اوله اما اکر باب سخاوت
قصوری وتاب شجاعت فتوری اولسه حلم ورفق ولطف خلق ایله رعایا ولشکری
وامرا کوکلرینی شکار قلمق میسردر واهل عالمی وافراد بنی آدمی ربقه طاعت
وسلسله انقیاد وتابعیته چکمک متصوردر نظم خلق را آن زمان بکار آیی

سرکلب

که خلعت جهانبانی ایله حلمدن غیری ملوکه لایقدر که ثبات ووقاردر دایم متصف اولوکم
حلم بی ثبات فی المثل علم بی ثبات عمل ومعلوم بی عملدر فرضا که بر کیمسه که کمال حلم ایله
آراسته وپیرایه صبر وتحمل ایله پیراسته اولسه چون انده ثبات ووقار وقرار وقوام
اولمیه عاقبت تهتکه وخامت خفت وطیشه یتشوب اول تحملدن فایده بولمیه
واول صبرک بر نفعی واول حلمک ثمرنی کورمیه بیت باش ثابت بر طریق بردباری تا ببینی کوه سی
هر که تمکین بیشتر دارد شکوه وپادشاهلره زیاده منکرات حلمده متابعت هوی
جایز کورمیه ومحل خشمده مطاوعت نفس بدفرمایی روا بیورمیه که غضب شعله
آتش شیطانیدر وبر شجردر که ثمرهسی ندامت وپشیمانی وملامتدر وجهاندیدهلر
بیت خطر لوی ایشی ایتم غضبناک غضبناک اولوب ایش خطرناک دیشلردر که صفت
حلم خاصه رسل عالی جنابدر ووصف غضب سجیه شیطان وصفت کلابدر
ارباب تحقیق واصحاب تدقیق بونکا اوزرنه متفقلردر که شول کیمسه که قوت غضبیه
مستولی اوله صدیقلر دیجسن بولیه نوادر ظلمات حکمادهکلامدر که بر حکیمه
التماس اولندی که متفرقات حسن خلقه بر کلمهده جمع ایلیه تا انک ضبطی آسانه
آسان اوله بیوردیلر که ترک غضب مستجمع جمیع محاسن اخلاق واحاسن خصالدر
وخشم وغضب مستلزم جمله قبایح اعمال وفضایح افعالدر بیت
خشم وکین وصف سباعست وهر آن هر که را خشمست وکین هست
از بدان اصل خشم از دوزخست وکین تو جزو آن کل آتش خشم وکین تو
پس تو جزء دوزخی پس هش دار جزو سوی کل خود کیرد قرار وداعی
بیلمک کرک که پادشاهک وزیر ناصح کامل ومشیر عاقل وفاضله احتیاجی اول
جهتدندر که اکر انی غرور جباری ونخوت کامکاری منهج حلم وبردباریدن
منحرف قلسه وزیر صاحب تدبیر متانت تعقیل ایله صلوحه ارشاد ایدوب

جادۀ سکون و وقارده اوزن ثابت و برقرار قله • و نوش داد وی غلطلمیوب مزاج عدل الی
اعتدال ویروب • سمت عبودیت اوزره استقامت ویره • تا بوا عجب فضل کردگار • وسایه
حلم و وقار و خلوص نصیحت و صفای نیت وزیر کاردانک جمیع امورده منظور و منصوب اوله
و هر جانبه که توجه قله فتح و نصرت رفیق و قرین • و اقبال و دولت تا سرو معین اوله •
آکن احیانا متابعت هوا و موافقت نفس بدفرما سببیله بی تأمل و تدبیر حکمی نفاذه
یتشدره رأی عالم آرای ... تدبیر رهشی ضمیر اشرافده نظر ... تمکین بوله
و تدارک خلل و تلافی زللی ممکن اوله • نته که اول پادشاه هندک قومیله خصوصنده
واقع اولمشدر • رأی استفسار اتدی که نجه اولمشدر راوی • حکایت
برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که • دیار هندده هیلار نام بر پادشاه بنام وار ایدی که
کنوز و دفاین بی کرانه و اموال خزاین بی پایان ایدی • بیت • تیغ نصرت کسترنده
دین و دنیا منتظم • مهر دولت پرورنده ملک و ملت مستقیم • سلاطین روی
زمیندن انواع مفاخر ایله ممتاز اولمشیدی • و خواقین چین و ماچینده اصناف
مآثر اختصاص بولمشدی • ایکی فرزند دلبندی وار ایدی که چشمۀ حیوان فرحت
صورکبی روی دلجوی لرندن عجوبی نور اقردی • و ماه سیما بام فلکده کلوب
روه و لطافت ابرولرینه بقردی • بریسی تیر غمزۀ دلکشاسیله کمان ابرو جاذبیتنا
صوامع انزوادن کندویه چکردی • و زنجیر زلف تابدارله مجانین بیمارستان
عشقی موی کبی سلسله درجه مجکیدی • بو بکم نظام اعتدال بالای چمان فرقاسی
حسرتندن سرو سهی آرام و قراری دلدن • و شاخ چنارک عنان اختیاری
الدن کتدی • و رفتار عجیب و حرکات دلفریب غیرتندن کبک دری خرامنده
احرام اتدی • بیت • بر بنیکلا نوش روی دلخشان • بر بینک لب لعل بدخشان •
هر بری با وجه جمال صورت کمال حسن سیرتله آراسته • و نهال حالتلری آزهار هنر و

سمالله

کمالله پیراسته • بیت • کتفوجننه هر بری بر نیک • اکیسیین بری بردن یک • نظم
چشم بد دور صورت و معنی شو ... لی نیحفین • بر چنین صورت و معنی آفرین باد آفرین
بر نو تسهیل ... درس ... بنده ... ختنی • بو ایکی پسر که مادن ه بر دختر نیک لختن آیینه
ریختی عارض رنکینندن ادنوی خورشید آفتاب سبتو ره حجاب اضطراب و شرم طره
جبین پرچینندن جعد سنبل پرپیچ و تاب ایدی • جمال سحر عالمتابه غالب
بر بو تنی اعضاسی نماتنب ... نسب فحش رفاله • کمش قندیلم صحن جمالی
یغما ور بکوشنه تزیین تنکوش کلیله نرکس اولمارهم آغوش • قمر نقشه رسیده غنچه نک
نمکین بخش سی شکر لبینک • پادشاهک اول کوهر بی مانند • و اول ایکی فرزند
دلبندنه اول قدر تعلق و پیوندی وار ایدی که بر آن آنلرسز اولمزدی • و بر ...
آنلری کورمزسه زندکانیدن لذت بولمزدی • و بر وزیری وار ایدی آکا بلاردیر
بزرکوار ایدی که کفایت ایله مشهور • و رزانت عقلله معروف و مذکور • دلائل
فراست و کاردانی • و شواهد ریاست و کشورستانی جبهۀ حال و سیمای افعالندن
لایح ایدی • و مآثر صدق و اخلاص • و مبانی کمال اختصاص مساعی جمیله و اجتهادات
جزیله سندن واضح ایدی • زبان زمانه وصف کمالنده بو مقال ایله متکلم ایدی • و بلبل
ناطقه کلزار شرح قدر و جلالتنده بو ابیات حسب الحاله مترنم • نظم
ای آصفی که صاحب دیوان چرخ را • در مجلس تو منصب بالا نمی رسد
آنجا که کاتبان تو تحریر میکنند • حکم قضا بصاحب جوزا نمی رسد • و کاتب
اسراری بر دبیر بی نظیری وار ایدی که تیر چرخ آنک حسن بیانندن نیچه مرتبه
و منشئ فلک قدم تأمله مدارجه بدایع صنایعنه حیران ... کویا که تقریر خامۀ زبانی
مخزن اسرار فصاحت ایدی • و صریر زبان خامه سی مطلع انوار بلاغت هر معانی
درلرینه که الماس فکرله دلردی نیما ندم ذهن ثاقب سلک عبارات زیباده عقد

استعارات غرّا د نظم ایلردی ✿ وهر لطایف کوهر لرین که غواص فطنتده دریای خاطردن
استخراج ایدردی فی الحال صرّاف خیالی خریداران بازار معارفه عرض ایلردی بیت
معانی ذقن جا نیدی زبانی ✿ فصاحتده ایدی صان سحبان ثانی ✿ ومراکب خاصّه سندن
بر پیل سفیدی وار ایدی که میدان رزمده بادکبی سس د وآتش کبی کرم ایدی ✿ ودندان
خاراشکافی قاتنده سنک وآهن موم کبی نرم ایدی ✿ اکرچه هر زمان آهنین کوهدن
نهان اولوردی ✿ اول خلوف عادت بر کوه ایدی که آهن ایچره نهان ایدی ✿ وعلی الدوام
بستون بر مقام ذمه کولی قلوردی ✿ اول خلوف جهود بر ستون ایدی که جهان بستون
اوزره روان ایدی بیت سوده بکردون سر خرطوم قسای ✿ رنک شفق رو
شده شنکرف زای پیچش خرطوم بسا کمند ✿ اژدر افتاده زکوه بلند ✿ ایکی فیل
شرزه سی وار ایدی بغایت مشکومند ✿ وجسامت جثه ونضخامت هیکلده مانند
کوه البرز والوند ✿ خرطوم جوکان مثال سرکردنکشانی کوی میدان ✿ وپای عمود کردار
کردن سرکشانی خاک یکسان ایدرلردی ✿ ودندان بلورینله سینهٔ اعدادن شاخ
مرجان بتوررلردی ✿ وسینه عاجله معدن بدن سینه دن لعل بدخشان چیقاررلردی
بیت فلک طوبنی ایلردی بر یغ خرطومی چوکان ✿ اوردی بیری یشیل آسمانه بنگم دندان
بر نیکرشانه دندانی صالدی زهره یه سایه ✿ قلوردی حلقه خرطومی بری کرد ده ویایه
وایکی بختی شتری وار ایدی سیل جشمان هامون نوردی وکوه کوهاند بیت
سعادت بیمیون کوشی بیکان ✿ کرامت طوبی پایه بوینی جوکان کویا افلونیظرون
الی الابل کیف خلقت انلرک حقنده نازل اولمشدر ✿ وغدوها شهر ورواحها
شهر اول بادیا ودشت پیمالرک وصف حاللری بیان بیورلمشدر برکیجه ده بر ایلق
یول کیدرلردی ✿ بلکه بر کونده دیو سکونی طی ایدرلردی صلوبت اعضا ومتانت
اجزاده انلره نسبت قصر خاک بر این ضعیف ایدی ✿ لاجرم افلاک بر وصلاحرین بیت

هامون نورد وکوه کوش ✿ دل بر تحمل کرده خوش ✿ هر دو زتاب خارکن مانند
تادو زمه شب بارکش ✿ وبر تنه خرام وتیزکام سیمین وزرین لکام بر سمند نجی
وار ایدی که اکر عنان ارخا ولکام رها اتسه لر صبا جهان پیما اثرندن اثر کورمزدی
وشمال کبی نوردکن دکنه تا این مفردی بیت سعادت عزم سیلی لسنته رخشان
کوزی براق صبا برق درخشان ✿ آتلسه آیغندن نعل یاره اولوردی کوش جرخ کوشوار
غبار بین ابن شمز بیجه عاصف ✿ ایقداش اولمز اکا برق خاطف ✿ تا سبز خنک فلک جوالی
کن عجز خاکره دایردر ✿ آنک مانندی بر سمند ایشتمشدی بیت تا شاه روز بر فرس
جسم شده سوار ✿ اسبی چون اوندیده درین سبز مرغزار ✿ وبر تیغ آبدار کوهر
نکاری وار ایدی که لآلی شهوار ایله آراسته ✿ وجواهر تابدار ایله پیراسته کویا که صفحه
سبز زارده که در قطرات شبنم بر نم ایدی ✿ یا ساحهٔ سپهر ایدی که ثواقب کواکب
ایله متحلی وقتهم ایدی ✿ جوهر ذاتی سی صفحهٔ المارده بای موزچه کوستردی
وتختهٔ میانندن بر مکنظاهر قلوردی ✿ اول تیغ دکل بلکه بر منبع ایدی ✿ انتخون بارا
وروی بر تابی بر جوی آب ایدی لیکن آتش افشان بیت چون بر کشند ناسنت بسبزه ولی
شود در بوستان سحرکه چون غشا فراغوا ✿ نیلوفر اندر آب نهان باشد این عجب
نیلوفریست کوشن آب اندر آن نهان ✿ ملک بی مندکو راته کمال مرتبه ده دلبسته
ومتعلق ایدی ✿ وپیوار سلطین آفاق اوزره انلره متفاخر ومتفرد ایدی
اول اقلیمده برایمدن بر طایفه طاغیه وار ایدی که دین قویم وصراط مستقیمدن
منحرف اولمشلردی ✿ وخلقک عقایدنی متغیر وبادیهٔ جهالتده متحیر قلمشلردی
پادشاه انلری اول قدر که انلری اغوا واضلال خلق وابطال واخلال دین حقدن
نجرو زجر ایلدی ✿ متزجرا ولمدیلر ✿ وعادت ذمیم واعتقاد سقیمدن ✿ ناتیم
لرندن رجوع قلمدیلر ✿ آخر بو قوم پادشاه حمیت ملت وغیرت دین دولت

مقتضاسی اوزره انلردن جم غفیر و جماعت کثیری هدف تیر و علف شمشیر ایدوب
خانمانلرینه آتش نهب و غارت اوردی و زن و فرزندلرین اسار و دلخسته
کرفتار قلدی اول جماعتدن درت یوز عدد کمسنه که فنون علم حکمتده بی مانند
و انواع دانش و هنرده بهره مند ایدیلر حصن امان و کهف حمایت پادشاهیده
متحصن اولوب فرمان عالیلری نوال اوزره جاری اولمشدی که انلر دایم پایه
سریر اعلاده اقدام خدمت اوزره قایم اوله لر انلر دخی بالضروره امره امتثال
ایدوب خدمت آستانه پادشاهیه اشتغال ایدیلر و هنگام انتقامه منتظر
و مترصد اولوب فرصت کوزتدیلر تا بر کیجه که ملک سریر عشرتده بیت
صونب ساغر الینه ساقی خواب ایدوب نرکسلرن اول باده سیراب بستر
استراحته مشغول ایدی بر آواز مهیب و صدای غریب ایشتدی و انک هولندن
و نهیبندن بیدار اولوب بر زمان تامل و تفکر ایتدی بیت اویاندی بختی کبی یخوندن
بر زنجم بیدی بوده وش قورقوسندن بو اثناده ینه خواب غفلت غلبه ایدوب
بیت بادپای خیاله اولدی سوار غیب صحرالرن قلدی شکار عالم مثالنده
کوردی که ایکی ماهی ماه کبی تابان و شعشعه لمعاننده دیده خیره و عقل حیران
دملری اوزره طوروب شاهد قدم و سره بیلر ملک ینه بیدار اولدی و اندیشه
دور و درازده ینه خوابه واردی ینه کوردی که ایکی بط سیاه پران و پرفاز کرده
دوران اوج هواده پرواز ایدر او چندن بر سیمرغ شاهد بیانن آغاز ایتدی
ملک ینه متنبه اولوب بو واقعه نک صورتندن متحیر اولدی کندک ینه خوابه واردی
و عالم رؤیاده کوردی که بر مار اژدر که خطوط سبز مخطط و خال سیاه
صفحه منقش خلخال مثال ساق ملکه حلقه اولدی و اول افعی خوش طلعت
اولشانه صندلی محکم طوتدی صاندی ملک ینه اویاندی

واول

ی
اولدی

واول بانیه لردن که و رایجه دتبخه شنجلدن کوزوندی زیاده مخزون و اندوه کین
کیجه اخری که متوکل جواب کشان کشان آنی عالم مثاله کتوردی آیینه خیالنده بو یتی متصور
کوستردی که فرقدن تا قدم شاخ مرجان و نهال بقم کبی دم آلوده اولمش پادشاه
بیدار دل بو خوابدن ینه مضطرب و منفعل اولدی و ختام بارکاهدن بعضنه آکاه
ایتمک دیلدی ناکاه ینه خواب اکا غالب اولدی و شول مشاهده قلدی که بر برق
جهنن کبی کوه کذار و عمر کرامی کبی تیز رفتار بر استر رهواره سوار اولوب عنان عزیمتی
جانب شرقه منصرف قلوب کیدر و هر چند که اطراف و جوانبه نکاه ایدر خیل و
حشم و خواص و خدمدن ایکی پیاده فراتی کوردر رکابنجه کیدر ملک ینه بو واقعه
وحشتندن بیدار اولدی التنجی دفعه که خوابه واردی کوردی که باشنده آتش
یانمش و شعاع شعله سی اطراف جهانه منتشر اولمش بو واقعه ینه چشم شاهدن
حجاب خوابی رفع ایتدی یدنجی دفعه که خمار خوف شراب خواب ایله رفع ایتدی کوردی که
بر مرغ انک باشی اوستنه طورر و منقار نقارندن انک فرقنه اوردی بو کره شاه
بر نعره اوردی که حوالی بارکاهده اولان خدام فریاد ایتدیلر و بو واقعه حادث
اولدیو کندولرین پایه تخته آتدیلر پادشاه بو مهیب واقعه لرک نهیبندن زار دم
بریان و مردم مارکزیده کبی بیجان اولدی و هر چندن کوزی چهره سنه نکاه اغواه
ایکن رنکی برک زعفران کبی برقان اولدی شراب خواب باشندن کتدی
و خمار اضطراب دماغ حضوردن خراب ایتدی و کندو کندویه خطاب ایدوب ایتدی
بو یخه نقش بوقلمون و صور کوناکون در که کلک قضا باغمش مرقوم قلمشدر
و بخه عجایب فتنه و نوازل محن در که بری بری عقبنجه قدوم عجول ایتمشدر بیت
بنشسته یکی عربده و آشوب دکر خواسته تا رفته یکی فتنه بلای دکر آمده
آیا بو صورت واقعه لری کیمکله در میان ایدم و بو قضایای بوالعجبی نجه معتبره بیان ایدم

بو انسرانه کمی محرم قلوق کرک ۰ و بو جراحته کیمدن مرهم اوموق کرک ع این درد کرا
کویم و درمان ز که جویم ۰ القصه بقیه شبی هزار غصه ایله صباحه یتوردی کا امرء
القیس وار شب تیره دن زبان شکایتی دراز ایدوب بو شعری تکرار ایدردی
شعر الا یا ایها اللیل الطویل الا انجلی ۰ بصبح وما الاصباح منک بامثل ۰ و کاه
آرزوی طلوع تباشیر صبحی ایدوب دیردی بیت دلم را چند پژمان داری ای صبح
دمی زن آخر از جان داری ای صبح ۰ تا اول زمانه دک طره زلف شب تار عارض
سیمین نهارده تار و مار اولوب غنچه غرای صباح دیدار دلدار کبی آشکار اولدی
و عوض غالیه و عنبر دماغ کنبد اغبر بخور شمامه کافور ایله طولدی بیت
دماغ زمین از تف آفتاب ۰ نهر سام سودا در آمد ز خواب ۰ چون دست تقدیر
جمال روز جهان افروزدن نقاب ظلامی کوتوردی ۰ و خسرو سریر کردون
بالای تخت مینا کون اوزره اوتوردی ۰ و صلای عدل نور پاشی و ضیا بخشی ساحه
جهانیانه یتوردی بیت کنش کبی اولوب سلطان سحرخیز ۰ چقوب تختنده دیوان ایلدی تیز
و طایفه براهمنی که حلقه مشکل و علم و تعبیر وقایع ویلده ماهر و کامل اعتقاد ایتدیکی
دعوت قلدی و بی تکلف و توقف اول هایل واقعه لری که مشاهده ایتدوکی
تقریر و تفصیل ایلدی بیت دوشنی یلدی آنکو تقریر ۰ دیدی بو دوشی بکا که تعبیر
چون انلر اثنای تقریرده سیمای شاهده آثار خوف و هراس احساس ایدیلر آتش
اضطرابه زیاده التهاب ویروب ایدیلر بو خوابلر بغایت سهمناک در و بو وقایع
زیاده مخطرناک معلوم دکل در که بر احد بو زمانه بو مرتبه ده هولناک واقعه لر
کورمش اوله ۰ و یا اهل تعبیر جنسندن بر فرد نوع دوشی ایشتمش اوله ۰ اما
شویله که ملک شرف اجازت بیوره تا بیز بنده لر اتفاق ایله بو فنده مصنف اولان
کتب نظر و مطالعه ایدوب تأمل کامل و تحقیق شامله جمیع جوانبین احاطه قلدوق

امیدد رکه

قریب

امیدد رکه کمال حدس و کیاست ۰ و صفاء ذهن و فراست ایله بو منامانک تعبیرن
پادشاه سین لعلیه یتشدوره وز ۰ و جلب خیر و دفع ضرره ممکن اولن تدارکی
دن یکو اتمیه وز بیت سخن دران باندیشه راند کلام ۰ که بی فکر باشد سخن ناتمام
خبث
ش چون اجازت ویردی کیتدیلر جمع اولوب بر یره مشاوره ایتدیلر ۰ ف
نیت و لوث سیرت و سوء هست شرتیلرندن سلسله انتقامی تحریکه اقدام ایدوب
بری بریه ایتدیلر نظم کلک ای مدبر وا الهین این لوم ۰ بونک دفعنده بر تدبیر ایدلوم
کوتوره دین بزی بو او ترا دهتین ۰ قلالوم بر طرفه مرده بونک بینی ۰ بو جبار جفا کار
عن قریب بزدن بو مقدار کمسنه یی هدف تیر دمار ۰ و علف شمشیر بوار ایدوب
مال و متاعلرین دیار تاراجه ویردی ۰ و بزی وطن مالوف و مسکن مانوسمزدن جدا
قلوب خاندان و خانمانمزی آتش فنایه ویردی ۰ بکون المرزه بر سر رشته کردی که
آنک وسیله سیله کینه مزی آلمق میسردر ۰ و لحوالرکه اختلالنی تدارک و تلافی متعذر در چون
اولمز بو دولتجه فرصت ال وقتده کوردی که آنک وسیله سیله کینه مزی آلمق میسر در حالیا
بز دامن فرصت غنیمت بلوب مکافات صدده اولمق بجایدر که مقام انتقامده اظهار
عجزکار عجایب در بیت دشمن بسوز سینه کرفتار محنتست ۰ دود دیاز وبر آرکه
فرصت غنیمتست ۰ صواب اولدر که بو یاین بی محابا اتفاق قلوب کلمه جرأت ایدروز
و تهدید تمامله آنی تخویف ایدوب دیه وز که بو واقعه لر دلالت ایدر که یدی
مخاطره عظیم ظاهر اوله که هر بریسی بر جان بلکه هر بریسی سبب هلاک سلطان
و موجب اندراس بنیان خاندان و خانمان اوله ۰ و اول قضای آسمانیلک دفعنده
بو که منحصر در که ارکان دولت ۰ و خواص حضرت و مراکب خاصه دن بر طایفه نک تیغ
آبدار ده قتل اولنه ۰ و انلرک قانیله بر آب زن ترتیب قلنه و ملک بر ساعت اکا کیروب
اوتوره بز اکا افسونلر اوقیوب اوفوروز ۰ و اول خونی جقداروب ملحمی ایدوب

جمیع بدن سوت وزن ۰ وحارقی اطلاء اندامن یوییب دوغن بادام جرب ایدرز ۰ بعده ایمن
وفارغ کندو مقام عزّیک وزن جوت مقرّبلری بوحیله ایله ظفر بوله ونز ۰ اول تقحاقده مردود
زمانله آنک هلاک کندا حتی بر فکری قلدرون ۰ اکرچه که بو زماننده بنم کف پای نعم انک
خاک آذار وافضل ایله مجروح ایدی ۰ امید درکه عن قریب دست آرزو ایله کل مقصود حریری
دره ورن ۰ و دشمن قوی حالده مقام ضعیفه کتوروب مراد خرم اید ورن ۰ بیت
دل اکر خار جفادیده امیدست که باز ۰ کل مقصود بچیند ز کلستان مراد ۰ بر غدر
حیلت وکفران نعمت اتفاق ایدوب ۰ پادشاه خدمتنه کندیلر ۰ وآغاز مدح وثنا ایده
ایدیلر بیت شها بختک کونی تابنده اولسون ۰ سعادت در کهکه بنده اولسون ۰
ضمیر منیر شاهجهانکیره مجملاً معلوم اولسونکه ۰ بو خوابلر تعبیر هجوم ودواهی وهمی
وورود حوادث عظمی ده غیری نسنه دکلدر ۰ اما بو آتش بلاءنک شعله شرینی
وشرر عناصره منطایر اولمدن آب تدبیر ایله اطفا ایتمه‌دن شویله که بونم کلامم صحیح
انجامم که عیش اخلاص ۰ وصدق اختصاصمه‌دن منبعثدر سمع رضا ایله اصغا بیوریله
بی شبهه بو منامات بلیه‌نک غایله‌سی مندفع اولمق مقرردر ۰ واکر ملک کامیاب
بو بابده واقع اولان تدبیر صوابه مخالفت ایدوب رای عزتلو عملدن اجتناب ایدر
بلیات ناکهانی بوکه هر بر علیم جان وهلاک خاندان وخانمان سلطانی جهانه مستلزم
اولان منتظر اولمق لازمدر که ارباب علم وتعبیر وتاویل بو منامات زوال ملک وهلاک
ملکه دلیل ایدوکنه جانم دردکه ۰ ملک چون انلردن بو کلمات خوف انکیزی استماع
ایتدی ترسان وهراسان وبوک بیدکبی لرزان اولوب عنان مالکه ومحاکی النّدن
کتدی بر زمانده صکره کندوسی تدارک ایدوب ۰ بو مجملی تفصیل وبو مشکل حلّ اعتن
تعجیل واجبدر که ۰ مقام اطناب ایجاز ۰ ومحل کشف واظهارده تعمیه والغاز غیر
مناسبدر ۰ انلر داخی تنوع حیله‌لی کرم ایدوب فطیر تزویر لر ایله تاویل ونقریر

وتعبیره

وتعبیرده انواع سحر وشعبده کوستروب ابتدا اول ایکی ماهی که دم‌لری اوزرنده قیام
کلمشیدی دنشاهک فرزندلریدر ۰ واول مار سبز که پای ملکه طولاشمشیدی
ایران دختندر ۰ واول ایکی بط رنکین ایکی بیل سمکیندر ۰ قادین برکرفیل سفید در
واول اسب رهوار سمند زیبا رفتار شاهدر ۰ اول فوق آتش پیاده ایکی شاش بختیدر
واول آتش که فرق شاهده مشتعل ایدی بلاد وزیردر ۰ واولمرغ منقار
فرق شاهده اوردی کمال جبیردر ۰ واولخون که بدن شاه انکله آلوده اوله
شمشیر کوهر نکاردر که فرق ملکه اوردق ۰ وتن نازنینی انکله رنکین قلمق دیلرلر بن
حقیقت بو واقعه‌لرک دفعه تاثیرنه بوجمله تدارک وتدبیر اتمشدرکه ایراندختی
واول ایکی پیری ووزیری وفیلره کوه پیکر ۰ وفیل سفیدی وکمال دبیری وبختی
واسب بی نظیره اول شمشیر آب شکل وآتش تاثیر ایله قتل اولنوب خونلری
بر یره جمع اولنه ۰ اما اول تیغ ابکون شکسته اولکده لرله زیرخاکده مدفون قلنه
اولخونله بر آبدن ترتیب قلوب ملک ایکه قوپه وز جمله مزعزایم وخواص مشغوله اولدن
افسون اوقیه وزن ۰ واول خونله ملک الکنی وفوق طلسمات ینه وزن ۰ وجمیع بدنن
اول دمله شاه بقم کبی رنکین ایدوب ۰ اوچ ساعت توقف ایدوب بعده آب چشمه
ایله سر وتنی پاک ایدوب ۰ روغن بادام جرب اید وزن ۰ تا متوقع اولان بلیات
کلیا مندفع اوله ۰ محال وممتنعدرکه بو حجاب ظلمات بو آفتاب تدبیردن غیری ایله تنفیع
اوله بیت درد دفع بلایی نصیب تو مباد ۰ تدبیری هست که تعزیر افتاد شاه چون
انلردن بو کلمات وحشت انکیزی ایشتدی ۰ آتش دهشت خانه صبر وسکونی نار نور
ویاره شیت خرمن آرام وحضوری هبا منثور اتدی ۰ وانده باماعدایده دو
صورت آدمیان اهرمن سیرت تکرکه سیزک بو تدبیر کورمدن یکک دکلیدر
وشربت هلاکه وبواه سیزک علوجکز ظلماتندن حاصل اولن آب حیاتدن صیدباد

لذیذ وخوشگوار دکلمی چونکه بو طایفه‌یی کوکنه ونغمه مثابه‌سنده‌در ونجه ملک ومالی واسباب
زینت جاه وجلالدن هیچ کالیدم انلرسز حیاتدن بحق راحت اولمز وزندگانیه
نه وجهله لذت بولم **بیت** مرا عمر از برای یار جان نازنین باید کزان دولت نباشد
زندگی دیگر چکار آید سن بکو حضرت سلیمان قبوتیمار داستانی استماعه قلم
سزادر وآنلرک کیفیت سؤال وجوابنه متفطن اولمغه سزادر بر اهم اتفاق
ایدیلر که بجز روایت اولنمشدر اوله **حکایت** پادشاه ایده اخبارده
حضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه پادشاه عظیم الشان ایدی جمیع انس وجن
ووحش وطیر انک کمر انقیاد واذعانی میان جانه بکشدی منشور سلطنتی
وهب لی ملكا لا ينبغي لاحد من بعدي طغراسیله موشح قلنمشدی وسایر قدر مرکب
صبایی که غدوها شهر ورواحها شهر انک صفت سیری نمونه‌سیدر انک زمین
تمکیندن تزیین اتمشدی **بیت** فلک تبع وآفتاب غلامش زمانه مطیع وجهانش بکام
شده انس چو دیو جن بجان چاکرش زده وحش چون طیر صف در برش بر کون اتفاق
ما من نبي الا وقد تخيّر حدیثی موجبنجه مقربان صوامع ملکوتدن بری آنی زیارته کلدی
وآب حیاتله مملو بر قدح کتوردی وایدی مبدع کل جل شانه وعظم برهانه
سنی مخیر قلدی دیلرسه‌ک که دلرسک بو جامی نوش ایت وتا آخر الزمان کل نفس
ذائقة الموت غبارندن فراموش ایت ودلرسک بو تنکنای زندان ماسوادن روح
پر صفای واسع الفضاء لاهوته خرام ایله وغوغای جن وانسدن قورتلوب حظایر
انس قدسه آرام ایله سلیمان علیه السلام بر زمان فکر ایتدی که تعدیل
سرمایه دردکه انکله بازار قیامتده سود فراوان تحصیل اتمک میسردر وعمر
زندگانی بر عزیز نعمتدر که انکله دولت دوجهانی تحصیل اتمک وسعادت جاودانی
حاصل قلمق اوکا متعلقدر الدنیا مزرعة الآخرة پس بو حالکه عمر حیات کاشانه

فوائدن

فوائدن رایجدر وبر زمان مرکدن امان سبب تحصیل رضای رحمن اولدیغی اجلدن بیلک سیل
زیر زمینده نهان یاتمقدن اولی ایدوکی واضحدر عمر اولدر که کیسوی زلف
یارله بو تدبیری اتدی که اکابر انس وجن درکاهنده حاضردر واماثل وحش و
طیرله دیوانخانه ایوان آسمانه مماثلدر صواب بودر که بو بابده مشاورت ومحاوره‌ده
سرحد اطنابه یتشدورم تا هر فکر که رقم اتفاق قلم رقوم اوله بو کاره پیش
نهاده وهر رای که سمت اجماع واجتماع علم موسوم اوله بو بنانه اساس بنیاد ایدم
پس جمله انس وپری وسایر جانورلری درکاهنه دعوت ایدوب انلرکله بو بابده
محاوره وبو خصوصده مشاوره قلدی جمله‌سی متفق الکلمه شرب آب حیاته ترجیح ایتدیلر
وحیات جاودانیله که صلف جهانیانیدر مستظهر اولوب ایتدیلر **بیت**
برخور ز حیات ابد وعمر مخلد کانیست دعا شام وسحر پیر وجوانرا سلیمانک
عجبا تخت ایالتنده ساکن وعرصه ولایتنده متمکن اولنلردن قالدیمی که حالا بو
مجلسده حاضر اولمیه ایتدیلر بلی بوتیمار بو استشاره‌دن مغبر دار اولمدوغی
اجلدن بو مجمع خاصده کلمدی حضرت سلیمان علیه صلوات الرحمن اسب فرمان
اتدی که آنی جست وجوی اتمکیچون وهر قنده ایسه آنی بولوب آستانه نبوت
منزلته دعوت ایده چون اسب فرمانه بیتاب اتمار ایدوب بوتیماری
بولدی بر موجب امر واجب الاذعان جانب دیوان حضرت سلیمانه دعوت
قلدی بوتیمار انک دعوتنه اجابت اتمدی وکلماتنه التفات کوسترمدی
نوبت ثانیه سلیمانک کلبه متعلق اولدی سک بر موجب فرمان کتدی وبوتیمار
حضرت نبینک دعوتن اعلام اتدی بوتیمار انک دعوتنه طوع ورغبتله اجابت ایدوب
بی تراخی وتأخیر امتثال الامره سعی تشمیر ایلدی چون بوتیمار رسیدن
بر مشکل استفسار اتمکه کلدی اما مشکل بر ایکن ایکی اولدی حالا مرجوده

معهوددن سابق بو شبهه بی حل ایدرسه ٭ بو تیمار عجزنا اقتضا ایدوب ایتدی نیجه
نه قدرت ودستکاهم اوله که مشکل شاه نبوت پناهی حل ایده بیلم ٭ یا آنک کبی
پادشاه سپهر اقتدار مجلسی خاک ره ی تمتعدر که نوازش قیله بیت
بن بخ ذره ایم که بهره آیرم ٭ دعوی مهر ایلیم سپهر ایرم ٭ نه قدر قدره ایرمودر حقیر
که سلیمان اوله بو یلمشیں مصراع من که باشم که در آن خاطر عاطر گذرم ٭ اما
قدیمی رسم معهود عادات اکابر عالی مرتبه اصاغر اسافل منزلتدن تفقد احوال ایله
کلمشلردر ٭ و خداوندان نعمت دعاگویان دولتدن استخبار اخباره رخصت ویرمشلردر
بیت نظر کرده بدرویشی بزرگی را نیفزاید ٭ سلیمان با چنان حشمت نظرها کرد با مورش
اکر خلق الهی نبوت پناهی بنم دوتحقیقهدن بو کرته اشتباهی حل ایتمک بیوررسه امیدم که
بو خاطر پرفتوره هر نه خطور ایدرسه بیقصور عرض حضور موفور الحبوره عرض اولنه
سلیمان علیه السلام ایتدی خاص و عام تمام بونک اوزرنه متفقلردر که آنلرنده
مکرم جنس حیوانک شریفی اسب و خسیسی کلبدر ٭ پس سبب ندر که اثر فنک دعوتنه
اجابتدن ابا ایدرسه و اخسکلدنی اشارتیله کلمسه کیدرسه بو تیمار ایتدی یا نبی الله
اسب اکرچه زیور شرف و جمال ایله آراسته ٭ و زینت هنر و کمال ایله پیراستهدر
اما وفا مرغزارنده چرا ایتامشدر ٭ و حق نان و نمک چشمهسارندن آب صفا
ایچمشدر بیت از اسب وفا طمع نباید کرد ٭ اسب وزن و شمشیر وفادار نه
هرچند که کلب خست و دنائتله موصوفدر ٭ و لوث نجاستله مشهور و معروفدر
لکن وفادارلغیله نشو و نما بولمشدر ٭ و حق گذارلق استخوانیندم تا اولمشدر
بیت ایدوب سک حلقهٔ اخلاصیدر کوشیم ٭ حقوق نعمتی قلمز فراموش ٭ اول
سببدن بنم اجابت دعوت حضرتده که منبع مهر و وفا و مجمع صدق و صفادر
بی وفا قولنی استماعدن امتناع ایتدم ٭ و اشارت قول و فایه اعتماد ایدوب

آنرک

آنوک امرینه امتثال و اتباع ایتدم سلیمان علیه السلام بو تیمارک جوابن استحسان ایتدی ٭ و قفص تحیر
ممات و حیاتی نیقره و قطمیر درمیان ایدوب چون بو تیمار ایتدی یا نبی الله بو آب حیوان که
سبب حیات جاویداندر ٭ سکا اختصاصی وار میدر یوخسه احباب و اصحاب و سایر
متعلقاتکه داخی آندن حصه وار میدر ٭ سلیمان علیه السلام ایتدی بو کرامت بکا خاص دکلدر
سایر خواصاندن بیحصهدر ٭ بو تیمار ایتدی بو تقدیرجه لازم کلور که جمیع دوستاندن ایمک
آخرته و یاران همکنان آخرته انتقال ایدرلر ٭ و فرزند خویش و نذک واحبابه عرفان
دنیادن کیدرلرسه داغ فرقت اودینه یانسه ٭ و مصیبت دود نه بو یانسه بن کی
این فرسه که بو زندکانیدن لذت بولسه ٭ و بو عمر جاویداندن که سراسر فراقلردن مهنتیه
اولسه بیت اولمه بوندن اوزکه مشکل دم ٭ که انن یاراندن آیرلادم فرقت
دوست آفت دلدر ٭ حسرت دوست زهر قاتلدر بیت صحبت یاران غنیمت دان ده
کنقد زندکی ٭ خاصه از بهر نشاط صحبت یاران خوشست ٭ خوش بود بهر تماشا گلشن
عمر عزیز ٭ وان تماشا هم بدیدار هواداران خوشست ٭ حضرت نبوت مآب آنوک
جوابنی استحسان و استصواب ایدوب شراب زهرآمیز فراقدن اجتناب ایتدی
و شربت حیات و شراب بقا اوزره جرعهٔ جام حنظل مذاق فنایه اختیار قلدی
بو مثلی کتوردم تا بیلسنکه بو جماعتسز بکا زندکانی میسر دکلدر ٭ و کندو ملو ملکه انکی
فراق میانندن فرق ستنوار دکلدر ٭ بو داخی مقرردر که هر ملک صعد و الرزید
دهر ملک شرف ارتحال و انتقالدر ٭ بو جهانک آخری خرابدر ٭ و بو شرابک عاقبتی
سرابدر ٭ بو رباط مدوام محالدر ٭ و بو محنت آباد مقام ارتحالدر بیت
کوه رحیمیه بقه لا ملنعهد رنک بقا ٭ بولور محکیه کلنه کون و فلکی نسن شعر
نزلنا فیها یوما وارتحلنا ٭ کذا الدنیا نزول وارتحال ٭ بو مقام فوات و فناده بن قاچوک
آرام و غرام ایچون بو قدر عرام ارتکاب ٭ و اقدام طوع عقلدن دوردر و کتی کندو ایله

غم بن عیش و حضوردن هبا منثور اتمک مقتضاسی فکر بیهوده بغایت منجر دن اکر ممکن ایسه
بو شکلک حلنه بوندن اسهل بر طریق یوق که بو غائلهنک دفعنه قدرتکز وار ایسه
بر حیله داخی تدارک قیلک که بن تکلیف مزبوره عهدهسندن کلهیم و طوق عقلدن
محذور و مذهب شرعده منهی و محظور اوله امور دوشن قاعد قلمیهیم
برایمه ایتدیلر الحکم لله کلام حق تیلنا اولور ناچیز صادق قلک قولیده هیچ کلور الحق مر
اما رای عالم آرای ملکدن بغایت مستبعددر که غیبی بلری کندونک نفس شریفنه و عنصر
لطیفنه بر ابتلا و انلرک جهد بقاسیچون جان عزیز جانه لذیذندن فراغت قیله
مخلصلرک نصیحتی خیرز استماعده واقع اولمق کرک و بو غرضلرک کلامنه عین اعتبار
نظر قلمق کرک پادشاه نفس نفیسنی بو ملک و سیحک قدرتن بیلمک کرک که و بو امر
موجب فرح تام و مستوجب آسایش خاص و عام در بی توقف و تردد شروعه
اقدام اتمک کرک که عقلا قاتنده نفس عزیز جملهدن متقدمدر و انک وجودینه مقابل
سائر کالعدم در مفهوم منیر ملکه پوشیده اولیه که آدمی زاده تمام استقلال و استعداد
واصل اولور و مستوفی وجود که بانان کاینات اندن رایج و موجود اولوقدر
غزیمه نقود و بدل مجهود له حاصل اولمز حالیا بما و بر جماتی زاویهٔ حیات اوزرنه
ترجیح و تقدیم اتمک و صحت رای سرورن و حبوری تعیب تنکنای کونه اوای
مار و بون کمک روش خرددن دور کورنور نه که ذات ملک باقی و پایدار در
رزق و فرزند اقتدار روا ردر و تا ملک استوار و بر قرار اوله خدام کافی
و اسباب سلطنت بسیاردر مصراع کر هیچ نباشد چو تو باشی همه هست
ملک چون بو فصلی استماع بیوردی و دفع مفاسد منامده انلرک بو جرات و اقدامی
کوردی غایت متحیر و متألم اولوب بارکاهدن خلوتکاهه خرام قلدی و صفهٔ
ایوان کوشکی بیت توغنه متوجه اولدی بیت چو نتوانم که با کس حال در هجوشتن کویم

دوم

315

هردم در کلبهٔ احزان هم با خود خویشتن کویم بیت روی فراغتی خاک مذلته سوروب خونابه
حسرتی فواد و دیدهسندن روان ایتدی و حرارت حیرت و حرمان غم من صبر و آرام
صبا و غرب باد خزان برک و بار سرو روح حضورندن ریزان ایتدی کندو کندویه ایتدی
آیا بو غمام غموم و طوفان هموم که اندن بر فسخ خوف و تکی کعرکه نزول ایدوب نجه فضای
فقادن هجوم ایتدی و بو هموم کروب که نجوم سماء تموم سنک خارا الی اریدوب
صوم او رنجه مغیلهٔ زار بلاده مبتلا ایتدی بیت من بوده کنجی و حریفی بیورد
غم را نشان داد بالا را که خبر کرد هیچ بر فرد کندونک خویشی بوندنک قتلنه رضا
ویرمی یا بر احد بو جمال فرزنده و دیدار حلیله دلبنده مجرد عرفاً نید قانع وقتی
اولور می بو بیت لیدم که کونه مک نورهی و کوکلمک سروری و دل و جکر پارهسی
و باغ عمرمک غنچهٔ و الاری در وحال حیاتمده مادهٔ استظهارم و وقت وفاده
مایهٔ افتخارم در نظری اولمیجق نهال عمردن بر خور دار اولم و دولت و سلطنتدن
نجه لذت و حلاوت بولم بیت قالمیجق کننک صوکنه بر خیر الخلف حیف اول
عمر که اوله عبث بیهوده تلف و ایران دخت که چشمهٔ خورشید تابان جاه بخدا ندن
بر قطرهدر و ملحمهٔ ماه رخشان عکس نور افتندن بر لمحه رخسار غراسی
بیت روز وصلت کبی تابان در طرهٔ مطراسی شب فرقت کبی بی پایاندر
منور بحر رخساریله آفاق ایکی قاشیله نو کبی طاق در قدنک دکم سیه شاخ تخت در
قد عرعر سیه سرو آزاده مجالست دلرباسی ملعبه و ابروی مصاحبت جان فزاسی
شرح و این بیت در زین در زیبا کهر آبدار می دیدن کرم کرم و سن شکیبا می دیدی
بکا آنسز حیات بخت متعذر در و فضاء عمر نوی متعذر اوله متاع عمر دن آنسز تمتع
نجه میسر در و اکر بلد روزی که آینه ضمیر روز جاده ده بر آفتاب نور افزاده
و بن تو شمع ضمیر شب واقعه ده بن تو ظلمت زدا بیت را اینک انتقامی دعوان

دیوان عمل ٭ ثمرهٔ شمشیری درطغرای منشور اجل بیت بی دست یاری قلم یتمراو
تخت ملوکه انبو دی یا بیرقران ٭ شویله غرض جفنوبرین ٭ وعین تدبیر اصابت پذیرایله
احوال ملکه ناظر اولمه ٭ عمارت ممالک ورعایت خلق وروق نوع اعمال وتعیین خراین
وتوفیر اموال ٭ وجمله ممکن ومیسر اولا ٭ وجون صحیفهٔ تدبیر وکمال جبین کرنقش نید
مهر منیرشاکرده بنانی ٭ وتیر بدیعهٔ التقریر دینی خوسرفهٔ معانی بیانی در لفظی
لآلی منظوم کبی دلکش در ٭ وخطی جواهر منثور کبی فرح بخش ٭
بیت
لطف لفظش داده باهم آب وآتش را قرار ٭ حسن خطش کرده باهم نور وظلمت را قرین ٭
مصالح اطراف ٭ وحوادث اکناف نظر تعلیه علم حاصل اوله ٭ ومکاید اعدای دوروغ لت غرایم
مدعیان مملکت نه حیله ایله اطلاع قابل اولا ٭ وهر کاه که بو ایکی ناصح امینک بلکه بو ایکی
ذی نمینک دفتر وجوده نه رقم عدم چکله ٭ هر آینه انلرک فواید رأی ودیانتی
ومنافع حسن کفایتی اقطاع ملکدن انقطاع بولسه کرک ٭ بو تقدیرجه رونق امور
ونظام مهام جمهور قبیل ممتنعاتدن اولسه کرک ٭ بو تقدیرجه اولیسل سنیک
شخص حرم ماه کبی تابان وکرمان کبی رواندر بیت بندهمین حصار او آهن ٭
نه فم دندان او حصار افکن ٭ رکابین اوپمجی میدان میجر کرده مبارزه بجر وادم
اول ایکی فیل نبردافکن که صف هیجاده سیل کبی خروشان ودریا کبی جوشاندر ٭ بیت
زغرطوم ساندپیچان کمند ٭ برآورده بار بلان را بند ٭ هنگام وغاده عساکر اعدادهٔ
بجموعهم وایام رزمده مخالفلری بربینه اوردم ٭ واول ایکی جمازهٔ برزکه قوتی
بیره مبار بجهابیجا انلردن اتش کور ٭ وبر دشمال بیرو بالا تستحیالله هکذا د
غبار دنیا اوحز بیت سعادت قمرنه پای ستوندن ٭ تنی او ستنهر کوه بیستوندن ٭
یلی سیل کبی اولور تند وسرکش ٭ سکی درسر هوا بیا اوردر آتش ٭ قناعت بیث زاهد کبی کم خوار
تحمل اهلی بکی بار بردار ٭ حال اقطار واطراف دیارده بجه مطلع اولم ٭ والحکام نجابت

نامدلی بجوانب ممالکه ومسامع خلایقه نظر تعلیه منتشر قلم ٭ واول صرصر تک وبولاد رنک
صاعقه کردار برق رفتار اول سمند بادتنه سنکه آتش نعل پای جهان پیمایی راه
رخش رستمه داغ غیرت یقر ٭ ورتبهٔ سرعت سیر نده دیو شبدیز خسرو دن
آنک کلکون اقمی نظم کوز عالمی اچن بردم دجون برق ٭ ایکی منزل دیا کاغر بلنرق
اودر برق صبانک کوزنه تو زن ٭ ایاغی توزن آیدن سرمه الدو زیله ٭ آتی نجم شبیه
این دل ٭ که توزین کورمیه بیل بله بک بیل بیت تیر آرزوی کمان نشاط
نه وجهله کستم ٭ کوی ظفر بی میدان جهانم بجه جوکان حیله ایله کوستم ٭ وبحر
کوهر نکار که بر آب شکلده کرآتش فتنه آنک جرکیله سکون بولور ٭ وآتش فعل
آب روی مملکت آنک برکتیله معنی اولور بیت غود تیغ کبود تجوا هراز تن خویش
جوبر نفشه سیراب قطرهٔ باران ٭ هنکام کین وفرح بجه منصور ومظفر اولم ٭ وهر کاه
بو بندکوراندن بی بهره قالم ٭ ومتعلقاتمک قتلنه رضا ویروب بویادکارلری که
عواطف بیعدد کاریدن بنده مخصوص در ضایع قلم ٭ ملک وسلطنتدن بجه متمتع
اولم ٭ وعمرزندکانیدن که فرصاجاوداني اولنه لذت بولم مصراع عمری که این
چنین کذرد درحساب نیست ٭ القصه ملک بر کون بر کیجه بومنوال اوزره دریای
غصه یه طالدی ٭ اما قعرینه ایرمدی ٭ وغواص عقلی عمان فکرته صالدی لیکن
صدف ضمیرده بر کوهر تدبیر که سلک قبوله انتظام قابل اوله الله کرمدی
بیت کلبهٔ حزن یاجنب عقالدی حزین ٭ بعد مخنت یمنشینی اینن ٭ ویرمدی کوکلنه ملی
کوزن آب ٭ قومدی جاناب دلخواب ٭ ویرپریشان خاطرلغی ودلتنغلغی جمیع
محرمان حرم سلطنت بیننده مبین ومستفیض اولدی ٭ بله روزی جون حال
بومنوال اوزره مشاهده اتدی ٭ متحیر اولوب کندو کندویه ایتدی اکر کوسترم
احوال انجرات ایدم ٭ وتحقیق اسرار پادشاهیه نفاذ اشارت اولمدن مبادر
تنکشاف

مراسم حرمت و آداب سلطنتی تهاون آتمش اولورین واکر اهمال ایدوب تأملی و توقف ساکت اولم جادهٔ صدق و خلوص ومنهاج لوازم اختصاصدن طشره کتمش اولورم پس ایران دخت خدمتنه کتدی وبعد از اداء مراسم اعزاز واکرام آغاز ایدوب ایتدی **بیت** ای سرا پردهٔ عصمت زده بر علیین ده پرده داران حرم حرمت تو حور عین ده رای عالم آرا پر پوشیده اولمیه که اول هنکام بر ین که بو بنده مستهام درکاه سپهر اشتباه ملک خدایگان ملکنده شرف انتظام بولمشدن الی هذا الغایه کما هو بوده که ملک بنده دن پنهان بر سری واقع اولمامشدر و دقایق احوال مملکتده و جلایل اعمال سلطنتده هیچ بر بینه بنم مشورتم اتمدن شروع بیورمامشدر بر قاچ کوندر اولدی کم بر امر مهمه دفع خلوتنه دعوت ایدوب مخفی بعض نسنه منا وضه ایتدی اول زماندن بری کمسنه یوزین بلمز و خلوتخانه سندن طشره چقمز بیچه کوندر که احوال مملکت مهمل و مختل در و امور سلطنت مختبط و معطل ایلدی اولسه چون حضرت علیا ملکهٔ مملکت و کافل سلطنت و لشکر و رعیت عاطفت ملکدن صکره آنک عین عنایتنه کوز طوترلر و آنک حکمتی حل و عقد امورده و قبض و بسط مصالح جمهورده ثانی اثنین فی ماه سلطان عصر ایدر لر صواب اولدر که استعلام احوال اقدام کیفیت واقعه بی بزلره اعلام ایدوب زانی بیورر لر و علی سبیل الاستعجال آنک تدبیر و تدارکنه اشتغال اولنه که بو مهم غدر پیشه و مکر اندیشه مبادا که تنوق رحیلی کرم ایدوب فطنی تزویر له پادشاهی بر خطرنا که امره تحریک ایره لر عاقبت حسرت و ندامتی مقتضی و خاتمه حیرت و ملامتی مقتضی اوله نعوذ بالله بر حادثه واقع اولوره صکره تأسف و تلهف فایده و یرمز و تحسر و تحیر نافع اولمز **بیت**
علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد . دریغ سود ندارد چو رفت کار از دست

ریان

317

حاجب

ایران دخت ایتدکه ای وزیر صواب تدبیر بنم ملک میاننده بقین زمانده برماجرا اولوب عتاب آمیز کلمات واقع اولمشدر حالیا خلوتخانه ده ملکه جرأت ایدوب آغاز کلام و استکشاف اسرار اقدام شایبهٔ تکلفدن خالی دکلدر وزیر ایتدی ای ملکه العتاب هدیة الاحباب عتاب سبب رسوخ بنای محبتدر و موجب ثبات اساس مودت **بیت** نازی ز تو باشد و عتابی از ما بی ناز و عتاب دوستی نتوان کرد بو اصل و قاعده جاب عتابدن تفریغ اولنوق کرککه چون ملک بادیهٔ تنکیده حیران قالمش اوله و اندیشهٔ دوردان خاطر مجموعن پریشان قلمش اوله محرمان حرم محترمه جرأت کلام واجبدر و وزرایه استفسار اسرار ملوکه غیر مناسبدر بو داعی مقرب درکاه اصحاب احبابی ملکدن جناب عصمت مآبدن غیری یوقدر فتح الباب میسر دکلدر ملک بو ضعیفه حضورنده دفعات ایله زبان شریفنه کتورمشدر که هرکاه کم ایران دخت نظر ملکه غمزین اندوه ساحهٔ خاطرده مانند کوه داغی اولسه بر باد اولوب شاد اولورم و دیدار همایوننده باغدن قورتلیب بنده اولمدن آزاد اولورم بی تکلف حقیقت حالی استعلامه اقدام ایله الحی و ابرامله واقف اولوب بی توقف بو بنده دو تحقیقله اعلام ایله ایران دخت خلوت ملکه جرأت ایتدی که شرط خدمتی بر نه کتورمه ایتدی **بیت** غمت مباد و کزندت مباد و درد مباد که راحت دل و آرام جان و دفع غم موجب فکرت و سبب حیرت ندر آکه بر ایم دن بعض وحشت آمیز کلام سوئلدیسز لایق بودر که بنم بنده کیم کیفیت حاله مطلع اولوز تا آنک تدارکنه شرط اهتمامی تقدیم و لوازم و ظایف عبودیتی ادا قلوز ملک بیوردی که ای آرام دل بیقرار اول نسنه دن سؤال و استفسار جایز دکلدر جوابی موجب ملال خاطر و سبب هیجان خواطر اولور لا تسئلوا عن اشیاء

اه تبدل نشو کم ایران دخت ایده اکر بر آفت و مخافت متعلقات شاهدن بریننه متعلق ایسه غم دکلدر که سلامت ذات مبارک شاهی جمیع آفاتی تدارک ایدر
مصراع هزار جان گرامی فدای جان تو باد و اکر عیاذاً بالله اول حضرتک ذات داخلی قیل و قاله
جانی کورمک کرک بلکه بر موجب ین عزت عرفات الملوک غیبت مرجانه ملوز بیت صبر و ثبات مقاومت بیوردمق کرک که جزع و فزع حضوری ساعیه دلدن دور ایدر
عجز حال و ضعف بال احبای یحزون و اعدای مسرور ایدر هر کیمه که وقت حدوث حوادث زمان و وقوع وقایع حبل متین اصطباره تمسک ایدر عاقبت روی مراده بچهرم سن عین یقین ایله مشاهده قلور و سرور شاد یعروسی انک کنارینه جلوه کر اولور
فرضا که فواید دنیویه اکامش تیسیرا و لیمی بی شبهه مثوبات اخروییه دن که اتم مقاصددر
بی بهره قالمیه نظم اجرا چون بر صبری قطره آب طوتی اولور صدف در خوشاب
دل کان صبر اولورسه کهردن صدف گبی طولی لؤلؤ تر دن قیتی لعلاره صبرایله بولدی قان
اولورسنک سیه لعل بدخشان بیت ای دل صبور باش زآفات دوزگار
نیکو شود بعبر سرانجام آدمی پادشاه پادشاه موفق من عند الله اولدرکه چون بر مهم سانح اولوب بر حادثه واقع اوله وجه تدارکی و بر طریق تلافیسی آنک کمال کیاست و فور فراست مثبته و مستور اولمیه خصوصا که اسباب دولت و حشمتی شتم
فنون و مقدمات فرحت و موجبات مسرت شایبه قصوره اولمیه نظم
هم کنج داری هم خدم هم ملک داری حشم بیرون نه ازخلوت قدم
بر بام عالم زن علم دفع جانب مقصود کن اندوه را نابود کن احباب را خشنود کن
بر دار از دل داغ غم ملک ایدی اکر کوه قاف بر ابهام اشارت ایتدکلریدی احوال
پیرایه اولدن بر حرف اشتیه طوروسی کبی حرکته کلوب و بتت الجبال بسا صفت
اثر ظاهر و هویدا اولیدی واکر اول رموز جکیموزدن کوش روز جهان افروزه

بیران

بر غزان دشته فساد تندن شب یتیم کبی تاریک و تار اولوب آنلدن آثار ظلمات بعضها فوق بعض پیدا و آشکار اولیدی بیت کی سیه پوشد از ین غم سیام دو
قد را بر خون نکرید از ین غصه بحیاست کی م ایله بو ابن بکاکلام سویلمیه انک
تحقیقنی ابرام ایلیم که نه بکا تکلمه قدرت میسردر نه بکا استماعه طاقت متصوردر
ایران دخت بر دفعه داخی زمام اقدام جانب ابرامه عطف ایتدی ملک آنک ابرام و
الحاحنه تحمله قادر اولمیوب فسوری مکنون ضمیرن اعلام ایدوب ایتدی کیجه
کیجه ده مخوف واقعه لر کوردم و آنک خواسندن زیاده خوفلیدوب حقیقت تعبیر
و کیفیت تاویلن براهمه دن صوردم اول مدابر حدوث نوازلدها ایلم تعبیر
ایدوب دفع غائله سنده بو یله تدبیر ایتدیلرکه سنی و اول ایکی بیر زاده نی و بلال
وزیری و کمال دبیری و بیل سفیدی شیر افکنی و سایر پیلان کوه پیکر لشکری
و جمازه کاخان پیمای و خاره خوار دیو و سمند جهان نورد و صبا رفتار شهنشهی
کوهر نکارله آغشته خون و خاک ایدوب بلاکاین لی تا اول منامک اثر ضرری
مندفع و شر شرتی مرتفع اوله ایران دخت که بو کلماتی استماع ایلدی دود
اندوه آتش کرمی دلندن روزن دماغنه صعود ایدوب قریب اولدی که قطرات
فوانحم دیدن سنده کوز پوک رخساره روان ایده و طایر عقلی آشیانه دماغندن
هوای حیرته طیران قله ولیکن کمال فراست وحزمی سببیله بو غصه جانکدازی نظم
و تغییر و فضیحت اتمیوب بو بیتک فحواسنی سلکا داده نظم ایدوب ایتدی بیت
من ار بعشق تو فرخانه بشوم بقای تو باد هزار جان من و صد چو من فدای تو باد پادشاه
بو امر ایچون غمکین اولمسون و بخصوص ایچون غم چکمسون که نفوس نفیسه کمان وجان سپاه فدای
مصالح شاهی مصالح اولمسه داخی نه مصلحت بیاددر تا ذات بی زکوال باقی و دولت اقتدار
بر قرار اولدن وجدان اهلی سهیل و اولاد و اخفاده مجال واردر و اسباب شاهی

بسیار وخدام کافه بی حد و بیشماردر ۰ واما بو طایفهٔ غدار رندن اعتماد اولندی وانلرک
خرافات فشان و کلمات ناسنجاده سندن اعتقاد قلندی ۰ ملکه معلوم درکه ناحق یره
قان دوکمک ۰ واساس حیات نفوسی بی سبب هدم ایتمک کناه عظیم در ۰ و بر معصیت
درکه عاقبتی وخیم ۰ وخاتمه سی ذمیم ۰ وجزاسی نار جحیم ده عذاب الیمدر ۰ نعوذ بالله شویله که
واقع اوله بعده حسرت وندامت ۰ و ضجرت وملامت عین نافعدر ۰ زیرا که مافات تدارکی
محال ۰ ومرده احیاسی ممتنعدر ۰ این کار ز دست من و تو بر باید ۰ فخیس
دوربین ملکه معلوم اولسون که بو ملاعین غدار آیین ۰ هر چند که بعض علوم وفنونده
متبحر لردر ۰ اما خبائث مدیده واجماع آثار عکسای دیرینه قویه ۰ واجتماع
انظار سالکان صراط مستقیم بونلرک اوزرنده درکه طبع سقیم ونفس لئیم وجهل
بیرایه استقامته قابل اولمز ۰ و زخارف معارف آنی زیور وفواید حقیقتله آرایش
قلمزلر ۰ سک کبی هر چند که یاقوت زبرجددن طوق مرصع بنداید رلر نجاست ذات
خساست صفاتی متغیر اولمز ۰ و خرک هر بادی که جول اطلس خاص ویکا من کوهر و
المامسدن آتسلر خوی پلیدن ترک ایلمز ۰ کمثل الحمار یحمل اسفارا ۰ بو معنایه شاهد
و بونکته موکددر نظم دوش کفتم زرهی خورشید ۰ خوش تجلی ایدا ولورهوا ذره بدید
چونکه چرکا وزرهصالدی تو بو آشکاره اولور رانمه چرکین بو ۰ صدف دوشرده اولور
نیسان ۰ ماره دوشرسه اولور آفت جان ۰ ارباب عرفان قاتنده دانش بر تیغ تیز
مثابه سنده در که آنکله جمیع خلقی هلاک ایتمک ممکندر ۰ انلر که پاک طینت و پاکیزه فطرت
اوله نفس دغا وشیطان هوای بدفرمایی که انلردن عظیم دشمن یوقدر ۰ اول تیغله قتل
ایدرلر ۰ و اول طایفه که بدسیرت و ناپاک سیرت اولهلر ۰ روح پاک عقلی دراکی
نور ایمان ایله انلر بنزمرتبه شرف ادراکه مشیر دکلدر ۰ بها اول تخت بره اهلاک ایدرلر
واول سلاح کلال دفعه مکاید اعدادن افراز آزار احبابه ایدن حضرت مولوی

مثنوی

معنوی سندره بو معنایه اشارت قلمشدر ۰ اول بر ده بیورمشدر ۰
بدکهر را علم و فن آموختن ۰ هیچو تیغ دادن بدست راه زن ۰ تیغ دادن در کف زنکی مست
به که آید علم ناکس را بدست ۰ حیله آموزان جکرها سوخته ۰ فعلها و مکرها آموخته ۰
بر ایچنم بد نهادک بو آتش فسادی ایقاد ایتمکدن مرادی بودر که فرصت انتقام فوت اولمیه
وسیاست ملکانه دن قلبلری اولان جراحات که هنوز التیام بولمامشدر بو تدبیر
دافعی یوقدر ۰ بو اشارات حیله آیینلر که قانون غدر اوزره مبنیدر ۰ شغلاری اول
غرضلری بوددرکه شهزاده لرکه حوض نفس شریف شاهی ۰ وخلف ذات کریم شاهنشاهیدر
هدف تیر تلف قیلهلر ۰ وارکان دولتی که قواعد بنای کار خانه سلطنتدر قمع و تدمیر
ممالک وتوفیر خزاین وترفیه خلق نوع آنلرک کف کفایتنه وابسته در ۰ بر طرف قیلهلر
تا رعیت دلیل ۰ ولشکر نا امید اولهلر ۰ و جهاندار لرتا اسبابی سب وپیل واشتر و
استرکبی اسباب لرکه ابطال ایدرلر ۰ تا ملک خلوت وبی اسباب دولت قالدقده بر کیمسه
کمترخود نه اعتبارینه امثالی ملک خدمتنه بزار هزار روا رد ۰ اما چون ملک تخلیه اولنه
علی مرور ایام سینه لرنده اولان تیغ کینه نیام انتقامدن چقاروب ضمیرلرنده
مضمر اولان قصد فتنه قوتدن فعله کتورهلر ۰ بو زمانده که انلرک توقفی عجز وانفعالی
سببیله ایدی ۰ چون قوت امکان اقتدار بولهلر ۰ عنان اختیار الکلرندن کیدوب قصد
اتمکدن که زمین ملکه آشوب و بلاد محن شلپه کیره ۰ و کلید اندیشه غدر ایله فساد
فتنه بابن آچهلر شویله که فرمان قضا امضاء شاهی حکم واهی وقضا فایده
بدخواهی امضا بیوره ۰ هر کشی کر که اندن امیدی باطل اولور ۰ هم رعیته سوء ظن حاصل اولوب
چون رعایا ولشکر یکدل یکزبان اولمیه یکجا کاربان اسی وامان اول منزلدن کوچ کیدر
و مخالف هر طرفدن باشرقالدوروب دشمن هر جانبدن هجوم ایده ۰ لاجرم ملک ومال
یاما الولوب سلطنت الدن چقه ۰ ونفوس ناس حرض تلف واقع اولوب آتش حرج

مرجع خاندانلری یقره ملوک لازم درکه مکر دشمندن امین اولمیلر وعقلی کمال
حیله بدسکالدن غفلت قلمیه **بیت** مکر دشمندن متقین اولما امین غدر ایدوب
ناکه قوه دوساکمکین بعض شعراء حکمت انتما بو معنای ایکی بیتله ادا بیورمشدر **بیت**
مشو ایمن از خصم بیداد جوی که بیشه غدا باشد و ناپاک خوی بظاهر دم اشنا نی زند
بباطن در بی وفایی زند بو جمله ایله اکر براهم صواب کوردکی تدبیرلری بوشندیره
فیه و بو ورطه دن مخرجه میسر ایسه تأخیر جایز کورمیه‌مک کرک و اکر توقفه مجال
وار ایسه باب احتیاط بو طریق دائمی ملحوظدر شویله که ملک محفوظ اولوب
فرمانه قلم انکه واقع مضمونی عز اعلایه وصول بوله ملک مثال ویروب ایتدی سنک
ضمیرک بر جام جهان نمادر که نقش نکار غیب بیننده هویدادر و کلامک بر آیینه صفادر
کرد شک و شبهه دن بری‌در **بیت** دلکدن منبعی رای صوابک سوزکدن مجمعی فصل الخطابک
لاجرم سنک هر قولک بنم قاتمده مسموع مقبولدر وهر کلامک بر نقد قاطع وبر سیف مسلولدر
ایران دختی ایتدی کاریدون حکیم که مؤسس مبانی فضایل و مشید قواعد
فواضل شمایل دن طبع لطیفی مخزن نفایس جواهر حکمدر ذهن شریفی منقبت‌نمای عرایس عالم
حدوث قدم **بیت** دل پاکی لطف خدایه مظهر رای پیر نور سر قضایه محرم بو اتناده
کوه خفراده رعاکوشه‌سن اختیار اتمشدر و بالکلیه جناب خالقه متوجه اولوب
علاییقدن فراغ و خلوتیدن کنار اتمشدر اکرچه که او اولاده فلوسف حسب و براهم
نسبدر اما صدق دیانت و وفا و امانتی انلروک اوزره زیتیا ولدغی
جهتدن اعتماده اولی انسب در فکر عواقب امور ده انک نظری تام اکمل وفتح
نوائب دهور ده انک تدبیری انفع و اشمل در اکر ملک آرای ملک بو بابده
اکا کرامت مخرمیت ارزانی کوره کیفیت خواب و صورت تعبیر براهمه اکا کشف
اتمک روا بیوره بیشک اول طریق خوش اوزره انک حقایقندن ملکه تنبیه ایدوب

دقایق تأویلاتندن بر دقیقه مخفی ومهمل قومیه کرکدر شویله که انک تعبیر تأویل براهمه
موافق قلمیه شبهه نایل اولوب اول عزیمتی امضا اولنه لازم اولوردی اکر اکا مخالف اشارت
بیوره ظاهر بودر که ضمیر منیر سلطان حقی باطلدن فرق و صحیحی سقیمدن تمییز ایتسه کرک
بو کلام رای عالم آرایه موافق کلدی فی الحال سؤال اولوب کاریدون حکیم
قتنه واردی و دیدار حکیم الهیدن که مجمع فیوض غیبی متناهیدر شرف استسعاد بولوب
لوازم تواضع یرینه کتوردی حکیم دخی شرایط تعظیم و تکریمی تقدیم ایدوب ایتدی
بیت کلبه ما روضه شد چون کلبه عنوان رسید دیده روشن شد چو بوی یوسف
کنعان رسید سبب تجشم رکاب سعادت انتسابه نه واقع اولمشدر فرمان
قضا مضا نفاذ بولسون بن خود درکاه بادکاه کردون پناهه یوز سوردیم
شرط ادب داب ملوکه انسب بو ایدی که خادملر مخدوم خدمتنه ایرلر ایدی
و مملوک ملوکه ملازمته کلورلر ایدی **بیت** طریق خدمت و آیین بنده کی کردن
خدایرا تو رها کن بما و سلطان باش سیمای سعادت انتماده اثر تغیر مشاهده
اولنور و غره غرای همایونده علامت غم تفرس قلنوب صورت حالی و موجب ملولی
بیان بیوره حقا صوابدن بلکه ثوابدن خالی دکلدر ملک کیفیت مناماتی و براهمه
تعبیراتن بر سبیل تفصیل اعلام ایتدی کاریدون بر زمان تحیر بحرینه طالب
و تعجب برزخنده اسیر دیقالدی بعده ایتدی ملکه بو بابده سهو عظیم واقع اولمش
بو سری اول طایفه‌یه اظهار اتمک فی الحقیقه خوب قدن زیرا که اول طایفه‌نک
بوستن رتبت محرمیتی یوقدر **مصراع** هر کوش نجا محرم اسرار بود بلکه
عالم آرایه مخفی و مستور اولیه که اول مدابیربی فاقعاته تعبیر لیاقتدن دور
اولسبدن که عقل و فطانتدن محروم و دین و دیانتدن مهجورلردر اما
ملک بو خوابلردن اضطراب سرور و رشاد اولمق کرک و شکرانه ایده مستحق

صدقات بی کران احسان ایتمک کرک ۰ کیم دلایل دولت وسعادت بونما ماکی صفحات حالنده
پیدا ۰ وشواهد عزت وعظمت بو واقعاتک تعبیرات حالنده هویدادر ۰ دبندم مجاری
امور ونفوذ مرام اوزره ظهور قلمه کرک ۰ وساعت بساعت بحسب دولت وقوت
سلطنت ازدیاد پذیر اولمه کرک ۰ بیت سپهر تابع وجود وراغلم وکردون رام
فلک مطیع وملک داعی وزمانه بکام ۰ چون پادشاه عالمپناه بو واقعاتک تعبیرانندن
اطلاع عازم اولدی ۰ بن دخی تنخواه داخی انلرک تاویلن علی سبیل التفصیل تقریر ایدوب
اول مدابیرک تبین ملکیده تمسین تعبیر ۰ وقایه حکمنده دفع ایلمک لازم اولدی ۰
مصراع کی بدست توحد نکست مراهم سیر بیست ۰ اولا اول ایکی ماهیلکه دملری
اوزره طوغلدی ۰ رسوللردر که جانب سرندیبدن کلورلر ۰ وایکی بیل دما
عظیم حشمتله هزار رطل یاقوت رمانی ولعل بدخشانی که دل ایناب رنکی رنکیدر ۰
برخون وجرم آتش غیبت شعاعندن نهانخانه سنکی مکنوندر پیشکش بتمدم
شاهکتوردرلر ۰ اول ایکی بط اولا ایکی اسب فایقدر که ماه نو اکا زین وشعاع
شمس دیزکین اولمغه لایقدر ۰ بیت دریلری طرهٔ والایه بکوب ۰ اوزره ویا ایکی بلدایکوزن
کمی بو تبلی قوس قزحه واردکوکمی صغریلاری هالهٔ کرداب ۰ صهیل اوسل اولوترعدکوی
ایاقلارندن اولوهٔ برق پیدا ۰ اول قانبل سنتی براقرازدن ۰ باد جنبش آتش دهن
مسالک ومضایق عزم آب کبی روان ۰ وسیل کبی خروشان ۰ وزخم تمیولودنکله
سنکدن صاعقه مانند آتش افشاندر ۰ بیت بیل اوزن بیل کبی جست وسبک خیز ۰
صواپجی کرم روجون آتش تیز ۰ چو تم سنک رنکن اوروسنکه ۰ اوره آتشی بهر آب دنکه ۰
بو ایلی شاه دهلی هدیه سنن اصطبل عامره ارسال ایدیره ۰ اول مارکه باری
ملکه پیچان اولدی بر تیغ کوهر نکاردر آتش فعل وآب داردر که بعضی هیجان چشمه
مینادن یاقوت مذاب روان ایدر ۰ وصفحهٔ الماس رنکه خرده عقیق ویرور مرجاه

بریزان ایدر بیت فتح وظفر بجوهر تیغ تو قایمند ۰ نی نی که تیغ تو هم فتح مجسم است
اول خوانکه ملک بدن آنکله آلوده بولدی ۰ برخلعتدر که غواندن طراز زر ایله مطرز
ودر کوهر ایله ملمع که دارالملک غزنه دن تحفه طریقیله بارکاه کردون اشتباهه کتورن
اول آستر سفید که ملک اکا سوار اولمشدر ۰ بر پیل در سفید هیکل مهیب پیکر که
صف لشکر دخون دلیران ایله خرطومه بر جبه رنکین لعل سیراب ایدر ۰ وال
شعبان دمانله که کوه آهندن معلقدر بردم بر عالمی خراب ایدر ۰ بیت
پیکری بی زکوه او ها مونده ۰ بی ستونی روان بجار ستونه ۰ سلطان شام وفاقرمیل اصطبل عامره
ارسال ایدوب ۰ شهریار کامکاره اکا کاه کاه سوار اولمه کرک ۰ ولا خلکی سوزه ان
که فوق مبارک ملکده بیرق کبی فرو نازان اولدی ۰ بر مجوهر افسردر که کنکرهٔ قدری غرفهٔ
قصر بنیان نکک آسمانه سعدره ۰ بیت رسید عکس آن تا بعر قیحهٔ بحر ۰ ماه جوه مقنعه ۰
بو تاجی ملک سملا با چو وخراجیله خاکپای ملکه روان ایتمه کرک ۰ واول عرقه که منقار
تارک مبارک ملکه اوره ی انر ۰ شایبه مکروه منوقعدر ۰ اما اکا اول قدر اثر وقت جنده
ضرر مترتب اولمز ۰ غایت فی الباب دیار جانندن وبر عزیز بو بابدن هجران اکلوب قوم
آنکه آخر حالی صلح وحال منتهیا اولور ۰ بو خوابلرک تاویلی صحیح وتعبیرلر صواب بوکدر
تقریر ایتدم ۰ دفعه کو ره مک دلالت ایدر ۰ رسوللری ایدی نوبت هدایالر علوکانه ایله
درکاه دولت پناهه عودت ایدرلر ۰ وملک اولنعتلرکه حصولیله واولغنیمتلرکه
حصولیله شادکام وشادمان اوله ۰ وثبات دولتده دوام عمرا بدیپوند ایله
اختصاص بوله ۰ پادشاهه واجبدرکه من بعد اجانبی کندو اسرارینه مطلع ایلیه
وتا برکسنه تجربه قلمیه ۰ وصدق دیانتن کماینبغی بلمیه مشورت رواکورمیه بیت
کسی را امتحان ناکرده صد بار ۰ مکردان بیش خویش صاحب اسرار ۰ اصل خود
بودرکه مطلق محبت مردم بی باک بدکوهر وزشت سیرتدن اجتناب اتمکی ذتینه

واجب بله ۰ وکوهر باقیمت نفس نفیس آشناسی سفله طبیعتدن وهمت والیم مشرب دونی
خلقت سکلندن منتظم قلمدن احتراز ایلیه بیت آب را بیبن چون همی نالد ۰
مردم از همنشین ناهموار ۰ ملکه بو کلماتی استماع ایدیجک نوای ال سجدات شکری نیازه
تقدیم ایتدی ۰ واول بیر هیار کنفسندن که مسیحا صفت دلکرده منتحیات
ودوه شعرده نشاطی اندازه ویردی ۰ عذرلی دلده وایتدی الحمد لله که
عنایت یزدانی مدد نصرت ارزانی بیوردی ۰ وبکا بو جناب حکمت مآب وکرامت نصابه
کوزن کوستردی ۰ تا بو حضرتک حیاتی انفاس متبرکه سیله شداید محنت فواید لحته
مبدل اولدی بیت بوده قتلجون قلدک نوشکافی ۰ جوابکا ولدی مبدل دره غینه شفی ۰
جزاک الله که جام کوزدن اچدک ۰ کونزوم قوشوچانان نوزن اچدک ۰ یولم نورها ایدب
مهر روشن ۰ خلاص ایتدک ضلالت ظلمتندن بیت یا رغی که خاطری لخته کرده بود
عیسی دمی خدا بفرستاد در کرفت ۰ والحمد لله حمدا ابدا پس ملک دل فرحان وشاطر شاد مانده
مستقر عز واقبالنه نزول اجلال ارزانی بیوردی ۰ وبر هفته متوالی رسوللری تحف
بدایایله اقالیم سبعه دن کلوب یتشدیلر ۰ جهان اول وجهله که حکیم کامل بیورمشدی ۰
مضمون رسالات موقف عرضه یتشدیلر ۰ یدنجی بلاد روزیری وفرزندلرین وایران
دختی وکمال دینی خلوته دعوت ایدوب ایتدی ۰ عجب خطا قلدم که سرحمی اعدایه
افشا قلدم ۰ اکر سپر رحمت الهی اتلک تیر کیدنه حایل اولمسه وایران دختک
نصیحتی شرف حسن قبول بولمسه عاقبت اول ملاعینک مکری بنم اتباع واشیاعمک هلاکنه
مؤدی اولوردی ۰ هر کیمسه که سعادت ازلی یار وکفایت ابدی مددکار اوله
لاجرم ناصح مشفقلرک نصایحی عزیز طوتوب سوانح مصالحده کوردن عقلی بینایه تامل
تأنی دن عاطل قلمیه ۰ وخاتمت عاقبتدن اندیشه ایدوب مقام حزم ومحل احتیاطده
غافل اولمیه ۰ هر کیم تدبیر کاری کردسا مانی نیافت ۰ پس بیوردی که عزیز کورک

خاطری

قسمت

خاطری بو واقعه سببیله ملولدن خالی دکلدر ۰ لازم اولدی که بو هدایا بو تلکین
عادلانه ایله توزیع وتقسیم اولنه ۰ خاصه ایران دختک بو حادثه ده نکبت تلافیسنده
سعی تمام کوستردی ۰ وبلاد روزیری که ایران دخت بوقدر دکی تدارکنه ارشاد ایتدی
بلاد ایتدی چاکرلر اول مصلحت ایچون درکه وقت حدوث حوادثده کندولرن سپر تیر
بلا قلب باشه قلیمیلر ۰ هر کس تو دار دیر وای سرندارد ۰ اکر بنیز بیت
معاونت عنایت ومساعدت سعادتله بو سیر ملازمت وبو سنته مداومت
اوله ۰ وطوع ورغبتیله مال جانن ولی نعمتنک خدمتنه فدا قله ۰ آکا مزد وعطاره جا ایتمک
کرکه ۰ ومقابله ده انعام واحسانله مکافات توقع قلمامق کرک ۰ اما بیداد که ملکه
زمانک بو بابده سعی بلیغی روز روشن کبی هویدادر ۰ بو تبن کاتدن تاج مجوهر ۰
وجامه ارغوانی مکلل آکا روادر ۰ هر قنقیسنه که رغبت ایدرسه عنایت بیورلسون ۰
وفور عواطف شاهانه دن دور دکلدر ۰ ملک غمازه آتدی که آکیس دایمی حجره خاصه مهم
ایلتدیلر ۰ وکندو وبلاد روزیری حرمه کتدیلر ۰ حرمده بر کنیزک واریدی که آکا بزم افروز
دیرلردی ۰ بر ماهروی ایدی که آفتاب انک خجلتندن حتی تواردت بالحجاب نقاب بر
یوزینه چکمش ایدی ۰ وبر هلال ابرو ایدی که بلوغین تمامه نور کلاه طاق قتین
ایدوب بلی بوکشدی نظم طغرامش نظیرن مادر دهر ۰ یوزی آیینه وآکا کوچه ونجم
که خادم اولب دردیشلی ۰ قولا وطشن سر قدی عرعر ۰ جبینندن نور طرفدن
منفعی کردنی بر وشرفدر ۰ ملکک آکا تعلق تمامی واریدی ۰ باوجودکه ایران دخت
حسن ملاحتده فتنه زمانه ولطف وظرافتده آشوب جهان ایدی ۰ شاه بزم افروزه
آکا انبار ایتمشدی ۰ وبابت قسمتده تمام رعایت ایدوب آکیس داعی مخادم ومحرم رازان
اتمش ایدی ۰ ملک بیوردی تا بزم افروزی دعوت ایدوب تاج وجامه حاضر قلدیلر ۰ اوله
وشال ویردی که هر قنقیسنی سنکه ایران دخت اختیار قله ۰ باقیسی بزم افروزه تخصیص

ایران دختك تاج رغبتی زیاده اولدی و اولبش چه مقصد گنکش آسمان کبی کواکب جواهرله مرصع ایدی
آنك نظرنه خوش كلدی اول جانبه میل ایدوب بلهرو زین نظر ایتدی تا بلكه آنك آرتی
بولنوب قنقسی راجح در بلاز كوشه چشمیله جام جانبنه اشارت ایتدی بو اثناده ناكاه
پادشاه اول جانبه نكاه ایتدی ایران دخت كوردی كه ملكا اول فضیحه واقف
اولدی جامه ترك ایدوب تاجه اختیار قلدی تا ملك بو مغاوقندر بلمیه و بلهرو چشمینی
اول حال اوزره قودی تا پادشاه آنك مطلع اولمیه بونده ن صكره قرق ییل دخی
ملازم دركاه شاه اولدی هرگاه كه شاه قاتنه كلدی چشمنی اول وضعله اوزره
قلوردی تا ملكك ظن یقینه مبدل اولمیه ایدی واكر وزیرك عقل و تدبیرده نظیری
اولمسه ایكیسی دخی بر آشنا رتله جانلرینی باد فنایه ویررلردی و خاك غاكی
آتش هلاكه اوررلردی بیت هر كس كه مدار كار بر عقل نهاده بی شبهه شد
آن بند بلاها آزاده چون ایران دخت قبول تاجله سرافراز اولدی بزم افروز داخی
خلعت ارغوانی ایله سروقدن جهاندن ممتاز ایتدی ملك وعده‌سی عادت معهوده
معهود اوزره آنك مقامنه خرام ایتدی ایران دخت داخی روی دلفروز و زلف
دلاویزیله بیت زمشك تار یكیك موی شسته باب زندكانی رو نشسته تاج مرصع
باشنه قویوب پالوده شیشه ایله مملو بر طبق زرینی النه طوتوب ملك اوكنه قدمت
اوزره قیام ایتدی ملكا اول طبقدن نوالت ولی ایدوب صحن خاطرینه كمال اصابت ایله
كلشن و دیده دلی بر تواتر جمالیله كلشن قلوركن ناكاه بزم افروز جامه
ارغوانیله دست افشانه جلوه كنان آنلكا ونده كچدی عذاری كل سحری كبی
آچلمش رخساره عرقدن قطرات شبنم صاچلمش نظم لباس ارغوانی كرده در تن
تو كویی بست سرو از لاله زیور دو چشم ترك بر چو لها كیناز دو ابرو بر جكرها ناوك انداز
رخش تابان زچین زلف پرتاب چنان كه اندر شب تاریك مهتاب ملكا آنی

اول حالت اوزره كوره جك زمام اختیارینی قبضه اقتدارندن كیدی و لذت چاشنی
طعام اونودوب ایتدی ع كورده م بو نوره كیم ستره كریاندن ال یودم آنك مصاحبتنه
صدق رغبت و مواصلته غلبه شوق طوق طبیعت عنان اختیارین و زمام دل بیقراری
نكار نازنین جانبنه توجیه ایدوب مراسم تحسین و آفرینیدن مكین بیت
كای سرو خرامان و كل تازه سیده نرگس و كل و سرو ریحو تو غراب ندیده
بر كونه عكسین كو كلمشدی اندك و بو خزاملمه خزین صبر و آرامی بر باد ایتدك مصراع
زهی یا مدنت بخت مرحبا كرده پس ایران دخته توجه ایدوب ایتدی بو تاجی
ایوق فی قت بزم افروزا یدی عجب خطا قلدم كه آنی سكا عطا قلدم ایران دخت
سیل غیرت عشق باشندن آشوب و شعله حمیت رشكله درونی طوتوشوب
بو نكته جان سوزلیا ندیا قلدی و بی اختیار النده اولن طبق زرینی سر شهم
نكونسار ایدوب اكنده اولن پالوده ترله روی ملكی آلوده قلدی و اول واقعه
حكیم كامل آنك تجربه و تاویله اشارت بیوردیغی وجه وقوعه كتیدی ملك بو فعلدن
زیاده منفعل و آتش خشم بغایت مشتعل اولوب فی الحال بلهرو وزیری دعوت ایتدی
و ایران دختدن صادر اولن ناشایسته حركتی حكایت ایدوب خشم تمام ایله دیدی
تیز بو نادانی و بی ادبی الیتوب بی دریغ ایله زورق وجودنی كرداب عدم صال تا خاص و
عام بیلهلر كه آنك امثالی اول مقامه دكلدر كه بو نوع حركته جرات قلهلر وزیر سمعا
و طاعه دیوب ملكه مالدیكتدی كیدركن خاطرینه بو خطوره ایتدی كه بو فرمانك امتثالی
استعجال شرط احتیاطدن دوردر زیرا كه بو نهایت فصاحت و ملاحتده بی بدل
و كیاست و فراستده بی مثل در ملكه آنك مفارقتیله خلل كلی محتملدر خصوصا كه انوك
بركات نفسی پاك و میامن نای تابناكیله بو دوكلو آشنا فرطه هلاكدن نجات
خالص بولدی یمكن كه بعد زمان ملك بو تعجیله انكار بیوره و آنك بو عیبی نظر پاك

شاه ده عين هنر كورنجه بوندن قطع نظر بو مقوله اموره شتاب بخلاف رأي صواب
اولى بودركه بو امر كاسنى قاعده تأنى اوزرنه بنا قلم تا وقت سؤالده محل عتاب
اولميوب حاضر جواب اولم بيت چو قاضى بفكرت نويسد سجل نكردد ز دستار
بندان خجل پس واجب اولدى بو امره امتثالده استعجال ايتميوب توقف مجال ويرم
شويله كه ملك جانبندن علامت ندامت ظاهر اوله بارى فرصت تدارك فوت
اولمامش اوله اكر البته انك قتلى بابنده حكمي اجرا و قضاسنى امضا ايتمك ديلرسه
موجب فرمانه اتباع حيز امتناعده دكلدر مترددم بو تأخيرده بكا اوچ منفعت
كلمه‌يستردر اولا مثوبت ابقاى زهره بيكناه ثانيا امرنه نادم اولوب تخجيل
رضا بيا كشاه ثالثا جميع اهل ولايته منت بى نهايت كه بو اصل ملكه ملكتك
خيراتى عامه اهل عالمه كامل وشامل و ميراتى كافه بنى آدمه حاصل و متواصلدر
وجودنك علت بقاسى اولورم پس آنى محرمان حرم سلطنتدن بر طايفه ايله كندو
سرايينه ايلتدى و بيوردى كه احتياط تمام ايله آنى محافظه قلديلر تعظيم و تكريمنده
مبالغه لازمه يه‌لر و كندوسى تيغ پرخونله ملول و محزون و سرنكون باركاهه كلدى
وايدى فرمانه ملكى يرينه كتوردم و اول كستاخ بى ادبى كه قدم جرأتى بساط عزت شاهه
دراز اتمشدى ايدى سزا و جزاسنه ايتوردم ملكي ملكك فى الحال صورت غضبى زوال
بولمش ايدى و درياى هواى خشمنده تلاطم امواج سكون پذير اولمشدى
چون وزيردن بو خبر مهيب آيينى استماع قلدى ايران دختك ياد ... و بال
حسن و جمال و عقل و كمالى خياله كلوب زياده متأثر اولدى و اثر تأثرين اظهار
اتمكه عار ايدوب نقض و ابرامى بر برينه وصل اتمكدن كه اجتماع نقيضين حكمنده در
احتراز اتدى پس كندو نفسنى ملامته آغاز ايدوب ايتدى بو كناه سنده در كه
حلم و تأنى بر طرف قلدك و كندو محبوبه كى جزوى جرم ايله كه وجود حق انك طرفندن ايدى

علف تيغ تلف قلدك كركدى كه بو قدر عصيانده فرمان قضا جريانه ارخاء عنان اتميديك
و آب حلمله آتش خشمى تسكين ايدوب طريق شكيبى قوميوب شفيق شاه كيميدك نظم
پاره آتش بود آن بى كزند كو بدمى شعله بر آرد بلند آدمى آتش خور دانه خردمند فزون
كندمى او در دنيار ديو و دمنه‌يوب و وزيرى سيماى شاهده علامت غم ندامت مشاهده
قلدى ايدى ايتدى ملك غمناك اولمسون كه بر تير كه شصت دن چقه سرانكشت تدبير
رد ايلمك محالدن و كشته زر و زور ده زنده قلمق محض خيال غم بيهوده و اندوه بى فايده
مقتضى قلب و مضعف بدندر و بر شجره كه ثمره‌سى جراحت دوست و مراد
دشمندر هر كاه كه سلطان بر حكم امضا ايده و بر فرمانى نفاذه تيشه ردكدن صكره عليه الخون
پشيمان اولمق يكسان ... كاتنامه كان دوام شكوه شاهى و ثبات وقار
شاهنشاهيده بد كمان اولمق كركدر كه پادشاه ملك ذى التوقيع كى فرمان مشيئت
غضبه اتباع ايتميوب بو بابده تعجيل و شتابدن اجتناب ايديدى تا عاقبتكار دام
ندامت و ورطه ملامته كرفتار اولميدى ملك استفسار اتدى كه نه كيفيتله اولمشدر
اول حكايت وزير ايتدى روايت ايدرلر كه تختكاه چينده بر پادشاه وار ايدى
عظيم الشان بر شاهنشاه آيينه بخت و جهان ... رأيى كردون بر مدت سرير
سلطنت اوزره آنك نظيرى ظاهر اولمامش هر امتحانده و ساعد دوركاردن
مراد آزماى چهار سوى جهانده آنك عدلى قهرمانه فرمان فرما ايشيدلمشدى بر من
آفتاب عالمتاب عالم افروزنده ذره آز جاه جهان سوزنده بيت
جهانى عدل و داد ايله ايدب رام خلايق سايه سنده ايتدكه آرام و بو پادشاهك
كارى اكثر اوقات شكار ايدى بر كون عيدان شكارکاهده مركب نشاط عنانه ويروب
كيدردى و ديده تجسسله چپ و راسته نكاه ايدردى اتفاق اولزمانده جوش
و طيوردن نام و نشانه كورنمدى و تير نظرى شكاره بر جانوره ايرمدى

انی خواهشکدن بر امینه سفارش ایله که چون ناصیهٔ حالکن امارت تغیر مزاج مشاهده قلە

و آتش خشم کانون درونکن مشتعل کوره انلو کبن بیت نظمی کی عرض ایلیه یمکن که انک عبارتی

نائرهٔ اولینغکه تسکین و تسلی حاصل اوله و اکر لهیبی اول موعظه ایله انطفا بولمزسه

ایکنجی رقعه‌یی کوسترە اکر نفس توسن آنکله دخی رام اولمازسه اوچنجی رقعه‌یی اظهار ایده

امیدوارم که بو وسیله ایله طبع ملکدن غائلهٔ عنف و خشونت کیدر چون ظلمت خشم

برطرف اوله لمعهٔ حلم آنک یرینه خیر الخلف اوله دیو جیبیندن اوچ رقعه‌یی ذو نوشته

در آیده ملک بو کلماتله خوشوقت اولدی و زاهدا اوچ قطعه رقعه‌یی باذوب خواص

شاهدن برینه ویردی مضمون رقعهٔ اول بو ایدی که محل اقتدارده غیان

اختیاری دست هوای نفسه ویرمه که کسنی ورطهٔ هلاکه القا ایدن مخالف

مکتوب ثانی بو ایدی که هنکام خشمده زیردستلره رحیم اول تا وقت جزاده زبردستلر

سنکا مهربان اوله محصل کتابت ثالث بو ایدی که امرای فرمانک حدشریعتدن تجاوز اتمه

و هیچ بر زمانده داَیرهٔ انصافدن طشره کتمه بیت اکرچه حکم تو چاربست در جهانداری

جفا مکن که نه کاریست مرحم آزاری مثنوی اکرچه کشت بیجو غنچه خندان است

که هست دیدهٔ مظلوم ابر آزاری مباش غره به بستان سرای دولت خویش

که عن قریب آنرا بکذری و بکذاری ملکزاده هدی وداع ایدوب دار الملکه کلدی

و همیشه مجلسنده خصوصا هنکام غضبده بو رقعه‌لری کا عرض ایدرلردی

و بونلر ایله اکا ملک ذوات فاخره دین کلدی بو ملکک بر کنیزکی وار ایدی خوب روی

پاکیزه خوی سرو قد لاله خد یاقوت لب شیرین غبغب کبک رفتار طوطی کفتار

ماه روی و مشک بوی و جان فزا دلفریب و دلنواز و دلربا نرکس مخمور آشفته

چشم پیمان و عقیق یمانی آلفته لعل شکرباری ایدی خوب رویا خطایه جبین

زلفندن آسیب و عشق فروشان کشور کشمیر هوای سلسلهٔ جعد پر تابیله تقیدنه زنکی ایدی

ملک بو صورتدن زیاده متحیر و مزاج انشاطی تمام متغیر اولدی بو اثناده مکوین

فقیر بی نوا که فقر و فاقه بلوسندن پوست آهودن بر قبا کیوب اول بیابانده

خارکنلکله مشغول ایدی اتفاق او لحین او لشغلکر تعبدندن طاقتی طاق اولوب

بر بیشه کنارنده یاتمش ایدی و خیل خواب جمیع جوانبنی احاطه اتمش ایدی

قضای الهی نظر شاهیکا مصادق اولیب آهو کمان اتدی و هماندم کمان پکنیندن

خدنک دلدوز کافر ناف کافرینه راست ایدوب آتدی نظم شعلهٔ تیری که کردون آوریرق

جست بر آن سوخته خرمن بجوبین فقنس محابا بی بلدقی نکرده کرد خطا و بی خطایی نکرد

القصه چون ملک شکارینه دوست وارردی اول بیچاره بیمجروح و دل پر خون بولدی

زیاده غمناک اولوب متأسف اولدی و ناخوش بلدقدنه جهره ندامتی فراشه آغاز قلدی

و اول تهوردن که موجب تحسر و تحیر ایدی متألم خاطر اولوب خارکنه بیان

اعتذار ایدوب مرهم بها هزار دینار تمام عیاری ارزانی بیوردی و عنان عزیمتی

جانب دار السلطنه یه معطوف قلدی بر زاهدک منو عجه سنه کم شرح عنف عبادتیله

معروف و مشهور بلکه عرصهٔ ربع مسکونده اتشادر هدایتله مذکور ایدی

نزول اجلال بیوردی و زاهدک دیناده مزهید دولت و جاه و اخری ده کفایت

جرم و کناه ایچون دعا و نصیحت استدعا اتدی زاهد پاک طینت دافع کشف و کرامتله

ایدی ای ملک بو خصلت که دولت دنیای و سعادت عقبی یی جامع اولور غیظی کظم و خشمی

هضم و هنکام غلبهٔ غضبده حلمدر نظم کسی کو بر فروزد آتش خشم

مراد آزو ی طریق مردمی جشم غضب چون نفس توسن راکند رام عنانش و اکر انجانا شود نرم

ملک ایتدی بلورم که چاشنی شربت خنظل بنیاد حلمک کام عقله لذت تمامی واردر

فقط هنکام خشمده مخلی هوای نفسه حاکم قلمز و اوقات التهاب نایرهٔ غضبده عقلی

قید ضبطه کتورمزین زاهد ایتدی بن اوچ قطعه رقعه یازمین سن

خلق اولالدن نکاه خانه خاک کلمدی نقشی کبی صورت پاک جمال حالی پاک دامنلک
خالیله آراسته و جوهر جمالی رتبت کمال عفتله پیراسته ایدی اول شاه انک
شمایلنه شویله مایل ایدی که مصاحبت حرم خاصدن استنکاف و سایر جواریه
آستیناسندن استکراه ایلردی که بانوی شاه جوارع ذیلی غیرتله خونابه
حسرته دوکردی و انک دفعی بابنده غایت رشک وحسددن زمین دله مکر و
حیله تخمن اکردی القصه غضنفر سفیه این مهبوب باتمام مشاطه حرامزاده یا اجابتی
اعلام ایتدی و اندن شاهی قتل و کنیزه کی زجر ایتک بابنده مدد طلب ایتدی
مشاطه ایتدی بلیم که ملک کنیزه کک اندامندن بر یرینه متعلق و اعضاسندن قنغیسنه عشق
متشوق و متعلق در خاتون ایتدی انکله هر کاه خلوت اولدوقجه کوردن کن بخداده
سیب مثاللرینه که غایت صفادن کو ییا ابدر که قطرات چشمه حیاتدن منتشح
اولمش مجمع المشرقدن یا آچدر که دست قدرت بالاسی نخجه غبغب اوزره
شفتالو کورف زبان حالله بو بیتی اوقور **بیت** بخلدم دعوت ای زاهد مغرباء
که این سیب زنخدان بوستان بس مشاطه ایتدی بویله اولنجه قضیه آساندر همکن
مشاطه ایدی بو آتمکه بکا اتمک عکسله بر ابر دن **نظم** مونا بر حیله ایله آکابر جام
که عمری جامنی طولدرمش آیام ایچوب جرعه کبی قانن قی بیر قی بیر آتی اولم چشمه بر
قیا بتلی قبه و جالنه صوت یتابلم عدمدن جانه محزون برخاطر جمال ی نو محترق
قبه نرکس کبی بیردن کوله بس مصلحت بودر که بکا بر مقدار زهر هلاهل ویره سن
تا ینالله حل المیعوب کنیزه کک حوالی ذقن و غبغبنه اندن خاللری ایلیم ملک جون کیفیت
حاللرنه الی آکا دکوره یعنی اول مقامده امری تمام اولیت عمری سر انجام بوله
ملکه داخی بو غضبدن فرج و بو سفیقه دن مخرج میسر اوله خاتون بو فکره دلشاد
اولیت اول دیدوکی دارو یی تهیه قلدی و مشاطه سؤال ایلدکی رادن اخلاط

حیلەدن

حیلەدن بر ترکیب ترتیب ایتدی و حقه ترویر قیوب کنیزه کک و ثاقنه کلدی و بیان
کارلغندن اول ماهکک چاه ذقنی کنارنی بر نقطه مردم اید و ب کویا هاروتی
دوی ایچون کنار چاه بابلده بابا ی قرار اماد وقلدی **بیت** پروانه ایست ا ان
خال نخلدان یا یب نکاه دال ز آسیب روزکار ملکه بر غلام وار ایدی که
حرم سراده محرمیت تمامی وار ایدی حکمت الهی و رای عجایبدن اتفاق مشاطه نک
سؤال و جوابن ایشتدی و مشاطه نک معنی کنیزه که کلدوکن و زنخدان حوالی آکنده
خالل رسم ایلدوکن عین یقینله مشاهده ایتدی و دواعی خلوص نیت و حقوق
نعمت و سوابق خدمت بونی اقتضا قلدی کنیزه کی اول مکره دن خبردار ایتک
هیچ بر طریقله فرصت بولمدی ملک داخی حالت سکره مایدی بوسری آکا کشف ایتمک
هیچ و جهله میسر اولمدی آخر پادشاه عادت بهجودی اوزره کنیزه کک خوابگاهنه
وار به جامه خوابه کیروب سورت کیفیت شراب نابدن خواب نوازدی غلام خوف
شناسلک شفقتی دامن کیر اولیت آهسته آهسته کنیزه کک بالینی قربنه کلدی و کوزه
آستینله حوالی ذقنندن کدرینی کیدردی بو حاللدن شاه بیدار اولیت ناکاه
کنیزه کک زنخدانه غلامک دست درازلغنی کوردی تندباد حمیتله آتش خشمی تیز ایدوب
تیغ انتقامله قصد غلام ایتدی غلام خلوت سرایدن طشره قاچدی ملک عقبنجه
خنجر خونبار ایله قاپویه چیقدی اول اثناده خادمی آنی طوتوب رقص لیدالن الحقی دری
چون ملکی متغیر کوردی دفعه تمکین ایچون صونی ویردی دریای خشمک تموج مانع
اولدی بر پس داخی عرض ایلدی آتش غضبی آنکله داخی سکون بولدی اوچنجی
دفعه عرض ایتدوکچه ملکک سورت خشمی منکسر اولبه شدت بغض و غیظی کظم
و شربت تلخ شکوار غضبی هضم ایتدی و تلطف طریقیله غلامی خدمتنه دعوت
ایدوب ایتدی ای غلام راست سویله که بو جرأته باعث اقدام نه ایدی

غلامی ماجرای علی ما جری اعلام ایلدی ملک خاتونی طلب ایدوب بو امرک تفتیشنده
و بو مکرک تحقیقنده تدقیقی بالغه یتوردی خاتون انکار ایدوب ایتدی معاذالله
غلامه افترا ایدن بن کورانده غلام مکحابیه ایلدم بونک امثالی افعاله مطلع اولدم
اما ملکدن تشویش ایدوب انک اظهارنه جرأت ایده مزدم علی الخصوص احتمال
وار ایدی که رشک سببیله افترایه حمل اولنه ایدی بحمد الله که ملک حقیقت حاله
کندو کوزیله کوردی حالیا اول مفسده‌لک هلاکنه که عرصه شاه فلک احتشامدن
بو مقوله فعل شنیعه اقدام ایتدیلر توقف جایز کورمیه‌لم حضرت عالی فلک سیاست
سلطانیه زبان تهامی واردر حشم مذموم ختم نا محمود اما توقفنده واقع
اولیجق مراتبله جمله‌دن افضلدر بیت خاک را بهر سوختن شاید درکی یاد نیکی
نه نیک آید شاه غلامه جانب نگاه ایدی و ایتدی ای ملک کامران وای واسطه عم
امن و امان امکان وارکه الان بو نیک بقیه سی مشاطه‌نک حقه سنی بو جوجه اوله
اکر انک تحقیقانه مثال واجب الامتثال ارزانی بیوریله که شاید که بو شبهه کلیا زایل
اوله ملک بیوردی مشاطه حقه سیله حاضر قلدیلر اولیلدن بر ذره اکا
چاشنی ویردیلر همان دم که دهانه کیردی نقد جانی خزینه دارا جله ویردی
چون حقیقت حال ملکه منکشف اولدی زنک حقندن کلوب غلامه عتق نامه
واولدی و لهذه نیک بعضی بلادنک امارتن اکا توفیق قلدی اول پادشاه بی انتباه
چون چهره حالنی حلله آراسته قلدی مشاطه‌نک مفرقنی اکا اتمیوب صبر و تانی
بر کاتیله اولسیه کاذلک دام مکرندن نجات بولدی و بو نجلی راز نهان
عیان اولوب احبا و اعدانک حالی اکا هویدا اولوب بو مثلی کتوردم تا آینه رای
روشن ملکده بو صورت تجلی قیله که ملوکه هر بابده تعجیل و شتابدن اجتناب
واجبدر و هر امرده تأمل قلمق فوائدی حکمی فرمان مناسبدر نظم

حکم

حکم سلطان نه بسان آتش و آب درهمی عالمی خراب کنند پس چنین حکم را روا نبود
کم شه آن روی اضطراب کند ملک ایتدی ای حضرت اکر بو حکمده بکا بر خطا واقع اولدی
قضا زبان ختمی نه باشم بر کلمه جریان قلدی سکا لازم ایدی که بو بابده شرط تفحصی
رعایت ایدیدک و بکا طولوق مشفق خطادن شاه راه صواب هدایت
ایدیدک سندن بعید ایدی که طریق تأمل تأنی قویوب خفت و تهلکه کندو کی یول بدیع و
ویروب بو نجلیس وجوه نازنینی بی توقف و بی تکلف تیغ لجه دریغ هلاککه ایلتدک
وزیر ایتدی ملکه مناسب بودرکه بر عورت جهتندن ضمیر مبارکنی ملکدن قلیه تاحرم
سرای اولاده سایر جوارینک صحبتیله تمتعدن قالمیه که بیت کر سرو برفت
نازون هست ور لاله غاند یاسمن هست چون ملک فحوای کلامه وزیردن
جزم ایتدی که ایران دخت اقامتی کوترویب عالم عدم کتدی درونندن
دلدن برآه جانکاه و کرداب غم و اندوهده دوشب کندو کندویه ایتدی بیت
خوش بسوز انخش ای سینه که اینک دل نین بهمین کار میابسته و برخاستم بیت
دریغ اول نو کلی بوستان شباب که برک کل کبی آن زمان خراب اولدی وحیف اول
نهال ریاض آمال که تند باد خزان آفتیله پایمال اولدی نظم سرو بالای تو در خاک
در ریخت و دریغ زیر خاک آن کهر پاک دریغ است دریغ جای آن بود که جای
تو بود در دیده راست جای تو در خاک دریغ است دریغ پس وزیر متوجه
اولوب ایتدی ای وزیر حیف که تیر فراق ایران دخت قلبیمه زیاده تأثیر ایتدی
و لشکر غموم و هموم کشور خاطره بر وجهله قدوم و هجوم ایتدی که عنان صبر و شکیب
قبضه اقتداریمدن کیتدی وزیر ایتدی ای طائفه هر دمند و غم و سبته قید المدد
اول اول کسنه که عنان همتی بدکاری جانبنه معطوف قلمیه الی اولکه حالت قبیحه
قاعده لطف و مروتی رعایت ایتمیه اوکه هر امرده تعجیل و شتاب ایله ارتکاب ایلیه

ملك ایتدی ای بدر ایراده دیکنك قالن بر مقدار توقف ایتمیوب سنك سعی باطلکله علف ثمن بی
بوا اولدی جواب ویردی کم بن آنك هلاککه سعی ایتدم بلکه فی ماه ملکه امتثال ایتدم
بو بابده ملامت وارد اولمیه ولیکن عاید در که بو مثالده رای ثاقب ملاحظه عواقب قیلمدن
بر طرف قلدی کرکدی که تعجیل ایتمیوب خواتیم اموره تأملی واجب بلیدی و نظر وافیله
عواقب احوالی **بیت** مثال شاه بابستی که ان روی خرد بودی ور آرزوی
خرد بودی چنینها روی ننمودی ملك ایتدی ای وزیر بو فصولده فسانه یی تقویت بابده
بر فکر ایدوب بو کاره بر جان ملاحظه ایلکه بنی آرزوی دیدار دلدار هلاکه ایلتدی
و دست غم واندوه کمی پایه صبر و قراره چاك ایتدی وزیر ایتدی بن بعد بو کارك
دامننه دست تدارك ایرمز و ندامت و ملامت بو بابده قطعا فایده ویرمز هر کیم
شتاب ایله بر مهم حوض ایده و بر ایشه که بعده ندامت فایده اولمیه بی اندیشه شروع
قلا اکا اول بلا یتیشه اول کبوتره یتشدی ملك بیوردی نجه روایت اولنمشدر اول
حکایت وزیر ایتدی امثالده کلمشدر که ایکی کبوتر اول تابستانده بر قاچ دانه جمع
ایدوب زمستانه ذخیره اولسون دیو بر کوشه ده قوشلردی دانه لر مکونلر
ایدی چون فصل تابستان نهایت بولدی تأثیر حرارت هوادن دانه لر یبوست
پذیر اولدی واوکلی حالندن حالا آز کورندی کبوتر نر که بو وقتده آشیانه دن
غایب ایدی چونکه حاضر اولدی دانه یی آز کوردی غایت شره وآزندن جفتنی
ملامته آغاز ایدوب ایتدی بو دانه لر فصل زمستانه ایچون ادخار ایتمش ایدك
چون شدت سرما ظاهر اوله وکثرت برفدن روی زمین ده چیزی بولنمیه آنکله کچنور
بولوقاتی خود صحیح مرا بر دانه دن ذخیره ایچون دست اوردك و طریق
حزم احتیاطدن انحراف کوستردك ملك ایشتمدکمی حکمای نیوه مثل در **بیت**
کنونکه برك ونوایت هست جهد بکن ذخیره بنه از بهر بی نوایی خویش ماده ایتدی

بر بودانه

لری
بر بو دانه لردن حبه یمدم وهیچ وجهله بونلره تصرف ایلمدم کبوتر نرچون دانه
اوکلی حالندن کمتر کوردی انك انکارنه باقوب قلبوبت العقیقه یا و سرو بال ویرب
اول دره دکندی اون اون اولدردی پس زمستان فصلنده که برف و باران متواتر
اولوب آثار رطوبت در و دیوارده ظاهر اولدی دانه لر نمناك اولوب قرار
اصلیسنه یتشدی کبوتر نرچون دانه لری تمام کوردی سابقا کمتر کوروندوکنك اصلی
و سببنی بیلدی جزع و فزع آغاز ایدوب نار زار اغلدی و نار فراق یار
جکر بر طغلدی ایتدی کوکه مجاورت احباب و مفارقت اصحاب صعب کاردر
اما بعد ندامت مفید اولمدوغی اجلدن آندن داخی دشوار در **بیت** بکار خویش
تأمل نمای کز تعجیل زیان کند وکسی را زیان ندارد سود بو شکلده فایده سی اولدر که
مرد عاقل کرکدر که باب عقوبتده شتاب ایلمیه تا اول کبوتر کبی خلوت ندامتده طپان
ایلیه **بیت** چونکه کوزلرلی ایش آخرنی حکیم اولمز آخر ندامت کاندیم جاهلك حوی
بهانه کورندوکی حال ایدر آنی تاسف استقبال ملك ایتدی بن قولره شتاب
ایتدم سن فعله شتاب ایتدك بو سبیله خانه عیشمی خراب ایتدك وزیر ایتدی
اوج طایفه کندولرن خراب ایدرلر اولا اول کمسه که وقت مصافده کندودن غافل اوله
تا بدننه زخم کران و جراحات بیکران واصل اوله و اول کمسه که بی وارثا اولوب
وجمع ایتدن جمع اولنه مالی تاراج حوادث اولوب اکا وبالی قاله بر داخی بیس کمسه که
بر زن صاحب جمال ابتلا اوله اول زن آنك خیالیله حق حال اولیب دولت و مالن
دلیله و زن هر زمان جناب ملك منادن آنك ترکن ایله هلاکی کرکدیله ملك ایتدی
سنك بو فعلده مزاجی فکرك علیلدر و عملك قلت تأمل وکثرت تهتکدن دکلدر
وزیر جواب ویردی که تهتك ایکی کسنك حرکات و سکناتنده ظاهر اولور برسی
اولدر که کندو مالنی بیکانه قتنده ودیعت قوه ایکنجی اول که کندو ایله خصمی مابیننده بر ابلهی

حکم قلدی بن بو فعلدن تهتک اتمدم غایتی بوکه امضای فرمان شاهیده مسابقت کوستردم
ملکا ایتدی ایران دخت کبی فی قدر انیسم دردی وبلا وحلیم رنج وعناده وزیر
ایتدی بیلمندن او ایکی طائفه نک بونلر ایچون غمناک اولمق روادر بریسی اولکه اصل
کریمی ونسل شریفی وصورت جمیله وعنان کاملی اوله بری داخی اولکه دانای حلیم
ومخلص حلیم اوله بری داخی اولکه خجسته فال ومبارک نفس اوله وشوهرینک
قدمی ظاهر اوله ایران دخت اوصاف مذکوره نک جمله سیله آراسته ایدی ملک
انکچون اظهار ملالت عجیبه دکل یار وفادار سز نه عمردن لذت میسر در
نه حیاتدن راحت متصور در نظم فرقت یار آفت دلدر هجر دلدار زهر قاتلدر
ملکا ایتدی ای بلار کلمکده زیاده جرأت اظهار ایدرسن وحضرتمزده ادبدن طشره کیدرسن
شویله ظن ایدرم که سندن بعید اولمق صوب صوابه قریبدر وزیر ایتدی عاقل حازم
ایکی طایفه دن دور اولمق لازمدر بری اولکه احسان واسائتی یکسان عد ایلیه
وثواب وعقابی حساب ایلمیه ایکنجی اولکه ظاهرین مناهیدن وباطنین مکائددن
طاهر قلمیه ملکا ایتدی غالبا سن بنی عین استعداده نظر قلورسن که بو کلماته اقدام ایدرسن
بو قدر رخصت جرأت بولورسن وزیر ایتدی اکابر اوچ طائفه نک نظرندن اصاغی
کورنمز اولا اول ابنای کستاخ که کاه وبیکاه خواجه سیله برابر اوتوره طوره
خواجه انکله هزل ایدوب مابینلرنده حجاب ادب کوتریله ایکنجی اول ابنای خاین که خواجه
اموالنه مستولی اوله شویله که آز مدتده تمام مالک خواجه نه ایسه مالک اولوب کندو داخی
خواجه لق طریقنه سالک اوله اوچنجی اول ابنای بی اخلاص که اسرار خواجه یه محرمیت ایله اختصاص
بوله ملکا ایتدی بو فرماندن غرض سنی آزمایش ایدی اما ایکیسی اولمامش وزیر ایتدی
سکا آزمایش اولنمز الا سکا تعامل شجاعی محاربه ده بن دکوی مزارعده کار بری
هنکام غضبده یاذرکانی زمان [illegible] دوستی وقت حاجتده مردم اصیلی ایام نکبتده

زاهد

زاهدی عامرانه تواتر عالمی هنکام سؤال وجوابده القصه اول قدر ملکه دینی منافعات
کولات ایکن بیوردی وزیر مقابلده [illegible] دن [illegible] جوابلر ویردی وتیر
نخنبردن قوی تأثیر ایدر [illegible] سویلدی ملک طریق علم وتحمله سالک اولنافخر
شر تبلی تجربه ایلدی نظم تحمل کند هر کرا عقل هست * که عقلی کشمش کند زیردست
تحمل چو زهرت نماید نخست * ولی شهد کردد چو در طبع نشست * عاقبت دعای دولت
آچوب وخاکپای [illegible] همایونی [illegible] ایتدی [illegible] دولت معارف علم
اوزره بانیه وآفات بهمت [illegible] اوچ [illegible] وبن [illegible] تا بنده اولسون
تا ابد ماه دولتک تا بدین بنده که اقدام جرأت ادب انبساط اوزره قیام ایتدی
وتصدیع جناب رفیعده مزید ابرام اقدام ایلدم اول نیت ایله که توجه صفات
امتحان ایچون ایدی الحمد لله مظنونمدن زیاده بولدم بر تیقن کوردم که ذات ملکی القبات
جمال علم وکمال حلم ایله آراسته ونفس نفیسی زینت سکون ووقار وذیعه صبر وقرار ایله
پیراسته بر ملک خصالدر که مثال عالم مثالدن غیری یرده بولنمز وبر آفتاب
جهانتابدر که نظیری آیینه آبدن غیری یرده کورنمز مصراع جز در آیینه وآب نتوان
یافت نظیرش لاجرم علم عزت بو مقوله شهریارک بدنشینه متمکن اولمق وافتخارلکه
نامزد علی سبیل الحق استحقاق بو مجلسلرده نامدار فلک اقتدا رسزاواردر بیت
بز دکی بنا موس کفتار نیست * بلندی ودعوی پندار نیست * ازان نامور ترکسی را
مجوی * که خواند خلقش پسندیده خوی * ملکا ایتدی ای بلوهرس عینی تعیین ایله
بلوهرس که بنای کار خلافت اساس رأفت ومرحمت اوزره اوردک [illegible]
باطن شفقت وکرم آثارک قدمی اوزره طوتمشدر اکر احیانا بعض
کمسنه لره [illegible] عقوبت ترتیب اظهار [illegible] تا تلویحه تصریحه ایلمیوب مقام
معارضه یه کلوب سرحد ادبدن طشره چیقلر اوله اسائت صادر اولمیه [illegible]

سلطنت تمهید قاعدهٔ حفظ مملکت جهتندن دن و الا بعث غایت آسمان رفعتم اول
درجه دکلدر کم بو مقوله حوادث و بو نوع کلمات و مباحث آن امورا بخشیمك ظهورینه
باعث اوله نظم من نه بیدم که بهر باد بلرزم چو بید کشن یا نه کاهم که بکاهد تنم از شعلهٔ نار
یا نه کوهم که بنالد ببعد اعتدادم یا نه ابرم که بگیرد بهوای صد باران حق آگه بود که
بن ایران دختنك قتلنه فرمان حفظا اتدم اما عجب دکلدر که الجواد قد یکون بنیا
یعنی ع این خوش دو کز نیند که کاهی سکنه بخورد و فرمان ایتدیکم فرمان مذکوره
معذور دکه بلخیتان صادر اولدی بو نوع حکم نادر الوقوع دن ایتادکاللحدوم
باوجود که الآن مملکتنده بیانت جاری اولن احوال جبر نقصان ایدر که هیچ بر
زمانده نشئت و بین مدیل که بر پادشاه کامکار و بر شهریار صاحب اقتدار تحقیق
بران و فرمانه دوان ایلمسنه سلطنته اوتوره و بزم کی گنهکار بمقام عبودیت
خضوع و خشوع ایله اقدام خدمت اوزره طوره و الحضرتره اقدام و جرات اینخفت
بولوب کلمات بی محابا ایله کندو دایره سندن قدم بیرون قلب دلده کلفتی بی تکلف
و توقف سویلیه بو مقامده مانع اقامت رسم سیاست حلم عظیم و عفو عمیم و طبع
سلیم شاهه کره دن غیری نه اوله بیلور مصرع هر چند که ندیشی کنم لطف تو بیش است
ملك ایدیجوب بنده کندیکنا هنه مقر و معترف اولدی و آثار جرم صفحات جان گنن
محاینه قلب مقام اعتذارده کلاه جرم مرد کریم قبول عذرین بعذوری بنده اولکرکه
والعذر عند کرام الناس مقبول و زیرا ایتدی بنده انصاف ایدرم و کندی کناهمی
اعتراف ایلرم که اقتضا فرمانه شاهده تاخیر روا کورمدم و بو حالده هولاکیدن
هیبتندن و خطاب عتاب آمیزك هیبتندن وهم ایدوب ایران دختنك قتلی بابنده توقف
کوستردم حالیا حکم و فرمان پادشاه جهانکدر بیت کر لطف میخمانی و کر تیغ زنی
کردن نهاده ام چو اسیران بچنك تو اولدم که ملك بو بشارت خبرینی استماع ایدرده

دلایل فرح و انتهاج و علایم فرح و ابتهاج سیمای مبارکندن لایح اولوب رایات
ادای محامد الهیه درجات علیینه ایلتوردی و نعره صفای سروری سپهر برینه ارکوردی
خدمات سجدهٔ نامتناهی پی پی بتکیرردی بیت مژده ای بخت که معشوق ز در باز آمد
بر تن خستهٔ دلان جان دکر باز آمد آنکه چون غنچه بنوشی لب جان میخندید
[illegible] دولت ز کل افروخته تر باز آمد پس بویوردی که ای بلهوان اگر چه که مساق کلمات
مضمون منافرمانکدن ایران دختنك کمال اخلاص و صفا محبتکه نیا هنوز قطع امید
اتممش ایدم و حیا ایدرم که اول حکمك امضاسنده توقف روا کورمیش و او
مثاله امتثالده استعجال ایتیوب امهاله مجال ویرمیش و بن جواب ویرمیه
بم منفا و ضم اکا مبتنی ایدی که عزیمت ملکی تمام اکلدیم و کورم اول حکمدن نادم [illegible]
یا اول عزم اوزره مجازمیم [illegible] شویله که ملکی اعزم قتلی اوزره مصر بولم غایبانه
شاهیلك آتشی جانبنه مایل دکل کنهما قتلی را ایلدم کندو تقصیرم اعتراف ایدوب
کندو فرمانه واجب التقدیم ایدن حسب المقدور اعتذار ایلدم ملك ایتدیکه سنك حزم
و کیاستك و فهم فراستك بکا کوندن روشن اولدی و بو نقد خلقتك که کمال خلوص
و خصوص منبعث دن سکه قبول بولدی ان شاء الله تعالی عن قریب انوك نتایجی
کورسك کرک و ثمراتنه دسترس اولدك کرک هما بر آن توقف ایتیوب استطها
تمامله کتمك کرکدر و ایران دخته بر جا بندن معذرت قلوان ادب آنوك قدومی
کلید ابواب حصول امانی و سرمایه بازار حیات زنده کانی در حسن و جمال انتماسی
اتمك کرك بیت بیا که وصلت را نخدا میخواهم بیا که کوش بر آوازو چشم بر راهم
قنیر معا و طاعة دیوب قوانک بارکاه شاهده متوجه ایران دخت اشایت
نجات و بشارت وصال و ایصال اتدی بیت دلا چو غنچه شکایت زکار بسته مکن
که باد صبح نسیم کره کشا آورد ایران دخت مثال الحضار امتثال ایدوب خدمه

مساعدت ساقی حسن تعیین ایتدی و وظایف دعوات بی قیاسی ادا قلوب زبان منت و سپاس
شکن شکر یاد لهشکر بار قلدی ملک ایتدی ای نکار بو منتی بلدره اتمک کرکدر که شرط
مناصحتی کتوردب بو فرمانه تنفیذنده تأنی بیوردی بلدر ایتدی بنم کمال حلم و رأفت
سلطانه و وفور شفقت و مرحمت شاهجهانه وثوق تمام واریدی بو تأنی بنم ایچون
اول اولدی والا بو چاکر بجان اجرای فرمانه سلطانیده توقف روا کورمیه ایدی
ملک ایتدی ای بلدر قوی جنانه اول که سنک دست تصرفک بنم ممالکمزده مطلق
العنانده و حکمک نفاذ و جریانی بنم فرمانه واجب النفاذ عزلم یکسانده فعل و
قول و عقد و حل و بسط و قبض و ابرام و نقضک چون چیرادن صحرا و انکار و
اعتراضدن مبرادر بلدر ایتدی سوابق تربیت شاهانه و لواحق عاطفت خسروانه
خدمات خدام سنیه سده مقام وزرده فضل عامی و عزت ما لاکلامی بروجهله درکه
فرضا که هزار سال عمر میسر اولسه آنوک بیکده بیرینک وظیفه شکرین ادا اتمک متصور
دکلدر **بیت** با آنکه بده زبان سر اید سوسن که شکر بهای ادا تواند کردن اما
مخلص بنده لرک مرادی بودر که من بعد بو مقوله امورده تعجیل بیورلمیه تا آیینه ضمیر
شاهی غبار ملالله مغبر و منغبر خاطر عاطر شاهنشاهی کدر ندامتله مکدر اولمیه
ملک ایتدی ای وزیر سنک بو مناصحتک صفحه ضمیر ملکه قبولله تحریر اولندی دخی
من بعد انشاء الله المتعال سنکله مشاوره ایتمدن عزم جزم ایدوب برامر مثال
ویرمک احتمالی محالدر بر وزیره فاخر دخی خلعت کرانمایه احسان بیوردی
و جرمی عفو قلدی جمله مواصلت حرام ایدوب مجلس طرب آراسته قلدی **نظم**
بیوردی که کم قهرلدی مجلس خاص مغنی اولدی زهره ماه رقاص اولب چینی طبوده تقل آتش
شفق باده مه نو اولدی ساغر ساقی سیمین ساق و زرین نطاق شعله کاس
مخایله مجلس بزمه تاب ویردی و باده خوشگوار ایله بستان سینه مستانه نهال

نشاط وطن یه آب ویردی **بیت** صنعندی آیغه ال اوردی ساقی که ویردی جام عمر باقی
مطرب خوش آواز آهنک نوای ساز ترنم جانی اهتزازه کتوردی و نغمات
اغانی غوانی نویدعیش شادمانی بی سمع سکان آسمانه ایتوردی زخمه دلنواز
عود نغمه هزار دستان کوستردی ناله دلکش چنک آیینه سینه مستاندن
زنک اندوهی کیدردی **بیت** مغنیلر النده ایکلدی چنک فلک ادجنده زهره طوندی آهنک
چون نی نشیده ایتدیلر اشتیاق اوده یقدی صفاهان و عراق فغانه باشلدی
بوسلیک نوالر قویدی هر بغری دلک اول کونی اول کیجه تمام خوش جام عشق
طرب ایله تمام ایلدیلر **بیت** صباح اولدی چو یوز کوستردی خورشید
فلک آلدی الینه جام جمشید ایچدن کونه لری آجدی بهار طاق غنچه ده چیقدی کلی تر
ملک رعایایه صلا ایدوب سیر عدالت اوزره اوتوردی و وزیر بلدر
وزیر شرط عبودیتی یرینه کتوردب قدم خدمت اوزره طوردی و اصالتلکندی
و وکالتله ملکک اهل و اولادی دادن بلا بهدن طلب ایتدیلر و اول خواب کی
تعبیر فکر عطر مذکور اوزره تقریر اتدیلر دی تکرار سویلدیلر و فرمانه سلطانی
کاردیدون حکیمک احضارینه شرف نفاذ بولدی و نکال عقوبت بر ابهمی کرک
تفویض بیوردی کاردیدون دافعی بر موجب فرمانه شاهی هر برینک کناهینه مناسب
جزا بیوردی سردارلری بر دار اتدیلر و باقینک بعضی هدف تیر دمار و بعضیسن
علف شمشیر آبدار اتدیلر اول ملاعین بی دین پادشاه معدلت آیینه حقنده اتدکلری
خیانتک جزاسن بولدیلر و مضمون فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمد لله رب العالمین
آنلرک یابنه آشکار اولدی **بیت** هر آنکو تیغ خنجری برکشید فلکهم بدان خنجر خویش برید
چو سندان کسی سخت روئی نکرد که خایسک تأدیب بر سر نخورد اعدا مخذول و
مقهور و اولیا منصور اولدقده صکره رای جهانکیر احکام سلطنت و نظام مملکت تقریر و قطعیه

اولدوزینی ثاقب فهمیک رأی اصابت پذیرینه تفویض ایتدی کندی کلی عیش و صفا ایله دخی
معاشرته مشغول اولدی بو جهان فانی ده کامکار کامران روزکار کچوردی **نظم**
غنیمت کور حضور دوستانی • که فانیدر وفا یوق جهانک • بن زکوه مربیان و لذت حیات
صفا سور بیک کوک کلدوکجه الدن • بودر تفضیلت حلم و ثبات کرم داستانی • و سایر اخلاق
و عدالت ملوکدن انک نتیجه سنک بیانی خردمند فاضل و هوشمند کامل پوشیده دکلدر که
بو حکایتک ایرادندن مراد بودر که استماع ایدنلر بونلر بوندن عبرت آلوب عقلانک
نصیحتین و حکمانک اشارتن بنای کارلرینه پیشن نهاد ایدلر • مصالح دین و دنیا
و سوانح امور زفردایی قاعده کلمات و اساس معرفت بنیاد ایدلر • و تهور
و تهتکدن احتراز ایدوب جانب وقار و بردباریه احتراز ایلیلر • هر
کیمه که عنایت ازلی یار و هدایت ابدی مددکار اولا لاجرم فرق همتی
تاج تواضع ایله زینت بوله • و کتف منقبتی رداء حلم ایله آراسته اوله • که تواضع و حلم
اعدایی احبا منزله سنه کتوردر • و احبایی اقربا مرتبه سنه یتورر **نظم**
سلطنت در اکرچه عزت نازنه • شاه اولدر که اولا بنده نوازنه • مهر کوبر باشن اوکوتر کشکن افلاکه
یوزن اودر بینه ذا اعا خاک که **نظم** با حلم و با تواضع اگر بخشیین شوی •
اعیا زتو شود بوفا یار غار تو • باهیچکس ز خلق جهان دشمنی مکن •
تا بر مراد دوست رود روزکار تو

باب سیزدهم

ملوک عالیجناب قول
اهل غدردن و خیانتی استماعدن احتراز و اجتناب واجب ایدوکن بیان ایدر •
حکیم جهان فیلسوف زمان بو وجهله قلدی بو بابی بیان • که چون رأی دابشلیم اوکداستانی
بیدپای حکیمدن استماع ایتدی • مدحت و ثنا و ظایف و روایح فوایح ختام مبلاتنک
ملکوته ایرم • و مطلع عالی دن طلوع تباشیر صبح سعادتدن خبر ویرم تعظیم سوره
ایتدی **بیت** ای عقل ز رایت روشن شده مسایل • وی وهم ز ذهنت حل کشته مشکل

بیامن انفاس حکیم بزرگوار که خفت حلم و وقارک منفعتن تمام بیلدم • و طیش و خفت
شتابکارلغک مفسدتن معلوم قلدم • رقه مراده مریدی صادق بودر که • ملوک خدام
کزینی و ملوز زمان امینه مسلک سلوکا تمک کرکه • و بونلردن نجه طایفه تربیت قدر
بلیرن • و نعمت شکر قلورن • بونلر کیمنلردر و آیین و غفلت و سمتیتن تمییز تعبیر نه طریقله
کتمک کرک • بیدپای حکیم ثنای دابشلیم تقابلینه هدایای تحیت و دعای تقدیم
ایدوب ایتدی پادشاه دولتی که نصر من الله و فتح قریب تیغندن جوهر کوستره
و بر عروس سعادت و ما النصر الا من عند الله منصه سندن جلوه کر اوله اول
جناب سلطنت قباب • و خلوفت نصابک نصیب بی حسابی اوله علما اختصاصی بوله **نظم**
تا بستن در بهشت صبا دایه چمن • کر دارجینی لاله و خار ارغوان • کمال دولت توکه دایم ز خلل
محفوظ باد از اثر غارت خزان • ملک معظم سوره دوغنی ارکان اتباع و اشیاعدن
لایق و لحیان مستحق اصطناع کیملر ایدوکن بیلمکدر • پادشاه ولجیدر که خواصنک
نقد اخلاصنی کف تأمل محکم امتحان اوره • و هر برینک عیان رأی رؤیتی و صفای قلب
خلوص طویتنی معیار تجربه ایله تعیین ایدوب صدق و صلوه و صیانتی و حسن وفا
و امانتی نه مرتبه ده در کوره • سرمایه لیاقت تربیت ملوک سبیل دیانت و امانته
سلوکیدر • و دیانتک مبناسی حضرت عزتدن خوف و خشیتدر • و خوف و خشیت
داعی جناب جبروته علم و معرفتدر • که انما یخشی الله من عباده العلماء • هر کاه
که خدام پادشاه دیندار و دیانت شعار اوله • هم مملکت نهال استظهاری
آنلرله بر ومند اولورلر • هم رعیت مائده امیدواری آندن مدد بولورلر **نظم** پاک
خدا پرست بر رعیت کمار • که معمار مملکت بر هین کار • وزیرا ز خدا باید اندیشه
نه از خوف سلطان و بیم هلاک • ملوک خاین که انلردن ظلمت کلی ظاهر اولور و شرر
فتن ری علم و ر الوز نان امور ملک و ملکه منتظر اولور • رأی ایدی بو مجمل تفصیل

محتاجدر ~ زیرا که بخربی اصل و فرومایه‌لر اولورکه ظاهرا اوصاف حسنه ایله آراسته اولوردلر ~
اما عاقبت بر موجب کل شئ یرجع الی اصله حالت اصلیه و صفت جبلیه‌لرینه عودت ایدوب
خبث و سیرت و خساست سیرتلری ظاهر اولور بیت ناپاک اصل کرچه دراول وفا کند ~
آخر ازان بکردد و عزم جفا کند ~ بر بعض ایتدی بو فکر نیک اصلیدر و بو یانیک فصلی بودرکه
ملازم پادشاه بو اوچ صفتله موصوف اولملو لازمدر ~ اول افعال امانت
کرکه مرد امین حقوق خلایق و خلقیدن ~ و محرمیت اسرار ملوکه و مباشرت
امور مملکته سزاوار اوله بیلیه ~ ایکنجی اولدر صادق و مستقیم اولمق کرککه
که صفت کذب عیب عظیمدر ~ فی نفسه کبر شخصی انواع فضایل ایله آراسته و حق
کذارلق و وفادارلق ایله پیراسته اولسه دروغکویلک ایله فروغی اولمز ~
و شرف اعتماد و مرتبه اعتقاد بولمز بیت هرنه سوزده اولمش بی دروغ
کورمز اهل بصیرت انده فروغ ~ اوچنجی کرم نسب و شرف حسبدر ~ کم لئیم همت قدر
انعام حق کرامتی بلمز ~ و یا نهواسی هرنه جانبه کم میل ایدر اول طرفه کیدر ~
اذا اللئیم مالت مال حیث تمیل بو طایفه‌یه نسبت بیوبر شکلدر بیت
درطریق دوستی ثابت قدم چون خاک باش ~ چون صبا تا چند هردم بر سر کوی دکر ~
پادشاه‌لره لازمدرکه خدمتکارلرینک محاسن اخلاقنه نظر ایدوب تحمل استظهار
لرینه اعتبار و تمیزه زینت قدام سلاطین عقال و کفایتدر ~ و بو طایفه‌نک مادۀ
استظهاری دانش و رایتدر چون بر کسی حلیۀ فضایل ایله و حالی شایبۀ زرایله
خالی اوله ~ و عفاف نسبی ایله اصلی و مکتسبی جمع قله ~ و نقد حالی بوته امتحانه مظ
مرئوب و نسق مذکور اوزره خالص و بی غش ظهور کلمیش و لجیدرکه پادشاه
آنوک تربیتیله بذل سعی بلیغ دریغ بیورمیه ~ و علی سبیل التدریج مراتب تقرب
و مدارجه تمکین ایتدیره ~ تا انک حرمتی عیونده و هیبتی قلوبده متمکن اوله ~ حکا

بیوبر شکلدرکه

بیمارک
بیوبر شکلدرکه ملوک مملوکلرینی تربیتده طبیب حاذق مسلکنه سلوک ایتمک کرککه اول
حالت و سبب انفعالی و کمیت مدت و کیفیت علتی تمام بیلمینجه و اسباب علامات نبض و
قارورده‌یه وقوف کامل و شعور شامل حاصل قلمینجه معالجه شروع و مداواسی خوض من
اتمز ~ کذلک پادشاه دخی لازمدرکه خدمتکارلرک جزوی و کلی حاللرین تعرف
ایلیه و هربرینک اندازه کردار و مقدار کفتار و روش رفتارلرین تشخیص قله
و اول چاکره تقویت و تربیت ارزانی بیوره ~ آنوک حقنده بی تأنی و تأمل اغراض
مدعی و غیبت و طعن اعتمادن روا کورمیه ~ تا عاقبت سبب تیغ ندامته هدف و
تیر ملامته اولمیه ~ بو خصوصده اصل الباب بودرکه ملازمین سلاطین مخلص
و امین اولمق کرککه تا اسرار ملکی و مالی وقوف اغیاردن مصون قله و لشکر و
کشور منزلردن محفوظ و مأمول اوله ~ اکر مقربان پادشاهدن بر سبب عیاذا بالله
صفات خیانتله موسوم اوله ~ و انک کلامی ملک حضورنده رتبۀ قبوله بولمغه ممکن
بر بیکناهی معرض تلفه القا ایدوب پادشاهک دنیاده بدنامنغی موجب و افزونده
بدفرجام لعنته مستوجب اوله ~ بو قضیه‌نک مصداقی حکایت پادشاه و وزرکوف
سیاه‌دن ~ رای استفسار ایتدیکه بوکا اولمش دن اول حکایت بر بعض ایتدی
اخبارده کلمشدرکه دارالملک حلبده بر پادشاه نامدار ~ و بر شاهنشاه عالی
کامکار واریدیکه سلاطین روزکار حلقۀ انقیادی بر کوش ~ و خواقین
ممتدان غاشیۀ امتثالنی بر دوش ایتمشدی نظم سروری کز فر عدلش بسته آذین زمین ~
قیصری کز نور رایش داشت آیینه زمان ~ هرکجا عزم جهانکیرش کران کردی رکاب ~
فتح و نصرت را بدان جانب سبک کشتی عنان ~ بو پادشاهک بر دختر خورشید
پیکر ناهید منظری واریدیکه انوار آفتاب رخساری چهره روزکاری منور ~
و بوی زلف عنبرفامی مشام ایامی معطر ایتمشدی بیت منور دری جمالیله اخترین

دهانی تنکنایدی انکت تریدن، رخی رنکندن اولوردی هوا لعل، غم زلفنی اوروب آتش نعل
غذا دی قبلکه آتش پرستان، لب شکرفشانی نقل مستان، پادشاه اول کوهر یکدانه‌نک تربیتی
بیکانه‌دن محافظه‌ده مبالغه قلوردی، و اول دُرّ کرانمایه صدف تربیه مصلحت پرورش
ویرردی نظم یوزین کون دیو چشم ستان، بجیله ماهی آغزدی نطان
صوبه عرض آغزیدی کندونی، که عکس چشم کوره یوزینی، بر کون آنوک چون بر پیرایه
ترتیب اتمک دلدی، و بر استاد زرکر که صناعت صیاغتده مهارت و براعتی
اولوب احتیاجه واقع اولدی، مکر اول شهرده بر زرکر وار ایدی که کویا کره آفتاب
انون آنوک کورسندن مذاب اوله زردی، و بیکه رخشانه ماه انون آنوک
پوترسندن قال اولوب سیم بکنردی، صیرفیلیقده بر شایه‌ده ایدی که محک جوهر نظری
صدف لجنده اوله‌دن تک قیمتین ندر بلوردی، صاحب عیارلقده بو مرتبه‌ده ایدیکه
محک بر کوهر که غشینی خالصدن تعیین قلوردی نظم روز و شب کوشش هنر کرده
وز هنر کار خود چو زر کرده، هرچه بتوان زسیم و زر پرداخت
ساختی آنچنان که بتوان ساخت، ملک آنک هیبت و صدای هنرینی اشتدی
و آنک بعض مصنوعات زیبا و بی همتاسین مشاهده اتدی، بعده قتنه آنی حضوره دعوت
اتدی، و ترتیب پیرایه بابنده کفت و کو سرحد اتمامه یتدی، مرد زرکرک جولان
ایدنه ظریف روان شیرین زبانده دل پادشاه اثنای مصاحبتده آنوک مقالاتنه
مایل اولدی، و خاطر مبارکی علی الدوام آنوک ملاقاتنه رغبت تمام کوستردی
هرکاه که کلمات غریبه و صنایع عجیبه و نکات دلفریبله پادشاهی شیفته قلوردی
پادشاه داخی ساعت بساعت آنوک حقنده عنایت و رعایت آرتوروردی
نتیجه تقریبله بر مرتبه اختصاص بولدی که روز و شب محرم حرم خاص اولدی
و دختر پادشاه که ذکر خورشید و ماه آنوک روی سفیدی و زلف سیاهندن

چشم

چشم بد ایله نکاه اتمشدی بیت قمر ایرشمز دکلدی پایه سینه، کونش ایرشمز دکلدی سایه سینه
اکا پرده آلتندن راه ویردی ع هر که شد محرم دل در حرم یار بماند، پادشاه مزبورک
بر وزیری وار ایدی شایسته عقل ایله مشهور، و اصابت رأی ایله معروف و بنده کوده قدم
کلک جهانکشاسی خاتمه نامه نصرت ایدی، آرای عالم آراسی طراز جامه شوکت ارباب
دین و ملت آنوک کدای روشنیله اعتقاد ایدرلردی، و اصحاب ملک و دولت خاطر خطیر
خاصیتندن ماده حیات استمداد ایدرلردی بیت بولدی ملک بنتر ایله جهانملکی ترقی
بولدی رأی ثابت ایله قومی عالم ثبات، و نیجه چون کوردی پادشاه زرکرک تربیتی
حدّ اعتدالدن کچوردی، و تقریب اختصاص اقصای غایته یتوردی، محض نصیحت و خلوص
طویتدن بر محل موافق و وقت مناسبده بر تقریبله عنان جواد مقالی زرکرک جانب
حال و مآلی جانبنه منعطف قلوب ایتدی شاها سلاطین ماضیه ارباب حرفی اصحاب دولت
مرضیه کتورمشلردر، و انلرک هرچند که عواطف شاهانه ایله مخصوص قلمشلردر، اما اقرانی
میاننده تجاوزه رخصت ویرمشلردر، حالا ملک بو شخصی بر مرتبه‌یه اختصاص ویردیکه
محرم حرم خاص اتمشلردر، بو نیندن سابق نقد محکی قلبنی امتحانه اورمشلردی
وقربیه لیاقتی نه مرتبه‌ده در کورمشدی، بنم ظنم بودر که بو شخصده نا انصاف و
خساست صفاتیله موصوفدر، زیرا کورورم که علی الدوام عنان کلامی خلافیه ایدوب
آزاری جانبنه معطوفدر، و زمام اهتمامی اجرا اوامره و احکامده فلقه دم آشنا
و الطاف حقده انتقام طرفنه مصروف، بو متعود کشیدن آیینی وفا و صدق و صفا
غایت دوردر، و بو اصل کثیف صاحبی مقتضای طبع سلیمدن بغایت مهجوردر بیت
هر که از ناکس طمع دارد وفا، از درخت بید می‌جوید ثمر، کرآتله امتحان اتدم که هرکاه
ملک مترتبلرندن بر نه انعام و احسان بیورره، اول سفله طبع ذو همت کمال حسدندن
بر مرتبه‌ده منفعل اولور که کندونک هلاکنه قایل اولور حکما بویله‌لره علامت

غایت رذالت و دناءت غایتی کرم اولادن غنی کوره کیم عدم فاقه‌دن نظم سفلی نخواهد
دیگری را بکام حسن نگذارد ملکی را بجام ۰ کنن نمک را چوفتانی نجاست ۰ یرشتن
از نان افسون نان ۰ سلاطین عز اصالت شرف فضیلت جمع ایدن طایفه‌یه اکرام و اعزاز
ایدوب تربیتلرنه اهتمام اتمک کرک ۰ و تربیت لئیم که رجاهل بی هنردن اجتناب
ایدوب مخالطتلرنده احتراز اتمک کرک ۰ بو طایفه ایله مصاحبتدن انواع آفت
ظهوره کلور ۰ واحوال ملک و مال خلل تفرق ایدن ۰ اول سببدن که هر کمک که
خساست ذلت خیانت صفاتی اوله شرط امانتی ملاحظه اعز ۰ و دین و دیانتی
محافظه قلمز ۰ چون صفت امانتدن محروم و صفت خیانتله موسوم اوله لاجرم هر
حینده مکاننه اوله خیانت اندن متبعد و متقرب اولمز بیت کسی کز امانت ندارد
نصیب ۰ اگر بد کند نبود از وی غریب ۰ نه هر فعل بد بد تر است ۰ تمام بدنهاد و مفسرشت
ملک ایتدی بو جوان خوب صورتدن ملاحت صورت لطافت سیرتی تمام ایتدن که الظاهر
عنوان الباطن کلمه‌سی کا بر علیک شاندر که حسن عنوان لطف مضمون نامیرنشاندر بیت
بو سوزه خوش دیمشلردن اولکوره‌وی ۰ کو کلمه خوب رولردن یا و رخوی ۰
آنکیم اوله یوزه خوب و مهوش ۰ اوله رخوی یوزندن داخی دلکش بیت
هر عاقل بود خوبی عنوان داند ۰ کز دان نامه خبر هائی کو خواهد بود ۰
اول حدیث که حضرت رسالت منزلتدن صلوات الله علیه و سلم روایت اولنمشدر که
اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه بونکته‌یه اشارتدر یعنی رفع حاجتی بر کیمسه‌یه عرض
ایدک که صفحهٔ عذاری زیور حسن صورتله آراسته اوله و خیر و لطافتی برازندن
توقع ایلیک که رخسارهٔ حالی خال جمال ایله زیب و زینت بوله بیت آنکه چون دیده بکمال اللّه
کوزلیه یوزلودن آستک اولی حاجت ۰ و زیرا ایتدی دیمیشلر حکمتدن حسن صورت
عدسن ابر قلمزلر ۰ و آیینه کمال حقیقتده همیشه صحبت پسندیدن دن غیره بلمزلر ۰

زیرا

زیرا چوق کیمسه لر که صورت زیبا ایله قلوب ناس ربوده قلوب بحون نقد مینای محک
امتحانه اورلور کم عیاره بی اعتبار بولنور ۰ امثال الحکماده کلمشدر که بر حکیم بر خوب
صورت جوان کوردی جانه ودلدن مصاحبته مایل اولوب ایلروواردی تا نکته
ماهیتنی محک امتحان آزمایش ایلندی ۰ حقه‌دار کمالن عیار اعتبار بو هیچ ایتدی ۰
نظم ای دارانی کی دا ولیدی یانت ۰ ده بعضی بس کرد صورت دونیاند بهم ۰
از یکی خیزد شکوه ان یک نیز بوریاست ۰ ملک ایتدی بیم ملاحت و حسن جمال اعتدال مزاج
دالدر ۰ مزاج معتدل صاحبنک تربیت قابلیتی دلیلدن چون بو مقدمه درکه تربیت
اولنمدی ۰ یمکن که انک بعض اخلاقی نهج اعتدالدن سمت افتلاله مایل و الحشراو
حالی نظر تربیت ایدر زانی بو سعد اوره ۰ مقرر در که اکتساب خصال ستوده ده دخی
کمال واصل اولنور که ۰ زیرا که اکثر اکسیر تربیت خاکیتن سیم و زره ۰ و سنگ خاره
لعل و کهر ۰ و خون سیاهی مشک ناب ۰ و قطره بارانی در خوشاب ایلر بیت
چونکه ایلر تربیت خورشید خشان ۰ اوله سنگ سیه لعل بدخشان ۰ نظم
از تربیت است کاب کوهر کردد ۰ خون در ناف مشک اذفر کردد ۰ وان آهن تیره
روی و بیقیمت را ۰ اکسیر چو تربیت کند زر کردد ۰ وزیر جواب ویردی که ای
ملک بی مایه تربیته آنوک کرد نی سزاوار دکه اصل خلقتنده جوهری وار درکه کوهر
خاک زر و هر سنگ جوهر ۰ و هر خون مشک اذفر اولمز ۰ فرضا که بر شخص لئیم برکرم
هزار سال جویه تربیتدن آب ویره ۰ و نقد قلبنه روز و شب آتش تادیب و بوته
تهذیبه تابش ویره اندن محصول بهره و فا احتمال باطل و خلوص صدق و صفا ۰
توقعی بی حاصلدر بیت بید را کی بیخ و ریزه چو عود ۰ بر نیاید نسیم عود از بید
خسیس‌نه کاوتربیت اولنه داخی بیث و خبیثله و لوسک که یونده قچه طاهر اولمز ۰
بلکه داخی نجس اولور ۰ بعض اکابر که دیوار مخیلقت ضمیمه نقب و ترشیدن ۰

بو بابن خوب بیوردشن دَ **نظم** هر که در اصل ناکس افتاده است ؛ بتمنای دهر کس نشود
سگ کس را اگر کنی مقلوب ؛ قلب آن غیر سگ کس نشود ؛ چون بو معنی محقق اولدی
احتیاط بو در که پادشاه اوباشی و اخلاط اختلاط قلیلم تا ورطهٔ مذلته گرفتار اولمیه
نته که اول شاه زاده صحبت کفشکر واسطه سیله غل ذل عبودیته دوشدی
و ملوانست جوهر پدرن سرجه واقدی هلاکه یتیشدی ؛ شاه استفسار بیوردی
که نجه اولمشدر اول **حکایت** ؛ وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بلده دفار زندن بر پادشاه
وار ایدی ؛ نیک سیرت و پاکیزه سریرت جهاندارلق بناسنی و رعیت پرورلک
اساسی اوزره اوردشل ایدی ؛ و شهریارلق سریرنی معدلت کستریک اقدامی اوزره
طوردشدی **بیت** نیتن عدلیله معمور اولمشدی ؛ جهانجو دیلر معمور اولمشیدی
اتفاق بر پسری وجوده کلدی که آثار رشد و نجابت ناصیه سندن پیدا ایدی
و انوار مجد و سعادت سیمای زیباسندن هویدا ایدی **بیت** نجابت نوری
سیماسنده ظاهر ؛ سعادت لمعه سی آلنن باهر ؛ انک کتفنده کفه دست مقدار
خال سیاهی وار ایدی ؛ پادشاه اکا نکاه ایدیجک بریشان اولدی ؛ و حکماء
زماننده اول خالی ملاحت زینتنه علامت و نشان ایدوکن صوردی جمله سی
متفق الکلمه ایدیلر کتب فلاسفه ده کورمشزدر که هر کیمده بو مقوله نشان اوله
عنفوان عمرنده چوق بلیاته مبتلا اوله ؛ اما عاقبت صاحبقران و کشورستان اوله
بیت غم دکل عمرکی ولسن بلا ؛ مشکل اولدر که آخر نه اوله ؛ ملک بو خبرده ایله
خوشحال اولدی ؛ آنوک تربیتنه کمال همتن مصروف قلدی ؛ مکر جوار سرای ملکده
بر کفشکر وار ایدی ؛ بی شرم و بی باک و بی حفاظ و ناپاک ؛ ملک حق جوار حسنی ایچون
رعایت ایدوب اکا وظیفهٔ معینه مرسوم و مرتب عنایت بیوردی ؛ همواره
التفات ملکله مرفه و آسوده کچردی ؛ ملک زاده چون بش یاشنه کیردی ؛ عقل

هیولانی

کفشکرک
هیولانی مرتبه سندن عقل بالملکه درجه سنه آیردی ؛ طبعی ملاعبه یه مایل اولوب تسفیل
حجره سنه کلور کیدر ایدی ؛ وانوک کلبه سنن امور لعبه مشتغل اولوردی ؛ وزیر کیفیت
حالدن آکاه اولیجق صحبت کفشکردن شهزاده نک منع و دفعنه بلکه کفشکرک اول
منزلدن قلع و قمعنه قصد ایدوب ؛ ملکه ایتدی طبیعت شاهی بر مظهر انوار الهی و محل
فیوض غیر متناهیدر ؛ بو شیمه اولمیه که نهال طبع صبی استقامت اشتغالندن قابل
اولور ؛ و غایت لطافتدن هر جانبه که تحریک ایدرلرسه مایل اولور ؛ و مروت ایاملر
اول حالت اوزره انجا اولوب استحکام بولور ؛ صلاح بودرکه شهزاده یی صحبت
کفشکردن منع اولنه تا آنوک اخلاق ذمیمه سی ملکزاده نوک طبع لطیفنه سرایت
ایتمیه ؛ و دناءت همتی اول کوکب سپهر سلطنتی اوج عزتندن حضیض مذلته اندرمیه
که اندن انواع شور و شر و خطرات کلی صادر اولمق محتمل بلکه مقرردر
مصراع کز نفس خبیث هر چه کوی آید ؛ ملک ایتدی دیدوککز کیدر اما اول هنوز
صبیدر ؛ صحبت کفشکره مألوف ؛ و آنوک خانه سنن لهو و لعب شعوفندندر الصبی
صبی و لو کان نبیا ؛ مثلی خود معروف و مشهوردر **بیت** چشم کودک نه کلوی
کوره عجب ؛ کوکلن آچمز نته که لهو و طرب ؛ با وجود که بنم قاتمده زیاده عزیزدر
بلکه جانشینمدن الزیددر ؛ احتمال وارد که آنوک صحبتندن منع ایدیجک خاطرینه
ملال حادث اوله ؛ و آنوک ملال خاطری بنم انفعالمه باعث اوله ؛ اولی بودرکه
بر مقدار توقف ایدوب بر مدت آرام ایدرورز ؛ وجون قد و قامتی چکوب
نشو و نما بوله ؛ و خیر و شردن و نفع و ضرری تمییز ایدر اوله ؛ تا زیانه تأدیب
ایله توسن نفسن رام ایدرورز ؛ وزیر خاموش اولدی ؛ شاه کفشکری دعوت
ایدوب آنوک حقنده انواع عواطف ارزانی بیوردی ؛ و مواعید خسروانه
ایله امیدوار ایدوب ایتدی سن بنم همسایه مزسن بو جکر کوشه تن سنکله الفت

طوتمشدر • وخاکله موانست اتمشدر • دلم کم آنوک انیسی و رفیقی اولمش • و آب و آتشدن
محافظه ده مبالغه قلمش کفشکر دعا اتدی • و جبین خدمتی زمین مذلته سوروب ایتدی

بیت کل باغنده عالم افروز اوله • چراغی شمع روز اوله بن بنده بو منصب
شریفه لیاقتم شاهدی قلمزدم • و بو مقامه که قصد اقصای خاص و عامدر کندومی
استحقاق اکلمزدم • لکن نظر شاهنشاهی بر کیمیادر که خاک تیرهیی زر • و سنک خارایی
در کوهر ایدر بیت سنک و خاکه کر ایلسه نظر خاک التون اولور سنک کوهر •
امیدوارم که میامن عنایت خسروانه ایله وظایف خدمتی بنده کانه بر وجهله توفیق
قلنم که عز و استحسانه مقرون اوله • القصه شهزادهیه خدمتی جانه منت بلوب
بی تکلف هر کاه بارکاه شاهه کتوروب کلمسنه کتورردی • بلکه بعضی لیالیده حجرهسنده
یاتوردی • پادشاه کفشکرک شهزادهیه بو هوادارلغندن زیاده فرح و ابتهاج ایدردی
کفشکر داعی اقرانی میاننده ملازمت پادشاه • و خدمت شهزاده ایله افتخار ایدردی •
و استغنا ایلردی • مکر خدمت شهزادهیی بر وجهله درمیانه اتدی که کوندن کونه زیاده
حضورنده رتبت و قربت آرتدی • تا کلیا معتمد علیها اولوب چوق خدمتی سلطانه
ایلدکی بو شرفله اقرانی میاننده قایدی بیت سبب عزتدر خدمت بلورلر •
آنوکچون کیم اکا خدمت قلورلر • هر وقت شهزادهیی صحرا و دشتی کشت اتدوروردی
و صباحدن اخشامه دک تماشا و عشرته مشغول قلوردی • وکاه کاه تفرجکاهده
کیجه ملک داخی واقع اولوردی • اتفاقا بعضی اوقاتده ملکه سفر عراق لازم کلوب
خواص خدمدن جم و غفیر و جمع کثیرله عزیمت سفره مصمم قلدی • پس کفشکری طلب ایدوب
مجددا شهزادهیی اکا سپارش ایدوب • حفظ و حراستی بابنده تأکید اتدی • و کشت
باغ و راغ و سیر کلزار و مرغزاردن اجازت ویرمه یایتدی بیت بهارا یاتمی کلدی
ای کفشکر • زمینی زین ایدبدر ماه آذر • نوای قمری و آوای بلبل •

جهانی

جهانه باغنده صلدی شور غلغل • بو طفل نازنینه اولمهوا آیان • که بر کشت صحرایه کلنلر
بو موسمده اولور خانه دکلس • قو سیر اتسونلر اولبخته بستان • آچلسون کل کبی کلشونلر • چمنده
دو شوره غنچه وش کوکلنی بند • کفشکر داخی جبین فراغتی زمین مذلته سوروب
حلقه اطاعتی در کوشه • و غاشیه خدمت و عبودیتی بر دوشه اتدی • و تعهد احوال
شهزادهیه بر وجهله اشتغال ایلدی که کندو مهماتن بالکلیه فراموش اتدی •
مکر نواحی شهرده ملکک بر باغی وار ایدی • نسخه روضه رضوان و نمونه نزهتکاه
جنان صبا بنفشه سنک زلف پر چیننده نافه مسک تاتاری • و شمال جعد
پر شکن سنبلدن کلبه عطار کبی نفحه ریاحین جنتدن ارمغان کلزارنده • تعم طراوت
دیلردی • و سدره طوبی اشجار کوناکونندن قامت موزون استعارت قلوردی

نظم لطافتده بر بهشتدن نشانه • ایچنده کوثرلر روانه • کناره سروق عرعر
بی نهایه • آتشلر طعنه طاشم منتهایه • زمینی روضه رضوانه بکزر • درختی سدره
طوبی یه بنزر • نوای بلبل و آوای دراج • دل و جانی نقدنی ایلدی تاراج • شهزاده
بوستان سلطنتم بر نهال اتمایل ایدی • جان و دلدن اول باغک تماشاسنه مایل
ایدی • بو زمانده که شاه سفره وده کتدی • شهزاده عادت معهوده اوزره
تماشای باغه فرجه میل اتدی • خدا مدد بر قاچ غلام ملکه خدمتده دایم لازم و
آستانه ملازم ایدیلر • سرو کبی جانب باغه خرام قلدیلر کفشکر کورردی که
شهزادهنک افسر زر • و جامهسی کوهر برین و جواهرلی کمرکرین طینت
خبیث و سرشت خبیثی مقتضاسی که مکر و خیانت ایدی ظهوره کلوب اندیشه
اتدی که بو تاج زر و جامه مجوهر و کمر پر کوهر بخت یاور اولدقه سرمایه دکل بلکه راس
المال هزاران دریا و کاندر حالا پدری دار الملکدن دوردر • و مادری جمیع
اهل حرمله قبضه تصرفده مغلوب و مقهوردر • صلاح و صواب بودر که بر حیله ایله قایدم

تا بو یری دیار ماورادالنهره بلکه اندن داخی بعید ولقیت وشهری اکوب کیدم ٭ بیل به
ولباس بلکه کندو نفس نفیس بهای کراننه صاتوب باقی عمره بجا فاینده کمال فراغت
وتام رفاهیتله کچوره بیت چون بهای باقیه دکلدر زنانه بر قراری ٭ فرصتی فوت ایلمیه اکر ویرسه
روزکار ٭ عاقبتا ولغاکار رهوای نفس غدار دن غبار فتنه یی شان وآب روی
امانتی زمین خیانته نثار ایلدی ٭ ومخدومنه قصد ایدوب کندی غلامینه کم محرم اسراری
اظهار ایلدی ٭ وغنا ملک هر بیرین بر نوعه دار ویدن لا یعقل ایدوب شهزاده نوکرداخی
عقلنی زایل قلوب ٭ اول ذره صدف سلطنتی ذروزیوره کوهر کبی بر صندوقه
یاتوردی ٭ چون شب قیرکون جامه کحلی دربر ٭ وعمامه قیره بر بسر ایلدی بیت
تیره اولب کنبد آیینه رنک ٭ طوتدی فلک آیینه سی پاس زنک ٭ صندوقی بر جمال یه
یادتین کره بو سر عیله کرده راهنه این مزدی ٭ فسیحه عمانه بوهسن تاسر دین ایکی
اثنین کون مزدی بیت بخه جهانم کیم بر اشتر بست ٭ اوکش کوهر دها بونه کبی بیت
اشاغه تینه این صیل رواندن ٭ یوقاروا وکجیقردی دود خانه دن آستونه ایلدی
بن سمنده سواری ولدیکم عمرکامرانی کبی دوند ٭ واجال ناکهانی کبی رسنده تین
تین لکنده سکره کسردی ٭ برقک جابکلکن مجلی بین یقردی بیت این مزدی تعزیز باد
یدی بنن ایدی اکا هفت کشور ٭ ایاعجاانکه قایم دیونا کاه ٭ اوکندن صاولوب با برکا
غلامی داخی بربادی باد پایه آهن خای رعد صدا ٭ وعالم پیمایه سوار قلدی بیت
صهیل اتسه بیله این هیبت ٭ بجوم اتسه بجم این سبقت ٭ ایکی آت داخی یدی
وبات ویرانه بحیا ایدوب یوکلیکی دیلو تبا شین دوزکیتی فرونظوره ایدیجه
مسافه دور ودرازی قطع ایتدیلر ٭ علی التعاقب بر مقدار آسایش ایدوب بینه سوار
اولدیلر ٭ وبرق کبی مضایق مسالک ومناهل ومهالکدن مرور وعبور ایدوب
ایکی کون ایکی کیجه سرحد ممالکه شاهدن بچوب بر ولایته داخل اولدیلر ٭ بوجانبده

خدمتکارلری بری بر کنارده دوشوب نصف النهاره دک بیدار اولمدیلر ٭ واول
دارونک کیفیتندن افاقت بولمدیلر ٭ آخر بر قمر راغبده انلری حالته مطلع اولوب
همین نه دوغنی بادام تجربه ایتدوب عقللری باشلرینه کلدی ٭ چون شهزاده
وکنشکرده اثر کورمدیلر ٭ واطراف جنبده نه کجست وجوی ایتدیلر نام ونشانه
لرینده خبر بلمدیلر ٭ نه وقوعی کیفیت واقعه دن ملکی آکاه ایتدیلر ٭ ملکه سوکوار
سوار اولوب باغه کلدی ٭ اول سرو خرامانک اثر کورمدی ٭ واول کل غنادن
شاه منشم این شمه دی بیت رفتم بباغ سرو خرامان من نبود ٭ وان نوشکفته
غنچه خندان من نبود ٭ چون ابر تو بهار بهر کوشه کریستم ٭ کان سرو بیش دیده کریان
من نبود ٭ فغان جان کما زه آغاز قلدی ٭ وفریاد سوزناکی منزل ماه کتیشدیکی
نظم دکن کبی دوکوب کوکسنی یاشینی ٭ کهی کوکس دوکردی کها بشینی ٭ بو نجنبو کیا تنی دیکن
دوتونی آهنک کوکه آغزدی ٭ بیوردی نا اطراف باغی قدم طلبله تکوپوبی ایرن
ونواحی وصواحی جد وجهد ایله جست وجوی ایره لر ٭ چون تفحص فراوان وتجسس
بی پایاندن صکره سربنی ایحصول مقصوده وصوله میسر اولمدی ٭ قاصد لر نا امید
دونوب صورت حالی عرض عرضه ایتدیلر ٭ ملکه نک جوهر رطوبت عزیزی سی
آتش فرقت ولهیبندن زوبانه بولدی ٭ وشمع سوزان کبی شعله هجران ایله
یانوب مضمون حالندن بو بیتک معناسی عیان اولدی بیت دادم امشب کرمی
درس کنشتینم زبانه ٭ تا سرابانه وجود خود نسوزانم چو شمع ٭ اول کیجه تمام
بیقرار وبی آرام سوزدیله اتمام ایتدی ٭ وعمود دود دلی سقف فلکه دکوب
وسینه درد پرورد دوندن بر آه سرد چکوب ایتدی بیت هیچو صبح یکنفس باقیست
کو دیدار بیان ٭ دلبم کس بنمایند جان بر افشانم چو شمع ٭ آخر اول صبحی ایلی رنک
بروانه سی تیشوب شمع دوره وروانی کل من علیها فان نعمه بادیله سوندیه ٭ وخرمن

حیاتی شعلهٔ آتش هادم اللذاتله کوییندی رفتارندن کلزار وخانهٔ حرم ترش دیبانه
مجاور اولان حرم فی الحال صورت واقعه‌یی نوید نامون نوحه دله ملکه ابلاغ وایصال ایلدیلر
ملک داخی بالاستعجال معاودت ایدوب دار الملکی مستقر اقبال ومخیم عز واجلالی قلدی
وفراق فرزند وزن دلبندن دآیرهٔ امکانده اولانه جزع وفزع ده قصور قومدی
عاقبت کار خط مصابرته باش قیوب ناچار حبل المتین اصطبایه تشبث ایتدی بیت
در چنین حالی چو با پیچ جز دکردم رنجش مرجع نیست جز انا لله وانا الیه راجعون
بو جانبدن کفشکر اول ماه سپهر سلطنتی شهردن شهره کزدوروب ولایت ماوراء
النهره ایلتدی جواهر دست تمتعی فی دوران اتدکده مسکن آنی بر تاجره بیع ایتدی
ملکزاده اون ییل مقداری بازرکان خدمتنده اولوب نهال قدی آنوک ماء
تربیتیله نشو ونما بولوب ملاحت وصباحتده بر غایته یتدی کیم یوسف مصرک حسن بیع
رواجنی فاسد وبازار حسنی کاسد ایتدی بیت صاتلدوغی یوسف طیتلدیکی کرچه که
سن جانه طوتلوریک ایلقن اول بهایه هر بار که اول کلنجان کلزار خانوسندن
طشره کلیدی هر کنارده نخاکپاینه هزار جان ودل نثار ایدرلردی وهر کوزنده
نهال سرافرازک قد عمری دوران اولمغیچون دست دعایی جانب سمایه رفع ایدوب
نیاز ایدرلردی بیت بشهروی که کذشتی برای دیدن بد هزار دست دعا
ز آستین برون آید بازرکان اول عین وصاحب کفایت ایدی وذهن ذکا
وفطنت وهادهٔ آیت ایدی چون شهزاده‌نک بو حالن مشاهده ایتدی کندو
ایتدی من بعد بو غلامله مصاحبت بکا مصاعت دکلدر زیرا که اکر بر کیجه خفاده
پنهان ایدم بوده نابود بیک اولور واکر میان ناسده عیان ایدم آتش فتنه
هیجان ایدوب خلق جهان آنوک تماشاسنده حیران اولور بیت
رسیده دلبر من ای نکار کی نتوان نهان بیندو دین کرت جان بکامی آید صوابدیده کیم

بو فارس میدان ملاحتی تحفهٔ رسمنده پادشاه فارسه ویرم کم کرم ث نلدفین حوق
خاتمی طی ایتمشدر ونیدالحال انله جرابه سخاء آل بر مکدن خطن یاچکمشدر
مقرردر که بو غلام ملک اضعاف قیمتین بکا انعام ایدوب بهره‌ور کرکه ویو واسطه ایله پایه
استظهارم فوق فرقدانه ایرشه کرک بن بازرکانی آنی دیار فارسه التوب
تحفه طریقیله ملکه پیشکش قلدی پس شاه فارس کنار پروردنده اون ییل مقداری
جند او شوب ماه تمام کبی منزل ایهام ده ابرشوب بیت چارده ماله یتدی
چابک وشیرین دایم که بجان حلقه بکوشش هجاره داشتم ینه خانه
وخانه دان آبا وجده رجوع میسر اولدی ملک فرزندی حالندن غافل بازرکانک
غلامنه تشریف قبول ارزانی بیوروب خدام خاصلکندن اختصاص وانتظام
ویردی وعلی الدوام انک تربیتی بابنده اهتمام بیوروب آز زمانده اقرانی
میاننده امتیاز بولدی وا ولمرتبه‌ده که دایم خزانهٔ ملکه ملازم ایدی وتقویم
جواهر وتمیز ادبی زواهر ایچون اول آستانه ملازم ایدی مألوف ومأنوس اولمشیدی
جوان اکا تعظیم ورعایت ایدردی وهر تحفه‌دن که ملکه اتحاف ایدیدی
جوهری بحقیقتن عنایت ایدردی جوهر ایچون غلام ملکه احترام هم
اتدی طبع کوهرده مظهر خاتم ظهور ایدوب کندویه ایتدی بر حیله ایله ملکوک خاتم
خاصین غلامه کتوره‌یین واکا استظهار خزانن مخزن بو نهب ذخیره‌سنی جواهر
فاخر کتوره‌یین پس شهزادهٔ یه ایتدی ای سرو آزاده وعراد دل ناشاد هر کاه
انواع لطف واقسطن علم بوکیمه یاد ایدرسن وهر کون اصناف الطاف
دلنامراده آباد ایدرسن بنده خدمات پسندیده ایله اول الطافلک بعضیسنه مکافات
قلم وهل جزاء الاحسان الا الاحسان بن مخضن بعض مکارمک
عهده‌سندن تکلم ملکک خاتم مبارکن بر آیم قسم دکه نقش خاتم سلیمانی

اول نکینله بر انکشترین میسر اوله خنکشمرادز بر راننده منقاد و ملک جهانبان
فرمانیله آباد اوله. بیت کویا مهر سلیمانست نقش خاتمش ، هر که باخود دارد آید
در نکین ملک عجمش ، اکر بو نعمته متحمل اولورسن ، و اول محلده ملک شکر خواب
استراحته مستغرق اولورسن اول انکشتری آهسته انکشتندن چیقاروب
بکا کتورسن تا آنک مهرنی سنوکیچون یازم بر خاتمک فصنه قازم عن قریب
سریر سلطنت فرق جمالک باکالکله زینت بوله اما بشرط آنکه عمال و زراتی بکا تقریر
قلهسن. مصراع بخشی مراز خوان نوالت نوالکه ، جوهری شهزادهیه بو نقش غریبله
فریب ویردی ، تا کیجه خوابکاه ملکه کلوب دست جرأتی انکشت ملکه دراز ایتدی
و آهسته آهسته خاتمی انکشتندن چیقارمغه آغاز ایتدی ، بو اثناده ملک بیدار
اولوب غلغله ایتدی سنک خود اسباب و تجملک قصورک یوق مال و منالدن تکفی
ایده جک وارک بو جرأته باعث ندر ، راستین سویله که بو خاتم سنک نه مصلحتکه یرار
شهزاده تقریرنه تجلتدن عاجز اولدی ، و نایره غضب قلب ملکده ملتهب اولوب
ساعی طلب قلوب انوک قتلنه مثال ویردی ، سیاف بهانه که غلغله ایتدیلر
جامه سن چیقردی ، اول خالی سیاه کوروب ، آنوک کیفیت حالندن آکاه ایدی
آنوک کتفنده نشان عیان اولدی ، ملک آنی مشاهده ایدیجک بیهوش اولدی ، سیاف
ملکک بو حالتن کوریجک سیاستدن ال چکدی ، چون شاه کندویه کلدی فرزندینک
کوزلرین اوپوب ایتدی نوردیده صحبت کفشکر زراق بنی بو کرداب فراقه اندی
شهزاده داخی عذرلر دیلوب ایتدی ای حضرت شاه عالمپناه محبت جوهری کمراه بنجه
کستاخلغه تحریص ایتدی ، شاه جوهریه سیاست بیوردی ، و شهزادهیه نصیحتلر ایتدی
که حال ماضیدن عبرت آلوب زمان مستقبلده بداصل و ناکسلر صحبتندن اجتناب
ایلیه ، تا بو بلو لرک امثالنه مبتلا اولمیه ، بو مثلدن غرض بودرکه خاطر عاطر شاهه

ظاهر اوله که ناکس و خسیس نفسلریله مصاحبت شاهنشه و ندیمی سرافکندن ایلمن زر کی افنی
اول مقوله دندر که آنوک مخالطتندن حذر واجبا و لا حال بوکه ملک آنوک تربیتینه جهد
افراطه یتورمشدر ، و اعلی درجه رفعتی کوشه دکانکن پایه جوهرتین فوق فرقدانه
یتورمشدر ، شرط احتیاط بودرکه آنوک تقربنده افراط اولنمیه ، و تربیتنده جانب
اعتدالدن تجاوز بیورلمیه که مبادا اکا خلل کلی مترتب اوله که نادرکی چینی امکانه
داخل اولمیه ، شاه کلامن وزیرک التفات ایدوب ایتدی ملوک سلاطین بلقیس دوکلت
بو امره شروع قلمزلر ، و بی مدد اتمام مهام خطیر خوض بیورمزلر ، نسب کریم و خاندان
قدیمک شرف ذات ، و کمال صفات ادمیده بر مدخلی واردر ، سبب احترام و موجب
اجلال و اکرام ماثر فضل و ادبدر ، مفاخر اصل نسب دکلدر ، بیت از نژاد خویش
کشتا بیندا ، ما به کل نسبت دهین تیرا ، آب کهرهای کهن را مجوی ، دیجوکهن کشت اکسیر
بود زرد روی ، شرف بزرکوار دیکه اول کیمسه سزاواردر که پادشاه قبلک
آنا بینه نظر اوله ، ملوک عالیشاندن بریسی بو معنایی بو کلمایله بیان اتمشلردر
نحن الزمان من رفعناه ارتفع و من وضعناه اتضع یعنی هر کیمسه یی که دست تربیتله
رفع ایدرز ، سپهر رفعتی فرق فرقدانه ایرر ، آنوک پایه قدرین پست ایدرز
کوکب بختی حضیض مذلته انر ، نسیم لطفم تنشم اتسه بنجه شوره زاری رشک کلزار ارم
قلورم ، برق قهرم تنیم اتسه هزار خرمن اعتباری باد فنایه ویررم ، نظم
نسیم لطفم اسیدی روی خاکه اکرده حیات تازه بولیدی ما چندن عظم رمیم
سموم قهرم اتسه قعر بحر کذن ، ایچنده آری بغیدی دریتیم ، چونکه بو جوانی
دست تهلکه خاکدن کوتردک ، و فرق رفعتی ذروه افلاکه یتوردک ، امیدوارزکه
کمانمزا اوزره خطا قلیه ، و زیر چون قدمه همتی شاهک انوک تربیتینه ثابت کوردی
ساکت اولوب بردامن اول نوعکلمه اقدام اغمدی ، اما حال بر زبان بو منوال

بخون

اوزره کیجه‌یی زرکی دست اختیارده کشاد ❁ و مرتبت اعتبارن حددن زیاده کوتوروب
پایمخدمتی دایره استقامتدن چیقرمغه آغاز ایتدی ❁ و بیم امید وعده وعید ایله احوال فقرای
دست تعدیده دوار ایتدی ❁ ناکاه دختر شاهک تاجی ایچون بعض جواهره احتیاج
واقع اولدی اول نوعکه مقصود ایدی ❁ خزانه عامره ده موجود بولنمدی ❁ و انک
شهرکه جوهریلرندن آلیکیردی ❁ زرکی تفحص و تجسس ایدوب خبر آلدی که بر بازرکان
قیمتلو نفیس جواهره قادردر ❁ بلکه آنک درجنده اول لعل جواهر وافردر ❁ زرکی
طلب جواهر ایچون برکسنه کوندردی ❁ وجود جوهر مقصوده انکار ایدوب اول
قدرکه مبالغه‌لر ایتدیلر فایده ویرمدی ❁ الغصه زرکر آنی حبس و خواهل بارکاهه
کتوردی ❁ دخترشاه ایتدی بکا معلوم اولدیکه بو بازرکانک نیجه عدد کوهر شاهوار
واردرکه تاثیرده فلک جواهرزواهر انجم طبوعندن برحبه نکار آسمانک مجلو و پیشکش دن
دیده مردم ❁ وعزه مردم دیده صفا و ضیاده اول لآلی آبدارن مثال مشاهده ایتمشدر ❁

بیت چو زهره بجو بی درخشنده کی ❁ کر دیده ماه ته تابنده کی ❁ و انک نقش قدر
بی حد و بی قیاس یاقوت رمانی واردرکه ماه و خورشید تابان رحم کانده هزاران
خون جکر ایله پرورش قلمشدر ❁ و کوه سنکدل بیچه پیل سینه سنده آنی جان صقلامشدر
قطعه‌لری باده را ماند که در هنکام ذی ❁ معتقد کرددرون جامهای لعل فام ❁ و بیچه
قطعه زمرد ریحانی واردرکه دیده مردم چشم افعی کبی آنک نظارمسندن قلش ❁ و مردم

دیده اول سبز رنکک مشاهده سندن نور ضیا حاصل قلمش ❁ بیت
فن و نو ر بعین فروده معلوم شد ❁ کز سبزه شود روشن چشم فزون ❁ و قدر بیچه جواهر بیز
هزار قطعه لعل بدخشانی واردرکه کلنار بوستانی کبی ابلاد او لیلر نظارده آتش بیز
تاب التهاب ایدن ❁ و بیچه دانه خوش رنک صاف فیروزه سی واردرکه سبز آسمانی
لطافت الوانی اندن اکتساب ایدر بیت لعلش نمونه‌ء سهیل عقیق رنک ❁

فیروزه آتش نشانه از چرخ زرفام ❁ ملکه قوماهٔ اتمک کرککه بو دختر اولجواهر جانبی قبله
و قیمت وقت هرنه‌ایسه بزدن آلورز اکر طوع و رغبتله احضار ایدوب بها تعیین ایدر
فیها و الا بتهدید و تادیبله دوزتمک کرک ❁ تشدید و تعذیبله کتورمک کرک ❁ شهزاده دخی
بازرکانه احضار جواهرلو قوماه ایتدی ❁ دختر حصار انکارده تحصن ایدوب ایمان غلاظ
و شداد یاد ایتدی ❁ اکرچه بن جواهر جوقدن آلمشیز توصیف اتدوکوکز اوزره
بو قیمتده ❁ جمیع مخزوننی عیان ایتدی ❁ و کندوده اولان خرده و دینارلری درمیان ایتدی ❁
زرکر کمعیار اعتبارن مقام عیانده کلیوب تصریح و تعریضله ملکه بی زور و زارله اقرار
آتدن منع تحریص ایتدی ❁ دختر شاه خود بین ناقصات العقل و الدین جام جهالت
آنجامندن مست و بیخود ایدی ❁ دمدمه شیطانه انسان اکا یار و نخوت سلطنت بخیر
نفس خونخواری نه مددکار اولوب بازرکانه ادهی بیچه شین شکنجه و عذابه کرفتار
ایتدی ❁ دختر بیچاره زخم چنکال عقابین عقابه تحمل ایده میوب مرنجه و چی قفسنده
اوجب آشیانه عدمه کتدی ❁ مادرو بیدن و سایر متعلقات دختر لو یخالی
شاه تصویر ایتدی ❁ ملکک بو فضاحت دودیکه رو زنه حرمندن صعود ایتدی
راویه سینه سیز یتره ❁ و دیده عبره تر حیزه قلدی ❁ اکرچه ظاهر الظهار جلوه دت ایدوب
اول حکمی امضا ایتدی ❁ اما تلطف طریقیله درونه دختری تولختا یدوب مال البیانی
ارضا ایتدی ❁ و دختر نظرشاهنه دن دوشه ❁ و عاطفت بیکرانه مهجور ایدوب
اول لئیم شکارک مصاحبت شاهیله شهزاده نامدارن درجه اعتبارده ساقط
اولوب کوکب قدره حضیض مذلته هابط اولدی ❁ و زرکر ستمکر بیم انتقام سلطاندن
فرار ایدوب ترک دیار اختیار ایتدی ❁ شهزاده بومنی مناسب کوردیکه بر قاچ کون
شهردن چیقوب ملکک باغنده ساکن اوله ❁ و اول وقت که عواصف قهر شهریاری سکون
بوله ❁ و زبانهٔ غضب جهانسوز پادشاهی انطفا پذیر اوله ❁ بعض خواص کد امن عشقه

تشبث ایدوب بو حرم سرای غرام قلعه یی دختر دایه و مادری بدنک بلغنه کیدی
زدکی بو حالدن عقبی دار اولوب ملک نزهت ملکه یه شتاب ایتدی شهزاده زدکری
کورجک اضطراب ایدوب ایتدی ای بدکردار و شوم و دیان حیف هزار حیف اولکیم
که سکا دکل بلکه سنک صورتک نقش و نکار اولن دیواره متعلق اوله بیت
حیف باشد نقش بدیوار ای که بی وصورتت نکار کنند کیرو کلدکه بر فتنه غبارین دخی
قوپره سن و طریق طمع و غرضله بر فساد دکلی به داعی باعث اوله سن یوهی وادکین
ملک نزهت آستانه دن فراغت ایتکین بعد سنک ملاقاتک وبالدن سنکله مصاحبت
احتمال المحالدندر دکر خایب و خاسر شهزاده حضرتندن کیدی و سراسیمه و پریشان
حال باشن آلوب بیابانه توجه ایتدی کیدرکن لغشتم اولدی و ابر تیره پرده سیاه
فام فضای هوایه قالدردی و باد برد نفس سرد زمستانه کبی چراغی سوندردی
بیچاره بو اصل زماننده کویا عرصه زمین اوزره پرویزن آسماندن غبار پیلان کندی
و توده هوا ودوده قیر و قطرانه بو نخشدی بیت قنادیل شب قدر دیجور ایند
هوا دودیله قطرانه بویاندی بر پریشان حال قدم استعجال له کیدرکن قضای الهی اول
صوادده شکان سباعه ایچون بر چاه حفر ایتمشلردی اتفاق بر بری و بیاپانده و بر
اول چاهه دوشمشلردی زدکر که خلقک رهکذاریه اوزره جفا چاهن قازردی
راه راستی قوبوب بو جانورلرک عقبنه اویوب بو چاهه دوشدی نظم
ای که تو از ظلم چاهی میکنی از برای خویش چاهی میکنی کرد خود چون کرم پیله بر متن
بهر خود چه میکنی اندازه کن بو حیوانات که بو چاهه دوشدیلر چون جمله سی دام بلایه
کرفتار اولدیلر هر بری کندو تشویشندن آخره یه متعرض اولمیوب بیچاره کون بو حال
اوزره قعر چاهده قالدیلر تا بر کون اهل شهردن بر سیاح عزیمت سفر
ایدوب اتفاق راهی اول چاهه راست کلدی و انلری بو حالده مشاهده قلوب

بیت نماظر اولدی و کندو بیله فکر ایتدی که سایرلر بو چاه محنته اما در مند آدم اوغلیدر
بونلره محنته کرفتار اولب بادیه مماته قریب و سرمنزل حیاتدن بعیددر مقتضای
مروت بودر که هر نه وجهله که میسر اوله خلاصنه اقدام ایدم و بو عملک ثوابنی یوم لا ینفع
مال و لا بنون ایچون ذخیره قلم پس بر رسن بولوب بر طرفی بر یره بر کتدی و بر جانبین
قعر چاهه صرقتدی نواله بونزینه یا بشب سر چاهه ایتدی بر دفعه ده ماره حیات
ایتدی اوچنجی نوبت بیر یخرس منه الدره چقدی چون اوچی بیله جان عزیزی
خلاص ایدیلر سیاحه دعا ایدوب ایتدیلر بیت کار دولت باشد انکه بی کاه کاه
چو تو سلطان بر سر وقت طلبکاران رسید بلمش اول که سندن هر بر منت
عظیم حاصلدر و نعمت جسیم واصل اما حالیا بزه انونک مکافاتنه مجازاتنی
متصور دکلدر بیز بو یا ایتدی بیم مقامم بو کوه دامننده در که بو شهره متصلدر اکر
التفات اولنوب منزلمز مقدم اولنوب میمونله تشریف بیورلوره امیددر که برواره دده در
حقوق خدمتده قصور واقع اولمیه ببر ایتدی بنم دا فی کنام حوالی شهرده فاقده
شویله که اول موضعه کذر بیوره سن متدو ر وقت اولدوغی قدر دم جندنی بر
کنعدرم ماما ایتدی بنم مکانم بو شهرک یاروسنده در شویله که سعادت سلطنت
ایدوب کلبه احزانه قدم رنجه بیوره سن بقدر نقده مکانه بو احسانک مکافاتن کوردم
اما عجالة الوقت بزدن سکا بو نصیحت مناسبدر که انک استماعی مکافاتدن اولجه در
نیتها که بو کراهی زندانی چاهدن چقاررسن که آدمی بد عهد اولور و احسان
مقابله سنده اسائت لازم بلور انک جمال ظاهرنه فریفته اولموق کرک و قبح باطن
و مضرتی لضلوطندن احتیاط قلموق کرک بیت بکذار صورت و سیرت بعنادان انک
آدمی شکل بود کون لیکن آن دیو باشد اکثر اهل عالم آرایش صورته مایللر و اصلاحه
معنیدن غافللردر علی الخصوص بو آدم که بچه دمدر بنم له هم درد بنیب

٤ معمورتا بو سعادتدن بعضی ده کورک ه آنک خلق خصلتی تمام فرس ادب بیماسندن شمه وفا مشاهده
اتمشلردر ه و شرنیره علومیت صفا معاینه قلمشلردر بیت و نه مجوبی زخوبان که
هیچ کس نشنید ه هیچ دون زکلزار دهر بوی وفا نشنید ه بنم نصیحتمزی سامعه قبول ایله اشتیز
ایسک ه و بو بندلر موجبله که محض اخلاصدن منبعثدر یا یش اتمزیسک بر کون اوله نادم اوله
اما نتیجه ندامت ثمره لومت اوله ه سیاح انلرک کلماتلرینه التفات ایتیوب طرف
رسنی قوجه صالی ویردی ه و مناصحت بی غرضی کوش قبول ایله استماع ایتیوب زرکری
داغی طشره چیقردی ه زرکرده سیاحه اعتذار ایدوب شاهک بوندن اعراض و نفرتندن
و کندونک خوف خشیت و دهشتندن بر شمه اظهار ایلدی ه و تقصیر ایدوب التماس
ایلدی که بر کون انک جانبنه قدم رنجه بیوره ه شاید که اندوکی احسانک مکافاتنه غرضی
یرینه کتوره ه سیاح ایتدی حالیا پای عزیمتی رکاب سیاحته قومشمدر بر قاچ
کون عرصه زمینده کشتم کرکه و قدم عزمله اطراف عالمی سیر ایتم کرکه اما شرط بو
اولسون که اکر قضادن امان بیتر اولورسه و عمرم ان قدر مساعدت کوستررسه
بر دفعه داخی شرف صحبتکزله مشرف اولوزه و نعمت وصالکزی غنیمت بیلوب
کرم بوجه باز بخدمت برسم ه بو معاهده اوزره بری برینی وداع ایتدیلر و بها اول رمکاندن
هر بری مقصدلرنه کتدیلر ه سیاح دونوب بوکا کردی ه زرکر شهرک ملوبی بر کوشه ده
منزوی اولدی ه پادشاه زرکرک ترینیدن پشیمان ه و مواعظ وزیری استماع ایتدکدن
منفعل و پریش ه و دختری کشناعتندن تمام منقبض و بالکلیه انک جانبندن متنفر
و معرض ایدی که مادری تفتیش و زاری ایتدی شرف التفات بولمدی ه و هر چند که
اکابر ایل شفاعت تشبث ایتدیلر هیچ قبول واقع اولمدی ه تا بو حال اوزره بر
ییل کچدی ه سیاح نیجه ممالک قطع ایدوب چوق ممالک سیر ایتدی ه و بو مدتده تمام
اوچیوز عدد زرخالص عیارینه کتوردی ه آخر داعیه حب الوطن ظهور ایدوب

دولت

کندویله فکر ایتدی که ه هرچند که دیار غربتده احوالم تمام مراد اوزره ه و ساعت بساعت
دنیا کسب مایه سعادت عقبیده دن ازدیاد اوزره در اما بیت کوکلم طولدی آرزوی وطن ه
جان دماغنی پر ایتدی بوی وطن ه هوای منشا و مولد مزاجمه غایت سازکاردر ه و آب
چشمه وطن کام دلمه زیاده خوشکواردر بیت اکرچه نرکس رانفانی سیم و زر سازد
بر همی نرکس هم خاک ترکستان به ه پس دیار غربتدن وطن اصلی جانبنه یوز طوتدی ه
و شب هنکامده اول یوزینک مقامی اولن کوهک دامنه یتوب انده نزول ایتدی ه
کیجه دن بر مقدار کچیجک قضای الهی ایکی حرمد خونریز فتنه انکیز که مرغ خنجرلری انلرک
سهم دلشکارندن وهم ایدرردی ه و سماک نیزه دارانلک هول تیغ خونباریندن ترسیدن
تیر بوقه نه چکردی بیت چو چشم دلبران پر کین و خونریز ه تقصد خون مردم
تیغها تیز ه اول کعنتلر خالی بولدیلر نقد جنسندن نسنه وار ایسه آلوب
الن ایاغن محکم کمند ایله محکم باغلدیلر ه و بر خطرناک وادیده که شارعدن دور ایدی ه
شویله بسته و شکسته براقدیلر ه بیچاره با دل صدپاره کندو کندویله فکر ایتدی که من نه
حیاتدن رموق و صفحه زندکانیدن سبق مبتر درده ه شمدی حمد و شکر رب العالمینه
کام دلم حکم اولنمق کرک بیت هر ایش کم خدایی یاد ایله ه خاطرکی یاد ایله شاد ایله ه
قلبکی تمه غافل ه غافل اولمه خطادن عاقل ه ده بو نی کلمه بربلا ناکاه
حسبنا الله الا آه سواه ه مرد سیاح اول کیجه تا صباح و مزاجه ناسازکاری و
صبر نهفته علاجه ایدوب ه حکم قضای فرماده قدر رضا ویردی ه وقت سحر درد
قید و بندیه بی طاقت اولوب فریاد و زاری به آغاز ایتدی بیت فریاد بی کرد دم
رهی نیست ه کو یا که درین کنبد فیروزه کسی نیست ه دلبر دیر سنده باران حسرت
یاغدیرب و دود سیاه آهی آسمانه آغدیرب ناله جانکدازله ایتدی دریغ که
بو مهلکه عنادده بیچاره قالدم کمسه نه حالمه مطلع اولمدی ه و بو درد جانسوزمه چاره

نظم

فنایه طالدم کشتئ امیدم کنار نجاته وصول بولمدی **بیت** بند ه آیغم الم بسته ه

حسرتیله ضعیف و مخسته بر یکا محنت جلدی وطن بر یکا شدت بلوی یادسی ه

بو محلده مکر بو زنهنو طعمه طلبنه کنار دن مجقوب اطراف دشتی کشت ایدردی ه بو آوازه

ناکاه ایشدوب هجک بو صدادن آشنالق رایحه سی استشمام اتدی ه آواز آشنا نفس روح

پرور ست ه و بهانه م صوتک عقبنجه کیدوب سیاحک سروقتنه کلدی ه چونکه یار قدیمی

بسته بند بلا کوردی چشمان چشمه‌دن سیلاب خونین روان ایدوب اتدی که ای یار عزیز

نه حادثه حادث اولدی که سنی بو بلایه بند ایدوب قیدکه باعث اولدی سیاح ایتدی که ای برادر

محنت آباد دنیاده بر فرد بی غم جراحت جور غمدن راحت نوش اتمش و خرابه روزگارده

بر احد بی رنج و آفت بر ذره لطافت کورمش دکل کس عسل بی نیش از ین دکان نخورد

کس رطب بی خار از ین بستان نخورد هر کاه که بر کیسه بر نکته دن آکاه اوله و بو

اسرار دن خبردار اوله غصه جانخراش آزار زمانه دن ابر غزان کبی اشک ملامت دیزان

اوله و نه جلوه ازهار تازه عذار دوزکاره موسم بهار کبی طیع تن وطرح اختراز

ایده که نه انک غمنه مدار حسرت دره نه سروه نه قرار مستقر دره **نظم**

انک کم عقل کامل وله یاری جهانه النده آلور اعتباری کورب بو جرخ کردون اضطرابین

زمانک رحیله انقلابین نه اقبالندن اولور تند و سرکش نه ادبارندن اولور درجان آتش

پس هر سرگذشتی اولی آخر حکایت اتدی بو زنهنو ایتدی خوش حال اولکه باب حصول

امیدک آده ولتباب فضول مراد آماده در **بیت** در نومیدی بسی امیدست

پایان شب سیه سفیدست میسر اولدوغی قدر بو خلاصک تدارکنه سعی ایتمک لوزمدر

اما کاه بند بلادن خلاص لقک جهادن مهمدر پس سیاحک بندلی چوزدی

چونکه قابل اولمینجه ودنلانله چکبه ورزدی و آنی اکرام و اعتذار لغاننه

الدی و خشک و تر میوه‌لرله ضیافت اتدی و زبان المقاله ایتدی لطف ایله

بوکن بو منزلدن طشره کتمه و دل فارغله بستر آسایشه باش قوقندن سنه حرکت ایتمه

تا بن کیدوب کلنجه دیدار شریفکله مشرف اولم بو نی دیدی و سیاحی انده قیوب سبزه ایلیکه

آرد نه دوشدی صراملی خود سیاحک رخت و نقدینی کوتروب اول کیجه تمام کتخلری

و علی الصبح کوفته و مانده بر رخیته یتیشلدی و اتشکر خواب کتشود ماغلیه هجوم

ایدوب رختلری بنشترلیدن اندوروب انی باغشلدی و قلب ابین و خاطر

مطمئنله خواب و حضوره وارمشدی چاشتکاه بعوزنه انلرک سروقتنه یتدی

و انلری خواب غفلته بولوب فرصتی غنیمت بلوب رختک طرفنی طرد نه بلدین تیدی

اول بدن ذره کونزوب ذیر زمینه ده پنهان اتدی بعده بیته کلوب انلری تنبیه اولدی

سیاحک بعضی اسبابی دانما الوب بر موضعده مختفی قلدی حاصل کلام سیاحک

تمام رختنی و ذره‌لرک بعضی ذی قیمت متاعلریدن که الم کنتورمشلردی کونزوب بعضی

اماکن و بکانده پنها قلدی و ایراقدن بر درخت اوستنه چیقوب انلرک عاقبت کاره

دیده اعتبار له منتظر و مترصد اولدی بر زماندن صکره اهیلر خوابدن بیدار اولدیلر

زر و رختدن نشان کوره مدیلر سراسیمه و حیران اولدیلر و جست و جویه یجون

هر طرفه تک و پویه اتدیلر انلردن بریسی که اول طایفه‌نک بیشیلیدی ایتدی ای برادرلر

بو رحیثیم آدیلره مرتبه بکزمز و دانما آثار اقدام انسانی بو حیثیم حوالیسنده کورنمز

ظاهر بودرکه بو صورت آدمی زاددن صادر اولمامشدر ظن غالبیم بودرکه بری

خوابکاهیمزدن بز کستاخانه بو نره کلملکه الومزیوده قبعده آیاغمز اوزادب بی ادبانه

یاتدق اویدق بی شبهه برز بو بنده آنکی کچیدی هنوز محلده شکدر که بزی هلاکه

قصد اتمدیلر صواب بودرکه بعد بو نره طوره میوزن اکی بو بنی دانما توقف

ایدرسک شویله اکلوکه بیک جانغز اولورسه بریسی دانما قهر تهدید وز **نظم**

هست از ین بادیه دیوانه خانه دل تنک غم دل ذغا هر که درین بادیه با طبع سا خرم

خون جکر ده افسر چون زهره کداخت ٭ هر که درین راه کنجخوابکاه یا سرش از دست رود یا کلاه ٭
پس دزدان تن ساینده اقتدن وخیزان راه بیابانی طوتدیلر کتدیلر ٭ وبعد بونلرک معاقبه‌سندن
خاطرین جمع ایدوب فارغ البال کلوب صورت با تمام سیلم اعلام اتدی ٭ اول کیجه
سیاحی محافظه ایدوب صباح دزد شب لباس ظلماینده چشم خورشید نورانیدن
رختی کوتردی ٭ وسیاحه جهانکیر نیه ظلمتدن خلاص اولوب کندو منزلنه قدم کوتردی
نظم صبح دم چون نسیم غنچه کشای ٭ اولدی غمکین لره فرحبخشای ٭ شوقدینته دلکه ای علیه
اطرافنه نور صاچلدی ٭ بعده سیاحی اول چشمه ایلتدی ٭ ونقد معهودی دزدلردن
آلدوغی سایر اسباب موجودی درمیان اتدی ٭ سیاحه کندو حقنده قانع اولوب
سایر اسبابه دست تصرف دراز اتمدی ٭ وبونلری وداع ایدوب شهر جانبنه
متوجه اولدی ٭ اتفاقا اول بیشه ده بر ببر که مسکنی ایدی راست کلدی ٭ ایراقدن شیر
ژیان کبی بر ببر غران نمایان اولدی ٭ سیاحه اول شکل مهیبی کوریجک خوف و
نهیب قلبنه یول بولدی ٭ بر آواز اتدی که امین اول کم ٭ اندکک خدمت هنوز
یادمدندر ٭ پس قوشه کلدی و اعتذار بسیاردن صکره التماس ایلدی که بر ساعت توقف
ایلیه ٭ سیاحه آنک رضای خاطرین گوزتمک تقبیل اتدی ٭ وبر شان مهمانه لایق
نزل طلبنه هر طرفه کشت ایدوب شهزاده اولدوغی باغه یتدی ٭ شهزاده‌یی کوردیکه
کنار حوضده اوتوروب لهو ولعبه مشغولدر وکردننده بر مرصع قیمتی منقول بر بر کوردیکده
چقوب بر پنجه ایله آنی هلاک اتدی ٭ وپیرایه‌یی مهمان سیاحه تحفه ایلدی ٭ سیاحه
داخی بو اعتذارلری رعایت قلدی ٭ وامین سباعی وداع ایدوب شهره متوجه
اولدی ٭ بو اثناده زرکر آشنانک احوالن فکر ایدوب خاطرنه بو خطور اتدی که بو هیمه
وسیاحه دن حسن عهدینه شاهد قلدم ٭ وآنلر کلام آشنالقدن بو دکلو فایده بولدم
اکر زرکر نیوم قدومدن خبر بله هر آینه بنم مقدمم ملء انواع اهتزاز کوسترسه کرک

وفتح ابواب تلطف ده انواع تکلفی لازم بلسه کرک ٭ وانک استعداد نه اعانتیله بو دنانیر بهای منتهایه
ویرسه کرک ٭ وبو پیرایه‌دن که بنجیله جواهردن قیمت و افزون اکیس کورکه زیرا که بو بابده بصارتی
کاملدر ٭ وهر برینک قیمتنه وقوف ومعرفتی شاملدر ٭ سیاح بو نیتله اتدی ٭ وعلی الصباح
شهره یتدی ٭ اول وقتده مکر آنک هلاک دختر شاه اسواق شهره طولاشدی ٭
وخلوتیون سراسیمه وحیران بادکاه شاه جانبنه روان اولمشدی ٭ زرکر داخی تحقیق خبر
ایچون کوشه خلوتدن طشره چقوب دلده که یاراندن بریسن کوره ٭ وحقیقت واقعه
خبر صورمه ناکاه سیاحی کوردی بشاشتن تمام اظهار اتدی ٭ واجلال واکرامه تعظیم
الندی ٭ بو بر سنش خاطردن صکره بر دفعه داخی کندی واقعه سابقه سن وملاقات
شاهدن دور اولوب آنک مرتبه‌سنه تنزل اتدوکن وما لنهالدن الذن مبالغ
مبلغ کندوکن بر بسیل تفصیل تقریر اتدی ٭ سیاحه آکا تسلی ویروب ایتدی که بو دمه
آکیسنک معاشنک پاینده وانتعاشک اسبابنده نقصان وقصور ظهوره قلیب وغرض
ثروتک صرصر حوادثله صاوروب بادفنایه کتدیسه غم یمه کیم بوقدرن عندده ینادم
واردر تمام عیان ٭ وپیرایه‌یی وارهدر که جواهر زواهری اخکرنار کبی پاریلدار
بحمد الله که غنی عیان زرده صاحب نظرسن ٭ وتقویم بهای جواهرده استادناهر عقده
شرعیله بونلری نقده ایله توقف اتمه ومرادکه اولدوغی آکوب خرج ایله تکلف چکمه بونی
ددی بهانده زر وکوهری نظرنه قودی ٭ زرکر نکاه اتدی پیرایه‌یی دختر شاهک ایدوکن
بلوب بشاشت تمام اظهار قلیب ایتدی ٭ بو جواهرک قیمتی اعداد ارقام حسابدن
متجاوزدر ٭ واوهام حساب بر ینک بهاسنک تعدادندن عاجزدر ٭ کوکلک خوش
طوت که بهای بو ساعت خاطرکی فارغ قلمسن بونره سلم مثلا او توت تا بن کلم
بونرمه بولم ٭ کندو ایتدی عجب دولته ایردم ٭ وعظیم غنیمت الم کیتوره‌م اهمال ایدوب
فوت فرصت رخصت ویرم فوایدخوردن دور ٭ ومنافع تجاره مهجور اولورم بونیدن

سابق مزاج پادشاه بکا متغیر ایدی و اول وحشت سببیله بدن متنفر چون بو واقعه
جانکاه هدن آکاه اولدی لاجرم متألم و اندوهناک در و دخترنک قاتلنی ارباب
بو لمقدیه هلوکدر بو غایلنک دفعنه و بوندن اولی حیله و بوندن اقرب وسیله
میسر دکلدر که سیاحی شاهه کشف ایلدم تا طریق قصاصله سیاست ایلیه و شاید که
بو خدمت واسطه سیله کناهمی عفو ایدوب ینه اسکی مرتبه‌یی عنایت ایده بعده عزم
غدره تصمیم ایتدی و اقدام اقدامله درکاه شاهه واروب جرأت عامله ایدی
بو حادثه‌نک اصلنی تحقیق سعی بلیغ ایتدم و شاه دولتنده ملکه‌نک پیاپی سنی قاتلی
النی طوتندم شاه فی الحال بر سرهنک ارسال ایدوب سیاحی احضار ایتدیلر
بیچاره چون هیجان کاری مشاهده ایتدی ذرکی عتاب آمیز خطابه آغاز ایدوب
بیت کشتی مرا بدوستی و کین نکشته بود * زین زادتر که با هر کز بدشمن اکر چه کم
بو قضای آسمانی در اما دکل هزاران بونک کبی کناهکاری اذانی در ملک کمان ایتدی که بو کناه
کان دل انکاره مجالی یوق لاجرم جرمنه اقرار ایلدی و بو کلماتی بدکودان نیکنک مکافاتی
جهتندن سویلدی بیچاره داخی بو معنی‌یی محقق و بو مظنه‌یی مصدق اولدی پس بویوردی
تا آنی اقبح هیئت اوزره بر خره بندوردیلر و تشهیر ایدوب اسواق شهری کزدوردیلر
بعده بند کیل ایله قعر زندانه قویدیلر چون شرایط تعزیت تمام اولدی و لوازم ماتم
و مصیبت انجام بولدی اشد سیاستله قصاصه ایردیلر اول ساعتده که سیاحی بیچاره‌یی
بو فضاحتله کردکی شهره کزدردیلر مار بالوعه‌دن دیشی عینله نظاره ایدردی
چون یار مهربانی بسته‌بند بلا کوردی عقبنه دوشب زندانه کوردی کون صکی حضوره
کلدی و حالنی صوردی صورت واقعه‌یی وافقه او بیچ فروش ایتدی و ایتدی بن سکا
دمدکی که مرد بدکوهر دیو و ددن بدتردر اساءت و احسان انلر قاتنده
یکسان و عیب و هنر انلره بنده برابردر سن اول زمان که یاران بنج خنک

کلهمن آمنجاده ابا ایتدک و شایسته خللدن خالی ما صحتی استماعدن امتناع کوستردک
جزم ایلدم که سنک آکاهلک ندامتیه کرک و اول کافر نعمت اندوککا انسانیت
مکافاتنی سکا اساءت ایتدی بیت من بمان روز زخوبیها دطمع ببریدم موفق
کعنان دلشیدا بلب شیرین داده سیاح ایتدی اما صدیق صادق و رفیق و
حاله بونکله ملوحتدن بتم جراحته اکوس دیش دل و تشویش خاطر لقیعقل دن غیری
نه حاصل دن بکا بوده تر که پند یاران آن جمندی کوش هوشم نبدا تمکدن بیت
بدنام عالم اولدم و رسوای جهان بم بوندن الم بنده کران و غم حبس زندان
وان بلکه بیم هله که جان هم بیت بکا تیز می بو جا غم کی دیش او بهرهسن
سندانی پیش اوسته ریش حالا بر حیله تدارک ایله که بو غایله‌دن احسن وجهله دفع
ایلیب بو بلیه‌یی اوزرمدن رفع ایلیه دونکه کوردم مادر شاه بن دندان و لعاب حیران ایدر
دماغندن بر چاشنی ویردم که بقراط زمان و جالینوس دوران دارو درمان
بو کیاهی آل نکاه ایله علی العقب کیسنی پادکاه شاها ایلتدن صورت واقعه ایله آنی
آکاه ایله و بو کیاهی آکا ویر تا ملسوع تجرع ایدوب شفا بوله شاید که بو چاره
ایله راه خلاص و طریق نجاته ظفر بیتی اوله سیاح آکا منتلر ایدوب دعالر ایتدی
و مادام وداع ایدوب سورا خنه کیتدی و سحرکاه پادشاهک بام قصرنه چیقوب
دورزمه‌دن آواز ایتدی که پادشاه آکاه اولسون که علاج مزاج ملسوع و دوا
مارکزیده بو کیاهدر که اکا مالک سیاحی بی کناه در اول وقتده که ملک مادرنک
بالینی باشنه او تورب غم فوت دختری الم درد مادره جمع ایدوب مرهم زخم ماری
اطبا ایله استبشار ایدردی اولقدر که تریاقات و فادزهرات و دوا و فع
معالجه قلدیلر مغنیا اولمدی چون بو آوازی کوش ملکه یتشدی بیوردی که بام قصر اوزره
کیم ایسه ایلر و بو کلامک جهتندن کلور تجسس قلدیلر اول قدر که پاسبانلر جستجوی

وار

ایوب نکنه و یوغ اتدیلر بامر اوزن نوع انساندن بلکه جنس حیواندن نام و نشان کوترمدیلر
پس بو کرمه حمل اولندی که بو صوتک صاحبی تغیب اولمش علی القیاس سیاحی زندانده
چقروب درکاه شاهیه ایلتدیلر و علت زمزمه اندن استکشاف و استفسار اتدیلر
سیاح دعا ایدوب بنا ایتدی **بیت** همیشه در که عدل و جناب اعظمانک
چو کعبه مقصد حاجات اهل عالم اوله ای شاه عالمپناه الهم چیکه بو زهرک تریاکینی
الوب دن انشاء الله همان بو دم ملکه جهان شفا کامل اولیه کرکدر و باذن الله لوادر ربه
فی الدن زهرمار بدنندن کلیاً زایل اوله کرک اما توقع بنم بودر که اول احوالک
بعث [illegible] مسامحه جلالر نکته ایفا ایلیه که عدل ملک آرای ملکه ده سزا بودر که
بر نفس کوش هوش حال مظلومان بی کس اصغا بیوره **نظم** چنان حسب کاید
فغانت بکوش اکر دادخواهی بر آرد خروش درین دست که هر که بیداد نیست
جهانبانی اورا سزاوار نیست بمشام دلش [illegible] کلام سیاحدن بوی صدق
استشمام ایدوب تلطف و تفقد بیوردی که بی توقف سر انجامی مبدادن منتهایه دک
اعلام ایله و بی تکلف آغاز و انجامی بیانه سعی و اهتمام ایله سیاح جرأت
تمام ایله اقدام اوزره کلوب جری الجنان و فصیح اللسان اولدوغی سرکذشتین بر بر
بیان قلدی که ضمیر شاه اولیه عک بر آت ساحت ذمتی روز روشن
کبی عیان اولدی بخر اول کیاهی شیر احلا ایدوب ملسوعه ایچردی جهان
ساعت اشتر و علامت صحت بدننده ظاهر اولوب قصاصدن بدل نعمت
خسروانه بر لایق خلعت کرانمایه اختصاص بولدی زرکر بدکردار یا تمرداده
الم انتظارده ایدی که تا سیاحه بر دار اولوب اول مقداری شرفه تمام عیان ایده
قالدی و پادشاه قاتنده اول تقرب و جاهی که سابقا بولمش ایدی بیو بولدی
ناکاه واجب الامتثال صادر اولدی که سیاحه بی کناهدن نعم البدل زرکر

انجام حالکی

حقنی

غداره بر دار ایتیلر انلک مذهبنده و آیینلرنده بویله ایدی که قچان بر بیکناه
بر شخص نک افترا اثبات اولوب اول بهتان ضمننده آنوک عرضنه فاسد نظاهر
اولسه اول عقوبت که اول متهم مظلوم حقنده اقامت اولنه جک ایدی اول غمازه
کذاب بابنده تقدیم اولنوردی بو قانون بو دستور اوزره اول غدار بدکردار که
نه روی فتوت وار ایدی و نه بوی مروتی بر دار اولندی و عرصه خاک کوتورلدی
جیفه ناپاکندن که مجمع غدر و فساد و منبع جور و افساد ایدی پاک اولوب ظلوم
مکافاتنه کنده فعلنک جزا و سزاسن بولدی **نظم** صنم کیم غداره بر خود را اولور
پاک سبلی باشی بابر دار اولوب **نظم** درین دار المکافات انکه بد کرد
نه باجان کسان باجان خود کرد اکر خواهی که باشی نکوکار بش همیشه رأفت دور
خویاش بودن مثل ملوک سلوک طریق اختیار خواصدن و داستان سلاطین تحقیق
ارباب
احوال تقرب و اختصاص اکر ملک حلب زرکر بد اصل بی ادبی تربیت ایتمیدی
دخترخون بی کناه منجر اولمزدی و شکنجه سرپنجه بی آمکافاتی بولمزدی
عموماً سلطنت واجبدر که بی تجربه بر احدی تربیت ایتمیلر و علی الخصوص امر و قضا
و دیوان [illegible] اصغا بیورمیلر و یقینا بیله لر که انسان قاتنده لطف احسان ضایع
اولمز و جزاء اسات و عصیان فراموش [illegible] نسیان قالمز **نظم**
نقش اولور نفس بشره خیر و شرینک صد کور امثال غمزتا ابدان اولور
بر نجی ساعت ایلن [illegible] اولوب اولغرآن داهر کن [illegible] اولور
[illegible] قضا [illegible] دولت [illegible] اوج آسمانه ایرکوردی وکان فی مایقدر له
تاج کرامت و افر خلوقتی انلک فرق فرقد سایه ارزانی کوردی واجب دکه
مجهود ایدوب انلردن بر عمل وجوده کله که سبب سعادات دنیا موجب حصول
نجات و وصول درجات عقبی اوله **نظم** هر نهدتی نظر کبی [illegible] سپهر

هر نوبتی زمین بکسی میدهد زمان ° چون کام جاودان متصور نمیشود ° خرم کسی که ماند از و نام جاودان

باب چهاردهم انقلابات زمانه عدم التفات و جمیع امورده قضای رب العباده رضا و انقیاد لازم ایدوکن بیان ایدر ° چون رای کشورگشای بو داستان دل آرایی کوبنجیده در طلوع جواهر حکمتدن و بر خزینه در مملو نقدینه نصیحتدن گوش جان و سمع اذعان ایله استماع ایتدی ° طبق دهانی مدح و ثنا جواهرندن حکیم بزرگوارک فرق قدمه نثار ایدوب اعتذار کنان ایتدی

نظم

ای تشنه کام بادیه شوق یافته از بحر طبع رشحه آب زلال علم ° بر داشته ضمیر منیر بست فکر ° رود ذی هزار باز نقاب از جمال علم

تصدیع ملازمان جناب حکمت مآبدن حددن تجاوز ایتدی ° و بابلرام ده اقدام دا ایتمکله ادب دن طشره گیتدی ° قریبدر که اطناب اطناب انفصام بوله ° و وصایای حکمت انجام اتمام بوله ° چون حکیم الهی اوه اوچنجی وصیتک نجواسنی کما هی اعلام بیوردی تربیت خواص ندما و بانیان دولت قدما ایله باب ایتدی ° و مصاحبت اراذل و مناسبت اداني حاصل اولوره خلل و نقصانی دلیل و بر مانند ور دوشن کبی عیان ایتدی ° حالیا ملتمس درکه اون دردنجی وصیتک مضمونی که اخر وصایادر طریق تمثیل بر سبیل تفصیل شرف انهایه ایریشدره و سبب ندر که کریم عاقل وده اناء کامل جا بجا بسته بند بلا و خسته تیغ عنا اولوب لئیم جاهل و نادان عاقل هواره مستغرق ذوق و صفا اولور ° نه اکا عقل و فطانت نافع اولور ° نه بوکا جهل و حماقت مانع اولور ° و جلب منفعت وسیله ندر و سلب مضرت حیله ندر لطف ایدوب بیان بیوره ° برهمن حکمت نصاب جواب ویردیکه ای پادشاه کامیاب اکتساب دولتک مقدمات و اسبابی وارد که هر کیمه که ادا ایده بی بولورسز او ارجاه دولت و غایت عز و رفعت اولور ° اما انک نتایج ثمراتی تمشیت مسبب الاسباب منوطدر ° و جملسنک سررشته سی قضاء ربانی و تقدیر یزدانیه مربوطدر ° چون قاضی قضا بر حکمی امضا و بر امری اقتضا قلدی جمله وسایط

مآب

ساقط و جمیع وسایل باطل و زایل اولور ° زیرا که نجه دانالر وار دیکه با وجود استحقاق دولت قوت یکمیوندن عاجزلردر ° و نجه نادانلر وار درکه بی استعداد غرتن سرور سریر نه جلوس ایدوب رفعت درجه ده اوج فلکدن تجاوز ایدرلر

نظم

گنج شاهی بدهند دونانرا ° بهمن بیش نیم نان ندهند ° سفله بر صدر و اهل دانش راه بغلط ره بر آستان ندهند

هر آینه بو قضیه قضا تعیین یزدانی و حکمت سبحانیدن غیری یه وابسته دکلدر ° هر چند که بر احد کمال عقل دعاء محالم آنوکله امور معاشی انتظام بولمیوب اولمز ° و باهنر و کمال ادمکه انوکله صید قلوب ناس ایدوب جذب منافع بی قیاس ایدوب انتعاش بخشا اولمق متصور اولمز ° و با صفت حسن و جمال اولمز انکله صید قلوب ناس ایدوب جذب منافع بی قیاس ایلمک ممکن اولمز ° چون قضا کردکار اکا یار و مدد کار اولمیه هر اینه انلردن هیچ ثمره شجر ظهوره گلمیه ° و مقدمات هنر و کمال و خرد و جمالدن چندان فایده بولنمیه ° بر پادشاه زاده بو مسئله یی دهان نکته سنجی سطوره آب زر ایله یازمش ° و کتابه یا ینک النقش فی الحجر قازمش ° بو مقامه مناسب بو داستان شیرین و حکایت رنکین اندن یادگار قالمشدر ° رای استفسار قلدی که نجه مروی اولمشدر

حکایت

برهمن ایتدی روایت اولنور که بعض ممالک رومده بر تاجدار کامکار وار ایدی جهانداری نامه روا ایدی که سایر شهریارلرک اکا نسبت بر نام محو ولر ایدی

بیت

بدانش بزرگ و بهمت بلند ° بیازو دلیر و بدل هوشمند

ایکی فرزندی هنر و کمال ایله اراسته و عدل و افضال ایله پیراسته

بیت

یکی دلها بر حمت شاد کرده ° یکی جانها بعدل اباد کرده

چون شاه دعوت ایزدی یه لبیک زبانی اجابت ایتدی ° پس مهتری خزاین و دفاین دست قهر تغلبله قبضه قدرته کوتوروب قلوب ارکان دولت و اعیان حضرت نمنه تلطف و فرتاک بتکلف ایده و کمال تخلق و تملقله صید ایدوب پدری مقامنده جلوس ایلدی

بیت

بفرخنده تر زمان شاه جوان بخت ° بآیین پدر بنشست بر تخت ° برادر کهترش چون کوهری که

همای سلطنت سایه‌سن اولو برادرنک فرق فرقدن سایه صالدی و قاید دولت زمام
توسن ایام انک قبضهٔ مراد وکف انقیادنه تفویض قلدی انک جانبندن مبادا
بر غبار و مکروهیت دیو اندیشه ایدوب رخت قراری راحلهٔ فراره تحمیل ایدوب
کروب غریب وجلای دیار اختیار اتدی و غم فنالردن زاد و نوا اکوتروب سفره
متوجه اولدی بیت زشهر خویش طولم سر بسفر دادم * بحر غم تو ندانم چه توشه بر دارم
شهزاده تک و تنها قطع بعید قطع ایدوب غروب و قریب وقتنده بر منزله یتدی
بیت هر دو کامی کرچه چشم خونین روان * حال رفتن چون بود این خود نخستین
منزلست القصه اول کیجه‌یی حیرت و ضجرتله کچوردی چون تباشیر صبح ظاهر اولوب
نجوم زیبا عروس شب افقدن عیان اولدی و نکار خاوری زیر حجابدن نیلوفر
عذار رخشان و رخسار نور فشانن عالمیانه نمایان قلدی بیت چین سحر چون نکه شاهد
خورشید * عالم عرض اتدی نور جدیده * ملک بیننه سان سفره آهنک اتدی ناکاه بر جوان
تازه نوی سلسله‌موی ملاحت‌ربی نظیر لطافت دیدیلر اکا همراه اولدی شهزاده نظاره
قلوبی بر نو بیان کوردی که خلعت لطف وکمال قامت حسن و جمالینه دیکلمشدی و ماه
نوخم ابروسن کورسه اکسکلکی تمام بلشدی خط سبزی بنفشهٔ تازه ایدی که کلبرک طری
حوالیسنه اچلمشدی یا ریزهٔ مشک و عبیر ایدی که صحیفهٔ کافوری اوزره صاچلمشدی
بیت خطش چون مورچه پیرامن کل * که عنبر بیز می چیند سنبل * خطی نخجیر کرد
ماه کشته * خرد سر بر خطش کمراه کشته بیت بیان اولنمز انک حسنی کتابی باب
دلیلدر اولنمز فصل و بابی یازلسه حسننک شرح ابوابی سکز جنت اولور دیباچهٔ سی
شهزاده چون اول خط دلکش و رخسارهٔ آتش وشی مشاهده ایتدی کندو
بادیهٔ محنت هجرانه مکر بو جوانک قوت مرافقتیله تحمل اولنه و بو بادیهٔ آتش افشان
و دوزخ فشانک تابندن بو سرو خرامانک سایه‌سنده امان بوله بیت

خوش است اوراکی آنرا * که همراهی چنین باشد پس اول ایکی یاسمین جوانی و اول
ایکی نهال بوستانی آمانی بری برینک صحبتیله خوشحال اولوب بیابان پر الم وکلستان
تفعه ایتدیلر و خارستان مشقت و محنتی کلشن نزهت فزای جنت خیالی ایدوب
کیتدیلر بیت سفرده بوله موافق رفیق * بهشت اولور اول مجهنم طریق بو منزلکره
داخی بر بازرکان زاده خوش یار کاردان وکارکزار صایب تدبیر روشن ضمیر که
قادر ایدی که وقت کفایتی عقل کاملله عقدهٔ مشکل کره‌دن زور عقده ایدیجی
و هنکام کسب کارده لطف و حیله ایله دینار تمام عیار خورشید زرکاری ایجاد شوی
فلکدن آله کتوریدی بیت حریفی چابکی شیرین زبانی * بدانش کاردان نیکان دانی
آنلره ملحق اولوب صورت تثلیثده نظر سعادت پدیدار اولدی آنجنیکوه بر
دهقان زاده توانا که احوال زراعتی بصارت شاملی و اطوار دهقنته مهارت
کاملی وار ایدی باغبانلقده ید طولی‌سی بر مرتبه‌ده ایدی که هر نهال خشکی که زمینه
دکردی نخل مریم کبی سرسبز اولوب تر و تازه و خوش خرم میولر ویرردی و دهقنته
یمن قدمی بر غایتده ایدی که هر خاکه نظر بند دیکندی اول زرعده عین برز
حاصل کوتوردی بیت باغ از و کشته تازه و شاداب * زرع از منتظم بدو اسباب
آنلره مصاحب اولدی و خانهٔ مرافقتی ارکان اربعه‌سی مکمل وکوکب خیر الرفقا
سعدی ظهور قلدی یاران همراه سرور و صحبت دوستان عهد استانله غم احباب
و اوطانی فراموش ایدوب کیتدیلر و بر برینکه دیداریله آسوده حال اولوب منازل
مراحل طی ایتدیلر نظم هر که باشد همنشین دوستان * هست در کلخن میان بوستان
هر چه محبوبی بصحبت قایم است * نوز باتت کار می آید نه دست * دل ز هر یاری عذابی می خورد
جان ز هر حلم صفایی می برد * از لقای هر کسی فیضی بری * وز قران هر قرین چیزی خوری
چون ستاره با ستاره شد قرین * لایق هر دو اثر زاید ببین * فاده و دو داز

قطع اولندقده بیکون شهرستان تبدیلی و کنار شهرده آسایش و آرام غمی ایچون بر مناسب مقام
اختیار ایتدیلر جمله نک زاد و توشه سی آخر اولشدی و دینار و درهمی داخی نهایت
بولشدی یارانلرندن بریسی ایتدی بو حاله اول زمانده که هر بری غیر قادر اولدی غیرت
هنر و کفایتکز کوستره وقت و نقد فوقیت تمییز ایدوب قوتلایموت الکتورن وقت
تا فراغت برقاچ کون بو شهرده اقامت قلوز شهزاده ایتدی امور دنیه و تیه تعالی
الهی یه متعلق در وجد و جهد بنی آدمک انی نه مدخلی وار در پس عاقل اوله آنوک
طلبنه چندان مایل اولمز و بر حیف نکه که طالبی کلوب و آخری خراب و آخرته
موجب حساب و عذاب اوله اکتساب نه ایدرنکار قلمز نظم ای عراتی ایهی زنده تحکمت
وان مرهین رباهی نزند منقات آخر نقمر بر پرنده هم و نه هم باز ماند این مرد ان
بهر رزق کی کار خانه ازل مقسوم اولا امداد حرص و فکر ایله ازدیاد بولمز و عجیبک
نهالنه حال و نتیجه اعمالندن غمی و بال و نکالدن غیری حاصل اولمز نظم
کشی یه چونکه مقدر در نصیب ازل ه نه اکسلور و نه آرتر ایدرسه سعی هزار
طلب نه فایده ایلی چونکه رزق اولا مقسوم ه حذر نه ایتی قلور چونکه اجل ایرنا چار
جوان جوانان لب خندان ایله غده کنان ایتدی تحصیل مال و منال حسن و جمال
تام در و وصول آمالده علیت لطف یال و بال اهل عالم خاص و عام در هر قنده
جیم جمال جلوه قلمه مال اکا تابع مطلق در و هر کیمین که طلعت ظرافت ظاهر اولمز دی
اکا ملحق اولحق محققدر بیت ناچار هر که صاحب روی نکو بود ه هر جا که بکذرد
همه چیمی بر و بود باز رکان زاده انک مقدماتنی قدح و کندونک عقل کفایتنی مدح
ایدوب ایتدی سرمایه حسن و بها بازار دنیاده بر نقد بی بقادر و بر متاع کم بها
آز زمان نما یه و سودا الده کیدر و بادفنا بنیاد وجودن هباء ایدر اما وجه
در کرمنا فعی رای راست و فواید تدبیر درست و وفور بصارت و شمول بصیرت
جمیع

جمیع اسباب دولت اوزره سابق و راجح در هر کیمک که دست و سعتی تنک و پای معیشتی
سنک قناعته لنکا اوله مرهم عقل و فهمدن غیری ایله اکا دوا میسر اولمز و هر کیمک
مزاج حالی سموم افاعی هموم فقر و احتیاج ایله محتاج علاج اوله تریاک تمییز ادراکدن
غیری ایله اکا شفا متصور دکل بیت هر کیمه که عقل کامل هادی و رهبر اوله
بر آوچ طپراغ همت ایله کوهر اوله دهقان زاده ایتدی سرمایه عقل و خرد
هر برده سود مند اولمز و بضاعت تمیز و بصارت هر بازارده روایج و اعتبار
بولمز اکر دانش حصول دولت مقتضی اولیدی کرکیدی که هر کیم که فضل و معرفتده
جمله دن اکمل و رای و درایتده قومدن افضل اوله لوای دولتی اوج اسماندن
جهانبانی یه ایریدی و نهال سعادتی باغ جهانده ثمره کامرانی ویریدی اما چنانکه
ارباب فضل و خرد زنداندن احتیاجده بند فقر له مقید کورلمشدر و انلر که
مشام خیشومیلری شمه کلزار کفایت و درایتدن محروم در بوستان ترفه و ثروتده
و کلستان ترفه و دولتده تماشا کنان مشاهده اولنمشدر بو اجلدن دیدیلر که عشار دن
بیت فلک بمردم نادان دهد زمام مراد تو اهل دانش و فضلی همین کناهت بس
اما برکات کسب و طلب بیامن جهد و تعب کشی حقیقی ذلتدن ذروه عزته ایلدر
و فواید حرفت و عوایدصناعت آدمی مقام دنائتدن معرض سعادته کتور در بیت
کسب کن تا زری بدست آید که ز عقل تو هیچ مکشاید شاه با انکه تخت دار و تاج
بزر کاسبان را بود محتاج چون بونلر نوبتلرین تمام ایتدیلر شهزاده دن اکملی
ایدوب ایتدیلر لطف ایدک سیز داخی بو بابده بر دفعه داخی بر نکته بیان قلک و بو میانده
جاری اولن کلماته اصل و بنیاد ندن بر شمه عیان ایلک شهزاده بیورد یکه بیت
ما آب روی فقر و قناعت نمی بریم با پادشاه بکوی که روزی مقرراست بن اول
مذهب اوزره یم که بونده سابق انک حقیقتده بر نکته تقریر اولنمشدی

ویارانک کلامنده داخل کبسوز دیلی بیرایه حسن وجمال وسرمایه عقل وکمال وبضاعت مشقت
اعمال وسایل حصول مال ویا آندن چنداننکی دکلدر اما مدعا بودرکه اکثر شاهد حکم
قضا رداء تتق رضادن جلوه قیلور کواکب نورافشان حسن وجمال آفاق دولت و
اقبالدن طالع اولمز وتا کار کذار قدر چهار سوی جهانده مشیت دکانن اچمیه
بازار عالمده بضاعت بنی آدم چنداندن رواج بولمز فاین یدالحکم کسب بر نوالدرکه
تقدیر ازلی حواله سیله ارباب جز وطلبه میسردر وخوشه کشت وزرع بس
توشه درکه خرمن ارادت ازلیدن مزارعان حرفه مقدردر هر رقم تبیین
قلم اندیشه ضمیرلرنده رنکآمیز خیال تحریر اولنه موافق تقدیر ولجوج خوالق
ابیله محا اولمق محقق درر وهر افسونکه آتی نفاثات عقل وخرد عقده ایله
عزایم خوان قضا رد اجل افسانه رنکین بولمق مقرردر بیت چه نقشها
که برانکیختم وسود نداشت فسون ما بر او کشت آست افسانه پس محقق اولدیکه
هرکاه که مشیت حق برکسنه نک مطلبنه متعلق اولوبی کسب وتعب بلکه بی سعیت
طلب البته حاصل وواقع اولور وچون ارادت جواد مطلق اول خصوصک
مانع مقدمات جد وجهد وسعی وکد باطل وضایع اولور لاجرم قضاء رب
العباده الطاعت وانقیاد ایدوب سر تسلیم خط تقدیردن قومدن غیری چاره
یوقدر مصراع درمان او رضا بقضاء دانست وبس نته کم اول بیچاره دهقان
قضایه رضا ویروب کندی امرنی عنایت الهیه تفویض قلدی یارانک استفسار
اتدیلرکه نیجه مروی درر اول حکایت شهزاده ایتدی روایت ایدرلرکه [illegible]
اندلسده بر دهقان واریدیکه صنعت دهقنته کمال مهارتی اولوب حرفت زراعت
اکا ال ویرمشدی اوقاتندن بر وقتده داخی خرجندن افزون اولوب اوچیوز
عدد دینار تمام الته کیرمشدی استاد اول مقدار دینار ایله دکان داوکنده

خاطری

وخاطری زندان احتیاج وافتقاردن آزاد اولدی اما غایت تعلقدن وجبن نفسانیتدن
اندن برحبه صرف ایتیوب جانی کبی زندان سینه سنده نهان ایدردی کاه کاه تنها
بر در بیرون صایب ومجلس بر برم پایب اول زعفران سر وپا فرایله دهان عشقی
خندان ایلردی بیت وزان میوه زعفران دین شد که چون زعفران شاد ناکیز شد
برکون عادت معهود او زر نقودی موجود شمار ایدوب درکیسه قلدی بحره
بر موضع مخفیده پنهان اتمک دیلدی بو اثناده اتفاق احبابندن بعضیلری زیاده
کلوب دق باب اتدی دهقان بوخوفله که ناکاه اول اجنبی کله وبو مخزن نقدینی
روزکار ایستر ذهبک فرامی موجبیله حجاب خفایله مستور اولمق واجبدر ناکاه آب
اولمق آتمکدن اخفاسی بانده شتاب اتدی وغایت شتابندن آلوب بر سبوی ایچینه
اتدی بعده کلن مهماننه بر مهم ضروری ایچون بر جانبه کتمک لازم کلدی کیدرکن
محلن خاتوننه سپارش اتدیکه اقام مرام ضیافت اهتمام ایدوب انلری کلنجه مناسب
طعام احضار ایله خاتون فرمان شوهری امتثال ایدوب بلکه طعامه اشتغال ایدرکن
لوازم آشی ایچون صو حاجت اولدی خاتون سبوی مربوره شتاب ایدوب
قطره آبدن تهی بولدی ضروری کوروب اوی قومشوسنه کتوردی وبر آشنا کلدیکه این
منتظر اولوب طوردی تا بر قصاب روستایی که بر کاو المغیچون شهره کلمشدی
اول آرایه کلوب زن دهقانی در خانه ده حاضر کوردی میانلرنده آشنالق علاقه سی
واریدی التماس اتدیکه لطف ایدوب بو زحمتی تحمل ایلیه واول سبو ایله اولکه حوالیسی
اولوه چشمه دن صو کتوره بس قبول ایله بو ملتمسنی قبول ایلیه روستایی اتدیکه علی
الراس والعین شرع مروت دوستلر موافقت فرض عین در ومخالفت عیب
وشین در بر قصاب اول سبویی آلیکه زربانک ایچنده ایدی بشته الدی
وشتاب تمامله آب جانبنه روان اولدی اثناء راهده ناکاه سبو ایچنده بر حرکت

احساس ایتدی ٭ دستم تخمی بر نه کتوررب کوردی که صنم زردن نشط تماملا آستین علکه چکوب
ایتدی بیت دولت آنست که بی خون آید بکنار ٭ ور نه سعی و عمل باغ جنان این همه نیست
صدهزاران شیاس و منت حضرت عزته جلت عظمته ٭ و عزت بی شاینه محنت و غایله
رنج و مشقت بکا نعمت بیان و ثروت و بسیار ارزانی بیوردی حالیا بو دولت غنی
متی قدرینی بیلمک لازم بیلمک کرک ٭ پس دوستایی غایت نشاطدن وسوزندن آب
سبوی اونتدی ٭ وکندوده اولان سرمایه ایله بر کاو فربه صاتون آلوب خانه
بجوب ایتدی ٭ شهردن چیقجق خاطره بو خطور ایتدی که اگر صنم زرکه در بغل قلم
خوف دوستان دغلدن بخا امین اولم ٭ واگر بر موضعده دفن ایلیم وسوسه قلب
و دغدغه خاطردن بجه خلاص بولم ٭ زمانده کیمسه یه اعتماد یوقدر که بر آشناده
امانت قویم مصراع مجوی رسم امانت درین زمانه که نیست ٭ بر محسب وقت مصلحت بودر که
بو صنم زری کاوک خلقنه قریب بر حیله ایله آنی تمام یوتدوررم ٭ واول دمده ذبح
ایلیم زرلری سلامتله یقفوردا الکتورم ٭ روستایی اول عزم اوزره جزم ایدوب
بیچاره کاوی اول لقمه مبتلا ایتدی ٭ وکوساله سامری کبی هوای زرله بر اوکی
ماوی سنجابنه کتدی ٭ اتفاق یولده پسرینه راست کلدی ٭ بر داخی پدرینه مهمات
دهقان تدارکی واجب بعض قیفیته عجز ایتدی ٭ روستایی جهت کفایت مهمات
ایچون شهره معاودت قلوب کاوی پسرینه سپارش ایتدی ٭ بو زمانده مکرده هقان
یاراندوارده قلویرده دونب کلورکن قصابه راست کلدیلر مدت مدیده ایدی که
دهقاننده داغندی که بر کاو فربه قربان ایلیه ٭ چون اول کاوی اول لحم و شحم ایله کوردی
اکا خریدار اولدی ٭ وقصاب زاده دن توقع ایتدی که فایده دن زیاده یه بیع ایدوب
خانه سنه ایلتدی ٭ بو محلده قصه زرخاطرینه کلوب قصد ایتدی که اول موضعدن آنکله
محل معیینده مدفون قله ٭ چندانکه تجسس ایدرکوردی بولمیب سبو بجا اولدی دیو

اولدی
خاتوندن صورمه زن صورت حالی حکایت ایلیجک دهقان آتش اضطرابدن بریان اولوب
و دودلی سقف آسمانه عمود اولب دیده حسرت زردن اغلودی ٭ وخرج عاقبت
بین فضاحت حالنه کلردی بیت جماعتی که بکس نیله بهر مال و منال ٭ یقین بدان تو که بر خویشتن
همی خندند ٭ دهقان بر نیچه کرداب تحیرده انقلاب ایدوب غرق آب تحسرده اضطراب
ایتدی ٭ عاقبت رضا و تقدیر رب العالمینه انقیاددن غیری چاره بولمیبایتدی
بیت بوکا چون چاره آیلمز بدبین ٭ کوده لوم که نه کوستر د تقدیر ٭ پس بوبرده تاکاوی
قربان ایچون ذبح ایتدیلر ٭ چون کار شق امعایه وکار تنقیه لحم یه یتیدی
دهقانک کوزینه صنم زره راست کلوب فرخنده بر زمانده هوش ولب کندودن کتدی
چون بهوش باشنه کلدی ٭ صنم کوتروب لوث دوشدن پاک ایدوب انجنه اولفه
ذری بر آکوب اوپوب یوزینه کوزینه سوروب ینه کیسه یه قویبا ایتدی بیت
امیم رادل ناشاد ٭ هرکز خلل بر و نکارت مرهاد ٭ پس کندو ایله فکر ایتدی که من بعد
بو صنم زره نیم کمرمدن غیری مقرار اولمق کرک ٭ و تا انقنجا کیسه ترمده بو وقت
روح و قوت بدنمدن آیرلمق کرک بیت جدایی زتو نتوان بنم نتوانم کرد ٭
کسی زجان کرامی جرا جدا باشد ٭ بوندن صکره مرد دهقان بر لحظه بر آن اول صنمدن کندو
آیرمزدی خاتون آنک فعلنه انکار ایدوب اکا رضا ویرمزدی ٭ وآنی ملامت ایدوب
ایدردی که امساک وادخار طریقه تو کلدن دوردر ٭ وصنعت اختکار بحسب العقل
والنقل منهی و محظوردر ٭ زیرا که سبب ادخار حقک رزاقلغنه انکاردندر چون
بحکم الله رزق علی الله ارزاق خلق حقک خزانه کرمندندر ٭ واصل ولو عاقل
اولدرکه جمعه ما له مایل اولیه ٭ وصول نوالنی قبضه حقه حواله قلب دیده توکل طریقنده
قلیه که هیچ بر ذره آنک بجوان احساندن ٭ وقسمت انعامندن بر جزء اولمق میسر دکلدر
واول روزی که علم ازلی واقلام ربانیده مقرر و مقدر اولمشدر زیاده و نقصان

بدینی اوتلق مستغرق ایدوب کل صناعه کوردی پیمانه تعدیسین چیش و کم نم کچید دهقان ایدی که زن
عالم اسبابده ملاحظه وسایطه لزوم و محافظه سبب ظاهره فنوره هادر صورتا
الکاسب حبیب الله ندیسن کوش ایتمک کرک معنیده ساغز توکل در و افوض امری
الی الله بادهسن نوش ایتمک کرک غافلمشی که عالم اسبابدر اسباب نکه داان
و توکل بیلکن زن سکوت ایتدی دهقان متحیر زری کمرینه بند ایدوب کندو کارینه
کتدی بر کون اتفاق چشمه ده غسل ایدردی صندوقجه بلندن چوزوب کناره چشمه ده قودی
چونکه لوازم اغتسالدن فارغ اولدی جامه سن کیوب صندوقجه زری آنده اونودوب کندی
کویا که کندوسی اول عین نجاستدن پاک ایتدی اتفاق آنک عقبنجه بر شبان کوسفندی کورین
صوارمغیچون چشمه یه کلدی چشمه اولدقده یه کوز عین نعمت ایدی راست کلوب علی الفور
آلوب سرور و موفور و نشاط نامحصور ایدوب منزلنه کلوب شمار ایدوکده
اوچیوز عدد دینار تمام عیان بولوب کوکلنه ایتدی بو عقد تمام ایکن بوندن
بعضنی خرج ایتسم عدد معهوده نقصان کلور شاید که من بعد بو عقده تیغمک میسر اولمیه
اولی بودرکه صبر ایدوب بو صندوقجه ضرورت ایامی و بینوالق زمانیچون ذخیره قیلم
پس اول ساده دل داغی قلبنی آکا بند ایدوب زری دریغل ایتدی و لغز بنهج
سکوت اوزره صموت کالحوت ینه محنتنه مشغول اولدی اما چون دهقانک زر
یادنه کلدی دیگر حینه تندن باران حسرت یغدوره فریاد جانکذار ایتدی و اندوه
بسیار له یمین و یساره ینکی بوزی و تا ایدوب اظهار اضطراب آغاز ایتدی
آخر الامر مایوس و مغبون و ملول و محزون منزلنه کلدی صورت حالی تقریر قلدی
دل بین زال الغصه فقه ذو شوهرینه مالامال ایدی چون کیفیت حاله واقف اولدی آنی ندم
ایتدی ای بیخرد بنم کیی محافظه سن بنم بو قدر جنک ایدردک والدار نفقه ده امساک
ایدوب بابت معیشتی عیالکه تنک ایدردک شمدی مستحق سن که تا حسرت دینارکه

بریان اولسن و فرقت زردن زرد و نزار و بیزار لکدن جانکدن بیزار اولوب
لیل و نهار زار و قلوب کریان اولسن دهقان ایتدی راست سویلرسن بیت
بدرد دوری اکر مبتلا شدیم سزاست چه دوزوصلت نکفتیم شکر نعمت خویش
عجب خطا و خبط ایتدم که فکر انتخاب و قصد ضبط ایتدم و فی الجمله اهمال و عیالمدن
دریغ ایدوب محافظه سنه جد و جهد بلیغ ایتدم شاید که غرض دل بهره مند ایدوب
اول مرد که صندوقجه زری در ایدوب شب و روز محنت و درد چکه و آسایش
نه ایچون صندوقجه نقدی قبول قلم و ناکاه کار خانه تعدیسندن بر نفس کم لو صندوقده
مرتسم اولمش اولم صندوقجه ظهوره کلوب بتجلیس کرداب حیرت و غرقاب حسرته دوشوب
ساحل نجاتدن بعید و نوید حیاتدن ناامید قالم نظم انکه کهر داردر و کاسیکندی
جان زیرا که دیگر از نمی کند چند بافزون غم افزون خورش بیش و بیست هست چرا خون
چند کشی از پی نیستی کن بده کوش نخرسندی و باش ارجمند پس دهقان توبه و انابت
مشغول اولوب نذر و عهد ایتدی که من بعد داخی ادخار قصد ایتمیم و قلیل و کثیر
مقدورینی ارباب استحقاقه انفاق ایلیم لاجرم حبل متین توکله توسل ایدوب جمیع
مقاصدین جناب حضرت حقه و کرم جواد مطلقه تفویض قلدی و سر اعتقادی خط حکم
و انقیاده قویوب قضاء رب العالمینه رضا ویردی ع بنشین و حکم برکرم کارساز کن
اول جانبدن شبان صندوقجه زری دیکر ایدوب زرهم کوسفندلر کوه و صحراده
تفرج کنان کزردی برکون اتفاق بر جاهدن صو چکیچون ایراقدن بر قاچ سوار
بدیدار اولوب شبان مبادا زرلری میانمدن الدر دیو خوفندن صندوقجه کو تربه
اولجاهه آتدی چون وقت غروب قریب ایدی کوسفندلرن بر ماویلره عطف قیلدی
بر زماندن صکره دهقان دخی بر طرفه کیدردی اتفاق راهی اول جاهه دوشوب کلب تشنه
شرب آب ایچون اول جاهه شتاب ایدیجک ناکاه بر بادبخت پیدا اولوب کلاهن

بی جد

کوتروب اولجاهه آتدی • دهقان ترساوهراسا قعر چاهه اینوب کلوهر اراکن
ناکاه متنعه زر الکه کیردی • بیت
بنجا و هر کن کیمسی کنجه ایرت • یتعرب کنجی کیمسی بنجه ایرت •
وظایف شکر الهی یه قیام ایدوب سرور و موفور و نشاط تمام ایله دونب
مقامنه کلدی • و قفعهٔ زر و همیانی اهل و عیالنه درمیان ایدوب ایتدی • بیت
مژده کم طوغدی طالعم آیی • چقدی کلدی سعادتم بایی • چون ثمانی اتدیلر همان
اوچیوز عدد دینار تمام عیار بولدیلر • دهقان ایتدی جناب رب العباد
بنم حسن اعتقادم • و فرط اعتمادم برکاتیله اول مقداری که بندن استرداد اتمشدی
بی عیب و نقص عیب خزانهٔ غیبدن یه میسر و متعدد قلدی • پس حمد اتدوکی نذر و
عهده وفا قلوب بذل ماله میل اتدی • نقودک بعضنی اهل و عیالی نفقاتنه خرج
اتدی • بعضنی دافعی رضای خدا ایچون فقرایه بذل ایدوب ثواب حسناتی دیواننه
درج اتدی • تا اول مقداردن ثلثانی کدوب ثلثی قالدی • اما شبان شبکار
مهم اغنامدن فارغ اولیجق سر چاهه عزیمت کلدی • هرچند که باب تفحصده
مبالغه اتدی قعر چاهدن یوسف زیبا دینارندن اثر کورمدی • یعقوب وار وا
اسفا دیوب ایتدی بو زماندن صکره سرمایهٔ حیاتدن نه سود میسر اوله و اول
محبوب جانانک حسرتندن بو محنتکده جانی غرقهٔ غم و عرق زهدکاهنده نه لذت بوله • بیت
نحت دید و نخواهم که بماند پس ازین • ما نمچون دین ازان نحت دیدا جدا
پس شبان رفداه و شبان متأسف و حیران • و اطراف بیابانه زار و کردان
اولوب بعد زمان بعض مهم ضروری ببیله شهره کلوب اتفاق بو دهقانک
ناوینه مهمان اولدی • دهقان عادتی کیم اوزره ضیفک اکرام و ضیافتنه
اهتمام ایدوب امر طعام تمام اولدقدن صکره هر نوعه کلام میانه کلدی •
شبان هر داستان کره روایت ایدردی • کویا کندونک حسب حال آثارملدن خاطرن

حکایت

متقاطر
حکایت ایدردی • و اثنای مکالمه اثناسنده ابو دینه سندن باران حسرت
و قطرات اشک متواتر اولوردی • دهقان انوک بو حالنک و ملاله و انفعالنک
سببن صوردی • ایتدی شکسته خاطر و پریشان باطن و ظاهر اولدیم کم • بیت
آنچه از من کم شد ار یافت آن سلیمان کم شدی • بر سلیمان هم پری هم اهرمن بکریستی •
اوچیوز عدد تمام عیار دینارم وار ایدی کم وقت ضرورتمه مادهٔ استظهارم
و بازار جهانده سرمایهٔ سودم کارم ایدی • راحت روحی انوک دیدارندن
اکلردم • و شاهد فتوحی آیینهٔ چهرهٔ زر نکارنده ایلردم • اول برقاچ ظالمک خوفندن
فلو چاهه آتدم و انوک حفظی باینده بو حیله فکر اتدم • بعده تجسس ایتدیکچک
اندن اثر بولمادم • هرچند که جست و جو ایچون تک و پو اتدم اندن خبر
بولمادم • دهقان چون دهان شباندن بو کلامی استماع اتدی آشفته حال اولوب
خاتونی قاتنه کلدی • ایتدی بو مالی بن رزق حلال تصور اتدک و دست تصرف
اکا دراز اتدک • انفاقه باینده تهور اتدک • بو جوانک حقی صریحا ایشمزه غفلت
و فرط عجله کرداب و بالده دوشمشز • حالا بقیهٔ محقری هدیه رسمنه اکا بیلم
ایدوب بو سنی کلفناسندن فرط احتیاط و شرط اهتمامی تقدیم اتمک کرکدر •
و الا احتمالدر کیم تمام مالنی مطالبه ایدوب بزی انوک اداسنده عاجز اولوزه
چون شوهرندن بو کلامی ایشتدی بو رأیده اکا موافقت کوستروب ایتدی چون
حقیقت بو منوال اوزره در • واجبدر که قادر اولدوغمز قدر حقه مستحقینه
و دامن قناعت و توکله تشبث ایدوب • و رأی یرده غیبدن بزه احمی نفیسین کوندرنه •
بیت
هر که یقینش بتوکل کشید • هرچه مقصود بزودی بدید • پس دهقان بقیه
دیناری تحفه رسمنه شبانک نظرینه قودی • شبان صحیح جاندن منت بی کران ایدوب
مقنی صایوب تمام یوز دینار بولدی کندو کندویه ایتدی • این هم اول اثار حجاب

اقوی فرصت بو مقدمه نتیجهٔ حصول دولتدر چون میسر اولدی امیددرکه باقیسی دخی تحصیل اوله
حاللر لازمدر که بو نعمتی غنیمت بلوب محافظه سی بابنده مبالغه قلم تا بر دخی فوت بو مقوله
دام بلیه یه کرفتار اولمیم که «لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین» پس آلتون اولوه عصایی اژدر
سیمایی که انلکه کوسفندلرن تخویفا ایدردی تخویفا ایدوب ذرلی انی تجهیز
ایتدی تا دائم آلتون طورتحت داملندن خالی اولمیه و بر لحده حطلیوا ولیوب دزدره
راه زن آکا یول بولمیه اتفاق بر کون بر نهر جانبی کنارنده طوره کن غفلت طاری
اولوب آلتون اولوه عصا عصای موسی کبی حرکته کلوب آبه دوشدی شبانک چندانکه
عقبنجه آب روان کبی اولدی تحصول وصول میسر اولمدی مکر اول نهر جانب شهره کذر
ایدی اتفاق اول کون زن دهقان شست وشوی ایچون لب جویه کلمش ایدی
کورهدی که دوی آبده بر عصا نجه عصا بیت سعادت چرخی ایچی خط محور ستون نعیم
اقبالکمی نا راست کندو جانبنه کلور چون قریب کلدی آلوب خانه سنه ایلتدی
مکر مطبخنده هیزم قلمامشدی دهقان اتمام حوائج طبخ ایچون عصایی پاره لیوب
کوردی که آستین دامن بیهره ین ذر آتشین ایله پر اولدی فی الحال ذرلری
صایوب تمام یوز دینار بولدی سجدهٔ شکر ایتدی ینه دست بذل و انفاقی آچدی
و آوچ آوچ کیجه و کوندز تمام یبوب ایچدی دکوب صاچدی بر زماندنصکره شبان
ینه خانهٔ دهقانه مهمان اولدی سرآسیمه و حیران و حاله اولکی حالندن بدترده
ینه قصهٔ عصایی و غصهٔ دیناری درمیان ایتدی دهقان تأمل قیلوب اندنصکره ایتدی
راست سویلرسن اول دینارلری که اول قوجه اهل قریب کتشدیک نه طریقله کسب
ایدوب جمع اتمشدک شبان کیفیت حالی بیان ایدوب ایتدی فلان زمانده چشمه
کنارنده بر متروک خزانه ایچنده اوچ یوز عدد دینار بولمشدم و دیگر اغیاردن حفظ ایدوب
اولجاهده ودیعت قلمشدم بو یوز دینار خود معلومکدر که صدقه بیوره مسدود

دهقان تبسم ایتدی و ایتدی حمد و سپاس شول پاکه اولسون که ذوالجلال قادر
بی زوال حقه که کندو مرکزنه قرار ایدوب مستحقنه ایصال ایتدی بلمش اول که سن
چشمه ده بر فراموش قلمشدم و اول جهتدن که سن آکا اتمشدک بن بولوب آلمشدم
بو یوز دینار آنک تتمه سی ایدی سکا ویرمشدم حالیا عصانده الوم کیردی
بو فرجلی که کوره سن اول یوز دینارلردر که حق جل وعلا ینه ویردی شبان بو سوزدن
مدهوش وحیران اولدی و ایتدی بو حکایت غریب ضمننده اولن عجیب احوالده
ظاهر اولدی که نه کیم نعیب غرایبی وتقدیر ازلی تغییرپذیر اولمز ایمش
بو مثلی ایرادده مراد بودر که یاران فضیلت قناعتک قدرین بلوب دیگر توکلدن
قدم برون قیلمیلر و کردونک احوال کوناکون ولباس بوقلمونه غافل اولمیوب
بنزر و کمالی و نیرنک جمالی مفتون اولمیلر که بیچون حقایق امورن حجاب قضا و قدردن
مستوردر و مآل احوال و سرانجام استقبال ادراک الفقه و شعوردن دایرهٔ ادراک انساندن
بغایت دوردر ع کس وقوف نیست که انجام کار چیست القصه اول کون بو محاوره
ایله آخر ایدیلر یار ندیمی که دهقان قدرت کلبرک آفتاب تابانی صحن گلزار
آسماندن نمایان قلدی و سنبل عالم یار شب نبفشه زار سپهرده آلتنده خفا
قالدی بیت کورهدی زلف شبدن چون رخ روزن جمالی اولدی آفاقک دلفروز دهقان
بچه یرندن طوروب یارانه ایتدی سز فارغ اولک تا بن بکون غم اکتسابدن نفیس
یتورهم و یا انک بر کوننک نفقه سن تحصیل ایدوب نظرلره کتورهم و یارین کونلک نفقه
آخر اوله هر بریکوز نوبتله وجه معیشت تدبیرن قلمه رفیقلری بو رأیه اوزرن متفق
اولدیلر دهقان نزاده دروان شهره کلوب صوردی که بو شهرده حوایجه نادندن نه متاع
رایجدر ایتدیلر بو ایامده هیزم زیاده عزیزدر و بو مکان که فاکههٔ شتا
نواکه تابستاندن لذیذدر جوانی تکو جانبنه روان اولدی و هیزم خشکدن برقوم وار

بزم جمع اتدی ، و جمال ایوان کونترو ب شهر کتوریا و ن دره بیجا اتدی ، و طعام و شراب دن
مناسب وقت نه ایسه اکوب جانب یابانه شتاب اتدی ، چون شهردن چیقدی دروازه دن
یازده یکه کاسب کار کذار و نه غم که نتیجهٔ کسب یکی وزنه ده درم دده ، محفل کلیم بادلن
اول کون تمام مایهٔ دبعقا ناله عیش مدام اتدیلر ، یار ندماسی که حسن جمال آرایشه خورشید
درخشان شعشعهٔ جمال با کمالنه چهرهٔ عالم تیرهٔ درخشان اتدی بیت صبحدم چونکه
دوشن اولدی جهان ، خود نما اولدی شاهد تابان ، جوان صاحب جماله اتیدیلر که
سن ده بکون غنج و دلال و حسن بی مثالکله که خز مال و تحصیل آمالی وسیله کامل عته
ایلدک که بن فکر ایلدکه سبب فراغ ، بال یاران و موجب رفاه الخلق نه اولد ، جوان متحملون
اجابت اتدی ، و اندیشه مند جانب شهره متوجه اولب کندو کندو یه اتیدی بنم الوید
بر ایش کلمز ، بر ایش بجرمدن دونکم اولمز بیت نه تهی دست کتمکم مجالم وار ، نه بر خبب
اتمکه اقتدارم وار بیت کار ما از دست تو در دیم شد و مشکل آنست ، که کسی دن نتوان
پیش کسی شکل خویش ، بو حین ایله شهره کلدی ، و بو اندیشه ایله محزون ملول بر کوچه کوشه سن
نزول قلدی ، ناکهان بر نازنین موی میان سرو قامت نکار غنچه دهان که مطلع
ملاحتده مهر تابان ، و ذروهٔ فلک افقده کوکب درخشان ایدی ، و مال و منال حسن و جمالده
کبی بی پایان ایدی ، اول کوچه ده نمایان اولب اول سرو ناز کوی دلنوازدن کوردی
قد موزون و لعل میکون ، و حسن عجیب و خط دلفریبنه مفتون اولب متاع صبر و
سکونی باد جفاوایه ویردی بیت آغب باشنه زلف کبی دودی ، اپچنه دوشدی آنوک عشق اودی
هوای سرو قدی غالب اولدی ، او سرو ابرمکه راغب اولدی ، آخر کینه کلرنده
کندو یه حیران اولب هر تراننده کندو یه دم سانا ولنکرم اتیدی نظم
بلوه هیسنه بر جک ماهی حد بو ، بجه چشم تماشا کاه حد بو ، نه کونده آلدی بر تو بوم نو
که صالدی بن یوحسنه بویله بر تو ، بو رخسار زیبایه نظر ایلکد چهره نکین ورد

لر اوتی

لراوتی خجلتندن نسرین کبی نزردن ، و بو قامت بالاده طوبی بی همتایی تماشا قلدیکه
آنوک لطافتی غیرتندن سرو سهی نک بهار کبی اوستی برکرد واجی بر دره ردن بیت
سرو من از چمن جان و دل آمد بیرون ، نسبتش نیست بدین سرو که از آب کل است
خطنی کورمیز که بر بلای فتنه انکیزدن ، لبلرین صوردمیز که بر شراب شکر آمیزدن
بیت تبارک الله تا آن روی و آن چه خلعت ، کلی و سبزه ز ابر رحمت خدا کرد
بو جمال و کمال بنی آدمده اولموش محالدر ، و بو خط و خال روی عالمده بی مثالدر ، ماهندا
بشر الا ملک کریم ، بر اندیشه ایلک که بو نکار نازنینه الوعز ایرشه بیت کلک اغزین ایلک
ال او شور که ، بو مرغ وحشی دامه دوشور که ، دو نر که مکن بیله بو کا دام و دانه
اولمکم ایلیه سن مرغ خانه ، کینز کلی سمعًا و طاعه دیوب کتدیلر ، و جوان حقیقون
وارب اتیدیلر بیت یوز کرقنغی کلستانک کلیدن ، نه باغک غنچه کلشن بلبلیدن
نه نا لوحیدن او اصوره چین ، نه خامه فیدر اوله لف شکن ، ای جهان بر نکار
نازنین که نقشبندان چین انک شکل زیباسن صورت بیجان کبی حیراندر خاک یک
عرض دعا و ثنا ایدوب ایدر که سیما کوزده علامت غریب وار ، بو شهرده غریبه بکزر
غربا شکسته خاطر اولور ، حاله مناسب منزله محتاج در ، و اسباب عیش کامل مستوفی
آکر بحاملوم زحمتن قبول ایدوب بر ساعت خلوت جمالکزله مینا تلق بیورسن
بن عمر جاودانی حاصل اولور سینه ده زیاد اولمز ، فایده رایکان و اصل اولور
بیم آغیاردن خاطر بی غبار کلیه که بوش ... بنی ... کسیلمز ، و بو امر عسیری کل
کمکن داخی مطلبم اولمز بیت نه خوف سنجم نه بیم حسن وار ، نه سیزدن بنده ار ... کون
جوان جواب ویردی که فی الحال بردارم ، و بو بازار ... ایدرم ، پس ... جوان منزل
زنه بو منهمان اولوب واتی اصل اولکون آخر اولنجه جمیع مرادات نفسانیه
واصل اولدیلر بیت هوای دل هوش را شد عنان کین شکیب از دست بیرون جست جو تین

عروسی دیبای فرحت • تنوری گرم خالی نان بی روبت • اول زمانده جوانان
شهر اهلی جانبنه روان اولدی • زهی صاحب کرم خوش قدوم و اجرت قدم تمام
یوز درهم کتوروب مهمانک اوکنه قودی • جوان داخی آلوب حوایج معاشی یارانه صرف
ایتدی • دروازهٔ شهرده یازدیلر که ارباب حسن جمالده قلت مال و بنالدن نغم که
بر کونلک تماشای جمالک قیمتی یوز درهم در • بر کون داخی بازرگانک خانهٔ حکمت
کلبهٔ قدرت جناب غرنله صندوق فلک اطلس آچدی • دیبای زرنگت شعاع آفتاب
دکان سپهر والادن بر آزادن بازار دنیایه دوکوب صاچدی • بیت فر و بخت
زر چرخ کوهر فروش • زبازار گردون برآمد خروش • بازرگان زاده یه یارانی
ایتدیلر بکون سنک عقل و کفایتک معلوم اولسون کرک • بازرگان زاده علی التعجب
دیوب ملتمسلرنی قبول ایتدی • و علی التحدید شهره کلوب کوردی که قیمتی متاعلری
بر کشتی دروازهٔ شهره کلمشدی • تجار شهر متاعلری کساد بولسون دیو انلکله معامله
بابنده مماطله ایتدیلر • بازرگان زاده اونک دکرنه بهاسنه عقد ایدوب همان اول
کون مرابحه طریقیله اون اون بیر نقد ایدوب تمام راست بیکم و کاست بیک درهم
فاید ایتدی • اسباب معاشی یارانی مهیا ایدوب دروازهٔ شهره کتابه سندن کتابت
ایتدی که اصحاب محکم درایته معلوم اولسون که بر کونلک عقل کفایتک حاصلی بیک درهم
بر کون داخی شاه سپاه انجم طادم فلک چارده نزول ایدوب سنجق رایت سلطنتی
کنکرهٔ قلعهٔ سپهره تیوردی • بیت شاه خاور زفلک دکدی لوا • جیش نوریله هجوم
کلدی هوا • شهزاده یه ایتدیلر سن نه زمان توکل الله فن اوررسن • و دائم توفیق تسلیم
مقامنده طورورسن • اکر واقعا بو صنفلرده بر فاین حاصل الحق وار ایسه سنده
دریغ ایتمیوب بزم کار مزتیارینه سعی بلیغ ایتمک کرکسن • شهزاده کلام یارانی
تلقی تماما قبول بیوردی • و عزیمت کامله طوروب اول داخی شهره واردی قضارا

پادشاه

پادشاه شهر وفات ایدوب خلق عالم آنک تعزیه و ماتمنه مشغول ایدیلر • شهزاده تماشا
ایدرک شاهک قصرینه چیقوب بر کوشه ده خموش اولوب طوردی • دربانلر کوربیجک
کوردیلر که جمیع خلق محزون و ملول جزع و فزعه مشغول اولوب طورور • کوکته قفسده
بر شخص ایکم کبی اغزینه مهر سکوت اوروب ایسه اوتورور • بیت یوموب غنچه وش اغزینی ایلیم
اوتوره طفل نوح سیکی ایکم • زینتی اول طایفه نک نیتنه مطابق دکل • و خلقه تقلیدی بوقدر مصلحت
موافق دکل • جاسوس خیال ایدوب • فی الحال پادشاهه واردی • و احوالنی تفتیش
ایدوب خاطرینه تشویش ویردی • ناکام شهزاده اونک تیلی کلامنی نه فهم ایتدی
و آتش خشمی آب حلمله تسکین ایدوب کندو به ایتدی • بیت سفیها از درشتی کند غرور
زمین عزم می نباید زهوت • و زان ناخوشی برکشد صد خروش • مرا ناخوش آید از روی
خوش آید بکوش • چون عجبانه شاه چیقوب قصر حالی غوغای خلقدن خالی
قالدی • شهزاده بی اندن قالوب قصرک حوالیسن تماشا ویران ایسه
دربانک تخیل حسوبی بو کتی داخی زیاده تحریک ایدوب خشم تمامله کلدی • شهزاده
طوتوب زندانه ایلتدی • نظم الندیلر انی زندان ایچنه • قودیلر کلبهٔ احزان ایچنه
قیوب زندانه بو ماه اولدی مهمان • اوتندی بیر دبیه کیدی زندان • صنا سن چاهه کیردی ماه نخشب
اولوب زندان آنکله چاه نخشب • چونکه کیجه اولدی یاران شهزاده دن اثر کوره مدیلر
و هر یاره که تجسس ایتدیلر خبر بلمدیلر • بربرنه ایتدیلر بو بیچاره مجهول کندو بنک توکلنه
اعتماد ایدوب و بنای کاننی قواعد تسلیم اوزره بنیاد ایتمشدی • چونکه بو صومعه دن
فائده بولمدی غیرتندن تجارت کلمکده راضی اولمدی • بو سببدن بزم صحبتمزدن اعراض
ایتدی • بلکه عنایتدن باشن الوب کتدی • کاشکی کا تکلیف ما لا یطاق ایتمیدک
و سینه مز هدف تیر فراق • و علف شمشیر اشتیاق ایتمیدک • بونلر بو نوع بر برینه
زبان ملامت دراز ایدردی • شهزاده انی قید بندله زندانه کرفتار اولدیغی حالده

دقيقلو جانبنه پيغام ارسال ايدوب بو بيتله نا گهان كذار ايدردى **بيت** خبر من بر سانيد
بر غلان چمن كه هم او را شمار دقفسى افتاده بوست ياد نما يشهر كاشراف و اعيانن
واصول اركانى جمع ايدوب ديديلر كه شغل ايالتى وكار حكومت ولوتى بر كسيه كه
فرقه همتى سزا وار تاج سلطانى وحضرت دولتى شايسته خاتم جهانبانى اوله تعزيز
قلديلر كه پادشاهك فرزنديله وملاقاتشدى وبنيجه شاهدن بر فرد قلماشدى
بونلر بو مفاوضه ده معارضه وبو مشاوره ده محاوره ايدركن دريان فزيوب الوى
كلوب ايتدى بو سرى اظهار وبو كارى آشكار اغلركه دو نكه كون بر جاسوس طوتب
طوردم مبادا كه آنك بر رفيقى اولوب تحقيق حالى ايچون بو كونده بونده حاضر اوله
وسيزك منازعه ومجادله كونى واقف اولوب ديده تجسسله احواككزه ناظر اوله
پس حكايت ملك زاده بتمامها اول جماعته بيان ايندى آنلر دخى استكشاف احوالى
اهمال ايتمكله كليا باعث اولوب احتمالى فيروب بر سبيل استعجال سرهنك ارسال
ايدوب في الحال شهزاده محبسدن مجلسه كتوردى چون انلرك نظرى آيينه جمال ملك
آرايينه مصادف اولدى ديده فراستله كورديلر كه انك سيماسنده علامت رشد
سعادت هويدادر واماراتى خبث وشقاوتدن ناپيدا **بيت** سعادت غرۀ پيشانيش طالع
شهادت پرتوى شكلندن لامع شرايط تعظيم وتكريمى تقديم ايدوب سؤر ديلركه
بو مرز بومه قدومكه علت ندر ومولد ومنشائى ترك ايدوب ديار غربت اختيار
ايتمكده حكمت نه **بيت** تو بدين حسن ولطافت زكجا مى آيى بنشين كز زبانى دل ما محو آيى
شهزاده انلرك جوابنى وجه صواب اوزره ادا ايدوب اصل ونسبنى فى فصل حسبن
وپدرينك كيفيت وفاتى وبرادرينك كندويه سوء التفاتنى وترك ديار اختيار
ايتمك سببنى وياركه اندن بر كونك جهت معاش طلبنى بر سبيل تفصيل تعبير
دليذير له تقرير ايندى اتفاق بعض اكابر كه انك پدرينك ديواننه حاضر اولوب

اولكوهر صدف شاهى پيكوشه شانشاهيله مشاهده ايتمشلردى آنى كوروب بحكت بابلى
وسايرى اركان دولته آنك اصلندنك شوكت سلطنت وبسط مملكت بلديلر واول
ولوتنك جميع اصاغر واكابرى آنك ديدارندن فى الحال خايله خوشحال اولوب فى طلعت
ميمون وطلعت قاتهايونى عين سعادت بلوب متفقة الكلمة ايتديلر بو خطه نك
حكومتنه سزاوار شهزاده عاليمقداردركه نسب پاك وحسب پاكزه سى وارددر
بى شبهه آفتاب اقبال معدلتى سلف بزركوارندن اقتباس واكتساب اسباب محمدتن
آثار ستوده آباء كرامندن اتباع واقتفا قلمش كرك وبنج درخت ظلم بروره
بانو مشهامتلد فتح وفضايل نسبيه مفاخر مكتسبتله جمع ايدوب نجيب اباء
رعايتنى آسوده حال اولمش كرك لمجه فرزندانى كه انك جبينندن ساطع درن
جهانبانلوق استعدادنه وكشور ستانلوق استحقاقنه دليل ظاهر وبرهان قاطع
شهريارلك علامتى سيماى سعادت انتماسندن لايحدر تاجدارلك امارتى
آيينه جمال وجهان نماسندن واضحدر **بيت** بر حشمت سليمان آن كس كه شك غايد
بر عقل ودانش وخندنده فرغ ماهى پس همان ساعتده كابيعت ايدوب كوكب طالعى
حضيض دناءتدن ذروه بناهته ايردى وبو سهولتله خلعت خلافتى وبلكلت
ملوكيت النه كيردى وشجره توكل واعتماددن بو ثمره مرادى درج كاه
قدم نيتى مقام توكلده راسخ وبناى عقيدتى مكان تسليم رضاده شامخ اولوب
مقاصد دين ودنيا اكا سهولتله الوير ومنقاب آرزودن شاهد مرادى اصل وجه
اوزره يوز كوستردى **بيت** كليد توكل كرايد بدست در كنج اقبال بتوان كشود
زميدان توان كوى دولت ربود اول ولايتده عادت ايدى كه پادشاهلرى
اول جلوس روزنده بر سبيل سعيد بند وسرهندى وكافه انام جميع اولوب زينت
تمام ملكه داكى شهرى كزدرلردى آنك ايچون دخى بهار اولكى رعايت انيلر

مسعدة فى انداد ... ص عمره

شهزاده اول مجلس مهرجای گزین کبی اطراف شهرده دوتایدوب دیوانه کلدی
اول اسطوره کیاان مزبور درواننج شهر هند کورده خاتم نبانه تسطیر و زبان خامه
ایله تصویر و تحریر اتمشلردی کوره بیوردی تا سطور مزبوره‌کی فوقنه آب زر ایله
یازدیلر و کتابه باب قلم آهنینله قازدیلر که نهال کسب و جمال اول وقت ثمره ویرر
و درخت عقل و کفایت اول زمان بار و بر ویرر اولور که سحاب قضاء
سبحانی آکا پرورش ویره و رشحهٔ تقدیر صمدانیدن آکا مدد ایره بو دعوای
تحقیق و بو قضیهٔ تصدیق ایدر اول رفیقک حالی که اوکلکی کوننی زندان محنتده
محبوس اولدی آکشی کوننی دیوان سلطنتده تخت شاهی اوزره جلوس قیلدی پرتو
عز جلادت اقبال ایدوب خلعت آنوکله بها و بهجت بولدی و لشکر آکا مسخر
و کشورلر آکا مقرر اولدی بیت بخت چون بر تخت دیدش تهنیتها کرد و گفت
ای که بر تخت جهانداری تو می دانی نشکفت پس مهر اهلی دعوت ایدوب صاحب
عقل کفایتی وزیر و لویت قلدی و دهقان زاده اسباب و املاککه خاصه ناظر نصب
ایلدی و صاحب جمالی بی حد کران مال و منال احسان ایدوب بیوردی که هر چند که
مفارقت احباب و مهاجرت اصحاب مشکل کاردر اما صلاح حال و مآل بودر که سن بو
خطه‌دن ارتحال ایدوب بر مقامده انتقال ایده‌سن تا نسا ناقصات العقل
سودای عشقکله مغبون و جمال حسنکله مفتون اولمیه و فسق و فجوره که بحسب النقل منهی
و محظوردر شیوع ظهور بولمیه بعده ارکان دیوان و اشراف اعیانه متوجه اولوب
ایتدی واضحدر که سیزوک میانکزده چوق کمسه‌لر عقل کفایتده و فهم و درایتده و فنون
شجاعتده بندن راجحدر اما دولت عنایت ازلی و سعادت مساعدت
لم یزلی واقعه‌دن نته که کلام قدیم و تنزیل کریم واجب التکریم والتقدیمدن
تؤتی الملك من تشاء آیتی بو معنینک بیانینه نص صریح و برهان قاطعدر

بیت ای مقصد همت بلندان مقصود دل نیازمندان از قسمت بندگی کی [illegible]
دولت تو دهی بهر که خواهی توفیق تو کس ره نماید این را بعقل کی کشاید بو معنی‌یی
مؤید و بو دعوای مؤکددر که هر ایلی هیبی نفلی بر عمله نصب ایدوب
قوت لایموت و شیء رزق کسب ایدرلر بن توکل و زور و قوته اعتماد ایلیوم
و نه جمال صورت و نه تمیز و بصارته استظهار ایتدم بلکه بنای امورمی اساس توکل
اوزره اوروب قضای ربانی و مقدرات آسمانی‌یه و بر عیا تیدم بیت شهزاده
سر قبول باید نهاد و گردن طوع که هر چه حاکم عادل کند همه رواست چون
کلامنی تمام ایتدی حضار مجلسدن بر مرد دانا اقدام اقدام اوزره قیام ایدوب
وظایف دعا و ثنایی ادا ایتدکدنصکره ایتدی هر کلمه که رشتهٔ کلام جواهر انتظام ملکده
منسلک اولمشدر بر لؤلؤ آبداردر که صدف ضمیرده پرورش ویرلمش و بر زر تمام
عیاردر که محک حکمته آزمایش بولمشدر جهانداراق اسبابنک نصابی عقل حکمتدن
و تاجدارلق استعدادنک شرطی فضل و معرفتدر پس جناب سلطنت اکتسابک پادشاهلغه
لیاقتنه بو اشارت حجت و شهریارلغه استحقاقنه بو دلیل مبیندر و مشیت آفرین
تعالی اسم علمی آنلیدی عالمده هر فرد که انواع تربیتدن نه نوع قابلیتی واردر و هر
شخص اصناف مرتبه‌دن نه جنسه سزاواردر بیت زخوان نعمت بی منتهای او هر کس
بقدر حوصله خوش نوالی می باید بو ولایت اهلنک سعادتی سنی بونلرک اوزره کی
و بو بوم سکاننک قوت طالعیدر همای آسمان آشیانک سایهٔ همایونی مرغان
شکسته بال رعیت اوزره سایبان ایتدی بیت مبارکست نکی کانجا فرود آید
چنین ماه همایون عرصه کارد بسویش رخ چنین شاه کبار اعیانده بر نامدار دانی
یرندن طوروب ایوان دیوان کیوان رفعتی زیب ثنای شاه جوان بخت فلک تخت ایله
آراسته قلوب بو نظم جواهر انتظامی طبق دهانه فرق شهریاره نثار ایتدی

آیا تهی کف کانکمان ز دست بخشت ° کمند بر کردن کامران انداخت ° شد از نزول حوادث
چو آسمان ایمن ° بدان دیار که چتر تو سایبان انداخت ° بو اسلوب اوزره اعیان
ارکان هر بری مقتضای مقامه مناسب کلام بیوروب صحایف مناقب خسروانه
بر نکته اظهار ایدیلر ° عاقبة العاقبة بر پیر پاک ضمیر پاکیزه تقدیم بساط کلامه
اقدام اقدامی دران ایتدی ° و تقدیم لوازم دعا و مراسم ثنادن صکره بو طرزده
کلامه آغاز ایتدی که ای ملک باب قضا و قدرت که زبان گوهرافشانی اول مجلسده
فتح کلام ایتدی ° بو بنده نک بر سرگذشتی واردر ° شویله که فرمان جهان مطاعه لایق
صدور بوله ° تقریر دلپذیر طرفی بحضور پر حبور اوله ° ملک ایتدی سویله کورهلم
نجه اولمشدر اول حکایت پیر ایتدی که اول زمان که جوان ایدم ملازم درگاه دولت
ایدم چون دنیای غدارک بی وفالغن فهم ایتدم ° و بو زال دستان نمانک مکروه
فن یقینه جزم ایتدم ° و عین الیقین بلدم که عروس شوهرکش دنیا نجه یاران دم
ساز بود و عود وجودین یره چالمشدر ° و بو معشوق حیله باز نجه عاشق
سرانداز بر لعبه آیاغی آلتمشدر ° نغمه ایتدم درهمند رشته دلک بر غدار
حیله کارک محبتنه بند ایتمش سن دره که صد هزار شهریار کامکار کسینه وجودینه باد
ترده اورمشدر ° و بی حد و بی شمار تاجدار نامدارک خرمن حیاتن صبا و هبوب
فنایه ویرمشدر نظم قنی اول بیوره شاه اولنلر ° سپهر سلطنت ماه اولنلر
یاتورلر شمدی یر آلتنده یابس ° قرم طپراغه اولمشلر برابر ° سنوک کسی داده سود ک
بو قدر تعب بیهوده ایمک چکمه ° و بو رهگذار رده محرم کاروان رنج محنتدن میل
اقامت ایتمه نظم هر کس که درین رهِ جهان نیک شناخت ° از بهر اقامت آنده
و خانه نساخت ° این کهنه رباط را عمارت چه کنی ° آخر چو بیکرش بباید بپرداخت
خواب غفلتدن بیدار اول که وقت تنکی دربِ سمند رهوار روح سوار اولوب

مرکب بدن لنک در ° عمر کوتاه دره توشه احضار ایله که مسافره راه دور و دراز در
و قرنجه قلبکی آب قناعتله بر قیل که تاب آتش بادیه جانی کداز در ° بیت
ای طلب ایمه رو زیهر کوش که بی فردات بو توشه ° راه تو دور و آمد و منزل دراز
بیک ره توشه منزل باز ° چون بو غفلتدن متنبه اولدم نفس سرکشک لجام نصیحتله
زیر رانمه رام ایدوب نشاط تمام و رغبت صادقله تحصیل زاد آخرته متوجه اولدم
و دامن طاعت خالقه تشبث ایدوب رغبت دنیا و صحبت خلیقه پشت ویردم
بیت کوکلدن محو ایدوب دنیا هوسن ° قوی ادم انی حقک ماسواسن
بر کون اتفاق بر مهم ایچون بازاره واروب کوردم که بر صیاد بر جفت هدهدی
قفسه قویمش کزدر ° بیچاره لر محبس قفسده بر بر نیک حالنه کریان کرفتارلکی بلقسنده
تنور غم بریان ° خلاصدن مرده خلاصنی دلیوب افغان ایدر ° بونلرک حالنه ترحم
ایدوب قصد ایتدم که صیاددن انلری صاتون آلم بند بلادن رها قلم ° و بو وسیله
ایله عذاب ایزددن دولت آزادی ابدیه یه مترصد و مترقب اولم ° صیاد انلرک
ایکی درهم بها تعیین ایدوب اکسوکه رضا ویرمدی ° بنده انلرک بهاسی ایکی درهم مالک ایدم
مترددا اولوب نفس حریصم اول ایکی درهمک عدمی نجاین کوررمدی ° خاطر دافع قادر
ایکن اول بیکانه لری بند قفسده قومغه رخصت بولمدی ° آخر توکل کلی ایدوب
قیمت محدودی ویروب ایکیسن دائی الوب شهره طشره بر خالی یره قودم کیتدم
و باتم اوزره چوره رضای الله ایچون مالمدن آزاد ایتدم ° انلرده خیر و برانه واردیلر
چقوب بکا آواز ایتدیلر ° نتکه حق شناسلک رسمیله زبان نیاز له اعتذار آغاز
ایتدیلر ° حالا بو لحا انک حق مکافاتن و بو انعامک تمام مجازاتنه قادر دکلوز
اما بو دیوار آلتنده بر صندوقچه واردر که پر کوهر شاهواردر ° اکرچه بو نعمت
مقابله سنده بی قدر و قیمت در ° اما عجالة الوقت شرف قبولنه آدنانی بیوروب

کمال منت دن بن آنلرک بو گفتارندن تعجب ایتدم و استغراب ایله انلره خطاب ایدوب
ایتدم عجب حکمتدر که سن خاکی مسند و قاپو جوهری کوهرسن زیبا خاک کرده
رشته دامندن غفلت قلورسن جواب ویردیلر که چون حکم قضا نازل اوله و قدر
قدر جریان بوله دیده عقل رمد جهالتله خیره و رو زبصیرت ظلمت غفلتله تیره
اولور چلی نه عاقلک بصیرتی آتش قلوب و نه عارفک بصری نور فرق قالور بو جمله
باعث اول حکم الهی در که بو حالوتک ضمننده حادث اولور هر قچن نازل اولسه قضا
هوش مدهوش اولور رهبر اعما بو حکایت شاه جهان پناه قضا و قدره بند سوردد
گواه دن حکما حکمت شعار بو معنی بی بویله بیان ایتمشلر رباعیه
کی کار تو نیکست بتدبیر تو نیست و زین بدست هم ز تقصیر تو نیست تسلیم رضا
پیشه کن و شاد بزی کین نیک و بد جهان بتقدیر تو نیست پس ایتدیم آیشه
بن اول دیوار آلتنی قازدیم دیدکلری کبی اول مسند و فرجی بولدم وانجنده اول قدر جواهر
سلک ضبط چکوب محافظه سی باعث مبالغه قلدم حالیا آستانه رفعتمده فوقه
بنده بی منت اولدر که مثال مبارک ارزانی قلنه تا اول جواهر خزانه عامره ایچون
قید و ضبط ربط اولنه شهزاده ایتدی بو تخمین آلدکده بو غیری شریک اولنور نو
نهالسن دیدکدک تمیز آچمشارک قلمو خلوف شرطا نصافدر بو جواهر حکمت
آلان شرطک بیانه چلدک بن بیتم و بوده نصیحت که نقادیه دانش موقندر بن
کفایت ایدر که صراف عقل قانع کوهر کلام صاحب هنرده وسن قلب اکسیر
حکمتله زر تمام عیار اولمق میسردر بیت سوز کوهر در حکمت کلامی حقوق صحا محکم اولا انتاکی
قچن حکمت سوزن فهم ایلیه گوش سماعی روح ایلر مست مدهوش دل وجان ایلر استقبال آهنک
الور بغریبی باصن غنچه وش تنک اولور خندان آنکله چشم غمناک بو لور شادی آنکله قلب غمناک
ایرر مرده جسمه زنده ایلر دل وجانی ثمعنی تابنده ایلر تعالی الله زهی شاه الهی

ایدو آب حیات اصلی سیاهی چون بو نشاء آگهی وارد اتن عجمی بن ایدیمره دل آرا جاندن
چو بیدیا حکیم بو فصل فیصلی آغاز ایتدی و مضمون وصایای هوشنک بود آستانه مایانه
تیدی ما تنه دابشلیم رای اولادم ختمه اتا ایدوب ایتدی بحمد الله که یمن حکمت حکیم عالی
مرتبه نقاب خفا چهره مقصودیدن مرتفع اولوب غایت مأمول و نهایت مسئول نظم
سنن دانای بو مهم هنرلرنک برکت صحبتیله حصول موصوله اولدی
جزاک الله که جانم کوهرین آچدک کوهره قیمتمانی بو هرین آچدک ایتدم بو هنر نک آچمه کز نقابن
کیهر دکدیگم دلدن حجابن یولم پرنور ایدوب ای مهر روشن خلاص ایتدک ضلالت ظلمتندن
خضر وش باکه رهبر اولدک ای جان که ایچوردک مرده جسمه آب حیوان حالیا تقریرده
حکیم روشن ضمیر بو حقیر کمالیه ملتمسه دست رد اورمیه و بو مختصردن که نقوط
اخلاصدن نسخه حکمت لفظا صنه هدیه کتوردم استنکاف بیورمیه بیت
نیست بر طبع نازکت پنهان نکته تحفة الفقیر حقیر بر هم ایتدیکم ملک بن کوشه
دنیاده فقر الفخر نغمه سن بیت ونیاد قناعتی گنده ومه توشه ایدوب دامن دلوحی
لوث علایقدن پاک وآیینه ضمیر محرم زنک هوا یقدن تابناک ایتمشکن بی و جهله
ممکن مدر که بر داغی زنگ قانورات دنیا ایله آلوده و زنک کدورات مافیها ایله اندوده
اولم بیت بدنیا ناتوان آسوده بودن دریغ آمد مرا آلوده بودن اما اگر یاده
سجاده تمنده دلی که برخده مثله بی ابجند ایدوب طوق منتی تا قیامت گردننده
ایلیه توقع ایلیم که بو جواهر حکمت ولآلی معرفت رشته تألیف ترصیع و ترصیف
ایدوب جمیع امورنه پیش نهاد ایدوب قواعد احکام سلطنتی آنک اوزرنه
بنیاد ایلیه و بعنوان بو وسیله ایله بنی فریاد خاطر عاطری ایدوب اوقات استطابه ده
دعوات مستجابه ایله یاد ایلیه که بر موجب مضمون لا یرد دعاء الامام العادل
دعوت سلاطین عدل آیین اعزاجابته مقرون دنیا رای کلام حکیم روشن رای

شرف قبول آذانی بیوردی و بهاندم برهمنی وداع ایدوب ینه دابشلیم ملکنه رجوع قلدی
اول جواهر حکمی که درج درهای حکمتدن آلنمش ایدی رشته تألیفه انتظام ویردی
و دایما سوانح امورده بو مواعظه التجا ایدوب عوان وقایع دهورده بو نصایحدن
استمداد ایدردی **نظم** آنکه او پند خردمندان کرد آخر بهر سر منزل که مقصود رسید
وانکه سر مخرفی زنجاده راست روان راه کم کرد ده مقصود نشانی نشنید
چون رای خجسته رای بو داستان بی نظیری بدایتندن نهایتنه دک تعبیر ایدوب تقریر
قلدی همایون فال کلی سیراب کبی بساطت دا اوزره آچلدی و نهال حال چمن
اقبالده سرفرازلغه آغاز ایتدی و وزیر عواطف خسروانه ایله امیدوار اولوب
دیده دلدن کحل الجواهر التفات شاهانه ایله نور قلب ایتدی **بیت**
نه بی تعزیز دلجوییت تماشاگاه روحانی بیان شافیت نزهت فزای روح انسانی
بو وقعه شیرین بیانله که مجامع غرر بی شبهه حکمت ایدی و بو حکایت رنگینکه ادراک
زمین مجامع زده تخم سعادت اکدک من بعد دستور العمل احکام جهانبانی بو نصایح کافیه
غنی اولمق کرک وکارنامه اعمال حکمرانی بو مواعظ شافیه دن غنی قلنمق کرک
بو کلمات بی نظیر درون دلده بویله جایگیر اولوب بو عمر تهورده تأثیر ایدوکنه سبب
الا صدق نیت و صفای طویت و نهر روشن ضمیری دکلدر زیرا که کلام کلام اکرچه که
فی حد ذاته خوب کزیده صاف اولور قایلک آلوده لکی جهتندن صفا قیمز و مواعظ
نصایح با وجود که عین حکمتدن لائح اولور گوینده نک قساوت قلبی سببیله دلده
تأثیر ایتمز **نظم** دامن آلوده اکر خواهد بهر حکمت کوید سخن کفتی زیباش بجان بنشود
آنکه پاکیزه دلست ار ببند خاموش همان سیرت زیباش نصیحت شنوند
خجسته رای دعا دولتین رشته اداینه بند ایتدی و کلام ملکی که ملک کلام ایدی
پسند ایدوب ایتدی اول زبان حکمت بیان شاهنشاهیدن شرف صدور بولدی

محفی صواب و کتاب حکمتدن بر بابدر واقعا کلام دروغ بی فروغ اولور آتش درمنه کبی
بر آنده انطفا بولور اما کلام صدق صفا تباشیر صبح صادق کبی دایما نور و ضیا
ویردکچه شعله خورشید کبی ساعت بساعت نورانی کوریور **نظم**
ندکلو صبح کاذب قلمه تزوین قیلماز قالب شبده نور تأثیر طوبیلور عاقبت کذب خطایی
قد وندندن متنور اولور عالم صدق کلامدم صادق صبح اوره چون قواسی قالور یوز یاینه
همایون فال خجسته رای برهمن داهی نوازش بیوروب رایت رفعتن ذروه چرخ برینه
ایتوردی خجسته رای آثار صفات پسندیده شاهی و انوار اخلاق حمیده شاهنشاهی
مشاهده ایدوب بنای مدحته ولی دای دعای دولتی بنیاد تمهید بیوردی **نظم**
توانست نخوی اخلاق خوبش سبق برده ز پادشاهان پیش زهی دین دار زهی عدل داد
زهی ملک ملت که پاینده باد مجلس بو مقامده تمام اولدی و کلام بو دعا ایله اختتام
بولدی همایون فال داهی رای دابشلیم کبی بو لطایف اخبار و امثالی صحایف اخلاق
واعمالنه ثبت ایدوب تشیید مبانی عدل و احسان و تمهید قواعد نظام احوال
انسانه سعی موفور و بذل مجهود ایتدی و صفحات روزگارده نام محمود یادکار
قودی کتدی **نظم** دو چیز حاصل عمرست خیر و نام نکو وزین دو چون کذری کل من
علیها فان مباش در پی آزار و کام مخلوقان کزین دو کار بیابی سعادت دو جهان
بوده اول جواهر حکمت نشان که بر مقتضای زبان خامه وخامه زبان آنی سلک
چکلدی و دهقان قریحه جامع اکثر نظم و انتظامنده سعی و اهتمام تخمن اکدی
مکارم اوصاف انامدن متوقعدر محاسن اخلاق اماثل عالی مقامدن مترقبدر که
بو کلمات ناسنجیده و عبارات ناپسندیده ذیل اغماض و اغضا ایله شامل قلوب
بو کمینه نک سقطاتنه عین مخطله ناظر اولمیوب عین رضا ایله نظر بیوره لر **نظم**
دل که درین سینه نهان داشتم یک بیک از دل بزبان داشتم

کی بد و کر نیک فکندم بر بیش ۔ بوش بدامن بو نکی بی خویش
چونکه بدین پایه رساندم کلام ۔ به کہ کنم ختم سخن و السلام
والحمد لله علی التمام وعلی الرسول افضل
الصلوة والاکرام والحمد لله
رب العالمین

تم تم
١٠٢٠

دعاء صاعقه یلک صاعقه ویلدرم
اولدیغی زمانده بو دعا اوقیه لر
سبحان الذی یسبح الرعد بحمده والملائکة
من خیفته ان الله علی کل شیء قدیر اللهم
لا تقتلنا بغضبک ولا تهلکنا بعذابک
وعافنا قبل ذلک